Одломци

ИСТОРИЈЕ СРБА

и
СРПСКИХ - ЈУГОСЛАВЕНСКИХ - ЗЕМАЉА
У
ТУРСКОЈ И АУСТРИЈИ

од М. С. МИЛОЈЕВИЋА.

I. СВЕСКА.

ЦЕЛО ЈЕ ДЕЛО ПОМОГЛО СРПСКО УЧЕНО ДРУШТВО СА 70 ДУКАТА ЦЕС.

ВЕОГРАД.

У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ

1872.

ГДЕ ЈЕ ШТО:

Први део

Други део

Глава VII.

1. Хуни, Српска Свевладова држава, Авари, српска држава под Дрванићима или Дрвенаревићима, Бугари и Маџари

а) Срби

1. Краљ Свевлад, Самовлад или Само, Самко I. Од 492. – 530.год.
2. Цар Борис или Брус I. Свевладовић или Самовладовић I. Од 530 – 540.год
3. Цар Остројило I. Свевладовић или Самовладовић II. Од 540 – 552.год

б)Срби у Италији и пропаст зап. Римске Империје

1. Краљ Татило Свевладовић III. Од 541 – 576.год.
2. Краљ Теја Реја (Хтеомир) Татилов Свевладовић IV. 552 – 563.
3. Остатци Срба у Италији и данашње њихове песме
4. (6.) Цар Свевлад или Смовлад II. син Стројимиров, Самовладовић III.(V.) од 552 – 564.
5. (7.) Цар Селимир I. Свевладов или Самов син Свевладовић или Самовић IV. (VI.) 564.–585.
6. (8.) Цар срп. Владан I. Селимиров син Свевладовић V. (VII.) од 585.– 610.
7. (9.) Цар Радомир I. Владанов син Свевладовић VI. (VIII.) од 610.–620.

в) Авари, Бугари и Маџари

2. Друго државно и народно преселење српске власти у ове земље под Дрвановим или Дрвенаровим сином
   1. Цар Звонимир I. Дрванов, (Дрвенаров) од 632.–675.
   2. (12.) Краљ Будимир I. Звонимиров Дрванић II.675.–680.

4. Краљ Будимир и админ: деоба Србије
   1) Бела Хрватска или Доља Далмација
   2) Црвена Хрватска или Горња Далмација
   3) Србија
   4) Банство Босна
   5) Велико Жупанство Рашка
   6) Сјеверно велико Жупанство Рашка
   7) Велико јужно Жупанство Рашка

   3. Краљ Светолик I.Будимиров Дрванић (Дрвенаровић) III. 680.–692.
   4. Краљ Владислав I.Светоликов Дрванић (Дрвенаровић) IV. 692.–709.
   5. Краљ Томислав I.Владислављев Дрвановић V. 709.–722.
   6. Краљ Себислав (или Збислав) I. Дрвановић VI. 722.–749.
   7. Краљ Разбивој I.Себислављев Дрвановић VII. 746.–753.
   8. Краљ Владимир I.Себислављев Дрвановић VIII. 753.–773.
   9. Краљ Хранимир I.Владимиров Дрвановић IX. 773.–782.
   10. Краљ Тврдослав I.Хранимиров Дрвановић X. 782.–787.
   11. Краљ Остројило (или Стројило)II. Владимиров Дрвановић XI. 787.–791.
   12. Краљ Толимир I.Остројилов Дрвановић XII. 791.–799.
   13. Краљ Предислав I.Толимиров Дрвановић XIII. 799.–805.
   14. Краљ Крепимир I.Предислављев Дрвановић XIV. 805.–830.

5. Краљ Крепимир и доцнија адм. деоба Србије
   1) Поганија или Нерента
   2) Захумија или Захлмија
   3) Каналис или Диоклеција
   4) Краљевац (Дукља – данас део његов Дукађин) а и Прехвала (или Прахвалитанија)

   15. Краљ Светозар Крепимиров Дрвановић XV. 830.–835
   16. Краљ Радослав I.Светозарев Дрвановић XVI. 835.–850.

17. Краљ Чеслав или Честислав I. Радослављев Дрвановић XVII. 850.–862. пропаст Србије и појав Бугара

г) Маџари у српским (Славенским) земљама

18. Краљ Петрислав I. Радослављев Дрвановић XVIII. 864.–879.
19. Краљ Павлимир или Бела I. Петрислављев Дрвановић XIX. 879.–910.
20. Жена Белина (Павлимирова) Дрвановић XX. 910.–930.
21. Краљ Тресимир I.Белин или Павлимиров Дрвановић XXI. 930.–960.
22. Краљ Прелимир I.Тресимиров Дрвановић XXII. 960.–982.
23. Краљ Хвалимир I.Прелимиров Дрвановић XXIII. 982.–986.
24. Краљ Легет I.Крешимиров Дрвановић XXIV. 986.–989.
25. Краљ Силвестер I.Болеслављев Дрвановић XXV. 989.–993.
26. Краљ Тугомир Силвестров Дрвановић XXVI. 993.–997.
27. Краљ Хвалимир II.Тугомиров Дрвановић XXVII. 997.–1003.
28. Краљ Петрислав II.Хвалимиров Дрвановић XXVIII. 1003.–1010.
29. Краљ Владимир Свети II.Петрислављев Дрвановић XXIX. 1010.–1015.
30. Краљ Драгомир I. Хвалимиров Дрвановић XXX. 1015.–1019.
31. Краљ Доброслав или Воислав I.Драгомиров Дрвановић XXXI. 1036.–1055.
32. Краљица Неда I. и најстарији јој син Гојислав Дрвановић XXXII.1055.–1057.
33. Краљ Михајил I.Војислављев Дрвановић XXXIII. 1057.–1073.
34. Краљ Радослав II.Војислављев Дрвановић XXXIV. 1073.–1089.
35. Краљ Бодин I.Михајилов Дрвановић XXXV.1089.–1100.
36. Краљ Доброслав II.Бранислављев Дрвановић XXXVI. 1100.–1102.
37. Краљ Владимир III.Михајилов Дрвановић XXXVII. 1102.–1114.
38. Краљ Ђурађ I.Бодинов Дрвановић XXXVIII. 1114.–1117.
39. Краљ Грубеша I.Бранислављев Дрвановић XXXIX. 1117.–1124.
40. Краљ Ђурађ Бодинов Дрвановић XL. 1124.–1143
41. Краљ Грдиња (или Градиња) I.Бранислављев Дрвановић XLI. 1143.–1154.
42. Краљ Радослав III.Градињин Дрвановић XLII. 1154.– 1160. и уништење срп. Краљевства

Глава VIII.

6. Срби под Немањићима и другим, стање њихово под Немц: Маџар; и т.д.

43. Цар Немања Стефан I. XLIII. 1160,–1195,
44. Цар Стефан I.Стефанов Немањић I. (Свевладовић XIVIII) 1195.–1222.
45. Цар Радослав IV.Стефанов Немањић II. 1228.–1234.
46. Цар Владислав II.Стефанов Немањић III. 123.–1240.
47. Цар Урош I.Стефанов Немањић IV. 1240.–1272.
48. Цар Драгутин I.Стефанов Немањић V. 1272.–1275.
49. Цар Милутин I. Стефанов Немањић VI. 1275.–1321.
50. Цар Стефан II. Милутинов Дечански Немањић VII. 1320.–1333.
51. Цар Силни Стефан III. Душан I. Стефанов Немањић VIII. 1333.–1356.
52. Цар Урош II. Душанов Немањић IX. 1356.–1367.
53. Краљ Вукашин I. Мрњачевић I. 1367.–1371.
54. Цар Лазар I. Грбљановић I.1376.–1389.
55. Царица Милица I. Југ-Богданова Грбљановић II. 1389.–1405.
56. Деспот Стефан III. Високи Лазарев Грбљановић III. 1405.–1427.
57. Деспот Ђурађ II. Вуков Бранковић I. 1427.–1457.
58. Деспот Лазар II. Ђурђев Бранковић II. 1457.–1558.

а. Стање Срба у Турској и Аустрији

б. Је ли Душан узрок срп. пропасти ?

ц. Политика (и стање Срба, Аустро-Маџарска

Глава IX.

Milo{ S. Milojevi}

ПРЕДГОВОР ОБНОВЉЕНОМ ИЗДАЊУ

Велика је одговорност, чак и храброст, издати најзабрањенију књигу у историји писане речи. Књигу, која је требало да постане српска Библија, а ево тек сада после 124 године она је поново угледала светло дана, и то намерно у фототипском издању из пијетета према аутору, са свим штампарским грешкама које су још тада 1872. учињене. Како се догодила та забрана и зашто, ко је забрањивао, ко је тако страшно мрзео да је чак и друге Милојевићеве радове, такође драгоцене, изопштио из српске духовне баштине? На ово мучно питање одговор ће једног дана свакако бити дат.

Мењале су се династије супротних политичких оријентација и непријатељске једна према другој, мењали друштвени системи, мењале чак и државе, а забрана је остајала. Данас књига није забрањена, али, у страха су остале велике очи. Мењале су се и институције, мењала Академија наука и академици, али су листом остајали непријатељи свог некадашњег колеге. Мењали су се патријарси и односи у Цркви, али не и став против Милојевића, смењивала су се поколења али ни у једноме није било довољно смелог издавача. Зашто, побогу?! Како то да баш сви, иако међусобно сукобљени, нађу заједнички језик и заједнички интерес када је Милојевић у питању? Каква их је то политика могла водити, или боље речено порив, током дванаест и по деценија? И шта је то толико "страшно" што је пронашао и написао Милош Милојевић? Да ли је то, ипак, зато, што истина никоме на овом свету не одговара? Најбољи одговор, драги читаоче, налази се у самој књизи.

Милојевић је, дакле, трагао за српском историјом по архивима Пекинга, Москве и Рима и већ то му је био довољан грех, јер се није ослањао на једину званичну Бечко-берлинску историографску

школу, која иначе, одише србомржњом и фалсификаторством. А на тој школи почивају научни радови и титуле домаћих историчара и академика. Шта с њима и куд ће онда они, када је Милојевић доказима оборио све силне лажи те школе о Србима. Или, шта ће, на пример, наши фанариоти са својим Грцима који нас научише свему што знамо - писању, сликању, зидању, певању, веровању... пре њих бејасмо крдо - и све то у десетом веку после Христа, шта ће ако Милојевић доказује да су Срби вајали, зидали и писали ћирилицом на свом језику, осам стотина година пре Христа. Разлика је у неких хиљаду осам стотина година, зар не?

Даље, Милојевић је родоначелник лингвистичке теорије у историографији која после толико времена тек данас добија пуни значај и постаје једно од поузданих историјских мерила. На пример, он налази српски језик у именима планина, река, језера и градова на просторима од Балтика до Сицилије и од Пекинга до Броднице (Стразбура), називе који своје значење имају само на српском; налази надгробне споменике исписане српским језиком по читавом Евроазијском копну; даје животописе педесет три српска краља и цара пре Стефана Немање (г) и описује две династије - Свевладовиће и Дрваниће - успешније и дуговечније од Немањића итд, и т.д. Како тешко је то морало пасти онима који слове за истраживаче а немају смисла за то?

Многе поставке из ове књиге већ су доказане савременим научним радовима и књигама више домаћих и страних научника, а последњи је управо стигао од италијанског професора Радивоја Пешића, који не само лингвистички него и антрополошки и археолошки потврђује Милојевићеве тезе.

Анатемисање заборавом и изопштавањем свих његових дела донело је српској култури очекиване и тешке последице. Рукописи необјављених а драгоцених књига из историје и народне баштине највероватније су намерно уништени. Само нам је остало да предпостављамо какво се благо у њима крило и заувек пропало. Колика је нетрпељивост била према овом делу и аутору показује чињеница да никад нико није ни покушао да истражи само наведену библиографију, а некмоли шта друго. Само један историчар истраживао је наводе из ове књиге и то у само једном делу Европе и није нашао ниједну једину нетачност.

Зато је циљ овог обновљеног издања „Одломака" да се од уништења спасе то мало истине, сачуване у свега неколико преосталих примерака књига које су веома оштећене. Такође, „Одломци" су већ на компакт диску, биће умножени, и тако сачувани за будућа поколења.

Неке мање нетачности које ово дело садржи нису од пресудног значаја, управо зато што највећи његов део стоји стамено на необоривим доказима.

У сваком случају, захваљујући добротворима и ентузијастима, ово драгоцено дело српске културе, надамо се, отргнуто је од потпуног заборава и спасено од уништења на које је било осуђено.

П. Милошевић

П Р И С Т У П.

Паметарница — историја — народа каквог, као и у опште целог света, није ништа друго до: храм у ком нас остављају све страсти, све свезе са садашим животом и свима одношајима себе самих спрам појединих чланови, и свију народа, на овом божијем свету. Као таква, и као одвојена од свега везујућег нас, она нас једино везује са правдом и истином, са узвишеном силом, у којој се сви појави људски, а односно народних радња и бића, појављују у својој првобитној и истинитој чистоти и наготи. У њој немају места одношаји наши, који зависе и од наше собствене воље и воље околине у којој се налазимо. У њој све што је придевено и што има свезу са неистином одпада, тако исто, као лед од угрејаног гвожђа, или другог чега; па ма колико се старали, да их сљубимо, споимо, накаламимо: они се једно од другог двоје и једно од другог одпадају. Вечна правда и истина никада се неможе накаламити, па било на вечну, или времену садању, и прошлу, неистину. Оне увек иду разним правцима, па што даље, то се све више и више разлике и накаламци једне на другу, разпознају.

Паметарница народа каквог, као храм у ком нема ништа садањег, показује нам прошлост народа у његовој првобитној и правој истини, без дометака и долепака. У њој видимо јасну и чисту прошлост, која је узрок садањости, по којој се ова и познаје, а из ове се обе верно и истинито изводи будућност, или другим речима: паметарница народа каквог није ништа друго но: чисто и најсавршеније огледало, у ком се виде наше првобитне цртице чисте и јасне, одвојене и одељене од свију данашњих и времених додатака и налепина. Такав храм, таква божаствена и надземна сила вечне правде и истине, паметарница народа каквог, показује народ у његовом првобитном и правом суштаственом виду, без да се овај може мењати и по вољи не само појединог лица и појединих народа, него и свију скупа појединих лица и народа дотеривати и превијати куд који хоће и може. Но као год што вечну правду и истину немогу, или неће, поједини занешени страшћу и опутани у разне опуте млогострučних појава садањих односаја људских, да разуму и одма схвате, тако исто и праву и истину паметарницу народа каквог, немогу одма да схвате и сазнају ове овакве, и овим подобне гомиле биле оне своје или туђе.

С тога је често, а нарочито, код оних народа, који стоје на ниском ступњу изображења, да се више заносе за садањим питањама, и у овима, подобно животињи, налазе хране за своје душевне, а више материалне силе и потребе. С тога се они, као и животиња, брину само о садањости, неодносећи ову будућности и невезујући обе ове са прошлошћу, као да ове и нема. Тако чине сви дивљаци, а тако подобно овима и све животиње, којих се умна снага, моћ, као и степен савршенства, мери по животним силама. Тако је мрав, као и пчела, најсавршенији, међу свом својом браћом; па често и крупније животиње својом умном снагом надмашује и тим је постао дуготрајнији и вечнији и од ових. Готово би се могло праведно закључити, да ће он остати вечнији од лава и да ће порода мрава дуже трајати на земљу и од ових и других огромнијих, но у сразмери величине мозга млого мање имајућих душевних животних сила. Опстанак ових у односу према човеку неможе се мерити ни по каквим условима; јер су према њему, као вечног непријатеља и једног и другог, једнаки и исти. У колико напредује човек, у толико се условљава назадак и утамањивање и мрава и лава.

Са глупог и непаметног схватања стања ствари паметаристу историку—је тим теже и жалостније у народу коме у колико је овај заузет за садањим тако знаним, по његовом мишлењу, суштаственнм и јединим питањама, која имају разне узроке, међу коима се потпуно правдају само они, коима се обусловљава одржање народа и народности. Што је народ неизображенији, и што се ближе приближава животињи, тим га се мање тиче прошлост, о којој не ће ни да чује, а за будућност неће ни да зна. Писати дакле о оно нешто по мишлењу садањости, не само да нема важности, но које изазива и разне страсти, одрицања и т. д. било је и остаје увек најузвишенијим и племенитијим својством човека, којим га је вечни творац и наградио, као сувишношћу над осталим својим створовима. Што је глупљији и неразвијенији народ, тим мање мари, а још је мање марио за своју прошлост, па као такови: или нам је врло мало, или готово ни мало, оставио дата о својој прошлости, коју неуважаваше, па и рачуна о њој невођаше.

Писање прошлости таквог народа у толико је теже, у колико он не само није ништа радио на овој, него уколико је, неразумевајући и непознавајући своје собствено и себе самога: своје уписивао у туђе, или га сасвим од себе одтуривао, па и ненаговештавао као такво, а напротив, туђе, натурено вештијим, или по својој сопственој глупости сам без ближег и удаљенијег садејства других, примао и усвојао; те тако направио, од оно мало свог заоставшег од старине и прошлог жпвота, неку сбрку, коју размрсити и разсветлити треба јаких дата, строге науке и јасне и праве критике, особитог дара и погдеда, као и схваћања и правог појимања стања ствари.

Овом сбрком, овим непознавањем самог себе и собственог прошлог, овом нељубављу спрам свога и себе, овом немарношћу ни за прошлим ни будућим, а само животињском грабљивошћу за садањим, ваља придодати још ужасне и страшне преврате, у разним вековима, временима и народима, које кад се све скупа узме, онда, као да изгледа: да се и ваља опростити са прошлошћу и рећи јој своје последње: с богом и вечна памет; па се заузети за садањост и на овај усасредоточити све своје умне и телесне силе. Али у самој ствари није тако, нити може бити, јер није у самој човечијој природи без узрока постало: ‚Што више идеш даље видиш. Што више живиш више знаш. "Што више учиш више ћеш знати" ит.д.Оно је постало из саме потребе људске, те се и мора вршити по самим природним

нагонима н наравима људским. А што је се мало, или скоро ни мало, урадило на овој струци, узрок је низак ступањ народног изображења, и претерана себичност окружавајућих га народа о самоодржању себе и своих.

Тако док беаху народи на ниском ступњу изображења, вечно се бојаху, да ће им, за ону њихову садањост, бити мало срестава за живот; вечно се бојаху од умложености, те с тога: један другог убијаху, војштише један на другог не само, него и на своје собствене, бојећи се умложења и, у сразмери овог, умалења дневиних животних срестава. Тако чињаху не само у стара и у најдивљија доба, него и у најновија времена то исто проповедаху и научене економисте. Памет и дар човечанске силе и ума човечијег показа сасвим друге резултате, те изађе: што више људи и народа, више среће и добра на земљи, више благостања и срестава за живот, као и дата за будући и прошли живот.

Тако би данас Малтус и друге економисте вапијале кад би доживиле и видиле: да је у Инглиској уместо 13, 30 милиуна душа, дакле још једном онолико колико је било. Оне би се бојале, да овај вишак не помре од глади. Тако би сада биле пренеражене неке лекарске главе, кад би сазнале: да од извесних, у њихово доба бивших болести, сада умире само 10. људи на 100 у место 90. на 100 и т.д. То исто бива и за паметарницу прошлу сваког народа, који је још на оном ступњу изображења, које се врзе око дневних животних питања. Таквом народу указати праву његову паметарницу и казати коју више, од неколико збрканих и сплетених разних дата своих и туђих, разуме се по себи: био би узрок презрења и одвратности ит. д. Под именом своје прошлости, дало би се особитих дата за будућу праведну оцену његовог ниског, и блиског животињи, ступња изображења.

Није довољно да какав народ има државу, власти , известан ред и поредак — који је код изображенијих често непоредак — извесне установе, извесне рамове свог кретања и своих радња, свог правца, мишлења, обхођења, појава своих укупних и појединих обоих, т. ј. душевних и телесних, способности — и т.д. што видимо и у неких животињица и малих и великих, што видимо и код мрави и пчела; — јер му све то неслужи у незнам бог зна какве похвале и преимућства, не само над осталим народима него и над неком извесном животињом, — њему још треба млогог и млогог, па да се може дичити и поносити својим собственим. Треба му пре свега познање себе самога и свога. Ово познавање себе самога и свога несастои се у томе, да зна: колико има зуба, какве су му очи, нос, колико има ушију, прстију и т. д. но ваља да зна нарочити то: своју прошлост и садањост, као узрок и следство ове, па са једном и другом да управља својом, и својих будућих нараштаја, будућношћу, и да ову појми и сазна како ваља и треба. Паметарници је у њена 3. дела задатак:

1. Да нам престави нашу прошлост онаквом каква је била па прошла, као и зашто је таквом а не другчиом била и зашто је тако, а не другчије прошла и т.д.

2. Садањости је задатак: да нам ову покаже као непромењиво сљедство прошлости; да нам у овој покаже све сљедствености излазеће из прошлости, као узрока, па и оне, које су јој као накаламак и налепак, узроком прошлости и садањости, придодате.

3. Будућности је задатак: да нам још за раније определи, одреди и покаже прави и истинити пут, који као ствар прошлости управљан овом и садањошћу, мора да буде, и мора онај правац да држи, којим га ове две силе гоне и терају.

Разуме се, да није могуће за нас, бар за сада, да говоримо о садањости и будућности, кад још немамо ни појма, а камо ли јасног и чистог знања о нашој прошлости. Млоге тегобе стоје на путу да човек зна како ваља и треба прошлост народа из кога је. Међу највећијим стоје још и ове:.

1.Неписменост, или бар ова несачувена, народом из кога смо као и нерадо описивање туђих народа, туђинима, и то из два узрока:

а) своје личне сујете и славе, ако су били узвишенији и изображенији од тог народа о коме тражимо писмених дати,

б); зависти и злобе, ако су били неразвијенији и неизображенији.

2.Пресељавања и прогањана разних народа, као што видимо да се то још и дан данашњи чини. Примера имамо у Инглиској као најизображенијој држави европској, па шта да кажемо за остале. Међу млогим и ужасним примерима, да наведемо само ове: 1803. год. прве насеобине инглијске, састојеће се из преступника и војника, појаве се у Тасманији, у којој је за 27 год: сав острв од њих заузет, а староседиоци готово сви изтребљени и утамањени. И ово је мало било за изображене Инглизе. Да би што пре постигли своју цел, т:ј: да би нестало староседиоца, они објаве обсадно стање несретног острва, и сваки седми Инглиз пођe да утамани несрећне народе острва. Није дуго трајало, житељи, староседиоци, били су скоро сви утамањени и побијени, а заробљене најпре превезу на остров Great Island, потом на Ireanders. Од овог несретног народа 1835 год: било је свега 210. душа, 1838. 52, а 1844 само 44. душе.

Тако је свуда и на сваком месту било и бива још и данас. Тако на Отаји-тими, при доласку европеаца , било је преко 100.000 душа, а сада нема ни 7000 пуних. Тако се, у седници доњњег дома, држаној 13. Марта 1862 год. у Инглиској поведе реч о Новој Зеландији, у којој је тада било 50.000 настањених Инглизи и 70.000. староседиоца, које је 7000. војника морало, по налогу правитељства, да брани, да их дошљаци Инглизи не утамане. На војнике ове држава троши преко 700.000 Фун. штер: или наших новаца око 1.400.000 дук. цес. Тада је Фортеска, министров помоћник, бранио то питање: да и даље војска тамо остане, да је то нуждно, сљедователно и тај издатак на војску, не с тога: да ова заштити насељене ту Инглизе од староседиоца; него староседиоце од уљеза Инглиза, да их ови неби све до последњег човека утаманили'." Робак Инглиз одговара овоме: "Што пре Инглизи изкорене Маоре — староседиоце — то је боље?!!'", Ево ти хришћанске љубави и човечности у најизображенијег народа! — види С. Ешевскаго Етногр: Етјуди СП: 1862 год. стр. 5а. 55. и т. д.

3. Додир и сношај са разним јогунастим и нечовечним народима, као и глупим да разуму и науче туђе језике и т.д. Тако имамо примера у неразвијеним и неспособним Елинима, Римљанима и немачким народима, да су ови Славене, елинили, римљанили, немчили и.т.д. једни немајући способности да изуче и изговарају слав: језике а други имајући разне начине за претапање туђих народа у своје, у чему се особито одликују. Кинези, Елини и опет Римљани и Немци са Инглизима и другим своим ђерманским и романским рођацима.

4. Христијанство и писменост. Христијанство у колико је учинило добра народима, озарившији га лучом истине божаствене науке и човекољубља, у толико је његово свештинство оназадило и унесрећило народе са њиховим паметарским споменицима. Тако знамо, да благодарећи христианској нашој браћи Пољацима и дан: Немцима, пропаде за славенство, а нарочито за србство, сва дан: Ђерманија и прели се у Немце и т. д. Проповедници ове свете, најчистије и праве божанствене, вере, оставише благе и праве проповеди, заборавише на речи спаситеља: "љубите један другог, као саме себе" па узевшији у једну руку мач, огањ, муке свакојаке, пакао и јад, у другу сплетке, интриге, себичностиости и т. д. утаманише и сатреше толике народе и земље, само да би своје народности и своје стомаке обогатили и разширили.

Једини, на свету, Срби примише ову свету и праву веру добровољно; те с тога и имају славе као успомене ове светиње и блага, којима се отликују од свију народа на свету као и трпељивошћу других и туђих вера. Како је се разпростирала подлост, гад, јад, чемер, себичност и друге гадости и паклене утве и авети свуда и на сваком месту, под именом вере, имамо милиунима примера, више као зала, него као добра на овој јадној и чемерној земљи божијој.

Докле се сада и у ово време са тим долази имамо примера свуда и на сваком месту па да и ненапоменемо жестоку и нечовеч: расу ђерманску у виду Инглиза, која од 8,175 124. душе у 1841. Ирландеза, за 20. год: или до 1861 год, учини само 5.792 055 душа, а у Инђија у Орису

1866 год. сатари за 1. годину дана својом шпекулациом преко 2,000.000 душа, као што тврде: Керије, Текареј и друге социалисте ингл. амер. и осталих народа.

Кад се то тако ради данас у 19. веку по Христу, и то од најизображенијег и просвећенијег народа, па још са собственом и рођеном браћом, а да шта је било на једно 3 до 4 тисуће година пре Христа и после овога до средњих векова, и са својима, а нарочито туђима, — то само један Бог, и вечна правда, знају? Ово је дакле у времену врха нашег садањег савршенства; ово је после тисућу осам стотина и неколико година после благог нашег Спаситеља ?! o tempora, o fratribus nationis Christianibus!!! Има ли би још млого и млого тегоба и сметња да излажемо за нашу ствар, као и општу нашој сродној ; но све то остављамо до другог пута и времена, не с тога што немамо грађе за ово, но с тога: што немамо права, да обтерећавамо наше дело овим и оваквим стварима.

Имајући дакле у виду све те тегобе и сметње, које потпуно и најопширније царују у прошлости србског, — сад. укуп. славенског,— народа, ми морамо прегледати прошлост нашег народа и то у храму њене паметарнице, без свезе са садањошћу и са садањим разним околностима и разностручним појавима садањег нашег живота и положаја. А да би ова била што истинитија и да нам се неби могло ништа приметити, довесће се преглед прошлости нашег народа само до времена владе Немањића, или до тог доба: кад је он нешто мало боље и јасније обележен.

ГЛАВА I.

I. О СРБИМА.

Прошлост србског народа, којег Народопис — историско-етнографску карту — подносимо, тако је замршена и заплетена: да се скоро неможе и незна одабрати права и народна истина и ствар од сумешина и уплета туђих. Српски народ нема обрађене своје паметарнице, те да би се могло што из ове узети, а нарочито оно, што се односи на његову прошлу и садању етнографију. Збрка разних паметарских дата, неразумевање ових, недостатци паметарских свеза и филолођијских закључака и истина, чине прошлост народа србског огромним и ужасним хаосом. Овај и овакав ступањ његова развића, по раду његових досадањих писаца, довољан је доказ и његове будућности, која неможе превазићи ни садањост, а камо ли још већи скок и блесак добити у будућности: ако се неодпочне ићи правим и истинитим путом.

Досадањи вајни радови на овом пољу такви су, да више заплећу и замршују ствар, но што је објасњавају и на прави пут изводе. Сбрка паметарских дата, без филолођијског и правог најстаријег знања за народност какву, чини његов прошли, и садањи живот, само вечном муком, сплетњом, врзењем у једном и истом и помрчавање и убијање једне и исте ствари, са којег и сама ствар мора а пре, а после, или сама од себе и собом пропасти, или натерана другим околностима у свом замршају размрсити се, но као сасвим туђа и друга и са туђом се народношћу споити и у ову се прелити.

Већина паметариста србског народа узимали су, по странцима унеколико познатим, а боље непознатим и замршеним, политички живот српски за основ њихових паметарних списа и према овоме зидали своје зграде, подтурујући под исте ривотине и разсипине филолошког незнања, са чега су им се увек пре рушиле, но што су биле довршиване. Заборављало је се: да о народности каквој говорити, без кореног и правог знања, ове значи толико исто — и још горе — колико и неодговорити. Заборављало се: да је први основни камен паметарници сваког народа, његов језик и народност, његови умни појави оличени речју, песмом, причом, загонетком и т.д. којима он и ствара засебну паметарницу. Од првог рала — пара — људи, од коих постаје цео народ и народност, па до његове државне зграде пролази, можда, стотинама тисућа година, које обично паметаристе све гураше и тураше у поноре вечних мракова и провалија, као да то небеше клица, основ, заметак и развијање паметарнице тога народа, о коме се пише и говори; па тако исто чинише и наше паметаристе. Такав погрешан правац, који

зависаше не од њих колико од ступња народног развитка, учини: да ми готово знамо више и о Хотентотима, но о нама самим. Млогога у нас има, можда, и хотентотског што држимо за своје, а напротив свога што држимо за тунгуско, финскомонголско и т.д.

Ето у таквим тешким неприликама и у таквом времену налазимо се, у ком морамо, са наше Народописне мапе српских земаља, да коју проговоримо и о прошлости нашег народа. Нека нам се не замери за недостатке, непотпуности и остало што буде непотпуно и строго неиспитано, једно са наших малих сила, слабог знања — а јаче и није могуће кад се и сам народ налази па овом ступњу изображења у коме смо — а друго са немања до сада ничега урађеног на овом пољу, па и не покушаваног да се уради. Ствар наша неће ни издалека тачно и јасно бити објасњена и протумачена; али ће јој се барем бољији правац дати и пут промерити, по ком промеру, ваља градити најсавршенију жељезницу. Довољно је за нашу одбрану, да наведамо само ово: што се у нас непокреташе мисао, а камо ли покушаваше рад, да се барем ово протумачи и објасни: од куда Срба, шта значи та реч , како се јављају они као честица чињенице у општем људском раду, коју и како одигравају улогу у овом опште светском појаву разних народних појава и радова и т.д ?

За, нас је увек било, а и још ће доста времена бити само то: тако и тако каже Порфироћенит, Тунман, Енгел и т.д. па и каква Нешредија и ко други, а како ми и наш народ кажемо и држимо, то се никога и нетиче, баш као да тих питања и није створила вечна и свемогућа сила. Тако, покрај свег свог, тако да рекнемо, описаног политичног живота Срба и појава ових у заједници опште радње људске и разних народа, ми још незнамо: шта су и колико су ти Срби допринели роду људском одиграном, или неодиграном, својом улогом, као и сами себи и т.д ? Ми још незнамо, ни колико су се и како они јављали у општој паметарници и т.д., а о свему овоме није наш задатак сад овде да говоримо. Наше је прво, колико нам наше мале силе и мајушно знање допушта, да кажемо шта значи име: Срб, Србин, Серб, Сербин, Сирб, Сирбин, Сјарб, Сјарбин, Сорб, Сорбин, Серс, Серсин, Сораб, Сорабин, Сербер Сереб, Себр, Себрин, Серберин, Сурб, Сурбин Сарбин и т.д.

Значај имена Срб у разних народа и писаоца

1. О самом имену Срб, Србин и т. д. наше млоге као и туђе, паметаристе говориле су по нешто нагађајући и довијајући се; но сво то нагађање, без зреле и ваљане критике, основане на филолоћији, као темељу паметарнице и свега што се на какви народ и његову народност односи, — невреди баш тако млого.

Тако нам млогоуважни мученик, на пољу паметарских наука, Архим: Јован Раичъ наводи — у II том стр. 145. 160. Истор. раз. нар. Беч 1794 год. — једне писце, кои доводе Србе од Хуна Сабира, као једнога народа; друге од Сармата; треће од реке Сербице, која лежи између Тигра и Ефрата; четврте од Скита; пете од Серва, слугу; шесте чак и од римских опанака; па седме чак и од копилади; осме од Тулија Сервија; девете од Српа; десете и од Свраба, као тобож да су били свраљиви за ратом и т.д.; а он их сам доводи и од сјевера и Сибира дан: и сбора, скупа и т.д. јер су вели тамо становали, а Сибир је од сјеверне стране и т.д. као што се то види из ових његових речи — вид. Ист. Хор. Сер. и т.д. стр. 154 и 155.

> "Ест ли пожелајет читатељ мојего в произведенији Серб имена мјенија и т. д. тако и Серби, Саберов, или Сабиров, приобрјели имја или от собранија или от сјевера, обоја бо мјесто имјет могут и на послетку: что древњејшеје отечество Сербов Сиберија, от које и назвалисја" и т.д.

Разуме се по себи: да сва ова тумачења имена Срб, Србин и немогу се назвати таквим, нити их треба опровргати, кад никаквих навода и доказа несадрже, ради одржања сваки свог закључка. Међу толиким писаоцима и тумачима имена Срб, које је наш неумрли Рајић навео на своим горепоменутим страницама, за дивно је чудо како је се један доцнији, иначе доста разборит и научан славен: паметарист, Г. Јан Колар, повео за Анонимом, ког тумачење Рајић на стр. 148. у преводу ставља овако:

"Прочее первообразно Сирб од котораго Сирбал, Сирбланин, сирбско и проч: Свerботу знаменујет, јако да не отмјеннено прочих себје сонародних возимут и Сирбли пронаименованије. Зане ашче вси обшче Слави, сијест Славни, или благонарочити називајусја, ини обаче Ервати от ервања или борениjи, ини Верли — изрјадни —њеци же Вандали – дањше поступајушчи , — њеци же Пази — на се — обозрителније" — и т.д.

Да би само потрьо право, јасно и истинито тумачење пок. г. П. Шафарика, и да би доказао: да Срб долази од свраб, шуга, болест, слабост и т. д. ватао је се за све окружавајуће га, — баш као утопљеник — неразбирајући млого о односности, или не, самом предмету; па у тој свој претераној брзини, готово изван дејствителности, прихвати се и таквих ствари, које су му, са свим тако званим филолођијским закључцима у место утврдиле, срушиле и утаманиле и саму ствар. У својој сувишној заузетости иде од Словака и осталих Слав: племена час Римљанима и у њиховим речницима тражи корена Србу од свраб! Из Рима лети, као на Пегазу, у Атину и другим Елинима, па кад и ту попабирчи огромне филоложске недосљедности, лети на сили налик на Бураха Арабима, Парсима и другим народима, који се сада клањају пророку Мухамеду, а негда Зороастру; те и тамо сабира оно, што баш и говори противу његових жеља и намера.

Пошто и ту скупи све, што се неодноси суштини ствари и што овој неприпада, пружа се халдејским Серафимима, да га на крилима својим пренесу у Халдеју, — Вавилон — и Јерусалим, па пошто му ови својом силом и огњем уништише све недосљедности, а да би загладио болест свраб и шугу на имену Срба допушта: да су Срби огњени и светли, као Серафими и т.д. Ето тако занешен у својој претераној ревности, да би своје закључке узнео у коло науке, и да би Србе само од свраба произвео, као ваљда угледине — идеале — свију садањих укупних, тако званих, Словена, налази да: Срб значи корено, свраб; јер је свраб у Словака, и наша свраб, или шуга, у свију садањих такозваних сл. племена, свраб, шуга.

Даље наводи како у Словака значи та реч и палити као: "ruka mne pali" т.ј. сврби, а палити значи немачки brennen, као да Немци другчије говоре и као да палити значи нешто друго од жеђи, горети сагорети и т.д. али свакојако незначи свpбити. Даље наводи у ческом, руском, срб: и т.д. да је свpбити то исто што и: свpбити! ? Од особитог су му куриозитета филолошки закључци: Срака — сврака — хитам, хвитам, и хватам, скерни, скверни, паскверни, хорети у неким племена, као у Руса, хворост, а то је све зато: јер се мора уметнути писме **в** у речима: sur, surim, sura те да изађе од surab "svrab" дакле чиста наша шуга.

Даље још гони тај славни славен; филолођист па наводи, да: сраб, или свраб, у Босни зову сербес, стрибеш, сарбеш, рус: сверб, свербеж, свербити, свpбети. Ето тако постаје Србин од свраба, а да је то баш тако наш славни славенски научењак, и то нек се незаборави из 19. век по Христу, и после дивног мученика за науку славенску пок. Шафарика, и других, наводи и речник Линде, у коме се вели, свраб назива и горја, горје т.ј. горе, горети палити, што опет у Латина значи: pruritus - prurio, per - urio, per - uritus или од buro, burere, као bru — ritus.

Даље наша научена глава иде, па доказује: да се у ст. Елина наш свраб, или шуга, зове на њиховом језику ψωρα. Зато наводи и речник одакле је узео ту реч, као да је говор о сврабу, а не о Србима. Пошто је се тако исцрпео, и пошто је прибрао и Немце и Парсе и Римљане, Елине , Арабе и Халдеје па и све Славене и т. д. напослетку умна глава закључује, да свраб значи: немоћ, болест, слаботињу и т. д. Ето, дакле ово начисто излази, упамтите и чујте сви! Кад свраб значи немоћ, болест, шугу, слабост и т. д. онда су и сви Срби: сврабљиви, слаби, немоћни; јер реч Срб то значи!? Упамтите и од сад зовите Србе шугом.

Овака наука, оваква научна закључења,овака тумачења, не човека из прошлих векова, у којима владаше тама и мрак и не туђина, као Анонима, који само нагађаше; него Славенина па још чувеног књижевника, наученог мужа, који живљаше тако рећи под носом Срба, па још у 19. веку,— упропастила би сваког, не само африканског Хотентота него и дивљака Полинезије, који још људе једе. Узмите ову ствар: човек смешао, у својој претераној ревности за науком, две сасвим разне и корено једна од друге разликујуће се по значају речи, па изводи оно што непостоји и неможе постојати. Изводи

име Србина од шуге и т.д. које кад би се допустило, изашло би: да има више права изводити га од друге наличитије речи... Има ли игде у свету, да се народи зову по болестима, има ли игде и да се зову по радовима и т.д? Колико нам је паметарница свију народа и времена позната, до сада се нигде не чита, нити ће се по свој прилици игда и читати: народ великокашљавци, горскоболестници, згранилници, ектичавци, грозничавци, ћелавци. рањавоножници, увоболници, зубоболници, трбоболници, жмигавци, мутавоболници, зриковци, тепавци и. т.д. као и: орачи, шивачи, ризничари, столари и т.д.

Да се неби коме учинили наши наводи сувишни, ево ћемо укратко и у главном навести у преводу и саме његове наводе, стављајући им на супрот праве и истините значаје. Прво долази еврејска реч "сара и шара" која значи лат: arsit и rusit,. Да је се у томе преварио и да никакве свезе нема свраб са еврејском речју сара и шара доказ нам је тај: што та реч није сара као што наводи г. Колар; него је саро, шаро, зара, а она значи то што у нас реч зора — види Ис. Рус. Слав. Шенир: сср: 77. Мос. 1859 год. — наш жар, руменило, светлост, и што Евреји никад немешају зору са шугом, а и латинска реч ardere значи горети, светлити, блистати и т.д. преко мере, волети кога, желити што и т.д. као: ardere aliquem, као што вели Вир. значи искати, желити што, а Цицерон опет: ardere amore волети љубити и т.д. Даље латинска реч rusit од куд је rursus, -a, -um жућкасти или беложућкасти, дакле не шуга и шугав; но само јасни црвеникасти и т.д.

б. Навод халдејских речи, serav, serapha, sarab, sarah, serah, незначе баш ни једна шугу и свраб, као што хоће г. Колар да им натури; него прва реч значи: жар, страст, љубав, силу, моћ снагу и т.д. која се може лат речју flagrantija, -ae изјаснити. Друга реч serapha значи опет: жар, пожар, топлоту, разгор, или то што лат. реч incendium у добром смислу а не хрђавом, дакле опет: светлост, јасност, жар, силу и т.д. Даље реч sarab значи опет: жар, силу бујност, светлост, или то што латини зову aestus torridus жарки, горећи. Даље реч serah значи: узвишени светли сјајни, дивни независни црвенорујни и т.д. лат: luxuriavit, splendebat; а даље surah значи: првенствујући, блистајући преузвишени, одкуда је и ser круна и sar, а код Евреја zar; цар, или прво лице на земљи. Од тог истог корена постале су и ове речи: sara кнегиња, госпођа, царица sarebit гвожђе, јакоћа и т.д. А од свију тих халдејских и еврејских речи постали су и Херувима и Серафима, као вршак светлости, силе, храбрости и т.д. Дакле све те и халдејске и еврејске речи неозначавају свраб и шугу; но: силу, славу, господство, власт снагу, светлост, независност, красоту, цара, господара, и т.д. која се својства подпуно и односе на праве Србе.

в. Грчки наводи Г. Колара такође неслуже му за подкрепљење и утврђај казаног, но шта више, као и халдејски и еврејски сами му побијају његове наводе и изобличавају га у његовој занешености. Тако σειρω означава: жар, силу, красоту, светлост, а не шугу, од туда је и реч σειρος палећи, светлећи сагоравајући, а од ове је и σειριος и αστηρ, сунце, — красота и дивота — палеће и сагоревајуће.

Даље реч αςτηρ означава силу, храброст, мужаство, слободу и т. д. као у лат. amor acer силна љубав, homo acer силни, слободни човек и т.д. а реч ζνρος (вероватно треба ζηρος) означава: сурови, силни, жарки, а и сунце у хрђавим својствима као кад спаљује и т. д. Даљи, наводи Г. Колара као: ραβσος прут, фиргас, розга, држка од копља и чаробни прутић меркуријев и других елинских идолопоклоничких богова, као и наводи ψωρα шуга, свраб, αγρια — срп криви нож — αρεας силни, храбри κρνφη врх , савршенство — и т.д. невреде ништа; јер и корен други имају и сасвим друге ствари означавају, а не Срб, Срба. Тако дакле не беше срећан наш г. Колар ни у елинском језику.

Даље му 2. иду наводи, латински: surio која реч долази од ardor а и опет значи светлост, силу, топлоту, (tarreo, toror, horros ужас, несрећа serius, seriasus, severus ватрени, горећи, журни, servia венац sertum круна certus јасно светли и т.д. Немачки наводи у речима: sehr, sehre — спалити ferrehren — Sorge, schüren ватра и т.д. једном речју наведио је само све оне речи, које или значе саме по себи, или се односе на топлоту и видело, али све неозначавају шугу и свраб.

Наводи из славенског језика састоје се из свију речи, које или показују светлост и топлоту, или се бар наове односе, а тако исто и инглиске и неких других народа речи, но све оне које је наводио повезују само, силу, јачину, јунаштво, слободу оштроћу и т. д а никако пишчеву: шугу, слабост, свраб, немоћ, красте, гној и. т.д. Наводити све разлоге његове и доказе из слав. језика било би толико, колико побројати све речи односеће се и показујуће горња својства, па шта више односеће се чак и зависти,

злоби подмуклости, тами, помрчини и т.д. — види Rozpra: o gmenah Slavskeho b Budine 1830 roku од 107—148.

Г. А. Вељтман у свом спису: Аттила и Русь у IV и V веку Москва 1858 год. стр: 122. говори:

> "Г. Шафарик замјечајет, что названије Серби, било в древњејшија времена именем всего славјанскаго племени. Ми же полагајем, что оно издревле атносилос собствено к војсковому, ратному сословију к Росији" и т.д.

А на другом опет месту говори, да срб значи: војника, храбра човека, сиромаха, који се бори вечно и од кога су и постали дан: сви Козаци у Русији и т.д. Г. Морошкин у свом делу "Историко — критическија изсљедованија о Русах и Славјанах Сп 1842 год" доводи име Срб од дрва високих и од сечења ових, дакле од високе шуме и т.д.; а тако исто и име Славенин и т.д. он налази да је такође од дрвосека, дрводеља и т.д. па је и елинско и римско Склавин правилно итд. — вид. стр. 90. — Но да ту ненаводи за правдање свог навода ниједну језгровиту мисао, ниједан филолошски прави и истинити факт, само се по себи разуме, и с тога га остављамо и не претрешена. Напослетку можемо рећи да су Г. П. ШаФарик, овај неумрли слависта, и Г. К. Николајевић ову ствар најбоље објаснили и протумачили; но је ипак нису најбоље, потпуније и јасније представили и објаснили.

Значај имена Срб у Шафарика и Николајевића

Тако Г. Шафарик, као најјезгровитији и најученији до сада слависта за име Срб. за које је доказао да су се сва словенска дан: племена тако звала, објасњава овако: "Име тако старо, домаће и дубоко укорењено међу — свим — Словенима, а у странаца редко употребљавано, могло је само у својој домовини добити свој почетак и јестаствени значај. Тако у слов: језицима, као Велико и Мало — руском, и старо пољском, налазимо речицу, која тој речи одговара, а та је у Вел. и Мал. руском пасерб — puer, privignus — пољ: pasierb, са још неким другим произведеним речима од исте н. пр у Вел. и Мал. Рус: пасербок, пасербка, пасербица—privigna—пољск. pasierrbica—privigna— pasierbi, pasierbiczy, pasirbovy, pasierbny— све, пригев : и тд."

Добро разгледана та реч показује: а), да је сложена, б), да је једна и иста са речицом пасторек — privignus — и в) да произилази од корени сир — sir orbus — Сложена је из предлога па и корене речи серб, које се саме по себи разуму за зналце словенског језика, без икаквог тумачења, тако исто као за Русе реч пасинок — privignus — подчерица — privigna — срб. посинак, пољ. pasynek — pronepos — словач. parobak — juvenis, privignus— од корена rob, и т.д. а тако исто и у туђина, као н. п.р. у Литоваца pasunis — privignus — podukra — privigna и т.д. — но особито сведоче источни језици, који су сродни с нама, у којих се као што ћемо видети, налазе обе изгледине, проста и сложена.

И ако је једна и иста реч пасерб и пасторак доста тамна и нејасна; но ипак је она јасна кад саберемо све речи односеће се том истом значају. Тако хорут: pasterz - privignus — pasterka — privigna — понекад и pastorik, pastorka, хорват; pasztorek, pasztorkinya срб. пасторак, пасторка, чес. pastorek, pastorkyne, словач. pastorok, pastorka i pastorkynya, из чега излази: да овде писме **о** замењује писме **е** као и. пр. топл, у место тепл, срав. латин. tepidus, попео у место пепео, бобер у место бебер, Волин у место Велин и т.д. Писме **к** није ништа друго до завршетак н. п. посинак од син, паробак од роб и т. д. а писме **т**. је добавак као н, пр. у речи разптилити од пил корена, од туда је и стин у место сјен, стрибро, стреда и т.д. у место сребро, среда и т.д.

Тако дакле одовуд произилази пастерк или кад се раздели на саставне честице па — се — рк. које је савршено равно рус: и пољ. па — сер — б, ван завршетка, који овде састављa засебни завршујући слог, и ако се налази у санскр. речи paser — puer — персид. puser— filius, puer — пељвскиј poser, — puer — курдиски — suar — puer — и афганистан; suari и suai што све значе: син и дете. Тако дакле нема никакве сумње, да је у свима овим речима, — пасерб, посерб, пасторак и т.д. сер — ser — корена и засебна непроизводна реч, а све остало пред и после корена само су предметци и завршетци. Од овог је корена и стар. срб. или тако звано црк. слов. реч сир — orbus — рус: сири, сирота — sirota —

ческ. sirotek sirube, siroba, Дољно лужич. sirota Горњо лужич. serota, serotstvo, пољск. sierota, sieroce, sierocі, и т.д. Тај исти корен налазимо ми у санскр. језику **su** — generare, producere т.ј. родити, производити срав. prasuti, progenies — у лат. sevi, satum од se, sere у место se — sere — sese reduplicatio — у Гот. saian, скандинав. soa — serere — слав. сејати и т. д. а све те речи значе: родити, порађати, производити и т.д. и по томе у обе речи син и сир — sir — ota sir — и obe — serb — прво и најглавније означавају: порађај, рођење, или то исто што и лат. satus, natus, елин Τεκνον и т д. Отуда је јасно што су Руси своје прастаро пасерб и пасербица заменули са новим обичнијим и разумљивијим пасинок и падчерица. Тако је дакле сада јасан и истинит значај речи срб, серб и т.д. да она означава само: порођај, рођај, рођака род, народ, као и лат, gens, natio као и инђијско и од њега поставше serim што опет значи народ од једне крви и једног племена и т.д. — види Славен. Древ. соч П. Ј. Шафарика прев. Ј. Бођан: Москва 1857 т. I. стр. 313 314 315 и 316.

Г. К. Николајевић у свом делу: „Србска беседа у лат. писму Беч 1860 год. стр: 23 и 23." вели: „Ми се подпуно слажемо са г. Шафариком и можемо га назвати ђенеалогиом срб. имена по очинству, но мислимо да нас неће порећи, ако тој додамо и едну по матерству. Стабло ове налазимо у најближој речи утроба — γαστηρ, venter — преимућствено идеју материнства напомињујућој и у прораслима од куда кирилов: отрок — сигурно скраћеном од от—роб—ак, као по изјасњењу Г. Шафарика и pa-stor-ak, pa-ster-k, од pa-serb. — Такође и раб и срб. роб, рус: ребја, реб-јата, реб-енак, ст. чес. па-роб, лат. orb—us грч. ορφ-ος арбанаш: рапби, немач: Erb—e које све такође значе Τεκον puer, paser, puser, чедо или у доцнијем и у преносном смислу: наследник — Erbe — чељаде — ропби — сироче — ορφος orbus и пароб у смислу Славоја говорећег — сад иде комад песме из краљевдворског рукописа — овај матерински корен морао је долазити у најстаријем словенском са — @-ú-ü-oe — у почетку, или у среди и са носовим я-е на крају и тако гласити: @ðá", oerbe или ръбя, рьбя, roebe, које су се форме доцније по просодији различних наречија у раб, ребја, роб, претвориле. А као год што су се слагале са частицом па-п роб-ек, па-роб-ок, да добију значење пасторка, или момка, ђетића, тако су се равно слагале и са частицом сајузном съ, са, со с@, су — ςνν, con — да означе обштинство рода и племена између деце, унука, праунука, потомака, као по примеру: спрежник, сродник, суродица, сапутник сажитељ и т. д. — Сърбя Soerbe, συντεκνον, conpuer, consobr — inus млош: — сърьбята soerbad, serbadia i Saerbi, за разлику од туђина иноплеменика, чŷда, и т. д." Ова разлагања г. Николајевића и ако им има места, ипак држимо, нису била тако неопходна, да се онима горњим г. Шафариковим, додају, тим пре: што доказивати сродство и по материнству, код доказаног по очинству иако је ствар сама за се врло добра, пак држимо, није одвећ нужна и неопходна.

Прави значај имена Срб

Што се нас самих тиче, и покрај неумрле славе и непобитне и скоро једине вредности г.Шафарика у оној ствари, скромно наводимо: да нам се чини да су његови разлози доста једнострани, да као такви и не потпуни и ако су му сва тумачења основана на истини и правој и темељњој науци, — ипак нису подпуна потпуно исцрпљена и свестрано објасњена. Ово нарочито излази у речи Срб, Серб, без да је се имало погледа и на друге произношаје код садањих славен. разних, а некада бивших чистих и само србских племена и Срба, као укупног и једног братског срп: народа. Тако ни су узалудни изговори једног и истог имена народњег: Срб, Србин, Серб Сербин, Србљин, Сербљин, Сарб, Сарбин, Сирб, Сирбин, Серс, Серсин, Сораб, Сорб, Сјабр, Сјабрин, Сибр, Сибрин, Себр, Себрин, Сурб, Сурбин и т.д.

Свако то име једног и истог некада само србског, а сада свију славен. племена, народа, има и своје узроке зашто се тако произноси и изговара. Ниједна једина речица, ни један једини звук и глас у сваког народа, није постао без узрока, који је само њему својствен, а не ком другом и којој другој речици. Што је који народ у језику богатији, то он и има више, чинећих, се једнаких речи, које се чине да једно и исто означавају, а кад се добро проучи, онда излази сасвим другчије. Тако греше они који држе: да је онај језик богатији, који једном речју означава више предмета. Тиме се показује само слабост и неподпуност тог језика, као и слаба и нејачка, управо недоносна, створна сила тога народа, из

ког су такове речи. У нас се н. пр. држи да су такви језици богатији и т.д. Наш је језик и у оном првом погледу, т.ј. да по мишљењу неких, млого речи, које су у самој ствари и по склопу и значају различне, готово једно и исто означавају, најбогатији од свију дан. језика.

Осим овог, богатство се србског језика показује и у писменима његовим и у изражајима свију чистих звукова или гласова не полуживотних, носових, шуштећих и пиштећих, као у осталих неких народа. Он надмаша и све славенске дан: језике имајући више звукова, који се оличавају у писменима **ћ, ђ** и **џ** која налазимо још у 10. и 11. веку да суштаствују, а не као што неки наши наводе: да су пре неколико десетина година створена, и да су по нека од њих, као **џ**, туђа и да само служе за изражај туђих звукова и у туђим речима. На основу тога избацују га и у страним корениm речима, у коима одиста постои, као што чине писајући реч Мађар у место Маџар, које је и правилније и право име дан: наших Маџара, — или Манџур , — а не Мађар која је реч постала од шкипске речи Мађар, којом се означава име животиње тако зване магарац, или галокелтски роб.

Богатством нашег језика, којим превазилази све језике дан: европске и сва слав: наречија, неидемо да се похвалимо, чему би имало и места, да је наш народ тај прекрасан дар, којим је од вишње силе обдарен, употребљавао и употребљава на добро — напротив, баш овом богатству свију звукова, речи, лепоти и т.д. нашег језика, имамо да благодаримо: што изучавамо остале језике најлакше од свију народа на свету; што овим лаким изучавањем шкодимо сами себи и вечно се преливамо у све друге народности.

Ово је зло тим веће, у колико смо у додиру били са таквим народима, као што су: Китајци, Немци, разна турко-финска племена, Елини, Римљани, Гали и т.д. који решително немогаху да изуче и изговарају туђе, а нарочито слав: језике; те се у њих и преливасмо. Тако дакле свима оним, готово једним и истим именима Срба, узрок је само богатство нашег собственог језика, и значај разних ступња друштвених, просветних, државних и т.д. једног и истог братског народа, а не крива и хрђава изговарања једног и истог корена у језику једног и истог народа. Сваки онај произношај, иако се чини да означава једно и исто, од једног и истог народа, ипак у истом значају једног и истог показује и неку различицу.

Коме није познато: да се Срби Сережани — која е реч постала од Серс, Серси, Серби— зову зато:

1. што су вечни војници,
2. што су особите храбрости и
3. што су граничари или Крајинари, Краишници.

Тако налазимо негда ове Серсе или Сербе, у дан: Ђермании, од којих најмањи мањак показује се у дав: Дољнолужничким Србима. Налазимо их у дан: Маћедонији, око дан. Сереса, који је и био њихова и од њих основана паланка и град, као гранични и међарски. Налазимо их и дан данашњи у Аустрији где као војници под именом од једних Краишници а од других Сережани, — Сережанин — и т.д. и дан данашњи чувају аустроугарске међе и покраине.

Даље коме није позната реч Серб, а односно наречија или изговарања у једних Срба је као **а** н. пр. Сарб а у некадашњих опет Срба а дан: Бјело Руса је, као **ја**, дакле Сјабр да означава: силу, мложину, масу, народа од једног и истог рода и колена? Ово је свакоме познато, ко и јоле мало познаје, не само слав: језике, него дан. србски и старо-српски, или сада такозвани црк:славенски.

Но било је, и има људи, који занешени раз: политич. назорима, а немајући правог погледа на ствари, ово име у свим његовим изговорима, производе од санскр.речи savara, која значи: низки, подли, хрђави, неваљали, грешни, црни и т.д. човек, као што то доказује г.Гиљфердинг у својој књизи: "О сродн. слав. јез. са сан. Сп, 1853 год. стр. 243." Разуме се по себи: да људи без строге критике и дубоког и правог знања, о ономе на чему раде и пишу, изводе и хрђаве и погрешне закључке.

Тако код чистих и јасних корених речи у санскр. језику, које означавају име Срб, они овом имену натоваравају име Аварина или сан. савара, којом су речју старе санскрите означавале црне људе дошавше са острова Негре - Етиопе, а не своје сопствене Србе и себе саме. Тако узима г. Гиљфердинг, као и још неке Славенофилисте: да Серб значи проста, груба, управо смрдљива човека, па још и нешто

ниже од овога. Овоме се нетреба никад чудити и дивити, кад се узме у обзир цел и намера писања. Свака наука, која се меша са политичним назорима, није наука но је изопачавање ове. Зар, ако мислимо да слијемо у се какав народ, треба да га изопачавамо? Не, с науком неваља и нетреба мешати, силу и политику. Сила власт, моћ , политика и т.д. може, што но реч, и од блата правити питу, и ако захте и начиниће је; но зато, да се постигну себичне и политичне намере неваља питу правити блатом, па тек као по милости божијој из овог подигнути је на степен пите .... Серб, Сарб, Сјабр, Сирб, Серс, Сораб, Сурб и т.д. осим родства и братства једног и истог народа означава још и: мложину, силу, и укупност од једног и истог целог, а не црне људе, подле и т.д.

За ово имамо довољно доказа, како у нашим тако и у туђим споменицима. Тако н. пр. у нашем Душановом законику — види Истор. Раич. о Слав нар. Хор. Бол. и т.д. Беч 1795 год. т. 4. д. стр. 248. — чл.35.

> "Сбора Себрова да нѣст тко ли се обрјашчет у сабору Серброву,
> да му се уши обрјежут и да му се осмудит образ."

Иако се под том речју Себр — односно Серб — разуме само народ, а не властела, господа, опет се он неназива црном гадошћу; него србски народ , који врши друге послове, а не државне, које опет врше чиновници, властела , и т.д. Дакле је Серб сила, маса, мложина српског народа, а не неколико десетина властеле, — спахија — господе, која је владала и т.д. на некодико десетина. милијуна Себра или народа. Од господе и спахија нигде и нема народа, но она од народа постају, па би, као најлепшији цвет и савршенство овога, по тумачењу г. Гилфердинга и других, морала срп. властела, спахије, господа и т.д. бити и најцрња и најгаднија и т.д.

Да никада Серби нису означавали црне и гадне, подле и најгадније људе, сведочи и чл. 20. истог Душановог Законика у коме се вели:

> "Ашче кои властелин обезчастит и осрамит властелина, да платит 100 перпера
> и властеличић, ако обезчастит властелина, да платит 100 перпера, и да се бијет,
> и ако властелин, или властеличић, опсујет Себра да платит 100 перпера, и ако ли
> Себар обезчестит властелина, или властеличића, да плати 100 перпера и да се
> осмудит."

Дакле шта је овде? Овде излази то: да је и Себар човек и то од белих и чистих људи, који скоро више стои и од самог властеличића, или од ситне господе и спахија, кад он плаћа само 100 перпера и да му се брада осмуди за увреду и властелину и властеличићу. Напротив властеличић, или ситна спахија и господа, кад увреди већу и плаћа толико и још се бије. Ово је знатан правни појав у нашем прошлом слободном и тако рећи краљевском и царском животу. Тако исто, ако они њега опсују, плаћају 100 перпера, док у њих и међусобна увреда и псовка плаћа се опет толико.

Да Серб, Серби, Сарб, Сарби, Сјабр и т.д. означава мложину, или укупан збор једнородне браће, сведочи нам и наша реч Семберија или Серберија, која такође и у санскритском, као што ћемо ниже навести, то исто значи. Осим овог у свима руским старим правдама под именом Сјабра, Сјабриче т.ј. Срба означава се задруга у покретном и непокретном имању рођака, браће и т.д. којима се недопушта да сви излазе на судске двобоје, него по један и т.д. А то се исто види и из руске речи: "Себро", која се говори око Волге, а значи: породицу, род, и т.д.

Примера ради наводимо само из лекција, професора Рус. Прав. 1864 год. на Мос. универ г. Бјељајева о Сјабрима, из Псковске или Пљесковске судске грамоте која је 1337 год. састављена из осталих ранијих законика разних бив: великих кнежева псковских и т.д. којој се у главноме каже: Сјабрска су имања покретна и непокретна. Покретним имањима у скупу су могли владати и по даскама — записима — и без ових није им на судовима признавано. Сјабр, за доказ свог права по даскама, могао је се или клети, или заклетву допуштати противној страни, или изаћи са овим на двобој. — Тада је се двобојем право доказивало, у ком су се често били и сведоци за своје парничаре, а нередко и

судије упуштале су се у бој да батином и мачем докажу и у делу правду праве стране ?!! У непокретним имањама Сјабри су сви морали имати тапије, које су — сваки за се — на суду, морали показивати и т.д."

Даље реч: Срб, Србин, Сирб, Сирбин, Сарб и Сурб и т.д. није ништа друго осим брат, род, народ од једног и истог рода и племена: слободан, независан човек, господин, или човек занимајући се у собственом свом рођеном народу Серба, Сјабра, Семберија, Сербадија, Сарба, Серса и т.д. државним пословима.

Осим доказа из санскритског језика, које ћемо ниже навести, имамо их и у нашем народу. Тако реч Србин, у Мало Руса, Сирбин а у Гор: Луж: Сораб, Сорб значи: паметног, најпаметнијег, најразборитијег, најодабранијег, најузвишенијег, најслободнијег, најлепшег, најунаучнијег, највишег и т.д. човека, или једном речју човека: који је у свом народу Серба, Сјабра и т.д. са свима најбољим човечијим својствама обдарен. Овај значај још и дан данашњи траје у нашем народу. Он се редко коме за живота даје, и ако се да коме, тај је од највеће важности и поште и готово и најсретнији човек. Бива обично после смрти кога, кад му све добре и хрђаве стране хладнокрвно оцене, да му кажу :

"Е брате, тај и тај пок. био је прави Србин и србски се понашао и живео."

Осим овога имамо и песму из Мало Руског народа, у коме реч Србин или Сирбин, Сирбовати и т.д: значи господовати, или радити државне, обштинске, или обштенародне, послове, а не своје приватне засебне и домаће као:

Ој Сирбине Сирбињенку,
Ми друг дорогењки!
Покин Сирбу Сирбовати
Визми Сирп пиди в стип,
Пшениченку жати и т.д.

Дакле остави се тог твог посла; но узми срп па хајд у степ да жањеш пшеницу, а зато ће прекрасна нева Серба, да пође за њега као Срба, иначе неће.

Тако имамо тисућама примера при изборима људи из народа који ради земљу за опште државне послове као и у прва времена по ослобођењу за чиновнике и т.д. где се сваки измиче, неће да га изберу изговарајући се: да је, или љут, или претерано благ, или да није умешан, да је мали човек, да има бољијих и паметнијих, разборитијих, старијих и умешнијих људи и т.д. и напослетку: да за тај посао треба човек да је обдарен са свима најодабранијим врлинама људским, једном речју: да је прави Србин, а он је, или премрсио и огрешио се, или има друге које недостатке и т.д.

Једном речју Србин, као што смо рекли, означава човека: најслободнијег, паметнијег, одабранијег, храбријег, праведнијег и т.д. Тако свим тим именима Срб, Србин, са разним произношењама, означавало је се, не само народ од једног и истог корена, рода и порода; него и народ који је био на високом ступњу изображења и који је живио, и живи, државним животом, у ком су обухваћени сви појави народног, државног живота.

Ето какав значај садржа у себи име Србин и т.д. којим се зваху некада сви народи славенски, а сада раздељени на имена: Чеха, Руса, Словака, Пољака, Мораваца, Бугара, Лужичана и т.д.

Ова имена добили су онда кад су их туђини прегазили и покорили, кад су им утаманили њихов слободан народни — државни — живот, па их направили робљем; јер и дан данашњи србски народ покорене Србе незове Србима с тога, што Србин, као што смо рекли: значи слободног човека, слободан независан народ и т.д. Одтуда, су постала разна имена, којима зовемо нашу браћу под Турцима и Немцима, а не што их презиремо и што хоћемо да их зовемо: Бугарима Гогама, Рекалиама, Швабама, и т.д.

Прве личности, које ослобођаху и ослободише поједине делове покореног народа србског, натурише им и имена своја као: Лех, или Љах, Пољацима или Љацима, Чех, Чесима, Хрват, Хрватима, Рурик Русима, насилници Бугари-Татари данашњим Бугарима, а бившим Србима и т.д. а најмањији део оставших вечно непокорених Срба, задржа своје име Срб и до данашњега дана, као од Косова

Црногорци, од ослобођења кнежевине Србије, у овој и т.д. Док владаше Авари, Хуни и други, увек бејаше србског народа слободног, који носаше своје име, и који уступајући у борби своје земље јачој сили, тражаше нове згодније, ма и хрђавије, из које би се могао боље и згодније борити са туђинима.

Тако постаде Србија Сибирска, тако у Хитају, тако у Ђермании, тако у Данији, тако на Карпатима, тако данашња, тако у Црној Гори. С тога се пресели у Аустрији већији део властеле српске, а не маса народа, под патриархом Арсенијем III. па кад их и овде хтедоше направити робљем, а са овим и не Србима но Рацима и другим, одоше у Русију, тамо пропадоше и прелише се у своју браћу Русе; али као Срби, а не Раци и т.д.

Да Срб означава, и слободу и да се овим именом само онај зове из србског народа. који је слободан, то сваки Србин зна. Тако Црногорац Србина из дан: Србије кад није разположен зове: "Шумадинац" зато што даје данак Турчину, а остале Србе још под туђином за жива бога неће назвати Србином. Они су или Лацмани, или Швабе, или раја и т.д. а Србин римокатоличке вере, као слободан у својој римо-католичкој држави аустријској, није ништа друго, до ђаурин, а не Србин с тога, што и ако је једне вере са царем своим, опет му овај није из његова народа и т.д.

Тако исто у дав: Срба из кнежевине Срби из Аустрије нису Срби него Швабе т.ј. робље швабско, из Турске опет Бошњаци, Шопови и т.д. што значи: робље турско и т.д. Пошто смо наведено казали имамо још да кажемо да реч Србин у Бјело Руса, под именом Сјабрин, означава братучеда, рођака, род, задругара, брата, из једног дома и т.д. у Вел: Руса Серби, здрави и јуначни силни људи; у рјазан: губ, шереб сусјед, комшија, добар пријатељ, рођак и т.д. у тверској разумног, хитрог, окретног човека, а и подсебренит смаћи; шабарша у волог: јуначан, страшан, хрђав, човек; псков. шабаршит безпослицу, или господски, говорити; рјазан: шабољ, човек, који нерадо ради и т.д. вјат. губ. шебаља, љубезничити, ласкати; влг, хабалка, љубазни, драги; черниг: шибаљ, страшни, хитри, окретни, јуначни, а и варалица; у орловској и тулској Серб јунак слободан, храбар, човек и т.д., а у Мало Руса сирбити, седити, нерадити, но само војевати и господовати. Нека се никоме не учини чудноватим производна имена од корена Срб или Серб, Сарб што у неких значи и хрђаво.

Тако су наше некадашње најсветлије и најлепше и божанственије ствари преобрнуте другим временима и правцима, — који су противни првим—у најгоре и најгадније ствари. Тако вештице некада су означавале најсветије и најбоље ствари, а сада најгоре и црне. Тако се често и господин узме у двојаком значају добром и неваљаном и т.д.

Сад нам ваља навести шта та реч Србин значи у осталих народа. У Турака реч Серф, Сирф, Сирфиче, Сирб значи народ од једног и истог рода и колена, и то народ: слободан, храбар, убоит, непокоран, ратоборан, дин душмански, или "асиј" одкуда је и Сефер или Сербер рат, војна и т. д. Одтуда је Видински пашалук од Турака прозвâн "Сирфиче, или Сарб хази" т.ј. права земља србска, а односно народа, народ србски. Ово је остало још од оног доба, кад су Тур: под Сулејманом великим своим султаном 200.000 душа Срба изселили и населили нешто око дан. Цариграда, где се налазе два Београда од дан: Београда у Србији и Белградчика у Ст. Србији, а нешто опет населили у Мал. Азији и т.д. Сербез реч зчачи слободан, рахат и т.д. напротив Срб значи дин душманин или човек ког ваља и треба убити, као душманина турског, и вере мухамедове, који се бије, бори и непокоран је власти султановој.

С тога се у Турској још и дан данашњи нико несме звати Србином, и коме, од раје турске, рекне какав Турчин "Србин", значи: да хоће да га убије, и за то дело не само да неодговара никоме, него се још и награђује са 30 дук. ц. за сваку главу, док је за рајетина, или Бугарина колико толико одговоран.

Осим овог сами фанариоти грчки — и бугарски, — прождревши српску патриаршију, као и народ им, из мржње према Србима, што су им били отели земље пре Турака, свуда су гонили и уништавали име Срба, а подизали Бугара, као слабих, и то све по својој прастарој "византиској политици". Да та реч "Бугарин" незначи Бугарина као засебна човека и народ, сведочи нам још и то: што Грци све славенско зову "волгарика" па чак и књиге црквене па и све народе славенске и чак и Србе у кнежевини, Русе и остале све Славене зову: "Бугари, или Болгари". Ово је узрок што се толики србски народ тамо данас незове Србином.

Осим овога било је и налога царских: да се Србином нико несме звати, но сви се морају звати Бугарином, ако хоће да избегну реч раја, и бугарски језик мора се по школама предавати, што се још и данас чини; и све што је српско, а нарочито књига и школа гони се и утамањује.

У семитечиских народа, као: Араба, Халдеја и Евреја реч Србин значи слободна човека, цара, господара, јунака, дива а у неких и разбојника. Тако у арапском Сарб или Срб значи јуначину, силу, разбојника, непокорна човека, који друге покорава под своју власт, одрастла, џина или дива. У еврејском, Сар, Сарб, значи: господина, цара, независна човека светлог — види Шев. ист: Рус. Слов.Мос. 1859 год. стр. 77. - у Халдејском Сар, Сарб: цар, господин, независан човек, човек јасан, светао, одкуда је: Сер круна, Саребит, храброст јунаштво у пренос: гвожђе копље; Сараб светли, јасни Сураб, Сурах господар, владалац кнез Серафим и т.д. Једном речју у сва три та језика, као и у старом Елинском, не само тај корен, но и од њега све произведене речи казују: да Срб, Серб и т.д. значи слободу, јасност, храброст, светлост, одважност, независвост и т.д.

Напротив у старих Парса, или дан. Перса, Сар значи главу, првенство, старешинство, независност и т.д. као и у нас, а тако исто и највише место, највишу моћ, савршенство и т.д. а бар, или баре значи: чест, одсечак, одрезотину, комад одсечен и т.д. дакле: главосек, или човека, који оно, што је највише и најузвишеније, и управо врх све моћи и савршенства, сече. Јасно и чисто Сарб или Срб, код ових, опет значи главосека, или човека, кои у рату убијеном непријатељу сече главу. Овај обичај још и дан данашњи траје у Срба, са којега често и бивају страшно побијени. Тако је један владика црногорски забрањивао то, но није му помогло.

Осим овог ова иста реч у парсијском старом значи, као што смо горе побројали, још и силу, храброст највећу моћ и т.д.— Види ист. Арменији Мојсеја Хорен: прев. Н.Ј. Емина Мос: 1858 год. стр. 349.

Ми би могли још млого и млого наводити доказа, о значењу речи Срб, но почем смо ствар јасно и чисто доказали, остаје нам још да наведемо доказе из оца сад србског и индо-европских — језика, као и осталих слав. племена, из језика сада уопште и од свију тако званог санскритског.

I. У санскритском језику, или праоцу свију садањих такозваних индоевропских језика, **хрдь** или **срд** —**hrd** —значи језгру, почетак, основ, средину, живот, срч, срце и т.д. а тако исто и првобитну створну силу, без које се неоживљава и неживи. Другим речима сан. поменуте речи значе и у правом и преносном смислу то исто што и наше: срце. Од овог је нашег, и горњих санскр: постала: среда, срч, срчаност, и т.д. а у преносном, сила моћ.

II. Санскр: реч ñq — **su** — звачи: прекрасни, јасносветли, блистајући се, руменобели, дивни, свети, преузвишени и т.д. рођај т.ј. она сама радња, којом се врши и свршава акт, по ком се дете раздваја од мајке. А та је реч ñq од корене речи **хрдь** или **срдь** срца, т.ј. начела, почетка, или оног из чега се ствара и оживљава што и т.д.

III. Такође санскритска реч **сôуни** — **suni** —јасно, светло, блистајуће се, руменобело, дивно, јасно, преузвишено, прекрасно свето, оно што је рођено т.ј. син у смислу оба рода. Ова је такође реч од оне прве и значи то исто што и наше: син, сунце, синути, сунути, блистати се, светлити се, величанственост, светост божанственост и т.д. Толики је значај у сан: сôуни — suni — а нашој дан: речи **син** за оба рода. Као **син** значи одвојак, одељеност, растављеност и т.д. од првобитног узрока и начела срца — у нашем народу трбуха — и преставља за се једну већ независну, одвојену, дивну и преузвишену целину, која је постала од узрока или начела срца, свршеним делом ñq — **su** — т.ј. јасно светлим прекрасним и т.д. рођајем. Ова иста реч, кад означава не suni сина нашег, него и **сунце**, опет значи одвојеност, засебну целину, сасмосталност и т.д. јер се и сунце рађа, и оно се, за време рођаја, одваја, а по рођају већ је се одвоило од небесних препона, или окружавајућих га тела из коих, као син из срца или утробе, јавља се на овај божији бели и светли свет. Тако исто и све речи , које су од овог корена, значе такође светлећу се и блистајућу се одвојеност, одвајање, засебност и.т.д. као сунути,

синути, синати и т.д. Накратко: **син** и **сунце** једно исто значе у старих сан: или прастарих Срба, као и дан данашњи и сва својства сунчева придају се и сину у прастарих Срба, то јест: светлост, односно белоћу, руменило, односно бело-црвене власи, силу, топлоту, живот, моћ јачину снагу, преузвишеност и т.д.

IV. Од ових је речи постала старо синскритска: ñåðü — **ser**—која значи: прво породицу, или наше семја, колено, у вел: Руса при Волги Сербо породица, бело Руса Сјабри рођаци задругари, Луж Срба Сорби, браћа, рођаци, Сурба такође браћа рођаци, Сирбо браћа рођаци т.ј. људи или разни чланови од једног и истог оца, родитеља, прародитеља и т.д. Од ове је речи санскритска **са — бва**, **sa — bva** — која значи: трајање, становање, живљење и т.д. укупног једнонародног на једном месту и у једној околини, којег се простор преставља у нас од скраћене санскр. речи **сабва** која је исто са наше "**соба**". Друго у удаљенијем разпрострањенијем појму од ове је исте сан. речи: **ser** постала стара ђерманска: **sipja** — **sibja** — племе род, код Славена: **Семја**, **Симја**, племе род и одтуда је и семениште задружан живот, или живот, наших римокатоличких калуђера, треће иде појам од горње речи још даље и значи то исто што и дан. инђијска реч **сермь,** — **serm**—т.ј. нацију, народ, огроман и велики од једног и истог корена, рода и т.д. кои већ, као огромна маса једног народа живи у своим општинским склоповима. Овој речи Серм одговара наша Семберија, Серберија, Сарбадија и т.д. која значе, силу мложину, огромноћу и т.д. разплођеног једног и истог народа, од једног оца и матере, од једних родитеља: дакле браћу, рођаке који су постали од једних родитеља односно оца и мајке и који састављају братску укупну и једноставну народност ит.д.

V. Од горње је речи постала санскритска: ñàðüìèü— **sarm** — која значи удаљавање, показивање, престављање неког савршенијег напретка од обичне само гомиле и мложине једнородног братског народа, дакле: савршенији општински живот од живота серм — ског т.ј. мањег општинског и неразвијенијег слабијег по сили мложини и развијености. Од ове је постала реч.

VI. **Сарьда** — **sardha** — и **сарьба — sarbha** — која значи силу, мложину, узвишеност једног и истог народа од једног и истог прародитеља братски народ са јачијим друштвеним свезама, који већ долази и у борбе и сукобе са другим, народима над коима се и показује њихна сила, мложина и т.д. Овој речи одговара наша: Сарба, Сјарби, Серби, Сорби, Сурби, Сербадија, Сорбадија, Сурбадија, Сјарбадија, Сирбадија и т.д. јер сан: **а** претовари се у нас:

1. у **е** као од бали — бели — наше бели,
2. у **и** као били,.
3. у **ја** као бјали, у **је** као звјезда у место звезда и т.д:

Све је ово до сада казано у односу према другим народима да реч Серб, Сјабр, Сирб, Сораб, и т.д. значе, у односу према туђинама: народ састављен од саме браће, рођака, суродица и т.д. и да све те речи у односу чланова тога народа једног према другом опет значе, ништа друго до: Брат. Дакле Сербин, Сјарбин, (нечитак ред набрајања), Сирбин, Серс, Сораб, Сурб и т.д. није ништа друго до чисти: и овејани само Брат и ништа друго.

VII. Санскрт: реч: **срь** — **sr** — наше срнути, насрнути и т.д. значи: излазити, показивати се сијати. светлити и т.д. једном речју: бити најугледнијим, највиђенијим, независнијим и т.д. међу свом својом једнородном и једнокрвном народношћу и браћом. Од ове је речи и постао **срм** или у односу на земљиште значи земљу која се са неколико страна, показује, види светли и т.д. као што је дан. **Срем**, међу неколико река, стари срп. **Срем** у бив: Мљетачкој републици и т.д. У другом смислу значи: брзи, хитри и јаки и т.д. као: **сара — sara — стрела**, **срь — sr — срна**, срнути, оданост, сијати светлости, блистати и т.д.

VIII. Санскр, реч **брь** — **br** — значи: бити, војевати, убијати, туђи непријатеље свог рода и земље, и са овом кад се спои горње **Ср** излази **Србр** што значи: браниоц, управљач, вођ и т.д.

једнокрвног и једнородног укупног народа. Одтуда су Сјабри, Сибри, Сербри, Собри, Субри, а нарочито и најчистије Срерси и т.д. Племе је на крају отпало по законима језика, као и у речи: братр па остало брат и т.д.

IX. Напослетку сапскритска реч: **srmbh** — **срмбх** — која значи: блистати, светлити, показивати се, бити јаснији, светлији и т.д. међу свом силом и мложином своје једнородне и једнокрвне браће и рођака у једном и истом огромном од једног оца и матере, народу, којој одговара: Срб, Србин, Србство, Србија, Србадија и т.д.

Све су ове речи постале од првобитне наведене прве речи — односно друге и треће — наведене и све скупа означавају:

I. Прекрасни, светао, руменобели, јасни сијајући се, свети и т.д. рођај, рађај кои се и неразликује од прекрасног црвено-рујног и светлог дивног и прекрасног светог животворећег небесног јарког дажијег најдивнијег створа сунашца.

II. Од овог и оваквог рођаја и порода: значи породицу, симју, — фамилију, — колено, појас, нараштај.

III. Од таквог и истог рођаја: једнородни, од једног оца и матере, и од браће састављен народ братски, српски.

IV. Народ који већ живи друштвеним, општинским животом и задругама, у којима је развијена политична, независна свест, која се огледа у општинским и друштвеним склоповима једног целог једнородног и братског српског народа.

V. Народ кои је са јаким братским свезама, сила, мложина, јачина снага и т.д. према осталим небратским народима, над којима се и огледа његова моћ, сила, јачина преимућство и снага.

VI. Народ бео, јасан, светао, свети, најбољи, праведнији и т.д. кои има савршене државне установе, кои је светао, знатан, чувен, слободан, у којег је подела власти занимања редова, који је на највишем ступњу изображења и т.д. и

VII. Међу самом том браћом, узвишенију светлију независнију, слободнију и т.д. браћу, или браћу која одправљају државне послове и т.д. једном речју Србин значи:

> "Брата, узвишеног, светлог, јасног, независног, изображеног, владајућег, човека
> и народ, кои стои на највишем ступњу изображења, морално умног државног и т. д."

народ, независне, слободне беле, јасне, сунчане, дивне, преузвишене, управо божанствене, силне, храбре, надмоћне, никад неробујуће моћи и силе браће, рођака и т.д. међу којом је: државни и просветни ред поредак, правда, љубав, преузвишеност и т.д.

ГЛАВА II.
О СРОДСТВУ СРБА СА СТАРИМ САНСКРИТАМА.

Пре него што проговарамо о животу народа србског, као већ политичном телу, и пре него што покажемо прво место на земљи овом политичном телу као народа, да би обистинили последујуће, као закључак, навешћемо његово језично сродство са прастарим Санскритама.

Да се покаже и докаже, да је какав народ био местан и из оног места, из ког га изводимо, ваља навести и сравнити језик његов са оставшим једнокрвним народом, на првобитном његовом месту.

Осим овога ваља сравнити, обичаје, начин живота и т.д. као једине и првобитне сродствене свезе, које везују народе, па ма један био на једном крају света, а други на другом.

Сродство језика је првобитна рођена веза, а сродство обичаја и разних других погледа, и одношаја друга већа већ, као народа, са политичним животом, или бар општинским и друштвеним у најмању руку. Све оно што будемо говорили и о сродству, и становању Срба са старим такозваним Санскритама, у њиховом земљишту односи се на целу сада тако звану: „Индоевропску расу" у коју спадају скоро сви европски народи са прилично знатним делом азијских и т.д.

Ми истичемо само име Срба, под који обимамо сва садања млога и разно звана слав. племена као једну целину, која се односи укупној индоевропској раси , као један део њен. Тако се дакле ми недвојимо индо-европске расе и све оно што будемо говорили о Србима, односи се и на ову укупну расу, а узели смо само овај један делић већ с тога: што би се онда говорило о целој тој огромној раси; па би ваљало и из свију њених чланова наводити доказе, а ми не говоримо о укупној тој раси, но само о њеном једном делићу. Шта више ми ненаводимо у потврдама сродства и дан. поднаречија некадашњег огромног срп. језика, сада такозваних језика: руског, ческог, пољског и т.д. што све подразумевамо под дан. српским и т.д. Ово се једино с тога чини: што би нам дело било огромно и ужасно велико и што немамо срестава да и ово издамо у целој својој подпуности, а не што ти наводи неби вредили и што су мање важности од наводећих се.

Почињемо од првог. Тако сан.

абитас значи скоро, брзо н: атбије ср. овај час;
агхна неприкосновено, што неваља убијати н. агнец;
адри дрво, наш грм а идрашко и адрашко;
адхара где се се меће што, наше јадро, место среда;
амбара н. амбар;
анта н. граница, насип;
асала гвожђе н. ашов;
бха сијати, видити, н. гледати базити;
брану господин н. Бан, војвода;
бхата војник наш бата;
бхатара поштовани, наше бата, старешина војена и батрити бити силним;
бхил сећи дрва, н. биља дрво одсечено;
биру коза н. бирка овца;
бран дерати се, викати н. бранити се, псовати и бити се;
бхугири из **бху** земља и **гири** гори н. бугор и гира;
бхујас велики н. бујни велики;
бхурни брзи н. брзи; олујностни:
буса, мекиње слама в. бусен; комад земље обрастао меком травом;
бут ударати н. бутати:
вад звати н. вадити и вабити;
вала војска, н. старо валка војна, обалити убити;
вардх поштовати н. ванити и вардати чувати се;
ватра н. ватра,
ви с предвам одвијати, н. вити;
вирани н. вирити, вирани дубоко место н. вир;
витх просити н. вити, извијати у говору;
гад гатати;
гадх узбуђивати н. гајде;
габ н. гамбати тешко ићи;
драгх драг драги;
дхран, н. дран или дренчати издавати звук,од куд је дрангулије;
кач качити се, пачати се; качати змија у старој Србији качанија љута камењача змија од куд је Качаник;
куд смутити смутњу правити н. кудити;
купи н. кубок; купац; кубчик,
кутх окружавати н. кут угао заграђен;
куч претеривати се н. кучати, скунотарити, старати се;
лал лалати;
лата суварак стабљика,
лата дреја н. комад на кошуљи: латица;
ленх: кретати се н. лахати трчати;
лила игра н. лила,
луп лупити, резати:
мала хрђав н. мали;
малина чбун н. малина;
ман искати в. мамити;
ман лењовати н. мангуб;
мах н. махати:

мил н. мила;
мрд терет н. мрдати;
мрса сујетно н. мрзити;
мрл терет н. мрљав;
муц говорити н. муцати:
ништја човек непринадлежећи на једној инђ: касти. н. ништ, ништави, сиромашни;
паз и. пазити;
палита жар н. палити;
пхал огоревати н. палисад огорено па ударено у земљу дрвеће;
па, **пати** господин н. чувати;
патака род птице н. патка
пил чувати н. пилити,тестерисати;
правајама управљам н. упраљати;
ра давати н. ралац поклон;
рати рат, војна;
ри јурнути н. ринути се;
ру брзо покретати се н. рупити;
руп безпокојити н:.рупити;
сан склизати н.саонице сањкати
сап гонити н. сипати осипљивати;
сара, **сарка** н: сврака;
сила н. сила;
скхал н. скакати;
су изливати н. сунути;
сул н. сулити;
сур блистати н. сури, бледи;
тај н. тајати; тата отац;
тумра дивљи н. тумарати;
труп н. трупати;
туп н. тупати;
ума блесак, слава, спокојство н. ум;
цап терет н. цапати;
чик задиркавати н. чикати;
чилл н. чилити;
чубра лице н. ћуба;
саи кретати се н. шајка;
сура шара, шарен;
шибхам шибати;
цубх украшавати н. шуба;
сурја н. шурњаја;
цур глупи, сурови;
стхирк јаки н. штири;
јуван јуни, млади н. јуванија, лудост;
јакс поштовати н. дружити се;
јакас н. јасни;
бадава н. бедевија;
бал безпокоити н.белај;
бан н. бенетати, банити се;
зван звонити;
мач н. мач;
набхас небо;
пач пећи;
рапа војна, одкуд је раб, роб, рана;
тану танки;
тета уважајени н. тетка;
чхата гомила н. чета;
видра јасни н. ведро;
див мучити се н. девати се;
тик тећи;
титирида н. тетерев;
бхага Бог;
бхас видити н. бошити:
гај горети, наш гај;
ган гонетати;
гхас гост;
грам згромотати се;
дама дом;
кача власи н. кучине;
мору н. мора;
нава нови;
ара орао;
арван коњ;
прајас проја;
ран ронити;
сабха соба;
кутара котор;
спхара спора;
стхаг покривати, стог;
твар творити;
тап топити;
кхат хотјети;
кхаккх хохотати;
куч кочити, васпитати;
руг савијати, вити н: рог;
субха срећни сијајући у Прав.Срб;
стопан, господар а и Бог;
васи жилиште н. вес — село
лагхи лаки;
паси пас;
тамас тама;
дина дан;
чит думати, мислити и почитовати;
дагх ударати давати задах;
лагна од **лаг** црвенити лагати;
парама први;
рас разити;
сачи сочиво;
тала тље, под;

кумбха кабо;
куч куцати;
стуч стакло;
чукк чукати
вап вапити, вапијати;
тик тикнути, ударати;
бала борина, а и бора;
валга вођица;
вор воља;
гара — болест — галидба;
гур гудити;
гула гура;
дхр држати;
каруна калина;
кхара калити —гвожђе. Овде је **р** у место **л**, као и у нашем прастаром: изкливити, уместо изкривити и т.д.
кала црни, кари;
клад красти;
радха; **радх** лади, ладни, прекрасни;
рич раздељавати, или наше лучити, бројати;
руч, **рузи**, луч светлост;
лас ресити;
срана слана, иње:
сара со;
тарага таљиге;
таранга талас;
бхр брати;
врдх врдати;
врка вук курјак;
вр, врх;
гр грло,
грдх горди;
гр грмити;
др драти, бити — одадрети
дхр држати;
дхрс дрзнути;
крнами и **кр** клети;
крца кржљави;
крт крт;
рж — иса лажица, ложица, лижица — кашика
мрс мршав;
пр прети се;
прс прзница;
прс прст — земља
пртх пртити;
трп трпити;
чрт цртати;
свр шваља—за дете
гр-гр гргртати — кад се испира грло
ер ерити се;
кр карати;
крсна кобац — гавран
свр свалити;
ср срнути — насрнути
тарала тор;
зјала заова;
карпата крпа;
мармара мрмљати;
парсва прси;
чару црвени, прекрасни;
врдх владати;
гхр гранути;
др дробити;
крс-на грозд клас;
крв клеветати;
крш красити н. кршан, красан;
крс кресати;
карапа крпити;
рдтх ледина;
мрадијас млади;
мрса мразити
прс пљескати;
шрп; шљапати — ићи
драд дерати;
драм дрмати;
дхран дранкати, дрнкати;
кравја крв;
пхрат пртити;
сратх сретати;
бхарга благ;
вал ваљати;
грдх глад;
карна клен;
радх редити;
бхргу брег;
врдх врдати, избегавати;
дхр држати;
крпх крепки;
стр строити;
трс трезвен;
шрек ширнути;
гарх, **гархја** грех;
дхарана дрен;
рис резати;
парсва присни, близки;
гхурн гурнути;
друн дрндати;
сурја сунце;
пур прнути;

крви вагаш;
пхалака задњица— прк.
трн тарана;
барбха боб;
врт башта, врт;
катака град;
бхацура бисер;
гирја гора;
дхвагс двизати се;
сјава сиви;
том томити се;
чжан чинкати;
бан бунцати;
гхат гутати;
дура, дари дори, дури, далеки;
кунта канта;
коша кош
лут лутати;
пус прскати;
рабх роб, заложник;
рамра румени;
расала руса брада;
транд триндати;
тумура тумарати;
храс хруштати, за шљунак;
југа, **југ** иго;
мур, **мура** ограда, зид;
муц мучати;
бхсс бес бојати се;
вид, **ведми, веда,** ведети, знати;
ека вјек
вита фидан, гранчица, ветка;
дева дјева;
девр, **девара** девер;
дикара декла;
звид звезда;
лина лењи;
рипх леп;
ниг нега
дхе доити;
нема јама;
ри игра н: рај;
риз резати;
света свет;
сјена бледи цвет;
сми смети;
цхет цедити;
бхи бити;
гони гуњ;
дхума дим;
кун кињити,
куп кипити од љутине;
лод лудити;
лот љути;
муша миш;
пит питати;
руд ридати;
устха уста;
сома шума;
бхру обрва;
усна весна;
уда вода;
гу гов. одтуда је говече или говн. једа — што поједено повраћа и наново у себи једе и жваће;
жвар журни; важа ужина;
чур чварити;
бхала бела;
бхаж бежати;
лалана љеља:
мас месец;
панзу песак;
тараса тело, телеса;
чалон член;
сара; сир;
ад јед;
ад јадати;
једхара једро, јадро;
али јалови;
сладу сладки;
ганг губа;
гнати зет, сродственик;
сви свети;
свинти света;
цане цуцати т. љуљати се и певати;
антра унутра;
гад гудити;
кута кућа;
радх ред;
пар рука;
гандх гад;
мангх моћи вући;
пинга пегави,
сандра сантрач;
самб сабирати;
транг траг;
чанд' учтиви, чедићски
дич дичити се;
кањку качка патка;
камбу коб;
кам кам;

кратх кротити;
крк крак;
кава која;
чуц чучати и скочити;
свакура свекрва
свит цвет;
ципи ципела;
цицира цича;
цула цура;
чам чамити;
чиба чили;
словак, човек;
кун чун;
аку јак;
брус брити и **врис**
гхус гукати;
канса каца;
свр цвиљити;
кома ком;
вршина горе,
мрс меркати;
мариса млеко;
прс плакати, прштати;
шику шишкави;
јус јукати;
шајка мложина, шајка;
цапа-та шапа длан,
цап цапати;
кунја гуња;
дежа дежела, славен: област;
мис са пред: **ут** зн: отварати са **ни** затварати, очима мигати;
гзалија зора;
гна гнати;
гам змија, гад;
зхр зрети;
сантраса страх; од **трас** трести се;
цхуба убави прекрасни, а у Босни прилични;
јакас јахаран; јаран;
харј зарити;
хве звати;
мах мазити;
нах низати;
трх трса род, пород, порода, лоза;
хамбхајами гомбам се;
дхруха, **друхи** друг — син
хвала жвала;
стрх стрићи;
хај хајд;
ханса хасна, корист;

рохти руда, риђа;
чух чудо;
дакс десити;
ракса лоши;
мркс мрсити
пакша пашеног;
ракша румени, црвени, красни цвет;
кшиноми шинули,
ки кшоп копнити, тајати;
ксатар област, котар
кхупа купина;
акси око;
мркш мргодити се;
чхадт штит, чадор
чатха чета:
духитр кћи;
чира кора;
карка крчаг;
сучи сок;
чац, **частха** час део времена;
вргина вражиња, враг;
галма, големи;
гаспати господ, господар, од **га** род
пати владалац;
гхарма жар;
лаг лагум;
чалана голен нога;
кандара гудура;
бханг буктити;
ангхри икра на нози;
дан — мислити — канити;
бхагават богати:
крв хрвати се, борити се;
дхарти дадиља
тата отац; дед;
дети дете:
сита сједи;
сандта санта;
бит, **бинт** битисати;
бардх бридити;
врх брк;
морам марити;
пацу свиња — отуда је ваљда наше; пац цац ! кад се вабе свиње ?
бабу баба;
бхан — **бан** - банити се: пазити;
пхр пурити;
скрни скрнав
сру струја
бхарура бистри;

искра огањ искра;
сваср сестра;
скрамана скромни;
сарв стрв;
виж свјежи;
сасанга сврака;
ватара ветар:
кал скакати;
хри скршити се;
шмаре шмркати;
трна стрњика;
дравја здрави;
рапх срп;
нијеса гњездо;
кемил мигати, шпигати;
мрг мргодити;
мела гомила;
лас калашити;
хрж кострешити се;
ширас шешир;
глеб глупи;
јуж јужва, гужва;
стамбха стабло,
ажамбха жаба;
аруно рано;
путраку отрок;
дјаутра јутро;
сатра село;
стхавира стари;
дредха тврд;
капала глава; н: капа;
анг, **анга** нагли;
апавартана повраћај:
априказан априкасан разуман у Пр: Србији;
прасут безплодни;
прсја пријатни;
арара арар, врећа;
ардава ардов;
аро убица непријатељ у Пр. Срб.
маре море усклик за млађег;
арч украс, накит;
аста доста, довољно;
астрагара страгар, место где се оружје чува — наши Страгари;
сухрд срд, срдити;
сита сити, топли;
астри — **асли** — оштри;
манита високомислећи о себи;
била — обиљни — страшни, грозни;
вила чисти, светли, наша вила;
руд род;
кула колено
дизани жена;
матри мати;
свасура свекрва;
јатри јетрва;
свакја својак;
манудца, **мануса** муж;
љубхва љубав;
прјас пријатност
прајатај пријатни;
манака мален; мали;
лока лице,
стана груд, стас;
наса нос;
пата и **пада** пета;
наха нокат;
снаца сновање, основа;
джрла жила
двара двор;
пача пећ;
пачана печење;
чула чело;
сваралика свирала;
адја једење;
питис пиће;
гуна гувно;
садхана саздање;
набха небо;
мара море;
роса роса;
тама тама;
прапатас пропаст;
хима зима
свес свас свет;
сведана свитање;
вачура, вечер;
ница ноћ;
вијат ветар, васдух;
звана звоно;
гатака гудац;
стана стењање,
станајати стењати;
тат тај;
етат тај — етот рус:
ахнја ини
висва, сваки;
ма ми;
азам аз, ја:
ма мја;

вана ви;
ствам ти,
вас вас;
разџала ред, управа;
виража, изражај;
кара карање, казати;
викаса изказ;
каса коза;
видала видела о;
вихата излаз,
валја вели, велика:
асми јесам;
барама бреме;
гаспати господ;
рава рева;
једима први један;
адваја одговарајући;
варага свиња, од куда је и Варјаг име народа, или свињапаса;
вихава удовица;
да дхату дата;
данам поклон, данак;
дарана дар;
нахна наш;
сумана семена;
тапа топло;
чатвара четворо-четири,
параха прах;
адама један;
баха срећа божанствена сила,
го крава, говече;
мадхја средњи —међа
снуса снаша;
пи пити;
прах прашати, питати;
три три;
труп убијати, од туда је мртво тело човечије, труп, или трупна,
жив живити;
лупх љубити;
сад седити;
стха стојати;
мр мрети, умрети;
питр отац;
матр мати:
бхратр брат;
вер вртити;
дхрс дрчати;
мрд мрдати, ићи;
прс прскати;
сава саван — у ст. Славена,
паз пазити;
сата сатња— стотина — сотник;
вардара н. Вардар, управо вода;
плу пливати;
плавами пливам;
девас дев, див наш;
мртис смрт;
цакха суварак;
жив живот;
жива живи;
дхју дух;
дува дивни;
тридаса тројица;
чај чајање;
прија, **прис** пријатност, љубав;
баијам бојање;
санведа савест;
јатри јетрва
махат јаки, могући;
чару прекрасни, обчаравајући;
сваду сладка, од куд је свадба;
грива, грива — врат
мала мед;
ка, ко, који;
та тај;
ви ви, оба;
вас; вас;
када када;
тада тада,
прати против;
тзџаца овај час;
прадт пред;
упа по;
не не,
стана стан;
парага праг;
пена пена;
смаја смелост;
сми смеј;
клес глас;
мрити умрети;
мантра мудри;
мантри саветник;
ханса гуска;
сијана сијање;
двараки дворцови;
параги прах;
стхаг стег;
пад пут;

пачи ватра — пећка
кабила кобила;
бахута богатство, мложина;
бегство бегство;
нара човек одкуда је народ;
пратхиувач противуречје;
правексана преглед,
прувека правитељ;
правачана правда;
ветена ведење;
чатвар четири;
панча пет;
шаш шест;
сапта седам;
аштап осам;
даван девет;
даса десет;
екадаса једанајест;
двадаса 12.
трајдаса 13
атурдаса 14;
винстати 20;
тринсат 30;
сата 100;
да дати;
дадати, давати;
трасти трести;
граб грабити;
ведси ведети, знати;
пивасш певаш;
смајасе смејати се;
васи веје, дува;
џанаси знаш ли;
бубхешу боиш ли се;
ста стати;
свапити спавати;
видхјаси сиромашујеш;
најаси носиш;
дринаси дереш;
гатаси гаташ, говориш;
вартаси вратиш;
бодајаси будеш;
мишаси мешаш;
паравит повратити;
пидџ писати;
плава пливајући;
шици шити;
доспод доспети;
сус сушити;
сио сијање;
бхадра бодри;
дали дол, долина;
гра град;
грам громила;
кати кутњак;
махат вредни, машисти;
праг праг;
прасине прошење;
праста просјак;
са со
стала стол, столац;
тада тада;
тапа топити;
траја траје;
ваје вахини, војна,

и т д. — Види Об: отп: јаз: слов: **к** род А Гиљфер: Мос 1853. од њега "Срод: јаз: сдав. са Санскр" 1853 год. А Вељтм. Ат. а Рус Мос. 1858. К. А. Косов. Санскр. Рус. слов; Сп: 1854-54 ст. Срав: Рус: Слов: Хомјак: сп: 1855 Ист Рус: слов: Ст: Шев; Мос: 1859. Очерк Рос: Вадима Пасека Мос; 1840 т. III. и других

Уверени смо, да ће се овај преглед млогим учинити чудноватим и да је сасвим далек од нашег језика; али нетреба заборављати: да ми наш језик још незнамо, и да нисмо још ни покушали да га испитамо акамоли испитали где и како говори наш народ, изузевши само рад Вуков. Ко хоће да наведене санскр: речи, сравњава са дан нашим: нетреба да узме разно изговарање само једног јединог гласног писмена но свију како глас: тако и сугласних, као и преливања једних у друга, што све скупа чини тако звана наречија у једном језику. Колико смо и у овом познати, и колико наш језик знамо, сведочи нам незнање сопственог нашег језика у Правој, такозван. Старој Србији и окрајцима њеним граничећим с Маћедониом.

Тако се у нас заборавља да се старо српско, или сада тако звано црквено-словенско, **ћ (јат)** изговара у нашем језику осим као **е**, **ије**, и **и** још и као **ја** н.п. мљако, дјавојка и т.д. Тако се исто и самогласно **а** изговара, но врло ретко, и као **о** н: пр: розум место разум, розумети место разумети: итд. па и као кратко **е** н: пр: деска, ден, скемија и т.д.

Садање наше **у** где је заменило старо @ такође се у срп: језику изговара на неколико начина и то као: **о**, **ов**, а и **у** па и сасвим избачено н: п: с, @-со-са-су-с. Тако га Словенци а и у једном делу дибар: и призренске нахије у правој Србији изговарају као чисто **о**, н.п. рока у место рука, рокаји м: рукави пот у м: пут, мож м. муж, мошко, м мушко, стопати м. ступати и. т.д. А ове људе ваљда наши идеални филолози неће уврстити у Самоједе или Тунгузе какве. Осим овог изговара се и као **а**, н.п, у Маћедонији маж м муж: рака м. рука, ракаји м. рукави, пат, м пут и т.д. око Битоља и Костура у Пр. Србији и као **он** н. пр. ронка м. рука, понт м. пут, монж м: муж и т.д.

Даље од полугласних писмена у Пр. Срб. Маћедонији и т.д. **х** и **в**. и кад су заједно једно до другог и кад су одвојени готово се свуда изговорају као **ф**. н.пр. фатати—тако и у Босни —фала тако и офуда, фрвети место врвити врх место врх, фрлити, место врлити његоф м. његов, благоф м: благов и т. д. Тако се исто не само **х** него и **в** скоро свуда или претвара, у **ј** или са свим изоставља где дође међу два самогласника, као рукаји м: рукави, нејеста м. невеста, лојити м. ловити и т.д.

Даље писме **к** међу два самогласника претвара се у **ћ** као: раћија м. ракија, плаћати м. плакати, девојћа м. девојка, мајћа м. мајка и т.д. као и у нас у источном крају кнежевине Србије,

Писме **д** претвара се у **ђ** и у оним речима, у којима овде у нас остаје као **д** па и у јужном наречију као: ливађа, ливађе м, ливада, ливаде, вођа, вође у вода, воде и т.д.

Даље **џ** претвара се у **ђ**, а **ђ** у **џ**, **ч** у **ћ** и обратно као и у Босни и међу аустр. Србима. н: п: џак м ђак**;** ћовек, м: човек и т.д:

Ми неможемо више овде о овој ствари говорити с тога, што јој место није, а овако само узгред напомињемо: да би се боље разумеле ове наведене санскр. речи, нарочито при преливању и мењању самогласних, које је у нашем језику такође најбогатије од свију осталих слов. језика, што ваља све ово имати на уму при том прегледу.

2. Некадашње становање Срба у ошптој индоевропској заједници. Прво дакле, што је и најглавиије, прегледали смо сродство садањег нашег језика са ст. санскритским, који је сада мртав у Инђији и само књижевни, страшно и ужасно изкварен и измешан са језицима не санскритовим, монголско-финске и турске расе. Друго нам остаје, да покажемо некадашње место живљења прастарих Срба — у заједници са укупном тако званом индоевропском расом — у Инђији земљи проклетој. За ово такође имамо довољно дата и то:

1. у описима војевања Алек; Великог у Инђији,

2. у оставшим још називима места у Инђији, која још и данас носе или чисто српска имена или слична са овима. Ови су називи имена места и тд. која једино у српском језику имају значаја и овим се могу протумачити.

3. у инђијским споменицима и

4. у споменицима нашег народа.

Инђиски и других споменици о живљењу Срба у Инђији

1. Што се тиче инђијских споменика ту међу првим заузима прво место у Ведама тако звана **Бувана Дарса** — **Васионе огледало** — у којој се свет овај преставља у виду цвета тако званог лотоса, нашег локвања а у санскрит. **palma**, пливајућег на води. Оба та начела, воде и локвања, као знаци бога Вишњег — т. ј. створца — често представљајући се у животворећем начелу сунца, или Кришне, — представљају се или почивајућим, или дејствујућим.

У првом виду, као символ видимости, у пространству, лежи он на дну океана, или на змији, вечности, пливајућој у мору. Из трбуха овог символа израстло је стабло лотосово, или локвањево, којег

пупуљах означава стање света до саздања његова, а цветови, већ разцветани, означавају свет овај од његова —света — саздања, који плови на површју морске воде. Разцветали овај цвет зато се и зове Брама, која реч значи творећи, стварајући— **braman demiurgh** — у противном значају несазданог суштаства, које се зове Парабрама или наше правелики који као вечност, никад неулази у обичну митологију богова. На средини тог символичног знака локвањевог, или Палме — земног света — узвишава се зачетак плода који се зове Меру — врх прекрасне планине, — а око њега су знаци оплодотворења.

Око ових су нехтари и зачетници, који представљају изворе најзнатнијих земних река, а четири пуштена цветна листа означавају четири стране света: Двипа, или полуострв окружен са две, или више страна, водом, а у Аравитјана Ецира. Јужни зове се Жамбу-Двипа т.ј. Инђија, сјеверни Куру, васточни Бардразвас, и западни Кетумалас. Међу овима су, осим мањих цветних листова, који означавају мање стране света као:Пегу Персију и Аравију и т.д. и остали други листови, који означавају друге чести света. Даље иде Јона, Арга, или Арија - достојна поштовања - престављајућа се као мати, а Меру као створна сила мушког рода, која преставља средсреду или управо осовину земље, која се узвишава толико исто над површјем ове колико и силази у дубљину.

Најузвишенија површност те Мере или Су — Мере, што значи: прекрасне и најсветлије Мере, округла је и окружена венцем Илаврада, који се под именом Сваргабуми — наш Сварог — небесног пребивања на земљи, и дан данашњи у разних народа обожава. С тога Су — Меру има значај у инђијској и осталих околних народа митолођији као жилиште и становање богова, и умрлих праведника. Са све четири стране те баснославне планине, она се одупире на разне драгоцене стене од најдрагоценијих ковова и камења.

Тако је источна страна Парва, Пурва, од које са западне стране лежи Опара, Опар, или Опарика, под којом млоги подразумевају дан. Африку. Овај се исток још зове и Прач, југ Прачјад, сјевер Куру, у ком влада бог Кувера — наш ков — богатства и т.д. који је тако исто неприступан, као и зраци сунчани. Куру је на бреговима мора Кишрода — млечног, а наше: ледовитог, — а за овим је предео Ајровата у ком сунце не сија, но месец и звезде. Са обе стране, источне и западне, земљу обливају мора, где се простире земља Барата — Варша до океана парског. Највеће реке зову се: Ганг и Синд или Инд, коих воду пију не само чисти, него и нечисти народи, као Млеча варварско племе, Бербера, који незнају и необожавају браманство и остали. Са источне стране Мере тече река Сита, са сјеверне Бадра, са западне Апара, Гандика, или Какша.

Са врха најузвишевијег Мера пружају се разне гране овога као: Химават, Хемакутас, Нишадес — најлепша,—на којима је живео сурови и одевен у одело од зверинских кожа народ Серба, или Срба — Нилас—рујноцрвена — Светас — бела света и богата — Срингавац — од Сринга, врх површина. — Последње четир Нилас — рујноцрвена, — Светас — бела — и Срингава иду на сјевер, а Химават—т.ј. hiems, χεμα снег зима, и т.д.— и Химакућа —или зимакућа, а по неким златодајућа од hema злато и кућа вршина — јасно се види да су означавале дан. Хималај. Нишадес или прекрасни и неприступни стан богова, као и тисућу оког бога Индра, бога који пушта муње и громове, кише, реке и т.д. и који награђава сваку свету ствар и свако свето и богоугодно дело,—био је дакле место становања Срба, или Серба. — вид: Ритера земљев: I стр. од 19—29.

Трагови о некад живљењу Срба у Инђији

Тако дакле на самим тим Хималајским и Нишадским планинама, по системама њихним, сједне и сдруге стране, па све до Хиндукушских планина и народа, некада је првобитно живео и становао српски народ, као народ и маса, која је се ширила и гранала под доцнијим именима Сјамскрита или Срба — Славена. — Хиндукушке планине око којих становаху, делиле су га од Хиндуша у дан. Бухарским и другим пустарама средње Азије, у којима обитаваху црни народи, дошљаци са острва, са

коврџастим косама, малим уздигнутим на врховима носевима, а при челу упали и т.д. о којима нека овај превод из књиге Г. Морошкина укратко, и само у изводу наведен, каже шта зна. — Види О. М. Морошкина печат. СП. 1843 год. стр. од 163—173. под именом: Истор: критич: изсљед о Рус. и Слав. у прилогу: Из Запис. Г. Макар: о првоб. нар. у Рус.

> "Још одвајкада дивља племена инђијских острва и нове Холандије, као и умложено народонаселење у дан. китајској империји и у источној половинији иидијског полуострва, обратили су своје завидљиве погледе на западни полуострв и цветајуће тада краљевство Сјамба"

што ће рећи Срба, — који су изпочетка насељавали богату и обширну област Дунавску о којој сада инглиски ђеограф Вилиам Хутри ово вели:

> "Le Royaume de Ciampa, au midi, est rempli de bois et de deserst de tigres, delephans." etc: "La Provience de Dounay est la plus grande."

У овом свом краљевству у земљи они су били скоро на највишем вршку силе, просвете и свестране образованости. Али сусједи Славенски-српски, црно - кожи, кудрави, са огромним устима, дебелим устнама, кратким широким и на врху уздигнутнм носевима и т.д. непрестано су нападали на градове, у инђијским славенским—или србским—земљама, док напослетку праотци свију дан: Славена - Срба неизселише се из својих земаља у Инђији носећи своју нејач, чељад и имања на својим коњима и слоновима, тражећи другог седишта, у ком нема црних и злих народа. Одтуд они донеше и песму о Дунаву јунаку у Инђији као што говори ова дан. песма руског народа:

Ах! звали молодца,
Позивали удаљца,
На игришче поиграт.
Дунај мој Дунај,
Селиванович Дунај!
Шел молодчик удалој,
По дорошкје столбовој,
Во кафтање голубом!
Дунај мој Дунај,
Селиванович Дунај!
Во кафтање голубом,
В красној шапкје на бекрен,
Машет шелков им платком.
Дунај мој Дунај,
Селиванович Дунај!
Встрјели дјевки молодца,
Взјали дјевки удаљца.
Под могучија плеча.
Дунај мој Дунај,
Селиванович Дунај!

Попросили молодца,
Посадили удаљца,
За дубовије столи.
Дунај мој Дунај,
Селиванович Дунај!
Угошчали молодца,
Угошчали удаљца,
Сладким медом и вином.
Дунај мој Дунај,
Селиванович Дунај!
"Не напјусја ја вина,
Сладка меда нехочу",
Доброј молодец сказал,
Дунај мој Дунај
Селиванович Дунај!
"Красну дјевицу хочу".
Даст мње дјевка поцјелуј,
Поцјелујем буду сит."
Дунај мој Дунај,
Селиванович Дунај."

Ми смо казали: да је некада живео српски народ у Инђији, и да је се одтуда изселио због навале црних народа. Под именом и навалом ових народа, пре свега подразумевамо црно, етиопско, и монголо-манџурско-финско- црножућкасто племе, у које увршћујемо и прастаре Китајце, као рођаке некадашњих црних, африканских и свију островских народа.

О Мисирцима ћемо ниже казати коју, као и о узроку зашто се утаманише прастари Срби у Инђији, својој дивној, најстаријој и прекрасној првобитној домовини. Да су српска племена некада, у

својој прастарој и првобитној инђијској постојбини, становала сведоче нам и грчки писци, који, на 327 год. пре Христа, при спроводу свог Императора Великог Александра, оставише своје описе о Инђији и њеним становницима.

Ови, и после њих стари земљописци, у главноме пишу: да је у Инђији, у њихово време, било две главне расе и то: раса белих и раса етонских, или црних људи, и да су се народи у Инђији делили на 60 и више разних народа и племена, међу којима, у тако званој собственој Инђији — India proprie dicita — а у царству Поровом, — Pori regis triputaris — најзнатнији су **Малићи - Maliki** - који су у време Александра живели по реци Хидроати са јужне стране брега Кечина. Међу овима у мал непогибе Александар. Од њих западно живели су **Оћедрачићи, или Драчићи**, **Дракулићи**, који се у Птоломеја зову **Кеспериани** —Casperaei — врло храбар и силан народ; иза ових живели су **Музићи**, врло велики и силан народ са градовима: Нишом на реци Ковену. Грци,—са Александром,—држећи да је овај град основан Дионизијем њиховим, или Бахусом, Александар овима поднесе дарове и сврше се жртве; Печела или Пећена на Инду; Масага, у којој су већ становала тако звани грчки и римски **Индо-скити**, или монголско-турска племена **Асакени**; Тасила при утоку Хаоста у Инд, где је била столица силног цара Тасиле: Капатир, из ког је ђеограф Скилакс спустио се по Инду: Букефала, тако названа, Александром у славу свог коња а Никеја основана истом на месту где је одржао победу над Пором;Сањала, где је 17 000 људи убијено, а 70 000 заробљено; Миногора: Патала и Силопоље.

У приморској Инђији — India maritima — у тако званом Pandinis regis — или Пановској држави —народи су били**: Ларићи, Десановићи, Зорјани, Падићи и Калинги** — Sorae, Calingae et Padaet,— заливи Баригазска, реке: Намада, Мезоља и Тинда. Градови: Белоцура, Барогаза, Мужарис, Барача и Котар — Belocura. Barygaza. Mzsiris, Barace et Cottiara — на источном брегу: Комарија, Модура, Нишава, и Маљара.

У унутрашњој Инђији — India interior — главне су државе биле: **Празијска** и **Гангаријдска**, а иза ових силна и велика држава, **Сарбарска** — србска — из које изтиче река Дијамантица, а градови су били: Ганга, Селинда и Палибрата — Ganga, Selinda et Palibothra. —

С оне стране Ганга - India extra Gangem — знатне су планине биле: Бебирске — Bebyrus-u Семантијске, а реке; Дунав који излази из горе Бебира. Дарија из Дамаске планине,Серба и Сорбана из планина семантијских, а заливи: Србарски, или Сабарски, Бесиња,Сарбана, и т.д. острови Сарбира, Ситара, Јабадија, Бацикота, Котигора, а даље су племена још: **Косачи, Сарасвати, Вигари** и други. При утоку Кабула у Инд живело је силно и велико племе **Пећиоти**, а иза ових огромни и велики **Гандари** — да нису наши у Пр.Србији Бондари?

Слободни Инђианци, по грчким писцима, звали су се они, који су живили, ван планина Химовати, Јамине и Сарасвате, а међу овима најзнатнији су били: 1. **Браћа**. Ове Махабарата нацртава као највеће зликовце и неваљалце с тога: што нису имали касте; што су им брамини могли бити из свију сталежа; што су јели разна меса; што су били велике пијанице.и т.д. 2. **Кући** у којих су се жене, са умрлим мужевима, сахрањивале и сагоревали.

Даље од ових југу живили су у дивље коже одевени Срби, иза ових мало даље је било старо инђијско царство Карвата или тако звано по значају те речи: "Црна унутрашња страна" кроз које је протицала река Кршна, са развалинама царског града Бичоназор и још Бима, и старом столицом овог царства Кањани, са градовима: Девовара, Бидара, Неробуда област, у којој и дан данашњи старе и немоћне трзају и убијају — види општу историју Вебера прев. на рус. Сп 1861 год. стр. до 242 — 420. Земљопис из ст. св. Ал. Брута Сп l830 год. стр. 212—236

Даље у тако званој, старим народима, Серици или Сербици, у Тибету и Китају приморском па све до Сибира живео је тако звани сербијски народ, са главним градом Сербица — Sera vel Serba — а у Римљана Serum Свила, која је ту грађена, а саму свилену бубу звали су ser. У овој Сербици живело је преко 14 народа, од којих нам Плиније, Амијан и Марцелин казују само неколико имена и то таквих и тако изопачених, да их није вредно наводити, као:Anthropophagi—људоједи, — Aniibi, Isredones haguri, Ottorokorrae и. т.д. каквих ти још неказује небивалих чуда, народа и покора од ових.

Кад какав народ, из разних политичких, економних и осталих свемогућих узрока, изгуби веру, језик, народност, па и тип свој у неколико, мешајући се са осталим народима несродним; онда се чини

да је он сасвим и за навек пропао за се, а за оне који би га у некадашњим његовим земљама тражили и испитивали. Млого и млого има узрока народним пропастима, а по најглавнији су духовио и телесно надмоће осталих народа, који га утамањују, препорођавају и прождиру.

Па не само ове силе, а нарочито духовна надмоћ и просветна развијеност, него често немоћ и глупост преливаоца туђих народности у своју чини: да се и бистрији и природом разумнији народи често преливају у глупље и неспособније народе, са мање природних способности. Тако неспособност научити, а нарочито изговорити, туђе речи и језике често чини, да ови у своју народност преливају друге народе способније и бистрије у свему и свачему, а нарочито у лаком изговарању туђих неразвијенијих и несавршенијих, — недалеких од животињских звукова,— језика. Осим овога и додир са оваквим народима чини, да се млоги народи утамањују и упропашћавају. Тако, који је год народ дошао у већији па и мањији додир са Кинезима, са Елинима, Немцима и осталим неким народима, тај је се морао у ове постепено преливати па и прелити.

Тако је било и са млогим и оставшим већијим делом србског народа у свој дан. Азији, а нарочито у Инђији и Китају, у ком је се увек систематично ишло на преливање туђих народности у тако звану кинеску, или китајску. Но код свог старања преливаоца, код све бриге њихове и преливених већ народа у туђине, да се што више отуђе и удаље од своје и прве праве народне особености, и код узајамног подпомагања и туђина и отуђених, — ипак остаје нешто, што се неда и неможе тако лако затрти и упропастити. А то је нешто, имена: вароши, градова, река, планина, места развалина, извора, језера, и т.д.

Тако дакле, негледајући на свестрано и преливевог и преливаоца утамањивање, предевање, издевање, превођење имена туђих народа у упропастиоце, опет није могуће: утамањеног и већ пропалог народа, све и сва места преименовати, превести на свој и из оног језика речима заменити и т,д. те опет остаје по нешто за удаљеног тисућама векова истражиоца пропале и утамањене, а некада постојеће народности, утамањеног и већ пропалог народа. Ти остатци та имена и називи баш и доказују некадашње борављење и живљење садањег тамо сасвим изумрлог и пропалог народа.Ту драгоценост ми видимо још и дан данашњи не само у Инђији и Китају, него и у свој Азији — само ређе — којом се обистињава некадашње živовање тамо пропавшег народа српског, о коме се говори. Међу млогим и неизбројним остатцима некадашњег живовања тамо српског народа, ми ћемо навести имена места, и осталог, и то само таква, која се још и дан данашњи само у српском народу налазе, и која се само језиком србским могу објаснити и протумачити; јер је његова својина, а више ни једног народа на овом божијем свету. Тако из поменутих записака Макорова да наведемо ове месности: ,

У некадашњим слав: — српским, — а односно индоевропске расе — земљама или самскритским налазимо област — провинцију — Богарску, и градове: Рамгор, или Рамњегор, Нагор, Напор или Начпор, Чарнигор — од наше речи чарни у место црни, као у оној народ. песми : "Чарна горо! — у место Црна горо — пуна ти си лада" и т.д. — Каљокућа, или Калокута.

Још више у Тибету и данас постоји река: Буропут, или Бурјампута, ниже у области Непалу постоји вајкадашњи град Горка, а више ове Црногора, у области које цвета град Бјелоспор.

Даље по Гангу у дан. држави великог Могола, осим Каљокута, има град Новград, даље Рајспор, Кобиље, или Ковиље, Стан, Ковиљастан, Коњомјер, Пољекат, Коњомор.

У области Хитробуд градови су: Житомир, река Нерибуда, провинцији Јазмир и град Хутор. У тако званом Хусарту градови су: Женагор, а у планинама Индостанским град Туров или Ђуров, Нагор, Ратигор, и области: Лугнов и Уд. Недадеко од Холканда и Тињара налазимо град Трјачино, или Трјасинопоље.

Даље приморска места као: брег морски тако звани Малабара, Малобарушје, Манарос, Бјелазора, Калиш, залив Кучи, и против њега пристаниште Разклад и Мутнивал. Даље по планинама језеро Царева и Кијефе, или Кијеве, као и градова: Град, Ком, Сава и језеро Кијев, а спрам кијевског језера налази се и град Велесград — дан. Велес у Пр: Србији .

Даље млога имена станова — од станишта за неко кратко време, а не дугог живљења — показује такође, да су у тим свим земљама некада живили Срби па преминули, такви су: Индостан, Авганистан

— или стан турске господе, ага — Бјелуџистан, — стан Бјелића срб. племена — Ларистан, Курдистан — стан Курда — Ратистан", и т.д.

Остаје нам да побројимо још неке месности у Инђијама, које до данашњег дана још носе чиста српска имена, која немају никаквог значаја за дан. Инђијанце нити се могу дан. њиховим језиком протумачити шта значе, чиме се и тврди некадашње становање наше у Инђији.

Тако у књизи и карти: Брит. Импер. у Инд. Сач. швед. Ген: Лејт: грофа Бјорнштајерна пр. Голуб. Мос. 1840. — налазимо ова имена: Млава, Уд, Рацистан, или Рацостан, Самдва, Прамен, Румнад — наша Рума — Килон, Тели, Ћурур, Беднора, Серба, Белари, Дрвар, Маљани, Вари, Вингора, Рангир, Салапур, Пуна, Борач, Сурат, Кера, Камбоја, Кућака, Рашера, обл. Берар, Ђура, Сиргуџа, Србумпур, Дака, Агра — наш Аграм, Загреб — реке: Нербуда, Џумна. — Даље места: Пуна, Етава, Мина, Тата, Сербинагор, Леја, Лађана, Панинпут, Бутрин, Ут, Ћесалмир, Буга, Куша, Лобнор — језеро— Хајда река, Мутин , Дебељпор , Басара , Трипета, Траванкор — об — Годавери — река — Барели, Етава, Бегар, Силгет — н. Сигет — Брдван, Банда.

Даље у сач. и карти Ал: Бјорнса Лејт: Ост: Инд: ком: пр. на рус..М. 1843 год. —Ожен, Вабир, Питин, Дабир, Варна, Кач полуострв Рока — рука — Буђ, Бођан, Загоре, Турија, Кота, Будин, Веђова, Вали, Сивоња, Санда, Чедња, Пали, Сирадина, Мокран, Буна рек: Минагора, Танка, Секанда, Сеја, Баре, Расол, Срба, Барка, Котар, Котра, Нагор, Гора, Горе, Бјелера, Балери, Синдрац, Мора, Котор, Карача, Мијани, Тата, Трикала, Матори, Лакат, Мићани, Рати, Сарбчакот, Ношера, Мирбор, Маре, Гора р: Миргора, Рунић, Лађани, Мањал, Раба р: Уч, Рачан, Резан, Нана, Норани, Даљ, Србаљ, Горан, Лија, Трима, Чањун, Лагор, Рамнагора, Кашуб, Сирбача, Хомољ р: Хомоље место, Зоба р: Сангор, Борје, Срба, Сурбкоб р: Суан р: Рата, Барић, Бјела, Моћна, Бјелур, Божур, Находа, Кунор, Чињани, Шаран, Бумбар, Муња, Рашир, Мандур, Ченаб р: Шапур, р: Рука, Манда, Маћура, Сарбату,Арка, Беласпур, Кидана р: Тимок р: Уна р: и место, Кора р. Кача, Гора р: Пита р. Карача и Андри зал: Сомњана об. Лас, Кумриса, Сата р. Викар, Сехуан, Сербистан, Орал р. Мокран р. Бакар, или стара Мазура, Драги об. Коч, Гондава, Утча, Сатлеџа и Беаса, или Белаша р. Малићан некадашњи престолни град племена срб: Мали или Малића, с којим је се Александар Велики борио, Ђура р.

У Сејха, или остатака отуђених и у туђе народности преливених некад срп; племена и данас ђур, јур јуриш, ђурим и т.д. као и у старих Срба, значи бога рата и побједе, као што сведочи овај њихов војени усклик: "уа" — место наше ура т.ј. у рај иду они Срби који падну за своју веру народност и земљу у боју " ђуруџи га фате" т.ј.да ђур победи. Билашта и Биласта, Чанда, Отока, Речна — зове се један предео међу Робом и Ченабом рек: а Баре између Бијаше и Рабе реке, — Панинпут, Рупара, Куда, Која и Дуб на ушћу Инда, Котовар, Мирпур, Пињара пл: Гилан, Морава сел: Лака и Лека пл: Богатор, Рана, Мачван јез:и т. д. Ладак река, пошто смеша своје вале са Шијаком рек. улива се у Инд спрам града Драве, више ког је и река Драва, Кишан р. Чатрала и Искар р. — наша Чатрља и Искер у Прв. Срб.— Памира, Дуран. Страна лежећа по бреговима Перуана звала је се још до 1762 год. Серба, а сада Сениа. Превиђена — обсене— пустарска, а нарочито у прекрасној пустари тако званој Рана, још се и дан данашњи зову Сарб — или Срб — Чара, Бани об. Белеке пл: Паркор полуос: Рана и Ђура р. Тихар раз. гр. Ликодар, н. Ликодра, Кура, Самбра јез. слано, Раока, Рата, Пакла пл: Сајда и т.д.

Тако дакле у најкраћијим наводима наведосмо само можда један стотисућни део оставших још и дан данашњи чистих имена јединственог народа српског, која неутаманише ни преливена, а некада бивша чиста српска племена у туђине, па ни сами ови. Сва ова поменута имена само имају значај у старом и дан: српском језику и овим се могу истумачити, а и дан данашњи налазе се у укупним србским земљама, на овом српском трополју. Тако смо дакле побројали доказе инђијске, о некадашњем живљењу српског народа у Инђијама, навели смо доказе паметарске и језикословне; па нам још и остају наши докази, који се у српском народу сачуваше до данас, о овој истој ствари, које ћемо навести.

Спомен нашег народа у Инђији

Ми баш зато, што су ови докази у нашем народу, као: имена лична, места, села, планина, вода и т.д. и као ови у народним пословицама, загонеткама. обредима, обичајима и сродству нашег

дохришћанског веровања, и управо једног и истог, са старим Инђијанцима; — и сувише позната, нећемо наводити, ван једне песме народње, која сведочи: и о некадашњем живљењу српском у Инђији, и о његовом утамањењу у тој прастарој и првобитној њиховој отаџбини. Та је песма,

"Свеци благо дијеле"

Мили Боже! чуда великога!
Или грми, ил' се земља тресе,
Ил удара море у брегове?
Нити грми нит се земља тресе,
Нит удара море у брегове,
Већ дијеле благо светитељи:
Св: Петар и Св. Никола!.
Св: Јован и Св. Илија
И са њима Св. Пантелија";
Њим' долази Блажена Марија;
Рони сузе, низ бијело лице,
Њу ми пита громовник Илија:
„Сестро наша, Блажена Маријо!
Каква ти је голема невоља,
Те ти рониш сузе од образа?"
Ал' говори Блажена Марија:
А мој брате, громовник Илија!
Како нећу сузе projeвати,
Кад ја идем из земље Инђије
Из Инђије из земље проклете?
У Инђији тешко безакоње:
Непоштује млађији старијега,
Неслушају ђеца родитеља,
Родитељи пород погазили,
Црн им био образ на дивану,
Пред самијем Богом истинијем!
Кум свог кума на судове ћера,
И доводи лажљиве сведоке,
И без вјере и без чисте душе
И оглоби кума. вјенчанога,
Вјенчанога или крштенога;
А брат брата на мегдан сазива
Ђевер снаси о срамоти ради,
И брат сестру сестром не дозива!"

Ево какво је било зло настало у проклетој земљи Инђији докле још ту борављаху Срби. Па да је остало по овоме, можда се неби из ње изчистили и разселили Срби, ама дође још горе и црње, па мораше. Чујмо само шта још песма каже.

Њој говори громовник Илија :
Сејо наша, Блажена Марија!
Утри сузе од бијела лица,
Док ми овђе благо подјелимо
Отић ћемо Богу на диване,
Молићемо Бога истинога,
Нек нам даде, кључе од небеса
Ни за цркву часна летурђија;
Кад то чула Блажена Марија,
Утре сузе од бијела лица,
Када свјеци благо подјелише:
Петар узе винце и шеницу,
И кључеве од небеског царства;
Да затворим седмера небеса, .
Да ударим' печат на облаке,
Да непадне дажда из облака,
Плаха дажда, нити роса тиха,
Нити ноћу сјајна, месечина,
Да непадне за три годинице,
Да нероди вино ни шеница
А Илија муње и громове;
Пантелија велике врућине;
Свети Јован кумство и братимство
И крстове од часнога древа,
а Никола воде и бродове и т.д.

Па пошто су отишли Богу на диван и овај им ту деобу и молбу одобрио и кључеве небеске дао: онда ти тек наста јад и чемер, а имено:

„Затворише седмера небеса,
Ударише печат на облаке,
Те испаде дажда ни обдава,
Плаха дажда, нити роса тиха,
Пуно време за три годинице.
Црна земља изпуца од суше
У њу живи пропадаше људи,
А Бог пушта тешку бољезану

Нит, обасјa сјајна месечина,
И нероди вино ни шеница,
Ни за цркву часна летурђија;

Бољезану страшну срдобољу;
Те помори и старо и младо,
И разтави и мило и драго.

Што остало то се покајало" и т.д.

Ето дакле каква је грдна, ужасна и страховита несрећа и невоља била, у доба насељења Срба из Инђије, да није било леба ни за просфору а камо ли за што друго?

Ова је песма тако јасна,тако тачна, тако дивна и чудна, боља и јаснија, истинитија и вернија од свију досадањих наших и туђих паметарница и паметариста. Из ње изводимо ово: да прва година несреће србске у Инђији означава: прве нападаје црних народа, дошљака са острва и из Киндуша или средње Азије. Друга год. означава: нападаје тих истих народа, са сасредоточеном силом Кинеза, који су у свему и свачему сродни са старим Египћанима, црним африканским племеном. А трећи и последњи: најцрњији насртај мисирских царева на Инђију и коначно утамањење остатака српских племена, а за овим насртаји народа семитечских и парско-немачких, или персиско-турских племена као и осталих азијских и острвских народа.

ГЛАВА III.

О СЕОБИ СРБА ИЗ ИНЂИЈЕ - У ЗАЈЕДНИЦИ ИНДОЕВРОПСКЕ РАСЕ

Ми смо још више казали:да су се српска племена морала изселити из Инђ. напором људи црне расе. Ради овог навели смо најкраће и у главном и сама веровања, садањих тамошњих народа, из поменуте књиге Морошкина, а сад нам остаје да наведемо и историјске податке.

Но пре овога ваља да напоменемо: да је први покрет и потисак српских плем: био од стране Китајаца, у ком су се преко 3—4000 год. непрестано борили, докле Китајци нису нагнали Србе на дан: Сибир, а из овога их доцније даље кренули; те они населише земље око Касписког, Азовског, и Црног мора, земље у Ерменији, Русији и Ђерманији, и нешто Шведској, Белгији и Франц. и ту се сучелише са другим Србима дошавшим из Африке.

Овај први потисак дуго је се и дуго борио са Китајцима и осталим народима турске, монголске и манџурско-финске расе; па је у овој борби и најдаље т.ј. најдоцније своје групе одправљао у Европу, коју је такође пре свију садањих и бивших њених народа заузео.

Друга и тако исто стара, само још у старија времена, народима семическог племена, гнана из Инђије из својих соп. земаља, српског народа грана — због основаних држава Вавилонске, Асирске, Еврејске, Мидске, Парске, Финијанске, — протеривана је и сатерана у дан: Малу Азију: одатле је прешла на овај српски, сада тако звани балкански, трополь, из овог у дан. Аустрију, Италију и Ђерманију где је се у тим земљама сучелила са осталим Србима, као и око Црног мора и т.д.

Трећа прогната из Инђије, које морем, а које опет сувим преко данашњег Белуџистана, Аравије и т.д. отишла је у дан: Африку, ту се настањивала, борила, као и остале на свим заузетим новим местима; па напоследку које пропала, ту на месту, ако је опет гоњена египатскии, тивским картагенским државама, прелазила у Европу у дан: Шпанију, Франц: и т.д. сучељавала се са осталим помињатим у тим земљама, групама и напоследку, под именом Вандала; најмањији део од исте, покорила је и оплачкала Рим, па пропадала, и сасвим пропала, У великом хаосу келтогалских и парсонемачких племена, разуме се по себи да је прва, као и остале, прво претрвена римским елинским и осталим државама.

О овој последњој групи најбоље је писао пок. Платон Симоновић бив. Инспектор наших школа, но његово прекрасно дело, на жалост науке, још неугледа света. Да је одиста последњи део Срба зајиста овим последњим путом прошао и у Африци се населио, ми других дата немамо: до остатака имена места, вароши, река, планина и т.д. која се још и дан: тамо налазе, као и нешто мало нађених, доцнијим истражиоцима старина египетских у гробницама њиховим, паметарских података.

Тако навед: сведочи прво у дан. Белуџистану и данас **Белића** племе тако звано, које сви путници описују као најдивљије и најужасније људе, а тако исто и племена у Инђији, **Драчићи** и **Хати**, или то исто што и наши стари Хети у дан. земљама српским и влашким, о којима ћемо ниже говорити — и још нека племена сада већ преливена у туђине.

Имена места, вароши, река, градова, планина и т.д. ова су: Бела, Ђеда, Кукач, Устах, Чинара р. Лора р. Бачва, Хот р. Рудбар, Холмуд р. Мама, Кучен, Бела, Граић, Сараван, Соираб , Пандуран Харан , Моћ , пл. Колач, Гучар, Чубар, Чех, Кукача, Гал, Галич, Срб, Сира или Сирба р. Буч-кард пл. Бучкара обл. Банпур, Пура, Сарбод, или Србод, Кум, Крух, Басман, Качан, Кероман, Рeђан, Китан остр. Минаб, Мачин — наш Мачванин — Хиберци, или Сиберци, Срби, Јакистан — област бунтовника независних људи — Моманда, Загорње, Белабог, Рода, Лата, Леђан, Сербчешма р. Замин, Курам, Сарбах, и Хајбак, Дара, Таљиган, Шахар — Сарбза.

Даље у Аравији:Салма пл. — Salma sive Elimax — Климач, Зама, Косаница, Сарбо — Sarbo, vel Sabo — Сијагрија, Думача, Јелана, Береница, Оштра, народ Сарбејани, Катабани, Мињани, град Сава или Сарба т.ј. Срба и т.д.

Даље у обл. Керману, Ларистану, Фаристану, Хучистану и т.д. идући црвеном мору такође у Аравији налазимо и дан дан: још ова чисто србска имена као: Лара, Бесодара, Жарома, Мога , Кона , Језд , Сивенд, Дарак, Луристан, Кум, Нена, Натуц, Сава, обл: Санован, Ковар, Језд гр. у коме и дан данашњи живе остатци Себра, које Парси, са њиховог поштовања и обоживања огња, умал нису са свим сатрли с лица земље и т.д.

Трагови живљења Срба у Африци

Даље ћемо друге месности наводити кад почнемо говорити о оној грани Срба, која пређе преко средње Азије и дође у дан. Малу и т.д. Што се тиче самог Египта, под којом речју разумевамо Африку, или прастару Liby-ју, то ми у овоме још од вајкада налазимо ова стара имена места, која су чиста србска као: Сијена гр: од куд Нил постаје користан, Дал р. Себенишка ушће, Бутско језеро — lacus Butos — Танијско језеро; Сирбонско језеро — lacus Sirbanis, или српско, Танис гр: Канап, Никопољ, Кинопољ, Клисма, Грмопољ, Ликопољ, Обид, Панопољ, Береница.

У држави картагенској: Сиртска, или Србска, област — Regio Sirtica — са залив. мала и велика Србица, Неапол, пређе звани велика Лепта, Сабраћа — Sabratha, — Триполис, Кидам, Мала Лепта, Утика, зал: Рубрикат, Врша, Утика, Масиљани, — народ — Зама, Дира, — Dirus — Трст, — Tretus — Лик, Лика р. Млава, Сига, Цилија или Зилија — Zilia— у Гетулији, или Гетији, живили су, осим Гета, и народи Дарјани — Darae - у ових је било прибрежије Солила а данас Божидар, Дарод р. Гир — луж. срб. гира гора а и санскрит. — река и град, Астабор р. — Astaboras — Народ Sebritae, или Срби, Србићи, Сербићи, у дан: Нубији; но још тада су тај народ држали за досељенике. Даље: Град, Пренис, или Прениш, Сарби, Кола — Coloe, — Праз прист: Береница, Рапта, остр: Црна — Cerna — и т. д. Ово све сведоче и дан. имена места близу и око Алексан. као: Ракота, Шебренса или Себриса, у Страбона — Sabras — Курфур, Билча, Сабура, Кама, Терани, Ђебељ ељ Натрун пл: Рази, Вардан, Атрис, Ђуреш, Хата у М: Рус: кућа — Ерагова, Даравуја, Сербазара— Србсказара — Варак, Субри, Мазура, Шибин, или Сибин, ељ Ком, Руда остр. Субра, Тур. На овом је месту била Страбонова Троја, отаџбина Тројанаца, за коју, и Страбон и Виргилије, говораху: да су је особито волели Тројанци, као што сведоче ови стихови:

"Procedo et parvam Trojam, simulataque magnis,
Pergama et argentem Xanthi cognomine rivum
Agnosco ..."

Галуан, Мељава, Брдиша,Теретин остр: Тор, Бенедар, Гајада, Биранка, Малаће, Серарија, Волођинујер, Мељава, Деир, Косејир — мр Коптски, — Силан, Селиван, Ерагина, Саувача, Барбиса, Бељине, Дисна — десна — пл: Вереника, Тук, Некада Бибан, Силоа, Губа, Снем остр. Дебуда. Абу — Кора, Киша,

Даке, Корте, Сијада, Дером, Сербуа, Тома, Точка, Сиварти или Србати остр. Сијани, Нагази, Дика, Абу — Шар, Тан остр. Банга, Хартум, Тиса река и град, Косеир, Семње, Солеби, Сече пл. Донгола, Напата, Баркаља, и т.д. — вид. Норов: пут: по Египат: и Нуб. Сп. 1840. год. II.

Тако исто у средњој Африци језеро Чад и у племену Музу реке: Шар и Сербевеља — Вид. пут по Африци Барта Ат: 1858 год. П.св.

Но међу свим тим остатцима још најјасније сведочи како некадашње становање Срба у Африци, тако исто и од њих огромно захватани простор ове, остров тако звани Серба, или Срба, који припада Тунису, а лежи у заливу Карбском, и који је највећији од свију не млогих острва Африке. На сред овога још и данас стоје развалине од триумфалних сводова подигнутих у част императора рим. Антонина и његовог друга Вела. Али је најзнатнија кула направљена од самих људских глава, баш као она од глава наших очева и ђедова код Ниша. Узрок јој је постанка овај: око 1558. год. предвођаше Шпањолце Медина Чели и Андреј Дорија, а Турке Кара-Мустафа, Турци надбију Шпањолце и од глава њихових подигну кулу, која је висока преко 30 стопа, и која још и дан данашњи показује путницама — ако ико сме тамо да иде — као и братољубцима Турака и њихове вере, хришћанским европским народима, и њиховим владаоцима — изображеност драге чељади Мухамедове и заслуге за човечан: да се и даље за њих заузимају: да их чувају од варвара Срба, као шизматика и осталих Славена! — види Жив. Обозр: т.V. стр. 348, 349 Мос. 1839 године.

Тако дакле прегледавши у кратко бивше и постојеће месности, које показују некадашње дивљење Срба и српских племена у Африци, остаје нам: да то и паметарским дат: обистинимо. У овоме, као и у свему, остаје прави закључак дотле: докле се прошлост господствујућих некада, а сада већ пропавших и несталих, народа африканских и азијских, изтраживањем њихових старина, још боље и јасније необелодани и не обистини.

Пре свега ваља вам да изређамо, династије египатске, да би се ствар о старини овога могла лакше схватити. Тако је била прва

1. династија Тинито-Тивска око 5867 год. пре Хрис: која је и имала 8 цар. и владара 252 год.
2. иста са 9 цар. и 297 год. владе.
3. Мемфиска око 5318 год. са 8 цар. а влад. 197 год.
4. иста 5121. 17 цар. 448. год.
5. Елефантска 4673 год. 9. цар. 248 год.
6. Мемефијска око год. 4425. 6. цар. 203. год.
7. иста 4222, 5.ц. 75. год.
8. иста 4147 5.ц. 100. год.
9. и 10. Хераклеополитска од 4047 до 3762, 23 ц. 285 год.
11, 12 и 13. Тивска од 3762 до 3004, са 84 ц. 672 год.влад.
14. Ксојитска 3004, 76 ц. 484год.
15. и 16.Тивска 440 год. даље
17. царство пастира дало је 16. царева, који су владали око 260 год.,
18. 19. и 20.Тивска 720 год. са 33. царева
21. Танинтска 130 год. 7. цар.
22. Бубатска 120 год. 7. цар.
23 Татитска 89. год. 4 ц.
24. Сајитска 44 год. 1 ц.
25. Етиопска 6. цар. и 26. год.
26. Соитска 9 цар. а 150 год.

И кад смо тако ово учинили, и побројали наведено навешћемо још ово што иде, изостављајући приче египатских жречева, као: да су Египтом владали, до првих царева, које богови које полубогови 42.000 год. и то 12.000 год. Фта Вулкан — а 80.000 Сунце — Ра — Он и т.д. — Колико је до сада на томе урађено знамо: да је старо Мемфиско царство, под именом династије Тинито — Тивске, основано

још на 5867 год. пре рођења Христова; да су суштаствовала два царства, поменуто Мемфиско и Тивско — основано још 5615 год. пре Хрис: — и да су та оба, царства Мемфијско и Тивско суштаствовала тако рећи једно уз друго, час борећи се час опет мирећи се и т.д. да се царство тивско зове етиопским, што је народ у њему тога порекла; но да се овај ни у чему неодликује од Мемфисаци, као што сведоче надгробни споменици; и т.д. да је се сила Египта тада тек увеличала и савршено оснажила, кад су се оба ова царства споила и то прво као од првобитног народа, а друго примивши у своју крв, живот и народност млоге туђе народности и т.д.

Даље од 2500 г. пре Христа, пошто су се оба царства спојила у једно, наилазимо на борбе са туђим народима, а имено при другом Аменемсу египатском цару, где се овај бори са народом етиопске расе тако званим Пунт, који му побеђени подносе дарове и т.д. као своме победиоцу и цару. Око 2100 год. до Христа покоравају целу огр. египатску царевину народи пастирски из дан. Аравије тако звани Хикси и владају ови белокожни преко 511 год: над изображеним црнокожцима Египћанима, а цареви њихови удаљавају се у горњи Египат и тамо владају све до 1550 год. до Христа, када III Тутмозис-Тутмес - борећи се непрестано са Хиксима и надвладавши их допусти им: да се могу удаљити у Сирију, а они у 240.000 васеле се у Ханану, оставивши успомену Египћанима о чудном поштовању Сета.

На храму Тутмозиса III и његове сестре Нумт Амене свога бога налазимо живописане борбе његове са народима: Рутенима, непознатим у сјеверној Африци, и Хетима у Ханану. После на 140 год. на здањима цара Сетоса и сина му Рамзеса II налазимо опет уписану победу над народом Рутена и Ремна и над народом Шаза, па опет Хета са њиховим градом Кедем и т.д.

Сетос владавши од 1445—1394 год. пре Христа, обвлада земљама у Азији и Европи до Црног мора, а у Финикији до реке Лика, покори Скитију и Тракију у Европи, а у Азији све до Инђије, и знатан део ове, и опет се упишу над надгробним споменицима одржане победе над; Ливицима, Нубијањанима, Хетима па и неким новим народом Лундин — Људин

Сезострис унук његов — влад. од 1391—1328 пре Христа — скупи силну војску од 600.000 пешака, 24.000 коњаника и 27.000 убојних кола, па се крене да покори цео свет, и одиста покори све земље у Азији и Европи до преко Дона и Волге, на којој подигне жртвеник бога богова седећа на сунцу, који се зове Ра, или Фра — од куд је тако и Волга прозвата Ра — даље покори преко Дунава у Европи све земље, а у Азији преко Ганга у Инђији и т.д и после деветогодишњег робљења, палења, убијања и т.д. врати се, са млогом добитју и млогим и силним робљем, у своју земљу. Он је свуда туда у пок. земљ. оставио своје наместнике и војске који би покорене народе и зем. држали у стези, и од ових су постали, у овим српским земљама тако звани стари Елини, као и у Инђији и другим местима други његови људи, за које стари писци боравећи у Инђ. веле:

> "Становници сјеверне Инђије наличе на Египћане, а јужни на
> Етиопе иако нису имали: кудраве косе спљоснуте носеве" и т.д.

Ово никакво чудо није за наше дан: Филоелине, као и насељенике египатске у Инђији и другим азиским крајевима бар у виду војених колонија кад знамо: да је цео данашњи Афганистан и Кабулистан некада засељен Евремима, које Навукодоносор и други овуда населише, а, из Палестине иселише и т.д. С тога се још и дан данашњи Афганистанци називају "Бен — Израељ" т.ј. чеда Израиљева, а кад им рекнеш; "Југуд или Јудеј" хоће ти очи да ископају; јер им је то име као презрително. Афгана им је име од првог вође, који је се тако звао. Тако ће бити и дан: Елинима криво име етиопско, или египатско, но шта му се зна кад је у ствари тако— вид. Бјорнштер: ст. 264.

Међу овако млогобројним покореним и одвученим у Африку народима, као што су: из целе Азије, тада познате Европе и Африке, била су ту и српска племена из Инђије и Азије, а незаробљена потиснута су даље у Европу; те се тако измакоше мача и робства египатског. Међу заробљеницима несретни Хети били су сасвим утамањени и истребљени с лица земље; освојен им је престолни град Отек. Даље је овај исти покорио: Сциосе, Тогене Љубине, Амаре-Аморите — Пурсате - Филистеје – Робе - Рифеје -Тир и Макатира, Саиртане — Сидонце — Фајкрује — Финикињане — Мазуас - Демаск — и т.д.

Тако је дакле било преселење српских племена из Инђије у Африку, и ако ово слободно и почесно допуштамо и пре овога доба, што нам тврди и мит египатски, који вели да су се Озирис и Изида, Тифон и Нефтида, родили у петом празничном дану од Себа — Серба — и Нупте т.ј. Елинског Кроноса — времена — и Реје — земље —у чему ми видимо почесно пресељавање срп. племена — односно индоевропске расе — и сливање ових са старим етиопским. Но највећа маса народња претерана је у ово доба у Африку од које су нам и остала толика имена места и т.д. и коју су доцније називали дошљацима и т.д. А од ових су они Срби пок: Симоновића, који се из Африке насељаваше у дан. Европу.

Што се тиче наведеног Мита, о коме пише Плутарх, ту нема ништа чудноватог с тога: што су обично сва другостепена, а често и првостепена, божаства, у ст. народа узета од људи, знатнијих догађаја, смесе једног народа са другим и т.д. што оакови и неморају бити бог зна колико стари за ондашња доба; што се у фантазиама жречева обичне ствари увијају у чудновате, замотане, замршене и т.д. Напослетку што се саме речи: "Себа" тиче, она и неозначава ништа друго: до време, као коначно са крајем и почетком, које је у поднебесном своду, а између неба и земље постоји, док вишији богови седе горе у сунцу, управљају овим дољњим, имају особена, сасвим у свему од овога различита, имена и т.д. - Види Веб. Ист. об. стр. 76—243.

А да су помињата племена, као: Хети, Рутени и т.д. заиста српска то нам сведоче и дан данашњи остатци од тих истих Хета, или прастарих Хата, у дан. Инђији, које као одвећ сурове и дивље, но при том војинствене и храбре, сви путници по Инђији описују. Напослетку сведоче и наши Хети или Ети, Енети бивши у дан. српском Трополју све до Трајана, и на другим местима, као у дан. Млетачкој и Италији и т.д. које сви признају за чиста и овејана данашња наша срп: племена а сада тако звана разним и млогим именима славенска и т.д.

Трагови живљења Срба у средњој Азији

2. Део Срба из Инђије пошав преко дан: средње Азије Персије, Ирана и т.д. на Хвалиском, или сада тако званом Касписком мору, раздвоји се у два крака, од којих један потискиван даље насели дан: тако звану Малу Азију и у Европи дан. српске земље на овом српском - балканском - трополју, као још и даље, и то пре доласка Елина, Шкипа и других народа. Други крак дуго је се задржавао око Каспијског мора и доцније погнат другим туђим силама, засељавао је Ерменију и Кавказ, одавде прогањан ишао је даље сајеђињавао се око Црног и Азовског мора са осталом својом браћом и на последку заселио данашњу Ђерманију, Русију Пољску и т:д. пошто је још даље потискиван и помогнут осталим групама треће гране, потискиване Китајцима преко данашњег Сибира и т.д.

За све казано имамо ових старих и историчких дата у именима места, народа и т.д. као: Ниш, Драгијана и народ Драги, Драгићи, Пура, Морава — Margus — Морављани, Суза, Азара, Рађе, Вера, Лариса — наша Лариса — Нина, или Ниновија, Загора, Спасин — Spasinu — Борсипа, Гилане и Морава код дан; <u>развалина вавилонских</u>.

У бив. <u>Финикији</u> Бел — Belus — река знатна са свог песка, од ког је се правило стакло, и градови: Арад—Aradus наш Арад — Анторад — Анта узвишеност, шанац и радост — Трипоље, Берич, Саробта или Србала.

У <u>Паластињи</u> плин: Грман, Небо-Abarim sine Nebo-Морија, Самоковско језер: Дан, Габори, или Габрова-Dan Gaborus., — Јамна, Тамнић, Срба — Tamnith, Serbah — Хебран или Ибра, и т. д. Бел пл. Самосати гр. Береја, Палмира, и т.д.

Ово је колико су нам стари оставили, а до данашњегдана налазе се још ова, чиста српска оставша и сачувана имена и то: у <u>Парсији</u>: Рај, Кожан, Сирац, Диров, Ниш, Биса, Белбан, Бистан на реци Стреши, Велеш или Велш, Мерд столица Белуша, Гором, Драгестан, Девавенд и пл. Пик Девавенд. — а Вендом су Немци, и њихови рођаци Парси од вајкада звали српска племена, као што ћемо ниже видити. — Диран, Ком, Селб р. Моган пустара у области Тамишу, Нишабург од срб. Ниша и бург немач. и парс. град. Зарјанга при утику реке Киндменда у језеро Зарк, Систан, Сирбџан,, или Керман.

обл. Учан равн, која на реци Отури, Хусистан, Шираз — вид. Пут. у Пер: Гас. Дурв. 1826 год. пр. Мос. II т.

Даље по другим данашњим државама средње Азије, као: Афганистану, Курдистану, Бухари , Туркестану и т.д. које се немогаше обићи без српског имена, стан или станиште, налазимо ова чисто српска имена: Србјанд, Сикира, Оба, Гојан, Бржуњ, Комар, Дошак, Божун, Дуб, Руј, Бурјам, Србах или Сарбах, Хилжит р. и место, Кума или Хлма р. Белуг пл. Бољар р.; Татикан р. Ђура р. Бесун, Сербачан р. Харча р. Козар, Духни, Робје, Каралниа, Крши, Миробад, Викан, Вичан, Минор, Кулпа, Ардаљ, Сираб, Благуј, Кућа, Липа, Каљурна, Сирбанд, или Србад, Мерочак, Сардаба, Србдуба, Мирђан, Чичак, Сирбенхан,Чача, Чинар, Радкан, Ниша пустара и развалине града и река, Нишибур, Кожан, Сарбуан, Кочањ, Отрок р., Сурбан р., Мала, Дераб, Сарби, Ковар, Кум, Лиса, Шуша, Себрис р. Хоџабана — бан срп. господин — развалине великог Бана. Мирабад, Самарканд зове се, и Зорашан. Племе и дан. у Бухари, Ерзари — наше Ере, — Туршише, Племе огромно Сераци — Сербаци — Чарак, племе Сарбака, Сарака, иза ових Салор данас Туркомани, који причају: да су дошли са острва Цејлона, а и лице им се ни у чему не одликује од Китајаца т.ј. чело дугуљасто, лице плоснато, подочне кости одвећ излазеће и т.д. Гускин, Кучан, Тури, Табористан, Табор, Кокан р. и об. Сарбага, Шибан, Шипраг, Сеја, Чика, Роса, Колиба, Чупан, Ата пл. Тугија, Сарбурни, Дерагуз, Гуз р., Бајнакора, Сарбог, Горе р., обл. Хулумска, Робот, Јурча Рогор, Србог Штураб, Катуга, Сарбади Сузаниран пл., Бандала, Урамитан, Чупаната пл., Јама, Мирча, Србода, Чинас, Митан, Јар, Бати, Јаруга, Дархан, Чудик, Шјахри, Сјабру р., Чил р., Чијама р., Дуб, Чулак, Мир, Заравшан р., Малић, Оксач, Чил р., Чуј р:, Зармитан, Хоча, Убан, Божадин, Брда, Сердоба, Мирабат, Благоје, Робита, Дуб, Пидна, Туман, Баја, Тама, Бучање, Бучањска р., Зангора пл., Јагда, Берој, Беркут, Бутрак, Бајдак, Батман, Ђуростан, Гаљача, Гедоња, Угљан, Сучин, Гиран, Доњадор, Дода, Див, Пан, Данић, Пајин, Загорјат, Зармитана, Иноје, Кујан, Кула, Короб, Кућа, Лапта, Љуљи, Луче, Лугати, Лака, Мелик, Мелник, Момин, Русе, Рума, Сил, Силибиша,Татиме, Узоје, Угљан, Рушнаји, Лисјак, Мулан, Чупљачи, Милан, Кидоје, Јабу, Чирик, Тумарић, Коморан, Малић, Которан, Ора р:, Кобла р., Ох, Андекан, Чир, Чика р., Маргилан, или Морава, Гилан, Дувно, Јармазар, Сузак, Уратепет, Уратупа, Сигуна р., Ђурђена р. Балканске план., залив и река Балкан, Тнор,Чибер, Вакчар, Неманић, Неман, р. Деруга, Козак, Цер и Авчан р: Ужице, Утин, Шерсаберски хан, Зорашан, Аби шехри, Сјарбзи, р., Чељата р., Рисан, Чедан, Килки, Шипраг, Уст, Шуковаљ, Козице, Косице, Губа, Сар, Сарб, Лија, Божани, Љунди — Људи— Громб, Паниван, Баде, Бељине, Вељ, Мома, Ветар, Раж, Мер, Добањ, Жабока, Жаока, Пљева, Сироте, Сјенке, Дојездин, Сољна Мача, Куда, Киша, Дуван, Људак, Дувина Сербе, Ташан, Тор, Торај, Пук, Гусле, Роса, Иче, Чика, Сањари,Чека, Жук, Чекић, Ечине Царине, Мајак, Тичин, Каљуга Гучева, Тори, Курва, Гумно, Мокрен, Канде и т. д. — вид. Кар. Турана с подр. и проч. саст. по Вејланду Н. Зујев Сп. 1853 год. вид. Ханик оп. Бух: Сп; 1843; Опис. хан. Хив. М. 1840 год. и т.д.

Ми немамо никакве нужде да наводимо и даље још млога друга имена места и т.д. једно што је ствар доказана, а друго што нам те све земље још нису како треба, а готово и никако, познате. Међу млогим и разним дан. турско-монголским и т.д. племенима и дан данашњи носе млога често српска имена; одликују се од осталих још које како лицем, типом, обичајима и т.д. и ако су сада Мухамеданци. Да нас неби побројавање и описивања ових одвело далеко ми би их преставили овде, а овако само то наводимо: да осим чистих српских назива места и т.д. имају у млогоме срп. обичаја и типова и т.д. Ово остављамо за други пут, а напомењујемо само мимогред о далеко разпростртим племенима тако званих: Сарта — Сарби — Сиберацa, Сјархаза и т.д. која сва носе имена Срб, Срба и т.д. Први су се скоро сви прелили у Бугаре — Бугарце или Булгарце — у дан. ханству Бугарском, Хивијиском и т. д. задржавши унеколико, до данашњег дана, свој тип и нешто језика, баш овако исто, као што су се њихови тамошњи господари Блгари прелили овде на српско-илирском а сада такозван: балкан: тропољу у Србе, такође задржавши у нешто свога типа блгарског, млоге речи из прастарог свог језика, неке обичаје своје, а не слав: и т д. Као да је сам ток паметарске неправде учињени спрам српског народа хтео колико толико да своју неправду заглади; тада се губитак српског бив: тако огромног народа у Азији надокнади врло малом и незнатном заменом преливеним Бугарцима у Србе овде на дан: срп: тропољу, којег уопште зову балканским.

Осим наведених доказа, о некадашњем становању српском у свој дан. Азији, ми имамо ових и у самим најстаријим споменицима азискијих народа, као туђих и несродних са српским. Тако међу млогима и сувишним, наводимо само имена Срб, Срба и т.д. шта је у ком прастаром народу значило. О овоме смо већ више казали, а то како у Еврејском, тако исто Халдејском и Парском или Перском језику, и казали смо да Срб, Серб и т.д. значи само: светлог, јасног, узвишеног, прекрасног, цара, господина, господара, човека и т.д. које баш и све значи:да су Срби некада туда живили и то као независан и господарећи народ, народ, светао, јасан, бео, преузвишен, управо свети царски и т.д. па теке доцније утамањен и прогнан из тих своих соп: земаља и т.д. Сам мит Египатски Серба и Нумпа неозначава ништа друго: до Србе и Нубију као земљу која је се удостоила тога: да буде оплодотворена тим народом.

Да су Срби овуда морали живити од вајкада и то на неколико десетина тисућа година до Христа, сведочи нам историја Халдејска, Ерменска, Еврејска и других народа, који су и били узрок српском прогнанству и уништењу у тим земљама. Но да су и Срби опет марили један за другога, и ако разтргнути на млого станова, и у најудаљенијим земљама, сведочи послана војска из Египта у помоћ Тројанцима у Малој Азији, на које су нападале орде египатских колониста, тако тада званих наших Елина и т.д. Старина Срба у свој Азији може се такође објаснити историом семитских народа.

Но и ако ова далеко у старину пре Христа иде, позајмљено име Србина и приденуто њиховим божаствама иде још даље и дубље јер семитска племена немајући вишијих израза у свом језику, за виша и божаствена суштества, примала су постојеће име Срба и ово обожавала и узносила званијама богова. Ово нека небуде никоме зачудо тим пре: што имамо примера и у новија — пре Христа — времена у Грка и Римљана и других.

Тако по Халдејској историји коју су писали Бераз Александар Полигистир, Абиден и други, а које Мојсеј Хоренских наводи, халд:

1. Алор — који одговара у годинама чак Еврејском Адаму — је царовао 10 шарова, или сарова, а сваки тај сар има 3600 год. што износи свега 36.000 год.

Тако су осим тога, Алора до потопа живили још и ови халдејски цареви:

2.	Аланар — који одговара 3 сара,		Евр: Ситу. —	10.800.год.
3.	Адмедон	13. сара	Евр: Енае —	46.800.
4.	Аменон	12 сарова	Евр: Кајнан—	43.200.
5.	Амелхалор	18. сарова	Евр: Мадалин —	61.800.
6.	Даон	10 сара	Евр: Јаред —	36.800.
7.	Едаванх	18 сар.	Евр: Енах —	64.800.
8.	Аменсин	10. сар.	Евр: Мафусал —	36.000.
9.	Отијарт потопа и	8. сар.	Евр: Ламех —	28.800. год. владали до
10.	Ксасуфр	18. сар.	Евр: Ној—	64.800.
				свега дакле: 432.800.

Старина, дакле у годинама као што се види, врло замашна и сасвим неодговарајућа нашој хришћанској тако званој старозаветној мојсиовској. Но била та; митска старина ма каква, т.ј. истинита или не, о њој нећемо говорити, него прелазимо на историју Халдејску после потопа. Тако видимо у Халдеја, извесну и већ јасну и опредељену, историју, која нам бележи правилно цареве и њихове владе, који правилно и редом један за другим долазе готово од Евр. потопа.

Ове исте видимо и у Ермена, коих ћемо имена навести упореду са Еврејским главарима, да би се тиме могло време њиховог живота одредити.

Тако су дакле Халдејски по еврејском потопу први ови цареви:

1. Ари, 2. Арали,

3. Суцарис,
4. Ксерсе,
5. Галеј, од ког је постала тако звана Галилеја,
6. Армамитреј,
7. Белох,
8. Алтадас,
9. Мамиф,
10. Махалеј,
11. Сфер ,
12. Мамил,
13. Спареф.
14. Аскатод.
15. Аминф,
16. Белох,
17. Балатор,
18. Мамирид,
19. Сосар,
20. Лампар,
21. Пањане.
22.Сацарми,
23. Мифреј,
24. Тевтам, праотац дан. наших Тевтона, или Немаца
25. Тевтеј,
26. Финеј,
27. Деркили
28. Евпалмеј,
29. Лаосфен,
30. Притајад,
31. Офрати,
32. Офратан,
33. Акрозан и
34. Сарданаваљ, и т.д.

Друго Еврej. и то:

1. Исак,
2. Јаков,
3. Леви,
4. Кат,
5. Аврам,
6. Мојсеј,
7. Исус Навин,
8. Гафонил,
9. Аод,
10. Барок,
11. Гедеон,
12. Абимелех,
13. Тола,
14. Јајир,
15. Јефај,
16. Јевесвај,
17. Јелан,
18. Авдон,
19. Сампсон,
20. Јелији,
21. Самјуил.
22. Саул, и
23. Давид.

Ермен.:

1. Ара,
(тако је у књизи)
3. Анушаван,
4. Парет,
5. Арбак,
6. Заван,
7. Парнос.
8. Сур,
9. Хаваник,
10. Ваштак,
11. Хајхак,
12. Амиак,
13. Арпак,
14. Шаворш,
15. Норајир,
16. Встаскор,
17. Горак,
18. Херант,
19. Ендцак,
20. Хехак,
21. Харо,
22. Зармајик,
23. и
24. нема их,
25. Пердч,
26. Арбун,
27. Базук,
28. Хо,
29. Јусак,
30. Кајпак,
31. Скајорда, а
32.
33. и
34 цара нема.

Из наведеног јасно се и подпуно види: да су све те државе на неколико тисућа год. пре Христа суштаствовале и да није могуће било измислити толика имена царева, а нарочито описе њихових радња, које се сасвима укупним околностима као и месним положајима, и остацима разних развалина, — порушеним од појава монголско турских племена и мухамеданства, — градова, паланака, разних здања и т.д. подпуно, јасно, тачно и определено подударају.

Рачунања Инђијска , Китајска, Халдејска, Египатска и т.д. од постанка њихових царева на својих 40 до 50 тисућа година пре рођења Христова, такође има смисла, кад се године ове по њиховим бившим астрономијама добро и како ваља проуче. Халдејци су били први тако рећи астрономски народ, коме неверовати данас, што се тиче хронологије, било би и непаметно и ружно. Ми се нећемо сада упуштати у изтраживања дужег, или краћег трајања њихових година, јер нам није овде место. Свакојако морамо само ово навести, да би се видила тачност у рачунању: шар — sarus — а у Халдеја сар, или такође шар, био је чудновати и строго одређени период времена, који је захватао 3600 год. по чему је и било по Мојсеју Хоренском 36.000 год. од постанка халдејске државе, а не 432.800 год. као што они броје и т.д. јер по схватању Халдејаца: сваки знак зодиуса делио је се на 10 раздела, од коих је сваки захватао 3 градуса; сваки овај раздељак делио је се опет на 60 минута, а минут на 60 секунда. По овоме је се сваки круг зодиоков делио па 120 делова, и како је се сваки раздео делио на 60 + 60 излазило је 3600 делова на сваки раздел, а цео круг 432.800 год. као времена од створења света па до потопа. Саставни су делови овог броја: сар — ови, или 3600, год. које се зову и пер-ови 600 и сос-ови 60 год. и т.д. А то све показује најтачније и потпуније опредељење и бројање простора и захватаја времена, како су га разумевали стари Халдејци, први астрономски народ на свету. — види Euseb. Caesardens Chronici P. I. p. 10. d. II.

Од потопа пак, па на амо, бројања су скоро једна и иста и ми ћемо их изоставити наводећи речи научених геолога; да је стотинама тисућа година, прошло од саздања наше земље и њеног света, а не онолико колико каже еврејски писалац Моша. Нама није стало сада овде до определења простора времена; но до оног доба: кад су Срби изгнани у већијим и огромнијим масама, из све Азије од Инђије па до Мале Азије дан. и срб: земаља у Европи и кад су и у које доби нагнани у ове своје садање земље. А то време није нам могуће друго узети, до оно, кад су у свој Азији почеле постајати најсилније и највеће државе, којима као да бијаше посао, утамањивати и прогањати у туђе земље себи несродне народе. Тако видимо Евреје где бегају из Египта, па дошав у Палестињу прогањају тамошње становнике Гале и Келте, који се разпршташе чак у Африку, а нешто преко српских земаља у М. Азији и око Црног мора у Европу. Видимо их: да, они прогањају, прогнане из Египта Филистимљане, опет тамо натраг и т.д. као што нам сведоче нађени записи на разним колонама у Африци, који гласе овако:

"Ми, ханански владари, побегши од лица ужасног разбојника
Исуса сина Навиног дошли смо овде да живимо"

а ово је било на 1480 год. пр. рођења Христа Спаситеља и то у време поменутог Исуса Навина.

Ко је год читао наше старозаветне црквене књиге видио је с каквим су варварством и с каквом храброшћу наши стари Чивути затарили свуда све и сва, велико и мало, старо и младо, женско и мушко и т.д. О овоме нетреба напомињати: јер су они сами све то описали и оставили нам на вечна чувања ради знања. Ово исто потврђују и друге паметаристе, као н. п р. Прокопије Кесарийски и остали који вели: Кад је Исус Навин ступио у Палестињу, сва су племена приморских страна, почев од Сидона па до Египта, да би избегла мач еврејски, очистила своју постојбину и преко Египта настанила се у Африци и сву сјеверну страну оне заселили, тамо основали градове и т.д. — Види истор. војне против. Ванд: к. II глав. 10.

Даље још додаје: Ови насељеници основали су град у Нумидиопољу који је био на том месту где се сада налази Тигис. Ту су, недалеко од великог кладенца, стајале две колоне од белог мрамора са овим финикијским надписом:

"Ми смо баш они главом, који смо побегли од
лица ужасног разбојника Исуса сина Навиног"

Али кад дођоше у подпуну снагу азијске државе као Вавилонија или Халдеја, Асирија, Мидија, Финикија, Парсија и т.д. оне разпршташе опет Евреје; те их сада има и у Афганистану, и Китају, и Инђији, и Бугари, и Хиви, и Кокану, и т.д. већ као преливених у турско-монголска племена и т.д. Тако

то бива са свима на свету народима, који се одликују, или варварством, или глупошћу. На њих цео свет и сви народи мрзе, па и опште светска мржња на Евреје није узалудна ствар: јер су се они, као народ у прва времена а нарочито у почетку, одликовали варварством, а доцније као непроизвођачи ничега на свету, но само трговачким шпекулацијама и т.д: својом вештином у лакој заради новаца и т.д. Од њих се, нико ничему ненаучи, па зато их све и сва и сваки народи мрзе и гоне. Као што смо рекли: да се у свим азијским државама налази Евреја, већ преливених у туђе народе, тако смо исто казали: да се налази и српских-славенских — племена у свим азијским државама преливених такође у друге народности, но која су још сачувала у равницама мање, а у бреговима и планинама више и скоро сасвим и у свему, чисти свој тип српски - славенски. — Овим се разјашњава брзо а лако преливање тих разних народности у наше Русе, које ће све лакше и брже бити у колико се буду Руси приближавали планинским азијским пределима и ове завлађавали, а нарочито планинама Хималајским и осталим.

Ми знамо бивше азијске државе само од оног доба кад су биле у подпуном свом јеку као Халдејску, или Вавилонску, од 3500 година па до сливања у Асирску под Нином око 2000 год. и пада ових око 530 год. пре Христа. Тако исто знамо, као одрастак ових халдејских и асирских држава и народа, и за Мидску око 708 па до 559. и подрастка опет ове тако зване Парсијске око 559 год. па до 330 пре Хр. Ајску, или Ерменску, на 2350 па до пропасти њене око рођења Христова. Еврејску око 1480 год. или од Исуса Навина па до пропасти царства израелског око 72. год. и јудејског око 585 год. пр. Хрис: Финикијску око 1200 год. па до пада око 450 год. пре Христа. — види обшту истор. Шлосера, Вебера, Лоренца Бекера и т.д. — А као што смо већ горе казали, знамо:

— Да су све ове државе нејаче од себе народе не бројем, него слабије јединством, утамањивале и прогањале из њихових земаља. Тако исто знамо: да су се њихове границе, како у којих и у које време, пружале по целој Азији, те тако и опредељујемо годину изгнанства Срба — но не свију и свега народа српског — из средње па до Мале Азије, Каспијског и Црног мора, од 3500 год. па до 2300 год. пре Христа.

А да су одиста некада живили Срби у тим, или бар окрајинама тих, држава имамо, осим горе наведених сведоџби, још и ту прекрасњу, која се састои у остатцима српског језика у Пелском и Парском, или тако званом сада персијском.

Тако н. пр. наша реч **Бог** само се у старом парском употребљава у том значају и означава Бога, док напротив у санскр: та реч означава, срећу, божанствену силу, од које је постала реч **bagapatis** т.ј. Господ среће и т.д. Осим ове горње наведене сведоче и ове наводеће се речи и то заменица: **во** и **ве** наше ви или источног говора ве; гва—њега твој — тебе и те; у двоброју такође сродни свршетци другог падежа н. п. dizvje н. дјевје.

Тако и ове речи из Зенде и Пелве показују гореспоменуто, као: дјавам н: дајемо, дан; зивад, зивед и живетх н: живети; дедајете зенд: додајете,дајете; земо зенд. земља; гнад в: гони гонити; медо мед; вешче, вешчао већа, већао; висве све све; паурвио први; два два; три, три; четвере и четири; трећим трећији; трестем тридесет,трајосете, тристотине; аоба, оба; антара, унутарњи; азем, аз; ањи, ини; уч, уча, разумевање; катара, котори, који; камере, комора; круч, кричати; гајити, гора; гара, грло; жи, живета; жена, жена; заири, зарни жути; зема, земља; зем, земати, узети; земјена, земљана; зима, зима; зередоја, среда, срце; тата рађајући, тата, отац; сура, силни; сур, јунак, одкуда је Сурб Србин јунак, а значи и суров, храбар, несавладив човек; мизда, мзда, мазда; гојити, гујити, годити; вач ноћити, ноћ; береза високо растући, бреза, и т.д.

А тако исто и **у Еврејском,** као: зе, се сеј; гор, гора; дерех дорога; код, код; кос ковш, куто; фуга, туга; сење, или шене, сан; кец, конац; сар, цар господин, одкуд је Сарб, или Срб, господар цар, независан, преузвишен и владајући свети човек или Србин, салах, слат; јаин, вино; мишљ, мисл; мисао; сарав или жарав, шарав, жар: заро, зора, зарја; и т. д. — види Bopp Gram: der Sansk — Sprache 125: Шевив: ист. рус. слов. и т.д.—

У ерменском: мјец моћ, моћи; пар пљасати, играти по пару; парел, парити, играти у коду; сакр, сакур сикира; цуц или цуиц као и глагол цуцанем, цуцати се т.ј. љуљати се с певањем, одкуда су наше Цуце племе, Цујићи повешани Срби у Боки которској у последњем рату, од варвара Немаца и Маџара у Аустрији, Цукићи и т.д. уни вино; спанд спадај, убијање; дтун или том дом; андраниљи бијући се,

непобедиви борци, од андрака бој битки; — ст. срп: — мир или михра, мир; свет видело, а и сунце; богин бог, кумир идол; бог, богин жртвеник са идолом, из чега излази: да су први појми о богу у Ермена, — којих је држава под Ајком царем око 2350 год. пре Христ. била силна и знатна, — постали и узети, од пређе живших ту Срба: оки или ака око: доје дојкиња, ранитељка; керт, крпити, правити; лајка лак, црвена боја; ачки очи, наочари; мутен тамни, темни, мутан; вратама, врата; дурен, двор; хруден победилац, од хруди или груди јаки одкуд је наше руди унапун и груди прси; тач мотка, дирек тачка; тачар дворац; јар непрекидна, силна сила н. јаран: јари унапун дорастни; лез, лезун лизанти; таговорац матјаг говорећа о царевима књига; шинем правим, од куда је наша шиндра; хајтал ићи скакати; каруцањем правити лађу, кола и т.д. од куд су наши каруце; бан час реч човечија, а час разум, наш бан господин дакле разумнији и речитији човек од других људи: банавар наше бенаворњати и варњати, којешта говорити; арнем родити: арно добро; кцатра цар; остан, столица: плуга плуг и т.д.

Тако помоћ: глагол бити спреже се у **Ерменском** овако: је-м, је-с, е; множина јем-кх, е-кх, је-н. **Парскији или персијски** једнина;1: а-м, јесам а-и, а-ст. Мложина: аи-м, јесмо, аи-д, а-ид. Глагол брати, једнина: бер-е-м, fero , бер-е-с , бер-е. Млож. бер-емкх , ferimus, бер-е-кх. бер-ен. Глагог Жив: ке-а-м, живим ке-а-с, ке-а Млож: ке-а-мкх, живимо, ке-а-кх, ке-а-н.

Живити **санскр**. Једнина џив-а ми, џив-а- си, џив-а-ти. Млож: џив-а-мах , џив-а тха, џив-а-нти и т.д. Да су некада одиста тамо у бившој сад. и старој; свој Ерменији живили Срби сведоче нам остатци имена месности река, развалина и т.д. чистих српских, која се могу само српским језиком протумачити и којих се значај ерминским неможе разазнати нити штогод на дан: ер: језику значе.

Тако дакле ево нас у сада тако званој **Таринској обл**. у којој нам долази прво: Корен, Гроздан р: Вранџук — наш Врандук — Ераск р. Армавир, Пархар пл: Венда — Срби — област и народ насељени ту, Мецамор р. Тил, Јерез, Можак, Зора цар Гетуна — Срба— Бугнан об: племена Сербинијани и у Сурбе насељеници у Ерменији, од коих је св.Глигорије, Аребана, или Ребања, Вероспора, Богоран, Ута об: племена Тури, Тморић, Бесили племе, Чермес или Црмеси, Стреша р. Стара, Цопа, об. Двина, Непата планина, Сагастан, Срби, Белур, Спер. обл: Сребра пл. Серпух обл., Дерчан, Сухавет план., Галич и Мелоч р: Севанско јез., Никопољ, Дрчан, Карин об., Јеречен, Јериза, Сембратован, Богатуни, Баловит об., Десноварк, Аховит, Кор, Окан, Вишак, Заришат, Горња, Мачу, Чермацор, Куричан, Мари, Јерна, Кер, Зарекаван, Чареванд, Будуннћ, Бужувић, Брђа, Дарни, Еритунић, Торнаван, Зујаш, Палунић, Гукан, Маранд, Варажунић, Рештунић, Остан, Нарек, Берка, Варог, Ван, Ђука, Сван пл., Кусакан, Брдацор, Сисакан, Пијанк, Богинк, Богован, Родибака, Три, Партав, Брда, Гардман, Бука, Радолеж, Брдацпор, Шарак, Ванад, Закат, Дујни, Девин, Ниш, Азара, Богорјана, Одар, Борис.

Даље се спомиње о Рацима у **Ерменији**, који се зову Сарбабаре или Сарбапар т.ј. Сарб или Серб глава, главар независан, господар, цар и баре персијски – сећи што обе речи значе персијски главосеци т.ј. народ који у рату одсеца непријатељске главе; а и прича се да је овај народ одвећ жесток, јер он сече, онима које ухвати, ноге, руке и тд. Теруна, Бежуна, Вижана, Мрцан, Лепинићи племе, Нахичеван, Копатан јез., Сахрани, Туруни, Сирбапана об., Богеш, Татијана, Урекан, Рустави, Руста, Мерин, Кацерат, Кацан, Кита, Цицарне, Сурб Саркиса, Сурб Атомаван мов: Баван, Брдакор, Богањ, Драгог, Ороз, Орозцар, Гавачић, Гавиђан, Траки, Трапи, Трап, Вигари, Џилмир Зов. р, Карча об: Чев. Сербуџ, Сибабера, Црмнић, Мардин, Бела, Бареџ, Сасун, Нагор, Берласи р., Алеван, Бичан, Сурб, Госарцин, Давуш, Годан, Багуни, Бијани, Сисахан, Крта, Парчкан, Морави, Брдачор, Цара, Сурб, Симон, Покри, Статева, Мигри, Копанска об., Сурб, Аствицин, Восторат пл., Ачер, Копан, Кусакан, Куч, Лими, Доват, Сурб на остр. Лимиском, Мрдан, Тилок, Гилан, Саларин, Вујана, Копихан, Нарск, Гукан, Сурд, Окоп, Крчун, Дукан, Трунован, Дувин, Сурб-сархис, Ревањ, Бдини, Кули, Сурбмари, Сурб-Григор Сурбкотисе, Овсин, Вршаци, Богован, Сурбгоган, Којовит, Сарбат, Ширакован, Мичац, Сарбарутијан, Одзбрд, Кут, Жигов, Срнец, Сурбаракел, Муж, Кори, Говар; Дилар, Сасук, Хут, Десноворк, Волара, Крич, Мушега, Погнадун, Горек и Дедик окр., Драги, Тори, Отењ, Силан, Спавута, Чевта, Серав или Сурбав, Ођун, Тржек, Цапанор, Заравор, Макнарић, Бога, Морага и Могарац, Карин, Богарић, Сербенут, Серехли, Сурб Тарос, Котар, Даријар, Суркарапет, Душеша об., Гора, Борчизин, Телова, Белоканска, Саљан остр., Горетубан, Авлобар, Белокона, Марчхани — наши Мачвани — Бодбе, Гуржани или н. Гружани, Мукучани, Велишциури, Дуриђје, Цабана р Дума.

Међу Грмом и Eниселом, Лопата, Сађарбог, Чичавка р: Стари р у Пшавели река-Пша, или наш Пшин у Прав: Србији где је мр.св.оца Прохора србског свеца тако званог Пшинског, Сагареца, Трешја р: извире из пл: Ставуше, Пшава племе и план: кавкаске мимо које протиче река Бјела, Арагваја, Борбала р: Херсурбска р. Сигама и Кусна р. Хевсурија или Хевсурбија обл: и племе народа у планин. кавкаским које се дели на Гудомочаре, Гудатоуре, Кисте, Богосаме и Дидијаме.

Приче о **Кавказу** арапске и осталих говоре: Балка знаменита лепотица Саби или Сарби — Срба која је посећавала Соломуна еврејског, рођена је од џина или Дива који влада светом и т.д. а ови џинови још и дан данашњи живе на највишијим врховима кавказских планина, које преко 4000 стопа превишавају Монблан дакле имају преко 18.500 стопа висине.

А у унутрашњости старе **Колкиде**: град. Surium, Sarbana а народи су Лаза — Laze Serbi et Sbri, Sani— у **Иберији** планина Srbana а у равницама Јбери, градови су им: Serbumara, Zalisa, **у Лабији** — Албанији — народи Albanus и Casius градови: Лабска врата albani pylac — Cabalaca, Albana на реци Лаби, која још и данас носи то српско име.

У **Sarmatia Asiatica** планина Врањева — montes Coraxici — реке Hipanis — Ипана или Ивања — Вардан, дан: Кубан, даље Мали и Велики Раб или Рабитес —Rambites parvus et magnus, — а међу народима напомињу се Sires и Siraces градови Панагорија — Phanagaria — Шемира, — наше, Шемнице у **Правт: Срб**. код Прилипа и у овај дан — Дида, Орбелин, — наш Орбелин планина у **Ст Србији** или планина белих Орлова — Сбер обл. Сванети планина итд: - види И: Шопена Истор.Пам: Ар: Сп: 1852. Истор: Егише Бардапета прев; Ш. Тифлис 1853. Собран: Ак: ат. к обозр: истор: Арм; Нар: III том Мос: 1833. Г. А. Езова внутр бит древ Арм: Сп: 1859 и Истор Мојсија Хоренског прев. Н. Емина Мос: 1858 год. Обозрјен: Росијкс владјен: за кавказем сп 1836 год: За кавказ: крај барона Авгус: Фон Хактхаузена II Сп 1857гог.

Даље ћемо навести већ историјске доказе грчких и римских писалаца о живљењу Срба око Каспијског, Азовског и Црног мора, који вам то тврдише на неколико стотина год: пре Христа. Но пре него што пређемо на трећу грану Срба, која се бораше с Китајцима и пређе у Европу преко Урала и тд. ваља да напоменемо још једну ствар, која је од велике важности за нашу повесницу и Парско-Иранске изсељенике такозване наше Дајчере, или Тајчере, која реч долази од монголско-финске, или тако зване у нас Татарске речи: Таичи, што ће рећи: роб, Монголо - фина и тд. Ми се око ове ствари нећемо дуго задржавати, но ћемо само навести: да су наши Немци млого доцнији досељеници од Срба и осталих садањих Словена у Европи, и да су управо они последњи народ пред Хунима, који се амо доселише, гоњени монголско-турским ордама. Још најстарије паметаристе налазе их у данашњем, Ирану, Персији и т.д, због којег су и дан: Ирландију наименовали, пошто је заузеше и отеше од староседиоца и тд.

Што се тиче историјских дата нећемо их о томе наводити јер и ми волемо име наших Немаца или Тевтона старих доводити од асирског цара Тевтеа, сина Тевтамона, који владаше од прилике у време еврејског цара Јеровоама, дакле око 975 год. пре Христа. За оца овога Тевтеа прича Мојсије Хоренски: да је слао своју војску у помоћ Тројанцима — види Мрјс. Хар. глав 31. — Што се тиче навода нашег да су наши Немци рођаци старим, па и садањим Парсима и т.д. и да су потекли из старе Парсије или Персије, као своје првобитне колевке и т.д. а не Инђије тврдимо га са идућим сравњењем језика Осетинског, парсијског и немачког, које је најачији и најтврђији и истинскији доказ. Остатци ових Осетинаца. Алага, Јаса и тд. још и дан данашњи живе на кавкавским горама, и они сами себе називају, Ир, дакле Иранци, или по новом немачком Ирландци.

Осет: Худ немач: хут, капа шешир; ос Мон, муж, н: ман, Ах ја н: их, Ди ти и н;. ду; Андер, свуда н: нирдер сад; Хуца бог, паријски Худа нем: гота; Истир већији немач. стур, дански стор, литав: стур: Тор ресцинен бојим се, нем: тростен, персиски, терсинден зендски, тересче, фарсин питање пер: порсиден, нем. Фраген; Дон; вода лит: и ливонски уденс, старонемач: и галски тон или дон; Мидаг; високо н: литач; Дзурен ст; гал: такође говорити Буљ устне перс: леб, курдски лев немач. либен љубити; Кох гора, високо; пер. ког; Немачки: хох, читралски или хундџутски кох; Кхаз, гуска, курдс хаз, турски каз, од куд је каз Бошњак т.ј. луди бошњак као гусак, немач: ханз; Сер, глава хурдски саро, пар: сер — а'бар сеђи — серб главаш, прво лице, цар, светао, независан, бели, блистајући се, црвенорујни, владајући господарећи човек и т.д. Сахин, говорити, немач: саген, хунџут: сагун; Карт,

двор готски гард, пермски карта, ирланд: корт италиански карте; Ухуански у Бухари фет отац, немач. Фатер; ухуански којин дете, немач: кинд; хунџуски манч човек, немач: менч; хунџудски дете дерк нем. кинд, осетински дете Зевелан немач: зон, зоне, син; Кнанин родим, парсијски кунем, старонем: такође; Киззг, девојчица; курд. хиз, хунџутски џаор, немач: кинд, дете Дард далеко, пер: дур, курдски дура, немач дорт тамо; киша пада, осет. варен, перс. дер, немач тир; Авсенак, гвожђе немач ајзен; Дендех, зуб; пер: дендан, зенд: дентано, лат: денс, немач. цан; Стале, стал, звезда, лат: стела, немач. штерн, одкуд је, и стал челик немач.; Ном име пар. нам, немач: наме; Царм, кожа пер: чарм, курдцки черма, инђ; черма, немач, као осетин.; Зирх, лепи, пер зурх, лит: и лив: зарка н, нем: зер врло; Суг, шума, холанд: парс: туг, бретонски коад, влашка куед; Оених, чело, пер: и курд јех, индијски ијух, вотјански и остјацски јенк; Филдер, млого немач. фил; Мад, мати пер: мадер, лат: матер, немач мутер; Биндча муха немач: бинен пчела; Ниленг и нинг, ниско нем: нидер; Ких нога чеченски кох, зирјански и пермски кок, литовски која; Царг, оштри курдски сраф, немач шарф; Зинг, ватра персидс: задчер; Фид, отац, перс, немач: Фатер; Мида пчела; биндза немач: Зард, песма бине; пер: згоруд, немач: занс; Кух рука пер: кеф, немач: ханд; Мастк ханин, срдити се пер: маст, немачки мишен; Цах со пер: сак, вотјанско сјак, немач: салц; Хо, сестра бретонска хоар, шагнански у Бухари хадс; Комфр стадо немач. камп поље: Кус, уво, дар: рип, курд: рит, немач Марон, убивати немач:: мерден; Љаг човек више број. лети, немач: лајте или лејте; Худ капа грузински куди, немач: Хут; Маркау, и недељник немач: морген јутро, монтаг; Таг, дан нем: таг; Ахзес, шест немач. зекс, парс: шеш, зендски хшуст; Ост, осам, курдски ахст, парс: хашт зенд: аште, немач: ахте; Дез, десет зенд: дезе, немач. цен; и т.д.

Осим овога налазимо сродства немач. са финско-манџурским неким племенима. Тако налазимо племе једно манџурско, које се зове Дучери - Дајчери -у њега дјоро зн. злато нем: голд Наш навод, који је истинит, а имено: да су дан: Немци људи не од индиске или санскритске тако зване расе: него удаљеније групе његове тако звано мидо-парске; да су се они тек за Србима, на неколико тисућа година, после оних доселили у Европу, а не пре ових, као што неки њихови историци говоре; да су они народ црњкасте, истина индоевропске, али ипак не чисте беле боје, које су Срби; да су преливши у својој дан. Ђерманији и т.д. у своју народнosг Србе постали и сами бели и свој тип: мали, ниски, шишкави, здепани, округласти са широким лицем, дебелим вратом и т.д. изменили у дан: тип, који је више српски, у већем делу целе дан Ђерманије и т.д. но стари њихови прави азијско-парски или и турски и т.д. Ово им све сведочи и ношња азијска, чарапе и чакшире до колена, које су постале од димлија. и т.д. Напослетку сведоче и саме норманске саге, да су они из Ирана, Турско-Асанско племе и т.д. А све ово тврди и сам барон Август Фон Хастхаузен - у свом делу. Закавкаски крај и тд .ир. Сп 1857 год II том стр. од 180 па даље — наводећи ово:

> "У опште карактер народа Осетинског—и ако му језик није чисти немачки — показује сродство са ђерманцима. Полако говорење Осетинаца, које је сасвим противно свима осталим кавказским народима; тон, којим се изговарају звукови — а не само речи — све то има у себи нешто немачког и то сјеверног, а не јужног, и то тако: да на неком разстојању — кад их човек слуша — учини му се: да чује сељаке из доњне Саксоније, да међу собом зборе."

Па и сами напеви осетински имају у себи европског, и то поменутог немачког. **Осетинци** сами себе зову: "Ир, Иран" што такође доказује да су Немци, а и по митологији Скандинавских Ђерманаца, племе Азави, или Асави одовуд је се изселило и т.д. А да су пак и овуд живили Срби то казују млоге речи заоставших у том истом и осталих народа кавказских, језицима као: ђетић у свију па и Черкеза и Осетинаца значи јунак кхами јама, такође; ници ништа; аз ја; дати дајем; мама имам; димин дим; зима зимег; мозак мозг; мед мид; манх обман, серде срце: губни труп; топло топар; лулег лула; итд.

О старим Кинезима и њиховом судару са Србима

3. Сад долазимо на народ најзатворенији, најнегостопримнији и најнечовекољубивији у целом свету, на народ китајски, који извесно највећи део српског народа прождре и утамани, благодарећи својој

средсредној подпуно бирократској сили, абсолутној монархији и у свему и свачему тачно и строго одређеним границама, и размерама, како телесном тако скоро и безживотном и обраћеном у телесно, духовном. Говорити коју о Србима негда жившим ту и прво потиснутим овом етиопски-монголском расом а нерећи штогод, и то најкраће, и о тој самој етиопско монголској раси, који преставнике данас зовемо Китајцима, или Кинезима, било би, држимо, сасвим, непаметно. Но о народу, ког држава постоји преко 4000 година пре Христа — а по њиховом бројању и преко 30.000 — и који и дан данашњи броји преко 500 милиуна синова — поданика — Богдихана стрица сунчевог, оца месечевог, брата даничиног и т.д. ваљало би, или коју рећи како треба, или никако. Да нам допушта време и простор би коју и рекли више, а овако и на ово мало држимо, да нам се неће замерити.

Ми ћемо између стотина тисућа главнијих цртица, којима се сад: и стари Кинези подпуно слажу и подударају са старим и изумрлим Египћанима својом рођеном браћом, само неколико навести: те да би се видило да је одиста китајски и некадашњи египатски народ, — колико су нам оба позната— некада састављао једну расу, или једно племе тако да га назовемо Етиопско-монголско, а да су живили као такви у једној и то млого топлијој од дан: Китаја земљи а та је Африка и дан: њени не млоги острови.

Да би,— баш као и египћани — најбоље сачували својим најпотоњијим потомцима своју прастару — китајску — мудрост, они су изумели, од памтивека, јероглифе или знаке којима су означивали разне појмове и мисли. Примивши се једном створене тако зване, куа, одвајкадашње — митског — свог цара тако званог Фо-хи које је исти изумео, тако да се изразимо идеална и облична писмена, којих је сваки знак показивао одвојене појмове, независеће ни мало од звукова разних речи. Постепеном развићу народњем за новије и новије појмове стварани су и новији и новији знаци, који праве такву сбрку, да се за неколико десетина година једва научи читати. Оделна писмена несастављају звукове, него нешто цело већ као изражено у подпуном свом појму, престављајуће не само поједине речи, но и целе реченице. Оваквих знакова они данас имају преко 50.000 од којих се у науци само половина употребљава, а за обичне преписке нетреба више од 4000. Сво богатство овог, можда најсиромашнијег на свету, језика, чему се има благодарити што прели у се толике огромне народе, — састои се само из 600 једносложених корених речи, које се могу обртати по разним произносима и ударењима у 1445 гласних значаја.

Све што се појима, и што се може појимити, и то само спољно у најтачније одређеним границама, а без духа и живота, тако да се изразимо, у китајском језику састоји се у обичним за живот нуждним стварима и у примерима живовања најстаријих Китајаца. Ту им је философија, ту богословија ту једном речју, све и сва. С тога се Китајци од првобитних својих изналазака на неколико тисућа година пре истих изналазака у Европи и другим земљама у свима текничним струкама, од почетка ових, па до данашњег дана непомичу ни за једно влакно напред.

А презирање свега страног и туђег, и одвећ: високо мишлење о себи, чини их: да су скоро постали неспособни за усавршење свега онога, што сами изнађоше и што европци дотераше до високог ступња савршенства. Спољност и подпуна тачност ове, без дивне и прекрасне сразмере у мери и времену без духа и живота, чини их да су у свима стварима: ладни и окорели, укочени и окамењени, баш онако исто, као египатске мумије.

Оба ова народа целог века свога ни зашта се више нестараше до само: да сачувају прошло укочено, окамењено, изумрло, пропало и т.д. у чему се и огледа јединство рода и земљишта. Саме установе, дух ових, спољни облик и цео ток ствари показују: да су један и исти народ, из једне и исте земље, само неприроднијим током паметарнице раздвојени и удаљени местношћу, али не духом, типом и свим осталим, један од другог. На обалама Нила, као и Хоанхо-а и Јагчехјан-а вера је једно и исто проповедала: бегај од зла, а за добра дела да се чине није се ни тамо ни амо старало. Ово одричуће добро било је обликом претеране гибкости, тобожње мекости, спољне учтивости у највећем степену, која помагана бамбукавим тољагама и на једном и другом месту, створи сталеж бонски, жречки, шаминскиј, мандаринскиј и т.д. беше у исто време основ свиу гадости и подлости.

Брак и у једних и других био је најњежнији, понајравноправнији и т.д. и негде дајући на допуштај млогоженства опет готово у оба ова народа био је сам други или једноженски. Но и ова нежност женкарошког створа, једног и другог народа није га сачувала од ужасног содомског и гоморског блуда,

којима се њихови вечни потомци Елини, а доцније и Римљани одликоваху, као утркујући се да сачувају све старине својих рођених предака.

Војена служба и у једног и другог народа била је знаком терета и досаде, као и презрена.

Употребљивање свог живота и свију средства само на то: да се сачува старина и прошлост дошло је до највишег вршка свог у Египћана грађењем пирамида и осталих до данас сачуваних њихових видимих споменика, а у Китајаца, награђујући за заслуге живећих људи њихове прапрачукунђедове и тд. Знаци су писмени и у једних и других једни и исти, само у Египћана на већем ступњу изображења приближујући се већ фонентичним, но још никако правим, писменима. За ово Египћани имају да благодаре напливу у њиховим жилама кавказске тако зване крви.

Бирократизам, а са овим сљедствено и државна и духовна служба и у једних и других, — баш као и у потомака им Грка и Римљана — рачунала је се управо у живот, а све остало ниушта. С тога је се проповедало, у свима књижевницима, или државним философима, да се тежи само ово постићи, — баш и као у потомака им Грка и Римљана — које одликује човека од народа и смешта му, ваљда, у исти мах а све узвишености. Награда безнаравствености, као: лоповлука, разбојништва и осталог и у једном и другом — баш и као у њихових потомака старих Елина и Римљана — рачунало је се, тако да се изразимо, огромно добро, почем то не само није кажњено; него је и награђивано и т.д. — вид. Жит: Кунхсеса или Конфуцијуса, најслав: философ: воз: древ. уч: до истор. наук. прав. и проч. Китајц: СП: 1790 год. Сан Цзи — Цзин. или тројесл: пр: с кит. Јоакин: СП. 1829 год. Др. Ђор. Веб: об: Истор. пр. СП. 1860 год. и остала.

Да су Срби одиста од искони живили преко Хималајских планина по дан: тако званом Тибету и у тако званој Китајској империји, и са овима час потискивани даље Сибиру, час опет покоравани и преливани у Китајце, имамо и сувише како историчких дата, тако и остатака трагова о истоме. Борбе ове Срба са Китајцима ови су нам последњи у неколико описали називајући их, по свом обичају разним именима и немогући изговорити писме **р** но увек као **л** а и **м** и т.д.називају их час Сјамбима, Селбима и т.д. урачунају их час у Монголе и остала племена, а час опет ове у Србе доказујући: да се једни у друге сливају и т.д.

Још у најстарија времена, европске ђеографисте знаду за земљу **Seres** — **Serbea** — и народ тог имена, коме незнајући правог значаја — као што је поготову свуда и данас — доводе га час од финикијске речи Ssaerbahh која, веле, значи удаљену страну, а час опет од римске речи serum свила, која постаје од речице ser и која значи ништа мање ни више до свилену бубу и т.д, Разуме се само по себи, да оваково тумачење и нагађање невреди ништа, као и финикијска реч, која значи далеко, удаљено и т.д. тим пре, као да за финикице, Африка, Балтијско море чак у Европи и т.д. нису ствари још даље, а нарочито дан: Јапан и острви океански, а по некима чак и Америка и т.д.

Сами Финикињани ту су земљу називали **Saerbah** одкуда је и оволиких уметака **h** и **s** хтејући самим тим означити Србе и Србију. Ствар је у овоме: што тадањи стари народи о тој Србији и Србима нису ништа друго знали, до ово; да се простире од Хималаја до Сибира и Скитије или средње Азије. Од 14 племена, неки напомињу само неке људоједе и т.д. од којих смо на једном месту нека поменули: од градова Jsredon, Serica и Sera - Serba. — Но у колико нам није ништа остављено о Србима у толико нам понешто надокнађавају китајске паметарнице и њихова знања о својој данашњој земљи.

Китајци ни најмање не крију ово: да су се на неколико тисућа година пре Христа доселили у дан: Китај, које са острва, које из друге топлије земље преко мора, — Африке — а које из прибрежних земаља; да су у данашњем Китају застали сасвим друге народе другог типа и језика; да су ове које изтребили и прогнали а које опет (прелили у свој собствени народ и т.д. као што и дан данашњи чине са свима азијским народностима, које дођу у већији па и мањији додир с њима, а да су у самој ствари Китајци и у овоме дошли до највећег савршенства, о томе нема сумње.

Тако исто, да су нађени ту староседиоци одиста били типа белог т.ј. српског као што нам сведоче дан: тако звани Усуни, Сафири и Сербири — Срби или као што их још другчије зову Мухамеданци Ћафири и т.д. о томе нема никакве сумње нити то одричу Китајци, који се још и данас хвале своим црним монголско-етиопскпм типом и т.д. и да је тај народ говорио и другим језиком непојмљивим за старе Китајце, такође нема сумње, као и да је се звао млогим разним племенским и пределним

именима, која Китајци, по свом обичају, предеваху у чудновата и обична стварна, т.ј. давајући им друга имена подобна налазећим се око њих стварима и животињама и т.д. такође нема никакве сумње.

Тако исто: да су Китајци, иако су предевали српским племенима имена, — опет некако сачували оно првобитно Сјаб, Сјабри Сјамбри, Селби, Семби т.ј. Срби и т.д.чак и до 300 год. после Христа, већ преливеним у туђу не само зато да би овима показали да нису један народ са Србима и т.д. те да би оне силније и веће бројем могли, по свом обичају, лакше прогутати, у своју народност прелити и т.д. такође нема никакве сумње.

Напоследку да су се Срби вечно борили са своим угњетаоцима и насилницима Китајцима, Монголима и Манџурима час преливајући се, државно по сили и политици у ове, час бегајући од њих у удаљеније земље, а кад их Китајци раширивши своје границе и тамо налажаху онда се опет борише с њима бегаше преливаше се у њих и т.д. такође нема ни о томе никакве сумње. Ово нам последње још сведочи и историја народа Тангута, који су се око 2282. год. пре Христа преселили, или управо избегли, из Китаја у Хухунору, а кад Китајци и овде дођоше око 444 год. пре Христа дакле после 1838.год. од њих онда који могоше побегоше чак на запад, а који немогоше покорише се и доцније слише у Китајце и т.д.—вид. ист.Тиб. и Хунор Јоахин. ст. 1.т.I.

Али пре него што би напоменули ово: да Кинези држе, да од постанка њихове државе има већ више од 30.000 година; да им учени европци ову старину признају само на 3082 год. пре Христа; да су њихови велики императори Фо-хи, Јао и Хун већ били тако државно развијени: да су просецали планине, скопавали брегове брда па чак и целе планине, проводили канале, оцеђивали баруштине и т.д. за које се хоће од дивљака и етиопско-монголског скитача— више наличећег на звера и мајмуна, но човека — па до тог савршества више но десетинама тисућа година и напоследку; да им се утврђују већ и династички владоредови од Ина, који владаше на 2205 год. пре Христа.

Пре свега тога, као што рекосмо, ваља да кажемо још нешто, што је необходно нужно, да знамо читајући кинеске, тако да их назовемо, пропагандо државне паметарнице, земљописе, статистике и т.д. Ово је тим важније и нуждније, што и сами Китајци признају и тврде: да ваља сваком народу извртати име, језик и т.д. једном речју све и сва, па га сливати у синове Богдихана у поднебесној и јединој на свету Империји, само да би га тиме усрећили!!?? То што хоћемо и морамо да кажемо, јесте духовни остатак видимих предмета, који се уздижу и узвишавају и који затрпавају тамом и мраком можда већ иструлиле челичне, огромне и јуначке, али глупе, костуре српске у њиховим јадним и жалостним гробовима и гробницама, као јединим знацима и остатцима о некадашњем тамошњем свом живовању.

Ма колико да је се упињала сва најрафиниранија, највештија, најузвишенија државна и укупна мудрост прастарих Етиопо — Монгола, Китајаца, помогнута свима на свету најподлијим и најнечовечнијим средствама, само својственим монголо-турско-етиопским племенима и осталим њиховим рођацима — опет није била у стању утаманити и изкоренити, те видиме духовне знаке некадашњег живљења српског у свим овим некадашњим прастарим својим, а сада туђим земљама.

То неучинише и њихови рођаци Германци ни ближији Бугари, Маџари и остали па ни удаљенији потомци Елини и Римљани и остали. Тако дакле остадоше сва средства и сви начини узадудни, те ма у овим чистим српским именима градова, села, вароши, река, језера. планина, места, развалина и т.д. налазимо јасне и праве доказе некадашњег живовања српског, у бившој овој некада његовој а сада туђој земљи и држави.

Тако да почнемо од <u>Тибета</u>: Нано— хе р: кад јој се одузме ово кинезско **хе**, које у идућим именима где га буде нећемо ни писати, онда излази чиста наша Нана, мати и т. д. Чен, Божан, Милован, Бан, Чујан, Људин, Чедо, Данаши, Брама, Лујан, Досјела пл. Јарлин р. Макјен, Сила, Јарак, Милам или Милан, пл: Мањка, Корчука, Лишан гр., Лаертан, Сареб - Салеб - Алогонти, Мили, Драгор, Јадигол, Коњчак гр: Пољача р: Керун, Шибан, Аца пл., Добјела пл., Лука р: Банму, Малин, Зобана, Куна, Банчана пл., Банча, Сарбилин, Бачун, Божан гр., Бачур, Ланан р., Цича р., Баго пл., Сабије, Самба или Сарба, Срби, Маро, Сила пл., Лагун, Јанда, Сјамбра или Србица пл., Омча р. Ривуча, Рупељ, Јујбјела пл., Сочујла, Моба, Бједа, Чун, Богун, Чаја р., Ванка, Каки, Идар пл., Чуила, Теватан, Самча р. Додан пл., Додан, гр. Конча р. Даноски јам: Бујча р. Манадин, Шар пл. Лацо јез: Сјеган, Камча р. Себандо или Србандо гр. Тан, Бушила пл: Чакља пл. Барилан, Тарчун гр. Бучиндо, Мутич језеро, Мутић р. Укча,

Рудник, р.Чулакан Цјан пл. Рјечен, Бигун, Кона, Женчила, Лумари, Кјемидатан, Шума, Тјемо, Конанча р. Немда или Неда, Чадо, Колеба, Чулакан, пл. Ценила село и р: Бјегутан, Класа гр. Самје, Чедан, Јара гр. Тонкар гр. Бјелбун, Сера, или Серба, Неданвар, Камбача, Белам гр. Тала, Жунча р: Немча р: Нагорчун, Контен, Зорјан, Омилин, Хонтен—ију, Молин гр. Тарден, Сањарни гр. Јара. Чанбуча р. Племе, Горкинца, Нелама, Литан, а Хласу главни град зове прост народ Леса, Симача, Дујој, Бабуши, Ридак, Драгојан, племе Холо потомци старих Цана, Тир, Данаши, Гора, Луч пл. Гора, Батан, Сисун, Даља, Гуша, Водуни, Дати, Богун, Чадо, Сербандо, Борилан, Банбара, Осучани, Мечогуни, Куси, Бенама, Леј, Жељун, Момин, Секарчун, Самака, Чунгор, Сажун, Ниш. Чуво, Цуванлун, Лађина, Жеја, Пинша, Лају, Часун, Мога, Сеча, Сека, Дуљин, Јала, Чедан, Нимучин, Лева. Пелун, Неман, Ладичудо, Баја, Храгор Хор, Кука, Чајки, Сирахабу, Бајин, Ходода, Дубумри , Секча, Шака, Рало, Ингора, Мучи, Сирака, Чоногора, Цумље, Балуна, Шибанора, Думиња, Сурбоје народ, Сечар, Гуча, Облаја, Серби, Гусјо, од госа господин, Несјарба толмач, Тогуцјела пл: Јагарла, Сјенба, Ладин — Сјерба пл. Личу, Бечу, Момин, р: Лечу р. Сечу р. Дугајла, пл. Добула, Дангуба, Богун, Бади и Надо пл. Сјабандо, или Србандо обл. Србјандо, Чила и Бутила пл: Бидала пл. Батича р. Кокча, Деча, Дечан, Санча и Закуча реке, Будила пл. река Србидун, Сункала, Гола, Цјела, Гогала, Керуша, Живакиња пл. Бача, р. Тунла пл. Сенби р. Лоба р. Недан, Сенба или Серба, Ларба, Јава, Сечен, Бодуни, Римуча, Чуба, Самје, Речан. Речје, Дичан, народи Сенбо, Сјекар, Часат, Сјабри или Цјабри, Цјабарци ред Ламиста, Андин, Анга, Ба обл: Бачу окр. Багуан р. Бајши, Баја, Баосјан, Баохан, Ван срез. Вудин, Видин, Булан, Вујан, Гучан, об. Дамомин , Даљига р: Дасја ср: Дидо, Дичен ср. Ича. Ини. Кућа обл. и вар. Лумин, Лича пут, Ломан гр. Лашуј, р. Лугошан пл, Луга долина, Малишар ср. Мигун ср. Мобан, Нин, Нођан, ср: Ниш, Синвеј, Самча, Силишан, Цичин, Синхо гр: Сунцо-ху долина, Сјабјан, Чан некадашња престолница Китаја, Чеси пре Христа народ и држава сада где је Турфан, Чича, Шишин гр. Јечан гр. Јасан ср. и град Јанче. Јанша, Јакша. Башуј река , Бајан р. Биље р. Бинча р. наша Винча, Морава — Бинче гр. Бише, Бошан пл. Богај, Бунај гр. Бугур гр. Лутај Сланско, гр. Ванди гр.Војан гр.Вувеј об. Вулахангр.Веј Граоран гр. Гочан, Гичен или Драгичен гр. Гичен об. Гујан гр. у об. Уратској. Гујци обл. Хума стара држава, Дај обл. Дачен гр. — Драчен — Драч — Далај гр. Тола р. Жан и Ман об. Корија гр. Куча обл. и гр. Лаха р. Лишан пл. Лојан гр. Лукчан, Људмин, Лишан или Саварба тог пл. Леке, Лелин об. и гр. Лејша р: Лучеин, Лукчак. Љамцин гр. Мочуан р. Мајшан пл, Мијушан пл: Минша, Меница, Мудри г. Муха гр: Нами р. Науп, Нинчен, Нинхан гр. Ночуан р. Памир пл. Пишан, Пишинај, Помир пл. Пулу, Сербик, Сијан гр. Сила, Синчен. Сињчен, Сија, Солин, Стражар, Сурбјеса, Сушен гр. ст. цар: Сушен Сјевушуј р. Серлик гр. Сјанбишан пл. Таман, Темнић, пл. Торбогатај, Терам, Јека р. Јалуга, Камичак, Букашан р. Јан-шан обл. Јан град. Ухуан пл. Ум окр. и гр. Хама или Халмил обл. и гр. Хангај пл. Инша пл: Ниша гр. Отан.Синчен, гр. Хила гр. Сјачу обл. и пл.. Сјаши пл. Целичен гр: Хума гр. Цијљан пл:Чуди, Цвиљен, Чеши народ такозвани предњи и стражњи, обоји су пропали и слили се са Китајцима, Чаду об. гр. Чичен гр: Чила обл. Шара пл. Јесил, кул: јез, Шара р. Субурхан или Бунка, Хара р. Боро р. Дулоша пл. Могајта пл. Норин р. Серба и Тола р. Богдо пл. Сибоски, Шибета, Хорбата пл. Јан р. Бодалин пл. Гирин град, Одола, р. Сиван, Бедуна, Усура и Клисура р. Ниман р.Сирха-Сирба, Шобарта - Сабарти — Гвозден, Пећ пл. и река.Пећа.Татан јез. Микања р. Нинка гр. Сагистан, Дукан р. Чуо р, Шикања, Ечин гр. Роват пл. Китенен, Китици пл.Хајдар Муња пл. Ажар-нор јез. Санташ и Лепепац р. Лепша р. Текша р. Хомгор пл. Јар или Јара об. и гр., Чуј рек. Убса, Громба, р. Тиса или Теса Малга или Магла пл. Тамир р. Косогор јез. Селби или Серби Милан, пл

А да Китајци писме **р** изговарају као **л** види Рит. стр. 142. 1. Н. Тимков и други — Катуна р. Бјелуха, Звечан, Кемчики. Могарак пл.. Бијаса р. Кезир р: Мазар р. Дунбади, Чада, Народа пл. Гашун пл.Сенчи, Сурбуни, Лужа, Хора пл. Уде, Мирчај пл; Гилан - нор, Кујтуна р. Налиха, Мукота или Госо, Сладан Цука р. Толанхора план. Луцја р. Серба пл: Богана, Зарин пл. Кућуна р. Орошани, Чубар, Онани р. Сирбјо, Војска Белбог Чидера и Чуј р. Отрар, Корсоња р. Коча, Номир р.Томча р. Ижа пл. Тарча, Моталан, Торташ пл. Мирча пл. Пиштан, Јаркан, Јаркап и Старча, р. Мајар пл. Кора р. Сирба, Ништао, Пески, Богањамур нор. јез. Либача пл. Сарби, Усу р. Паја гр. Чига, Роман, Брлуча пл. Борота-гол р. Царни гол р; Сокол р. Чурлута пл. Трсић р. Чачан пл: Чује гр. Токсав р. Субјеси—Србјеси, Ничан, Сталак, Баба пл. Кушер р: Гурба-доби р. Кућукбај р. Шертиња и Бога-шертин јез. Дубнор јез;.

Белагор р, Муруј р. Ница, Улен, Мурен р. Умин, Дучин, р. Чатуј-чен; Цича, Минче, Гроздан, Бандиди, Грачум. Даткун р. Хомаи, Роптанкит, Кошуј р. Жељан, Бејла, Дубсу-нор јез. Атангол р. Нагорни јез: Цисе јез. Шара јез: Челучан гр. Бодангир јез, Гујаче, Ечине р. Орахон Језгран р. Једер, —Јадар —р. Изалут р: — Изисти — јести — Босут јез. Тура јез: Јерута, Гончин јез. Суте јез.Махор р. Чабга јез.Ток, Мухан, Бодарић р: Јон р. Туј р. Бојир јез. Селодин, р: Пачала р. Сенча пл. Тор р. Думан р. Дурбот, Бунар, Дубкора и Ладура р. Бачун. Крушар, Досели, Могој, Одад, Абача. Јањта. Рукачем, Шибета, — Србета, — Кода, Отун, Сибортај, Обачунор јез. Сарабо, Сибе — Србе — р. Стражун, Горбон р. Гордуча р.Јаркута, Причан, Дебатај р. Махај, Јаман, Сјанча-хе р. Леор Шака р. Кемир, Оден, Туман р. Зорка р.Селе, Стожар и Самиша р. Јака и Чама р. Дикча и Каљуга, Шумар р. Гирин-хакон гр. Сироб р.Сирун и Јарон, Мељун,р. Мор р. Бођањ р. Сењул, Олеми, Махора, Дун р. Парен р: Хата, Утун р. Чана, Оди, Приштин, Ладура, Ниша, Камор, Тенке, Рад. Ибер — Ибар — Учу, Колар, Курил, и Арунаили Јаруна реке, Тунен, Немир, Колин и Мулур р. Барин, Шорун, Курчетај Ширета Нициси или Ниши-си, Љаха, Лита, Кудин, Вила р. и т.д. — види Карту об. Ам. Граф: Куш: Без 1859. год.СП. Кар: ст. 1854 вид. А: Рит зем: Азији: Тимков пут чер: Ман: Диман Дурвиљ пут вокр: свһт: Јоакињфа об. нар. Тибет: и Хун: Опис тиб: и т.д.

Оволика побројана места, која чисто српска имена носе, држимо да ће свакога убедити о наведеном. При оцени овога ваља имати у виду то, што се Китај и његова огромна империја још баш ни најмање непознаје; јер су сва ова имена само од путника, којима допуштено бјаше да као посланици својих држава, под стражом китајском и по китајском правителство у одређеним путом, дођу до Пекина и од овога опет оду натраг изван китајских граница. Кад би се дакле китајска империја, као и Азија средња и остала, пропутовала, како треба и ваља, онда би се можда нашла још покоја племена, која, ма и покварено, говоре Славенски а нарочито по ужасним гударама и провалијама.

Нетреба само заборавити ту околност, што још и дан данашњи многа азијска племена носе имена дан: Славена, — индоеврп: — као и млога што носе немачких народа и т.д. Особито кад се узме, да и у Китају има војених народа, који носе имена таква, као Сибоје — Србоје — Осети, наши Осећани у Босни и т.д.

А све ово тврди, још једна околност а имено та: што се сви ти народи покорени Русима, врло брзо и врло лако преливају у ове. Као год што на Русима лежи: да погубљену за славенство бившу нашу браћу поврате у лоно славенства, тако им исто лежи и то у дужности: да све те народе боље и озбиљније проуче. До сада на ово није се од стране Руса обраћала, скоро никаква пажња, што сведочи и непознавање осталих славенских племена, која као takова живе гину и умиру за то и под тим именом. С тога ће од Руса, свако чути, кад им се само спомене име ма ког славенског племена, да вас запита: је ли то у Сибиру или Симбирској губернији за Србе и т.д. или у којој другој за остале Славене, а често бива још горе и пита се: да ли су то Тунгузи, или какви Самоједи, или који други народ ? и т.д. Особито би руски путници требали да знаду и остале славен: језике, кад путују по азијским странама. Држимо, да нам нико неће за ово неколико речи, замерити и да се неће узети као неки укор или налог браћи нашој Русима, тим пре: што би ма какав налог увек радије волели себи давати, да је Бог дао да имамо своју државу и да смо такви и толики колики су и какви су Руси наша драга браћа и узданица.

Растајући се с Китајем и његовом огромном империом, која некада долазаше до иза Каспијског или Хвалијског мора овамо, и која баш тада погурну из себе разне Монголско - финске орде, које навалише у Европу под именом Фина, Хуна, Монгола, Бугара, Авара, Казара, Турака и т.д. неможемо а да ненаведемо нешто о последњим борбама Китајаца са Србима, или као што их они писаше Сјамбима. Нека нико неузме: да ми у овом добу, у ком ћемо навести као последњи изданак српског народа у Китају, узимамо овај као чисти народ српски. То нећемо из разних узрока, а нарочито тога: што се Срби најлакше и најбрже од свију народа на свету преливају у туђе народности, па и оне, на велику несрећу и жалост, које стоје на млого нижем ступњу изображења од њега.

Да неидемо далеко, него да наведемо пример из садањости. Свако зна: да Шкипси дан: — Арнаути — стоје на млого нижем ступњу изображења у Ст. Србији па негледајући на то, што им језик и ако има у себи 2/10 дела латинских 2/10 дела галокелтексних, 1/10 део грчких и 5/10 делова српских речи, неможе ни обичне домаће потребе да изрази, опет они, и ако неумеју ни копати ни орати па управо и

ништа радити, страшно преливају Србе у се. Пример је довољан да наведемо: да су пре 10—15. год. сва села око Дечана говорила српски и врло мало Шкипски а данас, ван 8 кућа у Лоћанима, незнају скоро ни речице србски.

Тако је и са Власима, који у малом Банату, или од Алте до Дунава, пре 60 год. говореше српски, а сада сви влашки. Ови и наши у дан. Србијици страшно повлашавају Србе, а да и неспомињемо у Аустрији шта се ради. Доста је да се наведе само оно: да једна девојка влашка, доведена у задружну српску кућу за неколико година повлаши сву кућу, а неколико десетина, па често и две три, повлаше сво село. Ко се сумња о каз: за Власе, нека прочита чланак печатан у Срп: Летопису за 1865 год. стр: 77—130. Ова је ствар целом свету извесна, а што се Шкипа тиче биће говора у опису наших земаља у Турској.

Тако дакле нека се неузме ово што се преводи у виду чистих Срба, но неке у пола отуђене масе српског народа, која борећи се неколико тисућа година са Китајцима, као такова, напоследку издише и утамањује се бар још под својим народним српским именом ако не и језиком. Млоги узимају ове Сјанбе или Србе за китај. племе. Оно сада и може бити да је се у корејска племена прелило, али да нису тада била Корелци јасан је доказ што се настављају као бели, а не црни људи и т.д. Китајске паметаристе како на неколико десетина тисућа година тако и на неколико тисућа пре Христа, а и после, увек су се одликовале, особеним начином писања паметарница, разних народа, које су увек старали се што више заплести, замрсити, изврнути им имена и остало; да би се тиме што пре и лакше прелили у Китајце.

Управо њихови списи могу се назвати: географски, статистични, политични, економни и у неколико етнографски. Њима није било стало до правог познања тог народа, до његовог језика, рода, племена и т.д. но им је стало само до тога: како ће се империја од тих дивљака заштићивати, а нарочито како ће се дивљаци утаманити и слити у Кинезе. Нама је до тога било стало: да народи, долазећи ма у какав додир с њима, изгубе имена, језике, вере, обичаје и т.д. те да постану грађа за китајске зграде. С тога су надевали свима народима лажна имена, презирали их и користили се у сваком случају тих народа глупошћу, слабошћу, употребљујући их за оруђа своих цели. Они су им истина разбирали и описивали у неколико обичаје, али не зато што су им се ови допадали и што су их, као боље од своих, хтели усвојити; него само зато: да би посредством ових, а нарочито слабих страна могли постићи своје себичне политичне цели.

Ово су чинили онако исто, као стари Римљани са примањем и узимањем богова свију народа, и смештавањем ових у свој тако звани Пантеон, и то не зато што су им се богови свију народа, тада познатих, допадали и што би им се хтели молити и уважавати их; него с тога: што су хтели своје богове да уведу и натуре свима народима оставивши их најпре без њихових сопствених.

У старих китајских политико, — паметариста сви су народи долазили од два главна племена једног и истог народа, Јер су били: племе једног и истог народа, које још није покорено Китају, т.ј. које није још дошло ни у какав додир с њим, и племе истог народа, које је у борби с Китајцима, и које се има покорити. Сви покорени народи нису били, нити су могли бити, што друго до: Китајци и синови богдихановог средњег царства и поднебеске империје. Китајци су имали посла са: "ми" т.ј.Китајци, и "ви" т.ј. туђини, који треба да постану Китајци. У њих више није било народа ни држава; па чим је који народ само побијен био, ма он и непокорен одма је се урачунавао у "ми" Китајце — па му се макар и нехтело и немогло.

Држећи се тога правца у њих је још на 1764.год. пре Христа Шуњ Веј, послед. огранак бивше у Китају династије, Хон, отишао у сред: Азију и тамо основао Хунско-Монголску империју и династију Хуну, која је се делила на 2 династије и то царског дома Хуна и Дун-ху. Тек на 3. века пре Христа, кад су ови рођаци једног и истог народа, у две државе постали тако силни, да су Китај љуљали из основа, Китајци дознаду за ову премудрост !

Царска породица Хуну, по њиховим паметаристима, захвата царски дом Могул - Хана, који је владао западном половином Монголије и ког је се власт простирала, од Калгана на сјеверу до Бајкала, а западу до Торбагајских планина.

Династија Дун-ху захватала је царски дом Татар-Хана, који је владао источном Монголиом, и власт му је се простирала источно до Хинганских планина, а западу до Калгана.

Ове две државе једног и истог Монголо Татарског, или Турско-Аварског народа, које ћемо од сада именовати Монголо-Турског под који спадају: Уархуни, Утургури, Кутур-гури, Бугари и остали народи као: Турки од Тјуки глава господин Узбек, од уз сам свој и бек господар, слободан човек. Кир од Кер господар слободан човек, хиз, или гиз, или хирд војник дакле опет слободан човек и т.д. Сва ова племена једног и истог Хуно-Монголског или доцнијег Монголо-Турског народа, у поменуто две државе на неколико десетина тисућа година пре Христа, страшно су притешњивали и давили српски народ, бивши корени у тим земљама, којима ти дошљаци завладаваше. Остатак тога јадног и чемерног, вечно доброг, наивног и лакомисленог српског народа, преко утамањеног и преливеног у Монголо-Турке, прогнаше те дивље хорде преко дан: Сибира у Европу; те се та грана, са оном гоњеном Сирицима, Асирцима, Чивутима, Мидо-Парсима, Финикицима и т.д. која се настани у М. Азији, дан: Турској, Аустрији и Италији и т.д. сучеле око Каспијског и Црног мора, а одавде оде даље у дан. Ђерманију и т.д.

Да би се пак осветио својим насилницима, борио је се са овима, а у тешким приликама ступао је у сајуз са Китајцима и за новац ових ратовао противу својих насилника. Но кад су ударали на неискрености и себичности Китајаца, које су често теже и од Хуно-Турске биле, онда су прибегавали овима и, с њима заједно рушили и обарали вечну поднебеску државу.

Но најглавније, неналазећи ни код једних, ни других, праве искрености и братства, и сукобећи се са њиховим дивљим себичностима, борили су се и са једним и другима, докле нису, у овим тешким и ужасним борбама напоследку, са највећом муком и патњом, склопили своје плаве очи; док нису изтрзани и утамањени, своје велике и крупне телесине спустили под копите туђинске и овима заривени у своју сопствену земљу, опростивши се за навек са свим своим милим и драгим, светим и несвитим, очекујући правог и истиног суда, Вишњег Господа Бога!....

Тако те тужне и чемерне наше праочеве, у време династије китајске Хан, побије Шањује Моде и они негледајући на чемерни сајуз са Китајем, кад нису хтели да буду. "Ми" побегну далеко иза утврђене стене и то од црте Љао-дун; те живећи у суседству и борби са Ухуанцима, Хуно-Турском племену, спречавани овим нису се, за неко време, могли осветити својим подлим сајузницима и тако нападати их. Тако су дакле они хтели, или нехтели морали постати од овог двога једно: или Китајци, или Хуно-Турци? У почетку династије и владе Гуан-ву Хуни покоре Србе, па са овима и својим рођацима ухуанским племенима насрну на поднебесну империју и стану је страшно опустошавати одводећи у ропство не само просте поданике китајске него и чиновнике, необзирући се у своме варварству ни на један кружић мандаринског и чиновничког одличја, па и ни на једно обојадисано перо и остале њихова господства и божанства знаке. Срби се ослободе од Хуна и као сајузници ових нападну на Китај, али их управ. обл: Цзи-Чун разтера, пороби и т.д. а недопавши робства пошљу своје посланике двору тражећи обнову сајуза и т.д.

Да би се горње наше речи оправдале, најбоље ћемо учинити, да наведемо превод китајских списа у коме и над Србима владаше до њиховог додира с Китајцима, као што ови по својим (државо) политичким списима говоре — од бегства — такође нека китајска династија**:**

> "Срби састављају бокову грану дома Дунху, а оделно од овога настане
> се на планинама, које се прозову по имену њиховом Срби-шан**.**"

Пошто су ови Србици били разсејани, настане се у источној Монголији на јужној страни реке Шара-Мурена, коју су у то доба Китајци звали Жаолешуј. Они су се почели осиљавати 98 год. а пропали су у 181. Језик ових Србијанаца наличи на ухуански, а тако и обичаји, само што се Срби пред брак шишају и бријају, скупљају око реке Шара и ту банчећи свршавају венчања—и т.д. иде опис земље.

У време китајске династије Хан, они су опет били разбијени од Шањуа Мода и потиснути далеко иза утврђене стене. Тамо живећи, покрај Ухуанаца, нису имали никаква додира са империом. У

почетку царовања Хуан Ву, Хуни се страшно осиле, а покорив Србе и Ухуанце непрестано су нападали на империју и ни једне год. не беше мира 21. год. владе Хуан-ву 45 племена српских сјединивши се са Хунима уђу у Љао-дун. Цзијун, управилац ове области побије их и готово све, које истреби, а које зароби. Од тог доба владао је међу њима ужасан страх, а нарочито кад је се јужни Шањуј покорио дому Хан са својим сјеверним Хунима. 49 племенских старашина српских 25.год. први пут ступе у договоре с Китајем и њихов старешина **Бан**, са осталима, јави се Цзи Јуну и понуди му своју услугу, те му је заповеђено: да нападне на сјеверне Хуне. Овај наиђе на источне Ињујце, племе Хунско, и посече 2000 људи.

Од тог доба овај је Бан сваке године нападао на сјеверне Хуне у побијајући их секао им је главе, са којима је се јављао у Љаодун да за ове добија углављене награде, а оне су му даване у 270.000 лана сребра. 30. год. 54 срп: плем: старешине отму од Китајаца две провинције Цзин-џеу и Сјуј-џеу, а њихне две старешине **Вујча** и **Монтам** јаве се са својом родбином двору и поздрављајући овај, изјаве дужностну жељу покорити се Китају? Император даде, првоме кнежевско достојанство Ван, а другом Хеу. У ово време монголска племена Ухуањани а Инџибени под Инџибењом неколико пута нападну на Шангу, али је император Цзи-Јун опет подкупио Бана да и на ове напада. Бан их нападне и убије им вођу Инџибена. После овога старешина се српски опет јави за награду у Љао-дун и покори се Китају! При управи Јуан, Хин - Кој нападне са Србима на Хуне разбије их, а 93 племена српска заузму побегших земље. Заоставши Хуни у 100.000 домова приме народно своје име Срби, од ког су се времена Срби опет почели усиљавати.

Девете године 97 племенских српских старешина нападну на град Фејжухан у Љао-дуну, а управљач те области Цзи-Сењ, предан је суду и умрьо је у тамници, што су га Срби, при реци Гујшују, побили. 13 год. владе Јун-Јуан-а 101 старешина: плем: срп: пз Љаодуна нападну на Ју-беј-нхин, из овог ступе у Јуј-Јан, но ту их побије управљач ове области. После овога, а за време владе имп. Јун-Џу 110 племен: срп: старешина под своји владаоцем **Јанчом** — Јанчијан —јаве се двору с поздравом, Дин-Хеу зато да Јанчи кнежески печат са пантљикама, црвена кола с три коња и заповедио је сместити га под градом Нинче, где се морао и двор подигнути који је био и за промену и одкуп робља и т.д. и тај сав приход да прима Јанча али да буде веран Китају и да што више убија Хуна. Од 120. плем. срп: свако је да доведе таоца и од тог доба час су се одтрзавали од империје и на ову нападали, а час јој се покоравали, бијући се час са Хунима, а час опет са Ухуанцима и т.д. Друге год. владе Јуан-Чу 115 срп: плем: обседну град Вулуј - хан, у ком су се китајске војске, из оближњих области, слегле и добро држале. Одавде нападну на логор у Фули и ту побију све чиновнике и житеље који непобегну.

Четврте године овог императора 117 срп: племена под управом **Ранка**, Срба из Раоса, сагору пограничну брану —вратнице—и нападну на житеље, а ухунска старешина Јуј-Џихуј, бивши у вражди са Ранком, притекне у помоћ Китајцима, нападне на овога, убије Ранка и разбивши га савршено убивши му 1300 људи, а остале све Србе зароби. Сва добит и земља српска да се Ухунцима и Монголима за награду. 5. год у јесен 10.000 коњаника српских у Дајгуру пређу стену и раштркани нападну на градове села и варош. Они су сагоревали дворце и правителствене зграде, побили чиновннке, па се са пљеном опет натраг вратили; јер је погранична оклопничка војска отишла била на зимовку. Зими опет Срби ступе у Лијан, област, и обседну град Гјуј-јун-гуан. Шесте године они опет пређу утврђену стену Моченеај и побивши чиновнике врате се натраг са добитком, али их главни Ухуански пристав Дин-Цзуњ са 3000 стрелаца и млогим Хунима стигне, разтера и опљачка. Прве године владе Јун-Нин-а две старешине српске над 120 плем: Уљун и Цичијан, из Раоса, јаве се двору, поднесу даре и покоре се, а император заповеди их произвести у чинове кнежеске и према тима обдарити их свиленим и кадифеним поклонима. Но већ прве год. владе Гјањ-Гуана Цичан срп: старешина одтргне се од империје нападне на Гјуј-јун, а управљач обл. Јун-џун, Чењ-Јан који је противу овога изашао, буде савршено разбијен, негледајући на личну заштиту његове особе официром Јан—Му, који је са друговима, у том боју и пао. Срби опколе главног ухуанског пристави Сјуја Чана, кога тек спасу са својим војскама главни хунски пристав Гии Кјеј и Пхан Сеј управ: обл: Јујџеу.

Срби су имали неколико десетина тисућа коњаника, па како су непрестано и главно, при нападајима, убијали чиновнике и власти, дрзост им је долазила до највећег вршка. Прве год. владе Јањ-

Гуана опет су нападали и грабили Јанмин и Динсен после на Тхајујан, а 2 г. после тога **Цичан,** или Цичић, са 10.000 коњаника, које раздели на млоге групе, нападне на јужне Хуне у срезу Манбохјан, којих је кнез Југјан-жаџпао са 1000 војника. Треће год. над 124 пл: Цичан или Цичић у јесен нападне на јужне Хуне у Гаољу, разбије их и убије им кнеза Цзјанхана. Ујесен са 126 плем. стар. исти Цичан нападне на Дајгјуљ, у којој битци падне, областни упр. Ли Чао, а идуће године са 127 племена Хунски пристан Цан Хо са 10.000 коњаника и пешака и са силном Монголском сајузном војском разбије Србе који 2000 кола изгубе и т.д. Сад даље иду непрестане борбе Китајаца са тим Цичаном, који се већ и иза својих стена боре са овима, а кад умре Цичан, тада се ређе јављаху Срби.

Али у време царовања импер. Сју-Ањ-Ди од 147—167 год. — јавља се цар српски **Танча**—о којег се рођењу по азијским гаткама млого прича. — Он је завладао млогим зем: издао законе, основао дворац под планином Чочеу, нешто мало више од 300 ли од Гаоља. Он је непрестано нападао и плачкао погранична кит: места, на сјевер задржи Динлине, на југу побије Фујује, на западу Усуне — и данас остатак кавкаске расе — и завлада свима земљами, које су некада биле под Хунима. Танча је непрестано нападао — даље се описују те битке у којима је по неколико десетина тисућа српске коњице плачкало и убијало све — китајску државу и двор врло обезпокојен силом Срба пошље посланика Танчи са титулом Вана, кнежевим печатом и утврђајем мира на основу сродства. Танча то неприми но још силније почне нападати на империју плачкати, грабити и убијати са све три границе и то тако, да је у јесен Југ писао држави:

> „Срби су од почетка пролећа па ево до ове јесени више од 30 пута на нас нападали и плачкали. Усуђујем се представити: да би војске из свију окр.области Југеја зими, ван стене једанпут, а сваког пролећа два пута на њих нападале. Овако би се савршено обезсилили".

Влада се није сагласила на ово. Пре овога тансутски, збачени за каишарлуке, пристав Тхјан Јан, тражио је звание и Ван Фу изради му место војводе над војскама, које ће војевати противу Срба, а у сајузу са Монголима, Хунима и осталим Монголо-Хунским народима, којима су српске земље требале. Овај га предложи влади са Хја — Јујем но већина државника није била зато, а Цај Јун да ово мњење:

> „Старе паметарнице говоре о неспокојствима, која је Китај трпио од јужних туђина.Тхан је војевао на Гуј Фан, Дом Цеу војевао је са Хјањуњанима и у Мањ-Учин-у, Дом Хан имао је посла са Дјањан-има и Хањхај-јима" — и т.д.

Ву-Ди је се хтео да разпростре на све четири стране света. На југу је уништио Бојује на сјевер је ишао противу силних Хуна, на западу је покорио Давањ, на истоку Чјао-сјањ и одовуд је скопљена држава Вињ-ди и Цзин-ди; те је се пролило изобиље на империју, а у продужењу неколико десетака година влада и народ дошли су били до слепачког штапа источивши се сасвим. Тако је установљена продаја соли, вина и гвожђа, удвојила се цена новцу. те је с тога од Гуањ-а на истоку букнула буна и путови су учињени непроходним.

Даље описују се зла и сљедства војне, закључак мира, титуле министрима и т.д. — Од тог доба како су побегли Хуни, осилише се Срби и завладаше пређашњим њиховим земљама. Они имају преко 100.000 војника, далеко су чувени свуда са телесне силе и напредују још и у изображењу. Додајте овоме: да је дисциплина на нашим границама ослабила и да се млого провлачи кроз решетке запрека. Непријатељи од нас добијају, као данак наше чисто злато и најбоље гвожђе. Одбегши Китајци служе им као саветници. У њих су коњи бржији од хунских, а оружје још је оштрије од оружја ових.

У некадашње време Дуан Ин био је одличан војвода, био је познат са војном и искуствама ратним; Хја Јуј и Тхјан Јан у званију војеном једна ли превазилазе Дуан Ина? Српска су племена још силнија и млогобројнија него што су пре била, и већ је две године како неможемо да измислимо начин којим би им се доскочило. Ми се ласкамо успехом, но ако овога небуде, онда нам ваља оптерећавати нашу Државу сабирањем војске, издржавањем ове и осиливањем туђинаца и тд. Даље се опет описују тегобе

и шта је која династија учинила добра за државу и т.д. Но император није послушао овај савет већ је ону двојицу послао противу Срба — Види Јоак ист. о нар: в. сред Аз: СП 1851 т: I стр. 160—175.

Даље се причају битке Китајаца са Србима; но Китајци су свуда били побијени, утамањиване су провинције, оплењене и оплачкане и т.д. Ово је све трајало до смрти Танчине, који је живео 10 год. По смрти његовој његових 5 синова нису били кадри задржати државу од пропасти: јер су се браћа међу се поделили, реаговали, мирили и т.д. Половина народа остане под **Караном** најстаријим сином Танчиним, која је војевала са Китајцима, а половина остане под осталим четворицом, од којих су неки и помагали противу најстаријег брата Китајцима. Кад су већ Китајци завадили браћу међу собом, разуме се, да ту није могло бити дуге среће и напредка, што се на скоро и оправда; јер је при нападају једном на китајску државу Каран убијен из самокреса, једним житељем среза Љанхјанског.

По смрти Карановој, или Царановој, народ не изабере за цара сина му Цармана, него неког рођака Кућана који је неко време владао и народ се под последњим својим владарем Будигом утамани под игом Хуно-Турских племена, оставивши још и данас имена своја неким данас Фино-Монголским племенима, која су још и данас сачувала свој тип, остале народне особине и зову се: Сјамбима — Србима — Усунима и т.д.

У борбама српских племена цротиву Китаја напомињу се и предњи и стражњи Чеси, који су такође као и Срби пропали. Тако причају китајске паметаристе, но ми се с њима неслажемо ево зашто: што се зна, да су Усуни људи беле расе, око 177 год. до Христа притесњени Хунима одмакли се даље од китајских граница на реку Ињи. Одавде их Шан-јуј око 165 год. прогна до преко реке Јакцара У Согданију, они опет одавде прогнају Цзе, свргну македонске власти и утврде се у тим земљама, у којима су неколико векова живели. Они који су остали на реци Ши такође су достигли до високог ступња силе и славе. Сам Китај око 107 год. пре Христа углављивао је сајуз о њима и орођавао се давајући им своје цареве. Напоследку им сила малакше и они се удаље у Сибир преко Иртиша и других земаља.

О старим Бугарима и језику њиховом

Они су утамањени народима тако званим Турско-Хунског племена, који заузеше земље њихове, које опет покорише и прогнаше народи монголског племена потискивани Китајцима. Ово племе по китајски Тукјуе — победоносни - пошто се у 6. веку узвиси над својим пређашњим угњетачима Јау-Јан, под којима су робовали, постане за Европу значајно. Око 552 год. знатан вођ њихов Тујекјуе, или Турке становао је на Иртишу, одакле су се даље продужавали од Каспијског мора па до Тибета, Бајкала и т.д. застрашујући Китај и Персију. Западне пак орде овог народа, пошто су одрекле данак Аварима, летеле су од Волге па до Азовског мора и туда чиниле чуда и пачваризе од бивших ту народа. Због овог је импер: Јустин II 569 год. слао свог посланика Земарха њиховом Бахану Алтају.

Најзнатнија су им племена била: Уархуни, Утургури, Кутургури, Бугари и т.д. која и ако су им сродна била, опет су под њиховом влашћу стајала и данак им плаћала, а која су била потомци утамањених у V веку Хуна.

Од ових Хуна, по китајским летописима сачувало је се само једно једино детенце, у ког су ножице и ручице тако биле стегнуте везама: да је једва одпузило до неког блата. Овде га нађе курјачица, која га одрани и с којом оно — кад одрасте роди 10 синова; но пре овога оно је, стом курјачицом, вишом силом, пренешено било на исток од језера на неку планину, која је сјеверо-западу од Ујгура. У овој је се планини окотила та курјачица са 10. деце мушке, која су после отела себи жене, изабрали себи за вођу Асена или Цена — курјака — под влашћу ког им је број нарастао до 500 а за знак свог произхођења узели су на своје заставе курјачије главе, које доцније видимо у некадашњих Бугара, као и цареве Асене који по Раховским и другим незначе "Не мрачне" "дакле светле" него курјаке. Тако исто видимо у наших садашњих Србо-Бугара и имена Асена, Цена и т.д.

Тек су доцније наши Србо-Бугари заменули свој прастари грб курјачије главе — од куда Стара Мала Скитија има грб, — са лавом старо Рацким, или како га зову Фракским. — О гор. вид. Рит зем. Аз. т. 3 ст. 33, 34, 58 и т. д

Тако дакле потискивана српска племена ишла су све даље и даље амо у Европу и ову засеђавала. Ми их чак и у V веку по Христу видимо око Хвалијског, или такозваног данас Каспијског мора, где их лажни Авари у (6). веку у мал неутаманише око овог мора. О овим Србима неправо пок. Шафарик држи да су Хунског порекла и да се као такови одликују од Срба и у српској доцнијој држави под именом Себра.

Да су Срби одиста некада у Сибиру живили, који и треба тако и да се зове то нам јасно сведоче наводи туђих писаоца у нашем неумрлом Рајићу — види Рајићи истор. нар. т. г, ст. од 1-6—156.

А да су одиста стари и прави Бугари Монголо-Финске, а не слав. — а не ови данашњи Срби са натуреним бугарским именом, које је само државно, а не и народно, — расе јасно се види из ово неколико речи узетих из књиге: "Собр. сочин." А Гиљерф. стр) 20—23 и 66—71. као: "Авитохол први Хан бугарски живио је 300 год. род му је: "дуло" а године су му: "дилом твирем". Ирник 108. год. такође "дилом твирем". Хастуну — с 20 роди му се Ерми а године "докс квирем". Курт — сада турски курјак — тако звани у историји Кубрат година k˘ од племена "дуло" а године су му "шегор вечем". Бъзмер ã Ñ год, пл: "дуло" а год. "шегор вечем". Ови су сви владали, са обријаним главама, и димлијама и тд, са оне стране Дунава. Есперих z. ï. пл. "дуло" а год. "верениалем". Трвел êà пл. "дуло" а год. "текоучетем твирем". Кн. пл. "дуло" а год. "дваншехтем". Сьвар å пл. "дуло" а год. "тохалтом". Кармисош z Ñ. ¿ пл. "вокил" а год. "шегор твирем". Овај је променуо племе "вихтуњ винех" z год. пл: "укил". Тълец ã год. пл. "угаин" а год. "сомор алтем" и овога род "умор" м Ñ дана пл. "укил" а њему "дилом тутом". "

За оца најславнијег бугарског цара Симеона тако прозваног Бориса, вели се:

"ñåè æå Áîðèñú Áîëãàðè êðåñòèëú åñòü, âü ëhòî",

"ехт бехт" опет туђе за славенство речи, које исти Гиљфердинг тумачи и то:

Дуло	значи маџарски опустошити, а
дилом твирем	зирјански савршено испунити.
Шегор вечем	значи: ја сам препун помоћи и ја сам помоћник.
Верениалем	живим у крви.
Текучетем твирем	ја сам испуњен поштовањем.
Дваншехтем	добит добијам.
Тахалтом	ја утврђујем и попуњавам.
Кармисаш	променуо је племе вихтун винек тј. учинио крај.
Сомор	утамањивати тугу и т.д.

Све ове речи имају значаја на маџарском дан. и другим овоме сродним језицима. У истом делу од 66—71. стране наводе се обичаи бугарски, кои су и данас чисти татарски. Ту се види да су бријали главе, носили чалме, на заставама имали, као и сва турска садања племена, коњске репове, купали се у амамима своим, држали више жена, шкопили се — штроили — као и сада Турци, ишли у бојеве само у одређена — по корану — времена и т.д.

Из свега досада изложеног излази ово:

1. Да су Срби прво становали ово Хималајских планина далеко у дужину и ширину преко и иза ових.
2. Да су одавде погнани Етиопско-монголо-финском расом отишли вољом и невољом једни у Африку, а из ове преко Гибралтара које прешли у Европу а које тамо пропали и утаманили се.
3. Да су се Срби, из своје првобитне отаџбине Инђије, насеђавали по свој Азији и одтуда

гоњени зауставили се у дан: Малој Азији, око Каспијског или Хвалијског, Азовског и Црног мора, као и око реке Волге, где их већ европске паметаристе находе, и о њима, као већ народу пишу.

4. Да су гоњени Китајцима преко Сибира, у ком су се задржавали и име му своје оставили, пошли даље и редом по дан. Русији, Данији, Шведској и т.д. насељавали се, а одтуда, као и они са Хвалијског мора и из Мале Азије, гоњени, једни засељавали дан. Ђерманију, нешто Француске, Белгије и т.д. а други опет данашње српске земље, у Турској и Аустрији, Италиу и т.д. А ово све наведено остаје нам да прегледамо.

ГЛАВА IV.

СРБИ ОКО ХВАЛИЈСКОГ, АЗОВСКОГ И ЦРНОГ МОРА. У ДАН. РУСИЈИ, ЂЕРМАНИЈИ ИТД, КАО И МАЛОЈ АЗИЈИ, ИТАЛИЈИ И СРПСКИМ ЗЕМЉАМА У АУСТРИЈИ И ТУРСКОЈ

У старини море Хвалијско. или дан: тако звано Каспијско звало је се Mare Caspium u Hircanium, а Азовско Palus Maeotis — блато меотско — Palus Sarmatiae, Cymmeriae paludes, Scythica stagna — скитски прудови — n Ponti Euxini mater — т.ј. Понта евсимског мати или Црног мора а море Црно звало је се најпре Pontus — т.ј. чавритија — после морем негостепримним т.ј. таквим, које утамањује своје морнаре — αςεεινος или Κακςεινος — а после већ Pontus Euxinus — Ενςενος — т.ј. гостопримним, пошто се на његовим обалама населише Грци јонинске породе. Око првог, или Славенског Хвалиског мора, да су одиста Срби живили, осим наведених, остатака имена српских, потврђује нам још и ова песма орска Велико Руса.

Ај, как да по морју?
Ај, как да по морју?
Ај, да как по морју морју сињему?

Ај, как да по мору, морју сињему ?

Ај, да на сињему,
Ај, да на сињему,
Ај, да на сињему по Хвалискому,
Ај, да на сињему по Хвалискому.
Ај, илила љебеђ,
Ај, илила љебеђ,
Ај, иљила љебеђ с љебеђатама,
Ај, да окунувшисја стрепенулacja.

Ај гдје ни взјалеја.
Ај, гдје ни взјалеја,
Ај, гдје ни взјалеја доброј молођец,
Ај, гдје ни взјалеја доброј молођец.

Ај, да убил, ушиб,
Ај, да убил, ушиб,
Ај, да убил, ушиб љебеђ бјелују,
Ај, да убил ушиб љебеђ бјелују.

Ај. илила љебеђ, с љебеђатама,
Ај, да са малими,
Ај, да са мадими,
Ај, да са малими са утјаћама,
Ај, да са малими са утјаћама.
Ај, да плившаја љебеђ,
Ај, да плившаја љебеђе,
Ај, да плившаја љебеђ окунулacja,
Ај, да плившаја љубеђ окунулacja.
Ај, да окунувшисја,
Ај, да окунувшисја,
Ај, да окунувшисја стрепенулacja,

Ај, да оп пух пустил,
Ај, да он пух пустил, по ћисту пољу

Ај, да он пух пустил, по ћисту пољу
Ај, да гдје ни взјалас,
Ај, да гдје ни взјалас,
Ај, да гдје ни взјалас, красна дјевица,

Ај да, гдје ни взјалас, красна дјевица.
Ај, да сабирала пух,
Ај, да сабирала пух.

Ај, да он кров цустил,
Ај, да он кров пустил,
Ај, да он крок пустил, по Хвалијскому,
Ај, да он кров пустил по Хвалијскому.
Ај, да он пух пустил,
Ај, да сабирала пух, на падушку,
Ај, да сабирала пух, на падушку.
Ај, да на падушку.
Ај, да на падушку.
Ај , да на падушку, милому душку,
Ај, да на падушку, милому душку.

Колико се опомињемо овако целе ове песме нема напечатане у руским народним зборницима. Ми смо је чули у Кунцову, на Фиљах и у Богородцском Московске Губерније где смо је и прописали. Осим овог својеручно написао нам је и дао Г. Иван Мартинов тадањи — 1864—1865 год. — штудент импер: Мос. университера.

Како су се сва садања славенска племена звала само Србима

Од старих паметариста напомињу: да су Срби око побројаних мора и на Кавказу живели имено: Иродот, који је око 455 год. путовао, а око 444 год. пре Христа написао своје сачинење и дан данашњи одвећ важно и за нас, даље Страбон око 20. год. после Христа, а по некима око 60. Плиније око 79 год. такође по Христу, Птоломеј око 161. год. по Хр.Тако дакле ево шта пише Страбон:

> "У западној Азији живе **Срби** и **Брђани** - т.ј. Срби и Брђани, по планинама, или грч: аорси као што ћемо ниже видети; јер где су год Срби ту су и Брђани као племе српско или људи који живе по планинама и који се одликују својом русом косом, плавим очима и т.д — до кавказских планина. Једни се скитају, други живе под салашима, а трећи раде земљу."
>
> "Народ Србо-брђански—т.ј. Срби у равницама и Срби планинци, јер грчка реч аорси значи Брђанин и долази, као што се казано од грч. "Ор" планине " и т.д. долази до Азовског мора."

Они су, као што се види, прогнани из њиховог сјеверног — горњег — отачаства. Срби су сјевернији од Брђана.

Облак, цар Срба, у време владе Фарнака над Босфором, послао му је 20.000 коњаника, а Господин Брђана 200.000. Они владају највећијим делом брегова Хвалиског мора. Тако су они трговали и из Инђије и Вавилоније и од Мидјана и Ермена добијали су робу на камилама донашану. Са свог богатства ишли су одевени у злато. Брђани су живили по Дону, а Срби по Волги.—

> „Videntur **Siraces**—**Sirbaces** vel **Srbaces** — et **Aorsi** patria superiore ejecti; Sirbacesque magis quam Aorsi ad Septentrionem accedunt. Equidem Abeacus — Ableacus — **Sirbacum** Rex cum Pharnaces Bosporum teneret xx equitum millia mittebat. **Spadines** — Gospodinea, — Aorsorum Rex etiam ducenta. Plures his Aorsi superius habitantes, ut qui terrae plus obtinerent, ac fere maximam partem orae maris Caspii. Jtaque negotiabuntur etiam camelis Judicas et Babilonicas merces a Medis et Armeniis, excipientes, aurum quoque abdivitas gestabant. Aorsi Tanaim acceduut., **Srbaces** Achardeum" — vied. Strabo.Geogr. lib: XI

Страбон дакле описује српски народ у време Фарнака сина Митридатовог, који је владао, кад и Помпеј дакле око 70. год. пре Христа. Сад је дакле јасно да су око Хвалијског мора живили Срби, па шта више, ми их налазимо туда још и после Христа на 300 год. где их Хуни гоне да с њима нападају на источну и западну Римску империју и Гото-Немце. Осим овога иалазимо им остатака ту још око 558. год. пос: Хр. где их Псевдо Авари мал неутаманише око тога истог Хвалијског мора— види Menendr: Exc: leg: 101 и 102. — Дакле је и ово јасан и снажан доказ, противу мишљења пок: неумрлог Шафарика, да нису турско племе, а и да се нису тако одвећ далеко одатле потисли иначе: одкуда би се Руски народ

тако дугачко и широко пружио ? Г. Шафарик вели: да су Срби тамо оставили о свом живлењу речицу Сарпу, која код Царичиног учиче у Волгу, а ми велимо још и речицу и срез у Моск: Губернији као и варошицу Серпухов дан. Даље око Азовског мора сведочи нам Плиније да су такође, још у његово време, око 79. године по Христу, жавили Срби, што се јасно види из ових његових речи:

„A cimmerio accolunt: Maeotici, Vali, Serbi, Arrechi, Zingi, Psesii
и т.д. — вид: Plin: Hist: Nat: 1. VI. c. 7. § 19.

т.ј. Око Азовског мора живе: **Меотићи** — **Поморци** — **Хвалићи** — а били су написани Валићи с тога: што у лат: писме **h** никад се не меће пред сугласно **v** — Срби, **Реши**, или **Раши**, **Рашани**, **Цинги** и **Псеси** или **Пљеси** — т.ј. они који су живили у доњним или блатним местима. Сва ова племена и тобожњи народи и нису ништа друго, до разни делови срп. народа. Даље нам сведочи Птоломеј: да су Срби живили на Волги, Азовском мору и Дону, као што то тврде ове његове речи:

Μεταςυ δε των κεραυνιων ορεω και του Ρα ποταμου
Θριναιοι και Ούάλοι και Ξερβοι. – Σιρβοι
вид: Ptolem: Geogr. I, V. c. 9. —

Даље Иродот сам — у својој књизи Геогр: к. I. глав: 125 — напомиње: да у Кировој Монархији, а около Хвалијског мора, живе тако звана Хвалијска племена.:

Λιρουσιανοι, Γερμάνιοι, Λαοι, Σαπεέιρον,— Σαπειροπ

Srbi — т.ј. Лирусијани, Германи, Лаји, **Срби** ит.д. Даље сам Гвидон Равенски, који се обично зове: „Аноним Равенски" и који је око 880 год. умрьо, у свом драгоценом делу доводи Србе — Славене — из Скитије, коју дела на Малу у којој су Срби — Славени — и велику у којој су Казарска племена, па вели:

„Sexta ut hora noctis Scytharum est patria unde Sclavinorum exorta
est prosapia: sed et Vites et Chymabes ex illis egressi sunt".

А овим хоће да покаже не крвно сродство Срба са Скитима, но месност земљишта. Држимо: да је и Вацерод Чех, који је списао речник у 1102 године написан пре — 920 год. после Христа Соломоном епископом костаничким под именом Mater Verborum и у ком је назначено: да су се житељи старе Сармације звали **Србима** — то исто подразумевао, т.ј. као бив. срп. земљу пре Сармата, а не да су Срби од ових постали, кад је казао:

„Sarmate, Sirbi tum dicti, a serendo id est quasi sirbutiu",

и на другом месту,

..Sarmathe populi Zirbi"

т.ј.**Сармати** су Срби. Напоследку што се тиче имена источних монаха, који су се звали **Sarabaitae**, као што вели неумрли Шафарик на стр. 171 својих Старожитности:да их је Вацерад лажно пренео на народ српски, кад је казао:

,,Sarabaite proprie currentes vel sibi viventes Zirbi",

греши неумрли Шафарик и ево зашто:

1. Што су баш у Ерменији први монаси и први свештени људи били од племена српског.

2. Што Ермени, Монголи, а и Манџури све своје храмове и свете ствари и незову другчије и другим називима до именом Срб и од овог произведеним именима, а то је зато, што су ту бивши, па пропавши, Срби били први, који су идолопоклонцима Монголима и осталим поменутим народима дали своју, сада тих народа, идолопоклоничку, веру, а бившим Християнима, до Мухамеданизма, опет своју християнску веру. Да није тако, онда зашто стари Ермени, храм, цркву, крст, св. место и т.д. као и Монголи и остали идолопоклоници у средњој Азији, нису другим и својим именима знали, а не именом означавајуће Срба и народност његову? Још један доказ горњем; што су и пре християнства и Христа почешће називали српска племена, покрај племенских назива још и светим. ТакоТукидид —књ. 11. гл. 96 —зове **Гете**, срп. племе, Маченосаца: "Гети Божаствени". На другом опет месту вели поменути Аноним:

„Decima ut hora noctis graudis eremus est et nimis spatiosa invenitur, cujus a fronte vel latere gens Cazorum adscribitur, quae eremosa et antiqua dicitur Scythia".

О Лабо-српској кавказској земљи вели Плиније — vid : Pl: lib YI cap XI et XII —

„Сав простор од Кура — до Хвалијског мора — захватају Лабанци, по њима Иверци, које дели реки Лазана утичућа у Куру. Најзнатнији је Лабски град Кабалака. Одма на граници Лабије на свим вршинама планинским живе свирепи народи Силви —Срби, — а ниже њих Љубени —"rursus ab Albaniae confinio, tota montium fronte gentes Silvorum ferae et infra Lubienorum"

Птоломеј опет о Албанији узима исте границе протежући их на сјеверу преко Керавне и даље у пустаре Сарматске—vid: Ptol. lib. Ycap IX—

„Jnter Hippicos montes et Ceraunios Surani — **Surbani** Срби и река Сура, Сурба, Срба—et Sacani — Seĉani — Jnter autem Ceraunios montes et Rha — Волга — Orieni, et Yali — Хвали — et Serbi. Et inter Caucasum montem et Ceraunios, **Tusci** — Тури, Турићи — et **Diduri** — Дидићи. — Et juxta mare Caspium Vlae ...

У Мидији: Cadusii, Gelae et **Dribices**" — Дрбићи, Дрвићи. —

Да су пак Срби у једно и исто време могли бити нијског и око Каси Црног мора, и на Волги и у Малој Азији, Италији и у дан: земљама у Турској, Аустрији и Ђерманији јасно сведоче толики писци, који их описују, као најмлогољуднији народ на земљи бар после Инђијанаца. О томе имамо довољно доказа, као:

1. у преводу арапских писаоца о Славенима од Г. М. Шармуа изданих под именом:

„Relation de Masoudy et d'atres auteur Musulmans sur les anciens Slaves y Memoires de l'Acad. Jm: Sciences de St. Pet: YI. Serie Tome II. Sp. 1834. у којима се вели:

„Les Slaves se comporent de differents peplades, quise fond lagyerre: si la discord ne regnait entre eux aucune, nation ne pousrait, leur resister pour la force et l'audaie".

Као што то тврде и речи такође аравског паметариста у истог Шармуа преводу:

„Les Slaves sont une nation redoutable puissante et empetuese. S'ils neussent ete divises eu un grand nombre des races et des tribus differentes aucune nation au monde ne leur eut".

Нека се све ово ёи не однесе на старе Србе на неколико, ако не десетина тисућа, а оно тисућа, или бар стотина год: пре Христа, но нека се однесе на све сада тако зване Славене. —опет имамо и за саме Србе јасно и чисто још Иродотом казано у овим његовим речима:

„Θρηκων δε ετνοσ μεριστον εσει μετα γε Ινδους παντων, αντρωπων ει δε θα ενος αχοιτο η φρονεοι καία τωυτο αραχου ταν ειη και πολλω κρατισιον πυντων εινεον κατα γνωμημ την εμην αλλα γαρ, τωυτο απορον σφι και, αμηχανον μη κοτε εγγενηται, εισι δη κατα τωυτο ασθνεζ οννοματα δε πολλα εχουσι κατα κωρας εκαστοι νομοισι δε ου τοι παραπλησιοισι παντεζ κρεωνται κατα παντα πλην Γετεων κα Θραυσων και των χατυπερθε — види Hirod. V ст. 33

> т.ј: ,,Срби - Раци — су, бар после Инђијанаца, највећији народ на земном шару. Кад би имали једног старешину, или бар кад би били међу се сложни, били би најмоћнији народ на земљи; али је то у њих ствар немогућа, те их баш то и чини слабим. Иако су им млога пределна - и племенска— имена, ипак су им закони и обичаји једни и исти изузевши нешто— мало — разлике у Гета. Трауза и више њих живећих Кршћана."

Овде Иродот говори о Рацима или Рашанима, као о туђинама, а не Србима, па би се могло коме учинити: да је то сасвим некакав други, а не српски народ, или његов племенски део. Како ће вам Брђани, Раци и ниже долазити, а и како и данас постоји Рашка река која се улива у Марицу, где су и развалане старе Рашке првог града српског, као и развалине од друге Рашке више Скопља 2 ½ часа западу, и како се Права — Стара — Србија зове Рашком, а и увек се један део Србије звао тако, који је имао градове: Средац — Софију — Ћустендил, Скопље, Штип, Куманово, Врању, Филибе, Татар — Пазарџик и т.д. — држимо, да нећемо погрешити, ако овде протумачимо реч Рашка и Раци, којим ће се показати од куд се тако зове тај народ Иродотов.

Прво што се тиче напред у овој речи уметнутог елинског писма на то одговарамо: да је метнуто само по својству шиштећег, и још подпуно неразвијеног у гласовима чистим, језика старог грчког. А ниже ћемо навести римске писаоце, који су писали: Ratia, Raetia и т.д. Што се тиче тумачења Венелинова: да та реч долази од словити, говорити — т.ј. елинске ritor и т.д. — од куда су Словенци, одговарамо да ова тумачења нити вреде што, нити је потребно, да се о њима што говори, почем су основана на политици и политичким целима: да се дроби све оно што није оног народа, на којег су језику ти списи. Да овога није код Венелина, могло би му се опростити, али како је цело његово дело само збор прокрчина политичким тежњама; то држимо да му је и ово мало казано сувише тим пре: што нема на свету народа, који се зову говорљивци и који доводе своја имена од својих телесних особина као: великоглаваца, дугојезичника, малоушиоца и т.д. Јасно му се све политично огледа кад доказује: да је и садања азбука српска са варварским писменима **ћ**, **ђ** и **џ**, варварска и т. д. а неће да призиа: да је азбука српска најбогатија и најсавршенија од свију, бар садањих европских, јер се њом могу изразити сваки чисти, и већ од животињских гласова одвојени, и прави људски гласови, и да су писмена **ћ**, **ђ** и **џ** само као врх савршенства, ког је могуће ма ком језику достићи па и огледало прастаре старине која је морала и одвећ дуга и повољна за језик бити, па да се та писмена створе од њихових корених и приближавајућих се животинским звуковима, сугласника.

Нећемо се задржавати ни на тумачењу Г. Швеара Ивана. који држи: да Рац, Рашка долази од латинске речи трак, трех и т.д. која означава:

"човека, који се уме добро с мачем борити и овим баратати" и т.д.

Наводимо: да та реч и називи наше **Рашка, Рашани, Раци, Рација** и т.д. долази од санскритске речи **Rakša**, која означава црквенорујну боју, румени цвет црвен и т.д. од које је постала и реч radz дан: рацa, која одговара слав. речи радец или лице које влада управља т.ј. цар, или крањ.

Да одиста ова реч у нас означава прво и главно њено значење, које је такође у исто време скопчано са слободом, или бојом црвеном, као противној боји робства, или црној, сведочи нам и одело у тако зван: дан; Правој, Старој, Србији, или прастарој Рашки, Рацији и т.д. као што је туђини зову. Тако се и дан данашњи носи црвенорујно одело, у Призрену, Пећи, Тетову, Дибри, Ђаковици, Скопљу, Скадру, Нишу, Лесковцу, Врањи, Куманову, Кичеву, Прилепу, а већ мање у Штипу, Ћустендилу, Велесу, Самокову, Софији, и т.д и другим местима, у којима је имала већији приступ цивилизација; те натурила своје опште светско одело, и у којима су турска варварства имала већег уплива на народ те му свукла све до кошуље и гаћа.

Црвенорујна боја не само да је била царева и власти српских боја, као знак слободе, независности и т.д. него је и била и остаје главна и најпретежнија боја народи нашег. Тако у свима местима, где је мање, или никако, водила Турска рат са туђинима, и где је мање имала утицаја, са својим, развратом, зверством и варварством на народом српским, народња је се ношња сачувала до данашњег дана, која се састоје: из беле доламе обточене увек свуда и на сваком месту, плавим обтокама, а у оближњим местима Косова, због битке косовске, загасито-плавим, или још и црним. Из белих, на неким местима, као у Правој Ст. Србији око Љесковца, Радомира, Софије, Куманова, Врање, Самокова, Прилипа, Дибре, Битоља, Костура и т.д. а плавим у Ерцеговини, Црној-Гори, Далмацији и т.д. чакшира или бечви. Свуда и на сваком месту из црвеноруjних појасева и прслука — јелека — као и ћурдија где се оне носе, као у Црној Гори, и свака бивша стара горња хаљина, као што су старе коласте јаздије и т,д:. ћурдије, а данашње кабанице.

У Босни је се до скоро носило сво плаво одело, као долама, чакшире, ћурдија, а појас опет црвен. У горепоменутим местима, Праве Србије сав варошки народ још носи сво црвеноруjно одело: као чакшире, појас, доламу, ћурдију и т.д,

У местима пак, у којима су се Турци или други народи борили са туђицима, као у дан. кнежевини Србији, Босни, Срему, Банату, Бачкој, Борањи, Славонији, Словенији и т.д. и у онима кроз које су често војске пролазиле и у њима се задржавале ради изхране, као у Маћедонији, Тракији, равној Правој Србији и т.д. или напоследку у коима су била већа турска и осталих народа варварства и насиља, као готово у свима српским равнијим земљама и покрајинама, — народног одела поготову и нема; јер је ово свучено и скинуто с њега. Ту је народ остао без одела, остао је у одртинама којекаквим, а управо наги го, само у кошуљи и у гаћама. Кошуља и гаће не чине народну ношњу, јер су својина свију на свету народа. Ту нема народне ношње, а скоро ће је, са сиротиње, јада и чемера нестати и у оним крајевима у којима се још држи, као: у Ерцеговини, у Босни код потурица; јер ове сада свуда примају мундире и униформе, у Срба у Прав. Србији, делу Маћедоније и тако званим сада Албаниама.

Тако исто неста ће га и међу Србима у Далмацији, који се сада баш зато у Боки и боре са Немцима и Маџарима; нестаће га међу Сережанима, Крајишницима и т.д., а у војеној граници чим се ова укине и т.д. Свако се вара који држи: да је само бела боја народња.

Напротив видимо: да су у старо доба носиле целе области српске готово једну боју, као Босна плаву, око Рисња зелену као и данас у Дибар: нахији тако сван: Мимци што носе само обтоке зелене Рашка црненоруjну и т.д. Напоследку, да је црвеноруjна и плава боја са белом чиста народна сведоче толике раздељене задруге, које се с тога разделише: што кућне старешине за се узимају црвене, а за остале плаве тозлуке и џемадане.

Наши назови познаваоци народа и којекакве назови појете и незнају га и неће да га познају. Осим овога у Мачви и по свој данашњој Србијици, као и у Посавини босанској — колико ми знамо — а нарочито у Мачви, и дан данашњи ни једна баба неће извести огрлицу мушке кошуље и женску кошуљу другим бојама до: црвеноруjном, загаситоплавом и белом. Младеж и у овоме преступа старе обичаје, а бабе се и стари људи вајкају говорећи: "Дошао је рано смак света, како се везу кошуље жутом, црном, зеленом и плавом бојом, а појасеви се женски у место загасито плавих ткају шарени".

Што се тиче боја наших гуњева и осталога, та није народња но ропска, као и црне шубаре, које су замениле места високих самурових калпака, са перјаницама и висећом црвеноруjном кукуљицом, које до Омер-паше — 1851 год. — и потурице Ерцеговачке носише. Турци су све боје, осим црне и

беле, које су баш натуривали и нагонили народ да их носе, као знаке робства, забрањивали, па их још и дан данашњи забрањују.

Напоследку сведоче наше старе заставе државне или војене, као и сватовски барјаци стари па још и садањи, који се увек праве од тих боја и то још највише црвене и плаве, са белим месецима, рукама, звездама, плавим сунцима, звездама, мачевима, разном животом домаћом и осталом и т.д. —

Што поменути арабски писци спомињу Славене у место Срба, та је ствар већ одавно доказана: да су се сва славенска племена од искона звала само Србима, а туђини су их звали, или пределним и племенским именима, или Склавима, од које речи Славени створише Словене и Славене. Странци су их још најобичније, покрај Склавина докле су им робовали, као слободне звали: Вендима, Виндима, Антима, Винидима, од куда су даље сва имена као: Вандали, Вандобони и т.д. као што и Јорнанд писалац готски у 6 веку — умро је око 552 год. По Хрис. — дели Гете на: Pileati, Zarabii, т.ј. Срби — Terce и т.д.

Као што смо већ навели: сви славенски садањи и прошли научењаци, ван заражених глупошћу и неком себичном политиком, признају; да су се некада сва дан: славен: племена звала Србима и да су од Срба и постала. Овде наговешћујемо да се ми, као они, који сачувасмо то своје, од десетина тисућа година, име, тиме ни најмање недичимо и непоносимо. Не, то нек нам се непребаци јер би ми млого више волели: да је био какав владалац наш тако паметан, па ма био црни циганин, који би нам као Рурик био: тамо разним, и под разним именима, српским племенима, дао једно име државно, у коме би се сва почесна имена изгубила, као што је данашње државно име Рус, Русија, као што је још и данас некадашње бивше државно име, а не народно, Бугарин или Влгарин, Блгаријата и т.д. Да су се сва садања, и изумрла, славенска племена звала Србима тврде, осим осталих као најславнији: Добровски, Шафарик и остали, и то једни на основу прастарих историчких имена и дата, а други на основу звања Србима дан. лужачких Срба и нас овде и т.д.

Ми ћемо навести прастаре паметариске доказе и то поштених и честитих туђина, који нити могаше од поштења и образа, нити хтедоше лагати и ако им је спадало у корист да тако чине, као млоге наше славенске паметаристе Колар, Морошкин, Венелин, Соловјев, Погодин и остали, а у најновије време и Г. Гиљгердинг који доводи име Славена од неких Арија и то само зато: што неће да призна прастаро Србин, из политичких узрока, као да би Срби, који са сваким даном пропадају, прогутали толике огромне Русе и најнапреднију на свету државу Русију. Он одбацује име Руса само зато што је туђе и ако је оно сачувало сво славенство. Без Рурика и Руса ми би сви били по свој прилици Немци, Тунгузи и какви год хоћете народ, а још пре би опет и Руси и остали Славени пропали, без нас и наших победа под Урошем, Милутином и Душаном над Татарима, Монголима и другим народима. Допада му се име Арији зато, што означава: мили, љубазни, питоми и т.д. а заборавља, да је то баш право Мидо Парско, или како га данас зовемо персиско и Немачко и т.д.

Тако је од поменутих неумрли Добровски рекао: Die Aehnlichkeit des Names der **Lauzitzer Sorben**, oder **Serben**, und **illyrischen Serben** ist nicht Zufällig, sonder stammt aus uralten Zeiten her. Unter diesem Namen varen beide Ordnung der slavischen Völker ehe noch der allgemeine Name Slaven aufgekommen ehedem begriffen'' — види Добров: у Бечу Jahrb: der Lite;: 1827 bd XXXVII

Одтуда се објасњава што се и дан данашњи Лужички Срби, као и илиријски зову Србима, и то је то име некада било обште свима слав; дан: племенима. — Даље опет вели неумрли за славенство Добровски:

> "Кад сравнимо два достоверна извешћа о Славенима у 6. веку т.ј. Јорнанда и Прокопија одма ћемо видити: да су **Винди** и **Спори** — Срби — главна имена једног и истог народа — Српског".

Неумрли за истор. Славена и остало Јосиф Шафарик цео је један том свог дела посветио на ову ствар, на чему му је потомство вечно благодарно. Ми већ, као што рекосмо, утврђену ствар, од стране учених слависти, нећемо наводити; но ево речи баварског летописца, који је умръо око 819. а по некима 880. год.

"**Zerviani** — Srbi — quod tantum est regnum ut ex eo cunctae
gentes Sclavorum esortae sint et originem sicunt affirmant ducant"

т.ј. Срби, којих је царство —земља, држава — толико: да су из њега свеколики славенски народи — племена — произашли и своје порекло, као што сами казују од Срба доводе. — Дакле сви славенски народи своје порекло и име од Срба производе, а не Срби од њих, па ако Срб значи Свраб, или слугу, војника, онда и остали нису ништа друго до: деца сврабљиваца, џебрака, слугу, само војника и т.д. Но ми имамо још и старијег готово у 300 година — 269 — туђина паметариста, који је умръо око 552 год. и који нам за Анте и Славене рече: да је име Анта и Славена од искона једно и исто. Србима су се од искона звали једни и други. —

"Και μην και ονομα Ξκλαβηνοις τε και Ανταις εν το ανεκαθευην
Ξποροτε – **Srbote** – γαρ το παυουςοδ αμφιωτλαε εκλουν."

Да су се пак **Виниди** или **Венди** називали — Славенима, т.ј. покореним под друге народе — Србима, а не каквим Тунгузима или Самоједима, такође имамо доказа, све туђих.
Тако Фредегар око 650. године у својој хроници вели за Самовлада:

"Samos in Sclavos cognomento Vinidos perrexit"
т. ј. Самовлад отишао је Славенима, који се прозивају Виниди.

Јон. абат Бобиски у Италији у 7. веку вели за св. Колумбана ово:

"Ei cogitacio in menten ruit, ut Veneticorum, qui et Sclavi dicebantur,
terminos adiret, caecasque mentes evangelica luce illustraret"

вид: Joanus vit: sanc: Columb: c. 33 — т.ј. Падне му на памет — св. Колумбану — да оде Венетима који се зову још и Славенима, и т.д. — Ово исто тврди и св. Бонифације епископ Мајнцски, који је умръо 755 год по Хр.Тако се исто, у државама немачких царева, спомињу као:

"Jn terra Sclavorum . . . qui vocantur Moinvinidi et Ratanzviniji —
на Мојињу и Радницу — Sive **Bojoarii**, sive **Sclavi** vel **Vinades**"

види Hormayr I. c. p. 5.. D. Ludov 846. — Но како се наши политичари, тако звани Велико Хрвати, вечно затежу да признају бар да су са Србима равни, ако не браћа и један и исти народ, само што се од Карпата план. зову Харвати или правилније требало би Карпати т:ј: планинци са карпатских планина, и како се опет наши Словенци неће такође да зову Србима, а у ствари су ништа друго до стари Раци, — Срби — ваља, да им ради утехе њихове и осталих, наведемо ове речице од непознатога ческог писца, које наводимо из дела тако званог данас "Далимилов рукопис" а која је преписана око 1310 год. са млого старије и можда изворне неке рукописне књиге. У њој се ово вели:

"Y srbskem gazyku gest zemê, Gjz Ghrvati gest gme",

а ово је у истом веку — 14 — преведено на немачки језик овако:

"Czu Vinden ist ein Gegend, Die ist Grauacia genent" т.ј.

У српском језику — народу — налази се земља која се зове Хрватска.

V te zemi bêše Lech, Gemuz gmê bêše Ćech, Ten muzoboystva se doĉini; Pro nez svou zemi provini. Ten Lech gmiegieše bratrûo šest, Pro nêz gmiegieše moc i Čest, A od nich mnoho Čeledi. Giz gedné noci Čech osledi, J vubra se se všemi z zeme, Gjz Charvuti gest gmê.	У тој земљи бјаше Лех:, Њему име бјаше Чех, Тај због човекоубиства , Буде окривљен свом земљом. Тај Лех имађаше шест брата, А са ових имађаше част и моћ. И од њих имађаше млого чељади. Њих једне ноћи Чех озлоједи, И исели се из те земље у земљу, Гди се Хрватима зову и т.д

а даље ниже опет вели :

A ze gich staroste Čech diegiechu,	Pron zemi Čechy vzdiechu,

Тако дакле прегледавши укратко становања Срба око Хвалијског, Црног и Азовског мора, као и Волге и Дона, доказали смо горе наведено. Наводима из старих паметариста доказано је: да су се сва тако звана дан: слав: племена, од искони звала само и изкључно Србима и да су дан: Слав: имена: Пољака, Чеха, Моравaца, Словака, Хрвата, Словенаца, Руса и т.д. само доцнија и махом странцима наденута и натурена.

О постанку разних имена сад. Славенских племена

Нарочито Славенин, или Словенин странци су називли српска племена робујућа т.ј. Склави робље и Склавинија ропска земља, покорена; ови опет да се покажу да нису такви, обрнуше то склав у Слав, Славни а Слов Словени, као говорљив народ или говорници, као да су остали народи неми, без језика и мутави. Државно име Руса има својих политичких узрока, а из политике је и постало, и благодарећи му разна племена ујединише се у једно и склопише оволику државу диво и чудо овог света.

Бивше државно име Бугара, Блгара и т.д. натурено Фино-Монголским племеном Ујгурима, или тако званим Блгарима нашем Србо-рашском народу у дан. Бугарској и Рацији, нити има основа, нити пак какве цели. Оно је још као сенка некадашње силе Фино-Монголских бивших Чорда, које служи на позор и срам не само овима, који га одржавају и који се њиме још и дан данашњи зову, него и целом Славенству.

Остаје нам да кажемо становање срп: племена у Малој Азији, данашњим земљама Турске и Аустрије, у Италији и Ђерманији и т.д. те и почињемо.

1. **О земљама српским у Малој Азији**.

Под именом земаља мало-азиских у којима су српска племена прогнана из Инђије на неколико тисућа година пре Христа, — ако не и досетина тисућа — живила, урачунавамо:
1.**Витинију**, која је се звала и Бебрија, а кроз њу су протицале реке: Рибака, или Рибар — Rhyndacus — Загорија — Sagarius —и т.д. а градови су знатнији били: Пруса, — Prusa — Никомидија, Љубиша — Libyssa — Витиниум
2.**Пафлагонију**, кроз коју је протицала река Галич — Halys – Лика — Lycus, — а градови су јој: Миза, или Низа — Amisus — Комана, Сабира — Sabira — и т.д.
3.**Мизију**, у којој су главне реке: Граник и т.д. а градови: Пара — Parium — Дева — Thebae — Обида, Рета или Рата, Дардан, Илион или Троја — Jlion, Jlium Troja

4.**Мидију**, кроз коју протичу реке: Грм — Hermus — Ињача, и у којој су планине Тмол—Tmolus — Сипил, — Sipylus— и пристан: Микала, а градови: Сард или Сарб - Sardes
5.**Карију**, кроз коју су протицале реке: Главач — Glavacus — Меандра —Meandrus, — а градови су били: Ниш —Nysa — Милача — Mylasa – Ковно — Counus
6.**Јонија**, доцније грчке насеобине у свој тако прозваној Јонији, и на острвима, у којима остадоше имена српских градова и под отмичарима и насилницима, српских племена, Грцима као: Смирна — Smyrna — Лебед или Лабуд — Lebedus — Теја — Tejos — Панона — Panionium — Првјена – Priena — Мијуш — Myus — Малет — Miletus
7.**Ликија** Мила или Миљача — Lycia, Milias — кроз коју протичу реке Србица доцније названа од Грка Xanthus и Лимира —Limyrus, а још су били градови; Србица, Патара, Мира и т.д.
8.**Памфилију с Пизидиом**, у којима су били градови : Облија , Анталија Перга, Сида, и т.д.
9. **Киликију**, кроз коју је протицала река Селин — Selinus — Латма, Пира и Срба, а градови су били: Селин или Тројанопољ , Селевција, Рацка, Соља, Тара,
10. **Кападокију** у којој су били градови: Миличина — Militene — Комана, Тијана, Мазара — Mazara — Ниш, Сабира, Никопољ,
11. **Фризију** у којој су билп градови: Синада, Србира, или Сабира — Cibyra — Класа, и
12. **Острве**, као, **Проконез** и **Чизик** у Мраморном мору, **Лезбос**, **Тенедос**, **Санти** и т.д. у Егејском мору, **Хијев** или **Хијос** у Јонском мору, у Икарском мору разсејани острви, или како су их Грци звали Sporades, острв **Сами**, — **Samos**, **Кос**, **Кипар**, **Саламин** и т.д.

Једном речју, под именом мало-азијских земаља, у којима су српска племена живила, као првобитна и најстарија — aborïgenes, autochtones — и то пре долазка Елина, Сираца и осталих, доцнијих уљеза, ми разумемо: све земље азијске од Ермeније и Колкиде па до Егејског мора, у дужину, и од јужних брегова Црног мора па до Сирије у ширину.

У том дакле простору налазимо, да су од искона живила ова српска племена:

1. **Раци**, т.ј. Рашани, које су старе Елинима звале **Пелазгима**, и који су, после разорења Троје, од Грка, пребегли у Европу; но у Азији им је име било познато још у време баснословног похода Аргонавтског по златно руно. Аполоније Александријски, који је живио око 240 год. пре Хр. делио их је на **Дољане**, **Мизе**, **Бобриће** или **Бебриће**, **Галичане**, па и **Беркуте** или **Бркуте** урачунава у Раце, или Рашане; јер се његова Рација, или Рашка у Азији протезала од Елеспонта па до Боспора.

2.**Мизи**, који су такође, као и Раци или Рашани, бранили Троју од насилника египатских, вавилонских, колониста Грка. Под Мизе урачунавају: **Бобриће**, **Беркуте, Себкре, Србе, Облиће, Тмолиће, Лиде, Ораовиће**, а често их опет урачувавају у **Брегиће** или **Брђане**; Даље **Витјане** и **Мигдоне**. Помпелије Мела и Плиније опет урачунавају и **Тројане**, **Брегиће**, **Дардане**, **Пеоне**, **Поличане**, **Пољане**, **Елеспонтјане**, **Олимљане** па и **Македонце** у Мизе. По Иродоту они су пре живили у Лидији, а по уништењу тројанског царства, Грци су често урачунавали сва рацка или рашка племена у Мизе.

3. **Бреги или Брђани** — **Breges** — Египћани су Брегјане или Брђане поштовали за најстарији народ на земном шару. Брђанима припадају: **Тројанци**, **Хомоњани** — Homona — **Трипољани** — Tripoli — **Ораорићи** — Orchaori i — **Брегмани** — Bregmaeni — и **Орнићи** — Orkynoi —

4. **Лелићи**, били су најстарији становници тројанског царства, за које су се жестоко и ужасно 10 год. борили противу Грка.

5. **Кари** потомци **Лелићи** , које су Елини тако прозвали од њихових перјаници на шљемовима, које су наличиле на петловске кресте, с тога грч: кари значи петлови.

6. **Манића** племе произашло је од родоначелника свога Мана, а Лидићи су произашли од Лида праунука Мановог.

7. **Тиренићи**, или **Ретићи**, долазе од родоначелника свога Тирена или Трена, брата Лида, а сина Атова — од ата отац. —Због глади млоги се изселе у Италију и тамо су чувени били под именом **Рашана, Раца, Рета, Резана** и т.д.

8. **Торибојци** или **Трибоићи.**

9. **Дарданићи** оделивши се од Брђана прозову се тако по свом родоначелнику Дардану.

10. **Дољанићи** — Doliones —

11. **Кијевљани** прозвани по свом родоначелнику Кију, у њих је била река, Залив, а град и планина Кијев.

12. **Бебрићи** — Bebryci — живили су око Кијевљана и борили су се са Тројанцима противу Елина. Сама Витинија у старо доба звала је се Bebrycia.

13. **Себренићи** живили су у Брегији и састављали су део државе Пријамове; имали су и град тог имена Себрене — Kebrene.

14. **Брекићи** — Berekyntoi — живили су до Галичана и Бобрића.

15.**Витићи** далеко су се пружали по прибрежијама Пропонтиде и Црног мора. Они су се у најстарија времена звали **Стримони**, а држава им је се звала Strjmonia — Стрменија или Срменија дакле Сремија,Срем. — Из овог, као и свега осталог, излази да су они и Струмићани у Европи једно и исто племе српског народа.

16. **Севкрићи** – Θεβκροι — које Иродот назива и **Панима**, — од Пан господин, Жупан земље господин, — а Страбон опет Мизима. Потомци њихови звали су се од искони **Горци**, **Горштаци**, **Горјани** — Gorgitae — они су заселили острв Крит.

17. **Пеонини** — Peones — доводе своје порекло од Севкрићи — **Србићи** — имали су и градове тог имена. Они су тако прозвани од свог родоначелника, Пона или Пеона. Један део овог племена српског народа звао је се **Србопани** — Siropaones — или као што их г.Чертков назива **Шчиропанима** т.ј. правом, јаком, силном господом. — Овако су Србопанима Грци звали један део Пелазга жививших на Криту. Но овде морамо додати: да су Мизи, Пелазги и још нека имена наденута од Грка српским племенима , која су носила своја родбинска или месна имена. А ова Грцима наденута имена тим племенима српског народа не значе ништа.

18. **Попелићи** су један део Пана.

19. **Мигдонићи** као и **Марјандићи** — Mygdones, Maryandini — живили су у Витинији, а име им је од родоначелника Мигдона, ког је споменик трајао још за живота Павзанијевог. Од ових доводе име доцнији Македоњани.

20. **Прази** или **Пруси** — Πρυσαι — живили су од искона на острву Криту, са чега су их Грци звали: Eteohretas т.ј. правим крићанима, ради одличја од осталих нових досељеника. Близу њих живило је племе срп. народа **Лебенићи**, или **Љубенић** — Lebenii —

21. **Хрвати** — Κνρβαντοι., Κορβαντα— огромно племе српског народа; живило је у Брегији и на острву Криту. Из њих су увек бирани жречеви, који су служили у храму брежке богиње Сибеле — Србеле — Kibela — звали су се, стога, обично још и Kurites и Heliades т.ј. синовима бога сунца. Родоначелник тога племена био је, по Страбону, Кориба, као и у других Хорвата, који производе од племена **Телчина** — Telchinęs — живсшег на острву Родосу.

22. **Кауконићи** и **Цичићи** — Caucones, Cicones — живили су у Пафлагонији покрај **Венда** или **Енета**. Они су помагали Тројанцима, против Елиња, а у време Страбона већ су се једва познавали да суштаствују. Они су најрођенији рођаци Македонцима.

23. **Галичани** — Halyzones — они су помагали Тројанцима противу Елина и живили су око реке Галича ; но одавде прогнани и изкорењени Галима, које су опет гонили Евреји, пређу у Европу.

24. **Енети, Венети, Венеди** и т.д. живили су по бреговима Црног мора, помагали су Тројанцима, а по победи Елина над овим последњим, преселе се у Европу и то највише у дан. Италију. У време Прокопија налазили су се још у својој праотачаској земљи у врло малом броју; али већ под туђим именом Honoriotae исто значи: часни, славни и т.д.

25. **Хвалићи** — Halybes, Chalybes — рашањско племе, живили су по јужном брегу Понта још у време Аргонавта у Мал: Азији идући у Колхиду.

26. **Морићи**, којих је се земља звала Поморија или **Морјани** — Morzi а земља Morena — живили су све по морском брегу. Међу њима било је једно племе, које је се звало **Венаши** — Venanii — у ових је био храм Serbca — бога — Дакског.

27. **Блатићи, Поблатићи** – под именом Paphlagones — Грци су звали она племена, **Галичана, Хвалића, Дака, Енета, Морића**, и **Сиборена**, — т.ј. Срба — која су живила по прибрежијама Понтовим.

28. **Сибаренн**, — Sibarenoi, Tibarenoi — живили су у Котару око Хвалића на прибрежијама Понтовим.

29. **Даки** или **Драка**, **Драчићи**, живили су око Црног мора, близу Хвалића.

30. **Дрилићи** - од старо српске речи на балтијском мору и у Ђерманији drill —брзи, хитри, бистри за воду, од куд су и наши **Дрилони**, или Дримови црни бели, Дрина и т.д. — живили су око Трапезунта, други опет **Бралићи** живили су у Лидији, где су имали и град под тим именом.

31. **Македонских племена** Плиније, у Малој Азији, наброја неколико, као: Makedones **Kadveni**, Macedones **Philadelphini** оба су живила у Лидији, Macedones **Hyrcani** око Смирне, **Myzo** Macedones око Ефеса, Macedones **Askulacae** у Мизији, а Страбон **Caucones** урачунава у Македонце.

Пошто смо тако прегледали племена српска, жививша негда у Малој Азији, или у горе назначевом простору, остаје нам сада: да прегледамо имена места вароши и т.д. из којих ћемо се најверније и најистинитије уверити: да ту зајиста нису били Тунгузи или Самоједи, но да су били Срби. А да је тако одиста и то јемчи што су сва та племена Грци рачунали у варваре, па и своје унеколико рођаке Македонце, — а не најрођенију браћу **Литоваца** дан. или остатке ових, Шкипе.

Ово су чинили још и чак онда, кад велики Александар и двор му, као и сви државни послови, збори на чистом елинском језику. У књизи "Страбонова ђеографија" глав. 12, 13 и 14 налазимо, све наведено и ниже наводеће се, као и у осталим старим паметаристима и земљописцима пре и до 3. века после Христа и то: Иродота око 444., Полибија око 183., Диодора Сицилијског око 20., Апијана око 150., Касија око 222., Евсевија око 340., Ливија око1., Скимна око 90., Птоломеја око175., Помпела Мела око 48 год. и т.д. жив. пре Христа и т.д. које са малог простора неможемо и нећемо наводити, а ко би се посумњао у наводима велимо му: да смо ми сопственим прибелешкама учињеним из неких од ових и осталих писаца служили се, као и драгоценим делом г.Черткова: „Фракијска племена у М.Азији, Италији и на Балканском полуострову. О Прото Словенима" — печ: у Мос од 1850. год. и т.д. Нека се тамо завири па ће се о свему идућем свако подпуно уверити.

У <u>Витинији</u> протичу реке Псила — т.ј. Сила, Кулпа и Загора —Kulpas et Sangarios— градови су: Modra. Вођ **Енета** звао је се **Пламен** —Pylaemene, Котора — Kotoros, Крома — Kroma.

У <u>Рашкој</u> једно је се племе најпре звало **Sinities**, после **Sinti** после **Saii** и напоследку **Sapae** – **Sarbae** и т.д. Даље Odrysse р. — Одра, Одрић, Родак и Света.

Пафлагоњани, вели се, говорили су и рашким језиком и семитских племена. Ради потврде, да су одиста били једно племе, српског народа наводимо им нека лична имена, као

Bagas, Богуш н. Богош, Богоје, Богша и т.д.
Ratotis-, Раточ, Ратај, Ратош, Ратман и т.д.
Gosys,- Госа, Газда, Гиша, Гашић и т.д.
Ologasys,- Vologaeros-. Дион Касије, пише да је овај био Рошанин из племена Бјесића, а други то исто што данашњи Валогаст, Вологаст, Владогаст и т. д.
Manos-, Ман, Манич, Манојло, Манил и т.д.
Sardoves-, Zardoces-, Срђ, Срђа, Срдак, Срдок, Срдачић, Срдајић, дан.
Zibius-, Ziaites- а и Zaboites- и Ziboetes- дан. Живота, Живко, Живадин, Живул и т.д. Прво га је писао тако Полибије на својих 223. год.до Христа, а другог други на 315 г. такође до Христа и то једно и исто српског племена име, само разним лицима разно написано.

Даље **Бабиновићи** име и планина Бабина, Бабиново, а Митридат је основао град, који је се звао Bogodariza — Богодари Помолишена Помолица гр. — Pomoliza, Дивопоље, Меди, Медићи, Медари, Кијев, којих у нас само у Ст. т.ј. Правој Србији има преко 6. Ана, Мирлеја, Никопоље, Раје, Љубиша, Ђаковица — Dakibyza — Срђана — Smyrdiama — Душа — Dussa — Rhibas — Риба р: Дјевица р: Лех и

Бела р: Dolanze, Adrasta — Драч, Драча — Salona вид. дан. наш Солун у Маћ и Солин у Далмацији и т.д.

До каквог су ступња стари Грци обраћали воду на своју воденицу, види се из тумачења имена реке Граника у Азији, за које се вели: име ово долази од еленске речи Graeci и niki т.ј. Гр: побједа: дакле од Грка и побједа. Ова је се река тако називала на 500 год. пре Христа. Македоњани, под Александром Великим, а не Грци, одржали су ту победу, на 200 и неколико година доцније. Шта дакле из свега овог излази ?

Ништа друго до то, да Граник долази од чисте српске речи: грана, ветка, ветва и т.д. Вила, Милет, Мирина, Дјева, Пела, као и лична имена, Мира, Гумно гр. Чех пл. Загора, Бела и Калита р: Људи р: Уда гр. а Дулопоље, или Дугопоље, Грци су променили у Akanthos, Трнопа или Трипоље а у Редази: Сопила,Tantalos, Јадромита, у Педиста— Pedasta, Јарина, у Ксантосу—Xanthos, Ком у Jiliopolis Србица — Sirbes — река, Душа, Котар, Загора, Ђаковица — Dakibyca — Смрђана — Smyrediana — Грб — Gorbes — Кулпа, Загора, Дјевица — Devica — Калуша, Тимова, Кљета — Κλεται — Даруша, Риба, р. — Ρηβα — Симбрија — Chymbria — или Србија, Ладак, Милан, Пила, Скотуша— Skotussa, Троја — Морена об. Милатопоље и језеро тог имена — Miletopolitis — Зеља гр. —Zelia, Реза р: Resus, Беркота гр: — Perchota, Обида, Шеста, Аризба и гр. — Arisba, Abidtos, Sestos, — Дјева равница.

<u>На Гранику,</u> Сидена гр. Јадриста долина, Дарданија, Галипољ гр. Гргита — Gergiton —Грђити, Ксантис, или **Срб** племе, живило је у Троји и у дан. европској Рашки, око Ибра или Марице.

<u>И тамо у Азији</u> и овде су биле реке и градови тога имена. Гига име цара Лидског, Поље а после Полисма, Рјецијарек: Лариса и у Европи наша Лариса, Житна р.— Sitnois. Атандрај, Кистена, или Кићена види наш Кичев или Кићев, Перперена гр. Берисад, Антовар, Перперуга, Лептир и т.д. Андира, Пијона гр. — Andira, Pionia — Манда, Бргула — Bargulia — види наше Бргуље, Педаша и Милет, око ког се и дан данашњи виде огромне српске гробнице, Сапра јез: Кила гр. Темна — Temnon планина, вид: наш дан. Темнић, Хрша, Палача—Palaca—и Андара гр. Гергита село, Антиша, Митилина, гр. Брдосело остров, Кијев острв, Прича обл. — Phricium — Коло јез. изкопано је да се у њега слива вода са планине Тмола текућа. Ниш, Сибира, Кобала и Синда гр. Мијуша, Симбрија — Thymbria — Срем, Микала пл. Милан и пред. Лај.

<u>Око Ниша</u> налазе се: Кошкина — Koskina — Брила, и т. д. Дадила гр. Окрома гр. Ант лице, Јаш, гр. — Jassos — Брђила гр. Страдавица, Пинара пл. Sirbes рек, Корак, Карадра, и Кидна гр: у којима се чувало благо Макед. царева. Горица прибрежије, Хлм и Сола гр. Лама р. Малеш гр. Пангај — Pangaion — Карпат, Лопата и Кита гр. на Криту, а Карпати две пл: Нин и Бел имена лична, Милоша гр. Бариш р. Климача гр. Загора и Залишка гр. Миле пл: Рашко, Хмар пл. Радопоље гр. Кроја, Коледа, Прња, Крес, Трапа, Перуша, гр. Главач и Инд. р: Смирна, Самара, гр. Пана пл: Синила, Мостара, Брили и **Мужомакедонци** су племена српска живећа око Ефеса, Псанија, Киле, Тара, Галичара, гр.

<u>Острви око Кипра</u>: Штирија, Доличиста, Рог, Лагуша, Едногора, Скупља, Карпат, Зима, Нишира и Килидна са градом Нишем, Кијево р. и град.

<u>Витинија</u> је се негда звала Талија и Стрменија — Strymonia.Плаха, Скулица, Закут, Пјаст и Пламен лич. имена, Вита Витица река, Душа, Крсеница, Никомедија, Задрача гр. вид: дан. Задар, Вогдоман об. Bogdomanis, **Жиђани** племе — Zygjani Клин, Котор, Дим — Timenos — и Гора гр. Меда поље, Петница — Pitnissa, Забрата, — Sabatra, Горшабора, гр. Тата јез. Љубиша, Модра, гр. Мешогост пл:

Лики су се првоначелно звали, **Мили**, **Миљади**, а имали су градове: Дедала, Пињару, Патару, Миру, Тлосу, Србицу, Подоља, Хом, Ниш, Руда, Семена, Арна, Сербода, Рога, Сенагора ос: и Салогуша, Харадра, Хулм, Тарша, Соли, и Лама гр: Лама р: Праша, Гортиња, Љубан, Осмида гр. Долиха, Лопата, Велостан, и Сербица место, Шчир ос:

Око <u>Босфора Кимерског</u> и у осталим населбинама грчким на Црном и т.д. мору. Баногорија — Ubi intra corocondamiten navigaveris Phanagoria est memoribilis urbs — vid. Strabo libxi — Загорје — Zacori, Горјан, Gorian, Корија — Coria, Ватица — Vatiza, Белица, Лагуша — Lagussa, Жали — Zalei, Пангорје — Pangorie, Гира — т.ј. гора и дан: у Луж Срба — Гинопоље, Торић, Кита. На надгробним

споменицима налазимо грчким писана српска умрла као: лица Ροδονος: — Радан, Μυρονος — Мирон, Бориша, Радун и т.д.

2. Српска племена у дан. Италији.

Од искона и пре доласка и насеобина грчких у Сицилији и т.д. пре доласка Римљана и Гала и њихових држава и т. живио је скоро у целој дан: Италији, као корени и једини народ српски и то у облику ових својих племена:

1. **Горнићи** — Hernici — живили су по свим бреговима око дан: Рима и његових равница, од куда су се тако и прозвали — et rascida rivis Hernica saxa colunt — као што сведочи Виргилије. Но да он и некаже: да они живе по планинама, ипак нам и само име Hernici рим. и елинско Γερνικοι то сведочи. У њих је био град Korventa по Дионизију Галикарнаском дакле Хрвата. У њих је такође био град недалеко од Пренесте – Praenesta, Ора Ороја т:ј. Орахова, Раковица.

2. **Aequi Volani**, живили су међу **Горнићима**, **Сабинима**, или Сарбинима и **Марсима** граничећи се са **Лабићима** — Labici — и имали су градове: у племена **Воланићи**, Вољан међу Пренестом и Лавицом или Главицом — Lavica — На 407 год. пре Хрис. од њих је Нума узео млога устројства за Латињане.

3. **Вољићи** — Volsci — са градовпма: Апула, Приверна — Priverna, Антум — Antium, Велитра, Оста, Полушка, Кориола, Веруга, Артана, Фабратерна, Корита и т.д. од којих скоро сви носе чиста српска још и данашња имена.

4. **Раци** — Raeci, Raci или **Рашићи**, **Решићи** — живили су заједно са **Аргирусцима** — Argyrusci — Страбон их урачунава међу народе Лациума. Градови су им били у Ратула: Adria — Јадрија, Јадар.

5. **Русели, Рутули** и **Лабићи** — Labici — који су живили на 120 стадија од Рима и имали су главни град Lavicum или Главица.

6. **Обрићи** — Ombrici — најстарије племе у Италији, које је се простирало од Тибра до Јадранског мора. Њих су покорили Лиди досељеници из Мале Азије. Главни градови били су им: Равена на реци Бодашу — Bodesos, Сарсина — Arimina — Јаримна на реци Пруси, Сена до долазка Гала, а пошто ови покорише то српско племе назва се Сеногалија, —Tuder —Туђар, Нарна — Narna, на реци Нори, Отрикол, на Тибру, — Esina — Јасена Доља, Патала, Свила, Сваша — Svasa, Svila — т.ј, Вила Trebia — Требињ, Оштра — Ostra — Солина, Кура, Криновола, Витала, Видена, Турокола, Бутрима, Нара, Мутина, Падина, Матора, Вељеја, Сабина, — Sabini — или **Сарбини** били су такође племе **Обрића**, као што вели Дионизије Галик: Плиније зове их Savini т.ј. **Савићи** у којих је језеро Веља — Veliae. Од њих произлазе Picentini и Samnitae, а од ових последњих **Лучани** и **Брети** — Lucani, Bretii — **Самнити** се зову још и Sabelli и Sauniti. Близу **Орића** живили су **Picentini**, а **Дуљеби** некада су основали Анкону. Градови су им: Јадра, Матра р. пред. н. план: Треја — Treja — Клвана и Чубра — Klvana, Cupra.

7. **Марши, Маруђани, Вестини, Френтани** и **Пељни**, била су племена **Самнићана**, а Виргилије назива их Marubii и земљу њихову Marubia — т.ј. **Морављани, Моравија** — Главни град им се, у време Виргилијево, звао Moreva — Морава, Кућина — Cutina и т.д. у **Самнићана** је био град Језернија — Aesernia — Бојана, Темна, Пауна — Παυνα — Вертана река, Лај, а у Брута: Темеша, Међма или Међа = Medma — Голеч р: Сила, Шума, Кремена, Коња — Koenys и река Кратај.

8. У племена **Орунићи** — Aurunci — глав. гр. Кора, који је се доцније прозвао Suessa, а кад су их прогнали, са својих места, Sidoceni, прозове се Aurunca, од куда је и име тога племена. У Јапигији живили су: **Салетини** — Salentini и **Калабри**, а градови су: Авлона, Кротона, Бар, Веречија, Рођа — Rhoda или Руда, Лапа, Салепа, Сила, Буква, Темебела, Борка, Страбела, Силена, Загра и Венуша припадајућа племену Давни — Davni.

9. **Опићи** — Opici — старо и млогољудно племе српског народа, које је живело по равницама Италије, тако званом у Римљана Camponia. У њих је било 12 градова, међу којима понајзнатнији је: Колација, Атина, Калена, Кора и река Сава. Опиће су из њихових земаља изгнали Тирени. Од свих племена српских они су се најпосле полатинили, као што вам сведоче старе паметаристе, које говоре:

да су Опићи још и до половине I века по Христу говорили својим, за Римљане, и њихов народ, туђим језиком. Међу њима је било једно племе које је се звало **Пољани** — Poligni.

10. **Тирени** и **Етрусци**. Племе Лида из Мале Азије преселило је се у Италију под својим вођом, који је се звао Тирен, од куда се и то племе тако прозове, а доцније опет прозове се исто Лидско, или Тиренско племе, **Етрусцима**, или **Ерусцима**, Ерама нашим, са своје земље, у коју су се у Италији населили. Око 600 год. пре Христа галска племена Боја и Лингона отму им земље и градове, а кад опет ове Римљани 183 год. пре Христа победе, наместе своје колоне у овој земљи; те се тако и прелију староседиоци у римски народ.

Земља је се овог племена српског народа купала међу два мора, а кад у срцу њеном Римљани оснују свој Рим, тада се раздели у две половине и тиме још више ослаби. Силу **Ерића** увеличавали су ушав у састав њихов, преко триста градова Обрићских, од којих смо неке горе споменули. Међу градовима понајзнатнији су били: Кремона, Берон, Брест, Ком, Видена 40. стадија од Рима. Племе **Видена** сачувало је свој језик до Страбона. Веја огроман град, ког су Римљани 10 год. држали у обсади. Кад је Ромул освојио овај град, и заробивши војводу племена Венетског — **Venetani** — вукао га је са осталим заробљеницима по свом Риму заповедивши, да се виче: "Срби су — Sardi, одређени да се продају." Овај је се обичај празновао сваке године и овако исто још за живота Плутархова. Градишка — Gradiska Сареба т.ј. Срби — Sareba — близу Веје, **Хвалишка** међу Римом и Отроколом — Jaliska. Тако је се звало и племе које је насељавало Хвалишку или Фалишку, као што се говори још и данас фалити у место хвалити. Влшинија град и племе, Цера — Caera — Грци, као и свуда доводе му име од χαιρε - добар дан, здравствуј, доказујући, да су им тако одговорили народи у њему и око њега живећи, кад су туда прошле колонисте Грчке и назвале им бога; те се и град тај од тог доба тако прозвао. Цер је постао још онда кад Грци нису ни видели Европе, а камо ли Италије.

На 384 год. до Христа Дионизије цар Сиракузски - Грк — опљачка га и однесе више од 1000 таланта блага. Перуша, Кротона, која је се пређе називала, Котарна, Ареција, Коса, Косаја припада племену Volki, Volcinti т.ј. **Вуковићима**. Овај је град био основан на једној коси, или једном огранку планине, коју је омивало море. Римљани, пошто су овим градом завладали, населили су своју у њему колону. — Cosa volscientium a populo Romano deducta. — Међу Косом и Градишком Страбон напомиње место Ρηγισβιλλα где је негда био град Малет — Malaetos. — Око 388 год. Римљани утамане град Вук, Вукић, а 8000 душа одведу, по свом обичају, у робство и разпродаду. Тако су чинили и са осталим срп. племенима и народима, који су долазили у додир с њима, што нећемо због кратког времена описивати. Лука, Луна, Селена, Видина Поплана — Poplana, Вјетлана — Vetlana — Вада при утоку Ћекине — Haecina, Ђетине у море и т.д. а реке су: Мокра, Арна, или Јарна, Ђетиња, Србица, — Umbra, Sumbra — Тим, Клен, Лаба, доцније Тибар, Мутна, Јаникол пл: — Janikola.

11. **Раци, Реци, Рети** и т.д. као што вели Плиније — Plin: III 24. — постали су од Рашића. Они су одавна изгнани из своје домовине Галима. Ти Ерићи под својим вођом — duce Rhaeto — Рашком населе се у гудурама Алпијских планина. Рашка и Винделикија по Страбону почињала се је од саме Италије па даље преко планина на југ. Земља та Рашка, дели се на две половине Рашку и Винделикију или Србoлехију — Винд, Венд и т.д. значи: Срб, Србин, Ликија, Лекија и т.д. — Међу племенима која насељавају ове две земље најзнатнија су:

<u>У Рашкој</u>**:**

а. **Заљеси** — Salasi — на које је 143, год. пре Христа нападао конзул Апије Пулхер, но је у тој битци, изгубио 5000 војника и био разбијен. Император Август побједивши их прода по свом римском обичају, као и у другим пок: местима преко 36 000 у робство, а 8000 узме у своје легионе. У земљи тих Заљесића појави се такође римска колона под именом: "Augusta Praetoria Salassorum".

б. **Лепонићи** — Lepontii — којима Пливије прибројава Vibere живеће при извору Роне. Главно место у Лепонића била је Усћа — Uscela — Још се и данас, на левом утоку Роне у Женевско језеро, налази и место које се зове Градац — Gradetz напротив Sitten-a, у ком су негда живили Лепонићи, а даље Brieg, Chur, Prada, Strada, Maloia, Zernez — Црнац — Misok, Chamuta, Sura, Rogatz — Рогач, — а планине су још и данас, као и ова горња места, задржале стара српска имена и то: Црнобрег — Cernesberg и т.д.

в. **Камуни** — Kamuni — при реци Ogli, **Котванићи** — Kottanitii — Триумполини, — **Триполићи**, **Верјаги** — Veragri и остала млога племена, од којих су у неких имена тако изопачена, да се немогу разумети.

А у Србол<u>ехији</u> - Винделикији живила су ова племена српска:

а. Likatii — **Ликићи**, или Лекићи, живели су око реке Леха, од које су и име добили. Главни град звао им је се Avgusta Vindelicorum т.ј. град основан импер. Августом у земљи Срба и Синда.

б. **Клавтинићи** — Klavtinatii — живили су око дан: Ина и прозвани су били у надписима, у част Августу, Katanates.

в. **Брегићи** — Brigantii — живили су око дан: Констанцског и Боденског језера, са главним градом истог имена, који је се звао и Bregenz, као и констанцско језеро Lacus Venetus. Даље јадни и чемерни **Сиромашићи** Venones, или Venesci, **Венићи** живили су у самим провалиама Алпијских планина, међу којима још и дан. данашњи једна се у Швајцарској зове Val Venosco. Ови су исти живили при извору Рајне под именом Vendes, Vendelices са градом Vindonisra — Србониша — дан: Vindisch. **Тридентићи** живили су око Адице реке, **Стони**, или **Стенићи**, — Stoni — сјеверно од језера Lacus Benacus дан. Lago di Garda. Даље још **Љубићи** — Libyci.

Око Вероне и данас ова имена показују да су ту негда живили Срби, као: Славина, Луга, Бојан, Паљани, Славино ди Марко разв: Прун, Вале, Пленина — Планина, Турија, Луган, Сирмио— Срем, Речан, Гуголага, Кијево, Мочуга, Повељана, Мужикона, Струга, Рубана, Орзере, Ошењега, Валдонега, Град, Лех, Домајара, Верига, Мазурега, Тредеспина, Ортигора, Сало, Паји, Засама, Варана.

Напоследку и сам Линц дан: звао је се Lentia или Летија, Чепана, Руда, Тула, Летова јез: Плесо, Шар пл. Битурица р. Секана р. Лува р. Родар, Сабер р. Милан, Миличак, Коњ.

Но не само на југ од Дунава, него и на сјевер од овога живила су некада срп. племена, као што сведочи, још у 8. веку по Христу цела област на Мајни под именом: Regione Slavorum juxtu ripam flumine Moin. Ово нам сведоче и сама тада бив: имена места, као: Голихова, Иногова, Панчево — Banzhova, Салгова, Варигин, Тареша, Клч, Раткова, Дурнин, Дуригин, Маталаги, Хлстково, Стрева, Матакова, Милићан, Суликова, Рјечин, Трговa, Бара, Речић, Слапац, Цигуљин, Јастов и реке: Итица, Вирага, — дан: Verr, Врага — д. Aurach Вила, Салца, Чубара, Рота, Велина, Луг, Буда, Ветрова, Луганова, Паженца, Ишанишка. Сам дан. Салцбург звао је се Салцкова, а Ратисбона, Радопана.

У <u>Тирингији</u> још и данас једна река носи име Sarbecz, Ludvigora и Slavica т.ј. Србач, Љутогора и Славица. Баба планина — Babae montes од куда је прво постао Babenberga, па после тек дан. Бамберг. Утица р. Трубежа, Совача, Бјељак, Нартово, Мутово, Солца, Мачиха, Прама р. Брама, Варница, Бара, Морданова, Калчуга, Врница, Брента, Јаково, Баригин, Брег, Дверигово, Јастево, Рогово.

У дан: Италији <u>око Кома</u>, налази се планина Црнова — Cernobio, и речица Брегија даље: Медвица, Дол, Мир, Стра, Мовата, Милица.

У дан. <u>венец: краљевству</u> Сача р. Море, Славини — More di Schavani. Одера, Град: Медвак, Брента, Бурјан, Морана, Ливенца, Плава, Сила, Јара, Моречан, Баба, Мосорбо, Бабина, Тврђе, Малакера, Малагуња, Налега.

— а у <u>Тиролској</u>: Србоматра — Виндишматра, Брегенц — Брег, Блуденц, Бреганица, Црнавац, Греден, Камина, Кладенац, Пештера, Мала, Клеш, Лапа, Ликача, Влтов.

У <u>Швајцарији</u> још и дан дан: Виндиш, Градац, Кур, Полесје, Љес, Бјела, Белич, Беленец, Чернец, Дело, Луг, Луганац, Дубин, Кременице, Лужани, Копина, Замолић, Меч, Руденец, Даледи, Хорванта, Веспрован, Ташна, Висоја, Ставјач, Ветран, Просто, Кунице, Полич, Србашко, Мутенец, Брусин, Зелин, Црлице, Неслов, Паслов, Костнице.

У <u>Баварији</u> још и ова: Виден, Бидач, Видо, Бранебург, Бурин, Крајбург, Дољнич, Кућа, Мир, Глерић, Глон, Лек, Планеч, Требић, Трезвић, Горић, Дражинић и т.д. Ово још јасније тврди типографија Слав: у Тибингену, која је око 1550. год. печатала књиге на Славенском језику око чега је се трудио пастор Трубер из Кемптена у Старој Србол<u>ехији</u>, и био обећао ове превести: "на Хрватски језик на ком — по мишлењу његовом — говоре Далматинци, Бошњаци и Срби "чак до Цариграда".

12. **Енети,** или **Венети, Венди** млогољудно српско племе. Ово је за се састављало одвојену и осебну државицу, која је дуго трајала. О свим побројаним племенима како у Малој Азији тако и у

Италији, као и о срп. племеннма на дан. Српском, сада тако званом Балканском, Трopoљу, која ће се побројати , Г. Гиљфердинг у свом делу: "Древ: Пер, Истор. Слав:" прештампаном из Весника Европе 1868 године — држи да су то била племена, којих видимо остатке у дан Шкипима и Власима. Цел и правац Г. Гиљфердинга јасније се још види у "Писма об историји Сербов и Болгар" у којима хоће на силу бога: све Србе, и остала српска племена да побугари, мешајући непрестано и бркајући српска племена покорена Хуно-Финском расом Бугара и Авара са племенима ових хуно-турских чорда и иноплеменика. У целом том његовом делцу, или боље пропагандској брошурици, јасно се види политика и њени назори, о којој ћемо кад доспемо прозборати, а сада је доста да кажемо: да се том књижицом циља на уједињење свију слав: племена, у један огроман колос — руски, па се ради тога изврћу научне ствари и од науке гради карикатура и грдило само да се постигну политичке цели.

Овде се заборавља: да политика иде својим путем, а наука својим, и да није сљедство неслагања политичких цели са науком, да се ове немогу постићи. Зар стара српска, а сада славенска племена, немогу основати једно цело славенско спољно укупно, и међу собом унутра раздељено тело под дан: именима својим, него им ваља примати име Арији,— љубазни, и т.д. и још које друго кад је то име парско и управо немачких народа? Зар вајно спољно славен: племена уједињење неможе у свом језику наћи за се име, но му треба туђе недоносче? И сувише смо на себи носили туђинштине. Нек јој је једном крај! Зар да се постигну политичне цели ових који и ноћу сањају о уништењу имена Срба треба нам сада да се најпре прозовемо Персо-Немцима. па онда по милости тек таквих научењака да добијемо име Руса? Ту нема науке, нема братства, нема љубави, нема срдачности, нема правде и начела, кад се непрестано утамањују Срби у Правој — Старој Србији, Маћедонији, Албаниама и т.д. а натура се свуда и на сваком месту бугаризам ?

Мисли ли се да смо ми марва и стока, која ништа невиди и незна; мисли ли се икада о нашој љубави правој, о нашем правом братству, којег имамо спрам нашег братског народа руског, спрам његове огромне и славне државе, спрам његова великог и Белог Цара, што све опевамо и у вашим народним песмама, умећући их одма после Бога и његових светих, — спрам свега што је руско по крви и души, и неће ли се тим неправедљивостима довести до тога: да се поколебамо у томе и да непостанемо, узинат, који у Срба подпуно влада, још једна Пруска и Ђерманија у место на Лаби и Рајни на Дунаву и Сави, у место на Балтијском и Немачком на Јадранском и Јонском мору и т.д? Хоће ли се спрам нас сада овде то што бијаху Пољаци спрам ђерманских Срба; хоће ли се од браће и пријатеља најрођеније, највerније и искреније браће, своје или се хоћу туђини и не своји? На ово нека одговоре сви они који досада радише и раде: ‚да се распрострe народност Волошско Руска — Бугарска — на рачун српске и т.д.

Ми остављамо овде и г. Гиљфердинга и његове присталице, уздајућа се подпуно у високу и мудру владу, у свестан и братски нам народ руски, да ће већ једном погледати на нас не као: на Пољаке и Дајчере, Немце и Тевтоне, враге и угњетатеље Болгарске; но као на браћу и праве пријатеље, које баш сви угњатавају и гоне, утамањују и упропашћавају са њихова добра срца, немарљивости и лакомислености, са искрености и простодушја. Нама небеше место да се удаљавамо од предмета; потомство ће имати места да нас осуђује за ово но кад разбере наше стање, држимо да ће нас оправдати. А ништа му друго за ово нетреба но да прогледа све дан: списе па да се увери: да Срба и нема више,—по мишљењу ових — до овде у Србији, Босни и Ерцеговини.

Ето, овде је Србија, овде царевина бивша наша, овде Патриаршија, овде престолнице наше, овде народ онај, што све то створи и изгуби. Једном речју: овде је све и сва, а чим пређете границу дан. кнежевине, тамо? ... тамо су: Болгари и у Самокову и Нишу, и Пироту и Пећи, и Призрену и Дибра, и Ориду и Прилипу, и у Битољу и Костуру, и у Радовићу и Петрићу, и у Скопљу и Велесу, и у Куманову и у Врани, и Штипу и Берковцуг, и т.д. То је све Болгарско: и вера и народ, и језик и црква, и обичаји и земља, и задужбине целе и разорене, и свеци и несвеци, и умови и тела, и реке и планине. Све је то Болгарија и Болгарска, нема нигде и ништа српског.

Што оно говоре Турци и други туђини они бар имају својих рачуна, а што нека наша назови браћа чине не разумемо премда сами мисле да имају рачуна, али се варају, јер они под именом неких рачуна стварају збрке и нерачуне, који ће за нас бити хрђави, а и за њих не најбољи, кад се већ једном

отуђимо и пропаднемо. Но доста, нека иду те мисли, те несреће, нека нам се непозлеђују ране и од свога најрођенијег и по телу и души; те и прелазимо на пропало наше.

Прича се: да су се Енети, или Венети, Венди, населили у Италији после падаТроје Сви су туђини и најстарији писаоци говорили и писали о овоме, но г.Гиљфердинг их побија. Скимон Хиоски говорећи о Венетима напомиње, да су имали 40 градова, а не побројава их. А да су они један и исти народ са Енетима малоазијским, Брезима, Тројанцима, Пафлагоњанама и т.д. јемчи нам тај исти Схимне Хиоски, који вели:

> "Henetorum vero quinquaginta urbes in illo sitae ad intimam partem.
> Duos transgressos esse aiunt, ex Paphlagonum regione habitasque circa
> Adriam. Heneti finitimi sunt Thraces, Jistri dicti" etc.

Они су од вајкада заузимали сво дан: тако звано млетачко краљевство, и преко овога — колико долази — од Алпијских планина па до реке Пада и од Јадранског мора па до Истрије и Гардског језера. На њих су нападали разни народи и то од прилике, на 400. год. пре Христа Гали, на 303. Шпартанци а 186.год. пре Христа су их били већ сасвим покорели Римљани. Међу градовима најзнатнији је био: Патавија, Спина, Алтинум, Адрија дан: Атри , Белуна, Вечета, Град , Видна, — Видин, Видена, Целина, Равена. Падва река, а у ову су се сливале: Треба, Тара, Штира, Тичина, и даље реке: Плава, Боденка, Сила, Медвак, Натиса, Тура, Ливена, Залив такозвани код Равене Ватрена "Vatreni dicitur" вели Плиније, Срем обл: и т.д.

Да су одиста свуда туда живила чиста српска племена, као и по свој дан. Аустријској царевини, ми ћемо, колико нам време и место допушта, ниже навести доказе, а сада овде стављамо само још нека имена места и т.д. која су била чиста српска у свој дан. Аустрији и која су ту од искони и до доласка и покорења Римљанима и осталих, скоро и до данас остала. Тако у: —Tabula Jtineraria Peutingeriana - Поштанској таблици састављеној око 150 и неколико год. после Христа — и у Tabula Jtin: Antonini — Путопису који указује на све путове римске импер. у 4 веку — можемо их најбоље видити какви су народи живили у Ст. Винделикији —Срболехији — Норици, Крајини, Венецији, Панонији, Рашкој и т.д.

1. Пут у <u>Рашкој</u> или <u>Рацији</u>, <u>Рецији</u> и <u>Винделикији</u>.

Ту се налазе ови градови: Кура, Међа, Клунија — Клонија, Бреганција, долази од брег, Таргент на месту дан: Lindau-а долази од трг, тржиште и т.д. Касилака, Вјака, Новоје, Рапа, Августа Винделикорум, при уливу Врта у Лех, Домаша град Лехића, Августа на Срболехији била је зато основана, да заграђује пут нападају немачких племена у бивше српске, а тада римске области. Нова на р: Леки дан. Lechfeld — т.ј. поље Лекића — Ободјак на р: Ковељку, Скорбља, Чарнић, од черни, црни итд. Вељедена, а даље по Дунаву: Виндониша, Србониша и т.д. Бригопана на р. Брежици, Самолука, Септемјаци, Лозодика, Међана — Mediana, Лејнача, Биричана — Biricjana, Ветањана, Драчвина, од драти, борити се, Вјана, или Вјена и Пањана, Радостпана — Radospana, Сербидора, — Serviodura, Радопана, Вељача, Труса, Веска, веска, вес село — Братанана — Bratanana, Изинишча, Бедајо, Бедако.

2. У <u>Крајини</u>: Литана, Лончиум, Сетата, Јавор, — дан. Салцбург, Лачјака, Трголапа, Овилаба, Овилава, Јовача, Станако, Ловјача, Наморе – Namore — Триђисама, т.ј. Триждисама, Комагена, Вињдобона — дан. Беч.

3. Кроз <u>Норик</u> од југа к сјеверу: Ларић — Larix, Сијантика, Вируна, Сироте, Жаботинка, Овилаба, Кукале, Гравјаци, Упела, Белидрум — Biliandrum, Пучина, Милета —име лица — Сербјано т.ј. Србјани, Веруга, Јасиница, Залога. И даље по другим местима: Сава р. Морава, Мокра, Мана, Треба, Кора, Медула, Болеч — Boles, Камена, Кремена, Матуша, и т.д.

3. Српска племена у данашњој Аустриској, Турској и Грчкој држави.

Више смо напоменули места, украј бив. римских путова, која су у то доба носила чиста српска имена, а сада нам остаје да напоменемо племена српска живећа у горепоменутим земљама. Но пре него

што пређемо на саму ову ствар ваља нам казати како су се административно и политично делиле те земље. Тако почињемо:

а. Илирија — Jllyria, а чешће Jllyricum. Под овим именом у разна времена разан је се простор земаља урачунавао. Но обичне и најприродније су јој границе биле почев од дан. венецианског краљевства и извора Саве, па Савом до утока Дрине у ову; даље Дрином, потом Барањом Ибром, у Косуву и даље идући на Призрен и Шар планину, као границама, од Тривалије и Пелагоније; даље планином Равном и Струшским језером до на реку Бистрицу и утока њена у Кара-су; а одавде до Пинда планином, и од Пинда границама дан. грч. краљевства до залива Арте. Цео дакле простор тај, међу поменутом пругом и Јадранским морем, са острвима, звао је се, скоро увек Илириом, у коју дакле спадају: Истрија, део Крајине, Штајерске, Хорутанске, Хрватске, Славоније, цела Далмација, Босна, Ерцеговина, Црна Гора, тако звана сада Албанија и Епир, део Праве—Старе — Србије, са својим деловима Дардание и тако зване Пеоније. Бивало је да је се Илирија рачунала чак и до Цариграда, а бивало је да је скраћивана и то: до Авлоне, или Полоне, па до Драча, до Скадра и напоследку да је се ограничавала самом Босном и т.д. Први је Филип Маћедонски, покоривши Орид у Илирији, ову од Драча па наниже урачунао у Маћедонију и тако је скратио. Овај комад Илирије доцније се прозове и Грчком Илириом а горњи "Независном Илириом или Варварском."

У независној, или варварској, били су градови: Metul у Јапидији на дан. Јулијским Алпима. При освојењу овог града Император Август био је рањен. Jadera — Јадар у Либурнији, у време Клавдије покорен и засељен римском населбином. Scardona, — Скардона, данас јој се виде развалине на реци Ћерки, или старом Тицији. Трогир т.ј. Трогор — дан: Трава, Салона где је живио импер: Диоклециан; Норона на реци истог имена, место пребивања римског судског савета. Далма, или Долма — Долама, на реци Нарони. Њега је Сципио Назика покорио и разорио. Епидавра, или дан. Дубровник — Рагуза, и Скадар — Скорда, столица цара Генције рим: сајузника.

У Грчкој, или зависној Илирији били су градови: Драч — Dyrrhachium а пре Epidamnus — у ком су Римљани населили Корцирјане. Он је био војено пристаниште римско, кроз које су увозили војску, на овај српски тропољ, а извозила из ових земаља робље и богатство. Од њега, на Ориду и даље, ишао је римски пут начичкан градовима и тврђавама. Он је увек био дебљији крај клина, који је укуциван у сред срца српског народа; те га тако делио на две половице, слабио и утамањивао.

У новијој Паметарници српској, а имено од 8. и 9. века, кад Срби ослабише, источни Римљани, или као што их зовемо Грци, увек су старали се да га заузму и отму од ослабелих Срба; те су туда насељавали из Епира Шкипе и слабили Србе. Ово су чинили и Венецијанци са Скадром и т.д. Одтуда је та маса Шкипска у чистој и најјезгровитној, првобитној и најстаријој земљи српској, која се зваше за владе Дрвенаровића "Дедином, Црвеном Хрватском, Горњом Далмациом или Приморје," а за време владе Неманића "Очином", а још доцније "Зетом." Полонија — Apollonia или дан. Авлона — из које су такође Римљани основали војени пут под именом Via Egnatia или Jgnatia у Рашку или Тракију стару. Албанопољ — Београд Арнаут — од ког се после цела земља прозове Албанија или Лабија т.ј. Бела земља, у којој живе бели људи, а не загасито црни и етиопске расе Грци и Римљани. Даље Орид и остали градови, које покорише које Римљани, а које опет пре ових Маћедонци, или Шкипи и Елини, или Грци. Као што смо више споменули у Илирију спадао је Епир или земља од низке Авлоне међу планином Пиндом или Тесалиом међу морем и дан. грчким краљевством; но он је се од вајкада одвоио од Илирије и саставио за се одвојену државицу, која је се одликовала и народношћу својом Шкипитарском.

б. Ми смо више напоменули о **Рашкој Србији** на дан. Алпијским планинама и како их покорише Римљани, а сада нам ипак остаје да кажемо, још коју о Рашанима Алпијским, које тако назива и Дионизије Галикорнански — Rhaesenae — Рашка је се почињала западно од Венетске државе, језера Беначе, Ларуса и Врбане, па све до Апенинских Алпа. Даље овим сјеверно и од извора Дунава па све овим до утока реке Енуса у овај, којом је се делила од Норике. Градови су били: Ушћела дан. Домо, д. Осуља у Савоји, Билицион дан. Беличана, Кијевана, Тероли дан. Тирол, Тридент д. Трисент, на реци Атечису. Хуни, под Атилом, униште овде римску населбину. Курија дан. Коар на Рајни, Велдидена дан.

Вилтен, Мост Енски, дан. Инспрук, Сабио, или Србио дан. монастир Севен у епискупији брискенској у Тиролској. Осим млогих река знатан је Вид и Лех и т.д.

в. __Норика__ је била земља међу Рашком, Дунавом до ниже Беча, Венетским краљевством и горњом Панонием. Градови су били и то на Дунаву: Бајодура, при утоку Ена дан: Инштадт основана ради заштите Боја од Маркомана, од којих је — првих — и постала дан: Баварија. Овилабис дан. Велс, на реци Травни. Овде је била знатна римска населбина под именом: "Colonia Avrelia Antoniniana" Лаврак дан: Лорх, уњ су се населили Римљани у време импер: Аврелиана, де им је и флота дунавска становала. Њега су разорили у 6. веку Авари. Цетиум — Цетиња — дан. Сент — Пелтен, Јувавија дан. Салцбург, Соља Флавијева дан: Солфелд, Вирун дан. Фолмаркт и Целеја дан. Цилеј у Штирији.

г. __Панонија__, или земља Пана, Господе, заватала је цео простор почев сјеверно од Норике, међу реком Савом до утока ове у Дунав, и Дунавом од ниже Беча, па све амо до дан. Београда. Делила је се на тако звану Горњу и Доњњу Панонију. Градови су: Виндомина, дан. Беч, Карнун око дан. Петронела, Србарија д. Арабона, Стрида место рођења св. Јеронима дан: Сисак, Сегестика, Емона дан: Љубљана, Навтор, Брђана или Брегеција ниже мало од Коморана на Дунаву. Овде је умръо им: Велентин I Аквинк дан: Будим. У њему је 375 год. Им. Валентин II извикан за цара. Акуминк дан. Варадин, Таурунум — Таврун — данашњи Земун, Сирмија код дан. Митровице, при утоку Бакуње у Саву најзнатније место. У њему је била прва патриаршија српских племена, која је доцније — у 6. веку — пренета у Митровицу на Косову, па у данашњи Ђустендил, у Прехвалу на Шари, из ове у Солун Београд код Орида, па у Орид и т.д. У овом граду умръо је и погребен Марко Аврелије 180. Клавдије II 270. родио је се Проб 232. ког су убили побуњени војници због млогих послова ово изсушивања ритова, а Максимијан Херкулес родио је се близу њега. У њему је рођен и Констанс II 317. и Грацијан 359 год. а разрушен је овај град у V веку такође Хунима. Будалија или Бубалија недалеко од Срема, или дан. Митровице знатан рођењем импер: Деција; Србалија знатан са победе одржане Константином великим над Лицинијем, незна му се место, неки држе да је наша Свилајева у окр: Шаб: Мирша дан. Осек и Сопана место рођења импер: Максимина, код дан. Петоцрквја — Fünfkirchen.

д. __Србаљија — Тривалија__ — или прастара Србија граничила је се од запада Илириом, почев од Призрена и Шар планине па све до утока Дрине у Саву. Од сјевера Дунавом па до реке Вида Великог, а од истока Видом па до Балкана и јужно до дан. Црне Горе — Качаника и Шара планине. У њој су били градови: Сингидуним дан. Београд; Златогорск дан: Смедерево, у ком је прва винова лоза, а за владе импер: Проба посађена; Марг на утоку Мораве у Дунав; Виминака, или Биминакум, неки држе да је Костолац, а неки дан. Видин; Таљатис или Талија дан: Градишка; Егеста код Трајановог моста; Ратарија на реци Србици, или дан. Цибрици. Због Дака овде је био двојни легион римски; Ниш место рођена им: Константина Великог; Улпијан дан. Костендил. Јустинијан је овај град назвао Јустанијанија I. — Justiniania Prima, а Призрен II. — Justiniania Secunda - Скопље у ком је Регилијан управитељ над војскама илирским извикан за импер: по победи одржаној над Галијеном.

Овај простор земље опет млоги зову Горњом Мизиом; но под овим именом ваља разумети све земље од извора реке Рашке на дан: Балкану, па овим све даље овамо захватајући дан. Софију и друге земље.

е. __Доњња Мизија__, у овој су, вели се, од искона живили Срби или Србаљи. Она се простире од реке Вида па све до утока Дунава у Црно Море, и од Дунава па до Балкана. Градови су Осек — Oescus — главни град Србаља; Никопољ основан Трајаном; Доростељ дан. Силистрија а некадашња и права престолница до Симеуна бугарских царева, са столицом патриарха бугарског. Егис дан. Исакци, овде је Дарије цар Парсијски направио мост преко Дунава, преко ког му је војска пролазила у Скитију; Истрополис, или Истр. дан. Ђустенџе. На Цр. Мору: Томи дан. Баба, или Томисвар; Калатис дан: Мангалија; Одеса дан. Варна, Круна, а доцније Дионизиус близу дан. Варне.

ж. Под именом **__Дакије__** разуме се земља од Дунава сјеверу па чак до Герцингских шума и т.д. што ћемо ниже навести; но најобичније подразумевају дан. Румунију, Бесарабију Седмоградију и т.д. Што се градова тиче, такође ћемо и о њима доцније више говорити.

з. __Рашком, или Трациом__, обично је звата земља почев од Кавале дан: па право југоистоку на реку Нишаву стару, а дан. Кара-су. Од ове на Доспатске планине, а са ових на Балкан и овим до Црнога

Мора и Мале Азије. Од југа Рашку омива Јегејско Море. Но, као што смо више казали, она је се простирала од Црног и Јегејског мора па до Дунава и од Старе планине и Курбетске па до Босфора. Градови су јој: 1. Месемврија 2. Аполонија 3. Византија дан. Цариград, 4. Перинт, а пређашња Мигдонија. 5. Лизимахија, 6. Сест спрам Абида, на азијској страни, 7. Кардија са гробницом Хели, од куда су Хелини добили име, 8. Дариск на Ибру или дан: Марици, 9. Абдера и 10. Скоптесиле спрам острва Тасо. 11.Трајанопољ, на Ибру или Марици 12. Плотинопољ на Ибру, 13. Адрианопољ, а пређе Орестиада, добио је име од им: Адриана, који га је обновио — дан. Једрена — 14. Филипопољ, осн. Филипом Мак: такође на Ибру, а Римљани га назову Тропланинским — Trimontium.

и. <u>Маћедонија</u>, којој име, као обично, Грци доводе од Македона унука Девкалионова, имала је у разна времена и разне границе. Тако у време Филипа њој је придружена тако звана Пеонија — Пелагонија — Дарданија, или јужни окрајци некадашње Србије, а садање турске сјеверне покрајине Маћедоније, а понекад такозване и Уруминлије, а наше садање турске или за разлику од ове тако зване Старе, а боље и правилније Праве Србије. Но најстарије најверније и праве границе њене иду од утока р. Саламврије па средином Олимпа, од ког сјеверна стр: припадаТесалији, а јужна Маћедонији; одавде право међу језером Острово и Техово иде на више у висину до спрам језера Охридског ниже варошице Градишке, од које иду јој границе право истоку до планине Орбелуса. Од овог спуштају се право до спрам Кавале, а од ове, не дошав до мора, иду право западу до Струмице са изливом које и сама допире до мора. Сав горњи простор са градовима: Битољом, Костуром, Крушевом, Прилипом, Градишком, Радовићем, Штипом, Велесом, Скопљем и т.д. припада старој Дарданији старијој још Пеонији, или јужним окрајинама Праве Србије. Ова имена давана су овој покрајини у разна времена, по народима у њима сачињујућим.

Градови су јој били, истоку од Вардара: Кренида, од Филипа назван Филипи, знатан што га је подигао Филип са својих златних рудника и са одржане битке Октавианом и Антонијем над Брутом и Касиом. Но најзнатнији је с тога, што је сам Апостол Павле писао посланија своја његовим становницима, од куда је и постала у српском народу бивша, а сада пропала, секта Павликијана; јер су се српска племена ту одма и у времена апостолска, крстила. Амфиљ, на Струмици, гранични град међу Рашком и Маћедониом, Стагира на обали Стрменице или Стрмице место рођења Философа и ритора Аристотела; Акант знатан са Ксерксовог канала на полуострву Акти; Торона, Олинт, Потидеја, знатна с тога, што ју је Филип по освојењу од атинске републике разорио; Халкода, Терма, а после названа Тесалоника — дан. Солун — тобож с тога што га је Тесалија освоила. Но да су оба та имена измишљотине грчке, кои су се у тима особито одликовали, и да је се од искони звао Солун, сведоче посланице Апостола Павла, који га зове Солуном, а његове становнике Солуњанима. Дији приморски град; Пидна, а доцније Хитран, знатан што је у њему уморена Олимпиада мати Александра Вел: по заповести Касандра а што је ту пропао 585. год. по Хр: последњи цар. Персеј; Метона знатна с тога што ју је Филип по освојењу разорио с тога, што су му при јуришу избили десно око. Пела столица Филипова и место рођења Александра Великог; Едеса престолница македонских царева до Филипа, после гробница овихи место Филиповог убиства.

к. <u>Пеоније</u> или под владаоцима српским **<u>Дарданије</u>** т. ј. најглавнијег дела као што је се звао Праве Србије границе казали смо, а и обширније ћемо ниже казати, сада само наводимо: да јој је главни град био Белагуња — Pelagonia, Pelagona — садање разваливе у Правој Ст. Србији. Име јој незначи ништа друго до: бели гуњ, као што га Шкипи зову: "Мпелагуни и Мпелагона."

Оволико што се тиче старих земаља напоменусмо само зато: да се по политичким и непрестаним појединих шарлатана својевољним ширењем и сужавањем граница побројаних земаља небркају појмови о овима и тиме да се неправе заплети и замршаји. Ми нисмо напоменули границе данас чистих грчких земаља, као: Тесалије, које је име измишљено новијим Грцима, а у старо време она је се звала Ливадија, дакле опет српским језиком, а то значи: да су и у њој српска племена живила; Епира, Акарнаније и т.д. у којима негда становаше српски народ, па се прели које у Шкипе, а које у Грке и т.д. Ми би их могли навести, ама која вајда кад су за српство и укупно садање славенство већ одавно пропале.

Но да би се наша ствар још боље обистинила, сведоче ова имена места, градова и т.д. т.ј. да су Срби пре Елина у њима живили, а која најстарији Елини, или колонисте египатске, по доласку у ове српске земље, задржаше у употреби. Ми ћемо само она навести, која имају корена у српском језику, остављајући остала, као и она: за која би се посумњало да су српска. Тако: Орић — Oricum, Паљеста — Palaeste, Бутра — Buthrorum, Никопољ - од Нићи, ницати и поље — Додона Олимп, или Липа, Липјак пл. Оса пл. Пена р. — Peneus Πηνειος, Мелибеја — од Мели, мелки, мали Moelibea — Погази на заливу истог имена — од По и газ, газити преко воде, прелазити — Мала — Malea — на реци Спери Спери — Sperhea, Трач — Trachys, Ламија — од лам, мали срндаћ, кошутче, Лариса — од лар, ларчик, скрињица и завршетка –иса, -иза — Инах, Ина р. — Jnachus, Кранија, или Храна ил: — Crania, Страт гр: — Stratus од стратити, сатарити, изгубити — Ликорма — од лик свет, скуп лица и орма прибор овом, а можда је и Ликодра, па су је Елини онако изврнули. Калидон — Calydon, Ликирна, Ликореја пл. Парнас пл. — од парити у ваздуху лебдити, Криса — миш — Копајис јез. Левадија — Платеја, Атика — од ата отац, Рамње, — Rhamnus, Алопека место рођења Сократова, Микена или Мичена — Mycenae, Тречан, или Трезен — Traezen, Грмиона — Hermiona, Немеја—Nemea, Карија—Caryae, Селозија или Слазија, Неда — Neda р. Анданија, Мешена — Messene, Пила — Pylos, Самић —Samicum, Счил или Чил — Scyllus, Селина р. — Selinus, Силена — Cyllene, Дима, Падеа, Пирена, Паланција — Pallantium, Карин, Ида пл: Горчина — Gortina, Пара, Тера, Саламин, Мелита и т: — Вид. земљоп. из древ. свјета из раз. источ: н. пр. Алек. Брута II СП. 1828 год.

Остаје нам да прегледамо сама племена, која су некада живила у свим горeказаним земљама:

1. Рашани, или Раци— Ορακον —племе најмлогољудније, бар после Инђијанаца, на свету и од искони живеће у свој бившој Рашкој, која је се простирала од Дунава до реке Пјене у Грчкој; од Црног до Јегејског и Јадранског мора. Дакле у време Омирова Рашка је захватала све земље дан. српског Тропоља па и сама Елада и Грчка била је засељена Расима, шта више и у самој Атики живили су **Раси** или Рашани. Одтуда је Иридот могао рећи оно што смо напред споменули, а Јорнанд опет за Србе под именом Винида: да су врло млогољудни; да се састоје из разних племена, која носе помесна имена, на којима живе; но да су сви "'Sclavini". Тако је дакле био народ српски млогољудан и одтуда се само може протумачити Рашка Алпијска, ова овде, као и остале.

2. Мизи, под овим именом Грци су разумевали: **Србаље, Тривале - Гете, Даке, Дардане** и т.д. Ми смо раније казали: да се неслажемо са млогима, да су Мизи били мужеви; но да је то име измишљено и натурено неким српским племенима од стране Грка, као и име **Пелазга**. Као што смо рекли под именом Миза разумевају се сви становници дан. српског Тропоља, ван у Македонији, Рашкој, или Трацији и Илирији.

3. Брежани, Брегићи, Брђани — Горци Breges, Briges, Brygi, Brysas и т.д. такође племе срп. народа. Овај назив горе, планине, брда и т.д. брегом, само је се у данашњем српском народу сачувао, а у осталих садањих слав: племена не. Ово српско племе како овде у дан. срп: Тропољу, тако исто у данашњих слав. племена земљама живило је увек само по бреговима и врлетима, са којих је тако и прозвано. С тога видимо их око Драча, у дан. Турској Србији, по планинама, на Алпима и по другим врлетним странама.

Од ових и данас су се у нас сачувала Брда у Васојевићима, Брсјаци у јужним крајевима Праве Ст. Србије скоро опет, ако не око Драче, јер се ту на жалост пошкипише, а оно око планина и на планинама Крчену, Плашкавици, Лајници и т. д. огранцима Шара.

Једном речју и данас се сви становници по брдима са јужне стране Шара зову **Брсјаци** т:ј. Брђани, брски или брцски, одкуд је скраћено брсјак, као и од невесте неста, рукави, рукаји, и т.д. Овде је писме **д** најпре прешло у **ц** као и у дан: јужном наречју нашем, а после у **с**. Бива почешће да се каже господин, госпоцски па и госпоски од куда је и реч госа, госки, место господ, госпоски или господски постала.

Напротив у тим се истим земљама по равницама сви и данас зову **Пољани**, **Пољаци** и т.д. од поља. Г. Верковић тумачи ово име другчије и доводи га од брз. То тумачење као произвођење од неког Монголо - Фино - турског народа нема мести и оно се може само однети на г. Верковића и његову

филолошку мудрост. Грци су ове **Бреге**, или **Брђане**, звали још и Orestes т.ј. брђанима, горцима. У исту врсту спадају и Coralli или **Горали**, **Горци, Горштаци, Горани**, који су по Страбону живили на Балкану, а у првом веку по Христу Овидије у својој Понтијској Едегији описује их око Тома града, близу дан. Дунава.

Као најмањи део **Брега, Брегића** живи и данас; — но сасвим пошкипљени, ван типа и више од половине српских речи, као и свију обичаја једних и истих са Србима — шкипско племе Брегићи на Немерићским планинама у Албанији и на Бегудетским — Брекудетским — на граници дан: грч: краљевства. Од овог се пружају приморјем чак до дан. Авлоне. Из овог су племена тако зване **Сулиоте** или **Славоте**, далеко чувене са своје храбрости и јунаштва. Где год ови живе и данас им се сва места зову чистим српским именима. Они се такође деле на млога племена, које нам недопушта мали простор побројавати.

Горани, Гоpанићи и данас живе у Прав. Србији у Пећској нахији, а нарочито у Васојевићима, што опет показује ово исто што и Брђани или Брда.

У средњој дан. Албанији Немањића Зети, а Дрвенаровића Дедини, Црвеној Хрватској, Горњој Далмацији, или Приморју, живи и данас племе једно Горани, које се шкипски зове **Гаш**, а језик гашским или горанским. Осим типа и више српских, но тако званих шкипских речи у језику ништа више није ово племе сачувало српског. Остало му је још поштење и образ којим се од осталих Шкипа још и данас одликује. Од њих су постали и данашњи Крушмали или Кршмали, т.ј. кршогори; јер мал значи гора планина на шкипском језику. Гаш у дан. Турској Србији славе св. Петку, а племе православно и дан данашњи муче и приморавају да прими другог свеца; јер их ови, славећи с њима заједно, опомињу на некадашњу бившу њихову народност српску, веру и језик, којим и данас више; но шкипски говоре. У другим приликама помажу свом племену оставшем, као Срби правосл: због сродства.

У горње Горане урачунавају се и дан: мања тако звана сада Шкипска; но управо пошкипљена и још и данас нека скоро чиста српска племена, само са вером мухамеданском а имено: **Соли, Маврићи, Шала, Шоша и Хати**, који се још ненаучише шкипски; него и дан: данашњи говоре српски. Шаља племе слави и дан. св. Аранђела и говори још и данас скоро сасвим српски. Соли, или **Слб**. т.ј. Срб слави св. Аранђела, а **Шоше** св. Враче и више их је још и дан данашњи православних или Срба, него Мухамеданаца, или тако званих Арнаута,

Даље **Мркоnићи**, који осим српског језика и незнају други. А негледајући на свој мухамеданизам и дан данашњи још врше, као и сви остали, млоге српске обреде и то н.пр. сви славе св. Димитрију, по чему се православни у пећској и осталим нахијама у Турској Србији још и данас зову Митровићи; носе крста, или преслављују, а ови Мркоnићи и Мркоњићи носе још и барјаке црквене заоставше од старине, на, којима су: крстови, оцила, свеци, сунца, звезде и остало и ове им све ствари баш ништа несметају и невређају им мухамеданизам. Они живе од Скадарског језера па до мора и од Црне Горе па до Бојане. Ови, као и **Хотњани, Сопотнићи, Краснићи, Битичани, Гашњани, Крснићани** и т.д. који живе са оне стране Црног Дрима, а говоре колико српски, толико тројином шкипски, славе млоге свеце и т.д.

Горанском племену у турској Србији припадају и Крастенићи, који имају преко 2000 пушака, а живе око Плаве, међу Рожајем и Бераном, и негледајући што су Мухамеданци и што су скоро сасвим изгубили свој језик, опет признају од неког доба, за свог врховног господара кнеза црногорског. Ово племе зове се тако у Шкипа и Турака, а у Срба — т.ј. православних — Његушко и Дробњачко. Оно слави св. Ђурђа, којег слику предаје својим млађим појасевима.

Васојевићи пошкипљени и потурчени славе св. Александра, који пада 30.Августа, а Хришћани, осим овога, славе још и св.Саву. Тако **Херцеговчићи**, потурице у Никшићу, славе св. Ђорђа, **Пипери** — потурице св. Аранђела. Кучи потурице св. Николу, Феризовићи, потурице св. Луку, Груде — потурице — св. Николу, **Џулуповићи** св. Аранђела, **Хоте, Чевљани**; или **Озреновићи** св.Аранђела. Сви ови говоре само српски језик.

Племе **Горана** разпрострто је и скоро по свој турској Србији по планинама, што баш и сведочи наше наводе; но и дан данашњи више их је православних но Мухамеданаца и Латина, више их говоре

српски но шкипски, а сви имају једне и исте обичаје у свему и свачему и сви су грана једног и истог народа српског. Њих праве Шкипе обично зову **Љумљан**, а они сами православне, или Србе, зову **Митровчани** за разлику од себе, као Горана. Но осим овога у дан. тако званој турске Србије Црној Гори више Скопља налазе се развалине од града Горана испод којих је село српско тако звано Горане.

Овим племенима ваља додати и Плинијеве Gurescae, или **Гориће**, живше по свим бреговима Дарданије и Маћедоније. Данашњи тако звани Голак или Горак и Голап, који живе по целом Косову, гиланској, приштинској и другим нахијама и који говоре, као и сви досада побројани у Горњој тако званој дан. Албанији, или старој Зети, Црвеној Хрватској и т.д. — више српски, но шкипски, а има их који незнаду ни речице шкипски.

Тако исто тако звано племе **Лаб** или **Лап**, које махом живи по косовским равнинима — а оба та племена до данашњих наших јужних граница — више српски, но шкипски говоре. Обичаји, тип и све им је једно и исто са Србима, само их је од ових вера, а са овом и равноправност са Османлијама учинила да се, као деле од Срба, или тужне и чемерне раје турске, која је као и животиња у ствари, савршено безправна, по Корану и милости европске дипломације. Први славе св. Ђурђа и Аранђела, а други св. Николу и Илију; али како су на великом простору славе и друге свеце.

4. Лелићи, или Лелеги, по Страбону живили су по свој дан. Грчкој, Акарнанији, Етолији, Локриди, Виотији близу Мегаре и Левкади. Један део Мореје звао је се Лелегија, или Лехија, а старешина им је се звао Љељ — Lelex, — а син му Полкан — Polykaon у ког је жена била кћи Триопа. У Левкадских **Љелића** био је чувени Тјелебој са својих 27 синова, од ког је постало особито племе **Тјелебоји**, које је познато са своих разбоја. Дионизије Галикарнански сведочи: да су од овог племена постали доцнији грчки Етоли и Локри. Овом племену припадају и Лекићи. Млога племена и породице, како српске, тако и арнаутске, који се и данас зову **Леки, Лекићи** но ови су доцнији досељеници српског народа из Ђермание и Лужичких Србија. Лека има међу дан. Шкипима највише, међу којима су и пок. Биб Доде удаљенији неки рођаци и својте. До ових живили су тако звани **Курићи** или **Кори**, за које Страбон вели: да су живили близу Олимпа у Тесалији, о чему сведочи и тако звана Karitza или Корица, Корча.

5. Племе Kebreni — Срби, Србени или Сербрени — живили су по Страбону у дан. Трацији, или Рашкој око реке Аризбе. **Севкри**, или опет по нашем Серби — Срби по Иродоту не само да су населили сву стару Рашку; него су се разпрострли по свом дан. Тропољу српском а дошли чак до реке Пене у сјеверној Грчкој. Племе **Сарбе** или Србе, Срби — Satres — живило је, по Иродоту, на дан. планинама Родопским и Пангајским у Рашкој, где им је, на врху ових, био и храм бога Ваха, из ког су давали и изказивали пророштва осталим рашским племенима.

Тако исто и племе **Серберензес** — Serberenses т.ј. Срби живили су у Рашкој око самог Дунава. Они су грчки писани Σεβερεις што значи Сербис или Срби, Србићи. Да сва та имена разно написана означавају једно и исто Срб, Србићи, Србин и т.д. јасан нам је доказ и у томе: што је скоро после 1500 и више година, од овога, тако исто писао и Нестор Руски паметарист.

Тако у његовом опису похода Ољеговог на Цариград каже се у преводу:

> "Ољег скупи млого Варјага, Новгородаца, Туђина, Кривића,
> Мера, Древљана, Радимића, Вјатића, Пољана, Сјевера"

т.ј. Срба и т.д. Тек је Порфироћенит на 1400 год. од овог доба почео писати правилније и то: у место Satres, Ξεβερος, Sporates и т.д. Ξερβιων, т.ј.Срб, Србин, као што то осим осталога налазимо и у његову опису поданика руских кнежева до Монгола, као што је ово у преводу:

"Руски кнежеви у Новембру одправљали су се са дружинама из Кијева, у друге градове. Одправљали су се у земље θερβανων — Древљана — δρουγουβιτων — Драговића — Κριβιτζων — Криваћи — Σερβιων — Срба — и ту проводили зиме узимајући данак, од ових; но од Срба нема записано шта су узимали из чега се изводи: да им ови као и Козарским Каханима и нису били покорни. Тако се јасно види, да су Кијевци предложили козарској сабљи: "Меч обојуду остри," Древљани: "по

черној куни", Радимићи: "по шљагу" — т.ј. новац — а Сјеверјане, Срби, незна се шта. На основу овог оваквог писања хрђавог од туђине, који немогу ни написати ни изговорити име Срб, руски паметаристе непрестано натежу, па вели: да су то били Сјеверци, а не Срби и ако нележе сјеверу и најсјеверније од свију тадањих племена, која саставише Русију.

Само један једини честити и поштени Вељтман узима ствар онако какова је. — Навод наш сведочи нам и Дион Касије, да је одприлике око 29. год. пре Христа, пошто је изагнао Бастаране из Рашке, Марко Крас рим: војвода, ухватио млоге Србе и **Мерде** — ваљда Смерди — и свима заробљеницима изсекао руке. Но да баш немамо и овога, опет нам је јасан доказ о наведеном, толика оставша до данашњегдана имена места итд. у свој дан. Турској која носе имена Срб, Срба, Србића и т.д. а у која се не населише Срби у 5. и 7. веку. А да ово није од 5, 6. и 7. века по Христу, кад су и они приливи Срба ђерманских дошли да утамањивану своју рођену браћу, у овим земљама, помогну и оснаже противу туђина — то се само по себи разуме.

Другчије нити је нити може бити; јер нема смисла: да какав народ, за своје силе и славе, за свог пуног и силногсуштаствовања, надева имена местима, која сва скупа зове једним својим именом. Морају дакле бити племена, која опште народно и какво име носе, па ово и саобштавају својој месности; морају бити неки особити сталежи у једном народу, који своја имена дају месностима; напоследку мора бити нека особита љубав спрам тог имена па и редкост његова; те да се оно надева месностима, и природно је: да мора бити нека особита свест о себи самом, те да се то своје, које припада обштости, даје и надева месностима, које изчезавају и губе се у општем свом и свога укупног народа елементу.

Ми ћемо само неке месности навести, које носе име Срб. Тако: Србљани у Епиру, Србана, и Србљана такође тамо. Србињан код Ћустендила, Србкеј — т.ј. српско село код Самокова, Србин на Струми, Српско село више Орфана, Србица, на Алакмону, Срби на заливу Воло, Срби у Фтиотида, Србљанка у Коринту, Србани у Елади, Срби у Аркадији, Србина на Еубеји, Сробота у Месенији, Србица такође тамо, Србејка у Лаконији, још једна Србица, такође тамо и т.д. — вид. Рус: Бјес: 10 1859 године. Ово све, као и још 80 места Срб у Турској и Грчкој, јасно сведочи о станишту Срба у свима тим земљама још пре Христа и пре доласка Грка и Римљана, иначе ми немамо дата историјских да су се кадгод Срби насели на целом дан: Балкану, а напротив баш у његовим гудурама видимо сачуван чисти тип српски и славенски, што га у Бугара сада тако званих подунавских, или око Дунава живећих, скоро сасвим нема, те и личе више на Монголе и Татаре но на Славене.

6. Паранићи— Paranitae, долази од παρα близу и около (но по нашем парити, извијати, вити се), и ορος планина — живило је по гудурама и провалиама свију дарданских или јужне садање турске Србије, планинама, као што веле Плиније и Тит Ливије. У нас и дан: данашњих има **Паранића**, **Параносића**, **Парезановића** и т.д. као и места и села и по томе нема никаква места тумачењу туђем, које је увек произвољно и на никаквој филолођији и лођици, основано.

7. Милинићи и Миличанићи — Myones, Mylones — живили су по свој данашњој Тесалији , а нешто и Епиру. Њин још и дан данашњи има преко 150.000 душа, од којих једвали још 50.000 душа помало говоре српски, а остали су се сви које погрчили, које пошкипили и поцинцарили. Једини тако мали и незнатни "Гусинце," као одгранак од овог негда великог племена, и ако су потурчењаци, говоре још и дан данашњи врло мало српски. Понајвише станују око дан. тако зване планине Мичкела више Јанине. Ових Мија има које правосл: а које мухам: у дан. дибарској нахији око 32. села и сви говоре српски.

8. Племе **Добрића и Добрета**, по Иродоту и Плинију живило је у дан. Маћедонији и Рашкој. Они су знатни, као сајузници Аварских ханова што са овима још у 6. веку по Хрис: нападају на Солун, који неосвајају с тога што га св. Димитрије Солунски брани и заштићава. Одма до њих живили су **Ситонићи, Лучани и Горићани** — Sythones, Lyncestae et Gorynes, — као што веле, Страбон, Тит, Ливије и други, а Менандр, вели: да су они у 6. веку по Христу са 100.000 војника ударили на ослабелу Грчку смождули је и тамо се населили. Ово је збрка факта и неистина; јер су српска племена од искони тамо живила. У ред **Доброта** и Добрића спадају и **Драговићи** — Dragovitae — који су такође војевали на Солун. Пошкипљене Доброте обично се зову Језерите и живе у дан: такозваној дебарској нахији у

којој се и данас налази једна погловина, за коју причају, да је било езеро са кога се Доброте или Добрићи, **Дебрићи** зову **Језерићи** и **Језерите**. У њој је до скора био и један камени идол, ког су Инглизи однели. Народ га је поштовао, као и данас што поштује ту котловиност. Држи се, да је ту негда живио неки змај, а у народа српског около тога места живећег, као у Јанчи, Тресанчи, Битуши, Раосоки, Требишту, Реци, Мелничанима, Косоврасти, Лукову, Голом Брду, Речу, — кроз која села протиче река Радика, те се ти људи у нас зову **Рекалијама** — и данас се пева песма:

"Али тотнит ал' се земља тресе,
Ил' се вали језеро Добретићско?"

и т.д. а у њему воде ни од чуда.

Одкуда дакле на 400 и више год. пре Христа да Иродот спомиње о овима, па ти опет да се на 500 и више год. после Христа налазе на једном и истом месту, као непријатељи, и душмани грчки, и одкуда је то: да они Иродотови нису Срби, а ови св. Димитрије Солунског да су Срби а варвари, нека нам одговоре паметаристе, које су противног мишљења ? Главно је нека нам одговоре Фино-елинисте, фило-шкиписте и остали, који у свима овим народима волу да виде Тунгузе, Самоједе и остале, а само не Србе и славенска племена. Међу ове спада и наша Слависта г. Гиљфердинг, па да и неспомињеш туђине, који вечно држе: да су се дан. славенска племена једног лепог јутра појавила, као печурке, у европском земљишту и да су они варвари, Турци, и бог те свети зна шта још нису. Скоро 100 милиона Славена никоше уједанпут?!!? Е то је диво и не диво, чудо и нечудо. Као бојаги зашто немогу нићи чак и у 5. веку па и у 8. и 12. по Христу, кад могу гљиве и печурке да једног јутра освану онуда и на оним местима, о којима нигда и не сањаху? —Имена, Добрићи, Доброта и т.д. има тисућама и скору су сви још и дан данашњи српска ван нешто мало пошкипљених, потурчених, погрчених и поцинцарених.

Нетреба нам ништа више до само да наведемо нашу Дьбарцу, Дабарцу, Деборцу у Правој Ст. Србији, која је у време св.Саве звата Дьбьр иди по дан. изговору Дабар, у којој је била епископија прва међу осталих још 12. као што се вели:

,,òàæåå åïèñêîïû è ñâåmåíèêû è ä¿àêîíè
è ïîä¿àêîíû è âüñü ñëqæüáüí¿è ʏèíü’’

разделио је и устроио ако треба и како ваља, а сам митрополитски, или архиепископи чин поделио је, по месностима и ондашњим потребама земље, на 12 равних делова у то само у чистој срп. земљи, дајући им значај дванајесторице апостола, а сам је био први патриарх, или глава све српске цркве. Рекосмо патриарх, јер независаше ни од једног патриарха васионског. Што није и титулу патриарха носио, узрок је смиреност.Тај је се титула потпуно оличавали у речи, "први архиепископ", а осталих 12 српских митрополита били су други то јест другостепени архиепископи или митрополити. Први архиепископ свеједно значи што и патриарх.

Неће бити згорег да наведемо на овом месту по реду и основане митрополије српске у чистој срп: земљи, у време светогСаве, из којих се може видети и тадањи простор српских земаља и деоба српске црквене управе, која је била само над народом српским. Тако нам дакле долази

1. ,,qõüìñêîè zåìëè q Ñòîíh, âü õðàìü ïðhñâåòûå Áîãîðîäèöè’’

Столица је ове српске митрополије била у дан. Стагњу приморском далматинском граду. И данас још стоје огромне урвине и развалине од бив: срп. митрополије и митрополитских дворова и православне цркве св. Богородице, коју називају и св. Николе, ваљда од једног дела саборне цркве, посвећеног св. Николи

2.,,q zåòå ä¿wêëèò¿èñêîìü ïîìîð¿q âü õðàìh àðõèñòðàòèãà

Ìèõàèëà’’

Скоро на средини пута између Драча и Леша у дан: Албанији, а у самом приморју између села: Мојке, Ишма и Лађина, стоје и данас огромне и велике урвине од бив: српске митрополије, саборне цркве св. Аранђела и осталог. На урвинама ове цркве стоје и натписи који су старији од св.Саве, а на новијим грађевинама стоје и из доба светог Саве које нам говоре: да су од његова времена, т.ј. нашег св. Саве, које ћемо на свом месту и у делу којем припадају и навести.

3." ,,âü äüáðhõü’’

а то је данашња Доља и Горња Дъбрца, Дъборца, Деборца а и Дабарца као што се зову и лежи око 4 часа, а неки веле и 5 од Орида идући истокосјеверу. Цео се предел зове још и "Место и град цар Владимир" т.ј. град св. Владимира Јована, којег су мошти, код дан. Елбасана у Албанији, и у његовом сопственом манастиру. Ова је митрополија, у време нужди, и у турско доба премештана и то: 1. под Балшићем Ђурђем, 7 часова одавде идући западу и преко Црног Дрима у дан. оридској нахији, а ниже села Боровеца, где и сада стоје огромне урвине од бив: града Ђурђевог и епископије, или бискупије, којим се именом зове и цео околни предео, а и село једно мало "Бискупица" и "Бискупица Ђурђа Балшића." И одавде је пренета била у тако звани „Граждан" сада урвине 5 часова сјеверу од дан. турске Дибре, па кад је и овај од Турака порушен, и насилно потурчен, као и сва садања дибарска нахија, под том обвезом: "да свака кућа плаћа год. Султану по 9 пара", онда пошто Турци основаше дан: Дибру, пренесе се у ову, где се, и данас находи и т.д.

4.,,q Áqäèìè âü õðàìh ñâ. Ãåwðüã¿à’’

Ова је митрополија била југу од дан: Корче у Правој Србији, за 2 часа хода, на окрајцима планине Бучина или Будимља, где су и данас огромне и ужасне урвине и развалине од бивше српске митрополије, саборне цркве, бивше око овог, као и око свију поменутих, митрополија, града и т.д.

5.,,q Ðàñh õðàìh ñâ. Àïîñòîëü’’

За нашу стару Рашку Грци причају да је била негде око дан. Разлога на источним окрајцима тако сада зване Старе Србије, између: Самокова, Татарпазарџика и планине Периндага, или старог Орбелуса. Али овде није била наша стара Раса, или Рашка; него је била на дан: Балкану и то на реци "Вопча Рашка" или "Голема Рашка" која се ниже Филипопоља улива у стари и тадањи Ибар, а садању нашу Марицу.

И данас стоје огромне урвине и развалине од старе српске престолнице Рашке, где је садања турска варошица Илица на реци Рашкој, и за 2 часова југозападу од ове садање Илице и Лисе старосрпске престолнице рашких жупана и Немањине Рашке, близу села св. Апостол Павле, — стоје ужасно огромне урвине и развалине од старе српске митрополије Рашке, бив. саборне цркве, двораца, града око ових и т.д. Због ових урвина и цркве св. Апостола прозвано је и садање село ниже ових св: Павле а једна му се улица или махали зове "св.Петар".

Да није Рашка дан. Нови Пазар, видеће се на свом месту. Осим случајно назване дан. Рашке и старе црквице св. Петра и Павла близу данашњег од Турака основаног "Ени Базар-а" — или срп. Новогпазара на место разореног срп: града и паланке "Трговишта" који лежи 2 часа југозападу од турског Новогпазара, који је чисти превод срп: стар: Трговишта, — стоје огромне урвине и развалине од града Рашке, код којег је сада и огромно арнаутско село, у скопљанској нахији, за 4 часа хода сјеверозападу уз Вардар од Скопља.

Осим овог града Рашке, и села са тим истим именом,ту је и река Мала и Велика Рашка, које се уливају у Вардар. Кад неби била стара Рашка на горе назначеном месту у дан. Балканима, онда је

приличније да је ова овде Рашка у Скопљанској нахији старосрпска престолница, наших краљева и бив: великих Жупана, а не вајно и случајно названо месташце Рашка код дан: турског Новогпазара и т:д:

Али и ова овде, као и поменута случајноназвата код дан: тур: Новог Пазара Рашка да нису праве и старе престолнице српске јасно сведочи деоба великог жупанства Рашке, под срп: краљем Бодином у почетку XI века, на јужни део, великог жупанства рашког који је дао жупану Вукану, а овај седео у Скопљу, и сјеверни, који је дао вел: Жуп: Марку или Стефану, а овај опет седео у дан: Нишу и т.д. Иначе како би ови седели у Скопљу и Нишу?

6.,,q Õâîñòüèh q Ñòqäåíèöh’’

а ова је Студеница 5 часова право сјеверу од Пећи, а око 5 ½, југу од Новог Пазара. И данас стоје огромне урвине и развалине од ове митрополије. Ту је село Студеница. Река, која се улива у Исток, такођe Студеница и т.д. Она је се звала, за разлику од Немањине дан. Студенице у кнежевини још и Стара, а и Мала Студеница и т.д.

7. ,,q Ïðèzðhíq âü õðàìh ñâ. Áîãîðîäèöû’’

Овај храм стои још и дан данашњи, али је потурчен и зову га "Џума џими си" т.ј. св. Петка џамија.

8.,,q Ãðàäüʏàíèöè âü õðàìh ñâ. Áîãîðîäèöû’’

На место старе цркве св. Милутин краљ српски,— којег су св. мошти у Средцу, а сада тако званој Софији, која се тако прозва од цркве свете Софије, коју је ту подигао свети Милутин, — подигао је данашњу Грачаницу на тужном и чемерном Косову пољу, 2 ½, часа западу од Приштине. Одавде је се селила митрополитска столица у Липљан, Приштину, Јањево, Новобрдо и т.д. где је и пропала.

9.,,q Òîïüëèöè âü õðàìh ñâ. Íèêîëè’’

и данас стоји доцније преправљан, прастари манастир св. Николе у Топлици 5 часова сјеверу од Битоља у Правој Старој Србији. Он се и данас хвали и слави, као митрополија, а има и турске берате да му несме нико и ништа; но покрај свега тога он долази своме последњем паду. Око њега стоје 24 урвине од бив: разних цркава и монастира, као и око св.Богородице у Дабарци и т.д.

10.,,q Áðàíèʏåâq âü õðàìh ñâ. Íèêîëè’’

Старо је Браничево било све од Мораве и Дунава, па и између ових, Старе Планине и Балкана до реке Вида и утока овог у Дунав. Цео равнијски предео овог простора звао је се Браничево. Од овог је један део био уступио Милутин бугарском краљу Шишманину, као прћију уз своју ћерку Неду, а доцнију св. Јелену, па Стефан Дечански опет то повратио Србији по смрти свог зета бугарског краља Михаила. И данас при утоку Вида у Дунав стоје огромне урвине од потрикане и разв. цркве св. Николе.

11.,,q Áhëüãðààh âü õðàìh ñâ. Áîãîðîäèöè’’

Ова је епискупија била у данашњем Белградчику јужно од Видина, за 9 часова а од границе кнежевине Србије 1 ½; час хода, а не у данашњем Београду; јер се дан: Београд није у то доба звао Београдом, а да је се баш и звао, он није био у српским него у маџарским рукама. У маџарским рукама од дан: кнежевине Србијице, или бив: турског београдског пашалука, било је у то доба ¾ све док се

Драгутин неожени са Катарином ћерком маџарског краља и овај му непредаде област београдску, зворничку и т.д. као што причају наши и туђи летописци. Свети Сава дакле није могао постављати своју и српску митрополију у маџарској држави, нити би му је ова титула, све кад би он хтео.

12.,,q Ìîðàâèöàõü âü õðàìh ñâ. Àõèëè"’’

Ова је српска митрополија била у дан. селу Архиљевици, при речици Моравици, кумановске нахије, а не где је дан: наше Ариље. Што се у нас држи: да је то дан: Ариље у кнежевини, то је чиста измишљотина, као што се и у већини у нас држи скоро за све наше прошле па и за неке оставше епископије и митрополије које су тек онако од ока узимате и по наличитим и једнаким именима сад: места и села.

Да одиста ова митрополпја св.Саве није била у дан: кнежевини, сведоче нам огромне урвине и развалине цркве св. Ахилија у Архиљевици сада сасвим арнаутском селу Кумановске нахије Праве Старе Србије. Огромне и дивне урвине ове са натписима још и данас стоје и стајаће још дуго. У њима леже погребени млоги наши митрополити те срп: св.Саве митрополије, као и знатна лица из царске и осталих породица. Да дан: наше Ариље није место митрополије, коју је основао св.Сава, необорим је доказ овај: што је тај храм подигао Драгутин, пошто је добио, као прћију уз своју жену од Маџара Београд, Мачву, Зворник или боље да кажемо ¾ дан. кнежевине, Подигао га је пред саму своју смрт, кад и Троношу, Рачу, св.Тројицу у Босни, Ловницу и т.д.

А ово је се све сбило на својих око 90 год. после св.Саве, или боље за пуних 100 год. доцније него што је св.Сава оснивао у Србији поменуте митрополије. Нагађање: да је оданде пренета епискупија у Ужице, невреди ништа, јер одкуд је онда она бив: у Ваљеву, Шапцу, Гроцкој, Смедереву, Карановцу, Крушевцу, Новомпазару, Зворнику и т.д.? Епископија је ужичка, после светог Саве, као и све поменутих места, чедо турског, а не срп: доба, — а пре доба св. Саве и овог Илириских екзарка — па као такова незаслужује да се о њој говори. О овим доцнијим епискупиама и Љетописима, није вредно ни говорити, као о стварима, које изиђоше испод пера јежовинских руку и глупих њихових присталица, који се стараху, да:

> "униште све оно што је било српско, или бар да га сведу ни најмањији простор, како би га лакше прождрли и како би што пре нестало Срба и свега српског са лица ове српске земље."

Ко се сумња о нашем наводу, нека добро проучи измишљотину ону, као да је св.Сава основао некакву своју митрополију у некаком селу Дабру у Ерцеговини.

Свако зна: да је Ерцеговина постала тек у 15. веку и то у време њеног поглавица Косаче; а св. Сава живио је у почетку 13. века, дакле око 200 и нешто више година. Тако је исто и стару срп. Рашку могла само јежованска пропаганда пренети на дан: турски и од њих основани Новипазар. Ово ваљда зна сваки зналац наше прошлости и знаће да је чиста лаж и измишљотина, што млоги држе да је дан. Новипазар на месту старе престолнице Рашке, а нарочито пак они који знају да је дан. Новипазар постао од Турцима разореног старог српског Трговишта. Ко пак незна, а сумња се о наведеном, нека прочита ове речи у Рајића ист. т. 4. ст. 443—445. Божијеју милостију православ: Архиепископ Пећскиј и всјех Сербов и Богаров и Цјелогa Илирика .митрополит и патриарх Василије Јовановић. Даље св.Горе Хиландарске архимандрит Елисеј родом Расијанин. Смирени митрополит Рассијскиј Евстатије, св. Успепске велике Лавре Смирени архимандрит Константин и Игуман Рувим и свето-троическе обитељи Дечанске смирени игуман Захарије и Ново-Пазарски Протопресвитер Андреја Николајев и т.д. сви веле:

"Второје место било Торговише, Шлос и дом перви Рашковића, јакоже и ниње стјени јего стојат, при рјеци Рашки, еже Турци разорили и в мјесто јего постројили другоје мјесто еже назваше Нови-Пазар таже: скоро в љетје 1688 и 1702. город стенами сазидаша" и т.д.

А ово говоре ето видите прва и најзнатнија, најпоштенија и најученија лица међу свим Србима у год. 1703. која немају ни глупости, ни интереса, као млоги ранији и туђи историци што чине једни и по занешености, а други и већина глупости. Што пак тако мисли и држи пок. Шафарик, томе није чудо; јер је се он у овоме, као и у свему што се ђеографије и етнографије српске тиче, држао само васпитаника аустријских јежована, људи којима је вазда Аустрија, са својом пропагандом уливала мрачне мисли и појмове, из којих би их могла само Аустрија у светлост и то само немачку извести.

Ако се тако хоће да узима и тек онако од рамена онда је се и данашња Рача при утоку Дрине у Саву звала Рашка и ми можемо избројати којекаквих речица и потока које посе име Рашка као и места најмање 50 баш онако исто као и Бистрица, Дринова, Драчица и т.д. Парфирогенит и остали кажу: да су Срби заузели земље по Ибру и Рашкој, а у то доба нити је се ова Рашка ни Ибар па ни дан. Марица звала тако; него је се Марица тек кад су Срби под Милутином завладали њеном средином тако прозвала Марицом, а до тадањи и доцнији у Грка и Грчкој Ибар прелио се или боље да каже предено се — Ибар — у Марицу. Данашњи Ибар чисто се зова и Рибар у песмама, а у Старој Србији зову га његовим правим именом само "Баранска река", а никад Ибар, ван оних који су долазили у књежевину и то му име у њој чули.

Тек су га званична акта у томе утврдила, и то од времена кнеза Милоша, који је и предео Рујански, у ужичкој нахији, преименовао у Мачкатски, Бинчу Мораву у Бугарску, те ова тако постаде негледајући: што сва Права Стара, Србија и све мапе до кнеза Милоша зову тако звану дан: Бугарску Мораву, Бинчок, Бинч Моравом, а највише само Моравом. Она има и градове тог имена Биноч 3 часа од града Мораве, а 6 од извора њена од куда се тако и зове. Кнез Милош по својој тадањој увиђавности и својевољињу је крстио у Бугарска Морава само зато што је неколико села населио у Србији јужној, по његовом мишљењу Бугарима, те тако прозове и ту Мораву и цео срез Бугар — Моравски, а стару Моравицу или западну Мораву прозове Моравом, коју доцније ђеографисте назову српском, као бајаги да је она горепоменута Манџурска. Ко поверује овом нек завири у званична акта, мин. унутр: дела, нек види предевање Палежа у Обреновац, Гургусовца у Књажевац, Деспотовице и Бруснице у г.Милановац и т.д. Напослетку и предевање презимена људима и печатање: да н.п. Јакшић и Угричић и нису од оних старих јунака српских и старих породица знатних војвода Јакшића и Угрица и т.д. него су то тек узели људи себи да се тиме само боље препоруче и т.д. Народна правда, народна имовина, народна свест и народно добро, захтевају: да се име Бугар — Морава укине и да јој се поврати право старо име њено.

Даље овде, као мимогред додајемо: да и епискупска столица тако звана Студеничка, или Хвостањска није била у дан. Студеници, него у Студеници пећске нахије, од које се урвине и развалине и дан данашњи налазе скоро читаве, између села Тучета и Белице 5 часова од Пећи а у селу Студеници, крај којег протиче и река Студеница, о чему говори и Екард; а ми смо још и горе више напоменули. Народ те развалине и дан данашњи тако зове и прича: да је ту седео св. Сава, а не у Студеници дан. кнежевине. Тако исто епискупијаТопличка није била у дан.Топлици на Косову; него у Топлици јужне турске Србије, или старе Дардание у монастиру св. Николе Топличког битољске нахије, где је и река Топлица, која се улива у Жељезничку реку и т.д. Да је другчије требало би се запитати: шта ће толике и тако ублизу епискупије, у Липљану, у Топлици, у Градчаници, у Призрену у дан. Новом Пазару и т, д. кад ту нема ни понеколико часова растојања?

Да одиста нису биле митрополије св.Саве у свим местима и да нису захватале овај простор зар неби Грци, пошто се намирише са кнезом Лазаром о титули императорској и простару српске патриаршије, од овога одузели још коју епискупију, као што је случај са софијском, ломпаланачком, врачанском, велшком и т.д. И као што је случај са екзархиама и њихним епискупиама, Охридском и Трновском, које отргоше испод државне управе пећске патриаршије, а дадоше својој цариградској и под ову подвргоше?

Пећска патриаршија, под Душаном захватала је сву Мађедонију, скоро сву Тракију, сву Тесалију, Епир, већи део дан: Грчке, сву Албанију, Бугарску, Влашку и Молдавију и т.д. Ове све земље одузеше Грци, пошто се измириша са Лазарем као земље над којима владаху до Душана патриарси грчки, екзарх оридски и бугарски и т.д.

Шта више од чистих срп: земаља отеше епискупије: србичку — серфице — трикалску, пелагонску и још млоге друге па их придадоше екзархији оридској, а тако исто помињате — софијску, видинску, врачанску, ломпаланачку и т.д. па их подвргоше под цариградску: јер је ова била прождрла екзархију бугарску. Ово ће нам све потврдити и простор бив. срп. патриаршије признати као срп: под Лазаром – вид. Глас.срп.уч. др.т. 8 и 9 беогр. 1866 и 1867 год.

У овај простор спадају епископије:

1. Дупничка са столицом епискупа у Дупници, у Правој Србији
2. Ихтиманска у Правој Србији на дан. Балкану
3. Самоковска у Самокову у дан. Пр. Србији
4. у Скопљу
5. у Врањи
6. у Егри Паланци или Кривој Паланци
7. у Тетову
8. у Нишу
9. у Хисару или дан. Крушевцу
10. у Радомиру
11. у Ђустендилу или Костендилу
12. у Штипу
13. у Радовићу све у Пр. Србији
14. у Новом Пазару
15. у Босни Сарајеву
16. у Мостару – Ерцеговини
17. у Травнику
18. у Хисарџику на Балкану у Пр. Србији
19. у Плијевљу – Таслиџа
20. у ПријеДору у Крајини – ова је погрешком написана у Пријепољу
21. у Зворнику
22. у Ужици
23. у Дебарци Пр. Србија
24. у Мецову у дан. Костурској нахији Пр. Србије
25. у Клисури у авлонској нахији Пр. Србије
26. у Локвену прилепске нахије
27. у Бељови међу Воденом и Јенице у Мађедонији
28. у Еласони у Тесалији
29. у Мајдану у босанској краини
30. у Смедереву
31. у Чинару у елбасанској нахији
32. у Лешу
33. у Ладеднику, а то је у топличком манастиру битољске нахије
34. у Призрену
35. у Пироту
36. у Кратову
37. у Дубровнику
38. у Белградчику
39. у Враци
40. у Берковцу
41. у Србици или Чибри дан. видинске нахије
42. у Патију у Мађедонији
43. у Лариси у Тесалији

44. у Разлогу у Пр. Србији
и још 8 епископија, за које се не зна где су и т.д.

Пошто смо тако пребрајали српске патриаршије епископије, или Владикате, остављамо их с том примедбом: да су оне опет имале своје владикате, које су им биле подчињене, а столице им биле по монастирима. Ово јасно доказује наше горње истините и праве наводе, а руши и обара непроучене добро факте и онако насумце и обично наше лакомислено суђење, или управо да се изразимо и несуђење никакво, но нашу претерану и дивљачку лакомисленост.

Особито се ово види у епископиама Злетовској, Жеглиговској и млогим другим, које се: у нашим споменицима спомињу, а у турским беритима нема их нигде ни од корова. Напослетку нам ово све сведочи и сам простор земље српске, коју је Немања ослободио, повратио Србији од Грчке, а његови потомци, ако је нису увеличавали, као што знамо из историје нису одиста умањавали.Тај је његов простор био истоку од дан. реке Великог Искра а боље Вида, па прелазећи овај код места тако званог Бугарског Извора, одатле иде право истоку на прави Балкан спрам Габрова. а од овог иде југу на Чирпан на Марицу сниже овог и т.д.

Зна се да је и Стефан Дечански побивши Бугаре и кад су му се ови улагивајући се и грдећи свог убијеног краља Михаила, покоравали и т.д. — дошао само до границе српске на међи ове и бугарске државе тако званог места Бугарског Извора, а даље није хтео да иде и т.д. — види Срећ: Стар. Дечан. стр.

Одавде је ишла јужна српска граница све западу до више Мелника, Демирхисара и т.д. па од више Прилепа спуштала се доле ниже и још јужније до испод Лерина, и одавде ишла право западу до Јадранског мора спрам Авлоне и тд. Од сјевера ишла је захватајући већи део Далмације, па се спуштала југу захватајући више од половине садање Босне и ¾ кн: Србице и више Неготина у овој ударала на Дунав, а овим даље до утока уњ Вида, на којем је био стари бугарски Видин, са којег је се тако овај град и прозвао и т.д. Ово ће нам све најбоље потврдити речи из животописа Немањиног, о којем се до данас нико и ниучему несумња.

У њему се вели ово:

,,Ñâåòû Ñvìåwíü ñü qãðüñêèìü êðàëåìü
— и т.д.— äîíäå ãðàäà äî ñðhäüöà‘‘’’

Средац је дан. Софија која је тако прозвана због цркве срп: краља Милутина св. Софије, у којој му а данас леже нетљене мошти, но без десне руке. Руку су му одсекле пропагандисте бугарске, кад су теле и мошти да му униште, али околни сељаци Срби прав: и Мухамеданци недопустише да то ураде. Ово су зато хтели да учине да изкорене српство тобож из бугарске земље; јер знају да су те земље српске иначе српски краљ неби се сахранио у туђој земљи.

Колико смо глупи нека се види Крстићева Историја Срба која се предаје у нашим Гимназијама а у којој се дан: Софија или српски Средац зове стари српски Велблужд!?

~ãî è âü wïqñòhí¿å êîíüʏíèîå ðåêîìàãî è âü ñüâðøåí¿å ïîñòàâè. Âüzâðàmqæå ñå ðèzh qãðüñêîìq âü ñâî~ ~ìq âëàäèʏüñòâî, wíü æå ñâåòè ^òâðàmü ñå wò èåãî èäå ñü ñèëîþ íà ãðàäü Ïåðüíèêü—

и данас развалине на планини Периндагу, или огранку старог Орбелинуса. Ово је на граници праве Србије и Мађедоније,

è òüü ñüêðqøèâü ñèëîþ ñâî~þè âü wïqñüòhí¿å ñüòâîðè è ãðàäü Ñòîáü

и данас је Стоб па граници Праве Србије и Маћедоније, но мала и незнатна варошица са силним развалинама старог града Стоба
è ãðàäü Zåìüëèíü дан. раз: 4 часа истоку од Штипа. Сада је и село Землин ниже ових разв:
è ãðàäü Âåëüáëqæäü и данас огромне разв: на Етропол Балкану сјевероисточно од Софије више варошице Етропоља
è ãðàäü Æèòîìüñêü и данас огромне развалине 5 часова југозападу од Прилипа на планини Крушевици
è ãðàäü Ñêîïëh дан. Скопље у Прав. Србији
è ãðàäü Ëhøüêü âü äîëèhìü; ïîëîzh данас раз: више монастира св. Атанасије у селу Лешку l ½ час истоку од Тетова
è ãðàäü Ãðàäüöü и дан: раз: у Дељној Дебрци, или град св. Владимира 5 часова сјеверу од Орида, а 7 југоистоку ниже Дибре
è ãðàäü Ïðèzðhíü дан. Призрен
è ãðàäü Ñëàâüíè Íèøü дан, Ниш
è ãðàäü Ñâðüëèãü и данас развалине од града у кнежевачком округу, од куд је добио име и срез сврлижски
è ãðàäü Ðàâüíè ниже дан. Видина на реци Арцеруму и данас стоје раз: овог града, који је се у Римљана звао Ratаria или Ramnia. Неки држе да је на реци Србици или дан. Чибрици
è ãðàäü Êîzüíèêü и дан: раз: од града у крушевачком округу одкуда је и срез назнички постао. Види Pam; Drev: Pis: Jchos: P: J: Safarik Pr:185l год.

А што се тиче Далмације и Зете или Дедине и Очине Немањине, види даље у истом делу. Архиепискупско место, или столица тадање патриаршије св.Саве била је 3—4 год. у Жичи, а кад му се брат Стефан правовенчани зарати с Маџарима, пренесе се у дан: Пећски манастир, где је доцније смештена Душанова патриаршија; јер је Жича — по писму светог Саве св. Арсенији првом

—,,áèëà íà ìåãüè qãðüñêîè zåìëè’’

Ово је доказ колико је се тада сјеверу пружала Србија у овој дан. кнежевини Србији. По овоме и простору признате, под Лазаром, од Грка и васионске цркве, патриаршије српске; ово је још мањији део српских земаља захватала, но што је била земља државе Немањине, а сведена је на исти и мањи простор, који је био под патриаршиом српском основаном св. Савом. Грци дакле нису ни једну стопу присвојених Србима српских земаља после св. Саве признавали за српске земље.

9. Долонци, Долинићи, Долићи — Doloncas, Dolonci, Dolones, Doliones и Doloncae — Живили су како у Малој Азији и око Црнога мора, тако исто и у данашњој Рашкој око Ибра или данашње Марице. Као што прича Иродот, ово је српско племе чувени Милциад атински са грчким безкућницима, скитачима и скитницама, на превари, покорио и обрнуо у робство. А да би их у овоме одржао, као и да би и остала српска племена живећи тада око Ибра, или дан: Марице покорио, подигао је огромне тврђаве и зидине, око бив: долинићског града Загоре — Zagora — а из ових зидина и тврђава непрестано нападао на простодушна, поверљива, искрена, срдачна и лакомислена племена српска, одводећи их непрестано у робље

Остатци ових и данас се налазе у Рашкој, или Тракији дан. Неки део од њих избегао је одтуда и дочепао се брдовитијих предела, као што су кичевска, тетовска итд. нахија у турској, или Правој

Србији, где неколико десетака имена села и места налазимо, као и река које носе име Доленци и то Горњи Доленци, Доњне Доленце и т.д. Но осим овога они живе у скоро свој тако званој сада средњој Албанији, у пределу тако званом од странаца Мацукул, а они га зову Малакула.

Ови данас нити су тако рећи прави Шкипи, ни Турци јер како на језике, тако исто и на народности ових Турака мрзе и непримају их за своје а тако исто нису веле ни Срби; него састављају за се неку особиту народност, што им је могуће код својих 30 до 25 000 пушака. На Шкипе праве особито мрзе, и диче се својим језиком, који је истина највише српски, али страшно изкварен и осакаћен туђим језицима и речима млогим. Славе такође, као и ови горе поменути у тако званој данас Горњој Албанији или српској Црвеној Хрватској, Зети и Приморју, св. Николу, а и понеке друге свеце. Њих расутих има и по осталим срп. крајевима или бар од њих оставших имена места и т.д.

10. Црнићи — Ceraunii, а град Црнач Cernes — На V. табли Европе означени су да су живили, по Птоломеју, у Илирији, Далмацији и близу Јадранског мора и Јадрије. Они обично, по старим ђеографистима, живе по планинама, које се зову Црне — планине или mons Ceraunii. Већи део овог негда бившег чистог српског племена са мухамеданством примио је и шкипски, као слободан и у околини господствујући, језик и дан данашњи живе под именом Црногораца на српском, а на шкипском језику под именом **Малезија**—од "Мал" планина и "зи" црна, црни, — Малезије су са свога јунаштва, разбојништва и карактера целом свету познате, те с тога о њима нећемо говорити.

Но ваља нам рећи о **Црногорцима**, који остадоше још Срби и који се од искони тако зваху, а и данас зову. Они и дан данашњи говоре најчистијим старо-српским језиком. Они и данас као и на Велебиту у Далмацији носе сво црно одело и дреје не само, него и рубље и преобуке, па и капе и чарапе, оплакујући тужну и чемерну пропаст српског царства на несретном пољу Косову. Они нам то сваки причају и говоре, те и знаду зашто тако чине. Црногорци ови у кнежевини Црној Гори и на граници Далмације и Ерцеговине носе само црно око капа, као знак туге и жалости за Косовом, а ови у Скопљанској нахији Праве Србије све и сва. Црногорци се у кнежевини боре за име и народност српску с ножем и пушком у руци, а ови угњетени са свију страна, само са речима, оделом, понашањем и изгрединама својим. Ми се нећемо упуштати у даља сравњивања и тумачења, но ћемо само ово рећи: да од разорених неколико више од две стотине цркава и монастира, који, по причању народнем, зајиста стајаху у Црној Гори Праве Србије, у Скопљан: Гиланској, и Кумановској нахији, неколико села православних сачуваше не само свако по две, него и млоге старе књиге, које ни као што пишу "на зорт" одузе путник један, о ком је се разгласило да је био г. Гилфердинг.

Они и дан. данашњи живе у овим као најзнатнијим селима: Кучевишту са 120 кућа и школом, Мирковцима са 80 и школом, Бањанима са 50, Чучару са 40, Бразди са 30, Побужи са 40 и школом, Бродцу са 20, Љубанцу са 50, Оризару са 20, Булачанима са 80 кућа Срба школом српском и 80 пошкипљењака, Љубетену 80 пошкипљењака и 2, Срба, Блаци са 40, Висбедову са 60 Срба и 20 пошкипљењака. Ово исто српско племе живило је под именом **Црнићи** — Carne, Carni или Чарни, Чарнићи, што опет означава Црниће, — у Италији до Венета, или Венда и у сјеверној дан. Грчкој, од којих су произашли: **Телебоји** — Teleboae — **Вагри, Дуљеби и Харвати** или **Рвати** — Dolopes et Corybantes — и звали су се по Страбону сви у скупа Акарнани. Пошкипњаци овога племена, које Хришћани зову Црнићи, а они сами себе зову **Валишићи** или **Оштро Зубаничани**, славе св. Василију Кесаријског ког зову Велики.

11. Дарданићи — Dardanos које Солин зове "Trojana prosopia" — живило је од дан. Дунава око Видина и Ораховца, на реци Скитулу у Правој Србији, па чак по свој бившој Дарданији, или јужним и југоисточним окрајинама Праве, а сада турске Србије. У ових су градови: Рашки на реци Рашкој, која утиче у Марицу, Штип, Самоков, Скопље, Крушево или Стари дол, Радовић, Прилип, Битол, Костур и т.д. од његовог некадашњег живовања око дан. Ниша остао је назив једне простране равнице, која се зове Дардана а и Дердена. Мањи део овог српског племена пошкипио је се и живи у тако званој дан. Албанији, а већи живи још и дан данашњи, као Срби, у поменутим градовима и њиховим околинама. Као садањи Шкипи под именом **Дарда** ово се племе одликује, како храброшћу и карактером, тако исто и још чистим типом српским. Од њих су **Гусинце** који су сви Мухамедани, а ни речице незнају ни

турски ни шкипски и једнако мрзе на један и други језик као на туђе и непријатељске. Њих има свега до 150.000 душа.

12. Торбеши, Торбићи и Торби и Ерића или Ере — Tharops, Erops, Aerapos, Tharypos, Tharybas, Triopos, Dropidos, Dryopos и т.д. као што их пишу Страбон, Дионизије Галикар: Диодор и остали — простирало је се негда по свој дан. Грчкој и Мореи, на планинама Ета, Спере, р: око Парноса, на границама Епира међу такође српским племенима **Селићима** и **Кишубима** — Selles и Kassopaei — а одавде даље су се повлачили све по планинама, докле се нису наставили по свој дан. Шар планини, и њеним огранцима: Влајници, Дервенској и осталим оближњим Тетовске, Призренске, Дибарске и нешто кичевске нахије у Правој Србији.

Они су данас скоро све сами потурчењаци, ама ни речице неће да говоре на другом језику до на свом правом матерњем и очинским, чистим српским, а има их који су се тек пре 150. год. потурчили. Они имају и сада по двоја гробља и то једна стара, у којима су им очеви као православни християни сахрањивани, и садања, у која се као мухамеданци по вери, али по народности ипак као Срби, погребавају. Старине српске, као цркве, манастире и т.д. неруше, а где би се то догодило, као што је био случај пре неколико година у Броду, у ком има преко 700 кућа, што су једни ђаволасти сватови, да би наљутили једну бабу, која је вечно палила недељом свеће и кандила у једној читавој цркви, ову развалили у неколико и старе јој књиге разнели — опет све Бог казнио. Ту их веле и ако су Мухамеданци ове је казнио тим што им је те године ударила поплава и скоро све утаманила. Они се и данас венчавају само у недеље. Врше све српске обреде и обичаје, као: славе, венчања, погребе, рођења, задужбине, даће и т.д. Певају све само српске песме.

Ово су једини потурчењаци, који се нестиде и некрију, да вам кажу да су Срби и сада, да су се нагнани силом потурчили, да су имали своје старе српске цареве, а ови садањи турски да су им туђи и т.д. Они су најсвеснији од свију и Срба и Мухамеданаца у Турској и најснажнији и јачи, те су с тога обично сви пеливани. Ради овог пеливанлука иду по свој Турској и тамо се науче турски, али шкипски и ако знаду тешко говоре. Кад их као пеливање остави снага, онда праве бозу, алву, кокице и млекаџије су и т.д. те опет скитају по туђим странама. Једино је у чему наличе на Турке, а то је саревњивост спрам жена, те их гоне да се покривају.

Који остају дома, главно занимају се само са сточарством, с тога зими иду са стадом у Тесалију, Солунско поље, Малу Азију и т.д. свирајући у своје гавале, или кавале, и поштујући и слушајући сви старешину, који се зове Челник. Бачија такође је у њих у правом значају. Од пре неколико година незадовољни су са високом портом, што их узима у војску, што им наплаћује данак и т. д. а они су се веле потурчили зато, да недају ни богу колача ни цару арача. Међутим не само да им не српски и не християнски но мухамеданнски цар, него и Шкипи узимају све и сва; те тако остадоше сиромаси пуке сироте. Док они иду на страну да хрвајући се и радећи друге тешке послове зараде коју пару, да купе леба и одела, Шкипе им отму и поробе не само овце и овчарске магарце, него и овчаре, жене и децу, па чак и овчарске псе; те им све то после враћају под тешким и великим одкупима. Тако су само једном пеливану и из једног села његовог ове год. отерали 20.000 оваца, овчаре па и Челника њихова, псе, магарце и нешто друге чељади.

Да нам простор допушта рекли би још коју, но завршујући ово неможе нам се на ино, а да ненаведемо неколико понајзнатнијих села њихових и да некажемо: да је у тих људи најчистији тип српски још и дан данашњи сачуван. У призренској нахији у тако званом од њих Горском Дукађину: Брод са 700 кућа, Злипоток виш кога је планина Превалица са развалинама старе престолнице српске Прехвале, Рестелица, Крушевац, Борје, Глобочица, Диканце, Рапче; Опољска, Ћафа, Ћале, Река, и Реч на граници призренске и деборске нахије, Баћко, Млике, Врањишта, Орчужа, Бела, Кукалане, Крстац, Краковишта, Новосело, Орешке, Брезне, Ренса, Планининке, Љубовишта, Шипковце, Топољане, Шутман, Рестелица; у Кичевској: Србици ½ села Арнаута и потурица, а пола њих, Пласници, Премка, Старовец, Другово, Србјани, Микимци, Колари, Поповљан, Јасово. У тетовској такође пола села мухамеданаца, а по пола православних Срба и то у овима: Селцу, Вешарима, Неготину, Врабчаштама, Зајечару, Џепчишту, Слатини, Теарцу, Шемшеву, Чолопецима, Лисцу они и шкипи, Лешници, Урвичу

само они, Бањаци и т.д. Они славе разне свеце а нарочито св. Ђурђа и Аранђела, млоги и св. Николу због својих путовања.

13. Мијули, или Мијићи, Мије - Myones— по старим ђеографистима насељавали су се око планине Парнаса у Тесалији. О њима се више ништа незна, до оставших неколико овакших и од ових поставших имена места, села и т.д. Тако исто о племену **Кијевцу** — Kiani, Kias и т.д. — друго се ништа незна до оставших неколико имена села и т.д. Кијева, Кијевица, Киоска и т.д. како у дан. кнежевини тако исто у Црној Гори а нарочито у Правој Србији преко 10. Нарочито су знатна два у Пеђској нахији, у којима су врло живи и окретни тамошњи Срби, а и свуда и у свима Кијевима живе само Срби, без Турака и Шкипа, живе јер ове никако неволу и нетрпе их.

14. Бобрићи, Бебрићи, Берићи, Беркути, Бркути — Bobrycі, Bebrycі, Berekyntoi и т.д. живили су скоро по свој Рашкој, у Малој Азији, једном речју: они су живили у једно и исто време, по Страбону, и у једној и другој части света.

Живили су још и у Мађедонији и Тесалији по реци Пјени. Они су живили и у другим крајевима овог српског Тропоља. Ово још сведочи и у дан. кнежевини место Берковац и у Турској, или Правој Србији, Берковац вар: и речица Бебр у Хрватској, Бребир, даље Бер и Беран, Беркут и Беркући у кнеж;. Осим овога данас се племе у Правој Србији Бебрића или Берана од којих је и Беран у Васојевићима са Турским градићима и посадом. Од њих је племе **Кучи**, као што их Срби православни зову, а Шкипи опет **Бериш**, који живе чак и до Косова. Но има Бобрића или Бербића који још живе и у Горњој и тако званој Доњој Дибри.

Они незнаду ни једне једине речице османлијски ни шкипски, а овамо се, као и Бошњаци, урачунавају у баш праве Турке и Османлије. На Шкипе мрзе и на њихов језик особито, као и на православне Срби, с тога су у вечној завади и омрзи с њима. Но негледајући на сву њихову мржњу на Србе, они су опет прави најчистији Срби са најчистијим типом и старосрпским језиком, којим се слободно могу дичити и поносити и ако га мрзу и презиру; но шта им се зна, кад до сада, на нашу велику, и обштег славенства, срећу, ненаучише ни турски ни шкипски. Славе разне свеце, а нарочито св.Ђорђа, Аранђела и Николу, као и св.Петку, које је и црква у Дибри потурчена и обрнута у џамију. У опште може се приметити: да сви дан: тако звани Шкипи, или Арнаути, бар у средњој и горњој тако званој Албанији, поштују и уважавају св. Петку. Одтуда је то, да нема нигде цркве и освећене св. Петкама, — у ван фанатичких потурчених босанских Срба, — нису рушили, него су их само обртали у џамије, као што је случај у Призрену, Дибри и осталим местима.

15. Лекића, или Леке — Lekyti, Lekes — живило је од вајкада по свој тако званој данас Албанији и Тесалији. Оно је се особито умложило доласком у 5 веку нових Леха, или Лекића из дан. Лужица, кад ови населише цео простор од Италије, па до ниже Превезе дан. у старој црвеној Хрватској.

Племена овега има више данас, да је сачувало до данас српску народност, но што је се потурчило са мухамеданством пошкипило и поцинцарило. Међу Бератским, Београдским и костурским тако званим садањим Цинцарима одликује се племе Леха или Лета особитим типом српским и осталим обичајима, а од шкипских данас племена далеки су чувене Лехе или Лекићи са своје храбрости, карактерности и т.д. којима је прошле године умрла племена старешина Сен Лека, старац, од 90 и више година. Он је знатан и чувен још и са тога што је однео у гроб са собом неколико рана добивених у борбама да се Шумадија неослободи. Неће дуго проћи, а ове ће Леке, или Лекићи, које сада зовемо Шкипима, пропасти сасвим за српство и славенство: јер ће се скоро сасвим пошкипити. Ове Леке као Шкипи славе св. Николу.

16. Витићи, Витинићи, Битићи, Битини и Вјетићи — Bithini, Yithini, Vetii, у Страбони Ethices и Haetices — живили су најпре у Малој Азији, из ове се преселили у Европу, у којој су живили око дан. Цариграда и старог Византа, или Бизантаког су и основали по реци Виту или Виду код дан: Цариграда и т.д. Кад су се стари Грци осилили онда су се повукли даље у Рашку, у овој су живили по Марици, по Струми у Мађедонији од које су их реке Грци прозвали, Струмци, или Стрмоници.

Ово су име они задржали све дотле, докле их Византинци непокорише и неназваше "Sklavi", а земљу њихову "Sklavinia", што ће рећи робље и ропска земља. Са ових доцније после натурише то име свим славенским, а пређе бившим српским, племенима. Ветићи живили су на реци Пјени.

17 . Морци — Morzi, **Морићи, Поморци** у Плин: Morirenii circa Ponti litora — живили су најпре на обалама Црнога мора у Азији, а из ове су се преселили у Европу, у којој су се опет настанили били на обалама Црног мора и Дунава. Па кад су Грци и овима завладали повукли су се даље, населили обале Јадранског мора одма до Венета и даље се разсејали по планинама и гудурама, кад их је сила и пропаст гонила од мора. Тако им остатке данас налазимо у јужним повраjинама турске, или Праве Србије, а и у Маћедонији где се још зову у свом округу Моријеву Морићи и т.д. Они су прави и чисти Срби. што ће ваљда, као и досад наведено уверити ону господу србомрзсце и србождере, да нису Комчадалци и Утургури. Имају и своје славе и остало што само једини на целој земљи српски народ има, па и виле и вештице и вампире и т.д. што такође само у данашњег српског народа постоји, а нема ни у срп: сусједа дан. Бугара, који се славе својим "курбанима" као и сва татарско-финска племена.

18. Племе српско **Крајинци**. Они су негда, као што Страбон вели, живили до Венета, или Венда, па даље до дан: Грчке, захватају све покрајине приморске. Од како је Срба увек своје покрајинце зову Крајинарима, Крајишницима и т.д. Они као Шкипи, а са огромним траговима србизма, како у обичајима и типу, тако исто и у језику живе од ниже Авлоне па све до Грчке границе, Најзнатнија су им места: Браништа, Дарда, Врачар, Љесковић и т.д.

До њих одма стануjе данас најзнатније племе шкипско, но са грдним остатцима србизма, како у типу, у обичајима, славама, тако исто и у језику и т.д. које се зове **Селићи** и **Селите**.

Врло их је мало сачувало православље са језиком српским, и то они који припадају тако званом племену Шејистан у пределу истог имена.

Овом племену припада и тако звани "Мат" са својих 150. села које потурица, а које врло мало Латина, од којих и једни и други мрзе и гоне православне Србе.

Око Леша, Драча и Тиране и манастира св. Владимира, код Елбасана, око Београда и т.д. живе остатци Срба, а племена Селића, који се већ даве, како у шкипизму, тако исто и у мухамеданизму и латинштини. Њих Шкипи зову **Гоговци**, — **Геге** — а они сами себе **Големовићи** и славе св. Мину 11.Новембра. Зачудо је да се овиx рођаци зову овамо у пећској и осталим нахијама **Мартинићи** ваљда за разлику од православних Срба, који се опет тако исто као и горње Шкипе зову Големовићи. Племе и рођаци овиx Срба славе св. Стефана Дечанског ког зову св. Краљ.

Исто племе но под именом **Галинића** живи и данас, но као Срби православни око Солуна, где имају и реку тога имена, Галичница. Остатци племена Галича налазимо у дебарској нахији у селу и околини Галичника, остатке **Орлића** налазимо у Орланцима кичевске нахије и т.д. где и дан данашњи живе као Срби и са српским језиком. Сама пак тако звана данашња Албанија није ништа друго до стара Лабија или Белих људи — Срба — земља, а Београд њен звао је се негда тако исто Алба, или Лаба, као што нам то сведочи животопис св. Владимира цара српског ког је убио на превару бугарски узурпатор Владислав и Самујил, као што споменути Србљак стр. 137. сведочи:

> "Сеј свјати славни књаз доблествени мученик Јован Владимир,
> возрасте од благочестиваго и благодетелнаго корене, во градје
> Албији — Веограду, — пријавшаго владјеније и всјем Илириком
> и Далмацијеју владичествоваше" и т.д.

А да пак сви дан. тако звани Арнаути, или као што се зову Шкипе, ван Гега, приличног дела тако званих **Тоска, Барда, Бдајча,** — **Дајчера** — **Кастра, Скала** и т.д. нису ништа друго, до негда бивши чисти Срби, а сада пошкипљењаци, сведоче, међу осталим млогим сведоџбама, и остала племена, која и данас говоре више српски, но шкипски, а која имају све обреде и обичаје српске па још и данас имају само чисти српски тип, а не какав други. **Груде** славе св. Аранђела, **Шуше** св. Ђурђа, **Шекуларско** у православних Срба, а у Арнаута **Кобашко** славе св: Јована Крститеља

По кадкад Мухамеданци из овог племена прелазе у племе Гаш и узимају да славе св. Петку наводећи, да је све једно славити св. Петку или св. Јована; јер су они били спосници т.ј. у једно време постили се.

Клименте и православни и Мухамеданци тако се зове с тога што оба та племена срп. народа славе св. Клименту папу Римског. Мухамеданци живе у тако званој љутој Ругави пећске нахије, у којој је веле преко 80. села, али у ова несме нико да приступа. Они још говоре којекако српски.

Племе православно тако звано **Таворско**, а у Мухамеданаца **Таш**, славе оба св. Јована Еванђелиста. Таворским се зову зато, што је св. Јован са Ис. Хрис. био на Тавору пред страдање последњег — Вид. плач ст. срб. ст. 46—48.

19. Племена српског народа; **Пеони, Пани, Пелагони, или Белогуњи** — Paeones, Panaioi, Panones, Pelagones и т.д. — по старим ђеографистама и паметаристама преселили су се из Мале Азије и настанили се око реке Струме, где су се прозвали Пани т.ј. господа. Од ове су се реке даље пружали чак до иза Пене, па и у самој Атики два су се места називала Пеонија. Они су се пружали по свој Илирији и Панонијама чак до самога Норика, а од овога чак до Дунава. До њих су одма живили Понели, који су са Панонима и Србима доселили се из Азије у Европу. Ове је последње Дарије опет вратио у Азију, но пошто му је се сила уклонила из Азије су се они опет вратили у Европу. Пани, или Пеони, као и **Белогуњи** састављали су за се целу област, коју су Срби под Неманићима назвали Дарданиом и која је, састављала са осталим земљама, данашњу Турску Србију. У Белогуњи је била дуго и дуго и српска епископска столица.

До ових су одма живили мања племена дан: **Медићи, Латовићи, Љубићи** — по Страб! Lebeni и Lubeni и Хрвати, који су најпре живили на острву Криту и са овога се по невољи населили на копну. Тамо им је био град Хрва. Ми држимо, што ће, по свој прилици бити истина: да дан: наши Хрвати носе име од ових Хрвата са Крита, који су тамо живили на неколико можда десетина тисућа година пре Христа, а не од Карпата.

Данас има племе српско **Медићи**, а тако исто и Шкипско са старешином који се зове **Медиагњан**. Пана има и данас српског племена, а тако исто и Шкипског. Што се тиче Пана живећих у Панонијама старим римским, или тако званој дан: Маџарској ми имамо ове и доцније римске паметаристе, који их од вајкада тамо налазе и у тим земљама. Тако Дион Касије, који је био управитељ Далмације, по повратку из Африке и који је као очевидац непристрасан. Пошто описује живот и границе Панонаца вели: Пани, добили су име своје одтуда, што кроје горњу хаљину с рукавима. коју зову Пан — Παννους. — Али баш незнам да ли се од тога, или од чега другог тако зову, но Грци, незнајући им правог имена зову их Пеонима — Παιονας. --То је назвање старо и принадлежи Родопу и приморској Маћедонији, с тога ја ове последње зовем Пеонима, а прве Пановима — Бановима — јер се тако сами зову, а и Римљани их тако називају:

> " ύφ ουσπερκαι εγώ εκεινους μεν Παιονας, τουπου δε Παννονιους ωσπερ που και αυτοι εαυτοις και οι Ρωμαιοι σφας καλούσι προσαγορευσω."

20. Езерићи — Страбонови Osserites - живили су у Панонији међу Савом и Дунавом, око планине, која је се звала Бабина — Baebii mons — Доцније се налази исто такво и под тим именом племе у Мореји.

21. Србаљи, или Србићи, Срби — Θρυβαλη, или Tribalitae — живили су не само у казаној Србаљији — Србији — или Трибалији тако званој старој; него у свој дан. тако званој Албанији, Маћедонији, Босни и т.д., а Теоф. Хрон: вели и у свој дан Бугарској, или доњој Мизији и т.д: као што је се ова и звала Србиом, или Д. Трибалиом и т.д.

22. Цичићи и Чекићи племена српска — Tzacones, Cicones и т.д. по Страб: и осталим — живили су по свој Рашкој од извора па до утоке Ибра, или дан. Марице, у море, а нарочито од града Марони, или Ортагоре, па до утока Маричиног. Кроз земље овог племена српског народа прошла је војска Ксерскеса цара Парског. У њих су били приморски градови: Сала, Жена — Zena, Вила—Phyli, Струма, —Strymna, Дикаја — Dikaia, Абдера, Топир — Abdera, Topyros, Стјена—Sthenas—језеро Ишмор, река Лиса, Ниш или Нишава — Nesos, Nisros — Трава и долина Сила.

Грци су им отели све ове градове и они су се морали повлачити даље од Мора те их тако Помпоније Мела у II. веку по Хрис. а Вибије Секвестер у IV, налази високо на Марици. Кад је се византиско царство још више осилило, они су се заједно са **Одрићима**; Србима и Смрдима морали повлачити све даље и даље Дунаву. Даље

23. Галичани, који се и у 14 веку спомињу и остала племена, као 25. Бесићa и т.д. које ћемо ниже напоменути и која сва сведоче наводе наше, а не оних, који свуда и у свакоме виде само неке Шкипе, Чукче, Манџуре, Самоједе, Ескимосе и Лопаре ваљда.

24. Крајинци, а земља Крајина називала је се од вајкада ова иста што је и данас тако зовемо — Carni, Karni, — и то је означавало не народно име српског племена, које и данас ту живи под именом Словенаца, и који се већ гуши у италианштини и немштини, — него је означавало админнстративно име некадашње српске државе. Означавало је Крај, Крајину ове, или границу и пограничне људе који су вавек били војници; те одтуда у нас реч Крајина значи: војна и Крајинити војштити завојштити, бити се и т.д. Крајина је било млого, које све указују на некадашње границе срб. државе. Тако је Крајина у дан. Босни, крајина у Епиру, око Авлоне и т. д. Људи пак који су живили на тим крајинама звали су се увек па још и сада Крајинци, Крајишници, Крајинари, Сережани, Пандури, а доцније и најновије Граничари. Да је тако јемчи нам и Душанов законик у својој тач: 82. који вели:

> "Где се год обрешчет Гусар през државу Крајишника, пленит где шчо,
> и опет се вратит са пленом то све да алатит и крајини само седмор"

У средњим вековима Немци Крајину назову Kärnten из које је речи постало опет новолатинска Carinthia, а као мала Крајина Carnola и Carniolia. Даље нам долази још

25. Бесићи

26. племе **Истрици**, који су тако од вајкада звани и писани и то не као народним но месним именом од острова, које су им име Грци по свом језику дали и прозвали их по називу остpва Истров и т.д.

Племена пак Macedones Kadvenis, Macedonot Hyrcani. Macedones Philadelphini, Macedones Askulacae и Caucones ми урачунавамо у старе Шкипе, те тако их и непрегледамо. Напоследку имамо да споменемо још за **Даке** и **Гете**, да су они такође били Рашани и српско племе, да су најпре живили на Родопу и осталим местима од Балкана до Дунава, као што вели Тукидид и Дионисије, а Иродот прича, како су се сва српска племена покорила Дарију, па и најмлогољудније племе Бодрићи, а само су се једини Гети противили, али његова 700.000. војска смрви их за час. Грци су и **Кривиће** и **Србе** урачунавали у Гете — Krybyzii et Serberenses, — а Дион Касије и Ским: Хиос: вели: да су се Даки звали Мизима све док су живили у Рашкој, а после тога да су се прозвали другим именима.

Тако и Иродот, који је на 440 и више год. пре Христа писао, узроком нападаја парсијског око 513 год. пре Хрвста, на Ските, назива Гете најхрабријим и најправеднијим од свију Рашана,

"Οιδε Γετα Θραηκων - Eontes - ανδρειοτατοι και δικαιοτατοι"

Страбон тврди да су Гети са Рашанима говорили један и исти језик

"Των Γετων ομογλωττου τοίς Θρασιν εθνους"

Даље Страбон говори да су Даки и Гети један народ, само што су први живили даље на сјевер од Гета и да су били непознатији Грцима.

Плини вели: да су Гети у Римљана прозвани Дакима — Getae Daci, Romanis dicti — А коментатор Виргилије Север говори: да су опет Гети и Мизи једно и исто

> "Getarum fera gens etiam apud majores fuit: nam ipsi sunt Mvsii;
> quos Sallustius a Lucullo dicit esse superatos. ‘’

Пошто смо тако најкраће побројали племена српска која су у поменутим земљама живила можда на неколико десетина тисућа година пре доласка у те земље Грка и Римљана, —неће бити сувишно да покажемо и имена места и т.д. која су тада и у дан.Румунији и т.д. носила чиста српска имена.

Тако налазимо Архидава дан. Слатина у Влашкој, Агнадава, или Огњава, Маркодава на Моришу, Децодава, Срђава, Акадова, Пелендова, Русидова, Буридова, Нетидова, Кршидова, Комидова, Рамидова, Сандова, Петродава, Кршидава, Вршова, Машклања, Петра, Црногора, Букља, Обтачиана, Тржана, Лужичић, Ручана, Друбечиш, Северин, Стена, Чедонија, Братериа, Арбина, Клепидова, Палода, Ниоша, или Ниш, Метана, Загора, Оревија, Олта, Малош, Ладак, Сана, Лица, Ета, Трахида, Сеноја, Очила, Корила л: Велика, Селозија, Селена пр. Љубишта, Каменица р. Мудрица, Закоље, Врбица, Градца, Луганица, Селица, Загора, Врана, Гладица, Горица, Љесинова, Печа, Прастовица, Гора, Паровица, Местице. Сељани, Вишице, Пољани, Симова, Доља, Куна, Дибра, Јелница, Савица, Гора, Јаворина, Белазора, Девић, Вељигај, Лeповић — Lepavits, Кучи, Миљата — Milata, Срби, Недино, Бјело, Лепшава, Лешина, Задрва, Речан, Будва, Драча, Сарбача, или Србача, Лејна, Набара и т.д. Сва ова наведена имена показују: да су Гети, Раси и Даки — или Драка, Драчићи мора бити — говорили на српском језику, иначе би нам оставили и имена места својих градова вароши, река планина и т.д. на кирзизском или калмуцском језику, кад нису хтели на дан. Шкипском, старо Латинском, Елинском или ком другом. Ово ћемо доцније још боље показати.

СТАРИ ЕЛИНИ И РИМЉАНИ И ПРОПАСТ СРПСКИХ ПЛЕМЕНА У МАЛОЈ АЗИЈИ, ДАН. ТУРСКОЈ, АУСТРИЈИ И ИТАЛИЈИ

Пре свега ваља нам да се запитамо: какав беше, кад и куда пропаде тај силни и толики народ српски, као и од кога и зашта? Питања су огромна и замашна, на која ћемо за сада одговорити само у неколико редака, остављајући до згоднијих прилика и другог нашег чланка. "О прошлости Срба."

Пре свега ваља нам казати ово: да су сва та српска племена, као што и у доцнијим вековима видимо, живила својим не —тако да назовем—државним и обште народним животом; него су живила: помесним, племенским, и највише обштинским животом, Великих и већих не само племенских простора, него и обштинских јединства међу њима није било; те да би се могли одупирати спољним непријатељима, који су имали обширне централисане и војено уређене империје, као што су биле: Асирска, Вавилонска, Египатска, Парска, Мидска, Грчка, Римска и т. д. Осим овога најивност и незлоба, као и непостојанство и несталност, у свему и свачему још и данас међу славен. племенима свима је позната; а апатија свему удаљенијем од себе и неко оснивање на човечност и правду, превазилазе и дан. данашњи, сваку меру.

У којој је мери све ово било пре пет, шет, или десет тисућа година, кад све ово видимо и дан данашњи и гледаћемо можда до амина века. Ништа више нетреба навести до то, што и данас постоји, да се, сви Славени оснивају, у свему и свачему, на неко право и што још и дан данашњи, после толиких десетина тисућно год. мука и невоља, ненаучише памети неопаметише се и непроменише се. Свако ти то вели, за каквог обштег злотвора: "Па шта му ја чиним да ме нападне? Он нема права" и т.д.

У овом свом ситном племенском, и мало и највише нешто повећем општинском животу, српска су племена у свима побројаним бив: српским земљама превазилазили у свему и свачему, што се умног развића тиче, остале народе, само на велику нашу жалост, не у државном. Они су имали своје градове, вароши, храмове, споменике и т.д. којима су се чудили како што се тиче огромноће и богатства тако и лепоте и украса, стари Грци, Римљани и остали народи, и које су све скупа звали Циклопским, или огромним, недостижним дивовским — џиновским што ми кажемо. Они су имали веру, и о безсмртију душе најсавршеније и најчистије појмове, као и о свему преузвишеном, божанственом, и прекрасном и тд. и то онда, кад најстарији тако звани европски народи и најпросвећенији Римљани и Грци, бејаху још у дивљем и чемерном стању, у стању, у ком се може наћи само војник ужасне деспотске државе, државе египатске. Кад ови знадоше и прослављаше у име богова и виших сила само своје вође и војводе, тада српска племена у велико знадоше и вероваше у загробни вечни живот, вероваше у

вечност и неутамањење људске душе. Њиховим художствима, знањима, радовима, високом ступњу просвете и изображења дивише се чак и после Христа ти славни и далекочувени Римљани, као што ћемо ниже видити. Они дадоше и веру и више надчовечанске појмове о свему високом и преузвишеном како Римљанима, тако исто и Грцима, који вечно трчкараху у своју првобитну египатску постојбину, да тамо црпе мудрости и знања.

Ето укратко таква бијаху српска племена у време оно кад их покораваху туђе, дивље и на ниском, или никаквом ступњу, изображења, стојеће војене чорде етиопске. Но да нам се неби приметило: на што и неостадоше таквим. ако су заиста и били такви, каквим се описују ? Одговорамо, на ово: А зашто неостадоше Египћани, такви, зашто Грци, Парси, Арави, Асирци, Вавилонци, Финикињани, Евреји, Картагенци и остали стари народи, које немамо времена побројавати ?

Од Срба су се научили Грци и Римљани копати руде, ковати новце и т.д. Напоследку римске Севиле или Виле, Леповиле, грчке Ладе и т.д. нису ништа друго до чиста српска и од Срба примљена божаства. Реја је била мати Ромула, и она има значај само на срп. језику и значи прекрасна, прелепа па и рајска. Нума Сабин — или Србин — је установио 12 салијских жречева у част Марса Градова — Salias duodecim Marti Gradivo legit, — који су му певали песме и играли.

Дуб је и у њих био знак бога муња и громова, бога победе као и у нашег Перуна. Неколико векова они су се служили језиком у својим храмовима, на ком су говорили првобитни житељи дан. срп. Тропоља, или простари Срби. На томе језику писане су им и све свете књиге и знатнији уговори. Кад су им ове књиге постале неразумљиве, са латинског језика, тражили су опет прастаре становнике, па чак и у Азији, да им исте проуче и друге напишу, што сведоче млоге паметаристе. Саме су им тако зване Sivilae носиле имена опет вила, а не каква друга. То сведочи Hero-Jhyla т.ј. Јаро, или Јеровила, Demo-phyla Демовила и т.д. Шта више и сам Рим основан је на три брега: Palantion, Kelion и Velia т.ј. Палата, Веља и Чело. А да је Веља одиста била висока планиница, то сведоче сви писаоци римски. Тит Ливије вели: да је Конзул Валерије живио на Хуму, или Брду — in summa Velia, ibi alto atque munito loco — А Валерије рекао је опет народу: Нека живе на Вељи, на том високом и тврдом месту сви они, којима се може поузданије поверити безбедност грађана, по Конзулу Валерију:

"Jn Velia aedificent, quibus melius quam P. Valerio creditur libertas."

Но нашта је наводити толике доказе, који су били и који још и данас постоје, а о којима се може рећи код неразвијених, да неодговарају оном чему се хоће. Место свију њих, да наведемо само неке надгробне, који су у оно време писани, кад су и погребовани они којима су подигнути.

Тако наводимо ликијски надпис нађен у Малој Азији на Лимири бив. Лидском граду, којега, ниједан од учених свију европских народа неможе прочитати. На њему се налазе два чиста садања наша писмена **Ч** и **Ж**. Г. Александар Ходзко прочитао га је и он гласи овако:

"Увано — вено, гроб сеј памети грановити Седаријем Пана
Чадом про себја дља е Лади — Вељади — увај и Чаду Мужжалоју".

Даље на ликијском новцу, из Мале Азије, стоји написано: "Чех".
Даље на трећем споменику пише: "Те дски жрвјени"—т.ј. даске жртвене.

У Италији на
1. "Даву Цербера мења за то руче", т.ј. удавићу Цербера мене зато ручавам, или дајем за јемца.
2. "Ми велерје и бјелопеве; парити моји Фасти. Радо вери мих рочеч очен вела" т.ј. Мени вељеговори — или хвали, ме — поштуј моје законе. Радо веруј мојим пророштвама, која су врло силна.
3. "Ти наш Кобил" Ти си наш Кобил— т.ј. псето које стражари
(4. недостаје)
5. "Avle seanti sinu lartarl. Viscusa clan" т. ј. Поклон од Вискуше Лартове—кћери — Авлу Сеанттову Сину

6. "Velusa selvanse, cker svetli clan" т.ј. Светли поклон Велешу — Велешу, Селвана кћер
7. Avla Gaspediena т.ј. Авла господина
8. На надгробном споменику — саркофагу — Етрурском, или Ерићском, као што смо казали, на коме су и два огила наша, прекрасно израђена, — стоји овај надпис, као што га је прочитао г. Егор Клас;
9. "Бел детина, Бел презнатјал" т.ј. Бел — т.ј. тако звани Бел Бог — дете, Бел тако предзначно.

На другом споменику такође са огњилама и у среди, као и у првога точком, кругом, или вечношћу, стоји опет написано:

10. "Бел, детина, колодањал" т.ј. Бел бог те је дете заточио.

Да наведемо и ових 25 надписа, који су такође са надгробних споменика:

11."Тања јединеј crupua Латинал таки ни јае" т.ј. смрт је — Тања богиња смрти — једина јака или верна, а Латинац није такви,
12. На жртвеном камену "Tu Mamaja poreis raczyviu trebêtê" т.ј. ту мати времена пор — жртву — треба
13. Lepideê leêsz Joveê vyzesi od orla solejti. — Леподејеш лејеш. Јове — Јупитеру — више од орла летиш над сунцем.
14. Mea tetena svetlejši klau т.ј. Мојој теткици најсветлији поклон
15. Lart Jan Czarny vetjal т.ј.цар Јан, чарни - црни, извештао
16. надгробни Jarno thu, jarno tole Ješce у jara nadali т.ј. Јара ту, јара толика доле, а још јаре надавали
17. Mila Lale moja krasa т.ј. Мила Лале моја краса
18. На жртвеном ножу: "Czasa — czasa teczet czerez Ariman" т.ј. часови теку преко Аримана. На надгробнику детету
19. Lez dêsina, lez zaporinaju - лежи дете, лежи ја затварам
20. Lartia umria puia т.ј. Ларта умрла девојком
21. Detina Arntina u detina Lisa т.ј. дете Арнтина и Лиза
22. Velusa Selvansia cker tvetli clan т. ј. Велуша Селвања сћер светли поклон
23. Atu velhe supinai т.ј. оцу Вељку Жупану
24. Vel Visnie Velos setri ckere Ciizarlii. т.ј. Веља Вишњи Велес сестри ћери Чизари и
25."A veseli Srbai" supanai т.ј. Ја весели Србан Жупане.

Сад долазе доцнији већ на латинском језику:

1.P. Petronio. M. qiur. honorato Praefec. coh. e. raetice — т.ј. Публију Петронију М Хонорату командиру рашке т. ј. српске роте. —
2. L. baebius. l. f. gal. juneinus. praef. fabr. praef. coli. II II. Raetorum trib. milit leg. XXII. deiotarianae praef alae asturum и т.д. — т.ј. Беби Јунцин старешина занатске роте командир 4. роте — састављене од Рашана — Срба — војени трибун и т.д.
3. Sex: tulfennio. c. f. ter. salutari praef. Cohar. IV. pali. Equit. trib. mil. Cohor. l. Mil. Vindelicor praef. alai, I. pannoniorum. — т.ј. Секст Фулфенио заповедник на 4. кохорте — ексадрона — коњаника Гала. Заповедник над ? 00 коњаника Срба и 1000 пешака Панонаца, или опет Срба из Паноније.

Међу осталима да наведемо само још ове и то на дан. језику српском без латинског. Ово чинимо зато што пишемо за народ, а не оне који су учени:

Први: "Титу Аврелију Сперату Каваљеру Сабинионава дивизиона родом из народа српског — Рашког — живио 37. а служио 18. год." и т.д.
Други: "Пудентину витезу родом Србину — Расцу — живио 30. а служио 17. год." и т.д. и

Трећи: "Т. Ав. Пакотину витезу Калпурнијанова дивизиона родом Србину, служио 11. а живио свега 26. год. и т.д.

Код дан. Мехадије међу осталим надписима још пре христијанства нашао је се још и овај: "D. M. jul J; lil. Sergia Basso decemvir. Dobretae quaestori, interfecto a latronib." А ово је надпис једног Дака и гласи. Д. М. Јул. Ј. Фил. Сергија Бјес — Бас — Доброта Децемвир и Квестор римске насеобине у Дацији, погинуо је од разбојника. Вид. Егар. Кл. Нов. Мат. и пр. III. т. М. 1841-1861 год. — Чер. Черт IY. т. М. 1841. 3. 4. и 5.

У нас самих такође нма неколико старих надписа римских добивених из Праве или сада тако зване Турске Србије, у којима пише: Попар, даље Душица и т.д. чиста српска имена, као и у овога Доброте, што га убише разбојници. Све су то докази горе наведеног, осим тога још и за ово: како су стари Рамзеси — Римљани, узимали у војску и српску мушку децу од 11 год.

а. Пропаст малоазијских срп. племена.

Све европске паметарнице урачунавају, да је Нин Асирски цар, а муж царице Семирамиде, живио, по једнима на 2000. и неколико стотина год. пре Христа, а по другима само на 1500 год. Неоснованост у годинама ових последњих јасно нам уништава Мојсеј Хоренски паметариста ерменски, који је живио у 5. веку по Христу. Овај је основао своју паметарицу на подлиним писаоцима халдејским и другим, који су, на неколико стотина год. пре Христа живили, а своје списе црпели такође са подлиника халдејских и осталих написаних на неколико тисућа год. пре Христа. Нарочито су неки од њих писали своје паметарнице са подлиника из царских архива халдејских и осталих.Тако су могли не само цареве и њихове династије назначити — не само пре Христа на неколико тисућа год. Но и пре потопа на неколико десетина тисућа година, — него још и означити, тачно обиљежити имена династија и година и влада и т.д.

А да овај свет наш није тако млад као што га Моша еврејски преставља, више смо навели а и сви земљознaлци сасвим су његов систем срушили и основали други, по испиту земне коре, који се слаже са паметарницама старих народа, којима је се Мојсеј Хоренски служио и које је имао од руком, као: Бероза, Мар Абаса, Александра, Полиметора, Абибена, Кефалеона и осталих, којих сачињења не дођоше до нас, но се само у изводима доцнијих писалаца спомињу. Дакле основавшији свој спис на овим и оваквим паметаристима, Мојсеј Хоренски вели –у својој I. књизи гл: 13. 14. 15. и 16. — да је Нин Цар асијрски, а муж Семирамидин, — пошто је разуме се покорио сву Азију и дошао чак до Црног мора у Европи и т.д — немогући трпити више разпуство своје жене, — побегао на острв Крит и ту се настанио; те тако и није погребен у обштој царској асијрској костурници.

Даље се зна да је та иста Семирамида владала и распрострела власт своју по свој Азији, завладала Инђиом, свом унутрашњом Африком и основала Вавилон на коме су и Евреји, као робље радили. Тај њен Вавилон био је ужас и чудо света и износио је преко 12 немачких миља дужине и ширине, стене, или бедеми, били су му високи преко 350 стопа, а дебели преко 87. Кроз сред Вавилона протицао је Еуфрат. Тиме је превазишла престоницу свога мужа Нина, Нинивију, која је имала само 10. миља простора, а стене су јој биле само 100 стопа високе. Пошто је тако владала та дивна и чудновата царица, покоравши тако рећи цео свет, па и Ерменију и подигавши свуда и на сваком месту градове, здања, тврђаве и т.д. у којих су стене биле као из сира изрезине, — погинула је од руку сина свога Нинија, или Замасиса, а азијски народи, да би је преставили онаквом каква је, саставише веровање: да је се напоследку и сама претворила у камен са натписима. Син њен Níније, или Замазис, владао је после матере своје неколико десетина година и баш за његове владе умире Аврам еврејски, а унуци му се селе у Египат под владом унука Нинијевога Арала.

Преселење Евреја у Египат било је око 1900 год. пре Христа, у коме су они преко 400 год. живили, у тако званом округу Гесемском, а иселили су се из овога око 1520 год. јер им је Мојсеј на границама обетоване земље умро око 1480 год. које је год. у Халдеји владао Армамитреј предшественик Белов. Шта дакле излази из свега овога ? Излази то: да је Нин из 2000. и неколико

десетина година, ако не и сто год. пре Христа живио, владао, покорио сву Азију и напоследку се настанио, било са зла своје жене, или из политичких узрока, што је верније, на острв Кипар, са ког је владао и управљао око њега лежећим земљама.

Видимо даље: да Семирамида такође покорава не само сву Азију, него и чак унутрашњости Африке, прави тврђаве и остало, и на једној од тих раде и Евреји, са млогим народима покореним овом чудном и силном царицом. Видимо даље: да ови Евреји око 1900 год. а под владом Арија и Аралија — првог унука, а другог праунука Семирамиде и Нина — бегају, у Египат и тамо се настањују. Ми неузимамо да су они тамо населили се добром вољом и због глади тобож, него држимо, да су их тамо силом населили Халдејци, као своје насеобине и унеколико рођаке своје, да им те земље чувају.

Да није овако, као и да су Евреји били и радни народ, од куда би после били највећији војници, и страх и ужас целог азијског света? Одкуда би могли прогањати толике народе, и одкуда би, могли као чисто египатско робље, у једанпут, тако владати оружјем, да државе руше и народе утамањују? Узмимо даље паметарницу египатску, па кад је добро проучимо налазимо ово: да на 2100 год. пре Христа египатска царства покоравају неки тако звани — колико су прочитани њихови споменици — Хиски народи семитског порекла из Азије. А ови египатски Хиски и нису ништа друго до војници Нинови и Семирамидини, који заиста покорише не само обрежја, него чак и сву унутрашњу Африку. Они владају 511 год. над египатским царствима, док их у то доба сасвим неисчистише, а пре су тога разуме се, једне по једне изчишћавали и прогањали у које спадају и Евреји. Све оно остало што је писано у Мојсеју само је гола прича, која има у толико вере, што су египћани страшно, пошто се осилише, угњетавали Евреје и напоследку их и прогнали, као туђине и орде насилника својих Халдејаца.

Тако је дакле јасно: да је Нин живио на 2100 год. пре Христа, да је у то доба дошао на остров Крит са својим људима и војницима, да са овог влада над српским племенима у Европи и Азији, а ти су му његови војници — од којих налазимо остатке у старим Грцима, — они исти, који се и у Египту подразумевају под именом Хикса. Одтуда је у Грчком Миту старији Грк од Елина, као доцнијих колониста и насељеника опет Египатских. Гоњени Евреји Египћанима настањују се око 1445. год. у тако званој "Објетаваној земљи", под својим вођом Исусом, којега Галска племена, бегајући од њега чак у Египат, зову : "Разбојник Исис син Навина". Ове саме Гале видимо где у свом бегању нападају на српска племена у Малој Азији, неки се одма до њих настањују, а други, престрављени Еврејама, иду даље и насељавају дан. европске земље иза Срба, тако звану стару Галију и остале. Но рађа се питање: да ли ови исти Евреји нису били опет само као авангарда сада Египћана и да ли у место тражења "Обетоване земље", нису ову баш по вољи Египћана, као њихове колонисте, заселиле, или да ли нису као робље египатско и морали те земље заселити?

На ова питања нек нам опет унеколико одговара египатска паметарница. Из ове се зна, да је Египат којег покорише поменути Гиски, благодарећи својим тивским царевима, не само очишћен био од ових него је још под Сетосом — вл; од 1445—1394. — и његовим сином, славним љубимцем бога Амона, са чега је тако и прозван Сезострисом, или Рамзесом II — влад. 1494—1328 — покорена, била под Египат сва Азија, Инђија, па чак и Европа до Дунава, Волге и т.д. на којој је подигнут храм богу Ра од ког је тако и прозвата. Знамо, да су они оставили своје војске и посаде у дан: српском Трополју, Малој Азији и т.д. и од тих су друге старогрчке, или елинске чорде, које се, као млађе од оних сирских назваше Елини.

Ето с тога су подигнути споменици са надписима покориоцима тада целог познатог света, па чак и унутрашње Африке, који веле:

> "Ти си изишао да покориш суседне земље и да разрушиш цео свет твојим
> гласом правде; ти си умирио врагове твоје, као Ра на небу; ти си очистио
> срца свију варвара. Ра ти је дао њихове границе, твоја војена секира висила је
> над престолима свију осталих страна, и цареви су њихови прободени твојим мачем".

Тако дакле египатски цареви са својим 700.000 војскама покорили су све земље и као своје колоне населили Евреје у старој Галији, или Палестињи, а данашње Грке, као своје рођаке, у српским

земљама, где су се они смешали са старим Гиксима опет рођацима Грка, или опет колониама и насеобинама халдејским или асирским — свакојако и једни и други смеса разних азијских и африканских народа. Тако се дакле угњезди етиопска и семитска раса у чистим српским земљама, те они с једне, стране на дан. српском Трополју, други њени огранци у Италији под именом Римљана, или некадашњих поклоника Ра опет Етиопаца у Италији, а доцније опет Парси у Азији, - утаманише и угасише народност српску у Малој Азији.

Ко узме добро и проучи сву римску и Грчку паметарницу, наћи ће, што данас већ сви учени мужеви признају за истину: да су Римљани и Грци, или старе Елине, један и исти народ, но само да су се Грци пре населили у дан. земље, а Римљани опет у своје доцније. Наћи ће да Грци целог свог века иду у Египат да се свему и свачему одтуда, као из своје рођене земље и извора, науче, а Римљани опет у Грчку и т.д. о чему ћемо мало ниже коју проговорити.

Тако дакле узрок пропасти српске народности у Малој Азију бијаху:

-прво насеобине семитских племена или Грка;
-друго насеобине њихових у неколико рођака Етиопљана — Египћана — или доцнијих Елина:
-насртај Гала као бегаоца од својих насилника Евреја, или авангарде египатске;
-после насртај Парса и покорење срп: племена под ове;
-насртај Шкипа;
-опет Грка, Маћедонаца, Римљана, Турака и осталих народа.

Тако пре свега видимо: да семито — етиопћанска раса, под именом Грка или Елина т.ј. Етиопћана, — јер су се оне прве насеобине самитске сасвим прелиле у ове етиопске - око 1190 год. пре Христа тако силе и снаже, да под својим царевима, војујући пуних 10 година без престанка, сасвим уништавају срп. племена у Малој Азији, покоривши им Тројанску једину, у неколико цептралисану и састављену из неколико обштина и племена, државу.

Каква су зла и насиља они тамо чинили ми ћемо ниже навести. Од ових пак ослободи их и уједини у једну државу Крез цар Лидски, те тако мало дануше душом од тешка и силна робства и варварства елинског или африканско етиопског. Влада лидских царева није дуго трајала, јер Кир, срушивши Мидску државу и основавши парску, или перску, као што је зовемо, око 552 год. пре Христа - покори сва српска племена у Малој Азији. А под Даријем Хистапсом, покорише Парси и остала српска племена живећи у Рашкој, Маћедонији и т.д. на овом српском Трополју чак све до Дунава. Од тогдоба па све до Александра Великог, или до 334. год. пре Христа, српска племена у Малој Азији разтрзали су час Парси, којих је јарам био сноснији од грчког, час опет Елини, или Грци, а од тог времена буде им натурен нов јарам маћедонски, који је се продужавао све до 280 год. у којој год: прогнани Гали, из европских страна, или рођаци у неколико дан. Шкипа, — оснивају своје царство над српским племенима, а у половини другог века пре Христа подпадну опет сви скупа под Римљане.

б. Пропаст српских племена у Италији, Рашки, Азијској Панонији и т.д. и о Римљанима.

Први насилници и утаманиоци срп. племена живећих у Италији били су такође ови исти семито етиопци, или Грци, са својим насеобинама у Сицилији и осталој Италији и т.д. а за њима одма Картагенци. Грци су тада и то на 1000 год. пре Христа заселили били не само сва прибрежја Италије, Сицилије и т.д. него су дубоко ушли у Италију и тамо, које покоравајући, а које опет утамањујући тамо живећа српска племена, живили су, као и обично свуда, само на рачун покореника; јер Грци нису никада ни орали ни копали нити што друго радили, ван певали, свирали, играли актерске ствари, малали, инатили се по својим зборовима, били се и отимали не само од туђина него и један од другог све па и ишли на то да се сасвим и изкорене. Другчије није могло ни бити код остатака дивљих војника африканских и асирских, који су по свој прилици били састављени из разних народа. Остало су све радила и производила разна српска племена као робље сужно.

Но и ово зло било, за Српска племена живећа у Италији, а горе небило, као што каже наш народ, али ево горег и ужаснијег. Други опет Етиопци — или чисти Африканци тако звани свештени, или свети Ramnes т.ј. потомци Рамзеса II Мјамуна што ће рећи љубимац бога Амона а поклоника речног бога сунца или Ра, под својим тако званим Ромулом оснивају на 754. год. пре Христа Рим. Кад се добро прегледа први свети народ Рамнес, или војени потомци египатског цара Рамзеса, и кад се све добро и каковаља проучи, — онда излази то: да нема никакве сумње: да стари Римљани или Латини, нису одиста ништа друго до стари Египћани и остатци њихових војених насеобина.

Проучивши римску паметарницу налазимо: 1.Ромула са својим Ромнесима, као војника, као безкућника, као разбојника, као јединца и самца, као човека и без вере, земље, имања, стања, куће и кућишта, који са стотином људи своје народности, као преставницима будућег поколења и народа римског, са 1. тисућом коњаника и 10.000 пешака основа и подиже Рим, оснива и подиже римску државу. Да би се осилио, да би постао рад му оно на шта смера, да неби напоследку заједно са својим Рамнезима, са својих 100. представника будућих благородних породица, или војених старешина египатским, са својих 1000 коњаника и 10.000 пешака пропао, он, отвара врата разбојницима, лоповима, безкућницима и свима неваљалцима из свију српских и других племена и ове одомаћује у свом војеном кастру, у својој тако званој тврдињи. Овим сили себе, као насљедника власти бив: египатских царева, над покоренима и опет прима у свој елеменат све неваљалце и насилнике из свију српских племена.

Да би се дакле одржао и да неби борећи се сваки дан, са српским племенима живећим у Италији, пропао и утаманио се — вара сабинске, или српске жене и девојке и насиловав их, отима их и увлачи у свој вајени војени логор, у свој каструм Рамзеса, или будући Рим; и тако једно узима услове за подмладке, а друго, и по невољи, увлачи то огромно српско племе у своје пријатељство. Рачун је прав, Рим се шири, умложава, и у колону Рамзесових египатских војника, по смрти Ромуловој или обоготворења, после 30 год . живота и узношења на небо, зацеле се јавља Сабиниц или Срб Нума Помпилије 710 год. пре Христа — као цар, а с њим одма још 100 преставника будућих властелских породица, или војених старешина, српских са 1000 коњаника и 10.000 пешака. Ово је зато: да се неби египатска колона осилила на рачун срп: племена, њихове вере и језика. Ромул је приморао ове: да ступе у заједиицу египатских војника.

С тога по смрти Ромуловој видимо борбу целе год. дана, док не надвлада народност српска над египатском; те се изабра Србин Нума, који целе своје владе од 30. година ништа друго и неради него установљава ред и поредак, заводи празнике српске вере, богослужења, дели жреце на 8. врста, оснива календар и тд. безверним Египћанима и тд,

По смрти његовој, после смутња и разпра војене старешине, или сенатори, већ бирају ни Срби, ни Египћанина, но смесу неку из ове обе народности, бирају за цара око 673 г. пре Христа Тула Хостилија којег је отац био први пресељеник к Ромулу из знатног неког града, у ком су живила српска племена, а мати му беше најзнатнија украђена, под Ромулом, српкиња — тако звана Герсилија. Овај, као син вође првог разбојника и неваљалца, целог свог века ништа друго и неради, но непрестано напада на обližња племена српска, покорава их и присаједињава римској државици, под именом робова, или људи који ће да раде за господу војнике и њихове старешине благороднике. Он немари ни за празнике ни обреде, ни за светиње, ни за храмове и тд. Његово је борба и побеђавање.

По смрти његовој год. 640. кад га уби гром, са женом и породицом, буде изабран од обе народности, разуме се после дуге борбе Анк Марције син ћерке Нумине, који као и ђед му ради на светим стварима. Он увлачи још 100. војених старешина, којима одговара 1000. коњаника и 10.000 пешака не из неког народа, него управо, баш из смесе, јер и сам произлази из ове међу којом је највише било по свој прилици, опет из елемента српских племена.

По смрти овога, маса безпристрасних или оних, који неприпадаху ни Рамнесима и њихових 100 војених старешина 1000 коњаника и 10.000 пешака ни Србима и њиховим 100. старешина 1000. коњаника и 10.000.пешака, ни оној смеси Анкијевој, од 100 војених старешина 1000 коњаника и 10.000 пешака - изабра за цара, после борбе разуме се, тако званог Тарквинија Старијег. Одкуда је он био, разно се говорило, час је, по једнима рођен у Етрурском, или Ерићском, граду тако званом Тарквинији

и т.д. час од других на другом месту и т.д. но он је својим радом показао шта је и одкуда је. Од његове владе јавља се маса робова, која подиже главу, која хоће да живи и да ужива оно што својом крвљу и својим знојем зарађује, а не све то да јој проождире 300 представника војених старешина и толико њихових породица, те 3000 коњаника у 30.000 пешака и т.д. Од тог доба иде ужасна борба ових робова са Рамнесима, Рамнезасима и осталим срп. племенима ушавшим насилно у састав њихов, која се свршава на штету и пропаст последњих.

Од тог доба ствара се доцнији тако звани латински језик или, језик који постаде из збрке и смесе језика, египатско - етиопског, халдејског — српског, грчкога и осталих живећих народа у Италији.

У то време већ се више није хтело да разбира за Рамнесе. Сарбинце, — т.ј. Србе — и т.д. него је се знало за Патриције или племиће и за народ или плебеје, риту, фукару, сужно робље и т.д. Место пређашњих племенских борба наступише сада сасвим друге социјално економне, и Рим се брзо вину да покори и проождре све што бијаше око њега, да оплачка и пороби све, урађено и направљено, стечено и произведено српским племена живившим тада у Италији; јер он: и не рађаше, и непроизвођаше, и не ствараше и не украшаваше, већ само готово ждераше, проождираше и утамањиваше. Успеси су му били свуда и на сваком месту, јер сили његовој небеше равне; али на жалост, по њега, у Картагењанима нађе за неко време преграде.

Но још пре ових, још гладнији и лењији, грубљији и храбрији, још већи разбојници, са гоњења и прогањања, Гали, насрнувши прво на мирна племена српска у Италији, па пошто их покорише, — наваљиваху и на Рим и његове разбојнике и проождрљивце. Борба је се повлачила, и невањалци с тога што су као такви и рођени и постали, одржаше врх над онима, које праочеви ових примораше, да оставе све своје, па да скитајући се по белом свету, и тражећи крова и покрова — постану и сами разбојници.

Овако и на овај начин поставши народ тако звани римски није ни чудо што све проождираше и утамањиваше, све претвараше и преливаше у Римљане, или доцније Латињање, који 496 год. пре Христа, после дуге борбе са ордама Рамзесовим, закључише уговор: да буду барем равни с њима. Овим се објасњава и то: што се, под импер. Каракалом, све провинције изједначише, посташе сви покорени народи целог света грађани римски, па као такви уједанпут проговорише у свој бившој ужасној и огромној империји римској, шта се мисли "латинским језиком ". Ове наше истине, ова наша правда млогима ће бити трн у око, млоги ће фило-Елини и фило-Римљани тако охнути и раздерати се, да ће се сва земља протрести, да ће се кости и прахови Рамзесових војника потрести и узбунити, али баш они, они ће и бити ти, који ће нашу истиниту ствар и засведочити.

А наше учене дружине, друштво, наши преставници знања и мудрости, наши свезналци и полубогови, држимо: да ће нас смрвити као ништавог црвка, да ће нас својом божанственом, надземном силом и мудрошћу, својим најученијим главама, презрети и уништити и да ћемо пред њима као дим пред лицем божијим изчезнути. Но зато ће за награду ових себичних и својехвалних најузвишенијих научењака и полубогова свега људског знања, овим тако рећи боговима, доцније потомство одати: достојну похвалу и славу, а имена им уписати на својим страницама као безсмртне труднике и мученике за свестрана знања, а нарочито та, којима убише и смождише ништавилост јадног црвићка који се усуди називати, братом, сином, рођаком и т.д:?

Једино је што нам се може пребацити: да је и Ромул, и Нума, и Марко Анције, и Тарквиније само мит, а не постојавша дјејствителност. Ми баш тим и тврдимо, да је истина и правда. Митиско лице никад и непреставља једну одјелну личност, једно извесно време и место са свима њеним особинама; но оно преставља средсреду разних времена, дјејства, месности и т. д. које су једнородне, које немају противности у себи и т.д.

А да би се све то изразило усредоточава се у једној личности, под којом ваља разумети не лице, него скуп укупних једнородних појава и радња једног народа у неколико периода. Оно није личност, но збор једнородних појава укупне радње једнога племена и народа, а не личности какве. Оно узима такво типско лице, за свој укупни изражај својих свију једнородних појава, које је кадро изнети и преставити на себи целу и огромну масу догађаја и појава: те тиме и добија карактер подобан својим преставама. Ово није прагма, која указује и ређа број лица, број година, растојања места и времена и т.д. са свима

разним, личним, местним, временим појавима и т.д. оно напротив незна и неће да зна ни за месност и својство његово ни време ни разноличности: но само зна и хоће да зна: за догађај. Оно узима на се укупност једнородне свршине, а не борбе противности и процесе ових до свршетака њихових. У народима остају само неми, или управо умни појмови и сазнања о нечему, које они, да би га показали видимим, сасредоточавају у једну личност сазданој у уму њиховом, а одговарајућу ономе што хоће да представе.

А та им личност тако саздана и изнешена на овај бели божији свет, ствара све и сва у једно и исто време, у један и исти дан. Она је кадра, као и Ромул, саздати у један дан, и град Рим са свима тврђавама, шанчевима, опкопима, зградама, кућама и тд. и војени савет и ред и поредак и све и сва на свету па и отети жене и девојке туђе, породити породе, завојевати туђе земље и градове и т.д. Та иста изражена личност, али митолошска, само за друге ствари за веру и светињу, као што је Нумина, — у стању је једног лепог и прекрасног јутра: створити и жречеве, и храмове, и веру, и оно што јој је противно, и ред и поредак, и светињу и ђаволштину, и календар и законе и т.д.

А те исте преставе у 3. виду, у трећем лицу Тарквинија старијега, кадра је опет, при чаши вина или при каквој закуски, створити: плебеје и аристократију, ујединити све разлике и разноплемене народе, ујединити дивљег војника египатског, завојевача Рамзиса, са мирним и развијеним трудником и прозвођачем срп. племена. Она је у стању натурити им и један обшти језик, који нити је египатски, нити срп. племена, него нешто треће, т.ј. "Латински." Но баш ова митска лица с тога и јесу знатна и истинита, што имају извесна правила извесне законе, по којима се стварају и јављају, што показују, и ако не тачан број година, а оно извесне периоде, од којих су и у којима су дакле и постале.

Тако Ромулов период захвата време од египатског цара, Рамзеса па до првог мешања остатака његових војника Рамнеса са срп. и другим племенима живећим у Италији. Други период, или оличина у личиност показује борбу преставника оба та народа. А трећи период, или трећа личност показује борбу власника, духовника и војника оба та народа са масом или фукаром, оставшом у својој првобитној радној изгледини и не успевшој угурати се у властелу, поповштину и тд. све једно, ма коју од те две народности. Сва та три времена врше се од Рамзеса II. Мјамуна — Сезостриса, коме дати надпис од бога Амона у виду, српа, бича, и палице говори:

> "Узми срп војени, да умириш туђа племена и да сечеш
> главе нечастивих, а бич и палицу да владаш над Египтом!"

а то је време од 1320 па од прилике до 451. год. или до основа десетомужија. Дакле кроз цело време од својих 860 и неколико година! Толико је требало, да се сазда нова народност, нова сила и власт, која већ у основу састављена из разних елемената могла је и цео свет прождрети и прогутати, док Грци састављени из два главна народа, а и трећег финикијског, вечно се само међу се борише, гледајући да један другога прождеру. С тога је Рим био кадар прождрети сва српска племена у Италији, а Грчка не, но их је оставила и до калифата. Грцима није стало било да увећава себе, но до својег робља, и до прождирања Атињанима Шпартанаца, Шпартанцима Тивљања, Тивљањима Локриђана, овима Ахајаца и т.д. једном речју један свију и сви једнога, као и Маћедонцима опет свију и тд.

Од тог доба Римљани су непрестано покоравали једно по једно племе српско у Италији. Покорене су махом одвлачили у робство, и то што је било старо мушко и младо женско, а младо мушкиње трпали су у војску. Описивати ова покоравања, јаде жалости и тд. била би ствар сувишна, јер прелази већ у паметарницу, а не кратак, поглед, који се односи дан: етнографији наших земаља. Можемо рећи, да је г.174 пр. Христа пала Истрија, 82. 32, и 8. пре Христа све земље од Италије па до Дунава, а од Дарданела, Јегејског и Црног мора пале су још на 168 год. пре Христа са покорењем Маћедонског царства.

Г. Грци. Општи поглед Грка и Римљана.
Маћедонци и пропаст српских племена на Српском,
или дан: Балканском, Трополъу.

Грци се хвале својом старином, својим знањем и вештином. Старина им је, као и све остало, претерана, знање преузвишено, сила преувеличана и т.д. Прва писмена постала су им око 600 год. до рођења Христова — вид. Plin: Nat: Hist: I. V. c 29. — а први писаоци били су им: Ферикад сироскиј, Акузилај Аргоскиј, Еланик Лезбоскиј, Хекатеј и Дионизије Милетчани, од којих је последњи живио у 65. Олимпијади, или око 520 год, до Христа.

Но негледајући на све измишљене бог зна какве старине, на своју мниму коренитост и остало, остаје оно што смо већ више навели: да стари Грци нису ништа друго до остатци војених чорда асијрских. које су се, као и Рамзисе у Италији, смешале са срп. племенима живећим ту, а тако исто и остатци војених трупа Рамзесових, или Сезостриса II. египатског цара. Међу тим, и ако ће бити и сувише ларме, навешћемо, да се сви дан: цигани, ван тако званих Гурбета, или монголских цигана, зову "Фараонима", да им је језик сродан с грчким и да они Грке и данас зову Фараонима и својим рођацима. Кад се језик и остало овог врло важног, а ни најмање неиспитаног и неизученог народа, проучи, онда ће се млоге ствари одкрити о којима нисмо ни сумњали. Навод наш тврди још, и сам Иродот, који вели: да је очима својим гледао статује подигнуте Рамзесом. Ево његових речи из Вебера Г.стр. 128.

> "Од млогих подигнутих споменика, у разним покореним државама, Сезострисом већи део већ несуштаствује. У Сирској палестињи — а то је баш око Еврејског првог населења у "Објетованој земљи,"— ја сам сам собом видио неке са писменима — јероглифима — и женским удовима. А у Јанији — баш где су Грци — налазе се два изображења тога мужа, која су изсечена на литицама, и то крај пута, идући из ефеске провинције у Фокеју и из Сарда идући у Смирну. На оба места изсечен је човек од 6 педљи, држећи у десној руци копље, а у левој лук. Сво остало оружје и у једног и другог је једно и исто египатскога и етиопскога происхођења. Од једног рамена к другом, преко прсију, иду египатска света писмена која значе: "Ја сам покорио собственим рукама ову страну". "

Ми смо још раније казали: да су се Грци настанили у српским земљама, као војници и војене страже семитске и етиопске расе и да су као такови морали састајати се из разних народа, који су управљани једним језиком изпочетка и то на 2100 год. пре Христа асијрским, а после од 1445 па даље опет етиопским. Казали смо да никада нити су били, нити су састављали масе какве огромне и да им број душа никада није био велики, као и да никада и ништа нису радили, но готово урађено од робова јели и трошили.

Тако исто навели смо и да су се борили међу се баш зато што су се састајали из првобитних војника припадајућих разним народима, па као такви и језике су асијрски и етиопски разно произносили и изговарали. Ово нам сведочи све оно што ћемо доле навести. Тако дакле сама њихова паметарница сведочи: да су се досељавали разни народи и да су они састављали одјелне насеобине из којих су постале Елине. Ово нам населење баш и пада у године које им стављамо, као остатцима војника горепоменута два народа и две државе. Зна се да им је, по њиховом причању, највећи део народа населио из Египта. Кекропс и Данај, од којих је први основао Атину, а други Аргос. Кадм Финикијанин основао је Тиву, а Пелопс им је дошао из Фригије и потомци његови смешавши се са потомцима египатским од Даная, основали су силне државице Пелопонеске, међу којима игра прву улогу Шпарта. С тога су се Аргос и Шпарта дуго поштовали као главе свију грчких земаља. У томе се опет несмемо сумњати да ови дошљаци нису знали млоге фокусе, комедије, и остало.

Само оснивање грчких храмова њихових богова и остало није ништа друго до чиста египатска, или етиопска ствар као и постанак најзнатнијег храма њиховог о којем се прича ово у овој басни: "да је црна голубица слетила са египатских храмова у Тивама и долетила у Епирски Теспроти, стала на грм, или дуб, проговорила човечијим гласом: да ваља направити храм Јупитеру, а житељи Додона покорили

се тој божијој вољи, направили храм" и т.д. Имена Тива и тамо и амо, јупитера тивских, једнаких обичаја, закона, државних устројства, празновања и тд. које је све наученим људима познато, а нашу ствар већ и сувише доказују.

Но нама за сада није толико стало до знања о једнакости Грка и Етиопћана, колико до тога, да знамо у најкраћијим цртама какви су били? Ко о горњем сумња, нека противно каже па ћемо му целе томове о томе написати. Описујући разбоје, које су вазда Грци чинили, нападајући и грабећи све прибрежне народе и узимајући морепловство у место свезе и одношаја међу собом и разноплеменим народима не за благостања и укупни напредак свију, но за себична и гадна плачкања, отимања, разбојнишства итд. које им све и сам Тукидид правда са речима:

"οις κοσμος καλιος τοτο δραν"
т.ј. "таква дјела служе у част"

разуме се онима који их раде. Тако су они једни другима у име данка обвезивали се плаћати, међу осталима, и данак састојећи се у лепој мушкој и женској деци, као што су Атињани Крићанима, што сведочи ово:

"Tum pendere paenas, Cecropidae jussi miserum! septena guotannis, Corpora natorum"

т. ј. Тада је потомцима Кекропсовим заповеђено ужасно дело! сваке године давати данак у седам младића. — Но ово није био такав ужасан терет за господу атинску, за потомке етиопске, јер је он плаћан робовима, који су били из покорених племена. Даље им се виде нарави и из овога:

"Hic crudelis amor tavri suppostaque, furto Pasiphae" и т.д.
т.ј. "Ова ужасна љубав к бику и подло подтурена Пазифа."

Подобне гадости чинила су вавек Грци. Тако је њихов цар Тантал најгадније и најнечовечније обезчастио прекрасног Тројанског младића Анимеда, а кад је жена праунука оног варвара цара Менелаја прекрасна Јелена побегла за тројанског царевића, они су подигли војну, војевали, под видом да освете прекрасну царицу Јелену, равно 10 год. разорили Трију и покорили под своју власт сва српска племена живећа у М. Азији. Но при повратку својим кућама, рођена су им браћа ове попалила, имања разграбила итд. — вид: Гил. I. п. стр. 65

— Молитве својим боговима, који пију, једу, љубе се, бију се, чупају и све раду, па и краду један другога жене и наложнице, и којих број по Гезиоду прелази више од 30.000 — бивају само онда, кад:

"θυσ τυκιας επιτασις και σωτηριας απογνωσις ευκη Θεων "

т. ј. Молимо се боговима , када падамо у несрећу и кад се ненадамо спасењу. Тако су се Шпартанци заклели, као што Страб: каже:

"ομοσαυτες μη προτερον επανισειν οικαδε,
πριν η Μεσσηνην ανελειν, η παντας αποθανειν"

т. ј. заклевши се невратити се дома, докле или неистребе све Месињане, или сами неизгину.

А шта је са туђинима, варварима рађено, кад је се овако радило са својом рођеном браћом ? Да би увеличала што више своје худо и мало населење, састојеће се само из 30.000 душа, тако звана Шпартанска држава допустио јој је савете, да могу младићи облежати туђе жене; те се деца одтуд рођена прозову Партеније: Παρθενιας.

"Jilius natus ex eaquae quin duceretur, virgo non erat"

т. ј. син рођен од матере, која ступајући у брак није била девојка.— Ето тако су им и име и своју вештину избичкали! У Шпартанаца, као и у других елинских, или грчких племена, лоповлуци, разбојништва и т.д. не само да нису кажњени него су шта више и награђивани, као и у Египћана. По закону Ликурговом казнио је се онај код ког је нађена ствар, а не онај који је исту украо.

Основ морала види се из закона земље какве. У Римљана и Грка тек су Валенс Валенцинијан и Грацијан узаконили: да родитељи несмеду убијати своју децу. Од оца је зависило избацити новорођеног сина иза прага свог станишта — и своје земље:

"extra limen aedium eos humi abjicere solebant"

или га одраслог продати коме хоће и пошто хоће. Шпартанци су слабу, нејачку џораву или ма у чему нездраву децу одма убијали, а философи грчки проповедили су, да ваља и у утробама убијати децу, ако их се више но што треба зачеди.

Тако да наведемо саме речи Платонове Политике у књизи 5 § 9. а по Лондонском издању:

> "Ουκουν και τα μιγνομενα, εγνονα παραλαμβανουσι αι επι τουτων εφ,
> εςη κυιαι αρκαι ειτε ανδρον ειτε γυναικων ειτε αμφοτεραι – κοιναι
> μεν γαρ που και αρκαι γυναξι τε και ανδραςιν – Γα μεν δη των αγατων,
> δοκω λαδουσσι εις τον σηκονοισουσι παρα τινας τροφους, χωρισ
> οικουσας εν τινι μερει της πολεως τα δε των χαιρονων, και εαν τι
> των ετερον αναπηρον γιγνηται, εν απορρητω τε και αδηλω
> κακακρυφουσιν ως πρεπει"

т. ј. "И тако рођену децу примају зато одређени начелници из мушкиња, или женскиња, или и из оба пола; јер морају опште дужности бити у оба. Добру децу, како ми се чини, нека носе у васпитателни дом дојкињама, које живе у оделним деловима вароши. Децу од хрђавијих, и ако се потреви какво слабо, нека их сакрију у какво тајно место како треба".

У Аристотеловој политици 7. к. гл. 16 стоји опет ово:

> "Περι δε αποθεσεως και τροφγς των γιγνομενων εξω νομος,
> μηδεν πεπηρωμενον τρεφειν. Θια δε πληθος τεκνων, εαν η
> ταξις των εθνων κωλυη μηδεν, αποτιθεθαι των γιγνομενων
> ωρισται γαρ δει της τεκνοπουιας το πληθος. Εαν δε τισι
> γιγνηται παρα ταυτα συνδοασθεντων, πριν αισθησιν
> εγγενεσθαι και ξωην, εμποτεισθαι δει την αμβλωσιν"

т.ј. што се тиче одгаје и одбацивања новорођених, нек је закон: да се неподиже ни једно — дете — ма у чему сакато — или накажено.

Тако и на рачун млошства деце, ако уређење народно незабрањује, треба бацати новорођену; јер број новорођених мора бити тачно одређен. А ако се зачеде преко — одређеног — броја, ваља их пре убијати, но што се роде. Грци су и простодушне и поштене Парсе научили содомији, или педарастији, вели Ксенафонт — de instit.ut: Cyri 1. стр. 238—243 Нрави женске:

> "Motus doceri gaudet Jonicos Matura virso, et, fingitur arbitus.
> Jam nunc, et incestos amores. De tenero meditatur ungue".

вели Хораціє — т ј. Одрастна девојка налази своје удовољство у томе, да би могла примити увијотине Јоњана, и од тог узраста мисли на против јестаствену љубав. — Докле је разврат долазио ових остатака асијрских и етиопских војника јасно се види и из овога: што је Харидем управљач Атине при свакој својој мнимој услузи учињеној држави захтевао: да му република изда прекрасног младића маћедонског, који је ту био као роб! Македонски цар Филип сву је Грчку освојио несилом но подкупом, као што се види из овога:

"και κρηματων διαδος τοις εν ταις πλεσι ιβχυοσι πωλλος προδοτας των ωατρισων"

т. ј. раздавши млоги новац онима који су што важили у градовима, добио је тим предаваоце својих собствених, отаџбина или:

> "Παρι γαρ τοις ελλησιν ό τισι αλλα πασιν ομοιως, φωραν προδοτων
> και δωροδοκων και Θεοις εκθρων αντωπων συνεβη γενςσθαι
> οσην οδεις πω προτερον μεμνηται γεγονιαν"

т. ј. Било је, не само у појединих Грка, него у свију млого издајника, људи среброљубаца, непријатеља богова и људи, каквих нико непамти. Но негледајући на све то, ти су исти људи били у стању назвати сина тога Филипа, који их подкупљиваше, богом и признати га баш за правог бога и сина Јупитерова: и то онда кад га један Инђианац — по Аријан: YII 1. 8. – пресрете са овим речима:

> "Ти си такви исти човек Александре, као и ми сви остали само с том разликом:
> што си оставио своју отаџбину, јуриш у туђе далеке земље да нарушаваш обшти
> мир и да дајеш млого посла и себи и другима!"

Грци никад нису били овако простосрдачни и искрени, т.ј. нису никад имали оволике моралне снаге, што сведочи ово: Кад је се пронео глас о смрти великог Александра, Дионисије управ. Понтијске Хераклије од радости је пао у несвест и подигао богињи радости кумир. А у сенату Атинском оратор Демадид рече:

> "То није истина. Да је Александар одиста умрьо сва би
> се васиона испунила ужасним смрадом од његове трупине"

вид : Plutarch Phoeion u Demaetr. Phal: § 300.

Није ли дакле умесно један латински песник, за своју браћу Грке, рекао :

> "Бојим се Грка и кад ме обдарују"
> "Timeo Danaos et dona ferentes".

Ми од наше стране нећемо више казати, ни речице о старим Грцима, а ево нека о њима кажу преводи осталих писалаца. Тако у, Черткову "Рашка племена насељавајућа Малу Азију" налазимо ово:

Међу свима непријатељским народима, Грци, вечни бунтовници и зликовци, највише су зла чинили српским — рашким, племенима свуда, а нарочито у Малој Азији. Јелини размложени по својим градовима вечно подстакивани својим варошким телалима и неимајући шта јести, јер се никад нису занимали са земљоделијем, морали су тражити у разбојништвима средства за живот. Оваква разбојничка преселења главно су смерала на то: да нађу где год какав комадић земље поудаљенији од места оног града из ког су, у коме би се могло ситном трговином и вечним нападањем и робљењем варварских — српских — племена као и продајом ових, господски живити. Елини су увек земљеделије

презирали и као таково презрено и недостојно себе занимање увек су га остављали српским племенима која су били робље у свој Грчкој.

Насеобине грчке нису ништа друго биле до изгнанство свију најневаљанијих и најпокваренији и профућкалих грађана грчких. Тако је 12.000 атинских неваљалих, и по све покварених грађана, који су изгубили право гласања, прогнано и насељено у Рашкој земљи, међу српска племена као што вели Плутарх, а пре тога Дионизије пише: да су Атињани пустошили српски полуострв и тамо населили својих 1000 најневаљалијх и изгнаних суграђана. Изгнанима давали су оружје и све остало из државног имања и заповедили су им да отимају имања и све остало, као и да робе српска племена: те овим начином славне Елине поробише и покорише српске земље у Малој Азији и све побрежие европске.

У отетим земљама подизали су тврђаве, у којима су остављали своје највеће неваљалце да вечно робе и плачкају мирна, вредна и простодушна, безазлена српска племена.

Ово наличи на насеобине Инглиске у Новом свету, само што су Елине имале двојну корист т.ј. отимање земаља и имања, као и робљења и продавања својих покореника, који вечно беху лакомислени и живљаху својим обштинским животом. Ове грчке посаде имале су у дужности, кад им је угодније било, ићи у унутрашњост српских земаља те их робити. С тога је на сваког атинског грађана долазило, преко 20 робова, а на 8000 шпартанских грађанина робља је или Илота, превишавило 600.000. Сви су Грци били нечовечни, варвари и прави дивљаци спрам свога робља.

Бивало је доба, кад славних Шпартанаца није могло више изаћи на бојно поље ван 1000 људи, а остало све био је сами чисти и овејани роб разних славенских племена, које су звали Дацима, Гетима, Трацима, Карима и тд. Кад већ није било више славенских племена на прибрежинама морским непокорених, а у унутрашњост земље дубоко нису смеле плашљиве Елине да иду, као и на туђе уређене државе— и кад се није смело море остављати, које је било као вечни заштитник грчки, онда су славне Елине продавале и душе и тела своја ма коме који је само хтео платити их.

Тако је само Кир имао преко 13.000 безкућника грчких и разбојника, а брат му Артаксеркс од њих је саставио велики део своје милиунитне и више војске, па негледајући на сродства и братство своје, Елине су се за парско злато, гњавиле и давиле међу се. Да би научили своје развратне, женоподобне и савршено у свему и свачему још у корену деморализиране навике, војеном искуству и храбрости, њихове војводе, обично су нападале на живећа српска племена ова робили, убијали и т.д. Кад ових није било, или кад нису смели на њих нападати с тога што су се гдегод сасредоточили, онда су нападали на своје робље а сва та недела звала су се само: "Наук Грка војеном искуству!?"

Клеарх, последњи неваљалац, погодио је се са Киром парским, да му заврбује, разуме се за велики новац, неколико тисућа Грка у војску, и пошто је сабрао знатан број, а да би га научио "војеном искуству грчком" нападне на славенска племена, која је убијао, арао палио и т.д. и то славни писац Елинске премудрости Ксенофон назива :

"Он је се тиме прославио и учинио је највеће добро Грчком народу!!"

Тај је се неваљалац заиста прославио; но с друге стране — са стране безславља. Он је, као и сви до и после њега, ухваћене Славене резао живе на комадиће ове раздавао својим из мушких арема изишавшим, војницима само да би их научио војеном искуству и да би их охрабрио.

Но нису само овакви то радили, као што је био овај прослављени муж; него су и сви први људи грчки то радили, па и све државе њихове. Тако је радио Алцибијад, тако Милцијад, Фокион, тако Кимон, који је отео од Струмићана све земље заселио их грчким зликовцима, Стрмениће прозвао "Склавима" т.ј.робљем, одкуд је име Славенин, а земљу им Склавинија. Он прогна са острва Шчира све Дуљебе и тд. Тако су радиле све республике, сви владаоци грчки и цео тај народ, ако се тим именом може назвати оставша чорда безкућних и безпородичних Нинових и Рамзесових војника. Тако је оно 10.000 Грка, које поби Атаксекркссе бегајући из Азије свуда и на сваком месту чинило чуда и покора, да се описати неможе. Тако је Дракон опустошио Мизије, Тимброн Лидију, Деркулиг Брегију, а Агезислај, са парским војницима, све остале земље Јоњане и остале, а њихове пренаучене главе све то прослављаху као најбоља дела.

Тако су чинили образовани и научени Грци, који су били за српска племена то што кондотијери за народе европске у средњим вековима. Одтуда је у св. хилиндарском рукопису написано ово:

"Оље великија бједа от лукаваго рода Грчьскаго!"

Иродот и остали описали су пропасти срп. племена у Малој Азији и т.д. Тако звани Јоњани малоазијски, били су сбор с коца с конопца из свију тадањих грчких република. Ови као безкућници где год су дошли побили су све одрасле мушкарце, старце и бабе оставили за рад, младиће стрпали у своје хареме, а жене, кћери и сестре побијених узели су за се; јер они нису имали женскиња са собом.

"Грчке колонисте – веле Иродот и Павзаније — пошто освојише Милет,
побили су сво мушкиње, а жене и девојке узели су насилно за се".

Тако су то радиле просвећене Елине, а кад ове покорише крвожедни Римљани, онда опет наступи таква иста и још гора и црња сцена за српска племена живећи како у Европи, тако исто и у Азији.

Напоследку пошто дивља чорда Османлија заузе и поплави те земље малоазиска срп: племена сва се потурчише и постадоше они изпочетка османске државе вечно против њих бунећи се Карамани, а садањи тако звани Јуруци, којих има и у Европској Турској, нарочито око Солуна где смо и ставили боју на нашој Историјско Етнографској мапи да Срби излазе на море, а без овиx неби излазили.

Но није доста навести им само разбојништва и неописана злочинства њихова, којима се увек одликоваше; него им ваља и њихове моралности бар напоменути нашем свету да их види и позна. Све оно што смо казали за Грке, потпуно се односи и на браћу им Римљане па и на њихову сабраћу тако зване Македонце, или колоне египатско-асирске у Маћедонији.

Ми хоћемо и ове стране ова два народа да представимо колико допуштају образ и поштење, као и чисте и непокварене душе и срца нашег јадног, најпоштенијег и највањанијег народа, на овој божијој земљи. Ово нарочито чинимо због наших школа и тако званих учених људи, који су толико заузети за "Елинство" и "Римство", да би — само да им је могуће — волели претворити се и у прашину њихову, но бити Срби. Ово особито важи за оне, који се грче, бугаре, цинцаре и т.д. нека знају куда, коме и каквима иду.

Ми још сад предвиђамо да ће се богзна шта износити на нас што ово преставњамо; али се тога небојимо имено зато што све ово само преводимо из других књига, које су скоро напечатане, а неизносимо их први на свет. О овим стварима већ цео изображен свет зна, па би грехота било да их ми глупаци незнамо, а нас се највише и тичу; јер је тај цео свет тако рећи иза божијих леђа овим народима, а ми смо им вазда били и сада смо пред лицем и с њима у вечном додиру. Ми смо рекли: да оно што кажемо за Грке односи се и на њихову једнородну браћу Римљане и представнике Македонске бив: државе.

Из досад наведеног јасно се види ступањ моралности њихове, а из наводећег се опет из сачињења поменутог Черткова — стр. 36. у примед: — видећи се још боље:

"Грци су — пише отворено Ксенофонт — пре свега старали се да заробе најлепше младиће"

Продаја најлепше деце мушке била је најзнатнија трговина развратних Елина. Разврат им је био тако велики, да су овим заражени били најзнатнији и најученији сви без икакве разлике њихови мужеви. Ови су стојали у содомији са својим васпитаницима, којима су ако да рекнемо предавали стару философију. У грчких насељеника у Криту било је шта више законом прописано: како ће младићи бирати себи љубавнике, како ће се обред овог зверства свршавати, какве ће им дарове давати за овакве среће и оваква поштења и какве ће се, шта више, жртве развратним грчким боговима зато приносити. Разврат и гадна поквареност Елинског народа таква је била: да су овакви младићи били поштовани и уважавани у свима грчким државама. Оваквим су свуда давали прва места на јавним зборовима и

договорима, они су носили одликујуће их хаљине, које нису скидали кад су долазили и у старије године, Они су се преко свега тога звали још и "Κλγινοι" — т.ј. веље знаменити и т.д.

Њихове знатне даме као: Фрина, Елефантина, Котити, Мелити, Филена, и т.д. биле су узор свему добром — разврату по грчком обичају. Од оба пола створила је се дружина прозвана Котито, која је по примеру поклоника и поклоница богиње Церере, радила сваке гадости, које се несмеду и немогу описати, а које је описао појет Евнолие у свом делу под именом "Raptes". У Риму опет сестре, тако да назовемо ових Гркиња, славиле су се: Лизиска, Клеопатра, Агрипина, Валерија, Нехтимена, Цезонија,Тарција, Вестила, Картила и остале.

Оба ова народа или боље оба ова остатка египћана задржали су и религију египатску, у којој се вечно наслађаваху богови сваким неваљалствима. Међу овима најразвратнији имали су највеће поштовање. Тако су у Грка: Јупитери, Јуноне, Паладе, Афродите, Бахуси, Венере, Церере, Пријапи и т.д. а у Римљана такође Венере, Јупитери, Бахи, Пријапи, Панови, Фалуси, Прозерпине и т.д. били свуда и на сваком месту, и у заштиту њихову стављали су се први градови римски и грчки, а у овима њихови житељи.

Разврати и гадости ова два једнородна народа превазишли су разврате и самих Асираца и њихових праотаца, Египћана њихових отаца и т.д. Шкопљење људи дотле је било дошло, да су и Папе, доцније и у хришћанству, издавале буле противу тога — види булу Папе Климента XIV — а Јустинијан узаконио је: да се сам отац ушкопи, који шкопи своју мушку децу ради продаје. Оваквима, а особито адумцима подизане су штатује, којима је се још више развратан народ, или чорда египатска, саблазнавала, ако је се највећи на свету саблазник могао још чим саблазнити. Особито је се одликовала једна штатуа адумца и адумице у Риму, која је се до последњег времена сачувала; а Плиније у својој јестественој паметарници вели, да су се ови особито уважавали и скупо продавали.

Славни и величанствени, недостижни, по нашим научењацима, Римљани и Грци, који се толико узносише, да, своју силу, све што је римско и грчко, што припада укупини оба ова народа, под именом Рима опеваше устима и језиком Хорација.

"Alme Sol, curru nitido diem qui
Promia et celas, aliusque et idem,
Nasceris, possis nihil urbe Roma
Visere magis"

т. ј. Благодетно сунце, ти које свиђеш и смркаваш данове са твојим колима, и које се сваки пут ново јављаш, но увек једно и исто, да бог да да никад невидиш ништа веће и величанственије од Рима. – су сами као што је наведено ти људи, ти сами народи дошли дотле негледајући ни на науку Благог Спаситеља, ни на народе и окружавајуће их све противне околности, противне нарави и обичаје ових и т.д.

Они се нестидише пузити и клањати пред љубазницима и љубавницима својих тирана; они се допустише да им владају шкопци и харемњаци; они се допустише да их Калигула са имањама, женама, породицама и тд.једном речју са свима и свему што се зове њихово, као и са самим њима, уједанпут прогласи да нису ништа друго до имање и његове ствари; они су дошли до тога да њихови сенатори и најзнатније Матроне излазе, за новац, на бине и ту престављају у виду гладиатора своје неморалне преставе и против блу. .... и да на исте изводе за паре своју мушку и женску децу, са којима су на сценама одрастнији ступали у активне бракове, негледајући на неједнакост полова, а оба та народа гледаше такве скандале и таква најгаднија злочинства и деморализације са особитим задовољством: дошли су дотеле, да најзнатније женске ступају у публичне домове и да се предлажу сваком спречном и попречном; да им императори заводе у дворцима публичне домове из најзнатнијих дама и младића, који су се одавали свима и свакоме, па чак и робовима и гладиаторима.

Ето дотле су дошли, а никад и нису били бољи та два народа, да су у сред вароши и тргова јавно се предавали противприродностима и осталим гадостима и неваљалствима; па ни закони Србина Јустинијана сина Управданог немогоше им ништа доскочити, те опет родитељи продаваше своју

шкопљену мушку децу, за, скуп новац, да их употребљују горе и гадније од сваке стоке и живине. Таквима остадоше у неколик и изродци оба та народа.

Османлије наше одговарају и данас у најподпунијем значају свега изказаног, само још са тим савршенством што и женскиње шкопе. Напоследку ненаводећи на нашем прекрасном и најпоштенијем језику све гадости и све најужасније ствари и сваког презрења недостојна дела ових народа, наводимо овде ово на већ признатом класичном, латинском, или оном, језику чија је то сопственост, жалећи што исто немамо, под руком и на грчком или елипско - македонском, као њима припадајућем, па нека га фило-елини, фило-римљани и фило - македонци проуче:

> "Harum enim quidam jam viri barbaram indentidem radebant et vellebantur: alii vero barbati citra pudorem vicissim re impudicabunt stupris intercutibus re flagitantes; regi vero duo vel tres circumducebantur, qui paterentur muliebria, et eandem operam navarent alios subagitantes. Quamobrem illos iure aliquis non amicos regis, sed amicas esse credidisset, nec milites; sed prostibula nuncupasset, ingenio quidem et natura rangvinarios, moribus autem virilia scorta et cet — Pheop: lib: IX "

као и ово у његовој 26. к:

> "Philippum cum Thessalos intemperantes esse, ac lasciviae petulantisque vitae prospiceret, eorum conventus ac contubernia instituisse; iisque uti placeret modis omnibus fuisse conatum, cum illis saltasse, commissatum fuisse cuivis libidini se ac nequitiae tradidisse".

Но не само сав народ од корена па до вршка свога, да је био заражен у Грка и Римљана тако званом грчком — педерастиом, — παιδεραστια; римском — paedicare педикаре; него су се овим славили и њихови вршци силе и власти, знања и науке, те тиме и показали: да је то њихова чиста и изкључна народна ствар и својина, а не појединог поквареног човека, или сталежа. Тако Марцелин вели за Цезара, да је био:

> "omnium mulierum virum, et omnium virorum mulier"
> т. ј. муж и жена свију мужева и жена.

Истина да су се издавали и декрети за најзнатније сталеже, да се неизлажу овим стварима као што сведоче ове речи: — Ан: XI 85. —

> "ne questum corpore facecet, cui avus aut patermarutus equus rommanus fuisset":

но баш ово и идуће тврди још боље горње:

> "муж Неронов био је неки роб одпуштеник, а у исто време и жена његова,"

као што сведоче ове речи Тацитове:

> "aspexerinte matrem examinem Nero et formam corporis ejus
> laudaverit sunt qui tradiderint, sunt qui abnuant" — XIV gl. 9.

и Диона Касија:

> "Και αύτην τε πασαν ειδε, γυμνωρας και τα τραυματα αύτης
> επεσκεψατο και τελος πολυ και του φονουανοσιωτερον επος

εφθεγςατο: ειπε γαρ οτι ουδε ηδειν οτι ουτω καλην μητερα εικου"

које неможемо превести.

Но не само тада, већ је Рим са Грчком и доцније до најпоследњијих својих часова, — а ова и дан данашњи — православљао и православља се овом својом народном славом. Отрови, убиства подмукла, издаје, предаје и све што је црно и гадно, све је се то настанило у ова два народа не само до пропасти њихове, него их није оставило никада и по овој. Одтуда она чуда и покори у Папа, она неблагодарност Грка што их ослободише сви европски народи од ужасних тирана Османлија. Разни комитети, из разних и у разним народима, састављени у свој Европи, купише не само новчане, него и људске војене помоћи; те их слаше у Грчку, да се за ову боре.

Тако је паризки комитет састављен из највишијих сталежа поделио цео Париз и земљу на делове по којима су ишле највише даме те просиле милостињу. При сваким забавним зборовима већ је био обичај да улазећи гости прво прилажу на Грке што хоће и могу. Тако је било у Инглиској, тако у Ђермании и свуда. Тако је, краљ Баварски Лудвих дао сам 100.000 фор. сребра, а при путовању по земљи, све што би се трошило на његов дочек заповедио је да иде за помоћ Грцима, а сам је се тако рећи патио и мучио за ову цел.

Но Грци су им скоро свима, по свом старом обичају, благодарили. Међу тисућама своје старе и већ народне безсвести, само ону једну нову да наведемо. Ко незна и није чуо за славну и ужасну смрт француског морског официра и то Бисона баш у оно време, кад је се Европа борила за њих? Старо Елинско-Грчко сребролјубље најгадније и грозније утаманило је овог честитог и ваљаног борца за народност елинску заједно са његових 15 другара — види Живопис Обозр. стр. 41—43 т. 7. 1841 год. М. Ефеок. Бор: Грец. за Нез: СП. 1863. П. Кудрјав. Рим: Ж. М. 1860 Шауеншт: Суд М. др. М. 1865 Шера Всеоб. Ист. Лит. пр. Сп. 18бо. Гигијена брака Д. Дебе пр. Мос. 1862. Кудрјав, Суд Итал. м. 1850., Гил: Ист. Гр.

—Ми смо већ видили с каквим су народима имала посла срп. племена; но негледајући на сву ту силу и величину Грка, као што смо већ више казали, они су подпуно господарили само на горским прибрежијама срп: земаља, немајући довољно силе, са свог малог броја, да покоре све земље, на које су непрестано нападали ради плачке, добити, робља и да се науче својем грчком војеном искуству. У Европи били су узрок пропасти српских племена прво Парси, после Македонци и Римљани, Скитска племена — Немачка — доцније Хунска, Аварска, Турско-Бугарска, Печењешска, Маџарска и т.д. Ми смо видили да су Парси били покорили скоро све српске земље, али нису дуго у онима остали.

Као почетак највеће несреће срп. племена био је Филип отац Александров, који умеше новцем, лукавством, преварама и т.д. завладати скоро свом Грчком и прокрчити пут слави своме сину Александру, који без њега, његовог новца, његове војске, његових војвода, његовог устројства и т.д. неби био ништа, до један обичан владар мале и до Филипа сасвим незнатне Маћедоније. А мудри је Филип све то чинио као што каже устима Хорацијевим Диодор Сицилијски:

"Difidit urbium Portas vir Macedo, et subriuit aemilos Reges muneribus"

т.ј. Македоњанин је разрушио врата градова и утаманио своје саперникe — цареве—даровима. Без Филипа Александар неби био Александар и ко стоји добар: да неби сам Филип све оно свршио што је Александар и то боље, о мање људске крви, труда и осталога?

Но шта су били ти Македонци, ко су и одкуда су? Старих паметарнице јасно и одрешно говоре: да је само влада у Маћедонији била Елинска, а народ је био варварски и неелински. Тако се јасно каже: да је кнез, или цар, тако звани Каран из Аргиве, потомак млогобројног Херкулесовог племена, побегао из своје земље, бојећи се да га неказне млоги цареви грчки, којима је учинио неке пакости, — населио се у земљу, која је имала само 800 миља у окружности и ту се настанио, пошто је са својим храбрим друштвом покорио староседиоце те земље, а ови су били српска рашка племена. Он је се настанио у граду тако званом Едеса, која је се после прозвала Егама— од αιξ αιγος коза, што значи кози град — а доцније она је се прозвала Македонија из непознатих узрока, Земља ова све до Филипа била је врло

мала и незнатна, а њени цареви, са осталим својим дошљацима, помало су губили свој првашњи елински језик и кварили га месним покорених народа. Владаоци Маћедонски сви су редом отимали један од другог власт и тако је та борба вечно трајала. Грб свој имали су на свима својим стеговима, као и новцу, козу. Оваком збрком грчког језика са језиком староседеоца, изашла је нека смеса у језику, који управо није био ни грчки ни варварски.

Племена варварска била су она која Каран са својом дружином неможе ни прогнати из њихове земље ни покорити, но је ступао с њима врло политично, учинивши пријатељство и дружбу; те тако могаше ова шака Елина остати у овој варварској земљи. За дивно је чудо, да ни један грчки владаоц ни у једној грчкој државици није се увек и правилно звао царем, док напротив македонске владаре сви су грчки писаоци звали увек и вечно царевима.

Међу овим спомињу се после Карана Ценус, Фиримас, Пердик, који је раширио границе Маћедонске, а за овим владао је Александар, за овим Архелај I. после смрти кога за 50 година било је безцарије у Маћедонији, јер су се скоро за сво то време отимали о престол:

1. Орест од 405 год. пр. Хр.
2. Ероп II. од 402.
3. Архелај II. од 394.
4. Аминт II. од 385.
5. Павзаније од 391.
6. Аминт II. од 390.
7. Аргеј II. од 385. па опет Аминт
8. Александар II. од 372.
9. Пердик III. од 371.
10. Птоломеј од 370.
---.опет Пердик од 380.
---.Опет Птоломеј од 367.
---.опет исти Пердикк од 365.
11.Аминт III. од 360. Овај се не беше још ни охладио, а
12.Филип отац Александров (13.), по речима Диодора, већ је се био наклонио не само на престо, но и на посао

"θιατεφων δε ενταυθα δυναμιν ως απεθανε Περδικκας,
εξ ιτοιμο δυναμεως οπαρκουσις, επεπεσε τοις πραγμασι"

Но кад и овај бјаше у напун своје силе славе Александар с мајком својом Олимпијадом подизаше буну противу њега баш кад Илирци нападаху на Маћедонију мислећи одтргнути се испод власти њене. Ова је буна била с једне стране Олимпијадина, да би се осветила своме мужу Филипу за непрестане нарушаје брачне верности и да би му пресекла непрестано и неколико туцета узимање и венчавање за се жена, а са стране сина му Александра с једне стране опет зато да би се што скорије дочепао свега стеченог Филипом, те тако да се што пре црослави, а с друге да би се лишио млоге браће коју Филип произвођаше. Ову опасност Филип је по својој вештини уклонио победивши наново Илирце и уверивши Александра, да ће он једини наследити његов престо и његово имање.

На скоро после овога неки Павзаније Македонац, или из освете своје личне, или по наговору Александра и мајке му Олимпијаде, кад је Филип ишао у театор, убије га. Тако ступи на крвави престо свога оца Александар Велики кога прво дело беше покорити сва српска племена на дан: Балканском или Српском тропољу, што он одма и учини, кренувши велику војску те удари прво на Рашане, Гете и Србаље или Тривале. Ми смо мало више казали: да је Александар могао постати Александром Великим тек после онаквог оца, какви је био Филип и тек са оном спремом и са онаквим средствима, каква му је Филип оставио па и само покорење поменутих српских племена има се однети такође пре Филипу него Александру.

Знамо да је Филип још у првим годинама своје владе, а по смрти Атиса цара српског племена Панића, несамо заузео и покорио под своју Маћедонију целу тако звану Пеонију или Панију, него ју је још и разрушио до основа, порушио, попалио и поробио, за овим напао на Илире и пошто је ових 90. год. цар Брадил погинуо у битци, заузео им Орид и остале земље; те тако дошао и до мора Јадранског, за које Страбон вели: сва је Илиријска страна начичкана прекрасним пристаништима — и та су боља и безопаснија, но у Италији

"Απαντ κ των Ιλλυρικων – scilicet – κωρον σφοδρα ευλιμενον ειναι"

Даље знамо да је се он у прве године своје владе обвезао давати данак Рашком цару Котису, и давао га, а чим је побио Илире одма је овоме објавио војну, отео му земље и градове, који су лежали по реци Нишави или дан: Кара-су -— овај се излива у море спрам острва Тасо — и знатан град Крениду под планином Пангајом, коју је преденуо у Филипи дан. Филипопољ. Дограбивши се Филиповим начином богатих рудника, одма је ове одпочео обрађивати, новце ковати и тд. те је тако богатећи се постајао све силнији и снажнији. Ови су му рудници у бив: срп: земљама доносили преко 400.000 дукати год. прихода.

За овим је се обрнуо на Тесалију и овој натуривши своје људе такође је покорио. По повратку своме, и пошто углави пријатељство са Арибадом Епирским царем, нападне наново на Илире и Панићe и покоривши их још боље натури им још један данак, а по смрти Котиса Рашког цара завади му синове Хрзоблета — Брзоплета, Верисада — Берисава и Амадокуса, те тиме још боље се утврди у отетим земљама и још неке друге придобије. Даље је, по свршетку грозних и ужасних дела у Грчкој учињених, која починише Грци његовом помоћу једни над другим, ударао на горњу или бреговиту Рашку, а имено на земље великог и јуначког племена српског Орлића, која су живила и по дан. Марици, или ондашњем и чак доцнијем Ибру, и умешавши се час као помагач једном племену противу другог, а час опет као непријатељ оног истог коме је помагао, а из свега овога само сам користећи се, дотле је гонио своју политику док није ових цар Медок пао и тиме их које ослабио, а које и покорио.

Од тог времена он је по својој, њему само својственој политици, умео ступити у пријатељство са царем Лагаром племена срп. тако званог Вагрића, које је живило на самом Балкану и које је свуда и на сваком месту помагало Александру сину му. Особито је се овај добро живио са самим Александром још за живота Филипа, као што сведоче ове речи Арианове:

"Λαγγαρος...." και Φιλιπο ζωντος ασπαςομενος
Αλεξανδρον δηλος ην, και ιδια επρεσβευσε παρ "αντον"

т.ј. Лагар, или Лугар, је још за живота Филипова, спријатељио се са Александром и помоћу његовом устројавао своја дела.

Даље знамо: да је Филип, са свег срца примио понуду Скитског цара Агеја — Немачко-Турских племена живећих на Криму и даље око Азовског и Црног мора, која су се била населила на неке срп. острве при утоку Дунава у Црно море, а из којих су их гонили Срби, као уљезе из своје земље српске — да га Атеј призна за свога насљедника, разуме се по својој смрти, а за то само да Филип помогне противу српских племена. Занешен о наслеђу Скитског царства и у тој мисли: да разпрострe своју власт до и преко Дунава, а опознивши се помоћу, јер су ова српска племена, по смрти свог храброг цара били побијени од Скита и њихова Агеја—Филип је овим дивљаком био изсмејан и осрамоћен, те тако: "свагдашњи лисац у лавовој кожи" — по изразу старих паметариста, Филип буде већим лисцем, скитским царем изигран. И у његовом захтевању: да му допусти скитски цар подићи кип свом неком богу су ону страну Дунава, што је значило, да га неприправна нападне, скитски га цар надмудри са одговором: да му тог идола пошље па ће га он сам наместити на најлепшем месту, а кад би га Филип намештао ма где, онда ће га његови Скити разковати на копља и остало; те тако га и у овоме изиграју. Филип видевши, да се неможе ништа са лисичлуком обрне лавовску страну, удари на Ските, али су се

ове већ за раније биле склониле, те тако он пороби и оплачка опет српска племена, у броју од 20.000 душа одраслих заједно са заосташим ту скитским колима и коњима, које отера у своје ергеле код Беле.

Тако исто знамо: да су га у путу ужасни и најдивљији и храбрији, по тадањим паметаристама, варвари и дивљаци Србаљи — Срби, који су: "често покоравани, но никад нису били покорени" , онако обтерећеног са плачком и осталим дочекали у заседама својим, ранили и онесвећена умал га нису убили, да га син Александар, са опасношћу свога живота, није собственим штитом заштитио и сачувао. Из ове битке једва је Филип са својом осакаћеном, и после ове битке до гроба сакатом, ногом и осталом дружином умакао из српских земаља. Тако је дакле још Филип, ако не покорио све српске земље, а оно бар прокрчио пут Александру да их он лакше покори. Осим једног племена српског тако званог Србаља, које је често побеђивао, а не победио, остала су сва скоро сасвим зависила од њега.

Осим дакле покорених срп. племена, ван Србаља или Срба, - који опет правдају већ навађани наш навод: да се Србима зову само она српска племена, која су независна од туђина и која су слободна, — Александар је од свог оца насљедио покорену Маћедонију, Рашку, Панију, Тесалију, Епир па и сву Грчку, као што сведоче ове речи. Демостенове, Диодорове, Плутаркове, Страбонове и осталих :

"Χαιρονεια δε οπο Φιλιππος ό Δμυνιο μεγαλως νικησας Δθηναιος
τε και Βοιωτος, και Κορινθιος κατιση της Ελλαδος κνριος"

т.ј. Филип син Аминтов, одржавши при Херонеји знатну победу над Атињанима, Виотјанима и Коринтјанима постао је господар све Грчке Srab: Geograph.C.IX.p.414. По смрти Филиповој Србаљи — Срби и Илири ударе на македонско царство а Александар велики одржаном победом над овим метне први венац славе на своју главу. Чим, по смрти очиној, разчисти са свима оним, који су о престолу мислили, крене се са силном војском право на Србаље, који су живили у свој дан. Бугарској.

Старе паметарнице причају нам: да је из свог града Амфипоља оставивши планину Орбелин и Филипопољ на лево ишао 12 дана док је дошао до Србаља, који су га грозно дочекали. Са овима вели се, да су сва независна српска племена устала да се освете Македонским царевима за учињене им неправде. Македоњани су се били престравили од грозних и ужасних Србаља и њихових бојених кола; но Александар се досети, заповеди војницима да легну и да више себе подигну штитове, како им неби могла шкодити прелетајућа преко ових србаљска војена кола!: Војска га послуша и пошто су неколико пута Србаљи са своим колима прејурили преко њих ненаудивши им, Македоњани се дигну, одрже битку у којој 1500 Србаља плате главама, а остали побегну преко реке Љига — Ληγινος. Дан. Лом у Прав: Србији. Иза ове реке гонили су их Маћедонци стрелама и копљама чак до преко Дунава. У овој битци надбијен је био и цар Србаљски Срм, који са својима, побегне на острве дунавске при изливу Дунава у Црно море здраво стрмените и камените, који су се звали Пеђски

"Qui poscens ortus — Дунава, Euxini pervenit undos,
Jrrignam Peucen amplexus gurgite quino."

Александар занешен у својој слави, негледајући што је врло мало лађа имао, напуни коже сламом и осталим, те које на овима, које на лађама својим и отетим од срп. племена живећих око Дунава, превезе преко овога нешто своје војске, којом је мислио да обседне Срма - Ξηρμον - са Србаљима на поменутим Пеђским острвима: но Гети српско племе живеће на сјеверној страни Дунава, које речима, а које и својим страшним јуначким изгледом своје 4000 коњице и 10.000 пешака, одврате га од тога. Син Филипов занешен у својој слави, а увређен оваким грубианством варвара Гета, ноћу превезе своју војску и кроз пшеницу и рану, коју је копљима разтављао — ваљда још се већма сакривао — као што веле старе паметаристе:

"Πλαγιας ταις σαρισσαις επικλιναντες τον σιτον"

довуче се до Гета, који нису никад ни сањали о оваком изненадном колачу; те онако неспремни разбегну се до у град, који је био 4 миље од овог места. Но у овоме буду разбијени непобедимом коњицом и фалангом "плешетар-а" Александровом. Они оставе жене, децу и остало па побегну даље на сјевер, а Александар, разуме се по себи и по старим паметаристама, само добија победе, славе, робље и тд. па му ту и сам србаљски цар Срм са својих утврђених острва пошље поклоне и умоли за милост и опроштај, дивећи се храбрости и јунаштву свога Господара!?

Да су вавек Грци називали Србе Трivалима, или Србаљима као и Мизима о томе се ни један савестан и поштен, ма колико знао паметарницу, човек неможе сумњати. Но на нашу велику жалост има нас и сувише и то баш међу некадашњим српским, сада славенским, племенима, који свуда и у свачему виде Бугарославене или политичко тако звано волгскоруско наречије!?!?... Шта та реч Срм значи ми смо је објаснили при речи Срб. Можемо још само онако додати, да у нас реч Срм, Срма означава: најбољи, најсветлији, најскупоценији, најдражестнији и тд. Од туда срма у нас значи бело злато, или то које остали зову платина. Од чисте Срме граде се у нас, а и градили су се, најскупоценији накити и украси, а тим именом "срма" зову у јужној турској Србији злато најчистије. Значај те речи нама је познат, но да се неби ко сумњао о томе имену наводимо му: да је од њега постао Срем овај наш и бивши у млетачком краљевству пре Христа докле се тамо Срби неполатинише.

Пропаст Срба у дан. Турским и аустријским земљама

Г. Гиљфердинг у својој последњој књижици доказиваше: да су негда живили Славени у мљетачком краљевству и то Срему пре Христа, а за наш Срем и Сирмиум град — Срм или Срмов град, дан. Митровицу такође пре Христа — неће ни да хаје и да главом махне. Па коме се неће учинити ово чудновато и то тим чудноватије што тај научењак тражи Славене онде где су већ пропали, а утамањује онде где суштаствују и то у једним и истим именима и околностима? Он у свом већ помињатом делу шири неке Хуно-Турске-Финске или Бугарске чорде чак даље те вели на стр: 229.

> "и на коњец савјан болгарских селенија которих били обширњеснијем
> ниње. Нал сјеверној сторони Дунаја они владјели нињешњеју Валахијеју
> и частју Венгрији; к југу обхватавале почти вeју Македонију, част
> Тесалији, Аљбанији и Грецији"!!??

Ми се нечудимо јадном Влаху, сиротању и убогом човеку, а душевно слабом Јурију Венелину, који бугарисаше и поповаше бугарима, но руско волгском наречју за драг новац славено-филски, нужда закон мења, па шта ћеш му; али се чудимо човеку, који је пун свега; и новца и славе, и силе и блага и части и поштовања и уважења, и науке, и свега на свету; па кад такав човек изврће паметарска дата, прећуткује једно постојеће и живо само зато што није Бугарско; упиње се из петних жила да докаже противно, суштаствујуће само зато што се незове Бугарима; упиње се из петних жила да докаже пропавше, српско само зато што је пропало и што се изреком није звало српско или га странци неумедоше под тим именом забиљежити; — онда неостаје нам ништа шта би могли о томе и таквом човеку да рекнемо? Чиста српска имена села, места, планина и једни и исти називи ових као и у садањим живим крајевима српским Г. Гиљфердинг и остала му братија премилостиво глаголишу да нису српска. Он ће вам са својом братиом у један мах све српско назвати: "българска-та или волошска-та".

Шта хоћете више од таквог научењака, који доказује: да су Војушићи сада шкипско племе, које живи по Хану(?) од реке Војуше па доле до близу Грчке, Шкипи?!!, а неће да зна: да је то било негда српско племе па се доцније пошкипило, иначе, за бога милога! нека кажу све шкипитаристе: шта значи Војушић на шкипском језику; има ли та реч у њих; као и одкуда долазе ? Ама је и овде ваљало увршене Бугаре довести у ред Славена, направити их тако исто старим још и старијим и од Срба; па их разпрострети вездје гдје Срби живе. Ако има ужаса од науке одиста је овде.

Зашто та Г. Г. Гиљфердинги, Бесонови, Григоровићи, Венелини и остали неће да виде Бугаре онде где им беше место н.п. у њиховом бившем царству казанском, које Руси тек у 16. веку сасвим покорише но тамо налазе све саме Русе!? Зашто невиде разне народе у својим губерниама, које се језиком млого више разликује па и типом и обичајима него Срби од прастарих Срба, а садањ. тако званих Бугара, Словенаца и осталих, од којих неке руске пренаучене главе, хоће да створе све разне народности; но само не српску, као да им је ова оца за језик вешала ? Шта то значи, нашта иде и нашта се смера, кад се Срби у Маћедонији у Трацији и у другим чистим српским местима зову другим народима, надевају им се имена и угурују се у противње народности српској народности и т.д. Шта се може мислити о тој нашој вајној браћи кад она и грдан новац на то троши, кад Србе у Русији гоне и називају час Дајчерима, а час Полацима и т.д.

Ми нећемо ништа да одговоримо на ово; но ћемо куриозитета ради навести два знатна и чувена писаоца руска и то

1. Г. Бесонова, који у свом делу : "Епос Болгарски и Сербски печ. у Мос. 1855 год. свуда и на сваком месту гледа да разпростре Болгаре и знатне докле? е, моја браћо! чак до Београда у данашњој кнежевини!! ? Његова нам старојезикозналачка, пропагандска политичко фанатичка глава хвата се за све, само своје да докаже и ако у Бугара и нема Епа и нема епских песама и ако је све срп. побугаравао, он иде даље у својој славној занешености и фиксе идеји, те при женидби Душановој, у бугар-кабаници његова сестрића Милоша Војиновића, који ову навуче, а коња обши међедином, да га ујак непозна у сватовима, јер га у ове није ни звао, чујте! нађе: да су Бугари све до Вучитрна на пољу Косову седили иначе: како би Милош имао кожу мeђедову да обшије коња — да није ваљда био и сам међед, за ову неговори премудра научна глава, — како би могао имати бугар-кабаницу !!??..

2. Друга нам је личност Г. Григоровић, који опет свуда и на сваком месту види Бугаре, као и продана и сваког презрења достојна издајничка душа свога народа и племена, унијатског пропагандисте, Г. Стефана Верковића, који на рус. језику написа: да су у дибарској нахији прави и најстарији Бугари!? Г. Григоровић у охридској патријаршији види, ама ак и чисту, бугарску патријаршију. Тако он и у надписима, у којима се нигде и неспомињу Бугари но Мизи, види, налази и тумачи само Бугаре. Ко хоће да се увери ево ту његових собствених речи узетих из сачињења Импер: Ак. Наука у Петрограду у тако званом спису Материал дља. срав. и об. грам. рус. раз: и други слав: нар: стр: 122. — ,8 о спом. св: Григорија еппскупа Мизији В. Григоровић бив. у бугарској архиепископији у Ориду ?? !!

На огромној полуразрушеној цркви св. Софији, која је била подигнута у време Константина Мономаха 1042.год. Бугарским??!;?., архиепискупом Лавом, нашао је овај надпис:

"Γρηγοριε ... σκηνην εγειρας.... των θεογραφων νομων
εθνη τα μυσων εκδιδασκει πανσοφος... ςφκ..."

т.j. Григоријев... храм сјени подигнут — заповедима — богописаних закона народе Мизијске поучавши премудро 6520 т.j. 1012 год. Дакле је ово, ако је верно, учитељ Мизијских или српских народа, а не некаквог манџурског или монголо-турско-финског тако званог бугар. Кад су живили овуда Мизи, или Србска племена, није било ни гласа ни трага од каквих Бугара; но да и то одобримо високоученом Г. Григоровићу, али ваља пре свега да се запитамо: чија је била та Оридска патриаршија, ког народа, од када је и одкуда је?

На сва ова питања нема сумње да Г. Григоровић неби одговорио јасно и подпуно, и да неби изказао праву и сушту истину, но само кад неби она била српска, већ кад би била каквог другог па ма и манџурског народа, али овако кад је српског ваља је ма на који начин утаманити за Србе и створити ма за какве Манџуре, Хотентете и кога хоћете народа на свету само не за Србе. Он зна врло добро: да је оридска-српска патриаршија била основана још од светог апостола: Петра, Павла и Јакова синова Заведе ових и то за тада од њих крштена српска племена, која су живила у дан. турским и аустријским земљама; да је столица те патриаршије био Сирмиум или дан: Митровица, у ком су седили млоги римски императори и у истом били и рођени, све до 441. год. по Христу.

Зна такође: да су први патриарси овог српског народа били, осим помепутих апостола, њихова млађа браћа, такође св. Апостоли: Епенет, Андроник, Иринеј и т.д., а тако исто зна: да је се она патриаршија српска, пошто јој Хуни под Атилом, од којих видимо доцније потомке, Бугаре, Мађаре и Аваре, разорише престолно место у Митровици, и за владе ових дивљака, — скитала тако рећи од немила до недрага и седела у Митровици на Косову, Солуну и т.д. све до 535. године. Зна такође да је исту наш Србин, а римски император Управда Истоковић, или тако звани у Римљана Јустинијан, те године пренео у своје место рођења тако звано Бедерини, одакле су је прогнали Авари са браћом и робљем својим дан. Бугарима. Он зна: да су се ови српски патриарси настанили, кад Срби у почетку 7. века обновише своју пропавшу државу, по жељи папа у Дукли са ону стране Шара у гостиварској нахији Пр. Србије, и да су ту патриарховали. Г. Григоровић, и остале његове присталице, зна и то: да су Бугари, по примљеном христијанству имали своју патриаршију, коју им је г. 870 основао Фотије, а 945. признана и послао им и патриарха чувеног Грка, веле Теофилакта само зато: што су се биле цркве одвојиле а што су папе преко својих српских диоклијтских или илијрских патриараха тражиле: да ови, као и дотле, владају и над доњном Мизиом т.ј. дан. Бугарском у којој је живио српски народ, који је пређе састављао једно цело са осталом браћом својом и подпадао под српске тако зване илијрске патриархе; но у то време већ покорен хуно-турским племеном Бугара.

Зна се да су патриарси бугарски, докле је Римљанима — Грцима, била воља да живе, седили у Дартјолу, или дан.Силистрији, где су им и цареви боравили и кад су Римљани покорили Бугаре око 971. год. укинули су им и патриаршију коју више нису ни подизали за пуна два века, све дотле док се Бугари опет неотресаше робства, и неподигоше престол царски и патриаршски у Трнаву; но и ту небеше им, по несрећи нас свију, користно и дуговечно. Даље Григоровић зна: да су разгната браћа Шишмановићи тако звана Комитопули, Ермени: Мосеј, Арон, Давид и Самуил разштркали се по белом свету и овај последњи са својом дружином заузме, по одобрењу нашег цара Владимира, Преспу, а по убиству св. Владимира око 1012. Орид и ту застане патриархе Србо-Илириске, који су се тако и звали; али никад нису се звали патриарсима бугарским као њиховог народа но увек Илирским и Мизским што значи народа српског у свој Илирији, у Мизијама или Бугарској — покореног Бугарима — и у Србији.

Зна г. Глигоровић да баш и ова чатрпаршија, ако је узме за бугарску што неможе, није трајала дуго; јер је Василије Булгарактон римски император год. 1018. разрушио и ту разбојничку 37. годишњу тако названу бугарску Оридску државицу, основану на српској земљи и у српском народу, благодарећи тадањој слабости Срба и мучком, подлом и гадном убиству срп. цара Владимира тако званог св. Јована, који је становао у правом српском Београду код дан. Орида и у Ориду кога бугарски цар по својој турско-финско бугарској нарави, као свога рођака на најгаднијој превари уби заједно са својим владикама који уверише Владимира: да нема преваре. Све то зна мудра глава славнога научењака Григоровића, као и да нису никад ни живили Бугари у Ориду и у Маћедонији и другим земљама и да је то била само чета монголо-финска, коју сасвим утамани руски кнез Светислав: ама неказује бака како је сан снила, но како је за њу боље.

Он зна и то: да Орид није она Јустинианова Бедерина и место његовог рођења, које Шафарик држи за Ђустендил дан: Малтбрен за Призрен, Енгел за Пећ, а други за Скопље, неки за Ђурђеве Стубове; но нико други за Орид до црквених људи, што ту налазе патриархе све до 1766. год. или до сајединења њиховог, као и пећске патриаршије у тој години са цариградском. Он зна и то: да Јустинијан изреком каже за ово у својој XI. Navella Constitutio и да овако дели провинције своје Илирске префектуре: Дакија прибрежна и средња друга. Мизије — т.ј. Горња, а доња је прва — Дарданија, Превела, друга Маћедонија — т.ј. Пелагонија и део друге Пононије, где је Rasciensis ciritas а погрешно преписано Baciensis, — а то баш место и јесте у старој Рашци у дан. Балкану на реци Рашки која се улива у Марицу или стари Ибар, а не на овој нашој малој Рашци. Нама су причали млоги: да је то место источно од дан: Ихтимана на Балкану, а идући развалинама Рашке наше. Ми немамо о овоме подпуног уверења; те с тога и остављамо ову ствар држећи се са г. Шафариком да мора бити око Ђустендила и то не у овоме него идући источно од њега Балкану. Да су пак Срби одиста још у прва времена христијанства примили ово и да им је патриархова столица била у дан: Митровици, или

старом Сирмиуму у дан. Срему, јасно нам сведочи ова песма у другој књизи Вука Караџића, за коју пок: Вук мисли да је као и она о Инђији и да говори о једном и истом делу.

Збор зборише божији Апостоли,
Збор зборише на небеска врата,
Од туд дође громовник Илија,
А пита га Огњена Марија:
"Ђе си био мој брате Илија?"
„Казаћу ти огњена Марија:
Ја сам био у земљу, проклету,
Ђено јесте боже незаконство:
Ђе немоле Бога да помогне,
И неслуша пород родитеља,
А неслуша млађи старијега;
Ђе кум кума не држи за кума,
Ђевер снаси о срамоти ради;
Ђе брат брата по судовим ћера,
И мучи га муках пред Турцима;
Не светкују св: никаквога,
Нити жегу у цркве свијеће,
Нити служе божју литурђију.""
Оно рече, на ноге устаде,
И господске даре дијелише,
Што је њима Господ поклонио:
Св: Петар и апостод Павле,
Ев узеше пуње — славско вино и
шеницу,

Свет Илија грома небескога,
А Марија муње и стријелу,
Св.Тома печат од облака,
Аранђео јесење бријеме,
А Никола на воду бродове,
Св. Спасе житњега цвијета,
Св: Саво леда и снијега,
Св: Јован сабор Анђелима;
А Ђорђије прољетне цвијеће.
Кад Анђели даре дијелуше,
Они свјету муке udараше:
Илија их громовима гађа,
А Марија луком и стријелом
Не могли их Богу обрнути.
Аранђео навали бријеме,
Никола им затисну бродове,
Св: Петар и Апостол. Павле,
Узеше им пуње и шеницу,
И од земље свакоји берићет;
Па их боже сунце изгорело,
Горело их три године дана,
Док узавре мозак у јунака,
Докле пуче ками у лугове,
А осану гора проз планине;
Докле црна земља испуцала,
Пуче црна земља по три лакта
Те се ломе коњи и јунаци;
Св. Сава пуштио снијега,
Три године снијег не опаде,
Док у свијет ништа не остаде
И овчари овце изгубише,
Из свијета челе побјегоше,
Са свијем се свијет дотамани,
До у Срјему, у то мјесто жупно
Е се купе Сријемски главари
На сакупу пред бијелом црквом,
Ту дођоше млоги свештеници,
Посједоше, ђе је мјесто коме,
Одтуд дође самоуче ђаче,
Па им ђаче ријеч проговара:
"Сви се браћо на ноге дигните,
И пружите мени десне руке,
Вјеру дајте, да ме неварате!"
Сви једнак од земље скочили,
И сви ђаку десну руку дају;
Тада ђаче њима проговара:
„Хад'те Богу да се обрнемо!
Да служимо божу летурђију,
Да молимо Бога по закону"
Сви се беху к Богу обрнули;
По три пута љубе земљу црну,
И послуша пород родитеља,
И послуша млађи старијега,
И брат брата неводи на суду,
Нит га мучи мука пред Турчином,
И светкују свеца свакојега,
И сви моле Бога милоснога,
Без престанка о дневи и ноћи,
По правилу, ко је Богу мило;
И Бог им је услиша молитве,
Смилова се Бог на сиротињу:
Те се опет свијет наслиједи.

Да нису Србо-Хрвати од самих Апостола примили Христијанство и ови им били први патриарси, како би могао Папа Јован X. — паповао од 814—929 г. — писати неким малим господарима — Томиславу Хрватском и Михајилу српском у Захумљу — ово:

> "Ко се сме и може сумњати да се црква у краљевству Србо-Хрватском неурачунава у ону, коју су још први Апостоли основали и која се урачунава у првобитну васионску цркву ? Она је, као рану проповед апостолске цркве са млеком вере, примила, као што су је Саксонци примили у најновије време, а под мојим предшествеником благе успомене Папом Григоријем,"

и т.д. — види Шафар: I. т. стр. 112 а узето из Фарлатија и Катанчића.

Ово исто тврди и Нестор руски паметарист кад вели : Да су од искони живили Славени на Дунаву и у Илирији и то пре Влаха, или Римљана, и да су они примили христијанство од апостола Павла и Андрије. Но шта сада значи и Нестор где се хоће Срби да утуку; шта значи све то, наведено па и сам тај Рус кад се хоће Срби на силу Бога да утисну на неколико стотина година да су млађији од остал: слав. пл. и то само зато: да се изједначе са Бугарима или Волго-руским језиком; кад им се хоће да натури: да су примили веру тек од Кирила и Методија и то све зато и по ћејфу тих пропагандиста, који хоће пошто по то да их прождеру и утамане ? Ми поштујемо, славимо и уважавамо св. Кирила и Методија и као свеце и баш наше рођене Србе; али неможемо да кажемо: да смо на 950 год. доцније примили христијанство кад смо пре. Ми би сами волели да се у толико стотина година подмладимо, ама кад небива шта ћемо? Нама ће се пребацити и ово: да смо и од папа Дона, Агатона и Јована примили још око 650 год. по Христу веру садању — но и ово одричу пропагандисте, а камо ли време апостолско.

Ми нато одговарамо: да је одиста новодошавши део народа, који дође иза Карпата из дан: Пољске, Беле Русије, Литве и са Балтијског мора, који прогна Аваре и њихове чорде Бугарске из српских земаља и ослободи своју браћу од ига ових, — заиста тада и примио христијанство. Но ово је само један део, управо државна власт а не маса срп: народа. Овим су се изједначили Власи, што у њима неки виде Римљане, неки дан: румун: писци Румине; а неки Келте, и т.д. са Србима т.ј. бивши Христијани Срби римске вере дакле Власи са Србима идолопоклоницима. Тако су под свима новим доласцима Срба из Ђермание у своје првобитне ове земље, сва браћа њихова Срби Христиани, који се неизселише из ових земаља, а бијаху крштени, звати Власима — Римљанима, т.ј. људима покореним Римљанима и њихову веру верујућим.

Од тог доба па до дана данашњега Срби се зову по вери, а не народности. Тако свака нова вера српска спрам старе стоји као спрам Влаха. Тако Римокатолици православне зову Власима, или људима који верују стару православну римску веру, што су је од Римљана примили, а себе Латинима, као да су то два народа, а не један.

Мухамеданци Срби зову православне опет Власима, или то што се у Руса и осталих зове староверима т.ј. људима, који примише ту веру од Влаха или старих Римљана. Осим вере овде се још подразумева и подчињеност томе народу као што је и до дана данашњег сачувано.

Тако су ослободиоци покорених Римљанима Срба, а дошљаци из Ђермание у 5 и 7 веку Срби под Свевладом и Звонимиром заставшу овде своју браћу, прозвали и по вери и зависимости од Римљана Власима.

Тако и с тога се зову у Аустрији Срби, па баш православни Швабама, што им ове јаше на грбини, док римске вере тако незову, него Шкокцима и т.д. урачунавајући их у слободне.

С тога се Срб из Турске зове од млогих и турћијаш, што ће рећи покореник под ове и т.д. Ово је прави значај Влаха, а не онај који пришиваху овом имену млоге паметаристе, па и сам пок. Шафарик непознавајући стање ствари и прави значај његов — Враћамо се на прекинута ствар. Александар принесе жртве богу Дунава и Јупитеру, а удаљенији варвари као: Келти, Боји и Сенони, пошљу му своје посланике, које видивши надувене, запита:

"Од шта се највише боје?", а ови му одговоре: "пад неба".

При повратку своме јаве му пријатељи Пеоњани, или Панићи: да су се Илири под Клитом, сином убијеног цара Брадила подигли на оружје, а тако исто и Главач цар Тавлантија, а племе Илирско Автариади, да му мисле пут преградити. Александар са коњицом свога друга, па и самим Лугаром Вагријским дође под Белиону — Белу, Илирски град и намести свој стан на реци Анси и Еригони, где стигне и Главач са млгом војском у помоћ Илирима. Битка буде и, разуме се по себи, Александар савршено разбије своје непријатеље. Докле је он овако војевао и покоравао срп. племена у Грчкој се разве се глас: да је погинуо; јер Грци незнајући — као што веле старе паметаристе — праве истине, разносили су оно што им је било пријатно

"Ου γιμοσκοντες τα ουτα μαλισια καθ ηδονην σφισιν εικασον"

Славни Лакедемоњани већ су се смутили у мислима и уображавали су да предводе устанике — γνωμαις αφεστηκοτες; а јурнувши у своју постојбину Тивјани убију Аминта и Тимолаја — οδεν υποτοπησαντες πολεμιον; старешине Кадмеје спремали су се већ били да изтерају и посаду мађедонску из града. Кад такви гласови дођу до Александра, он оде у Грчку, с којим се сада и растављамо, као са победаоцем срп. племена на дан. срп. Трипољу. Но пре њега, његова оца и Грка, ове су земље били прегазили Парси, као што смо више споменули. Овде у борби Александра са српским племенима спомињу му се управо као поданици Келтске или Галске и Немачке плем: старешине, као преставници оних народа који су се скитали тада око Црног, Азовског мора и пустара дан: окрајње јужне мале Русије. Била та ствар истинита, или само надувеност и измишљеност Александрових животописаца, да му што већу славу пришију, ми нећемо дуго разбирати, држећи наведено за истинито, што се тврди и оним Скитама, које преварише Александрова, оца и које су се биле настаниле у српској земљи сада тако званој Добруџи или Малој Скитији. Они су могли повремено налетати и за неко време настањивати се туда, па и Александру јављати се у виду посланика и мнимих поданика но у то време нису могли стално живити и настањивати се код силне и велике масе и силе срп. племена што видимо у Гетима, или тако званим римским Дацима.

Тако ми видимо: да је се баш у то време, па све док је непокорише Римљани, Гетија или Дакија простирала од дан. Дунава, као границе са Рашком, а доцниом римском дољном и нешто горњом Мизиом или Србаљиом — Србиом па све до реке Лабе — Albis или Елбе. Она је дакле заузимала све земље од Дунава до дан. Баварије, па и тако звану Херцинску далеко познату и чувену Шуму, из које све немачке паметаристе, као из неке рукавице, извлаче немачка племена чим се она изцрне у туђим земљама. На исток простирала је се до Бористена или Дњепра, иза којега су чергарили Тарагени немачко, Јациги и Сармата турска, а иза Лабе Свеви такође немачко племе.

Ово исто о Дакији сведочи Птоломеј, Стефан Византијски са другим старим ђеографистима и паметаристима, а Страбон за западну границу Дакије вели: да се у њој почиње Дунав, дакле протеже је од прилике чак до дан. Швајцарске.

Где су овога, и горњих, били Даки и Гети, ту опет Јорнанд, при свршетку 3. века по Христу, или при нападају Гота под Ерманариком на Дакију, — налази Србе, или Виниде, Србо —Анте и Србо— Склавине, или Славене. Тако је дакле: ова дан. Румунија Седмоградија, Чешка, Моравија, део Аустрије или Ракуске, сва Шлезија, Пољска, Маџарска, Банат, Галиција с Буковином, Бесарабија и Мала-Русија до Дњепра, састављала некадашње царство српско, или тако звано Дакско и Гетско.

А да су ови били само српска племена више смо казали, као и да су се звали Србима све и до 12. века по Христу, јасно нам сведочи превод Зонарев налазећи се у Волоколоманском манастиру напечатан у Чт: 31. Ист. и древ. Рус. у Мос унив: 1817 год. стр. 58. где се вели :

"Тројан .... воинствова же на Даки, сирјеч на
Србље, началник же српски, Диковил" и т.д.

Овај је превод учињен у 12. веку, дакле на 1000 и нешто више година од када је Тројан покорио ту српску државу тако звану Дакску.

А да су Србе одиста и грчке и осталих народа паметаристе под тим и именима Миза и Србаља, или Тривала, држали за највећи и најстарији на свету народ, који је пре Грка живио у овим земљама, — јасно нам сведочи Халкокондила, који вели, у преводу:

> "Срби су" — т.ј. "Мизи и Србаљи или Тривали —
> највећи и најстарији народ од свију народа на земљи."

Но да ли су они:

1. преселили се из Илирије у Мизију и Србаљију, — Србију,
2. или су прешли са сјеверне стране Дунава на јужну, те се населили до Јонског мора, од почетка ког па све до Мљетака заузимају и над целим тим простором господаре, или су
3. напоследку изашли из своје првобитне отаџбине са јонских брегова — у Малој Азији и са ових населили све земље чак у Сармацији и у Скитији"?

он неразбира, но зна: "да су сва дан. слав: племена један једини народ, у ког су једни обичаји и један језик, да су најстарији на свету од свију народа и да је највећи народ на свету српски." Види Вен. изд: Chalcocondylas Histor: Byzant: 1.1. p. 14. У више поменутом простору Дакије разних писалаца живила су независно разна српска племена, која су по смрти Александра великог присајединила овом простору и све дунавске срп. земље почев чак од Маћедоније.

Но негледајући на огромно то пространство, силну мложину живећих у тој Дакији Срба, они никад нису умели ово обоје, као и окружавајуће их околности, имати у виду, те саставити државу, која би била прва и најсилнија у свету; већ су се непрестано гложили и заједали око којекаквих ситница и безпослица, нехтејући једно племе признати власт другог, а сва скупа једну обшту. Држава ова српска трајала је непрестано од смрти Александрове па до 150. год. пре Христа, и захватала је како кад границе, које су се пружале до Епира, Тесалије, Лабе и Балтијског мора; или од Балтијског до Јадранског и од Јонског, мора па до преко Лабе у дан. Ђерманији.

Често су на њих ударала, галска и немачка племена, увлачила се у среду и срце срп. земље, као што је био случај са тако званим Скордисцима, који основаше и наш Скадар; но чим су се српска племена једно другом приближавала и сљубљивала, она су одма ове уљезе прогањала између себе. Тако су Скордисце, или праоци дан: Шкипа, протерани у М. Азију. Овако огромна држава, овако силна гроза и ужас тада силним Римљана, није могла бити а да већ једном не дође и у сукоб с њима. На неколико десетина година пре Христа и пошто су Римљани покорили тада чувени цео свет, ови су се Римљани, непрестано тајно спремали: да изненадно нападну на ту огромну државу, коју зову час Гетском, а час опет Дакском. Нису пређе долазили у сукоб с њом из најглавнијег узрока тог: што нису хтели да мећу на коцку своју државу; него су непрестано покоравали мање државе у целом свету и тиме се све више и више силили и снажили.

Ми не можемо веровати Страбону да им је узрок био овом ненападању тај: што су се тобож бојали гало-немачких племена, која су иза ове дачске, или српске државе чергарила, да им ова несруше империју! Њима је увек лакше било изићи на крај са чордама, разних дивљака но са државама огромним и силним. Баш кад су се највише Римљани спремали да изненада нападну на Србе, или Даке, и њихову државу пошто покорише цео свет, у то време владаше над свим српским племенима цар Буревић — Βορεβισας, Βυρβισας, Βοιρεβις, Boerebistas. Boeribistas и т.д. како га писаху стари Грци и Римљани — муж врло паметан, прозорљив и разборит. Он је савршено изкоренио Боје галско племе, које је се покоравало Критаризу, и Тавриске; те је тако од ових и осталих савршено очистио све балканско српске земље, ван Маћедоније, Тесалије и дела Илирије.

Да би изкоренио порок пијанства међу српским племенима, као узрок раздорима и свађама, и да би довео у ред и поредак државу, користио је се лажном науком обсенара — проповедника Дике — δηκανεος — или Дикана, који је млого путовао и тумарао по свету. Тако изкорени у свим српским земљама винову лозу и састави огромну војску од 200.000 војника добро уређених. Пошто је све ствари како ваља уредио и управо очекивао Римљане, ови по својој подлости: "divide et impera" подигну буну

међу Србима, у којој Буревић погине, а заповеђеним легионима римским: да нападају на Дацију, дође, такав исти глас: Да им је Ћесар, — Цезар, погинуо: те тако подлаца опет убију своји непријатељи и подлаци. У овој међусобној распри и борби 50.000 српских породица из дан. Румуније пређе и населе се по јужним обалама Дунава. Мисао да се покори Дакија није оставила римски сенат и у највећој забуни и сметњи, те се одреди Антоније да покори ову. Тако је дакле јасно: да су Буревића Римљани убили кад и у својим расправа по смрти Цезара не заборављају своја дела да покоре Дакију — види Appian : de bello civil: II. 16. и III

По смрти Буревића, прича Страбон, Даки онако силни и страшни разделе се најпре на млоге државице, а кад је Август послао на њу војску имала је већ 5 држава. У време овог истог Августа и Тиверија толико је међусобним раздорима ослабила, да је једва 40.000 неуређених којекаквих војника могла извести на бојно поље и то са највећом муком и натегом. У овом жалостном стању, осим Римљана, насртала су немачка и турска племена непрестано на ту српску земљу као: Бастарани, Јациги, Роксолани, Сармати и остали, којима вечно требаше хљеба и одела; јер ова неумедоше у то доба ништа друго радити, до скитати се, чергарити и отимати. С једне стране ти дивљаци, а с друге уређене римске војске, разтрзали су непрестано ту несретну и вечно поцепану, као и остале, српску земљу. Тако прича Дион Касије i b: и.23—27. да је римски војвода Крас 29. год.пре Христа, грабио и плачкао српска племена живећа на овом срп. Трипољу, а Бастарани — Немци — не само да су то исто чинили: него су прешли Дунав и населили се у дан. Бугарској, а тадањој Србији. Они су покорили не само ту српску земљу; него побивши Мизе, Србаље и друга срп. племена прешли чак и преко Марице, одакле их је једва та римска старешина, бојећи се да непређу и у његову Маћедонију, устукнула. Побивши ове дивљаке он дозволи; својим војницима: да оплачкају те српске земље што ови и учине. Бастарани се скоро поврате опет натраг, где их Римљљани опет разбију али их нису могли изгнати из ових земаља док им Рале — Rales и Oroles - старешина једног срп: племена није помогао

> "Daci quoque sobules Getarum sunt : qui, quum — Roles, vel Oroles
> rege, advoersus Bastarnos male pugnassent," Justin XXXII. 3.

Но за ту своју услугу поштени Римљани опет су им вратили грабежом; што и; примора на срп. племена: да се колико толико уједине и да га разбију и сатерају у Маћедонију. Али чим су то учинили, они се опет двоје, те на њих опет наваљују Бастарани, који и поробише и оплачкаше српско племе Дечиће или Дечаниће — Dentheletes којим управљаше старешииа Сет — Sitas, — а Крас чувши то опет навали на Бастаране разбије их и закључи мир са њима и својим војницима допусти: да глобе, робе, арају плачкају срп, племена колико им душа хоће.

Тада су два српска племена тако звани Срби — Serbi, vel Serdi, et. Mardi vel Smerdi — и Мрди или Смрди страшно утамањена и то зато што је Крас заповедио: да се свима заробљеним из ова два племена изсеку руке!

Ова су племена имала градове: Јаворину, Jamphorina на дан: реци Тунџи, тад. Јаворини, Медину, Петру, Белузору, Bylazora сад: Велес и тд. а пређе им се тако звани рашки цареви и војводе спомињу под именом: Medar, Medok, Medoce, Medocus, владар Орића Медосад, Medosade и тд. Тако су Римљани учинили и са другим срп. племенима, ван Одрића којима Крас поклони неке земље отете од срп. племена Бесића, с тога што су се поклањали тадањем римском и грчком богу Ваху, или Баху. Наскоро заиште од овог Краса онај помињати Рале, или Орол, помоћ противу Дабића старешине неког српског племена, што овај одма и учини; те по победи, и скоро затари сва срп. племена, која му неумакоше непитајући: да л' су била са Дабићем — Dapyx, или противу њега? У овој својој сили обседне и најзнатнији тада град срп: тако звани Јаниклу, или Јанину, у којем су владали Бастарани, држећи да ће тамо наћи стегове и римске оклопе, које су ови отели од Антонија; али неучини ништа. Даље је грабио и плачкао - свуда и на сваком месту где су само била срп: племена која су се непрестано бунила и подизала противу ових римских тирана и тиранства.

Овако је исто чинио и Пизон и сви остали Римљани. Тако знамо из истог Диона: да је око 22. год. до рођ: Христови сенат осудио Марка Примуса што је оплачкао и разграбио срп. племе Одриће.

Тако је Клавдије Маркел опустошио државу Весића, а Луције Пизон осталих; али од 6. па до 2. г. пре Христа у један мах устала су била сва племена српска од Италије па до Грчке, као и сва Дакија, на Римљане под своја два цара, који се именују, као и до 7 века по Христу, у Срба Бато — Вato тј. брата. Војна ова продужавала је се неколико година, докле Римљани нису покорили све, ван још Дака, са својом 180.000 редовном војском, осим осталих дивљака, као: Бедуина, немачких и галских племена и т.д. Војна ова била је после пунијске најужаснија као што вели Светоније говорећи о Тиберију

"Sed nunciata Jllyrici defectione, transiit ad curam novi belli,
quod gravissimum omnium extemorum bellorum post Punice
per 15 legiones, paremque auxiliorum copiam triennio gessit."

Страх и ужас био је у Риму, од ужасног и страшног оружања; јер је петорогубо умложавана сва војска; позвани су били сви изслужени војници и нарушено је било и само најсветије право Римљана узимати у војску и само робље, које је одправљено под Германиком Тиберију у помоћ. Сам импер: Август, по причању Днона Касија,уплашио је се од општег народног очајања; те је стога наредио торжаствене молитве и игре на којима је заповедио: да говори и држи речи нека чудновата пророчица — лажна, у које су руке биле исписане разним писменима — по свој прилици св: рамзесовим или старим египатским. Он је и сам знао, да она не зна ништа, али да би народ сачувао од општег очајања, до ког га доводи упропашћавајућа војна са срп. племенима и глад, — он је то тако наредио: да завара грађане и готов је био све учинити да спасе народ, од обштег очајања

"Οτι γυνή ές τόν βρακιονα γραμματα άττα εντεμουσα, εθειασε τινα;
ηςθετο μεν γαρ ότι όυν έν δεου κατεσηστο, αλλ' έν παρασκευης αυτο
έπε ποιηκει επειδη δε το πληθος αλλως τε και δια τους πολεμους,
τουτε λιμον, ος και τοτε αυθις συνεβη, δεινως εταρεττετο πιστευειν
τε και αυτος τοις λελθεισιν επλαττετο, και πανθιςα παρα μυθησεθαι
τόν ομιλον ημελλεν, ώςκαι αναγκαια επραττε"

Но и ова војна свршила је се на штету српских племена. А по победи одржаној над овима и на питање Тиберијево учињено Бату: зашто је се дигао на оружје? овај је одговорио:

"Ви сте сами томе узрок; јер стаду своме
не шиљете пастире или псе, него курјаке".

"Ο, δε εφηοτι: υμεις τουτων αιτιοι εστε; επι γαρ τας αγελας
υμων φυλακας κού ύνας, ουδε νομεας αλλα λυκους πεμπετε"

Разуме се по себи: да је и после ове војне продавано заробљеног српског народа онако од ока, или ђутуре, по непромењљивом римском, а и грчком, вајкадашњем обичају. — sub hasta vendebantur. О томе нам сведочи Страбон да и у ово време нису Римљани одступили од својих правих и етиопских народних обичаја; него је и у ово доба император, победивши Србе, све заробљене одправио у Епоредио и тамо продао ђутуре. Од 36 000 заробљених срп. душа 8000 тисућа способних за војнике, узето је у ове, а остале је Теренције Варан продао ђутуре —

"υστερον μεντοι κατεστρεψατο αυτους αρδην ό Σερβαστες – погрешно
у препису – Σεβαστιος – και παντας ελαφυροπωληςο, κομισθεντας εις
Εποραιδιαν" и: Γων μεν όυν αλλων σωματων ιρεις μυριαδες
έξητασθησαν επι τοις έξακισλιλιοις, των δε μακιμωυ ανδρων όκτα

κισκιλιοι; παντας δε έπωλησε Γερεντιος Ουαρρων"

Ми наведосмо говор Батов са Римским царем, зашто се дигоше србска племена на оружје т.ј. што им слаше Римљани курјаке, а не пастире или псе. Но сам Дион Касије сведочи ово:

> "Цезар Август, на 32 год. пре Христа. заповедио је војскама да ударе на Панонију немајући никаква повода или увреде од стране Панонаца; но он је ово једино зато учинио: да обучава војнике и да их изхрани на рачун туђ: јер је он рачунао, у допуштена и праведна дела да напада на све оне без икаквог узрока само који би били од њега слабији и нејачији ?"

> "Αβ... έπί Παννονιους ευστρατευσεν; εγκλημα μεν ουδεν αυτοις έπιφερον, όυδε γαρουδηδικητο τι ύπ αυτων; ινα δε δη τους στρατιωτας, ασκη τε αμα, και εκ των αλλωτριων τρεωη παν το τω κρειττονι τοις όπλοις αρεσκον, δικαιον έκ, τους ασθενεστερους ποιομενος"

Тако су дакле и Римљани, или Рамзеси, као и браћа им Елини, поступали, арали, плачкали, грабили и т.д. само да обуче војску војеној вештини и да се изране на рачун других. Ето, и ово је један знак сродства етиопског и асирског племена и уљеза у срб. земљама. Даље нам прича исти Касије:

> "Но почем су становници равних места оставили ова он, — Импер: задржи војнике од грабежа надајући се тиме приволети их и себи; али дошав њиховом граду Сиску — Siscia — искусио је њихово непријатељство због сатареног им усева и попаљене хране и имања"

и још се даље причају ужаси и варварства римска и т.д.

Узрок и овој борби и несрећи српских племена била су не она, но дивљи и развратни Римљани, који никад и ништа не радише, већ вавек, као и браћа им Грци, живише на рачун српских и осталих покорених народа и племена. Са Гетима, у дан: Румунији, и то са њиховим царем Котом — Кочом, одкачити, гојити хранити, васпитавати, неговати, лелејати и т.ј. — Август закључи мир уговоривши, као што вели Светоније: да узме овога жену за сестру, а своју ћерку Јулију да му да за жену.

Но негледајући на то ова су српска племена помажући горњима у свој Илирији, Панонији, Винделикији и т.д. непрестано нападала на империју, а кад око 69. године по Христу, а у време владе имп: Вителија, чују да су немачка племена ударила иа Италију — пређу Дунав и изтерају римске легионе из свију данашњих на српском Трополју, и тада српских земаља.

После овога, а за владе император Доменциана, пошто сатрше и савршено утаманише две римске војске Римљани им се обвежу и данак плаћати, који су плаћали до прве владе Тројанове. Тада су Срби разбили Апија Сабина и Фукса, који је био прешао Дунав. Но за све ове своје победе одржане над Римљанима ваља да благодаре своме цару Диковалу — Decebalus Traianus Caesar victo. Dicebalo, Domito, Dacia, Votum. Solvit и тд. на колони Трojановој – који је неколико пута разбио Римљане и приморао их да му и опет данак плаћају, што је и учинио и сам Домицијан импер: метнувши чак и на главу Ђетића - Djegis Диковаловог посланика венац, или круну. У то време послао је овај импер. Диковилу и знатне художнике ради подизања зданија и т.д. Дикoвал знајући за лукавства Римљана пошље свог посланика Пакора Партјанском цару и осталим тада знатним државама, који је се вратио у оно доба, кад је Трojан већ нападао на царство Диковалово или Дичића.

Лукавста, разбојништва и непоштења Римљана као и никад недржање уговора, одма се обелодане чим ступи на владу Трojан, који је се вечно молио боговима говорећи увек:

> "Да ми помогну свемогући богови да тамо направим мост
> на Дунаву и да Дакију обрнем у римску провинцију!"

јер је он држао: да што дуже буде плаћао данак Диковалу, то ће овај све силнији бити и с тога одма нападне на Дакију, разбије Даке, или Србе, на Тари; али су овде и сами Римљани тако силно страдали: да је сам Тројан цепао своје одело те завијао ране рањеним.

Друга војска послана под Луциом дође до саме престолнице Диковалове, ту се сједини са главном императоровом, обе заузму војени стан Диковалов, у ком нађу и заставе римске отете од Фукса и остало; те се ту учини и примирије по ком су Срби дужни били: срушити све своје тврђаве, вратити римске бегунце, непримати оне који би им добегавали и т.д. После овог по речима Плинија:

"Срби — Даки — су народ који никада ником нису били побеђени до Тројана,"

изгубили су млого па и сувише од своје силе. Овај мир учинио је Тројан само стога да се још боље спреми да попуни своје изгубљене силе и т.д. јер је сам овај Тројан доцније држећи се за примирије самим овим правдао своје нападаје. Од тог доба па за 4 пуне год. или од 100. до 104. год. по Христу, борба је се продужавала, ужасна какву дотле невиде никада ни Рим ни Грчка; но кад те године Тројан доврши ужасан мост, који је прелазио преко Дунава на 20 огромних стубова, или боље да рекнемо стена, ког се развалине и данас виде код нашег Костолца и влашког Турна-Северина, он преведе преко ове грдосије своју страшну и ужасну војску састојећу се из десет римских легиона и то: 4. 5. 6. 7. 10. 11. 13. и 15. secunda adjutrix и Minerva prima. Осим ових телохранитела царских 10 кохорта, свега дакле редовне преко 73.880 које пешака које коњаника. Осим ове војске имао је сајузника ако не преко 150.000 а оно бар 130.000 — свега дакле преко 200.000 војника — и то:

1. Буре нем. племе, које је тада чергарило од Висле до извора Тисе, дакле у самој Дацији,
2. Јациге такође Немце, који су чергарили око дан. Новог Сада и Варадина.
3. Сармате,
4. Роксолане чергареће око дан: Дњепра,
5. Батовску и Нумидску коњицу, која је чак одтуда, по римској премудрости :"Provinciarum sanguine provincias vnicit" т.ј. крвљу једне области, — знојем и имањем — влада одржава се над другом — и
6. чергареће око Даћије Немце, који једва дочекаше туђег добра.

Тако дакле Тројан шпански Срб по происхођењу, а по вери, нарави и осталоме варвар етиопски 106. год: по Христу покори дакијску Србију и завлада свим срп. земљама, ван прибалтијских; те с правом устима Јулиана рече:

"Ја сам уништио Србе — Даке — који су били најхрабрији од свију смртних, не толико по својим огромним и прејаким телесама, колико са своје моралности; јер они по учењу Самовом верују у бесмрће душе. С тога је у њих страшна решителносг при јуришању — и несрећама; — јер су уверени: да душа неумире, но се само пресељава у вечни живот; те нежале овај садањи".

Диковал, кад је видео своју несрећу, одврати реку Стрелу од свог тока и у дну њена корита затрпа сво своје и државно благо, па је опет поврати да тече својим првим коритом; но један заробљеннк одкрије то Тројану, који ископа сво то благо и са главом Диковаловом пошље га у Рим, који је се чудио, како огромноћи богатства оплачканог у Срба, тако и дивној и дотле непознатој Риму изради накита и украса ових.

На колони Тројановој изрезани су његови војници и сајузници му, као и покорени Срби у кошуљама и са гаћама са калпацима, па и у доламама или душанкама, а сви у чизмама. Ту су престављени домови српски двобојни и једнобојни како их запаљују Римљани, руше и т.д. како народ одводе у робство и како овај бега даље на сјевер дан: Балтијском мору и т.д. Означене су и заставе српске и све једном речју па и браде и дуга по сред главе разделена коса српска. Осим овог они су

престављенн, како подносећи своје драгоцености на поклон Трojану, о којима варвари Римљани немадоше ни појма, те једну у виду златног Рога Тројан поклони храму Јупитерову при војевању за Партјане. Какви су се тада ужаси чинили над јадним Србима унеколико представља и та Тројанова колона, на којој није бадава представљено, дављење покорених Срба по разним рекама и т.д. јер и сам Евтропије сведочи: да је Тројан, да би попунио опустошене земље Дакије, заповедио: да се у ову населе млоги Римљани

> Ex orbe Romano infinitas eo copias hominum
> transtulerat ad agros et urbos colendas. Etr: VIII. 3.

Међу тим насеобинама долазе:
1. Colonia Zernensis — Tsjerna Dierna, и Zerna. Ова тако звана Црна насеобина налазила је се близу дан. Оршаве на реци Црној, која је се и тада тако звала; те се и та насеобина од ње тако чисто србски прозва. Овде је становао 5. легион римски.
2. Zermigevethusa — Црнођетуша— такође основана Тројаном и то код разорене престолнице Диковалове, са чега је тако и прозвана. Овде је прво, по разорењу те српске престолнице, био римски стан, који је зват Ulpia Trojana, кроз који је протицала река Губица — Hubiza. — Развалине од ове налазе се међу ова два села, Валери и Градишка. Столицу Диковалову писали су старе и туђе паметаристе, немајући у свом језику гласове писмена и за србске речи, овако: Σερμειςεγεθουσα, Σαρμεζογεθαυσα, Zarmisegedusa и тд. које ми читамо Црногетуша а могло би се читати и Цароседуша т.ј. Цариград,
3. Насеобина тако звана **Colonia Apulia** дан. Карсбург, у средњим вековима Alba Jylia, покрај које је протицала река Златна, или Златица — Zalatna. Овој насеобини и њеном граду давали су Мађари своја, Немци своја и т.д. имена, докле није постао чисти превод срп. Прастарог Београда од којег је и постао: Album Castrum, Alea maenia, Veissenburg, Veissenthurm и т.д.
4. Насеобина **Наопака** — Napoca , дан. Марош Вашаргели 3б. миља од старе српске Силине — Silinae, а дан.Торде — Torda.
5. Патавића — Patavissa, Patavissenvm, међу Силином и Напоком или Наопаком. Ову је основао имп: Север.
6. Прељеса — Parolissum, Parelissum, ова је била при извору Мароша.
7. Colonia Centum putea код дан. Молдаве или Бошњака - Bosniak, а Манерт каже близу Ораховице, која је још за времена римска постајала.

Даље неки урачуњавају и дан. Никопољ да је у њему Тројан основао једну своју рим: насеобину.

Тако је дакле свега 7 насеобина било у свој бив. Дацији, од којих постадоше оволики дан. силни и млоги, од својих преко 6.000.000 Румуни, или Власи. Но осим ових насеобина, или колона, смомињу се још ови градови мунципије, села и т.д. као: Ad media, дан. Мехадија близу насеобине Црне 2. Mvncipium Tibiscum или Tibisciensis гди се улива Бистра у Мориш код дан. Каравана. 3. Aequae или ad Aquas близу града Житна — Szitna 4. Салана — Salinae vel Salinum дан. Торда знатна са мајдана соли од ког је тако и прозвана. Осим ових било их је и око мајдана руда златних у Златни и Бошњаку. У време Тројаново овде су у ове руднике слати Християни да ваде злато из те Златне, 5. Преторија Praetorium 6. Ad Pannonios оба на Темешу 7. Pons Augusti на реци Бистри — Bistra 8. Castra nova, 9. Romula, 10. Pons Aliti — т.ј. мост Алте — 11. Castra Trajana близу дан. Ротентурмса. 12. Pons Vetus и 13. Avgustia крајна римска насеобина на истоку.

Но осим ових чистих римских насеобина у срб: тој земљи налазимо још и Сарматске на једном надпису који гласи:

"Praefecto provinciae. Daciae, Coloniarum, Ulpianarum, Trajanarum, Sarmaticarum" и т.д.

Тако дакле паде ова прекрасна земља српска под власт најужаснијих варвара и остатака чорда етиопских, под власт прерафинираних рамзесових војника, и постаде ништа више до само: област

римска, над којом се врзаху чорде ових варвара. Она је такође, као и све друге области простране римске државе, искусила и све римске врлине у управљању областима, које је по Тациту значило:

> "Пљачкати, отимати, убијати — робити, палити, — а мир и тишина у завојеваним областима само је се тада повраћала, кад су покорени сасвим утамањени или остављали своју бившу земљу"

Tacit, Agricol. 30.

> "Auferre, trucidare, rapere, falsis nominibus imperium,
> atque, ubi solitudinem faciunt, pacem appellant."

Ето, шта дочека та прекрасна земља српска као и остале, па остављајући је под оваквим најужаснијим разбојницима неможе нам се на ино, а да непапоменемо и знатнија места њена, ван већ побројаних. Тако на развалинама старог Смедерева у ком становаху тадањи владари Срби подиже се Дан. Романов Молдавски, на развалинама Београда, столице владара белосрпских, или биосрбских, које преденуше доцнији туђини у Бесарбе, или Бесарабе, — Белосрбе, а земљу им у Бесарабију, подиже се данашњи Акерман који опет то исто значи — Београд, само на туђем језику.

Даље: Будва, Србониша, Резан, Лепшиња, Варидва, Бјело, Левшава, Најђено, Недина, Стравјана — Stravjana, Варјана — Varjana, Срба, Рвати, Литовићи - Litavici, Вереја, Мутни — Mutenum — Ваљци, Лимуша, — Limussa, Миљача, — Milatha, Кућа — Cueci, Лепавић — Lepavist, Крутовал — Crotobalus, Србин — Serbinum, Луговина, Лужина - Luziena, Загора, Сала, Болеч — Bolenthium, и т.д.

Од Тројана па до Аврелијана Дакија је или поменута Србија остала у рукама римским, а у то доба овај император да би забашурио губитак ове области прозове Дакијом део Мизије и Дарданнје или дан. и турске Србије. Но на 10 год. још пре Аврелиана — око 259 год. дакле на 153 год. од покорења Дакије — при опису царовања Галиена из ових се речи Етропијевих:

"Dacia quae a Trajano ultra Danubium fuerat adjecta, amisa est"

закључује: да су је Римљани сматрали за изгубљену; јер су у овој устајали, противу Римљана покорени Срби, или римски Даки, и разна немачка племена, већ су је разтрзала и плачкала још у време Адриана око 130. г. као што вели Јулио Канито:

"et Germanos, et Dacos et inultas gentes atque
Judaeos rebellantes contudit per praesides ac legatos."

А с каквом су се силом Евреји тада бунили противу Римљана то нам прича Јосиф Флавије, који вели, да су волили и децу своју јести, но се Римљанима покорити и предати. Алани, Сармати, Готи, Јациги, Маркомани, Скити, Квади, Херули, Данкери и друга којекаква сила и мложина, немачко-скитских племена већ у време Галијена и Клавдија — 268 — 270 по Христу — завладала је била свом Мизиом, Србиом — Трибалиом, — Маћедониом, Илириом па и самом Грчком и т.д. а од Римљана у овим српским побројаним земљама, већ није било ни гласа, ни трага.

СРБИ ЂЕРМАНСКИ НА БАЛТИЧКОМ МОРУ И ПРОПАСТ ЊИХОВА

Пре него што пређемо ђерманским и прибалтијским срп. племенима, ваља нам да кажемо укратко: да дан: Румуни, који броје ни 6.000.000 и нешто више душе постадоше од чистих Срба и оно мало римских и сарматских колониста, као и доцнијих, разноплемених насртача; али им се језик највише изквари напливом немачких, финохунских, турскобугарских, турско-аварских, фино-маџарских, хозарских, печењежских и осталих туђина и туђинских племена, који се сви после Римљана туда ширише и башарише.

Да пак нису ништа друго: до махом поримљени Срби, сведоче нам сва имена места, вароши, градова, река и т.д. која до данас носе чиста срп. имена. Но да сва ова места нису остала пуста, па их те римске чорде као таква заузеше, јасно нам сведочи то: што се не само Кројавски Банат или срп. крајина са градом Крајевом тако рећи до јуче зваше српским — дан. Краљево кога основа Стефан Дечански српски цар, и које Власи зову Мала Влашка, — него и народ у чему до скоро зваше се само Србјештима што ће рећи Србима, па чак и по званичним актама; те је тако и данас још и у самом народу.

Трагови живљења српског у Ђермaнији

Сведочи нам још и то, што и ако сав народ у тим земљама говори данас тако званим влашким језиком, или као што га сада крсте у Румунски, опет међу 6. милиуна Влаха има више од 1½ милиуна Срба, и више од ½, милиуна данашњих Србо-Бугара, који се још сасвим неповласише. По овоме и осталоме до сада наведеном она Контемирона у његовој књизи — Истор. о Жиз. и дјел: Мол. гос. књаз Констан Контемира Мос. 1783 год. од 1. до 33 стр.у предговору — гатања, као тобож: да су дан. Румуни, ама баш прави и ак Римљани — невреде ни две паре и као да су славенска дан. племена смес Сармата и Татара. Ствар је чиста и јасна кад се само зна ово: да у дан. румунском језику има бар 3/8, разних срб. речи; 2/8 римских, толико циганских и 1/8 раз. турских и немачких племена, да су им сва лична имена чиста србска; да су се служили у цркви и у држави старосрбским језиком до скора, као и писменима до Кузе; да им постаде ова држава опет од Срба и то баш у тако званом Банату, или Бановина Срба: те се одтуда господари ове крајине српске, а садање Мале Влашке, или Србешта, и зваху непрестано Бановићи од Крајова — Banovitz von Krajova.

А ова је се покраина звала још и угро-влахиом зато што је Влајко син Радулов обвезао се био плаћати данак Маџарима у 1324 г. Одтуда су у данашњих и старих Влаха имена: Војвода, Господар, Књаз, Бановић, Хетман, Бојарин, Постељник, Дворник, Погарник, Кључник. Шатрар, Исправник, Кућелник, Столник, велики Кључар, Служатар, Ђак, Маченосац, Житничар, Питар, Купар, Путничар, Коморник, Тужар, и т.д. као:

"кама расун де житница, ватавул де столничај, ватавул де дворникул, де трг" и т.д.

Све су ове речи чисте србске и само се у Срба свршују имена званија и занимања на -ар, као: качар, чизмар, бравар, воденичар, секретар, углар, шумар, винар, стенар, и т.д.

То исто сведоче и имена лица која се налазе у њиховим старим споменицима и која се и данас налазе као: Мирча Радуловић, 1382 год. даје манастирима Тисменском и Водицском села, која носе имена чиста србска и остало, Владислав, Жупан Драгота, Станчул, Жупан Бјелота и Манчул, Бојарин Веља, Драгош, Оприш, Иван.

Даље Хрисовуља од 1437 г: помиње Влада војводу Рајна, Радула, Драгомира, Албула и Влксана или Вуксана Бољара. У њој се спомиње: жупан Војко, жупан Тодор и жупана Нинча, Мирча, Бодин и т.д., а у другој опет жупани: Вуксан, Татул, Србул, Јарчул, Шербан, Добрица, Стојко, Цапаљ, Негрев, Буда, Вукул и тисућама других имена срп.— види Влахо-болгар. Или Дако-слав: грам. Вен.СП .1840 г.

Једном речју: свуда и на сваком месту спомињу се само чиста и најчистија српска имена и званија, којих у осталих слав. племена, од кад се одвојише од Срба, неналазимо. Тако исто и ове речи: баб, баба, баћа, тма, безн-а, бичју-бич, боб, богат, бодри, бричи—бритва, вериг-е, поклон, даждје, — данак, нерад — лењи, обли, отав-а, трјеб-а, код, куп-а, кујн-а, камен и т.д. показују оно да су за што их ми и наводимо.

А да није то онда како би могли Бодрићи из Дакије — сад. Наше Румуније — још 824 г. по Христу слати посланике императору Карлу Великом на сабор у Ахен и жалити му се противу насиља од Бугара. У исто време, вели животописац Карлов Егинхард, јаве Карлу: да му иду и посланици бугарски, а овај заповеди: да му недолазе; но где се застану у његовој земљи ту да се и задрже, а међутим призове к себи најзнатније мужеве ових Бодрића.

Шта из овога излази? Излази прво то: да су ови Бодрићи живили у дан: Влашкој, друго: да су имали своју велику државу и као такови, да су слали своје посланике другим великим државама и 3. то: да су на њих нападала уралска фино-турска племена Бугарска, која неке пропагандисте хоће још у оно доба да уврсте међу дан: славенска, а тадања чиста српска племена.

Молимо само ово: да нису били Бугари финско турско племе како би се србска племена жалила противу њих чак Карлу и Немцима, кад видимо: да сва српска племена од Италије па до Грчке и од Балтијског мора па до Јадранског и Јонског устају на Римљане и боре се с њима? Не жале ли се овде Срби Бодрићи Карлу на Бугаре као турско-аварске чорде, на које Карл војшти?

Да пак нису изкорењена и исељена сва српска племена чак из Мале Азије, а камо ли из данашњих српских земаља под дан. турском и аустриском царевином све и до 7. века по Христу, и да су Срби у свим тим земљама живили као робље, грчко, римско и остало — сведочи нам јасно Михајил Сирианин који вели: да су српска племена у Малој Азији, или тада већ тако звана Склавинска т.ј. робска, — као да има и ропских племена, и као да има на свету и народа, који се зову од радова својих н.п: бријачки народ, сејачки, жњевачки, шиваћки и т.д. — у време Јустиниана — а то је око 690 год. по Христу — имала преко 70.000 коњаника, с којом су, војском, служила у најам императору. Но када су Арави побили Римљане, они су ступили у заштиту Калифа који им је и поклонио бив: њихове земље око дан. Антиохије и на острву Криту вид. Chronique de Michel le Syrien Jour: Asiat 1849 Avril et Mai p. 339.

Одкуда би и за кога постале **епископије** у местима чистим српским као:

1. **У Моглену** у тако званој садањој Маћедонији још 692. г? А да тај Моглен није тунгуски или камчадилски сведочи му и само име његово, а да није ни елински ни римски такође јемчи то што је основан и подигнут на развалинана старе Едесе. Даље
2. у Драговици, или месту Драговића, који нападаху још у 6. веку на Солун, дакле пре мнимог доселења Срба у 7. веку око 879.
3. у Рентини и
4. у Србици дан. Серфици код Солуна; такође се спомињу епископи око исте 879., г.
5. у Сетуну још око 689.
6. у Језеру 897.
7. у Велестињу,
8. у Васињу,
9. у Гардину, или дан. Гардику и
10. у Мелнику око 890. год. спомињу се такође епископи, а колико их је још пре тога било у побројаним и другим засад непознатим местима то само Бог зна?

Напоследку — вид. Глас: 18. стр: 310 — јасно се говори да се: престо патриаршије св: Апос: Павла простире, до Равене, Лонгобарда и Солуна, као и до Склавена — Срба — Ξκλαβον — Авара у Панонији и Скита. Да нису одиста живили Срби и у време Христа и после овога свуда овуда, како би могли учени људи тврдити: да су некада сви народи од Оронта у Сирији па до Данцига у Ђерманији; — а, друга опет од Евротаса у Грчкој па опет до Данцига - свуда туда, и сви народи у том простору, од искони па до најновијих времена живили и говорили један језик?

Што сада говоре бивша млога и силна српска племена: шкипски, грчки, румунски, турски, мађарски, италијски, немачки, и друге језике, то није сљедство да су некада у тим бив: чистим српским земљама живили туђини. Огромност и величина племена срп. или садањих славенских, може нам протумачити живовање њихово свуда и на сваком месту и даље од назначеног простора и земљишта. Одтуда налазимо године 820 и раније у Халифа Кордовског Ал - Хакема 2000 телохранитеља Срба, у Абдурахмана III. око 950.г. 4000. Одтуда налазимо Србина Сабура да влада као цар у Бадахасу од 1000 —1016 год.

Тако у разним договорима Мљечића још у десетом веку налазимо чистих српских имена: Брада, Добрашин, Будина, Станко, Благошић, Вукашин, и т.д., а видите то нису манџурска, или башкирска

каква имена? У Сиријског паметариста, познатог под именом Бар Евреји —рођ: l226. г. ум 1286. — налазимо ово:

> "Прве године владе Мосшаркија изашли су разни народи, као: Алани, Славени — Срби и Лазги. Они опустоше сву земљу до Азербајдџана, отму град Бердау и убију у њему 20 000 људи, па се врну натраг."

А кад Латини освојише Цариград 1204 године онда налазимо у деоби империје и област српску у М. Азији — Provintia Optimati, Provintia Nicomedia etc: — Provincia Σερβοκωριοις т.ј: Српска.

Тако налазимо око 754. 691 и т.д. год: свуда у Азији и на сваком месту Србе. Тако је још у време Јустинијана, дакле пре мнимог преселења Срба у ове земље овде, у Малој Азији било 30.000 војника Срба сабраних у тој земљи, који су састављали одабрану војску под својим војводом Невулом — Νεβουλον. Но све то на страну, али питамо све противнике Срба и њихове старине: Како је могао наш цар и император Душан постављати у старој Троји у Малој Азији свога намесника да тамо није било Срба? Ево подлиних речи летописчевих:

"**Богдану мужу искусну во воинствених потребах одал Ассак в Тројади**" и т.д.

види В: И: Ламан: О слав: в: М: Азији.

По Вељтману и другим новијим паметаристама живила су срп. племена у свој дан: Ђермании па и у Данији, која је се се још и звала Србија, и нешто у Шведској тако званој Богусланској и Смоландској области, у којој се и дан данашњи народ одликује оделом, језиком и обичајима. од осталих Шведа. У тим областима, као и по другим местима, колико нам је познато, међу млогим именима места и т.д. која до данас остадоше чиста српска, само ћемо укратко идућих неколико казати, остављајући до другог пута да о овој ствари, као и о срп. племенима жившим у Ђермании, коју више кажемо.

Тако дакле имена: Смоланд, Богуслан, Богуш, Нерика, Даљекарлија и Умео Здрављан области, као и Севар р. Јадерн, Медопад, Гередаљен Маљунга, Сиљан, Божан јез: Орша р: Мора, Мотала р. Скора, Бравичен, Сунебра, Раба, Села остр. Даља р.

И Богуслани, Богуши, Смољани, Рекарни и Маљани племена, јасно сведоче наш навод, као и лична имена: Богуш, Годрун, Вулистан, Љуба, Раде, Рашко, Драго, Лакман, Бојемунд, Одо, Ателстан, Ивар, Горда, Сидок, Татил, Ласкар, Сваран, Смирди, Милан, Божа, Радан и тд. Осим овог сам титул шведског краља вели, да је он: краљ Шведски, Норвешски и Веноски т:ј: вендски, или српски, Готски и т.д. а овако се неби могао звати, да није негда владао над неким делом срп. народа, који живљаше у његовој краљевини па се доцније прели у Шведе. Да су одиста Срби живили као Срби и у 13. веку по Хр. дакле пре и 600 и нешто више година, у дан.Шведској јасно нам још сведоче, имена: Вукашина, Ђурађа и Нелпана, и т.д. који се у то доба угураше у дан. Француску.

> „Totum residium Vulcasini domino regi Jranciae remauebi:"

и:

> „in perpetuum dimittimus et quittamus Girortium et Neelphan et Volcasinum Normanum", и тд.

записано на карти "de pace Exolduni inter duos reges ano M.C.X.C.V." и "Charta pacis interregem Jrane. Et reg: Angl: Johanno mec." Види стр. зибл. и поход Викин. Стринхол:

Од ђерманских, или Срба из тако зване свима писаоцима Велике Србије, краљ Рашко којевао је на Инглиску, ту био побијен и ослепљен вели Раић на стр. 147 своје паметарнице. Но ван њега, млога су племена српска живила па пропала у Инглиској. Тако међу осталима Вулићи, основали су град у Ингл: Вулић, који је данас најзнатнији, са својих бакарних фабрика. Тако исто млога и тисућама управо имена места вароши, градова река и тд, у Инглиској, то нам сведоче, као: Силапа пл: Драгеда, Мајак остр., Вилар р., Сабера, Серба, Каљна р., Готар, Родна, р. Љиг, р., Братана, Ужа р., Медвај и т.д.

Тако се исто зна да је била цела област српска још у II веку по Христу у дан. Инглезској, у којој су била ова чиста српска места; Дуговица, — Delgovitia или Дрговица, Сарбјодуни — Sarbioduni и т.д. која чиста српска имена носе, а наш навод сведоче. Осим свега овога најјасније нам сведоче млоги обичаји баш у оним крајевима, у којим живише па се угасише Срби, у дан: Ингл: а нарочито гајде и остало. Ми сада само напомињемо све ово остављајући до другога пута, кад бисмо ствар опширније и колико нам силе допуштају представили.

Грана Срба, која је од китајске империје преко Сибира, дошла у Европу, настанила је се у дан: Германији, једном делу Француске, Белгије и Холандије, па из ове један део отишао у Енглеску данашњу и тамо изчезао у Англо-Саском народу, оставивши после себе као знак свога тамош: бића, гореспоменуте градове, стотине села места и тд. која до данас носе чиста српска имена. — Она обухвата, осим споменутих у Рајићу и у других осим млогих ситнијих српских племена, још и ова:

1) Поморјане, живили су од реке Висле до Одре. по брегу морском. Кроз земљу ових Помораца протицала је река Прситица, која је делила ово племе на двоје: западна страна од ове реке звала је се Предњим, а источна Стражњим Приморјем. Међу овим српским племеном живила су још српска племена, у истом простору као:

1. Рани или Ранци,
2. Волићи или Вељићи и
3. Рујани или Рујанци.

2) Племе **Вељића или Љутића**, живило је западно од Одре, а међу овима Укри на реци тако званој Укри, а ови Вељићи или Љутићи опет делили су се на 4. главнија племена:

1. Ратаре,
2. Долdenићане,
3. Щиропане на реци Пени и
4. Кићане.

Вид: (Адам: Бремански : у Gesta Hamenburgensis eclesiae pontificum Oddaru Pomeranos dividit a Vilzis", а исти за Вељиће или Љутиће вели у истом сачињењу: III V. 21. стр.

"Cum multi sunt Yinilorum populi fortitudine celebres,
soli quatuor sunt, qui ab illis Velici, a nobis dicitvr Lutici.
Ni sunt Hicini et Circipani, qui habitant citra Penimflovium et cet."

3) На југозапад од Велића, или као што их Адам зове Љутића, живили су **Стадорани** на реци Спреви и Хавољу, они су се такође делили на неколико племена, међу којима понајзнатније је било: Брежани при изливу Хавоља у Лабу. И Стодоране и Брежане често зову једним именом Гавољани.

4) На северозапад од Гавољана и Љутића живило је српско племе **Бодрићи, или Абодрити** немачких писатеља. Они су заузимали сав брег Ерског, или садањег тако званог Балтијског мора од Реченице до Свећина реке. Кроз земље овог српског племена протицале су још ове реке: Лаба, Бела, Травна или Травник, и Свећина. Ови Бодрићи звали су се још и Рарозима, а и делили су се на млога мања племена, међу коима су

1. Вагри највећи јунаци на мору били, а у Вагра је био и остров дан. Фембра. Варни су дан: Роштохници, Буцовци и Густровирци;
2. Полабци; Полаблани су дан. Рацебуршци; Вагри
3. међу Лабом и реком Степеницом живили су Глињани;
4. истоку по реци Варнави, Варни;
5. Раци т.ј. Рашани са Рациградом;
6. Кашуби кои су у 19. веку изумрли,
7. Долевићи
8. Ратари. Ови су дан: понемчени Штетинци.
9. Вилинићи око дан. Берлина или Брандербурга,
10. Бризанићи. Они су дан: Хавенбурци

11. Ере или Ерули. Они су дан. Мекленбуржсци;
12. Бризнићи, или д. Пригинићи и Перлебергци,
13. Хавољани или дан: Ховелбургци,
14. Сединићи или дан: Штетинци,
15. Кислинићи дан: Грифенвиздци; Рарози, дан. Штолценци и Анкламенци,
16. Србићи дан: Најбранденбургци;
17. Бодрићи или данашњи Мекленбургци и Шверинци, и
18. Љубенићи. дан: Љубегсци и Алденбургсци; Рани и Рујани или дан: Ругијани:
19. Глинићи или дан: Аненбургсци;
20. Сороби и Серби дан: Сервестани;
21. Лужички Срби или данаш. Саксонци, Мисници и Липисцини,
22. Милчани такође Саксонци данашњи и Прусији.

Тацит описујући српске земље даје им сав простор од стране Галије, Рација и Панонија, који заузима Дунав и Рајну, са стране Сармиције границе су му несталне; а сав остали простор њихове земље опасује Ерско, или Србско, море са млогим, острвима и заливима, у којем су Римљани, он вели, од скоро, пронашли још неке нове српске народе, па чак и са царевима. Осим целе данашње Германије Срби су још живили и у већој части данашње Француске, па ево нам доказа у истог Тацита и Јулија Цезара De bello Galico, а у Тацита De moribus Germanorum к. XXVIII.

Српска Галиа делила је се на горњу или Germania superior или Prima и доњу Germania inferior, vel secunda. Прва је састављала јужну Расију, или Рацију Auster, или Est Rassia, или Austrasia и западна Onest Rassia. Горња се опет делила на ове земље:

1.Ђурђевску, или Турићску област, која је се простирала по реци Мазељу, а у њој је живело српско племе Ђурићи, или Јуранићи,

2. област Дрванска, а по Птоломеју Обрићска са племеном истог имена,

3. Савска и Санска, у којима су реке Сава, Сана и Секвана са Сењом, које све упадају у Рону, осим Секване и Секане које се изливају у залив инглијски. У последњој су области племена, српских: Лужичана, Љутића и Лесића. У овој последњој области српској била је варош или град, Девин, данаш. Дижон на р. Сеони при утоку реке Уша.

У доњој српској земљи у данаш: Франц: главна је област и племе Норића, у којих је била варош Божан па реци Србици и међу Могом и Мазељом рекама била је област Ђурићска, у којој су живили Ђурићи, са градом Требочица, или Требиње које је постојало још и у време Карла Великог, а тако исто ростојао је и Ниш на реци истог имена, која се данас зове Нише и која се излива у Мазељ. Овде је живило племе српско Неманића, са Намуром градом при изливу Србице у Мазу.

Данашња Данија са свима својим острвама у старо доба и то како до Хр: тако исто и после Хр: до 300.(или 800? - нејасно у књизи) год: звала је се Србиом, којој су неки делови дан: Шведске и Норвегије прибрежне припадале. Међу свима народима, осим Гала који нападаху на Рим и његове области, били су Срби најужаснији нападачи са осталим племенима српским.

Борба Срба у Ђерманији и другим земљама с Римљанима, Немцима, Готима и т.д. и пропаст српска

А зашто су Срби нападали чак из Даније дан: са Српског мора и из Франц: на Рим јасно је кад се зна: да су ти њихови нападаји били само због повраћаја отетих од Срба земаља, које су биле овуда у сад: нашим и другим местима; јер се из тих земаља најбољи и најхрабрији удалише нехотећи сносити римски јарам, и одоше својој браћи живећој на Српском мору у вечне снегове и ледове, молећи за помоћ и за избављење: те са истим Србима, који насељаваху сву дан. Ђерманију, почеше дуге борбе противу Рима и његових развратних Квирита, као што каже Тацит, в. 37. De moribus Germanorum:

"Близу Океана живе Срби, народ у садање доба доста слаб; али пређе по својој слави огроман и велики. На величину тога народа показује огроман бив: стан њихов с обе стране реке Роне. По пространству овога може се судити о величини и сили непостижној тога најхрабријег на свету народа. Кад је се навршило 640. г. од саздања нашег града (на 60 год. пре Христа) и то у време консулства Цецилиа Метела и Папирија Карбона, први пут код нас чули су се ужасни звуци српског оружја. Од тога времена до другог консулата Тројановог свршило је се 210. г. како се ми непрестано боримо да би покорили те Србе, а колико смо несрећа за то време претрпили, то само богови знају. Ни војне Срба у Италији, ни војне за покорење Картагена, ни војне за освојење Шпаније, ни за покорење Галије, ни за покорење Партије, ни су нас скупље стале, нити нас све скупа више тиште од војни за покорење Германских Срба; јер је слобода Срба рђавија од царства Арзасова. Шта смо ми у Азију изгубили осим убиства Краса, за којег је опет у замену погинуо Пакор и унизио се Вентидије. Напротив тога Срби германски разбију и заробе Карбона, Касија, Скавра, Аврелија, Сервилија Ципиона и Мандија, уништили су 5 римски армиа за време владе у Риму само консула (свака армија по 80.000 љ.,) заробили су Вара, са три легиона царска. Па шта више пошто су на саму Италију напали Марије није их победио без веће своје штете; тако исто Јулије Цезар у Галији, Друз, Тиверије и Германик у њиовој сопственој земљи. Осим свега овога кад им је који цезар грозио и претио, они су га изсмејавали, па пошто и после свега тога бјаше учињено примирије, они користећи се нашим раздорима, наведу на нас Гале, и побију нам наше легионе. А пошто смо их из Галије прогнали, они опет понашали су се не као побеђени, него као победиоци."

Диодор Сицилијански вели, да су међу свима Србима најхрабрији Лужичани, који живе у Шпанији и данашњој Португалији.

Страбон вели, за ове Шпанске и Португалске Србе:

"Они су велики мајстори, да праве заседе, и да проналазе сакривене непријатеље; они су лаки, хитри, храбри, обртни строги, праве пиће од Zuta —Жита — па се опијају",

а Тацит вели:

"дању и ноћу пити код њих није срамота."

У Плиниа налазимо написано да су у Шпанији и Португалији, а особито у Шпан. Галицији и Лужицији, или Андо-Лузији т.ј. антској Лужици, живили Срби. Сајузинци Срба, по Страбону, рим. историку Флору и Плутарху противу Римљана, били су Ђурићи или Турићи, а не као што Немци пишу да су били Дајчери, јер тамо у надпису Марију стои међу осталим оно:

"Exertum bellum cum Srbis (Cimbris) et Turici, et Tvgurici — или Ђурићи, а не Teutoni",

као што су Немци погрешно напечатали.

Ови Срби у Шпанији и Португалији, држимо да су оне српске колоне, које су из Африке у исте прешли, а оне су од оне треће гране, која је се, као што смо већ казали из Инђије у Африку упутиле и тамо живиле; па о њима и ваља коју, ма и најкраћу речи. Пошто су Римљани покорили Картагену у Африци, одма су већ и сву Шпанију и Португалију данашњу покорили били; но једно племе Лужичких Срба, као што вели Страбон, које је се одликовало својом храброшћу, разбојништвом и јунаштвом, и које је живило у Галицским планинама, и на рекама Тајној, или дан: Тајо и Миници и по прибрежију Атланског Океана, — није се никако хтело покорити Римљанима.

Ови Сирби Лужички, вели Страбон, пошто су Римљани свој јарам натоварили на сва Шпанска племена, па не само на ова, него и на саме Римљане, живеће ту — нападнута су 152. г. од Римљана са огромном војском која са том својом силом уђу и у саму ту Шпанску Србију а ти Луж: Страбонови Срби учине се као да се покоре Римљанима; но идуће год. 151. сав тај народ удари на Римљане и све

што нађе прегази и потре, а рим: намес: Серви Сулпици Гаљба, изгубивши 30.000 војника једва сам умакне и изнесе главу. Исти рим: војвода 150. са две стране удари на шпанске Србе, а Срби неприправни, који се немогну сакрити у гудуре, покоре му се. Од сакривених у гудурама нека српска племена, по наговору тога Гаљбе изађу, из својих гудура, па пошто их као јагњад исти као пријатеље одведе у равнице, — све их на превари изсече. Чим остали Срби за то чују, они сви под својим вођом Виријем устану и нападну на Римљане, а сам овај Вирић побегао је некако од Римљана са равница на којима су изсечени они на превари Срби. Пуне 4 г: сва страна иза Галиције до Каталоније и Гвадалквира била је на оружју и Срби побију неколико стотина тисућа рим: војске. Страх се разпростре по свој рим: држави и сенат је непрестано слао легионе за легионима у Шпанију против Срба.

Напоследку Римљани пошљу, за наместника у Шпанију, Каја Лелиа, кои је се називао због своје хитрине Премудрији, а за главног војводу Квинта Фабија Максима Емилиана. Оба ова 145 г. пре Христа дођу у Шпанију са 9 легиона или са 80.000 војника. Легија, дошавши пређе од Квинта Фабија, истера Вирића из земаља рим: у Шпанији, а Вирић повуче се у Шпанску Србију. Фаби тукао је се, по долазку своме целу годину са Вирићем, па опет ништа неучини. После год. он одржи победу над Србима, али идуће године Срби освоје сав полуострв шпански до Новаре града; 143. г. рим: сенат пошље преко 200.000 војника под најбољим вођама Квинтом Цецилиом Метелом Македонским, кои је са 100.000 морао напасти са севера, а 100.000 под Квинтом Помпеом морало је ударити на саму Лужичку Србију и Галицију у Шпанији; ови истина одрже неколико битки, али непокоре Србе, него шта више Помпеј буде тако разбит Вирићем да је одма писао сенату, да се нова војска пошље у Шпанију и сенат 142. год. пошље с новом вој. Квинта Фабија Максима Сервилиана, који и одржи победе над Србима. Но Вирић пошто је као побијен био уједанпут нападне на Квинта и сву му војску стера у провалије, из којих само милост Вирића могла их је спасти. Он је могао сву римску војску једним махом сатрти, али на своју и Срба несрећу само закључи мир по коме се Римљани обећају и закуну: да неће ударати на срп. земље, а Срби са своје стране да неће опет на њихове. Овај уговор потврди и сам Римски народ 141. године.

Но Квинт Сервилије Цепиан брат горњег наговорио је сенат да одступи од овог срамног мира, а сенат сагласи се на то. Вирић ненадајући се такој превари разпусти своје војнике, а Римљани са новодошавшом војском ударе на Србе, но Цепијан буде разбијен до ноге и он замисли другим, и то римским путем, постићи своју цељ; подговори и подкупи три друга Вирићева: те ови убију Вирића ноћу кад је спавао 140 год. Тако се племена српска разпадну и Римљани покоре Луж: Србе у Шпанији. Но северни крај у Галицијама продужи још жешћу борбу с Римљанима и негледајући на неколико годишњу обсаду главног града Зоре војскама римским: Римљани стану сами молити за мир; Срби им га у Галицији даду, но рим: погазе и тај уговор и са новом силом и изненада нападну, на Србе; али рачун изађех рђав за Римљане јер их за две год. на сваком месту потуку Срби.Тек 133. год: Римљани одрже победу над Србима, а Историк рим: вели:

> "Негледајући на то покорени су добили име најхрабријих на свету, и негледајући на све пренешене муке и страдања, они су (Срби Лужич. у Шпан.) били најсрећнији народ на земљи зато: што су сајузницима доказали ненарушиму верност и без ичије помоћи неколико десетина година борили су се противу најбоље војске, покоритеља целога света, и побеђени највећим војводама овога света ништа тим оставили нису, чиме би могли доказати свету своје победе."

С тога нам се неможе на ино, а да пojезиом бив: шпанских Мавра, а устима дан: Шпањолаца, као унеколико потомака тадањих Срба, као што су први казали за своје изтреблење ʏ Аламбри. — некажем опет за истребљење Срба у Шпанији и да нерекнемо:

Raza de valientes,	Племе храбрих!
„Quien te extremino?	Ко изтреби тебе?
Ciudad de las fuentes	
Quien te cantivo?	Вар извора, ко покори тебе?

Alhambra quesida!	
Mansion del placer,	Аламбра, љубазна, животе за
Paru que es la vida	насладе! Зашто да живим, ако
Si no te he de ver?	
Un infiel muldido,	те нећу гледати? Неверни владаоц
Del Abencerrage	наслеђем Абенсерацима
Asi estaba escrito".	ваљда је тако досудио.

Ово је у две три, о Србима у Шпанији, а сад ваља опет да пређемо нашим Србима који дођоше из Сибирије и населише северну Европу пре свију народа, у којим земљама налазе их још на неколико стотина г. пре Хр. Финикињани купујући јантар (ћилибар) од тих Срба, који живљаху на бреговима Срп., или дан: Балтијског мора. Једини је узрок што су Срби оставили те земље, по нашем мишљењу, што су се турска племена у средњој Азији јако разплодила и ојачала; а ови су своје робље, немачка племена, пред собом одтуда гнала у Европу.

А да су Немци после Хр. дошли из Азије и то бегајући испред тур. племена још се и из овога види: што је тип њихов био чисти азијатски и што се после појава у Европи Немаца одма за њима и њихови господари турска разна племена јављају такође у Европи. Немци најпре се јављају на Црном мору, по том на северу кад их овде стигоше Хуни и остала турска племена, па кад их са севера опет протераше Срби, ови дођоше, пошто падоше Срби под Римљане, у ове српске земље овде, а из ових Галата, или Гала један део оде натраг у М. Азију итд. Али Амије Тијери вели: да су се из Сибирије због густог населења изселила прво Финска, па немачка и напоследку славенска племена да су тобож била последња, која су дошла у Европу. Она нису била последња него су она била прва и нису се изселила због густоте, него због силе Монголо Манџура и осталих, насилника српских племена. (Његове су речи ове:

> "Les nations Jinnoises fort espacees a l'Ouest et au Nord, mais nombreuses et compactes a l'Fst antour du Volga et des monts Ourals, exercaient sur le Germain et le Slav une pression dont le poidyse fairait deja sentir a l'empire Romain."

Око 98. год: пре Христа орде Немаца, Гота, Дајчера и осталих немачких и других туђих бегајућих чорда од турских племена од Црног и Каспијског мора, наваљивале су на Србе живеће у данашњој Бесарабији, или Белој Србији, Влашкој, Молдавији па пошто им неиспадне за руком да се у ове бив: српске земље населе и да дођу под заштиту великог Рима, оне се упуте на север преко редко насељених српских земаља и једва се скрасе око дан: Даније, или старог острва Србице.

А да је ова (Данија) одиста била српска и да је се Србиом звала све док је туђини непокорише, имамо и следујуће у њој дотле бивше српске чак и владаоце, из којих ће се имена свако уверити да су заиста тамо живили и Срби не Самоједи (у Hist: de Dane mare par: J. B: des Roches. 1740. год.)

1. Први се књез, или жупан спомиње: Segub, или Segud, кога је столица била у граду Србици;
2. Trojdans или Trojans.
3. Telomir, који је пренео столицу из града Србице на остров Зеланд доције Готима тако прозван;
4. Ostrad или Ostroj;
5. Trojdan II,
6. Orel или Torel
7. Jelo, Jelachin т.ј. Јелашин;
8. Vico,Voica;
9. Bogoi, или Boghscho. Зет Богојев, Вичан или Вићан, владао је градом и облашћу Слезвигом или Сузицом на реци Слију; а житељи те области била су Сљевонићи, српска племена. Зеландија, дан: Лангеланд, као и Моне, звала је се у то време Витослав и Вителошскији острви. У време морске војне краља српског Богоја противу Фриза, поморских Француза, који су се у Римљана

звали Saxsones, од Saxum стрменити брег, литица, по наговору Зеландског једног великаша, који је се звао Humblus, Humlus, и који је имао за жену кћер Вићанову, — одвоје се ти острови од Богоја жупана српског и над собом признаду тога немца Хумла, који је имао опет сина од српкиње коме је било име Дан, па од њега Данија добије и име дан: своје. После Дана владао је његов син, који је имао ђедово име Хумла; овога протера брат Лотер; а после тога Лота над тим островима владао је син његов Скиолд; а после овог син му Фридлеј, по Саксону Граматику. У то време у Срба владао је књез Годомир, који је имао сина Вратислава и кћер Световиду. Немац тај Фродо био је, као што историја каже, славољубив, лукав, преварљив, завистљив итд. Тако, да би победио књеза срп. плем. тако званог курског Драна био је изкопао јаме те у њих скрио грањем своје Дренкове војнике; а да би разбио флоту тога књеза он најми људе, који све лађе проврте: те тако добије и на суву и мору победу над Србима. А да би узео град Пљесков направи се да је као умро; житељи тога града видећи да непријатељи траже место за гробницу своме владаоцу, радо ово уступе и почну веселити се: Фродо увуче им се у град и све изсече. Тако се Готи мало по мало тако страшно осиле, да Србе са острва и Данаије протерају, које и покоре сасвим; па сами стану ту владати. После горе поменутога Фрото владали су немачки краљеви: Веремунд, Улфо или Олаф, Дан II. Хунглет, Фрото II. Дан III. Фридлев, и Фрото III. А после српског књеза Богоја владао је:

10. Хладан, или Владан,
11. Раја,
12. Олег, а у време владе тога Олега у Србици, или данашњој Данији и у Скандинавији владао је Антислав син Годобрата, из чега се види да је и Скандинавскији полуостров био насељен Србима. После Олега владао је
13. Ралеn, кога прозову Крагуј или Врана, а после овог;
14. Годој који је пао у битци противу Богоја одступника српске вере који је се био почео поклањати нем: Богу Одену. После овога владао је још у срп. полуострву срп.књез, или цар
15. Јаровит, а после овога
16. Војбор, који је основао у тадањој Србији град Војбор дан: Вибург у немачкој Русији.

Овај Војбор и био је по свој прилици у Србици или Дан: Данији последњи владаоц српски, јер знамо, да је до владе још Фрото III. сва Данија већ била Готска. До овога Фрота већ у готској Данији управљали су 12 Диара, који су од свачега наплаћивали и свакојако глобили и мучили народ. Тако ко је хтео пред краља да изађе морао је платити, Диарима; ко је хтео своју кћер удати, морао је платити; Диорима ко је хтео ма какав посао свршити, морао им је платити и тд.

"Neque fas virginibus nubere, nisi quas experiundo tales esse ipsi prius cognovissennt."

У време овога Фрото III., по Саксону, Склавина, или Срба, по Меурсију Вандали, или опет Срба, под предводитељем својим Струмићем нападали су на бивши српски, а у то време већ немачки полуостров, да га отму од Немаца и да исте са њега протерају. Војна је била на мору и на суву; Срби буду разбијени, а рањени и заробљени сви буду разпети живи. Да би Фрото III покорио и ту саму Вандалију, т.ј. Србију он почне дозивати све народе себи на службу, а обичај у срп. или славенских племена, тада је био, кад је код куће мирно, ићи и на страну те тражити славу као што каже Тацит — "nobilium adolescencium." Фрото кад види скупљене Србе почасти их и одведе дубље у земљу, па окруживши својим војницима све изсече; те после те преваре одма ступи са готовом немачком војском у област српског племена Вандалију, коју, без велике муке, покори, и од тог доба почне се звати краљем Даније и Вандалије. Фродо по савету својих 12. Диара намисли да се ожени са Јаницом, или Јаном, ћерком књеза Холмогорског Јанка, просиоци дођу Јаници, а она низашто није хтела за Фрота; но као што историци тог времена веле: њу уврачају, и она пође. Фрото је овим начином мислио да придобије и те земље тога владаоца срп. једног племена; али се другчије догоди. У двору Фрото друга страна доведе Алвилду кћер краља норвежског, а Јанко са 69. по једнима, а по другим историцима са 200.

кнежева доведе војску противу Немца Фрото III.; са 900.000 сувопутном војском управљао је Јанко, а морском Олимир или Еломир. Битка је на мору и суву 7 дана и 7 ноћи трајала, но Фрото помоћу Ерлиха краља Норвежског разбије ту војску срп. племена.

У овој војсци спомињу се српски кнежеви: Олимир Холмоградски, Јанко Кијевски, Јанко Саксонски, Раул или Радул Оркаских острва, Дејомир Хелзингије, Јаробор и Јамтор Лапски, Дако Јетски.

Фрото III. од Алвилде није имао деце, те после његове смрти на престол дође син му Фридлев од прве жене, па како се о томе ништа није знало, Готи изберу некога скалда или певача, Јарна, (појету) кога име показује да је био Србин, но Фридлев који се у једанпут пронађе да је жив пође са војском противу Јарна и разбивши истога заузме престол свога оца, а Јарно побегне на острв, који се и до данас по његовом имену зове Харноа. Фридлев је узео за жену неку Ђурђицу кћер неког кнеза српског Грубана, и од ње добије сина Олега; овај умре у младим годинама, оставивши два сина после себе а на престол Фридлева дође Фрото IV. а после овога Игњо стриц његов. Синови тога Олега Гаралд и Фродо 5. разделе земљу на 2 чести, али Фродо удави свога брата у мору и сам остане као владаоц. Тако после уништене горепоменуте српске династије дође на владу династија Огњановића, који су продужавали борбу са Готима, но Готи под Ерманоriком успеду; те све српске земље покоре. Како су Готи мучили, поступали и угњетавали Србе имамо једну песму Жмудсколитовског народа у којој се вели:

"Perkunas Dievâitis,	О Перун Боже !
Nemuszk Zemáytis,	Не мучи Жемојта
Bet musz Gudu,	Већ мучи Гота,
Keip szuniu rudu",	Рудога пса.

Ове Готе нетреба узети за Србе као што су Римљани у време Томе Архиепископа Далм: звали:

"Nostro quoque tempore Ragusunae matronae, cum ancilie
Sclavenae nationis subcessent, eas Gothas appellant."

Па да видимо одкуда је тај Ерманарик Готски. Јорнанд вели, да је Сигберт краљ Готски покорио млоге народе као: Сците, Чуде, Ете, Мордву, Кире, Фине, Тађице, Атуле и т.д. а Саксо Граматик, коме ми више верујемо вели опет овако: Сигберт краљ Готски разбити краљем, срп. племена Сављана у Скандинавији Годојем, побегне у Србицу полуострв, или садању Данију, па како је кнез те земље отишао био на војну ван своје земље, овај Сингберт са остатком својих Немаца уђе у тако безљудну Србицу па пошто изсече и млоге разапне одрасне мушкарце нападне на жене и незаштићену нејач срп. па пошто млоге изсече и разапне, — он се направи ту господаром, али не задуго, јер српски кнез Изимир дошав с војске, тако разбије тога Сигберта, да се једва спасе сам на острову Фионију, а син му Ерманарик са двема кћерима падне ропства у тог срп. кнеза. После овог Сигберт нападне на Славенију Србију буде убијен од управитеља области Самске Самом.

Међутим тај Ерманарик својом хитрином удвори се цару, или кнезу Изимиру, који га заволе, па кад је исти кнез српски Изимир после смрти брата свога давао му задушу даћу, Ерманарик са једним Хуном, покраде благо Изимирово, запали дворове кнежеске; те срећно побегне на острв Зеландију, у којој узме у руке власт над тим народом немачким и одма закључи са осталим немачким племенима сајуз противу кнеза Савског Годоја: и тако Ерманарик обвлада том облашћу српског племена, но са помоћу неког бившег великаша тога Годоја, кои је се звао Саво. После тога сабравши своју силу нападне на остров Србицу и заробивши 40 кнежева све их повеша. Пошто то учини он се одправи даље и покори све народе на путу, па као што смо већ једанпут казали 300 г. после Хр. завлада не само свима срп. племенима у дан: Германији него и у овим овде земљама живећим.

Још је једну битку одржао над Србима балтијским на мору и како рањене тако и заробљене привеже за ноге и репове коња и дивљих бикова; те их тако разтргне и од тога доба Саксо вели: српска

племена ослабе и предаду се Готима у робство; али и тај Ерманарик у 4. веку падне од руке српске: те му скоро сву државу заузму Хуни народ Турски. Саксо овако прича о смрти Ерманарика тог:

> "Ерманарик ухвати четири брата разбојника морска Срба, који су ишли из Хелеспонта са добитком; примора их да са њима поделе добит, што они и учине, и узме им сестру Свевладу за жену. Код тога Ерманарика био је у робству Ливонски Краљевић Вук, који налаже Ерманарику: да Свевлада живи са Фротом сином његовим од прве жене. Ерманарик заповеди те се Свевлада разтргне коњима, а сину баш при вешалама опрости. Вук ово јави браћи Свевладиној, или Славладиној, који дођу са војском, опколе Ерманарика, па како је он живео не међу Немцима, него међу српским племенима, народ тај нехтедне му помагати, а оно мало његових Немаца та 4 брата побију; те ухвате жива Ерманарика, одсеку му руке и ноге: те га тим и другим мукама уморе. Ево дакле види се, како изпадоше те прве борбе Срба са Римљанима и Немцима Готима; но и ако су била само надбијена скоро сва српска племена Ерманориком, опет за то нису била покорења."

После свију ових насилника јављају се Хуни, који све Србе покорише, ван једног малог дела, а после Хуна опет Авари, који такође владају над славенским, или српским племенима, о којима ћемо доцније говорити, а сада се опег враћамо Балтијским и Германским Србима, да још коју о њима рекнемо. Ми казасмо да је се борба, која је се почела међу срп. племенима и Немцима у I. веку по Хр. продужавала кроз сво време тако рећи до наших дана, и да су Срби у погдекојим гер: земљама савршено утамањени и уништени тако рећи јуче, јер и у почетку овога нашег 19. века било је људи у Шлезвих - Холштинији, Холандији итд. који говораху месним срп. језиком, а можда се и данас тамо по која душица у блатима и шумама находи, која по коју бар реч зна свога прастарог материњег језика.

Осим помињатих борба Срби су побили у једној битки 53.000. Немаца под својим књезем Звездодрагом, после кога дође Белослав на српски престол и падне у једној битци противу Карлове војске пошто одржи над Франкима и Немцима неколико бојева. Али брат његов Дрвенар освети бојеве изгубљене и отме им сву Турингију, Саксонију и неке комаде Француске.

Овај Дрвенар, пошто су Авари обвладали овде српским царством 631. године пошље сина свога Звонимира око 634 год. (као што вели Константин Перфиродни) који протера Аваре из ових српских земаља и ослободи покорене Србе.

Тако су исто млого војевали Срби и противу Карла Великог и међу осталим млогим победама на једном месту пало је преко 40.000 Француза и Немаца, те 808. г. буде мир међу Карлом и Србима учињен; али се наскоро опет поремети мир због тога што Карл убије на превари књеза српског Милића.

Српско племе Бодрића, противу Данаца, или Гота, под Драшком својим кнезом буде разбијено; но исти Срби после разбију на Лаби Данце. После смрти Карла побију Срби 50.000. Немаца и Француза у једној битци. После победе ове на својим лађама оду у Енглеску, да поврате и ослободе тамошње српске земље, но тамо изгубе битку и свога вођу Рађа.

После овога опет се крену у Енглеску тамо оплачкају и побију немачко племе Англо-Саксе. Од тога времена па до коначног свога изтреблења непрестано су Срби војевали противу Немаца, као чорда које им отимаше земље и имања како на мору тако и на суву, па час су губили а час добијали, док их елемент немачки није сасвим утаманио и изтребио, но не силом, него посредством вере папске. Немцима су у овом њиховом послу, по налогу Папа, помагали сви хришћански западњи народи да се папска вера с ватром и мачем разпростре међу Србима, а са том папском натуреном им силом вером Срби мораху заборавити и свој језик; те примити немачки, као год што Бугари примише српски, а у Русији крштени Татари, Монголи, Манџури, Фини, Самоједи, Лопари и остали са Христијанством руски, који се сасвим и прелише, у Русе задржавши само свој тип. У XII. веку за српско племе Вагре вели Helmol: у својој Chronicum SIavorum:

> "Данија окружена је разним изгиботинама и острвима, у којима се крију Срби, па из тих заседа нападају на, све и убијају све. Разбоји и непрестане војне њихове с Немцима тако су

свакидашње и велике, Да све немачке државе стрепе од њих, па кад војска немачка навали на ове храбре борце, они сакрију у јаме жито, злато и сребро, а жене у шуме, те побеђени ништа непријатељу не оставе, а сами с Немцима ратове држе за насладу и на сваком месту презиру Немце као рђе и страшљивице. Острви Фембра, и Рана напуњени су таквим пиратима, који сваког заробљеног Немца одма убијају".

Међу свима Немцима на Данце, или Роте и Саксонце највећма су мрзили Срби, па ево шта каже Хелмолд:

"Пошто су Бодрићи и Вагри покорени били у XII веку њихов заповедник Херцог Хајнрих Лав, свади се са Данским краљем, па да би се истом осветио допусти покореним Србима да ударе на Данију што они одма и учине и за неколико дана опустоше сву Данију, а сам се краљ сакрије на острвима."

Са робовима својим Немцима вели исти Хелмолд Срби су се хрђаво опходили, јер су једне мучили, друге убијали, треће приносили на жртве својим идолима и т.д. Тако у граду Љубици у почетку XII века Хелмолд са епископом својим сврате се код књеза Тешимира, који их почасти; али вели исти Хелмолд нико није могао јести видећи муке заробљених Немаца, а особито попова (зашто?) а Немци заробљене Србе давали су на одкуп српским слободним племенима, које су они одкупљујући пуштали да сваки иде својој кући баш онако исто као што су наши одкупљивали робље од Турака овде. Срби су ово све прво научили од Немаца, па су им само враћали жао за срамоту.

Само Немци нису човечније поступали са заробљеним и покореним Србима што се види из ових речи Титмар:

"Sc1avanicae ritu familiae, quae accusata venumdando dispergitur" etc.

т.ј. Све што је нашој Мерзебургској цркви припададо разпродато је као и (славенске) склавске породице, које су ма у чему обвињене. Хелмолд вели да су и она српска племена, која су већ била примила христијанство, Немци, а особито Саксонци, држали као нешто ниже од себе; те су их звали не другчије но псима и сматрали само као средство ради свога ненаситног обогаћења јер немаху кога другог грабити и харати:

„intimavit eis illutam sibicontumelium et quia Saxsonum vace Sclavi canes vocentur".

Француски краљ Дагоберт у VII веку покори српске земље у Холандији и данашњој Белгији са градовима њиховим, међу којима ћемо навести само тако звани Славеноград. Немци, који су од папе и целог запада добијали помоћ да би тобож обратили у Христијанство Србе балтијске, са свим другу цел имали су, а та им је била, као народу, тврдицама, лукавцима и завистљивцима, како да разпрострe своје земље, тако исто и да покоре и заробе што више робља, које би им бадава радило. Сами свештеници, или тако да се изразимо назови свештеници, њихови били су такви исти као и цео тај преко сваке мере себичан и ужасно тврдоглав и среброљубив народ, па су и сами тако гледали на покорене Србе.

За ово ево доказа у Адама Бременског. Краљ Хенрих Птицеловац, ужасно разбије Србе у дан: Прајској и Саксонији, па основавши свуда градове постави у ове своје војнике који су неограничено право имали над побеђеним српским племенима. Преплашени зверским поступцима ових најужаснијих варвара и дивљака добровољно обећају се да плате краљу данак, а Богу да се обрате у Хришћанство: само да би им он оставио живот и имање. Они се одиста и крсте те тим самим, постану: "tributariae et serviebant." Доста је да наведем само ово: да су најсмиренији проповедници Христијанства међу Србима, немачки попови, презирали Србе и гадили се од њих као од неких поганика. Тако су се неки морали чак и купати, да би се од поганштине тобож неке очистили кад су само једном, ови свети оци

Немци, видили голе Србе где се купају, а овамо сами нису били најчистији заједно са својим светим отцима папама.

Ово се све види осим другог и из речи Прибислава књеза Бодрића и Вагра казаних, Епископу Немцу, кога је пратио Хелмолд, који нам је и записао те речи. Тај је Епископ доказивао како треба да се крсте Срби те да дођу у рај и да се оставе својих неких недела, а Прибислав му је казао ово:

> "Verba tua, o venerabilis pontifex? verba Dei sunt, et saluti nostre congrua.
> Sed qualiter ingrediemurhane viant, tantis malis irretiti? Utenim." и тд.

што ће рећи:

> "Речи су твоје о уважајеми светитељу, речи Бога и оне се одиста клоне нашем спасењу; али како ћемо ми поћи тим путем окружени толиким бедама и невољама?"

а да сазнаш нашу невољу саслушај ме само трпељиво: Видиш, народ, кога ти овде видиш истина је твој народ и ми нашу несрећу можемо ти слободно одкрити јер је и твоја дужност да нам помогнеш. Великаши Немци тако нас угњетавају, да при ланцима и претешком робству, које је на нама, боље нам је да сви и помремо, него да овако живимо. Ево само ове године наш мали овај комадић земље платио је 1000 Марка Херцогу, а графу покрај тога још толико па опет нису задовољни, него сваки дан ишту и отимају од нас мучећи нас. Кад ћемо да мислимо о вери, како ли да подижемо цркве, кад нам ваља сваки дан бити готови да бегамо, па да бар имамо куда и то би добро било. Да пређемо за Травну реку, тамо је така иста напаст, да идемо за Пену реку тамо тако исто. Па шта пак остаје друго, до бежећи са земље ићи на море и тамо ајдуковати? Зар је наша кривица, што смо силом изтерани из наших отачества Немцима и што смо морали побећи на море, што тамо убијамо и пљачкамо Немце и Данце и што смо затворили море. Зар то није кривица наши владаоца?" - Па кад је епископ пресвети одговорио да треба да се крсте, Прибислав је реко да ће тада крстити се кад им равња права даду са Немцима, и епископ после ти речи оде одатле.

Што Срби нису примали Христијанство, узрок је тај што су са овим морали одрећи се свога језика и народности своје, па одтуда је и ова борба, која је се продужавала скоро 18 векова међу њима и Немцима, одтуда она свирепост српска, што они заробљене Немце, а особито попове мучише и приносише на жртве својим старим боговима; одтуда се и због тога они често и као Хришћани враћаху вери својих праотаца; јер са овом била је скопчана и слобода и народност њихова.

Тако на преснижним српским костима никну данашња Германиа, Белгија, Даниа, Холандиа, већи део Француске, Шпаније, сва Аустрија, Прајска и Италија, сва Грчка цео Балкански полуостров, Влашка, Молдавија, и остале земље. Сама несрећа гонила је непрестано српски народ да целог свог века колико се за њ паметарска зна, долази у додир све са најужаснијим и најсебичнијим народима. Тамо га гажаху Етиопци најразвратнији на свету а овде опет такви исти, који су још од искона, као што вели Херодијанус :

> "Sunt Germani pecuniae imprimis avidit,"

и Велиус опет:

> "Germani versutissimi natumque mendacio genus"

који се нису старали о Христијанству међу балтијским Србима, но о својим себичним користима држећи се ових правила у својим ужасним и најнечовечијим војнама против Срба:

> "Tributum, vetigalia, decimae, similque Christianitas;
> et nisi tributum et dicimae nulla Christianitas; tributo
> accepto faetaque praeda nullus porro de Christianitate sermo"

називајући вечно тамошње Србе не другчије, до: "Псима".

Но негледајући на све то Срби нису само и једино са Немаца и осталих туђих пропали у дан. Ђермании, у којој су на неколико тисућа г. пре Хр. живили; јер ти исти Немци које Срби увек презираху и који вечно бјаху и у сваком, а нарочито културном и просветном погледу слабији од Срба нису били у стању, негледајући на сву поцепаност Срба, да их покоре, а камо ли тако ужасно да их сатру, утамане и прелију у се бар најмање 30 милиуна, ако не и 60. срп. душа. Узрок овоме свему бјаше вера, цело Християнство, а нарочито рођена браћа Пољаци, који са сваке стране помогоше Немцима и у свако доба: те борба српска, са Немцима почета још у 1. веку по Хр. сврши се у 18. дакле за својих целих 1800 год. у којој се истина утаманише Срби, али и Пољаци неостадоше онакви и они који су и какви су били у то доба, у цвету свог државног живота већ још и сада издишу под игом тешког и челичног робства немачког, преливајући се у ове са сваким даном.

Није могао срп: народ без крвника својих рођених тако лако пасти и пропасти и то онај народ коме Немци од великог страха даваху имена Хуна, најужаснијих и најсилнијих на свету, и под овим га именом непрестано подразумеваху као што веле паметаристе готске –

> "Slavos olim et interdum Saxones postea Vindos - I. Venedos
> dictos, ataries nortris Hunos audiisse — Edda Saem Jndect."

Тако:

> "огроман народ и на неизмерном простору, — ако се овоме дода цела некадашња
> Угрија, у које становници неодликују се од осталих Срба ни обичајима ни језиком"

као што вели Хелмолд – није могуће тако тек покорити и утаманити га и сатрти га са лица земље, да није била ту умешана братска крв, али небратска дела:

> "Dud si adieceris Ungariam in partem Slavoniae... ut quidam volunt,
> quia nec habitu, nec lingua discrepat, eiusque latitudo Slavicae linguae
> successit, ut pene careat aestimatione".

Готово кад је се последњи пут служила служба на српском језику у остатцима непонемчених Срба живећих у Луненбужској области 1751 год: родила је се у некадашњој српској, а сада немачкој земљи тако званој Анхалт Зернској, а у понемченом Штетину, месту боравлења бога Триглава, Августа Софија Фредерик 21.Априла 1729 год. а прешавша у веру православну 28. јуна 1744 год. под именом Екатарина Алексејевна, која 25. Јулија 1772 год. као последњи изданак срп. у бив. великој Србији, подписује уговор са Марием Терезиом аустријском и Фрицом пруским о разделењу Пољске. Тако утамањена Велика ђерманска Србија у лицу своје последње преставнице српкиње Екатарине, прозване Велике, а Императорице руске свети се над својим убицом, својом рођеном сестром Пољском и враћа јој жао за срамоту.

Тако дакле пропадаше они славни и велики Срби, да им се тако рећи и трага данас незна. Християнство их утамани, а стара вера не беше у стању да се навали обште светској одупре толико да их задржи верне својим боговима и то:

1. Највећем свом богу Триглаву кога храм беше у Штетину и који имаше три главе са покривеним устима троуголним марамицама састављеним из све три боје још и данас српске рујно-црвене, плаве и беле;
2. Богу Перуну кога прослављаху и Литавци као смеса Срба и разних немачких оставших туда чорда у тако званој старима земљи Улмигерији — види Којал: Ив. Бел. Рус: СП. 1857. Чер. Истор. Литав. нар. вил. 1854 год. — У Перуна бјаше: сребрно лице, златне очи, коса и горећа уста и т.д.
3. Световиду на острву Рујану у ког беше 4 главе.
4. Рујевиту са 7 глава
5. Поревиту са 4 главе.
6. Јаровиту

7. Свирожићу
8. Радигосту,
9. Рановиту, Белбогу, Црн-богу, Купалу, Љељи Пољељи и т.д.

који имадоше одело из чисти српских боја, којима и народност своју показиваху, а који брањаху и заштићиваху Србе докле ових вероваху у њих и њихове силе и моћи, божаства и милости дотле их украшаваху, зданијама и храмовима којима се чуђаху и дивљаху дивљи Немци, који кад видеше двокатну кућу српску у обседнутом српском граду Коренићу, мишљаху, да су Срби: "метули кућу на кућу" чиме и показиваху своје дивљашство и грубост.

Узрастни и виши свију људских растова кипови богови, а на својим колима по тадањем српском веровању бораху се вечно за Србе и њихову народност. Триглав или то што и дан. св: Тројица, који и у Литоваца бјаше под именом Трове или Троје, Тројства, и није ништа друго био и са својим главама означавао, до: моћ или силу над силама, над гордим или небесним светом, над средним или земним светом и дољњим или подземним светом т.ј. мртвим којег је увек могао и оживити и ускрснути га.

Осим казаног и у Рајићу побројаних племена, као: Поморанаца, Љубића, Стодерана и Вилаца дан. Беролинца и Бранденбуржаца, Брижана, дан. Пригнишана и Перлбержаца, Гавељана дан, Хаволбуржаца, Сидњанани дан. Штетинаца, Љутића, Вељебита, Щиропана дан: Волгастена, Судена, Деминских и Вилзнаценских, Кислинаца дан: Гуцоваца и Грифевалдаца, Редара д. Шполенаца, и Анкламенаца, Толенаца или Доленаца дан. Најнбрандербуржаца, Варна и Ерула дан. Роштоховаца, Буцовца и Густровница, Борића дан. Мекленбуржана и Шверинаца, Вагра дан: Алденбуржаца, Полаба дан. Раценбуржана, Рана дан. Ругиана, Лина дан. Аненбуржаца, Сораба или Срба дан: Сервестана, који под својим царевима: Звездодрагом, Бјелославом, Дрваном, Миледоком, Драшком, Рашком убијају у једној битци 53.000 Саксонаца — Немаца, 22.000. Француза 50.000 опет ових Гало-Немаца и то све у 10. веку по Христу, — ми се подпуно у овоме слажемо са Г: А. Вељтманом: да су Срби од искони заузимали не само те земље у Г. Рајићу и у г. Гиљфердинга књизи : "Истор. Бал. Славањ" опредјељене, него да су далеко и далеко још на све стране ширили се. Да ово није онда одкуда би Јулије Цезар налазио Србе у дан. Белгији, где им је главно пристаниште било тако звано Језерјак — Jezeriak и одкуда би он могао ове називати Антима, т.ј. Србима? — Вид:Јул.Цез.Сот: de bello Gallico књ. III. гр. 8.

> "Hujus civitatis est longe amplissima auctoritas omnis orae maritimae regionum earum; quod et naves habent Veneti plurimas quibus in Britanniam navigare consueverunt et scientia atque usu nauticarum rerum ceteros antecedunt; et in magno impelu maris atque" и тд.

Тако се исто подпуно слажемо са G. Вељтманом: да су Срби пре Данаца или Гото-Нормана живили у дан. Данији, да су имали тамо своје владаоце: Сегуда, Ацу, Тројда, Телемира, који пренесе из Даније столицу на острв Зеландију, Остроја, Годоја, Тројда II, Тура, Јелашина, Војицу, Богоја под којим Фризи и Сакси завладаше Данијом и тако је прозваше. А да опет није свето тако као што и Цезар говори, а Г. Вељтман доказа, онда одкуда би могао тако звана, Преподобна Беда осветити цркву у Славенбургу дан. Вердигену

"apud antiquam SIavenburch quae nune Vlaerdingen est"

А овај сам још и уверава: да је послао проповедника у земљу Фризију где живе Срби — Sklavini — у којој налазе ова места са чистим срп. именима, и то близу Утрехта: Вилта — Vilta, Видениц — Videniz, Камен — Kamen, Света — Sueta — и т.д. А све нам ово тврди и сам титул још и дан. њиховог краља, који се незаборавља звати: краљ, Српски-Вендски Готски, Херцог Шлезинжски Холштински и т.д. Ко хоће нека прочита прекрасно сачинење А: Вељтмана под именом Атила и Рус. IV и V века М. 1838 (?) год. само без назора о Хунима као Славенима и о владању Руса над свима осталом бив: слав. племенима које је опет ствар славено-филска или Русо-филска.

Трагови живљења српског у Ђермании

Остатци имена места и т.д. које сада наводимо, нека кажу о себи више и боље него сви нагађачи и погађачи, тамо живи ли и још неки други Славени, ван Срба: је су ли Бодрић, Цртаво, Србиште, Морача, Преслава, Дрбић, Матица, Куђан, Љутић, Драгун, Пљунск, Сусла, Љубица, Добуњ, Врља, Швања, Ниш, Милахов, Кићан, Востров, Калиш, Лењак, Димин, Плот, Ратар, Борч, или Борач, Љешан, Велегошт, Лошица, Рјечниц, Штитно, Хатков, Требељ, Требиње, Јармени, Столп, Узноим, Штетин, Аркона, Српци, Волин, Старград, Београд, Славно, Словац, Дрљави, Вршањ, Вишеград, Данск, Вратислав, Бреслава, Коренић, Кореница, Каљогаз, Баре, Коло, Ратибор, Ладан, Звјерин, Добиво, Добињ, Сгорјелац, Бранденбург, Градиште, Видаково, Вид, Чедно, Пирић, Старград, Бјелград, Градић, Перун, Крстово, Костна, Остражња, Љубич, Белбог, Велегост, Леб,

Реке: Златица, Нишава, Требињица, Пена, Травна, Свала, Лаба, Бистрица, Моравица, Лебица, Преканица, Дубица, Дриница, Старача, Тимок, Љиг, Јасеница. Рибница и т.д.

Даље градови: Кремниц, Златан, Вид, Трст, Крупина, Кушиња, Трнава, Хулмић, Штавница, Бистрик, Лавица, Жељин, Радовци, Бир, Оштрихолм, Орашје, Поток, Гута, Сирак, Мелаковци, Ђеда, Пазнић, на р. Пазица, Топлица р. Чик, Грана, Тиса р: Штира р: Ужице, Липљан Радовић, Папрад, Росица, Струга, Рашка р. Србиште, Црновци, Драговци, Дугопоље, Ђурин, Бор, Миладин, Поморјани, Добромил, Добуј, Тешањ, Рудник, Трнав, Белопоље, Ломача, Горјан, Кош‌тан р; Бучањ, Љутин, Љутица, Ружин, Припет, Призрен, Марица р: Дражња, Шевин, Дубица, Звечан, Струмен, Козељац, Стојетин, Радомир, Сузица, Нишица, Мисљенице, Породим, Дрил р: Дрилача, Борић, Бојанов, Стобрава, Бродица р: Бучава р: Јелда р: Косина, Лењица, Кошћани, Роса, Опаљеници, Језава, Међуречан, Пореч, Ћетице, Чубин, Рогошани, Кособрдо, Трешин, Десница, Каменица, Србица. Белова, Будишин, Будин, Гљивица. Десава, Сава р. Жаровица, Орид, Старидол, Крушевац. Брешће, Среш, Срем, Ступица, Земљан, Кожин, Добрин, Млава р: Ђевин, Рацијева, Гује р:, Поступин, Копаоник, Осма р; Оборник, Видовка, Мећана, Клапова, Вид р. и град, Мезирић, Прибор, Страхањице, Обилић, Капљице, Сријелци, Орлице р., Ковин, Градчаница р; Коштин, Рујани, Мачкови, Вишеград, Луковице, Борић, Црница р. Висока, Триглав, Тројан, Ломача р. Невесин, Крка, Олава; Љика, Бран, Љесковац, Зенице, Сјеница, Свидница, Вучитрн, Тимок, Косовица, Љубој, Врања, Новобрдо, Разтока, Дубница, Милошац, Згођело, Рашан, Зворник, Локвањ, Велешт и т.д.

Но нека се узме: да сва та имена припадају свима слав: племенима што непостоји, онда питамо: зашто се остатци ти ђерманских Срба, или те велике некадашње Србије дан: Лужичани, који живе у Саксонији - језгри Немаца — и Прусији — највећој немштини - незову као ма какво друго слав; племе; него се зову Србима или по свом наречију српском Серсима, Сарсима, Саробима, Сербима и т.д.?

Две песме народње дан. Лужничких Срба

Штавише и у својим песмама зове се тај мали остатак Срба, који као острвић (?) лежи у ужасном сада простору немачком, само Србима. Међу осталим доказима само ћемо навести ове две њихове песме:

Сербјо со до Немцов хотоваху.
Словечка пак њемска немужаху.
Своје сеј коњики седоваху
Своје сеј втраху ишипасаху,
Свеје сеј мечики ишипасаху,
До рунох поља со сјездоваху.
Прјени круч на војну ћехнику,
Велке там добићје счиниху.
Дал бје то зхонил там краљ а фјершта,

Дал је их вшитких вун вшед со ишнић:
Дал је их вшитких вун звобљекаћ:
До љутох' червенох' чорлаха,
Други круђ на војну ћехнику.
Вуљке там добићје счиниху.
Диж бје то зхонил там краљ, а фјершта.
Дал је их вшитких вун нову драста.
Трећи круђ на војну ћехнику,
Вулке там добићје счиниху.

Диж бје то зхонил там краљ, а фјершта,
Дал је вун којждему ризи коња,
Хишће тои свјетли меч зејровану.

Но да се види: да се и женскиње зове Српкињама, а не само мушкарци Србима, ево такође песме:

Сим Сербов, Серске Холечо,
Ми Анка рјекаја,
А весље себи спјевајо,
Мам спјешносћ до ђела.
Диж шковранчк ранко заспјева,
Ми спјева к ставању,
А једу ли до ђећеља,
У њим спјевам на пшемо.
На межу јежу зељену,
Серп тупи вотсју сеј,
А жњеју траву росоиту,
На мези квјеткој теј.
А диж со ручка вомачка,
Теј травеј росојтеј,
Ми першћењ мој со блискота,
На ручци, на мокреј,
Тон першћен мам вот љубехо,
Рјанехо нахола,
К нам, вечор дижсо чисмјеркло,
Мој љуби пшикхађа.
Сим зими к новеј кошуљци,
А к платеј на пшадла,
Плат давно је жњо наткањи,
Плат требам невеста.
Теж перје је шо вудрене,
На долгих вечорах,
Диж посљешћа мам хотове,
Ве својих коморках.
За червењи бант на хлави,
Ћу шјећ вјенц руђањи,
Маћ буђе чјеицов купић ми,
За дрохе пењези.
Ми дружчић буђа Хољеча,
Те весње товаршка,
А буђе квасна хошћина,
Пшед теи дњи заспохи

Види См. стр. 32. 252 и 253.

Приметба

Дело ће се свршити у II свесци, а имена г.г. уписника нисмо напечатали у овој свесци с тога, што нам ни један од г.г. скупљач непосла имена г.г. уписника до уреченог 10. Марта. Због овог, имена ће се напечатати у другој свесци, која се штампа. У овој ће, другој, свесци бити и предговор овоме целом делу, с тога, опомињемо г.г. уписнике и купце да неподвезују ову 1. свеску за се, него нека пречекају и другу, па нек обе уједно подвежу, а предговор напред пред овом првом — свеском метну, где му је и место. Нарочито о овом опомињемо, што су обе ове свеске једна нераздвојна целина, коју смо само због крајње материалне нужде неприродно и без икакве засебне целине разделили на два дела.

Одломци

ИСТОРИЈЕ СРБА

и
СРПСКИХ - ЈУГОСЛАВЕНСКИХ - ЗЕМАЉА
У
ТУРСКОЈ И АУСТРИЈИ

од М. С. МИЛОЈЕВИЋА.

II. СВЕСКА.

ЦЕЛО ЈЕ ДЕЛО ПОМОГЛО СРПСКО УЧЕНО ДРУШТВО СА 70 ДУКАТА ЦЕС.

ВЕОГРАД.

У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ

1872.

ГДЕ ЈЕ ШТО:

Други део

74. Краљ Радослав I.Светозарев Дрвановић XVI. 835.–850.
75. Краљ Чеслав или Честислав I. Радослављев Дрвановић XVII. 850.–862. пропаст Србије и појав Бугара

г) Маџари у српским (Славенским) земљама

76. Краљ Петрислав I. Радослављев Дрвановић XVIII. 864.–879.
77. Краљ Павлимир или Бела I. Петрислављев Дрвановић XIX. 879.–910.
78. Жена Белина (Павлимирова) Дрвановић XX. 910.–930.
79. Краљ Тресимир I.Белин или Павлимиров Дрвановић XXI. 930.–960.
80. Краљ Прелимир I.Тресимиров Дрвановић XXII. 960.–982.
81. Краљ Хвалимир I.Прелимиров Дрвановић XXIII. 982.–986.
82. Краљ Легет I.Крешимиров Дрвановић XXIV. 986.–989.
83. Краљ Силвестер I.Болеслављев Дрвановић XXV. 989.–993.
84. Краљ Тугомир Силвестров Дрвановић XXVI. 993.–997.
85. Краљ Хвалимир II.Тугомиров Дрвановић XXVII. 997.–1003.
86. Краљ Петрислав II.Хвалимиров Дрвановић XXVIII. 1003.–1010.
87. Краљ Владимир Свети II.Петрислављев Дрвановић XXIX. 1010.–1015.
88. Краљ Драгомир I. Хвалимиров Дрвановић XXX. 1015.–1019.
89. Краљ Доброслав или Воислав I.Драгомиров Дрвановић XXXI. 1036.–1055.
90. Краљица Неда I. и најстарији јој син Гојислав Дрвановић XXXII.1055.–1057.
91. Краљ Михајил I.Војислављев Дрвановић XXXIII. 1057.–1073.
92. Краљ Радослав II.Војислављев Дрвановић XXXIV. 1073.–1089.
93. Краљ Бодин I.Михајилов Дрвановић XXXV.1089.–1100.
94. Краљ Доброслав II.Бранислављев Дрвановић XXXVI. 1100.–1102.
95. Краљ Владимир III.Михајилов Дрвановић XXXVII. 1102.–1114.
96. Краљ Ђурађ I.Бодинов Дрвановић XXXVIII. 1114.–1117.
97. Краљ Грубеша I.Бранислављев Дрвановић XXXIX. 1117.–1124.
98. Краљ Ђурађ Бодинов Дрвановић XL. 1124.–1143
99. Краљ Грдиња (или Градиња) I.Бранислављев Дрвановић XLI. 1143.–1154.
100. Краљ Радослав III.Градињин Дрвановић XLII. 1154.– 1160. и уништење срп. Краљевства

Глава VIII.

6. Срби под Неманићима и другим, стање њихово под Немц: Маџар; и т.д.

100.Цар Немања Стефан I. XLIII. 1160,–1195,
101.Цар Стефан I.Стефанов Неманић I. (Свевладовић XIVIII) 1195.–1222.
102.Цар Радослав IV.Стефанов Неманић II. 1228.–1234.
103.Цар Владислав II.Стефанов Неманић III. 123.–1240.
104.Цар Урош I.Стефанов Неманић IV. 1240.–1272.
105.Цар Драгутин I.Стефанов Неманић V. 1272.–1275.
106.Цар Милутин I. Стефанов Неманић VI. 1275.–1321.
107.Цар Стефан II. Милутинов Дечански Неманић VII. 1320.–1333.
108.Цар Силни Стефан III. Душан I. Стефанов Неманић VIII. 1333.–1356.
109.Цар Урош II. Душанов Неманић IX. 1356.–1367.
110.Краљ Вукашин I. Мрњачевић I. 1367.–1371.
111.Цар Лазар I. Грбљановић I.1376.–1389.
112.Царица Милица I. Југ-Богданова Грбљановић II. 1389.–1405.
113.Деспот Стефан III. Високи Лазарев Грбљановић III. 1405.–1427.
114.Деспот Ђурађ II. Вуков Бранковић I. 1427.–1457.
115.Деспот Лазар II. Ђурђев Бранковић II. 1457.–1558.

а. Стање Срба у Турској и Аустрији
б. Је ли Душан узрок срп. пропасти ?
ц. Политика (и стање Срба, Аустро-Маџарска

Глава IX.

7. Статистичко, етнографски преглед Срба и српских (југославенских) земаља
8. Дела употребљена за овај састав
9. Поговор
10.Милош С. Милојевић

ГЛАВА VII.
Хуни - Српска Свевладова држава, Авари, српска држава под Дрванићима, или Дрвенаровићима, Бугари и Маџари.

Пошто Ерманарик готски краљ разпростре своју власт над свим срп. племенима, живећим од Балтијског мора па до Дунава, и од Црног мора па даље сјеверу, захватајући германска племена и земље, јављају се ужасни Хуни народ финско-монголске расе. Први судар Хуна са Готима и њиховом државом били су узрок Роксалани Сарматско племе, којима је био тежак јарам готски; те су Хуне позивали на помоћ, против својих господара. За ове договоре Ерманарик ужасно казни жену поглавице њихове и везавши је за репове четири коња живу је разтргне.

Помоћ Роксаланима, Сарматима и осталим од Хуна неизостане. Хуни су дотле били покорили сва Турска племена од Урала, Каспијског мора и даље идући Црном. Међу покоренима били су и Срби живећи тада на Кавказским горама и око Каспијског мора, Алани и остали. Борба буде и Готи подлегну овој; те Ост-Готи обвежу се Хунима данак плаћати. Визи-Готи напротив под своја три краља: Атанарихом, Фридигерном и Алавитом договоре се, да се боре са Хунима; но глас о појаву ових тако преплаши ове мучиоце српске, да у место одбране... први побегне у Карпатске планине, а други двојица предаду се Источној Римској Империји, пређу Дунав и населе се у земљама те државе. Међу овим насељеницима 200.000 било их је са оружјем: а остале неси могао пребројити колико песак у мору као што вели Марцелин.

Угњетавани римским чиновницима, и негледајући на дате таоце у деци и оружју, они једно с тога, а друго из страха од Хуна, јер су се ови приближавали Дунаву — навале на Империју и 378 год. 9. Авг. код дан: Једрена побију римску армију, спале импер. Валенса и заузму сву Тракију и Маћедонију. Међу тим и сам Атанарик тајно пређе Дунав, те се придружи осталој својој браћи.

Један део ових, у броју 200.000 војника, под Радогајсом нападне на Италију, а остали опљачкају Маћедонију, сву Грчку и Атину, у којој сруше и храмове идолопоклоничке; па пошто, по наговору источних императора, нападну на Италију, настане се у Илирику и у овом оснују независну државу. Ужас је владао свом Италиом, у којој 6. Ав. 410. год робови отворе врата опседнутог Рима; те га Гали опљачкају свега за пуних 6 дана непрекидне пљачке. О овом ужасу писао је блажени Јераним:

> "Кад је се угасила светлост целог (света) мира, и кад је била одсечена глава Римској Империји; тада је погинуо цео свег у једном граду; мој је језик занемио, и ја сам у бездну унижења сурвао се. Сиријски шпекуланти куповали су римске жене и госпођице, те их продавали по трговима."

Можда варвари Готи, под својим Алариком, и неби напали на Рим, да неје глупост и сплетка придворних око Императора свргла са звања Стилихона, који је пређе растерао Радогајса са његових 200.000 војних да несу глупи Римљани, а по своме варварству и зверству, заповедили: да се све жене и деца војника варвара у римској служби побију. Несрећу, коју постигнуше, Тамкануз Гаији Рутили Кумациан описује овако:

> "Од тог доба од кад је Тошкану и пут Аврелијев опустошила рука Гота, и од тог доба, од кад домови незастављају разпространење шума, пустара, и од кад мостови неудржавају реке; безопасније је поверити се неверном мору",

(него верној земљи италијској) Тако је дакле страдала римска Империја, некадашње страшило и пакао целог света. Но њој још неје враћена жалост за срамоту. Хуни, по смрти своје старешине Белханамира, живели су под разним племенским старешинама. Њихове чорде разаростреле су се око Дунава, који је био природна преграда да ненасрну на Источну Римску Империју. Пре него што кажемо коју о њиховом Атили ваља нам да напоменемо: да су главни и најзнатнији сајузници, или боље рећи покорени народи, Хуна били Каспијски Срби и Алани, ван осталих млогих. Но негледајући на сва та разделења Хунска на племена, ипак су покорени народи строго од ових зависили. Док су год овако раздељени били на млоге племенске старешињице и племена римљанима не беаху опасни, но шта више још корисни, служећи у војсци ових.

Тако се прича и за самог Атилу: да је у младости био римски војник. Тако се зна: да је цар њихов Улдин бранио Рим као римски начелник и пријатељ, од Гота и других варвара. Но обе Империје не беху дуго сретне, а то с тога што се међу Хунима јави знатна личност, којој суђено беше: да застраши цео свет т.ј. обоје Римљане и Гало-Немце. Частољубиви и властољубиви, а хитри, Атила, са братом својим Бледом, око 435. год. већ је сва хунска племена подвргао био под своју руку. Докле му требаше брат, као оруђе ради постижења сопствених цели, дотле га је трпио и с њим подједнако власт делио, али, кад му овај поста не само излишан, но још и на досади, он га, по азијским законима и обичајима, 444. год. у мртви; те тако оста сам самцит господаром млогобројних Хуна и покорених народа.

Прво дело беше му: обезбедити и повисити данак, који му плаћаху обе Империје, као и закључити уговор: да му се издаду сви Хуни у служби ових, а тако исто и они који би у будуће пребегли истима. Њему је требало још неко време да у Азији, за свога сина Ејлака, или Иллака, обезбеди неке земље покорених Хазара и других турских племена, што је на скоро и учинио.

По овоме окрене се свуда и на све стране противу Гало-Немаца, као да их је особито мрзио, и као да им је се имао за што светити. Овоме су узрок били, по свој прилици Каспијски Срби, његови верни сајузници и поданици, које сви зваху Хуно Сабири, или Срби т.ј. Хунски Срби, и који, као први поданици Атилини и Хунски, могаше нешто израдити за своју браћу, над којима господарише до Хуна Немци. Напослетку и сама та околност, што су ови били робови немачки, и што им је стало било до тога, да се освете оваким страшним и најужаснијим угњетачима, спрам њих је хитри Фино-монголски заповедник, који беаше и ваљан политичар, имао више расположења, него спрам Гало-Немаца, као господара и људи, који имадоше и војске, и спреме војене, и власти, и тако рећи државе.

Једино је ово, а не као што Славено-фили, на основу тог разположаја, тврде: ка бајаги да је Атила са својим Хунима, био Славенин и то Бугарин, или са Волге Рус. Кад би се тако по ћејфу и вољи могли преливати народи у Славене и Русо-Бугаре, онда би ови Хуни били пре Срби, као што ова веровања Гота и Данаца сведоче.

"Slavos olim et interdum Saxones postea Vinedos,
Vendos dictos atarie nostris Hunos audisiiss."

(т. j, Под именом Хуна наши су стари разумевали Србе (Славене Балтијске, а ту су живели од искона само Срби) по некад Саксонце, које доцније називаху Србима (Виндима, Вендима) Напоследак и сама сага Hervrar каже:

"Eitt summar et Heidrekr Kongr var i hernadi, kom han lidi sinn vid Hunaland:
Hunli hiet kongr er par riedi fyrir: dotter hans hid Lunfa (Slava)"

(т.j. Летом је отишао краљ Хејдрек на војну и дође са војском у земљу Хунску (Србску), којом владаше краљ Хлум, или Хум и у ког беше кћи Слава.) Но ми не можемо извртати паметарске истине, нарочито кад сазнамо и легенде, које се створише о Атили и његовој личности. Ове се деле на три дела и то:

1. Грчколатинска, или хришћанска, види Атилу као изрода ђавоља послана богом, да казни Римљане за страшне грехе и ужасне разврате и не наравствености. У

ових Атила ваља да се приближи што више ђаволу те му је с тога: глава ћелава, уши велике долазеће до размера магарећих, глава често магарећа и т.д. Једном речју: Атила ваља да наличи на Анти-Христа, па мирна крајина; те на тог и наличи.

2. Друга Нормано-немачко-галска у којој Атила неје ништа друго: до чисти Карл Велики, па је и био, и добар, и разборит, и више грађански но војени човек. Само Гото-Нормани хоће да га преставе, по свом карактеру, крвожедним.
3. По трећој, или назови потомака његових дан. Маџара, он је онаквим каквим га описује Приск изосланик Цариградски у год. 449. к Атили. Овај је видео Атилу лицем к лицу. Такви је исти каквим га описује и Јорнанд 550 год. и Проспер Аквиријски и Идације шпански епископ. Ови га описују ни узми ни остави до каквог данашњег правог Маџара, Бугарина дунавског и из Добруче, са Волге Татарина, или Киргиза. У њега је: нос кратак, широк, при челу сасвим га нема, на врху издигнут. Он је омален, дежмекаст, шишкав, кругуљаст, с кратким дебелим вратом, широким раменима, загасито црнпураст, подочне кости врло изпупчасте, лице широко, затиљак затурен натраг, као кијак, или иде у вис, једном речју: прави Монголин и друго ништа.

Но да баш овога свега и нема, и да наличи на каквог чистог Славенина, опет нам паметарница каже: да су Хуни разбијени Кинезима у првом веку, и почетку другога, по Христу, са разширених кинеских граница, чак до дан: Сибира и скоро Каспијског мора, и отуда овима (Кинезима) прогнани и отурени, зна се: да су се Хуни неколико тисућа год. пре Христа, непрестано борили са Китајцима и то као Монголи и Фини, а не као какви Славени, Немци, или који други европски народ. Што се у Атилину стану налази људи, који праве и пију пиће сготовљено од жита, (ςιτος) то неје никако чудо. Узмимо само његову војску, која је, пошто он посла своје посланике 450 год. у једно и исто време у Цариград и Рим, и који се ту јавише Императорима са речима:

"мој и твој господар, заповедио ти је: да му приготовиш твој дворац."

ступала у Галију; па нам не треба никаква слављанофилска поповања.

Војска му беше састављена из свију готово народа европских и азијских, бар граничећих се са Европом. Прво стајаху, у његовим војеним редовима, Ост-Готи, са три своја краља; за овим Гепиди, под својим владарем Ардариком?; Ерули, или српске Ере, од којих стрепљаху и сама најварварастија и дивља Галонемачка племена; за овим Сцири, Турцилинги, Бургунди, који пре тога, занешени христианством, разбише Актара цара Хунског; за овима тако звани Хуно-Срби, или Каспијски Срби; за овима: Уархуни, Хуни, Утургуни, Ургури, Кутургури и т.д. т.ј. Маџари, Бугари, са разним Монголским и финским племенима. Неје ли ту дакле могао видети човек и правог Монгола и Европца са својим принадлежностима ? Неје ли ту видео свакојаких људи, почев од загасито црне масти крутуљастог и широког лица Хуна, Монгола, или дан. изродка ових Маџара и Бугара, па све постепености у боји лица и косе, до беложућкасте косе Србина, са плавима очима и белим лицем ? А сваки тај јахао је свога коња, па још на своме седлу; држао је свој мач и друго оружије. Атила му неје могао дати, а неје ни имао одкуда; јер он неје ово ковао и коње патио. Шта више, он их неје могао не само слити у један народ, све баш и кад би хтео; но неје их могао све ни оденути у своје хунске дреје, јер је и сам ове отимао од других и туђе и навлачио на своје људе, а никад их неје правио, нити је имао за то времена и знања.

Борбе атилине ми, нити смо позвани, нити нам је потреба, наводити. Ствар је свима позната: да је притесњивао све и сва, кога је год могао и колико је год могао, неразбирајући, ни за веру, ни народност. Једина му је заслуга што је допринео: да се што пре сурва огрезла у гресима и у сваком неваљалству једна и друга Римска Империја, гурнувши их још више у понор разврата и неваљалства.

Њему имају Славени да благодаре: што је својом силном и снажном Фино-монголском десницом проредио и ослабио гало-немачка племена, која му негда измакоше у Азији робства, и

која је он са особитом вољом гонио и утамањивао. Благодарећи њему и учињеном сајузу са Вандалима (од којих су дан. Бошњици, који се још зову ајдалије или вандалије) српским племеном, живећим тада у Африци; па и ако тада Атила не узе и не опљачка Рим, то учинише Вандали, као сајузници и пријатељи његови. Да су Вандали одиста били српско племе јасно нам сведоче ове речи Адама Бременског:

> "(Serbes) Servia (Sclavonia) amplissima Germaniae provincia a Vinilis incolitur, qui olim dicti sunt Vandali (vid. Adam Brem: 1.1.2. c.6.4.)
> – а тако исто вели – Vambecius у свом Orig: Hamb:1.c.ss."

Српски језик у Хамбургу зове се Вандалски (Liguam vandalicarum voc. vinilorum). Узроком Атиле непаметни и развратни као и остали, импер: Валентин својом сопственом руком 454. год. уби спаса Империје, славног Ајецију, који у Галији устукну силу хунску. Али и овај развратник не царова дуго; јер га 455 год. уби сенатор Петроније Максим, који се обуче у крваво одело императорово. Већ 453. год. лежаше Атила, у сред свог брачног, са Алдином весеља, мртав и то онај Атила, који застраши цео свет и од чијег се страха изсели сва Падуа, па се настани на мору, где у страху основа богате, но развратне Мљетке, или Венецију. Чорде његове како су се саставиле, тако су се и разпрсле. На 16. година после смрти његове т.ј. 469. већ и мртва глава сина његова Денгезита оде, као знак подли римске политике, у Цариград, а од силних његових Фина и Хуна већ не оста ни гласа ни трага.

Смрт његова и разпадај његове огромне државе од Јадранског па до Балтијског, или Српског мора, и од Рима тако рећи па до Цариграда оживи, тако рећи, српска племена у целом том простору; ови дигоше главу и почеше се силити и снажити, јер немаше ко да им смета у томе. Источна империја попуњаваше изпразњене Хунима благајнице и проређене Гото-Немцима војнике, а нарочито сви и сваки граблљаху се да ступе на импер: столицу, како би и оно мало државна богаства и силе поцрпели и расули. У Риму не беаше ни за длаку боље. Осим страшних, свију способних и грабећих се за императорско званије, лица, варвари зобаху и оно мало римског добра, што остаде непозобано. Војска, у место своје војене вештине, упражњаваше се у непрестаним изборима нових и нових императора. Негледајући ни на титулу Императора: Dominus (господ,) ни његову aeternitas (вечност,) ни на majestas (величанство) ни на све окружавајуће га свето, вечно, преузвишено, благословено, безсмртно и т.д. као sacrae cibiculum (свете особе) sacrae largitionnes (св. сакровишта) и т.д. груби и незадовољни војници вечно су давили и гњавили ове; те друге постављали. Још је Септимије Север учио своје насљеднике:

"Лажите војнике и смејте се над свима осталима."

Императорске вечне, свете и величанствене главе летеле су непрестано с рамена њихних, као старе печурке са трулих пањева, негледајући на то: што им за живота њихова, њихове кипове обожаваху и у ред богова увршћаваху. Ово је овако и морало бити, јер Рим не беше оно што је био негда. Он је био чорда рамзесових још дисциплинираних, а сада, посве развраћених свију народа, војника који владаху над разним покореним народима. Његово право и све египатско-жрече тајне сенатора и патриција беаху и народу одкрите, доцније изсмејане, презрене и заборављене. Сталеж рамзесових војника оно мало своје египатске крви мораше разтуривати по жилама млогих покорених народа, а у своје жиле примати бујне реке, а не струје засушивајућих се поточака; те тако Римљанин и не личаше више на Етиопца.

Стари Рим неприличаше на нови, а нови, ни у длаку неналичаше на стари; у старом Риму, или сакривеној Српској Хваленцији, беаху рамзесови војници, који покорише околне народи и над овим господарише, беху аге и бегови; ту бејаше борба међу плебејем, или вечним робом, са патрицом, или вечним господарем. У овој међусобној борби покорише те обе силе Шпанију, Картагену, Грчку, Парсију, Јудеју, Сирију и друге богате и изображеније земље. Са покорењем ових рамзесових потомци непрестано се богатише како са урађеним богатствима, тако исто и са робљем, које умеше ови јунаци градити и стварати. Рим благоваше и аговаше; ама са покореним народима улазе у крв и државу римску, и масе варвара, које такође хоће не само да робују, но и

да господаре. Стари поплеснивили сенат и сва устројства затресоше се, а дивљаци почеше се облачити у императорске ћурдије.

Докле иђаше та борба с влашћу и господством народ пропадаше од тешка робства и умора; али сад наступише борбе ових међу собом, а и земаља небеше више изображених, у којима би се могло што год ућелепирити; те да стари и вечни Рим само ждере и тражи што готово од других да отме. Оно што беше робља изображенијег, са глупости римске, поста јадна и незнатна раја, која мораше обрађивати земљу и вршати млоге ситне безкорисне послове у господским домовима као: при сваком часу дерати се и викати у место садањег нашег избијања часоказа и тиме показивати време господарима, лајати као псето и т.д. а не радити већ знајуће занате, вештине и т.д.

У државном робству ово је морало излазити у аренама и циркусима те се борити, међу собом и са љутим гладним зверовима за насладу Римљана. Борбе ове заузимале су понеколико тисућа људи, који су често сви плаћали животом. Међу тим, као што рекосмо, богатих и изображених земаља нестајаше, а варвари око граница римских, голи и боси, гладни и разпојаси, чечаху и погледаху на Римљане, као на богове, но са тим својствама, који се могу опљачкати. Разврат, луксузи и ужасне потребе идоше узастопце, а ове праћаху највернији другови: скупоћа, глад, помор, незадовољства и остало.

Римска држава, као и сви војници поделила је се у два ужасна и свима правилама одвојена један од другог табора, и то један у коме владаше квиритска разњеженост, најгаднија и најужаснија деморализација а са овом, од тешких наслада, таква изњеженост и слабосг, којој требаху ви језици детлића, гњезда колибри и остале њежне и најскупоцење ствари да се само та преслабачка женкарош подкрепе и изхране. Њима требаху одела од злата и драгог камења, а за то све ваљаше да се стара други табор.

Напротив у овоме другом не беаше већ више ни душе ни срца, ни силе ни снаге; јер му све одузеше, што имаде па и ћери, и жене, и децу обојег пола и т.д. Овај немаше ни леба да једе, а камо ли што друго. Он га не умеаше већ а и немаше с чим, ни да произведе. У војсци владаше то исто т.ј. или претерана разњеженост, која не беаше већ ни за насладе собствене снажна, да их готове ужива, а камо ли да се бори и бије, а друга страна беаше грубља и дивљастија од свију варвара и дивљака. У прва времена, римски војник, огледало овог сталежа, врх производства, силе и храбрости: подиже огромне путове, насеобине, градове, градиће, тврђаве, вароши, паланке, дивне водоводе, прекрасне храмове и све остало, и то све својим сопственим знањем и рукама, тако, да га кажњаху за изгубљену битку само радом и трудом. Он се у то доба мољаше богу и старијима: да га воде у рат да погине; јер воле и погинути, но с радовима, и у овима, жив упадати у земљу и затрпавати се у овој.

У ово време нехваташе квиритима снаге да бар обиђу те путове, које им подигоше предци да поправе то све направљено и т.д. и ако грубија маса, вечно се дераше;

"немамо леба и воде, скапавамо од глади, жеђи и голотиње!"

војник напротив викаше управљачима:

> "Ви нашу крв и живот уцењујете на дан у 10 асова (3 гр. и 5. пара чар.) а то нам не стиже ни за одело, ни за оружије, ни за чадоре, а још морамо плаћати за одпусте и одкупљивати се од тиранства и нечовечанства центуриона" и т.д.

Несретни војници морали су плаћати: за 1.фунту говеђине 12 1/2 гр. чар. 120 гр. чар. за најгрубију обућу тако звану caliage. и т.д. па се то све, покрај његова рада и патње неописиве, и опет није имало одкута узети. С тога су слетале императорске главе са рамена им као печурке; с тога видимо Императоре не из римских благородника и доцније поставшег народа; него из свију покорених народа. Тако Трајан и Адријан беаху шпански Срби; Албин и Септимије Север африканци; Филип Араб, халдеац, и жрец сиријског бога сунца; Антоније Гелиогабал (Елагабел) Србин дански, или тако звани Гет, као и Александар Север и т.д. а од Аврелијана већ римска крв не ступаше на императорски престо. Овај непрестано заузимаху Гали, Немци, Готи, Грци, а

највише упола поримљењаци из разних српских племена. Ови се сви подизаху од чистог и најунижениjег робља; али све беше узалуду: јер Императори не баеху криви бедама и несрећама Рима и његове државе од 40.000.000 душа. Уплив туђи свуда је и на сваком месту био.

Ту неје било борбе простака са властелом, и робља са господарима, него су баш ове варварске народности изтискивале свуда и на сваком месту оно мало заоставше нечисте римске крви. Сенат већ беше састављен из самих варвара, а литература римска повађаше се час по једној, час по другој провинцији и по тим народностима, гледајући како кад беху ове преставлјене у држави и другоме. Тако видимо уплив робова Елина да је толики велики био још у време Цицерона, те овај рече за елинизам и језик му:

"То неје некакав слаби поточић, који из Грчке тече у Рим;
већ је то страшно велика, силна и бујна река."

Сва римска литература и сасредочавала је се и у понеком Ливију, Андронију, Покувију, Енеју и т.д. Грцима. После ова подпада под уплив италијских градова, од којих Кремона и Милан додаше Виргилија; Падуа Тита Ливија, ког укореваху за варваризам у језику и осталом; Верона Вертувија Хостилија, Корнелију, Непота; обрежје језера Гарда најграциознија појета Катула и т.д. По овом влада уплив Галије, која даје: Трое, Полтеје, Петроније и т.д. Даље уплив Шпаније, које појете, а нарочито кордовске, прекорева још Цицерон за одвећ велике разкошлуке у фигурама. Шпански уплив владаше над Римом од Нерона до Трајана, а преставници овога беаху: Калумела, Помпоније Мела. По овом иде уплив африкански, ког су представници; Ани Корнут, Септимије Север (предак императора) Фронтон Нумидијанац, Тертулијан и т.д.

Стари Рим покораваше, изтребљаваше, утамањиваше и продаваше као робље туђе народе, заузимаше њихове земље и богатства, које свуда и на сваком месту насељаваше својим насеобинама. Од Христа напротив, или тако звани Императорски Рим, већ уступаше непрестано један по један комадић земље дивљацима и варварима. И ово му небеше доста, већ овима даваше своје земље, насељаваше их у својој средини, примаше у војску и т.д. и то све не беаше у стању да га сачува од пропасти, да га учини бар за једну годину мирним и спокојним.

Буне се подизаху свуда и на сваком месту (као разтичуће буре, кад се удара на једном месту, да се устави вода, а оно разтиче на 10 друтих и т.д.) и све су те буне од самих војника, којима најтеже беаше; те за 20 год. промену се и погибе преко 30 Императора, који у исто време ничу у Италији, у Галији, Шпанији, Азији, Африки, Илирији и т.д. Грађани, који се пре дичаху тим именом, и бораху се да до њега дођу, сад остављаше земље и градове, те бегаху варварима и дивљацима; и вољаху у овив, као што тада говораху:

"под именом робова, живити слободно"; него "у Римљана
под именом слободе робовати најсужнијим робством".

Земља је римска са дана на дан све више и више пустела и гинула сама од себе а што неје опустело, и што је још остајало у таворењу то је непрестано молило богове: да дођу варвари, да их побију, да се не муче, или како спасу! Не су помогли ништа ни закони, ни највеће и поштеније намере млогих императора, који беаху већи и паметнији од прошлих времена. Трулеж је заузео мах а на поправке нико неје ни гледао нити је се ко на њих обазирао. Народ уморен, и упола мртав, немогаше се ни пренути, а камо ли отрести умирања; разкошлук вишег сталежа дотеривао је дотле: да је покрај пред њима павших не само од непријатеља, но и њих самих, другов, пријатеља и браће, (као и покрај павших од рођене браће, коју још недохвати рука и мач непријатељски и брат рођени у место да се брани и отима, непрестано је дерао се и викао: (дајте нам циркусе, арене, насладе) и т.д.

У оваквом стању неки виде пад западне римске Имп. и продужују до 5. века до пада Августула Ромула 475. год. Ово чине само с тога: што хоће пропаст Рима да подведу под случајно име императора, који беаше имењак основаоца Рима, т.ј. хтело је се да Рим и оснује Ромул и под Ромулом опет да пропадне, као што и Цариград, подиже Константин, а под његовим имењаком заузеше га Турци. (Види Шлос: Стасуљев: Ешев. Апол. Сидон: Лор. и т.д.).

Ми овај пад остављамо до појава српског владаоца Татиле, који оде у Италију, заузе Рим, настани се и погибе у овој. Он бејаше онај, који сурва Запад: Римску Империју, из које урвине више се никад и не подиже. Није наш позив, у овом кратком погледу на народност, етнографију, и прошлост, народа означених на нашој карти, да описујемо и пад зап. Рим. Империје онако како треба и ваља.

Ми смо само укратко напоменули стање њено пред пад и навели узроке, са којих она пропаде и то најкраће и најслабије, остављајући онима, који се баве Општом Паметарницом да то учине како ваља и треба и да напомену: да је Рим и његова царевииа у време пада имао и више војника, и народа, и свега но кад гуске спасоше Рим и кад Римљани тежином злата одкупљиваху се од Гала. Но у ово време, да није имао воље и моћи тај Рим и његова огромна Империја да се брани и заштићава, то је познато, али зашто баш није хтео и зашто се није могао одбранити ? наше није да испитујемо. Ова су два питања од велике важности како за сваког паметаристу, тако и за државника, економисту, војника, статистичара и једном речју за све и свакога.

А. Срби.

У оваком стању зап. Рим: Империје (а у бољем по готову не беше ни Источна) и пошто пропадаше и утаманише се чорде Фино-хунске, а Империје немадоше ни моћи, ни воље да поврате све своје земље отете им најпре Готима, па Хунима и т.д:— ускрснуше тако рећи српска племена, која су се, од смрти Атилиног сина, почела непрестано приљубљивати и придруживати једна другима. Дуго, тешко и жалостно робство научило их беаше памећу; те се ујединише. Можда би им и ово уједињење и приближење остало узалудно, да се нејави Самовлад, или Свевлад, први до сад познати, на овом срп: Трополју срп. владар, ког туђини зову Готом. Старе паметаристе доводе овог нашег владара Свевлада из Велике, или Ђерманске, Србије, а зову га, са његовим народом, Готом и Готима, но у исто време веле: да су Славени, а они сами себе зову веле Лужичанима. Сви се слажу у томе: да су ови Срби Лужичани под Свевладом основали државу у овим земљама пре доласка старих или уралских, Бугара, по млогима на 4 људска колена.

Онда незнамо зашто наш Г. Николајевић у свом, иначе прекрасном и неоценимом делу, угурује Свевлада за целих око 149 год. доцније. У овим својим и историско критичким покушајима, он меша другог Самовлада, Сашка, или Свевлада, који је се борио са Дагобертом Франконским и као што веле био му у неколико и подчињен

> "Samo dixit, terra quam hauenus Dagoberti est, et nos, si tamen nobiscum disposuerit amicitias conservase, Sicharius dicens non est possibile ut Christiani, Dei servi, cum canibus. (Тако Гало-Немци увек зваху Србе ђерманске, или из прастаре Велике Србије) amicitias colant. Dagobertus superhiter jubet de universo regno Austrasiorum contra Samonem et Vinidos movere exercitum et cet:" (vid: Fredegar: C. 67)

А да су пак Србе звали Готима то нам јасно сведочи више показани навод

> "Nostro quoque tempore Ragusanae matronae, cum ancilis
> Sclavenae (Serbae) nationis subcessent, eas Gothas appellant"

(т. ј: И у наше време (вели писалац Тома ђакон) кад се госпође дубровачке разсрде на своје служкиње Српкиње, зову их Готушима, или Готкињама)

Што се тиче пак Лужичана, да су они прави Срби, о томе нема никакве сумње и да се још и мимо Срба зову а и звали су се Милчанима о овоме и сам Дитмар тврди

"vid Dithin 1 6. Pagus Milzeni, sive Milceni fuit pars Saraborum, ut notat Reineccius etc"

Ми се нећемо бавити око ове расправе Г. Николајевића, која је у основи, што се година и понеких појединих лица тиче на понеким местима погрешна, а у споредностима и даљем развијању врло добро обрађена; већ ћемо прећи на саму ствар Дукљанињовог Летописа, који је преведен с латинског и напечатан у Срп: Летопису 1853 год. Ми смо, бавећи се у Москви, имали под руком Луцијеву паметарницу и пребељежавали смо и из ње што се овога тиче те тако једно другим попуњавајући прелазимо на прекинуту ствар.

Дакле рекосмо, кад Хуни пропадоше, пошто утаманише готске чорде у овим срп. земљама, а обе Империје забављаху се свака својим престолничким невољама из Велике, или Балтијско Ђерманске Србије, дође Свевлад да обнови некадашњу српску овде бив: државу и да подигне овде живећи Српски народ, скоро са свим утамањен и сатрвен. Ми смо видели: да су у овим земљама владали Хуни, и да су и последњи Готи отишли под Теодориком у Италију још 458. год и тамо се настанили, а ове су српске земље остале тада са свим чисте од свију туђина и биле у потпуној српској власти.

1. Свевлад, Самовлад, или Само, Самко I. од 492 — 530 год,

Свевлад, или Само, Самовлад, као што су га писали, одпочео је тако рећи дејствително владати (од кад се зна) око 492 год. по Христу у овим српским земљама. Од тог доба знају зап. паметаристе које веле: да је се он појавио у време Папе Гелалие (постао Папа 491. а умро 496.) и Императора Анаста, (владао од 491- 518 год.). Како је, од кад је баш управо почео владати овај наш први владаоц Свевлад засад се још ништа поуздано незна, само се зна: да је око 530 год. умрьо, оставивши после себе 3 сина: Бориса, или Бруса најстаријег, Татилу, или као што га неправилно пишу Тотилу средњег, и најмлађега Стројила, или Остројила. Тако је дакле Свевлад владао пуних 38 година, од када се зна, а колико је пре овога владао незна се. А владао је од дан: Старе Планине и Рила па до Јадранског мора, и од ниже Авлоне па до испод Трста

2. Цар Борис, или Брус I. Свевладовић или Самовладовић, I. од 530 —540 год.

Борис, или Брус остане у очиним земљама, а два млађа брата му Тотило и Стројило крену се да освајају за свога брата друге земље, у које се већ почеше уплетати источни Римљани или Цариграђани, као што ћемо их од сада звати. Ови прво нападну на Солин у дан: Далмацији, освоје га од подложника цариграђанског Мунда, пошто му пре у једној битци убију сина. Освојивши Солин у њему убију тога Мунда пређашњег издајника Теодориковог. Даље очисте од туђина, целу Илирију, Истрију и Панонију скоро сву до Дунава. Император Јустиниан чим чује шта је се догодило пошље одма своју војску под војводом Константином противу ове браће. Костантин се извезе на обалу далматијнску; но шта је ту даље урадио незна се. Око 540 год; умре Борис или Брус, а место његово заузме најмлађи му брат Стројило, или Остројило, који се настани са својом столицом у Прехвали на дан: Шар-планини, гостиварске нахије. Можда је и сам Свевлад, отац му и брат му Борис, или Брус, који влађаше 10 год. (од 530 — 540 год) овде становао. Тако је се срп. држава под овим срп: владаоцем још увеличала, од Јадранског мора, па до Дунава и утока Саве у овај.

3. Цар Остројило I. Свевладовић или Самовладовић II. од 640 — 552 год.

3. Цар или Владар српски био је Остројило I. Свевладовић или Самовладовић, II. а старији му брат Татило, са силном дружином, оде у Италију да тамо за себе оснује државу. У самом овом дележу, што Стројило, као млађи остаје на огњишту и у кући очевој, јасно се види чисти србски обичај: да при деоби најмлађем сину, или мезимцу, остане за живот кућа и корена баштина. Ово је обичај и у осталих некада бив: српских, а доцније тако прозваних разних славен. племена. Обичај да најмлађији остаје у кући, сачувао је се до данашњег дана у Српском народу.

Срби у Италији и пропаст зап. Рим. Империје

1. Татило Севладовић. III. од 541—576

Пошто је се Татило одвојио од свога млађег брата Остројила, пре тога утврдивши га на престолу пок: најстаријег брата и цара срп: Бориса, он се крене у Италију са силном и огромном војском. Европске садање паметаристе причају, као по све извесну ствар: да је по Теодорику готском краљу, који је завладао Римом, ступио на престол Иљдебалд, па кад Готи овога убише, изабраше Ругијанци Ерариха, који после пет месеци погибе, на његово место, веле, Готи изабраше за свог цара војводу Теодорикова Татилу око 541. год.

О овим и оваковим изборима нашег Татиле од стране Гота ми незнамо ништа, нити је то истина. Као обично што се чини у свима стварима, тако је и овде: европске паметаристе видеше у један пут у место Теодорика и његова два последника Татилу нашег где влада и царује у Италији, па незнајући ни ко је он, ни шта је, ни одкуда је: прилепише му избор неки од стране Гота неких. Татила, као и његова браћа, отац и народ му, несу никад ни живели са Готима, а камо ли да се зову овима и као такви да бирају за свог краља срп; цара Татилу.

Несавесност ђерманских и осталих писаца спрам свију дан: славенских, а некада српских, племена, већ је целом свету позната. Ко би веровао: да су они од српског племена Ђурића створили Тевтоне неке, а од Срба некакве Сигамбре и т.д:, а то је у самој ствари фактично обелодањено. Ми се нећемо упуштати, нити смо се упуштали у којекакве илузије. Ми нећемо, нити можемо, стварати Готе онде и у оном народу, у ком они нигда небеаху.

Татила је ишао да бије Готе, а не да им постаје цар. Он је то радио и овде са оцом и браћом, а зашто му је отац и дошао из Велике Србије, или тако зване Ђерманске и Прибалтиске, ако не да гони и утамањује Готе, а не да их подиже и снажи. Он је дошао у ове земље да ослободи угњетене и скоро сасвим сатрвене Србе, а не да их са Готима гази и гњечи. Ко ијоле мало има памети, и ко се запита: шта ће Готи у Италији ? па ако се одговори: хоће да пљачкају и харају, то непостоји; јер је Италија од Хуна, а нарочито српског племена Вандала, тако опљачкана, да се већ више неје имало шта пљачкати и грабити. Но баш и да је било чега да се пљачка онда: ко воле оставити земљу покорену и са народом покореним, а обезбеђеним за се, па се кренути на Рим и Италију у којој још стоји војска, стоји цар, власт, сила и све? Да ли би ико хтео оставити тек онако олако и без неизбежних последица, (сопствене своје пропасти,) земљу, богатства, па ма какво завичај, светињу и кости својих предака, и то тек онако лакомислено и без нужде, па се винути по свету од не милог до недрагог; те тражити преко погаче, извесно проју? Ово заиста не, тим пред код Немаца, код којих све од искони иде по рачуну, по вишим предписима, налозима и т.д. који се од вајкада тешко крећу ни једно, ван њихове власти, имајући друго ма и најхрђавије у својим рукама.

Татилу нико неје изабрао, нити је он тражио да га ко бира зашта. Он је сам био већ пуновластан господар, и то не већ над деморализираним и поквареним у Риму Готима; него над одабраном војском састављеном из чистих, овејаних и најбољих Срба, као што је и он сам био. Татило одржавши славну и знатну победу над Цариграђанима код Фајенце, пође даље покоравајући и Готе и Римљане, па дође и до Калабрије, и одовде даље освоји и сам Неапољ. Паметаристе причају: да је Татило својом справедљивошћу, својим благим и човечним понашањем, којег нигда небеше у немачких народа, и осталим прекрасним својствама, застидео назови цивилизиране Источне Римљане, или, да по нашем обичају кажемо, Грке. Јустиниан чувши, још и за ову несрећу, пошље опет Велизарија, такође по происхођењу Срба, али по раду Грка и Римљанина, у Италију; но немајући довољно војске, овај у место да отима од Срба Неапољ, оде у Рим да бар овај сачува. Татило из Неапоља оде и опседне, Рим ког 446 (?) год.

Татило Рим и освоји и по нужди уступи својим војницима у пљачку. Благодарећи благородству српске Татилине душе, Римљани несу млого пострадали. Грабеж се заустави и државна мудрост, спојена са човечавством, које је дубоко лежало укорењено у српском срцу Татилином, доведе ствар у ред и поредак каквог Римљани неимађаху већ неколико векова. Они благосиљаху Срба Татилу, као паризлије 1815 год. Руса и Императора Александра I. Он одма предложи Грцима услове мира, које Велизарије неприми, и кад је управљајући се по војеном

току дела морао оставити Рим, прено што је изашао, срушио је сав град као и Немања I. поврађене српске градове од Грка: Ниш, Средац, или и дан: Софију, Липљане и т.д. и већ хтео и огромну гробницу Адријанову, која је увек могла град заменути, да га неје Велизарије умолио рекав:

"неруши велики споменик, великог негда народа"

Велизарије чим заузме Рим одма почне подизати порушени град.

Да би ово могао што скорије учинити, заповедио је војницима, да ваде тесани камен из старих палата и зданија што ови и учине овде и у другим градовима. Видећи то Срби и сами несу хтели остављати Грцима станишта; те тако пропадне скоро сва стара римска архитектура и то благодарећи источним Римљанима, а не Варварима, Србима. Скоро сви храмови, гробнице, палате, споменици и т.д: благодарећи овом глупом налогу Велизаријевом пропали су, а што је од Грка и Срба остало утаманили су Алемани, Гали и т.д.

Пређашњи варвари, говоре стари писаоци, несу рушили здања, гробнице и споменике; него су само грабили и пљачкали оно што је се носити могло и што је штогод вредило. Докле је овако војна трајала у средњој и доњој Италији између Срба и Грка, у сјеверној или Горњој, Франки освоје све земље од равнице По и Вара, па до Венеције. Зверству и грабежу ових неје се никад догодило равнога и Велизарије видећи: да им се ништа учинити неможе, замоли милости у императора: да га одпусти из службе, што му се одиста и учини.

Те исте године (549), кад је Велизарије отишао у Цариград, Татило опет заузме Рим и са његовим становницима и житељима још је блажије и боље поступио, но што је то учинио први пут. Татило оснује морску флотилу, преброди на њој у Сицилију и отме је од Грка, али наскоро млогобројени цариградски флот примора га повући се у Италију. Он заузме тада Јонске острве, Корзику и Сардинију и опљачка неке морске грчке лађе. У то време дође из Цариграда млогобројна војска, под управом дворског љубимца Нарзеса. Татило пошље свог војводу Теју, али га Нарзес надиђе и судари се са главном срп: војском код старог Ерског града Губије Gubio. Нарзес, као љубимац двора, са силном војском, састављеном из свију на свету разних народа и наоружаним свима родовима оружја, надбије Србе.

У овој битци легне на пољу битке 6000 одабраних срп. јунака. Цар Татила буде рањен и на скоро од те ране премине. Грци су битку добили особито благодарећи својим стрељама. Срби су били тешко наоружани, нарочито мачевима и копљама; те се тако издалека несу могли борити. Татило умре одма после ове битке 552 год. у Павији оставивши по својој смрти Србима за цара Теју (Реју) Тако дакле Србин и овде подобно Пољској сурва зап. Рим. Империју, али ону Империју, која му постаде негда у срцу његовом па изишав из овога забоде нож у исто и тако га умртви. Судбина је била да Татило утамани Рим и његову Империју, као што је доцније Екатарина Велика Велику Пољску и њену државу. Тако дакле на једном и другом месту народ српски врати и једном и другом жао за срамоту. Од туда је пословица у срб. народа:

"Србина нема у паклу с тога, што се он још на
земљи за све наплати било за зло или добро"

2. Теја Реја {Хтеомир) Татилов Свевладовић IV. (552—563.)

Италијски владаоц србски Теја, по свој прилици син Татилов, Свевладовић IV. постане царем србским у Италији и покаже чудо од војеног знања да му се и дан: данашњи стручни војени људи чуде и диве. По смрти Татилиној и одржаној победи Грцима над Србима, ови су били сасвим раздвојени и удаљени једни од других. Али Теја, или Реја, (Раја) успе обманути Грке и оба дела раздвојене српске војске ујединити. Теја (Хтеомир) међутим примора Алемане да ступе с њим у сајуз, и пошто је био окружен са свију страна под Везувом, тако се утврди на једном месту, да му Грци несу могли ништа учинити. Он би се и одржао, да га неје издао управљач флоте, и кад већ неје имао ништа са својом војском да једе, предложе му Грци: или да се преда, или да се бори?

Теја се реши на последње; те првог дана битке падне, а оставши Срби тако су се борили, да су им Грци предложили мир таков: да се сваки може слободно вратити својим домовима; да задржавају имања и собствености своје и т.д: Сви приме ове услове, но 1000 војника неприме их, и са мачем у руци, прокрче пут кроз Грке и оду у сјеверну Италију Францима и Алеманима који са 70.000 војника ужасно пљачкаху, убијаху, грабљаху, мучаху и остала зла чињаху, која су својствена крвожедном и зверском гало-немачком племену. Ови продру и у средњу Италију, а Нарзес, држећи да ће се сами, по свом обичају, међу се сатрти и пропасти, остави им сва отворена места, која они и утамане. Нарзез се неје у рачуну преварио; јер ови дивљаци, које заражени поднебјем средње Италије, а које другим околностима, заиіста се сами утамане. Тако Нарзес око 563 год: утамани и покори сва српска и остала племена у Италији, а Император га за ту услугу постави намесником целе Италије.

Влада српска у Италији је трајала дакле од 541. па до 563. год. свега дакле, 42 године. Да тај народ, који под својим царем Татилом сруши зап. Рим. Империју, неје одиста Готски или Немачки, као што га туђини називаху, јасно сведочи цело оделење једно вароши Палерма у Сицилији, у ком живљаху млогобројни Срби. Палермо, тада бројаше преко 300,000 душа, од којих је најмање 80 до 100.000 било чистих и овејаних Срба. Осим овог кварта, који и поноше име српско, било је и други који су се другим именима звали с тога што већина у тима несу били Срби.

Тако ми знамо: да је Србин Масуда око 924 год. освоијо и град св. Агапија, а после 9 год: Сареб (аљ Саклаби т.ј: Србин) довео на 30 разбојничких лађа мложину Срба.

"trente vaisseaux de corraire Esclavons"

Емир Сицилијски Салем — ебн Асад, или Ебн — Рашид присаједини их к свом флоту, с којим је пљачкао и грабио Калабрију, Сардинију, Генуу и т.д: (вид: Лам. о Слав. М. Аз. стр. 196 197)

Наведене речи из почетка у преводу Шармуа, арапског паметаристе, или управо Иродота:

"да су Срби (Славени?) народ силни, снажнији, храбри и могући;
да несу разделени на млога племена и народчиће онда ниједан народ
на свету неби био већи и силнији од њих.

Тако исто и Ал—Бекријеве, који је после 600 год. писао:

"да се они (Срби) одликују унутрашњом слогом и
сагласијем ни један народ неби им могао силу одолети"

А то поготову све говоре писаоци арапски и Шпањолци, који даље из својих земаља некорачише, а особито први. О којим дакле Славенима они пишу да ли о Балтијским, или овим овуда? О Балтиским, не, зајиста, јер писајући о Србима (Словенима) они су увек подразумевали Србе живећи у Италији, Шпанији, Сицилији и Африци, у којој налазимо да по коју реч опсују српски Арабима, а ови зато нарочито уче то неколико речи да дознају шта им је казано и зато се тајно свете.

Поменути кварт срп: трајаше све и до 18. века, и неке године још и доцније повлачаше под тим именом и ако се у њему Срби прелише у Италијанце. Татила је имао под собом преко 200.000 самих Срба војника, од којих је, по речима Велизарија, стајало, по изласку из Рима 150.000 војника противу Грка (vid Proc 1.24), а у Велизарија, при доласку у Италији, било је, веле Грци, око 16.000 војника састављених из разних народа, међу којима налази се и Славена и Анта. Око Рима и данас налазе се места у Вили Палатинској као: Мањани и Колачи (Magniani, Collaci) даље Вратнице и пут Лабичани (Parto et via Labicanu) и Пренесте вратнице старе Колине (Colina), пут тог истог имена и Саларија (Salaria), планина Грана (Monte del Grano) коју неки доводе од зрна, па је тако и зову; развалине Селце (Torre Selci), Братица (Pratica) и т.д:

Ми немамо никакве нужде наводити доказе о зајиста бившој, па пропавшој српској, народности у Италији. Нама је довољно да наведемо само данашње доказе, по којима је њено, тамошње становање, тако верно и јасно доказано као што је и божије сунце доказано, а имено: да су некада тамо живили Срби у Италији и то почевши од 6 века, или од времена свога цара Татиле (нерачунајући овде оне пре Грка и Римљана, о којима је говорено у I свесци) па све до 13. и 17. и 18. кад се скоро сасвим утаманише, а тако исто да још и данас по где где у последњем ропцу, у издишу и утамањују се. Нећемо овде наводити: да и у оних 200.000 Радајсових тако званих Гота неје било бар половину чистих и овејаних Срба. Што се пак тиче Срба пре Христа у Италији ми смо то већ казали, као и да су се поримили. Све што говоримо ми, говоримо сада од пропасти зап. Рим. Империје, коју сруши Татило, а не о ономе што је пре било. Тако налазимо још и данас чистих и овејаних Срба са својим српско-рашким црвеним рујним оделом и већ издишућим језиком српским у Живој води у јужној Италији, као и по другим неким местима, што се види на нашој Мапи.

Ми се нећемо дуго упуштати у ову ствар, и ову народност српску, коју је случајно пронашао и одкрио Граф Пушић Загорски и напечатао о томе 1855, год. Фебруара 7. у "Osservatore Dalmato", а из овог превео и напечатао млогозаслужни и први слависта по знању и поштењу Г. Ј. Бађански у Чтенију Им: Обшт: Истор и Древ: М. 1858 год. к I. Ми ћемо овде навести само неке песме народне, које су у тој књизи стављене, из којих ће се најјасније видети: да ти насељеници, несу (као што мисли Павла Ђакона) дошли у Италију тек око 1467 год: но још у 6. веку. Разуме се да је писалац 16. века збркао више ствари у једну и да је преставио ствар онако како непостоји. Ми смо већ казали: да је ово неколико села српских, при свом издисају у народности српској, чисти остатак Татилиних Срба, који се негда далеко и далеко пружаше по свој бар средњој и јужној Италији, ако не и горњој или сјеверној. Тако наводимо прво погребну, или покајничку, песму, песму кукања, нарицања и т.д: у којој се зове умрли брат да пресретне своју такође умрлу сестрицу.

1.Песма.

"Брате мој, зајди прид нашу дивоњку!
Понеси ју у небе прид Бог!
Учини јој пут,
Ти знаше ка дивоњка је мала!"

(тако нарицаше сестра за умрлом сестром, а мати јој прихваћа:)

"Ружице моја, ди си пола? (пошла)
Боже мој! ухит за власе ова моја цура!
Држи ју свасдан крајем тебе!
Зашто није взеј мен ? (т.ј: неје уз мене)
Боже, Боже мој!!"

Деморализирани властелчић италијски вара прекрасну, прелепу и прењежну Српкињу, негледајући што је она простог происхођења, по мишлењу италијском, говорећи јој:

2. Песма.

"Липа дивојћо хомо (хајдмо) по ружице"

па кад је превари и узе јој дјевство, она тужно пева:

"Ја мам вит твоје сарце Иван Довице!
Сасушит како сасушу ове ружице
Ђе ја сад вржем своја ова стина

Ди сваку ноћ плачем за тебе!"

3. "Мајска песма":

Ко је река, ка Мајо ни маше доћи ?
Одећа на прид он види њего проћи.

Хор:
Липе господине наше!
Хитите ними штогође
Ми јесмо чељаде ваше.

Прва четворица:
Ја вињу наше земље траве пуне,
Ја вињу ваше овце пуне вуне.

Хор:
Ја вињу сит,
Добра дос}а ваша лит.
Ја вињу наћве,
Пуне вина ваше бачве.

Први
Мајо је нама доње липе дане.
Ја вињу дубе пуне ваше гране.

Хор:
Липа моја лозица,
Ћа будеш чудо родити,
Изван пут ти шћ'ма водити.

Прва четворица:
Бог чува наше граде и наше стине

Здравје вами, и свихи ваше сине

Хор:
Липе господине наше!
Хитите нама штогођи,
Ми јесмо чељаде ваше.

4. песма "Залубљена Влахиња".

Ди си поша липи сунце ?
Ди си пала звизда моја?
Ова душа бише твоја:
Које т' оја (отео) сприда мен ?
Сваки хин (час) ја та видаху,
Бису весеја крајем теб,
Реци мен си јес' у неб'
К' онда визет ћу та до.
Убах ја! да ти с ма уздала,
Ја те има други дићале
(детић)
Који Бог, који краље
Ми те простит на ви свит ?

Ти маши плакат' ове сузе,
Ко ја хитам сваку ноће,
Груба немила ове оче
Вазда плакат' моју та вит' (видит)

Ах ! ја нећем твоје сузе
Е, ти хоћеш сузе моје,
Ови срце јаше је твоје,
Ниса немило ка но ти.
Ка ја стојим дола земље,
Никтор плакат ће ма доћи,
Ди ја стојим намаше проћи,
Намаше газнит моју јам (гроб.)

Ето, од неумрлог учитеља живоводског Јована де Рубертиса. Тужан и жалостан напев, као и у свију српских, и у обште славенских, песама, и онде се ори подобно надгробној мелодији.

У овоме се изражава душевно и телесно стање народа који га пушта из својих широких и снажних, но несрећних и изумирујућих српских, прсију. Уопште ове песме, као и све наше и несу ништа друго: до предсмртна и погребална процесија, вечно изумирућег, негда огромног, највећег и најсилнијег, најпоцепанијег народа српског. Неје узалуд ово казао још Сенека за народне напеве:

"Jta plerique ingenio sumus omnes, nostri nosmet poenitet."

И као што примећава Плутарх.

" ψυχης υοσούοσης εισιν ιατροι λογοι"

Више смо навели: да је најмлађи син Свевладов Стројило ступио на владу, после смрти свога најстаријега брата Бориса. Пре свега он се утврди на Шар планини, у својој престолница Прехвали, која је била на огранку Шаре, тако званој прекрасној планини Прехвали, а у дан: Гостиварској нахији, од које се и дан данашњи, као и од Дупље, или Дукље, ниже за 2 часа сјевероистоку налазе развалине у тако званом Горском Дукађину. Овај Дукађин лежи југозападно од Призрена, и у њему су данас све сами потурчењаци Срби, које православни и римокатолици Срби зову Торбешима, а они сви себи само краљевима, као тобож да су од њих сви бив: срп: краљеви и цареви произашли. У 40 и неколико чистих њихових села понајзнатнија су: Злипоток, више ког су и развалине Прехвале за једно 2 1/2 часа даљине уз планину.

Остала као: Растелицу, Кукулане, Враништа, Брод, Борије, Баћко, Крушевац, Глобочицу, Шиповце, Крстац, Љубовишта, Диканце и т.д: види на нашој географској мапи Праве Србије, који се гради, Прехвала и Дупљан, или Дукљан, несу ништа друго, до два престолна града недалеко и један до другога лежећа, од којих један и то Прехвала, по свој прилици био је летњи, а други Дупљан или Дукљан, зимни град; јер је овај лежао у уклонитијем и много нижем месту, док се са Прехвале, или Превалице као што је данас зову, виде, веле, морски бродови чак око Драча како плове. Са њега је се видело и чак море солунско. О овоме, и ако мислимо да је претерано, ипак несмемо ништа рећи незнајући друкчије, а онимаваља веровати, који нам приповедаху и који тамо беху.

Погрешно наше и туђе паметаристе држе за Прехвалу и Дукљу дан: развалине од диоклеционовог града под Подгорицом, ниже црногорске границе. Сбрка је ова произлазила отуда, што су Скадар узимали за исто што и Шар планину или Скордијске планине. (Mons Scordiscus, Scordus и т.д:) Ово је зато што је се и Скадар наш на Бојани звао Скордус, а и Шар планина тако исто, и што се на Шар планини налазе развалине Дукље или Дупљана, који је управо био столица Срба од династије Дрвенаровића, а не садање урвине и развалине више Скадра Диоклеције. За Диоклецију, или престолницу Импер: Диоклецијана, који од најнижег роба дође до цара римског, даде оставку, настани се у месту рођења, у ком подиже палате и зграде, о којима знадоше све старе паметаристе, узимаху нашу Дукљу или Дукљан, Дупљан, поменути на Шари. Цела околина, од својих 43 села племена Торбеша српског народа мухамедове вере, и дан данашњи зове се Горњи Дукађинци или Дукљанци. Ово име добио је тај предео од поменутих развалина око којих се, као и оних више њега прехвалских, налазе млоге ствари, полупано посуђе и т.д: о којима призренски конзули незнају од куда су и чије су.

Напротив у Диоклецији разореној има надписа римских, налазе се новци римски и разне римске ствари, док у Прехвали гривне старе српске и т.д: Стројило, или Стројимир, како је се сместио у свом очином граду и чим га је утврдио и т.д: одма се крене са војском својом, те покори и разори градове римске: Рагузу, у којој мало ниже оснује градић и прозове Дубровник, Спљет, Трогир, Крк, Рабу и т.д: а житеље из свију тих градова, који непобегну на море, одведе у робство. Даље он прође и очисти све српске земље од дан: Беча, или старе Виндобоне, Винданише, па све до ниже Авлоне, или Пољане, и у том простору насели народ дошавши које под његовим оцем у ове земље из Лужица, а које за живота његова.

Од туда су грдна имена и презимена Лека, Лекића и т.д: почев од дан. Грчке па све до у Италију. У неким приморским градовима, брањени флотом римском, још су боравили Римљано Грци, али кад Стројимир освоји и Солин у дан: Далмацији, тада најзнатнији град од Цариграда па до Рима, сав је поменути простор између Дунава и Јадранског мора, и између Војуше у дан. Тесалији па до Старе планине и Искра реке у турској Србији, био напуњен само чистим српским народом и под српским царем Стројилом, или Стројимиром.

Пошто је тако очистио тај простор поменуте српске земље, пошље сина свога Самовлада или Свевлада, са силном војском, да заузме и очисти српски комад земље тако звани Загорје (Transmontana) који је лежао међу реком великим Искром, Старом планином и Балканом. Овај очисти и тај комад земље српске од туђина и присаједини га очиној држави. Но док је он чистио ову српску земљу, цариграђани, незнајући шта ће и како ће да раде и несмејући ићи с војском противу Свевлада а разабравши, да је мало војника остало код Стројимира, — ударе са грдном војском морем, извезу се код Скадра, или Драча, па изненада ударе на цара Стројимира, који у тој битци, држећи се јуначки и борећи се, од млогих рана премине, а остатак му војске које

изгине, а које опет оставе Грци вративши се натраг, докле неје дошао Сsевлад. Тако се ово догоди око 552 год: Свевлад чувши за несрећу очину врати се натраг, али већ не застане Грко—Римљане. И тако дакле год. 552 ступи на престол српског царства.

4. (6.) Цар Свевлад, или Самовлад II син Стројимиров, Самовладовић. III. (V). од (652—564:)

И владао је српском царевином пуних 12 год: т.ј: до 564 год: Свевлад II одма обрне своју војску, те пређе кроз сву земљу своју од више Војуше па све скоро до Беча, и од Јадранског мора па до Искра у турској Србији. Он је немилостиво у том свом путу, гонио и угњетавао Христијане, негледајући и на рођену браћу своју. У то време Солињани, са својих морских острва и заклона, пошљу просбе у Цариград, да их овај заштити; но на срећу њихову, а несрећу срп: народа Самовлад, или Само умре, као што смо рекли 564. год: а на његово место ступи син му.

5. (7.) Цар Селимир I. Свевладов или Самов син, Свевладовић или Самовић IV. (IV.) (564—585.)

Селимир и ако је био идолопоклоник опет је допустио бракове својих једноверника са хришћанима. Он је и ове последње примао са очинском срдашношћу; те тако земља српска новим доласцима Срба, које са Црног мора, Дњестра и Дњепра, потискиваху нове чорде Бугара, Уархуна, или лажних Авара, све више и више пуњаше срп. народом. Пре тога времена и поменутом простору, око Црна мора по речима Јорнанда (око 552 год) живило је српско племе Анта, које је се тако звало од граница или крајина; јер анти у нас и на санскритском значи узвишено место и границу

"Antes qui sunt eorum fortissimi, qui Ponticum mare curvatur, a Danastro extenduntur usque ad Danaprum, quam flumina multus mansianibus ab irviceni absunt"

А тако исто и Прокопије вели за те наше Бело-Србе, или Анте, у којих беаше Београд (дан. Акерман у Бесарабији) и Смедерево (разв. у Молдавији код Романова) престолница

"Αι αντων χαθυπρδεν, βόρραν ανεμον εθνη τα Αντων αμετρα ιδροντα"

А остале пак српске земље управо од Искра, и Ибра (дан. Марице) па до Црног мора, већ су одавна напуњавала српска племена, која су непрестано прелазила Дунав, које бегајући од лажних Авара, а које опет светећи се Грцима већ сасвим, као и Римљани, изнемоглим и малаксалим у којих небеаше довољно снаге за уживање, а камо ли за одбрану Империје. Селимир II умре око 585. год: владавши сретно и мирно 21 год, а на српски престол ступи

6. (8.) Цар срп. Владан I. Селимиров син Свевладовић V. (VII.) (585 — 610)

У време владе Владанове Авари су већ заузимали и његове земље, завладавши целом равницом преко Дунава па све до Саве. Они су већ и Дунав прелазили и грабили и плачкали Владанове земље, које им немогаше, заједно са Грцима, стати, на пут, већ им се обвеза данак плаћати, као и Грци. У које су баш време Авари напали на земље Владанове, као и кад им је овај, и које године, обрекао данак плаћати, незна се управо, само се зна: да је од прилике око 590 или 595. год; Бахан Хакан аварски послао Србима своје посланике и захтевао од њих данак. Његови посланици дрзским понашањем увреде Србе по цара им и Срби Владана, те им одговоре:

„Ко је тај који би нас на силу приморао, да му се покоравамо?
ми смо се навикли отимати туђе земље, а не своје уступати другима.

Тако ће у нас бити докле год узтраје рата."

Посланици ови још више увреде Србе и они их убију. Кад то дозна Бахан Хакан аварски крене се са силном војском од којих 60.000 војника пређе преко Саве и Дунава, из данашње Маџарске, те попали и пороби Босну, Ерцеговину, Хрватску, Србију чак до ниже Драча. Ми смо напоменули: да су посланици морали бити код Срба око 595 год: а од тог доба, док је Бахан спремио војску, докле је чуо за догађај са посланицима и т.д: и докле је, по свом обичају, укебао прилику, кад ће да нападне на срб: земљу, морало је проћи неколико година. Осим овог он је зајиста неко време и пљачкао те србске земље; те ми одређујемо годину, кад му је се Владан обвезао данак плаћати, око 605. или 606. Владан је владао све до 610 год: или свега 25. год: а по смрти његовој ступи на престол српског царства, син му.

7. (9.) Цар Радомир I. Владанов син Свевладовић VI. (VIII.) (610 — 620.)

Овај је владао све до 620 год: и непрестано гонио Србе хришћане, као староседиоце, са заоставшим Римљанима и Грцима. Од оваковог непаметног и неполитичног поступка Радомировог, сви Срби хришћани уклоне се у неприступне горе и планине, а само остану Срби идолопоклоници, или дошљаци из велико Ђерманско-прибалтијске Србије, тако звани Лужичани. Пошто Радомир умре 620 год: неоставивши правог насљедника на српском царском престолу, онда ступи иза њега, најприближенији му рођак неки, а можда и син, а иза овога владала су још тројица у неприступним планинама с шумама, у које су се повукли били од насилника лажних Авара, који заузеше све земље па продреше чак и у Мађедонију. А ову последњу четворицу, којих нам наш Дикљанин неостави назначена имена с тога што одвећ гонише хришћане, неможемо ни сами именовати; те тако морамо их и ми оставити неказавши им имена, кад их ондашње паметаристе неназначише. Међу последњом неименованом четворицом владаоца (а боље тројицом) биће по свој прилици Порфирођенитов: 8. (10) Вишеслав, 9. (11) Радослав и 10. (12) Просегој, Свевладовићи. Тако је дакле, од 492 до 600. год. свега за 138 год: владало у овим срп. земљама 10. или 11. срп: царева и краљева, и у Италији 2. свега дакле 12 или 13.

б. Авари, Бугари и Маџари.

Да се неби још једном повраћали у Азију, морамо казати у кратко како о Уархунима или лажним Аварима и браћи ових Бугарима, тако и о рођацима њиховим Маџарима. Пре но што пређемо на саму ствар ваља нам да напоменемо: да Уархун, Ујгур, Куртургур, Уртургур, Блгар и Магјар, или Маџар као што их Срби зову, означава све једно и исто и један и исти народ, народ све једно што и Хуни. Све те речи означавају и показују народ Фино-монголски, или ако се хоће само Монголски, но само под разним изговорањем једног и истог народ: им имена. Сва се та имена оснивају на корену Хун, који означавају народ монголски, а остали додатци напред и при свршетку речи непоказују ништа друго: до разно смештање саставних слогова од једне и исте речи. Тако н. пр: Хунгар (Маџар) значи то исто што и Уархун, Кутургур, Блгар и Бухар, које је опет од Хнгун, Хнгар и т.д:

Сва та имена као и млога друга, означавају само делове једног и истог монголског народа тако званог Хунског. Сами Турци несу ништа друго, до опет изврнута реч Хун, Хунгар, Ургур, Ургар, Унгар, Кутргар, Утргур, Блгар, са додатком појединих пис. и т:д: што нам јасно показују и имена првих османских султана или Ханова у Европи. Осим овог на хунском "**тур**" значи свакојаки, разни, и "**кеј**" село: дакле скуп с коца с конопца селских, или простих људи, од хунског, или монголског рода. Од те је речи и реч турли, турли, разни свакојаки и т.д: Тако Турци зову свог Хана, или падишаха Мурата погинувшег на Косову од свете и храбре деснице Обилића Милоша "Хунг-Јар падишах" т:ј: Хунски, Бугарски, или Хуно-Маџарски, Монголски падишаху, Господару и т.д : Шта пак значи сама реч Хун ми се нећемо упуштати у њено тумачење, а тако исто и гјар, ур, гур, уар, гуар, гјар (све значе народ, мложину и т.д, и хун, хунски) блгљар, блгјар и т.д.

Ово ћемо учинити доцније, а сада прелазимо на саму ствар. Да неби и у овој ишли далеко, и да се неби упуштали у туђу паметарницу, ми напомињемо само ово: да смо говорећи о Србима у Китају, напомињали и узгредне борбе Хуна са Китајем, колико стојаху у додиру са Србима, за извесно време говореног. Непропуштамо казати: да је њихова корена и првобитна била земља средњеазијска висораван захватајући пустаре Хобе и идући даље мору крај Манџурије и т.д : На неколико тисућа година пре Христа, они су се час борили, са Китајцима, час један део покоравао им се, побеђавао оне и оснивао своје династије на богдиханским престолима, а час опет удаљавали се и бегали од Китајаца и то врло далеко од њихових граница. Те су се борбе продужавале, као и бегања и нападања на богдиханску Империју, неколико можда десетина тисућа година, о којима нећемо ништа говорити. Нас се тиче само појав њихови и узрок тога овде међу нама.

У овоме Китајске паметаристе најбоље ће нам протумачити целу ствар. У њих ми и налазимо ово: да су њихови поданици Хуни (лоше робље) донели влади око 192 год. пре Христа ово: да је њихов хан Моде бојећи се непрестано растуће силе Јуеџи-а, напао на ових цара, убио га, и од главе његове направио пехар, из ког је пио свој кумис (из кобиљег млека направљено пиће) које још и дан дан: пију сви Киригизи, Татари и остали Фино-монголски народи живећи у рус: Империји. Уплашени Јуеџи побегну, заједно са Усунима, а Хуни се натуре даље за њима; те тако вијајући постану и сами опасни за Империју, која је целог свог века завађала не само разне народе један с другим, увек помагала нејаче; него и племена једног и истог народа, и један и исти народ међу собом, вечно извлачећи корист сама за се из тих борби. Борба је ова трајала дуго и преносила се тако рећи с једног краја Империје на други; јер и у Хуна и Китајаца беаше и добрих војника и коња.

Ми немамо нужде описивати те борбе, од којих беше резултат ово: да у време наше христијанске ере, ови Јуеџи и Усуни, пошто измакоше од силних Хуна, бораху се међу се у унутрашњој Азији у Хоби, идући Лоб-Нору и око Тјанщјанских планина. Тада Китајци први пут, благодарећи овој борби ова два народа, заузеше део пустаре, коју одма, по свом обичају, начичкаше војеним путовима, кулама, градићима, населише војеним насеобинама и т.д: Овај војено, тако да назовемо, градски пут иђаше између градова велике стене Ши-хуан-ди Маџеу до Лоб-Нора. Овако учинише Китајци желећи изкоренити јужне и разсејати сјеверне Хуне. Овим начином распространише они своју власт чак до Јарканда, Каме и Турфана покоривши Уархуне и Утургуре, који у шест држава живећи зависаху од Хуна своје старије браће.Није прошло ни 35 год. од тог доба, а власт Хуна (око 59 год. пре Христа) који туда чергарише, тако је ослабила, да је Китај наместио већ и главног заповедника на сјеверном и јужном градско војеном путу Бејлу и Нањлу.

Овим Китајци завладаше Тјанщјанским планинама и око њих лежећим земљама. Није прошло још неколико година, а Китајци поставе две такве војводе од којих један већ сеђаше у Турфану. Тако је напредовало кинезско оружје спрам Хуна, да је у време династије Хан око 200 год: по Христу било разорено и покорено 50 разних хунотурских царства, и границе Китаја размакоше се далеко и далеко на све стране. Од ове тек године сви они Хуни, који бежаху од јарма Китајског, потискиваху пред собом разне Скитске, или Немачке, чорде; те ови, са разним својим племенима, јавише се, с концем овог века око Дунава, Црног и Азовског мора. Они још све беаху слаби докле Атила неуједини и неучини оно што је забиљежила паметарница.

Племена Ујгури, или Блгури, Блгари, о којима више споменусмо, као о надајницима хунским, била су чисто турска, или монголска. Државице њихове небејаху велике, а и сами су исељеници из оних истих места одкуда и Хуни. Они су све до 6. века били покорени хановима турским, од којих је последњи био Турхју око 640 год: Од овога отму их опет Китајци и присаједине својој држави.

По повратку своме из Европе у Азију, Хуне тако ужасно побију Китајци: да је остала прича која подпуно карактерише њихово стање. Већ при свршетку 5. века, пошто се разсејаше и упропастише Хуни, неке чорде њихове изгнане и потиснуте са сјевероистока, разсејано бегале су и населиле се на бреговима Сихаја, или Западног мора (језеро Балхаш.). Но и овде их настигну непријатељи те тако страшно побију: да је само једно једино детенце остало живо; па и оно је било тако увезано, да кад су му ножице и ручице одрешене вишом силом, није могло овима да

миче. Њега је спасла курјачица, с којом оно, кад одрасте, изроди пород састојећи се у 10 синова. Ова деца израсту и под најстаријим Ассеном, или Ценом (т.ј: курјаком) који је имао под собом 500 момака, отму од других жене, и од ових произађе народ доцније тако звани Турке, (а и Бугари) којих је столица била на Алтају.

Остале чорде хунске, које избегоше у врло малој мањини до овог коначног изтреблења, и које се скитаху по дан: пустарима воложским, (око Волге) бегајући од Китајаца и других непријатеља, као: Кутујгури Утургури, или наши стари Блгари, да би се показали: да су и сами од тога Туркуе, или Турског рода, који се мало доцније прогласи чак и у Европи, надеваху својим старешинама имена Асена, или Цена, које значи Курјака и зваху се Куртугурима од речи курт Курјак и гуру или гару народ хунски. Ови имађаху, као и први Турке, или Турци, осим осталих својих својина и три курјачије главе на својим стеговима, који грб наши стари Блгари дадоше тако званој малој Скитији или дан: Добруџи, а и сами носише курјачије главе, са коњским реповима на својим стеговима, докле непримише по хришћанству, а пошто се прелише у ту бив: покорена српска племена живећи у дан. Бугарској, — римског Лафа, у место својих курјака; те га тако метнуше на своју заставу. Овај лаф натурен им је силом истим Римљанима, или Грцима.

За дивно је чудо, да су се наши Бугари баш у Добруџи и делу Бесарабије у броју од 160.000 душа тако званих Гагузана и по хришћанству сачували у својој првој народности Хунској, па чак још и све до дан; дана те и дан данашњи говоре тим, но ваљда само поквареним језиком, који је средина међу дан: турским и татарским језиком: јер кад дан: православни Бугарин Гагуз говори, разуме га и Турчин и Татарин, као и он њих. Прве праоце ових Гагузана налазимо још пре Христа на неколико година где чергаре по пустари Хоби и зову се Гуз или Гузи. У ових наших онај додатак напред Га долази од речице Газ или Хаз, која значи: прави, подлини, истинити, дакле Гагузан, или Гагуз означава баш правог оног Гагуза из пустаре Хобе и садање Бухаре, где и данас у Бухари господаре над осталим племенима.

Ови наши алтајски Турци, или побегши у горе и планине Хуни, прво покорише бившу Аварску силну државу, а у овој нађоше робље, које опет задржаше у истом ставу Уархуне, или доцније наше Псевдо Аваре, или лажне Аваре. Ови алтајски Турци, или стари Хуни, под својим хановима од 552 — 703. застрашише Парсију, Китај и друге азијске земље. Они ступе у дипломатске преписке са Цариградом, а кад покорише и Аварско царство, онда чорде њихове допираху чак до Азовског мора, са којих успеха слаху посланике у Цариград, укоревајући цариградлије што примише робље њихово Псевдо — Аваре, као и некакав слободан народ и т.д:

Ми ћемо говорећи о нашим Аварима још једном напоменути о овим Турцима, а сада прелазимо на наше Маџаре; те тако нам сад долазе Угри, или Маџари данашњи. Ми смо раније казали да и тај изговор па и сам народ под тим именом неје ништа друго: до један мали део хунско Монголског народа. Ми ове Угре, Уге, или по сјеверном Китајском изговору Уцзе, налазимо где се још пре Христа скитају у кореној, или правој, Манџурију, а и они су се још и друкчије, као и сви Манџури, звали Китајски Мохе, а на свом монгол: језику Монголи и т.д:

Дали су Маџари наши икада себе звали Маџарима ми незнамо ? Неки хоће у овом имену да виде славенску реч, или управо српску, међу, која значи границу, или крај, од које су као тобож прозвани Маџари т.ј: Међари или људи, који живе на међама, или границама. Разуме се само по себи, да оваком умовању нема места де се ту, цео народ још и дан данашњи у Китају са огромном земљом налази под именом Манџур и Манџурија, а одтуда се изчистише и ови наши Маџари као што ћемо видети. Шта та реч маџар у Азији значи, ми нећемо да разбирамо, јер она и овде у нас, и то на шкипском језику значи то исто што и тамо т.ј: Магарац или Осел. Да ли је од туда име нашим маџарима ми незнамо. Шкипи тврде да је тако, а ми волемо се држати њихове прве старине и имена. Шкипси тврде: да су тако прозвали Маџаре, са њихових дугачких и уз главу прилепљених ушију, малог дежмекастог раста, широка лица, дебела врата, вечна робовања и т.д. Но и нека су баш све и такви Маџари; опет нема места овоме имену и ми га одбацујемо с презрењем, и ако су у томе убеђени и сами Маџари, јер су сматрали за највећу увреду, да их човек назове тим именом, не само у доба свог доласка у ове срп: земље, но и чак доцније за неколико векова.

Ми видимо гореспоменуте Угре, или Монголе, (Манџуре) где се настањују у Корелским земљама, пошто Корелце које утаманише, а које ослабљене прогнаше Китајци. За време овихх

борба међу Кинезима и разним корејским племенима Манџури се (као кинеско робље) користе свуда и на сваком месту, заузимају опустошене корелске земље и градове, све дотле, докле их Тан не поби тако: да је у једној битци пало преко 100.000 Манџура, а остало се распрскало и разбегло којекуда, па и чак до реке Шара-Мурене, а један део побегне још даље чак у Кореју.

Одма после ове, и још других битки, ми видимо, да се китајске границе, и то од друге половине 7. века, па до прве половине 8. протежу чак до иза Каспијског мора, и то време ми полажемо за излазак наших Угра, или Маџара, из своје првобитне монголо-манџурске постојбине. А одтуда има у нашем маџарском језику, као и у бугарском, уплива финског језика. Но негледајући на овај Маџари ипак, као и наши стари Бугари, а сад: само прави Бугари Гагузани, (око Варне Бесарабије) несу ништа друго до: најчистија крв монголска. Што се хоће да угурају непрестано у Хуне, а тобож да избегну монголизам свој, тиме се и праве смешнијим. Уплив финског, или сјеверно чудског језика, види се и на нашем српским језиком у делу Маћедоније и Тракије, или старе Рашке. Он се огледа нарочито у оним придатцима **ат**, а у Бугара **ът** као: сребро то, благо то, пушка та (у нас ово може бити и заменица) у место та пушка и т.д:

Ово за део маћедонских Срба и за све Рашане, или Трикајанце показује: да су се они доселили у ове земље са сјевера и од крајева финских, или бар да је на њих упливисала та бугарштина, а не да им је то монголштина. Тако исто ми налазимо у чистих В: Руса, око Архангелска и Белог, или Леденог мора, где тако исто имају тај придевак **от**, а у додир ових никада не дође монголштина, или татаризам, но је и сад финизам. Примера имамо у Максимовића (Год. на сјевер. сп 1864 год. II) у ком се спомиње да се каже: пут-от, у место пут и т:д: Напослетку додатци наши у Мачви и другим местима, као и у Срба Словенаца, или у сјеверној српској крајини: кор, ка, кор, корна, карна и т.д: несу никад знаци монголизма, као: меника, меникар, меникарна, како — какорно. То је само знак продужавања ма чиме и са чим речи које и т.д:

У наших посрбљених, или ко хоће хајде и послављенених, Монгола (Бугара) друга је ствар што се тиче тих свршетака. Без њих неби се умели и могли разговарати, а управо тако звани садањи бугарски језик и неје никакви језик: но само научен српски речник, без мењања и спрезања појединих речи и облика. Они показују и број и род и падеже и спрезања и т.д: па и ови несу довољни: но се мора и рукама и ногама и ушима и т.д: мимизирати, стрићи, махати, климатати главом и т.д: док се изрази једна помисао. Овако исто чине и наши Маџари, а нарочито драга браћи тако звана Бугари; те изгледају, кад говоре, као какви актери, који престављају тврдицу Евреја, или каквог глувонемог, који се телом, а не језиком разговора. Обично сви дивљи и необдарени правим својством говора народи тако чине и морају чинити, да би могли изразити оно што мисле и осећају.

Тако смо у најкраћим цртицама прегледали више оне народе, који имађаху доцније посла са Србима и српским земљама. Ми смо већ раније казали: да су нови тако звани Турци, или остатци разтурених Хуна, покорили своје господаре тако зване Аваре, којих се држава на широко и на дуго, као што се каже, простираше у 6. веку и то од китајских граница па до Волге и Каспијског мора. Тако исто покорише туда јуривше и чергаривше остатке хунских чорда Угуре, Ујгуре, Уаргуре, Утургуре и т.д: Пошто се ови тако звани Алтајски Турци или Златна чорда (од алтин златни) одтрже од својих вечних угњетача Авара и ове покорише под своје иго, тада султан, или хакан њихов, пође да обилази покорене земље. У овом обилазењу смислише му се одупрети уархунске, утургурске, кутургурске или хуно бугарске чорде, али их овај праотац дан: турских султана, који ваљда као и ови данас у Цариграду титулираше се;

> "Ми Хунгјар Падишах, Султан, син султана, Хакана, син Хахана (како му је име) Хан син победоносног Султана Н. Н. по безконачној благости творца и вечног суштаства, по садејству и дивним и чудним чудесама Мухамеда Мустафе, највећег од свију пророка, на ком почива божија благост, роб и господар града Меке и Медине, роб и господар царства и земаља по именце,"

тако потуче и сатре: да је у дужини од 4 дана сва земља покривена била са 300.000 уархунских трупина!

Ето таква беше прва несрећа наших лажних Авара, од турских, или хунских Султана, који носише такве исте и још огромније титуле, као и ови наши цариградски султани, који су у једно и исто време и робови и господари, баш као и папе наше римокатоличке

"Servus Servorum et Catholicae ecclesiae Episcopus"

са предикатима

"свети отац и његово најсветијејство"

Тако дакле урадише синови пророкови; стричеви, ујаци, кумови, пријатељи, очеви, синови, једном речју сва родбина и својта узходеће и низходеће лозе родства и својте свију небесних знакова, сунца, месеца, звезда: Међедица, Зорњача, Даница и т.д. Такве титула и морају бити, а и обично узимају све неограничене деспоте, које под именом свога робства према другима вишим, које можда и неверују и према небесним, утврђују своје господство и неограничену власт над осталима земним које урачунавају у ниже од себе. Како би могао н. пр. Папа (или Турски Султан) или роб робова, а господар римокатоличке цркве другчије владати и господарити над другима, да се сам неименује робом опет неког трећег ? и т.д.

Тако од овог зла за наше лажне Аваре изађе још друго горе; јер их господари Турци одведоше још мало даље и дубље у средњу Азију, у коју затворени, као стока, сносише тешки јарам турског братског робства и оплакиваше своју горку судбину, као Евреји на обалама Тигра и Еуфрата. По неком времену један део ових јадних и жалостних дивљака од 200.000 глава измакне крадом из робства и бегајући насрне на народе, на путу лежеће као: Србе (Сабире) живеће ово Каспијског мора, а ови Срби опет на Угуре и Хунугуре, ови на Сарагуре, а ови опет на Акацире, Акацири на Алане, код којих се једва задржаше. Цар ових бегајућих робова Сарала упозна их са источ. Рим-Импер. са којом они под именом Авара закључе савез и пријатељство.

Остале уархунске чорде: Тарњахи, Кочагери и Забендери остану у тешком турском робству. Империја ове дошавше амо, одма напуцка на своје окружавајући је такође Монголо-турско-хунске непријатеље, а рођаке тих лажних Авара, и ови да би се показали, нападаху и на пријатеље и непријатеље империје. Тако они нападну прво на Хуногуре, или Бугаре, па на Хуно-Ефталите и даље на Србе око Каспијског мора, које умал неизкоренише са свим, даље нападну на бореће се међу се Утургуре и Кутургуре и једне и друге утамане и са својим чордама слију у једно негледајући што први беаху пријатељи, као и они, а други непријатељ Империји.

Одтуда дођу до Дњепра, на ком се сукобе са бесарабским Србима, тако званим Белосрбима, или Антима; те убију Мужимира посланика Антског, чиме и покажу своје варварство и дивљашство. Око 562 год. дођу већ и до Дунава заузму чак и малу Скитију или дан; Добручу све под именом пријатељства и сајуза са Грцима. Бесарабски (Бели) Срби побуне се противу њих, али ти лажни Авари, или Обри, као што их зове руски летописац Нестор тако поступише са побуњеницима, да су жене њихове запрезале у кола, а можда и плугове: и то онако баш исто као што су њихова браћа Маџари 1848. и 1849. год. чинили са заробљеним Србима као што ћемо ниже видети. Нестор вели :

> "Си же Обре војеваху на Словени и примучиша Дуљеби, сушча, Словјени, и насилије творјаху женам дуљебским, ашче појахати будјаше Обрну, не дадјашче впрјашчи коња ни вола, но велиши впрјашчи три ли четири ли пјат жен в тељегу и повести Обрина и тако мучаху Дуљеби. Беаху Обре тјелом велици и умом горди, и Боог порјеби ја и помрьша вси и не остајса ни једин Обрини ит ест прича в Руси и до сего дне; "погибоша јако Обре" их же њест племени ви насљедка (вид Лет: Нест. по Лавр. Спис изд М.1864 год.) "

Од ових Српских племена аварски Хакан пређе даље и покори сва српска племена све до граница франконских, где га мало зауставише ових краљеви. Напоследку ови их разбију на Лаби у Ческој око 560. год. а мало доцније они заробе самог краља Сигберта. који се изкупи силним благом. Када опет на левом крају Дунава завађени Лангобарди са Гепидима, први, помоћу Авара,

утаманише ове друге, и иселише се у Италију, онда Хахан око 568. год. буде господар целог земљишта и једних и других. Око 592 год. Авари почну нападати и на српску царевину, или краљевину Свевладовића освојивши од ових дан: Словенију, а раније су већ око 581. год. покорили и отели од Срба Срем и околне земље.

Тако отимајући комад по комад од римских и срп. земаља Авари постану господари чак од Италије и Лабе па све до Стена Анастасиних око Цариграда, а тако исто завладају свим земљама од Лужичке Србије па до Солунског мора. Италија је већ одавна била у српском, и гало-немачких племена, рукама, а све земље од Италије па до ниже Авлоне опет у српским, а кад се Авари осилише онда беаху у Аварским, осим кршевитијих предела старе Илирије.

У Европи Грци владаху још само Солуном и Цариградом, као и неким још другим приморским градовима, у дан: Грчкој а од Цариграда неколико часова до утврђених стена анастасијевих, а остале све земље беаху у туђим рукама, а не у грчким. У Азији Грци тако исто стајаху хрђаво; јер им парсијски цар Хозраје узе све земље, осим неких малих острва па чак и малу Азију до испод самог Цариграда.

Покрај све те муке и невоље, срп. племена из дан. Бесарабије, или Беле Србије, и са Карпата, непрестано прелазаху Дунав и разбијаху уједно и Аваре под Баханом и Грке. Тако око 527. год. пређу преко Дунава по леду и идући браћи својој упомоћ пљачкаху и араху све и сва што им падаше на путу, а 547. године они прођу тако рећи сву Империју од Дунава па до Драча свуда пљачкајући и утамањујући и Римљане и Аваре. Око 550 год. они пројуре кроз сву Тракију и Илирију. 559. год. дођу чак и под сами Цариград, пошто пређу анастасијев зид, а 577. год. са 100.000 војника опет нападаху на Грке и т.д. Даље, кад Бохан направи мост на Сави спрам дан: Београда, а тадањег Сингидунума, пређе преко ове и закле се на вечно пријатељство и сајуз са Римљанима, он ти и сам дође до Цариграда. Ова иста српска племена под именом: Драговића, Сагудата, Белегезита, Березита, Веунита, Сатићи и т.д. видимо где око 587. год. први пут ударају на Солун да га освоје од Грка, а св. Димитрије солунски брани га и прогања их и његова преграђа од њега отима од њих.

Пошто Бахан аварски Хакан направи мост на Сави и пређе на ову страну, видимо га са 100.000 војника да у сајузу са горе поменутим срп. племенима удара 597. год. на Солун. Тако исто видимо, да са Хаканом аварским у 3. (око 676.) и 4. (678 год.) походу ратоваху и Срби на Солун па св. Димитрије и опет Солунцима помаже, и одгања ове варваре од свога града Солуна и спасава своје верне солунце. За овим даље видимо нападаје истих срп. племена на Солун још 687. и 688. год. по Христу. Тако видимо, да овај аварски Хакан око 610. године дође до самог Цариграда; облеташе са својом војском око његових зидина; удари и пороби цркве цариградске с једне и с друге стране мора, па капеле св. Козме и Дамјана, у Влахернима, и св. Аранђела, претвори у пепео, из посљедње однесу путир и остале драгоцености и утвари црквене, а часну трпезу излупа у комаде; одведе преко 270.000 глава мушких и женских робља грчког, нерачунајући у ово децу и остало; заузима једном речју све земље грчке ван Цариграда и овима влада као да му од баба осташе.

Кад се овоме још дода што непрестано Парси захтеваху: или главу Ираклину и једини комадић у Европи грчке земље Цариград, или да се поклоне њиховом богу сунца; онда се потпуно огледа стање Грка у ово доба. Ето у оваквом се стању (најкраће казано) налазаше Империја грчка или боље, у место ове, само град Цариград, кад се јављају Срби по Порфирогениту као поданици Ираклини и овај им тобож даје неке земље, које неје ни сам не само кадгод него никад ни имао. Ми се несмо дуго упуштали у описе Ист. Им: почем смо о њој казали све оно што и о Зап. Им: а ако ко хоће од Срба да је види у њеном правом облику нека прочита и проучи у Летописима драгоцени превод Г. Николајевића од Теофилахта, Зонара Хроногр: Алек.и остале, писаоце грчке, а ко хоће на грч. језику нека ове прочита, па ће видети боље, обширније и тачније стање Импер. не само од тада; но још од 2 века пред овим.

Свако ће се уверити: да Срби несу искали земље од оних који их немаху нити су били на толико глупи, да се упуштају у борбу са највећом силом и мложином аварском само зато да постану грчке слуге, да прогнају ове из некадашње Римске царевине, па да сами драговољно поднесу Грцима те земље заливене својом крвљу као неку дужност своју, а своје шије својевољно вргну у челични јарам грчки! Свако ће знати, да Срби несу били ни сајузници са

Грцима, а ко би и био луд чинити сајуз са оним, који нигде и ништа немаше и којих царска круна и мантија, заједно са циркусовим и театарним стварима, паде у руке Аварима, који са Парсима отимаху и поједина предграђа Цариградска, имајући све остало у својим сопственим рукама већ готово 100 година. А ово што су они држали не беше грчко нити је могло бити њихово.

Нама се пре свега ваља упознати са карактером писца Константина Порфирогенита (905 — 959 год.) па тек онда да изрекнемо суд наш о његовом писању о нама. Зна се да је он остао по смрти оца свога Лава Философа под туторством, као непунољетан, стрица свог Александра који се неје бринуо ни о држави, а камо ли престолонасљеднику. По смрти овога сенат преда непунољетна престолонасљедника патрицији Николи, а сам разстури сплетке и интриге, под упливом којих одрасте Константин. 919 год. ожене га и од тог доба владаше над њим таст му Роман, кога се једва отресе 944. год. Но и по овоме Константин се показа како у карактеру, тако и у свему да неје човек за владу, а тако исто и да као човек неје од карактера. Будући, и као државник и као човек ништавилан у свему он гледаше да му син не буде таквим и баш за њ писаше оно своје сачинење: "О управљању Империом" (De Administrando Jmperio) из ког све наше паметаристе, као из најзнатнијег извора, црпе све о нама, верујући у све тамо казано, као фанатик Турчин (а и сваки је овакви) у свој Куран.

Да Константину нетреба веровати скоро ништа, што је писао о Србима и Хрватима, као тобож: да ови измолише неке земље од Ираклије; да Хрвати дођоше под другим неким вођама пре Срба и т.д. са осталим политичним и намерним измишљотинама, јасно је кад се узме све оно што сам Константин сведочи говорећи:

> "Ја ћу ти пре свега изложити какав народ и чим може бити користан и штетан за Грке. Даље како живе народи и помоћу кога имено могу се утамањивати и покоравати једни и други. Говорићу ти о њиховој неситости и грабљивости, као и о безобразним захтевањама. Ја ћу ти казати о разликама међу народима, њиховом происхођењу, простору земаља, као и шта је се догађало међу овим и Грцима, а тако исто и шта је у нас ново учињено у односу овоме. Све сам ја то проучио по законима мишљења! (а не дата) и предајем теби мој љубазни сине да би ти, знајући разлике међу народима, умео се обраћати с њима, мирити их, а кад је могуће покоравати их и побијати, и они ће са страхом и ужасом гледати на твоје ведикодушије и бојаће те се као живе жеравице."

Мислимо даје ово довољно казано, да Парфирогенит неје историја народа и да лаж Порфирогенитова излази јасно на видело, нарочито кад се човек опомене оне измишљотине, што су се Срби тобож населили најпре у Маћедонији, основали, на граници Тесалије град Србицу, па тада одма вратили се натраг, дошли до Дунава и ту молили Грчког неког претора у дан. Београду ?! да им се уступе те земље. Прво и прво неје лако основати град за две три недеље, а и неје ни могуће, па га напустити и ићи чак од Солуна до дан. Београда; те ту бајаги молити за неке земље.

Друго тада неје ни било Београда, нити је се дан; Београд звао Београдом; но је се он звао и тада и још млого доцније само Сингидуном (Singidunum) у Римљана, а тако и у Грка (Συγινδηνον, и Σιγγηδον) Но па баш узмимо све и да је тако: да су се селили Срби, што неје могуће, питање је: куда су се и одакле селили? Рецимо као што каже Порфирођенит: из Маћедоније к Дунаву. Е! баш се ту и огледа његова лаж, јер он незна да онда Београда, као и Грка, неје ни било овде у овим сад. срп. земљама де каже, а камо ли неке тобожне грчке земље. Зна се извесно, да је стари Сингидунум прозват Београдом тек у 13. и 14. веку, а од тог времена до Порфирођенита прошло је преко 328. год. дакле: нити је било Београда, ни грчког каквог претора овде, шта више неје било ни грчке земље не само овде него ни у Маћедонији, и Тракији, и све је то било Аварско, а грчко баш ништа.

Лаж његова и глупост наших назови паметариста још јасније излази из овога, што се баш онда Срби, са војеном снагом под Дрвенаровим сином Звонимиром, спуштају са Карпатских планина, пошто се на ове попеше из својих срп. земаља око Дан: Балтијског мора, из Ђерманије и дан: Пољске кад Авари ови око 626. год, бијаху опколиле не само Цариград, све Грке, и све ово што се зове грчко тада стањено само у Цариграду, но и кад још и од прилике доведоше бившу

српску државу Свевладовића, или Самовладовића до крајњег ништавила. Ови се јављају да помогну своју браћу и да одрже овде Српску Државу, као у Земљи од Искони Српској, а не за робство грчко; те да се утамањују противу Авара.

А да Српска држава небеше сасвим и сва покорена Аварима видили смо где они ступају у сајуз са овима, позивају их да заједно нападају на Солун, што Авари, жељни добити, и чине. Сва је ствар у томе: што је Српска држава тада повукла се у горе и планине, које иду кроз земље дан: турске или Праве Србије или као што данас тај део целим Шаром, па Каробом и Ђурђем планином зову Албаниом, и другим споредним планинама до у Епир и Тесалију. А је ли и овај гористи комад од некадашње огромне царевине српске плаћао данак Аварима или не, ми незнамо ?

Ми знамо, и Константин Порфирођенит знао је још боље од нас, да баш у време доласка друге државне и народне власти Српске у ове земље око 630—634 год. Персијанци под војводом Шахабарзом год. 626 још почев од Јуња стоје (са стране азијске) под самим Цариградом, а Бахана аварски Хакан опет са ове стране (из Европе) и да од Цариграда Грци немаху ни један педао земље у Европи и Азији, па и Цариград сав не бејаше у њиховој власти. Знао је врло добро Порфирођенит за све беде и муке од аварске и парске силе, које трпљаху у свом Цариграду Грци, кад га ови варвари обсеђаваху, баш у оно време кад дође Звонимир са својим срп: народом и војском и поврати опет пропадајућу српску Самовладову државу. У његовим ушима још су на 320 год. после тог догађаја звониле речи Хаканове:

> "Ви видите ова три посланика Парска који ми јављају да ми Шахарбазар држи у приправности војску с оне стране Босфора"

"Πγαγεν εις ό ψιν ό καγανας τεις Περσας φορουντας ολοσυρικα"

"Ако пристајете да изчистите и изпразните град (Цариград) сви колико вас гођ има, и да изађете из овога само у кошуљи, гаћама и по једној дреји озгор; па ако тако пристајете да учините, онда ћу још моћи којекако угодити ствар код мог пријатеља Шахарбарзара, и ви ћете сви прећи у његов логор, а ја вам јамчим, да вам неће ни мали прст на руци заболети."

"Φιλος γαρ μου εστιν χαι περασετε ωρος αυτου, και ουχ διχετ ημας (види Chron. 395)"

"А што се мене тиче, ја хоћу ваш град, ја га хоћу са свим што је у њему, па сад размислите добро, да немате другог начина да спасете свој живот, осим, ако можда непостанете: рибе те се у море загњурите, или птице да у небо прнете"

> " Αλλος γάρ ύμας υοκ ενι σωθηναι, μη ικθυες εκετε γενεσται και δια θαλλασσην απελδειν, η πγερωτοι και εις του ούρανον απελτειν вид; Chron: "

Ми ни најмање несумњамо, да све ово неје знао Порфирођенит, али неје хтео да зна и неје му било ни стало до истине. Он напослетку неје ни писао истину (историју), већ упутство свом љубазном сину Роману, како ће кад дорасте и постане Император, да сакрива истину, и како ће да влада и покорава остале безобразне дивље варварске народе "са безобразним и безстидним захтевањама" да су независни; те да не остане слепац код очију, као он, отац му. Напослетку он заклиње сина и учи га како ваља да одговара кад какав варварски вођ захтева царску круну, огртач и т.д. како ваља:

> "увек да тајно оваким гостима, под видом пријатељства,
> да им подпаљује грчку ватру, и како ваља да се поступа
> са давањем царских принцеза за овакве варваре и т.д.
> (Vid: De Ad: Jmper: c 82—90.) "

Но ми остављамо Константина и његове присталице, а идемо за током ствари и овде можемо додати само ово: Да под именом неког небившег пресељена Срба које Константин хоће, из града Србије на граници Тесалије а у Мађедонији, ваља подразумевати, пренашај српске престолнице можда под Звонимиром (или којим доцнијим Дрванићем) из ове (дан: Србице) у Београд на реци Дунавцу, но не овај наш на Дунаву, него онај у дан: средњој Албанији, у ком негда сеђаше наш цар св. Владимир, кога на превари убише Бугари Маја 1015. год.

Друго државно и народно преселење српске власти у ове земље под Дрвановим, или Дрвенаровим сином

Кад већ беаше при издисају и можда првим погребним тренутцима српска држава основана великим Свевладом, или Самовладом, и кад Авари достигоше највећи вршак своје силе и господства, а Цариград и Римљани, или Грци, лежаху у праху и ништавилости пред ногама ових и Парса: онда се јави цар срп. Дрвенар са Дукље на Карпатима, или из велике Ђерманске Србије, те посла свог сина Звонимира око 630 год: да обнови и подигне пропадајућу српску царевину, а да крај учини српским бедама и невољама овде у овим балканским и апенинским срп. земљама.

> "Ano 30. Dervanus, dux gentis Surbium qui ex genere Sclavorum erant, et ad regnum Francorum jam olim aspexerant, se et regnum Samoni cum suis tradidit (Fredegar ad h)": "Dervanus dux qui Urbibus (Sourbis или Srbis) praeerat Sclavorum, que usque ad id tempus Francis paruerant desperatis rebus, se ad caeteros transfert Sclavos."Ainon.

Ови јасно одређују: да је Дрван био владар српски и то у бив. самовладовој земљи и држави, (али иза Карпата) Што се тиче подчињености Французима ми о тој нећемо ни да чујемо ни да знамо онако напамет без икаквих и истинитих доказа.

Но што се тиче Самовлада, или Сама и њиховог доба живота, погрешно је се Г. Николајевић повео за Фредегариусом: те држи да је Само 629. год. живео и владао. Речи Фредегарове, ако неје погрешка (а зајиста је) у годинама, те у место 529. преписаоц ставио 629. неваља никако узети за оне и онакве какве их он ставља. Ми имамо тисућама примера, да је се једна и иста ствар (и у дан: 19. веку, а камоли у 6.) више пута по преписивању и разним погрешкама разно разумевала. Довољно је дакле ово: да је син тога срп. владаоца, Дрванов, или Дрвенаров.

1. Цар Звонимир I. Дрванов [Дрвенаров) (од 632 — 675).

А 12, на овом срп. свом земљишту од Самовлада српски краљ, или цар, око 632 год. дошао у ове земље, борио се са Аварима, ове изтискавао и чистио из ове чисте српске земље. Он је продрео био у Мађедонију, где је основао престолни град Србицу, мало ниже у југу од реке Бистрице, која протиче на граници Мађедоније и Тесалије. Из Србице је (по свој прилици још) он своју престолницу пренео у град Десник, а по неким Зворник на реци Деснику или Десници у дан. тако званој средњој Албанији, који је и назвао својим именом и у ком је око год: 675 и погребен. Владао је дакле свега у овим земљама 43. год: и оставио престо своме сину Будимиру. Река Десна, Десник, или Десница, и данас тече у некадашњој Правој Србији, а дан: тако званој доњој, или средњој Албанији. Она извире из планине Грамосе (Градмосте) па текући право к сјеверу на неколико часова од свог улева у Војушу повраћа се и тече право к југозападу, те се ниже клисуре улева у Војушу. Развалине града Десника, које се и дан данашњи тако зову, леже више села, које носи то име и то само не Десник, но Десница.

Овде је дакле била прва столица Звонимирова, а не у дан. Зворнику, као што млоги хоће. Осим овога овде је била и прва после Србице столица свију српских краљева после Звонимира тако звана Десник, а не као што га млоги налазе негде око дан. Дрине и као што, са овима, и славни и неумрли Шафарик тако попује. Да прве српске столице несу биле овде и у Србици одкуда би ср. краљ Владимир, кад га прогна из Орида бугарски Самуило — седео у дан:

Београду 5 часова сјеверу од Орида и у дан: Арнаут Београду у средњој Албанији, који лежи на речици, коју називају Турци по свом Ергент, Шкипи час Суми, Луми, а још чешће и обичније Дунафли, или Дунавац, а тако исто и у дан: Елбасану.? Она извире из огранка поменуте планине, на којој леже развалине некад: српског града Бучина, и која се с тога и зове Бучинград, или Бучиград.

Узмите само имена села, места, река, планина и т.д: у тим крајевпма, па ће те се уверити; да још и дан данашњи носе на себи најчистија само српска а више ничија имена као: Бистрица, Дунавац (Дунафли) Војуша, Десница, Дрин, Плава и друге млоге реке под таковим, а нарочито именима Бистрица, осим оне крај Србице, и још млоге друге реке.

Даље имена места, села и т.д: која се сва, као и у самом дан. краљевству грчк. од којих нека наводимо само из овог и који се и овде, само у срп: народу находе као: Граница, Топола, Падаловица, Кладово, Жељихово, Ватреница, Каменица, Браћа, Велица, Красица, Простовира, Буковина, Подгора, Загора, Глогово, Стрјезова, Косово, Мoштаница, Студена, Висока, Лопата, Гуменица, Зубача, Частова, Орахова, Пилица, Кракова, Думена, Шљивена, Хум планина, Кршћена, Мудрица, Мудра, Големи, Копаница, Врвица, Њивица, Секула, Кокара, Клиница, пл: Самара, Судима, Загорена, Пољани, Црница, Бршова, Дољани, Врбина, Хрвати, Црнодол пл: Србејка, Србани, Славохорија, Врбица, Србица, Половица, Пољани, Селина, Глумица, Горани, Лађани, Кубенова пл: Паница, Пажова, Чирова, Милица, Оштрељ, Габрово, или Грабова пл: Назеро, Смоково, Трнава, Оглавица (Агловица) или Главица, Село, Трњица, Ластова, Земени, Богдан, Белашевци, Адрица, Акова, Адричена, Андровида, Алика, Акоча, Андровиста, Орахова, Брдуња, Беница, Буковина, Брбица, Брњика, Врљика, Брезова, Валта, Вадија, Воштица, Дари, Ђурница, Година, Гојица, Гломача, Вратнице, Долина, Друга, Дарица, Заовица, Корица, Куна, Костаница, Кашљава, Кубанова, Котица, Кубовићи, Лубижда, Лебица, Ливада, Месари, Осина, Немањица, Никла, Полица, Подгорица, Питица, Рзова, Ретуна, Рипена, Субјела, Сопот, Сеница, Совањана, Трстена, Труња, Тричена, Триковица, Цука, Ципјана, Церница, Јањица, Јалова, и т.д: нека се узму, између неисбројних само понеке чисте српске речи, које су како у Епиру и Тесалији међу Грцима, Цинцарима и Шкипима, тако исто и међу Грцима у дан: Грчкој још у употребљену као:

ςακου (закон),
ρουκον (рухо, одело)
κοσα (коса)
σενος (сено)
στανη (стан)
οταβα (отава, трави)
μπλατη (блато) blato
σανια (сање, саонице)
βισσνια (вишња)
μπρατιμος (побратим, брат) bratimos
μπιτσα (бич) bica
τδαδηρον (чадор, или шатор)
γυνα (гуњ, гуња)
κατσαρις (качар а и коврџасти)
κοσιρω (косим косити)
κουτςος (куси, хроми)
μαργωνο (мрзнем)
προβοδεο (проводим)
στουμπα (ступа)
στελιαρης (столар)
παπουτσιον (папуча)
ηγουο (изгоним)
ανασταβο (устајем)
μπατσαρευω (бачарим, правим каце, бочке, бачве)
μπιθιας (пијем и узимати у наруч суд за пиће)
κοκλακαω (клокочем)

и т: д; па ће се подпуно доказати наведено.

У Арнаута, или Шкипитара, онд: и у свој дан: Албанији и Епиру осим ових корених, њихових галских, старих скитских, грчких, и римских речи и немају других својих но се служе само чистим срп: а те су праве њихове речи ове:

Чап (кап) јарац;
Дру, дрво;
Фљака пламен;
Франгди, угљен,
Крч стабло,
Нокта или Нота Поћ,
Треч, или Дреч ђаво,
Тимар зима,
Штракат плести,
Свјент свети (ова је српска,)
Рус грозан;
Риуп, ремењ, кајиш,
Пуртека, прут, (српска)
Пентан, плашим пудим,
Нери човек.
Бир муж,
Груо жена,
Вајза девојка,
Шиф гледати,
Ари međед,
Афер близу,
Бале чело,
Балте земља,
Бјек пећи,
Бут њога,
Варфере сиромашни,
Вапе топли,
Вгисхери свекар,
Шок, Шокац друг пријатељ,
Вехате богати,
Веш ухо, (српски) и одевати,
Виту теле,
Гју ви,
Гјаште шест,
Гарде ограда,
лати готови, (српски)
Хјарпер змија,
Деми зуб,
Емере име,
Еште кост,
Зања жена, (српска)
Тингил угаљ, (српска тињати)
Иште јести,
Ка во,
Ип и Кале коњ,
Куш ко,
Курм тело,
Кримп црв,
Крие глава,
Лиш Дрво,
Мад већи,
Мал планина,
Зи црни,
Маре глупи,
Мартеса брак,
Мес средина,
Мађар магарац,
Мише месо, (срп. мишић)
Мат година,
Нусе снаха,
Виери човек,
Вех зна,
Руш грожђе,
Сифер господин (од Срб. Србин)
Си ако,
Турп убијати,
Уге вода,
Фашне марама,
Арме оружије
Армик враг, непријатељ,
Верде зелени, Витореа побједа,
Нгуште узан, Хјел петао,
Грик стадо,
Егре и Егресист, дивљи,
Ержент сребро,
Кен псето,
Кари гавран,
Кудере наковањ,
Кумерк данак,
Љарге широки,
Канух певам,
Менте ум,
Љепур зец,
Мик пријатељ,
Моле јабука,
Март смрт, (старо српска)
Паће мир,
Пеме воће,
Ропа грабити, (срп. робити)
Сипер над,
Шентет здравље,
Шент, Шелнхт и Шин свети,
Шерпетор (српски) слуга,
Шухета стрела,
Турп стид,
Тра брвно,
Факе лице,
Харк лук,
Кампа видео сам те,
Камандуор мислити,
Руно роди,
Шкро пиши и вези,
Везирмо копати,
Пен рало,

Бир син,
Бија ћерка,
Вак и ђал дете,
Машкул мушко, (српски)
Темен женско,
Бор снег,
Ши киша,
Гур камен, (срп: гора)
Ује вода,
Дрита жито,
Драса плоча, даска,
Љуг лажица, (српски)
Тика нож,
Тштуум постеља,
Сштшпија и Шпија кућа,
Дјел сунце,
Акул лед,
Чнеј то,
Врик трчати,
Ипе кал јахати коња,
Дије овца,
Длен коза,
Дландр зет,
Андр сан,
Дасми свадба, (српска давати)
Кампросит получио сам, (српска)
Ксул капа,
На један
Ди два,
Перенди, (Перун старо српски) бог,
Зот и Стапан бог,
Ера ветар,
Махер брзо скоро,
Маштет брже, скорије (обе српске)
Кемфрусуом запросити девојку,
Дара рука,
Камп нога,
Гиш прст,
Пламб надао,
Внеш лоза,
Флока коса,
Мекр брада,
Зверк врата,
Чиад сабља,
Миш кошуља,
Пртек пруће, (српски)
Дер свиња,
Лум река,
Кодр брдо,
Бјешк шума,
Дет море,
Дарда крушка,
Уда пут,
Ура мост,
Бар бело,
Кућ црвено,
Ђак црвенорујно,
Бојђак бојна или црвенорујна боја (српска)
Верд жуто,
Асм непријатељ,
Орум Грк,
Брека гаће,
Роса патка,
Пата гуска, (српски)
Пуља кокош, (српска)
Џал ђаво,
Нерадек мртав, (српска)
Вен вино,
Граш грах, (српска)
Каза област нахија, (српска)
Маера мера,
Пишћ риба,
Лан мрзи га,
Уљава измити се,
Дрек ручак,
Дарк вечера,
Канери ставити,
Ларо орати, (српска)
Кампијел посејао сам,
Бол млого, (турска)
Фара семе,
Зјал ватра, (српска)
Бинидру дис чин
Зјар наложи ватру, (метни дрва)
Круар пити,
Ден јање,
Бер ован,
Руша медвед,
Ујку курјак,
Велпа лисица,
Брен јелен,
Капрен срна,
Грик грло,
Емпетуор помирити се,
Робод чељад, (српска)
Гард плот
Доса крмача,
Лопа крава,
Шкамб стена,
Кмбаш пешак,
Муоје месец,
Ова недеља,
Груа па
Бур удовица,
Пљак баба,

Кок глава,
Тремет де тресе се земља, (српска),
Де земља,
Дита дан,
Мир миран добар (српски)
Мириодита добар дан,
Ђуема пола,
Фаћа образ,
Пен перо,
Кчуп пањ,
Дера врата, (српска)
Шкал лестнице,
Фалиш погрешка и опростити н: п:
Ма Фалиш опрости ми, Булуар покривена кућа,
Чафа врх планине,
Чат наше,
Кндо певати,
Мосћане плачи,
Жчина пуцајте из пушака,
Угзуом веселимо се,
Гзони веселити се,
Рашни Кашни да смо живи и весели,
Трима јунак,
Јери Пош понизан,
Ментар паметан (од мен памет)
Ма Фал Зот опростими ми господи, (ја сам погрешио)
Фај кривица,
Дрет правда,
Ђкур езд шкопити,
Аји он,
Тчава разби,
Левтур бој,
На ми,
Неве наш,
Ију ви,
Ата они,
Имеа мој,
Јатија твој,
Ијати његов,
Ионж ваш,
Камлуор мажем кућу, или лепим,
Фуша поље,
Ари њива,
Вњејшта виноград,
Дијел зора сунце а и недеља,
Унгриу свануло,
Прифт поп,
Киша црква,
Вија бразда, (српска)
Круа чесма (чизма)
Шушљак туча град, (српска)

Летр књига писмо,
Косо млеко,
Мир добро,
Кећ хрђаво, (српска)
Диче запалити,
Балт блато,
Чен и Кен, пас, куче,
Пуц кладенац;
Бук леб,
Предзи жалост,
Бреса појас,
Памартуор мокар,
Кенуц ципеле,
Унгрисон изпевати,
Кеми Кувенди имамо скупштину сабор,
Уфал оправити се,
Уфатуали помирити се,
Коа време,
Никец јаре,
Дђу језик,
Шћа Славенин, или слав: (роб)
Шчијана славенка,
Тамл сладко,
Драфта сир,
Ђуз и Урда (српска) изворок (тварог)
Перон клинац,
Мембат да поткујемо,
Предмир (српска) уздравље,
Бов ти мир (српска) на здравље,
Камчаур (кам. српска)
дру или гру цепати дрва, или лупати камен,
Пломб голуб,
Ундије светли се,
Веза, или Вој јајце,
Тегр дивље,
Фаланча јаребица,
Камфитуар добио сам,
Камфритруор излетио сам,
Клочва (српска) квочка,
Съмун болестан,
Шъидош здрав,
Ета грозница,
Дал маћеница, или мошћеница,
Пуна Бар срећан вам рад,
Бар Пач и ти срећан био,
Кер кола,
Натне мир лаку ноћ,
Утрашен говш да је благословено, користно,
Гчзуор радостан,
На Казбарт урадио посао како ваља,

Хана месечина,
Јул звезда,
Мађар Магарац, осел,
Бобаин Мађар отац маџаревим магарчев,
Ткућ и Дори дорат,
Кали вранац,
Бал или ђог, ђогат,
Пљумб олово,
Цап комад,
Ранд (српска) тежак,
Ранд замани тешко време, или век,
Наров Стапање вјетри (српска) да сачува стари бог Стопан, или вера стара,
Пен конац, крај,
Луле и Лале цвеће,
Зук славуј,
Зук на књндол славуј пева,
Думан (српска) дим,
Зок птица,
Ара ораси,
Фе вера,
Лакра и Лакуор купус,
Мула (српски) воденицај,
Мијел брашно (српско),
Емрет цар,
Дукадин, краљевац, краљ,
Шпиа кућа и т.д:

Мисмо из свог шкипског језика пробрали ово 246 њихових правих речи, па и у њима ама, осим погдекоје грчке и латинске, још и српских 35 речи. Све остале речи шкипског језика несу ништа друго: до готово све само чисте и праве српске речи нарочито кад се од њих одузму, грчке, турске, латинске и т.д: Ами Бује у свом делу (la Turque d'Europe у 2. свесци стр. 42—5.) набројава речи у шкипитарском из лат: фр: нем: грч: тур: срп: санскр: влаш: и т.д: језика. Да су наши први владаоци одиста седили неко време и у Деснику на поменутој Десници и у Београду у дан. Албанији на реци Дунавцу, или Дунаву, за, прво је место ствар већ извесна свима, а за друго имамо осим осталих доказа и у житију св. Владимира у коме се вели:

"сеј свјати славни књаз и доблествени мученик Јоан Владимир, возраста от благочестиваго и владјетелнаго корене, во градје Бјелградје (Албији) првјевшаго владјеније и всјем Илириком и Далмацијеју владичествоваше" и т.д:

и:

"Егда же Владислав (кнез бугарски убица Владимиров) узрје Владимира идушча к њему, абије устремисја на него и удари его мечем, обаче неможе вредити его" и т.д: (види Србљак).

Што се тиче самог заселења Србима, не само Маћедоније, Тесалије, Епира, него и целог дан: грчког краљевства, ми имамо и сувише доказа, али их овде неможемо сада наводити с тога: што држимо да је ова ствар сваком ијоле изображенијем човеку исувише позната. (Види скратиоца Стробанове ђеографије Geograph- vet. script. Graec. min. Oxan u Farmerayer geschichte d. Halbins: Morea verend d. Mittel-Atl: i Stutgard und Tüb: 1830. Desselben Velchen Ejnfluss hatte d. Besetsung grichenland durch d.. Slaven auf d. Schicksal d. Staedt Athen etc:" и наш Гласник 18. и то чланак преведен Г. Срећковићем по имен. св. Димитрије Солунски). и т.д. Звонимир син Дрвенаров, или Дрванов, владао је од 632 до 675 год. дакле 43 год; а по смрти његовој, која је се догодила у год. 675. ступи на владу, одрастни син његов, који је још за живота очиног са овим владао.

12. Краљ Будимир I. Звонимиров Дрванић II. (од 675—680)

А 13. владаоц српски у овим земљама. Владао је од 675—680 год: дакле свега 5 год: Чим ступи Будимир на престо одма, у договору са грчким царем Константином Поганатом (668—685) и папама Адеодатом, Доном и Агатаном (јер су се у то време гурале три папе око престола св. Петра) који су Будимиру послали своје људе, утврде и уреде границу међу краљевином и ко хоће царевином српском и царевином грчком. Грчки цар послао је био два посланика Лава и Јована, а папе, са својим кардиналом Хоноријем, још, два епискупа. Будимир сазове скупштину на пољу Дувљанском, или Дупљанском више дан. Гостивара, која је 12 дана на том пољу већала

о разним стварима. Тада приме Срби новодошавши хришћанство; јер кардинал одма венчава Будимира царском круном, што не би могао чинити да се несу крстили. У нашим старим црквама у Правој (Старој) Србији пише обично око главе свеца овога овако:

,,ñâåòè Äàâèäü ñîëuíñê¿è âü öàðñõü Áuäèìèð, ñüðáüñêè’

а ми имамо и једну прастару непуну од стакла иконицу на којој је осим свију светаца од лозе Неманића још и:

,,ñâåòè. öàðü Âëàäèìèðü’’ ,,ñâåòè öàðü Äàâèäü’’

а ово је онај исти Будимир. Будимир да би лакше управљао својом царевином, која је се простпрала од дан. Италије т:ј: венецијанског краљевства па и неког дела у њему (у ком се још налазе Словенска непоиталјена села, међу којима су и ових: 51. Чивидало, Шинђурија, Ажида, Пармосте, Доља Мерса, Горња Мерса, Нађимур, Шкрутове, Мјерса, Пудутана, Јегнад, Олтана, Селце, Ковачевци, Гудажи, Кодармац, Парбудажи, Подкланици, Намелини, Клинац, Набрези, Хњидовица, Горендерва, Парсивци, Украју, Парпертанијела, Уселце, Парканауци, Налијеса, Косци, Долињани, Ожнија, Хљаста, Клење, Шампијела, Шампау, Штубица, Шеплешчишча, Турјан, Робињак, Коналац, Храба, Лесишје, Забардом, Хусење, Костањевица, Парбјевчари, Накомбрешкје, Подромје, Парсивца, и т.д: као и још млога друга, у којима се још ни реч италијска не збори) па све до наше реке Војуше, и од Јадранског мора па до иза реке Србице. (Србе) дан. Чибра, или боље Искра, и Рашке на Балкану која се излива у Марицу или стари Ибар, па од ове захватајући стару Дарданију и Палегонију, или нашу Рашку по старој и правој граници Маћедоније старе, па све ниже Србице до реке Бистрице на граници Тесалије, и одавде опет до Војуше и поменутог Јадранског мора; — целу ту земљу српску и тај огроман простор раздели на разне делове и покрајине.

Ови су се делову звали: Велика и Мала Жупанства, Бановине, Кнежине, Покрајине, Крајине, Сатније и т.д: Тако дакле долази нам:

1. Бела Хрватска, или Дољна Далмација.

Тако земљу међу дан: Италијом (захватајући и у овај један велики комад) Дунавом, Савом и Јадранским морем до под Спљет, а више овога и утока Цетиње, као и реком Цетињом и Врбасом до у Саву, — назове Белом Хрватском, или Дољном Далмацијом.

2. Црвена Хрватска, или Г. Далмација.

Земљу пак захватајући простор међу Црним Дрином ниже Љеша међу реком Матом и Јадранским морем, па све доле до ниже реке Војуше назове: Црвеном Хрватском, или Горњом Далмацијом, а овај је се цео простор звао Дедина, а у време Неманића још и Зета.

3. Србија.

Земљу између Јадранског мора у простору од: утока Црног Дрина или Дрила и више утока Цетиње у Јадр. море и по овим рекама и то Цетињом, до Врбаса, од утока овог у Саву Савом и Дунавом све до дан. Вида, па даље реком Рашком на Балкану, тако званим Маћедонским планинама, захватајући прастару Пелагонију и Дарданију па све до Србице и маћедонском границом до у Тесалију, а од ове граничећи се са Црвеном Хрватском и реком Црним Дрином назове: Србиом, коју опет раздели на Банство Босну и Велико Жупанство Рашку.

а. Банство Босна.

Од ове Србије и то земљу међу рекама нешто Врбасом, Цетињом, Босном, Дрином, Савом и Лабом назове: Банство Босна.

б. Велико Жупанство Рашка.

Остатак земље од одузете од Србије за Банство Босну и то међу Дрином, Цетињом Лабом, Бисомскром, Рашком, која се улива у Марицу, маћедонских планина (захватајући Дарданију и Пелагонију) и старим и правим границама ове са Тесалиом до ниже Бистрице, која протиче више Србице и Црним Дрином назове: Великим жупанством Рашким. Ово се опет у време Бодиново, око 1082 год: дели на два жупанства и то:

а. Сјеверно велико Жупанство Рашка.

Земља међу Искром, Белим Дрином, Савом, Дрином и Дунавом назове се: сјеверно велико Жупанство Рашка, које је дао неком великом жупану Марку, а овог је столица, по свој прилици, била у Нишу.

б. Велико јужно Жупанство Рашка

Сва остала земља бивша првог великог жупанства Рашке међу Шар планином, рекама Видом баш се улева у Грчко море Дунавом, и Рашком и т.д: прозвало је се у то време: Велико јужно жупанство Рашке, у ког је столица из старе праве Рашке (дан: Илиџа на Балкану) пренета у Скопље и ту је седео Велики жупан Рашки јужни коме име беше Вукан.

Оба она дошавша епископа из Рима са кардиналом Хоноријем Будимир задржи код себе и једног постави за митрополита Беле Хрватске, који је столовао у Салони, или у Солину, а другог задржи код себе у Дукљи. Првоме буду одређене епископије:

Спљетска,
Трогирска,
Скрадинска,
Араузонска,
Задарска,
Енонска,
Арбска,
Опсарска,
Вељска, и
Епидаврска, или Дубровачка.

У другог биле су епископије граничеће са првога:

Барска,
Будванска,
Которска,
Уљцинска,
Свачка,
Скадарска,
Дибарска, (Дривотска),
Полетска, или Полонска (авлонска),
Требињска,
Захумска и друге идући истоку

а он је заједно с царем столовао у Дукљи, или Дупљану. На поменуте земље одма постави старешине, који се зваху: Банови Велики и Мали, Жупани Велики и Мали, Кнезови, Крајинари, Сатници.

Велика жупанства и банстваразда својој браћи и рођацима, а у Крајине, Кнежине, мала Жупанства и Сатнице и т:д: постави своје удаљеније рођаке и најодабраније људе из народа. На тој скупштини издаду се и закони и остало што је требало за једну уређену државу да се уреди.

Тако се зна: да су велики, Жупани и Банови имали по 7 Сатника и Сатнија, који су са овима данак купили. Од скупљеног данка пола су задржавали ови велики Жупани и Банови за се и своје подручне, а пола је ишло у благајницу краљевску, или српско царску. Мали Жупани

Банови, Кнезови и Крајинари, имали су само по једног Сатника, са по једном Сатниом, с којима су народу судили и данак од овога купили. Ови су од скупљеног данка 1/4 задржавали за се и своје млађе, а 3/4 морали су слати у благајнице царске. Од тих уредби само се оволико наспомиње у Дукљанину, а писани закони и уредбе, на нашу велику жалост, несачуваше се до нас. Питање је: да ли су ти закони били писани, и како којима писменима, кад се вели, да су издати ? На ова питања одговара нам Црноризац Храбри, који тврди, да су Срби (Славени) и пре кириловсве азбуке писали, но цртама и резама, а као хришћани латинским и грчким писменима вели, писали су. (Види Калајдовића стр: 180—192 где се наводе овога Монаха Храбра, или Црноризсца речи (о писменима:)

> "Прјежде убо Словјене неимјеху књиг; но чртами и рјезами чртјеху и гатаху погани сушче. Крстивше же сја римскими и грчскими писмени нуждаху сја писати словјенску рјеч без устројења . . . И тако бјеша многа љета . .. Потом же чловјекољубец Бог . . . посла им свјатаго Константина Философа, нарицајемаго Кирила .... и сътвари им 38 писмена, ова же пославјенстјеј рјечи."

Ако им несу била писмена, у тим законима, простора српска тако звана Етрурска и Обрска, или бар у најнижу руку доцније донета и натурена у овим земљама, са разним сектама, Грузинско-ерменска, или сада тако звана глаголска, онда су она зацело латиногрчка. Свакојако дакле Срби су имали још у другој половини 7. века своје писане законе и уредбе. Будимир, или доцније од неких (држимо погрешно) звани Свјатопелек т:ј: св. дете, што је примио хришћанство, дакле имађаше још у 7. веку: и државу, и законе, и земљу и све уређено како треба и ваља.

Тако је дакле прва држава међу свима дан: славенским, а некадашњим само срп. племенима, била држава у овим нашим земљама само и чисто српска, најстарија и уређенија, а са својим срп: владаоцима, што је врло значајно. Тако знамо да су, Новгородци, Кривићи (Славени) Вес и Чуд (Фини) послали своје посланике чак иза мора Варјагима Русима са речима:

> "земља је наша велика и обиљна, али реда и поредка у њој нема, хајдете да над нама владате и кнезујете (господарите.) И три брата, Рурик, Синеус и Трувор) са млогобројном војском, одиста долазе и владају над бив. срб. а тада по Нестору словјанским племенима:

Пољанима,	Љутићима,
Вјатићима,	Тиверцима,
Радимићима,	Бјелим Хрватима,
Древљанима,	Србима,
Дулебљанима,	Дреговићима,
Бужанима,	Кривићима,

и Фињским племенима:

Мерама,	Наровима,
Муромцима,	Јамима или Емима,
Черемисима,	Весима,
Мешчеранима,	Пермцима,
Мордвом,	Југрима и
Ливом,	Печорима
Чуђју,	

разуме се мимо позива и силом и то тек год. 862, заузимају све те народе, управљају и владају истима, а као што рекосмо тек од 862.год. дакле на 187 год. после већ сасвим добро уређене Србије, под Будимиром а на 367 год. од прве државе српске Свевладове.

Али да би у будуће било међу свима побројаним племенима реда и поредка, и да се неби више та племена трла и јела међу се,— они за свагда, изрекну велику и славну реч Рус т:ј: Русија, за све и свакога, како земљу, тако и те разне и тек племенске народе; те тако постаде не само и ред и поредак, но још дође и сила, и слава, и моћ, и величина. (Вид. Кар: т: I. стр. 18. 19. 67 и т:д:) Са државним именом Рус, или Русија, сва та српска, или, ако се баш хоће, а оно нека и славенска племена, истина изгубише тричава и незнатна своја имена добивена, или од својих првих прародитеља као што су Вјатићи од Вјата, Радимићи од Радима, и т.д. или местна ка што су Пољани од поља, а Древљани од дрва; али зато у замен добише: једно обште, макар и ненародно, но (државно за свој опстанак (а тако исто и свију осталих сада славенских а некад само и чисто српских племена.) врло користно и спасавајуће име. Иначе да није било тога имена, и као резултата његовог дан: једине славне и највеће у свету Русије: ко стоји добар, да сва славенска племена, или бар православна неби била, Турци, Монголи и све што хоћете, само не дан. Славени, или прастари Срби ? Историја и политичан живот пољски почиње тек од 965 год: (а то је на 470 год. по Свевладу, а Будимиру 290 год.) или од тог доба када краљ њихов Мечислав I. те године прима християнство. Остало све што је до њега било вели и сам Ђорђе Самуил Вандке, у својој књизи: (Истор. држ: пољске,)

"Да је невероватно, као и то да је Мечислав прапраунук Пјастов"

Ми неможемо одрицати, да и дотле није било пољских малих и племенских државица, али ових видимо, на, неколпко тисући година пре Христа и у чистим (под именом Срб.) срп. племенима, које при свем том што су одиста за нека времена постојале, неможемо урачунати у праве и истините државе. О њима можемо пре рећи у место Држава: котари вечне борбе и зађевица ситних и појединих племена међу се. Ческо-моравска држава такође постаје у другој половини 9. века (и то је од уређења срп. државе под Будимиром на 200 и неколико год. доцније, а од Свевладове скоро на 400. год. доцније) када Свјатоплук ступа у сајуз са ческим војводом Буривојем, и покушава сајединити обе те земље у једну државу: но Немци и Маџари утамањују их заједно са примљеним хришћанством од славенских апостола, а родом Срба Кирила и Методија.

Но предпоставимо и да је било свуда туда држава, опет мислимо да несу постале, кад српска овде т:ј: око 494 год : по Христу или још у 5. веку, и да несу биле на таквом ступњу развитка као наша под Будимиром, а за живота његова од 675 — 680 год; Пошто је Будимир тако уредио све своје државне ствари, он пренесе престо оца свога из Десника горепоменутог на Десници реци у дан Албанији доњој, у Дупљу, или Дукљу у средини дан. Шара помињате Гостиварске нахије, која и постане столица осталих срп: владаоца у породици Дрвенаровића или Дрванића. Будимир Звонимиров син Дрвенаровић умре 680 год. а на српски престо дође син му.

3. Светолик I. Будимиров Дрванић (Дрвенаровић) III. (од 680—692)

А 14. Цар у овим земљама владао је од 680—692. год; дакле свега око 12. година. Све што се зна за овог цара српског то је: да је се крунисао и миропомазао у црв: св. Марије у Дукљи, где му је и отац погребен. Даље да су великаши са његове меке и благе дванајесто-годишње владе, у својим подручним им земљама чинили доста зла народу. Он умре 692 год, а на престо српски ступи син му:

4. Владислав I. Светоликов Дрванић (Дрвенаровић) IV. (од 692—709)

А 15. владаоц српски у овим земљама. Он је владао од 692—709 год, дакле свега 17 год: За њега се само толико зна: да је млад ступио на престо; да је био хрђава владања, а старешине тако исто да несу биле како ваља; да је био одвећ храбар; и да је војевао са Дубровчанима, који су тада хтели да се одвоје од српске царевине и да је ловећи једном сурвао се заједно са коњем са једне литице у неки амбис и тако погинуо. Како је овај његов рат са Дубровчанама изашао незна се, нити га каже Дифрез и остали који о њему говори. Прилика је да Дубровчани несу

успели у својој бунтовној и одпадничкој намери. По смрти Владислављевој год. 709 ступа на српски престо, по Дукљанину брат, а по другима син му:

5. Томислав I. Владислављев (или Светоликов син) Дрвановић. V. (од 709—722 год.)

А 16. цар српски у овим српским земљама. Владао је од год. 709—722, дакле свега 13 година. За њега се зна: да је се усаветовао хрђавим постуцима оца (или брата); да је био одвећ добар народу; и да је народ био срећан и задовољан под његовом мудром и праведном владом. Даље се зна: да је овај владар морао војевати са Аварима, које писци погрешно узимају за Маџаре, или Угре, а старешину им за Атилу. Борбе су ове биле у Панонију, или српској земљи између Дунава и Драве. Томислав је, покрај своје доброте, мудрости и благе и добре владе, био још и велика јуначина; те је (по свој прилици) прогнао ове Аваре опет за ону страну Дунава а у дан. Маџарску. Он умре 722 год. оставивши после себе више мушке деце, а на српски престо дође његов најстарији син:

6. Себислав (иљи Збислав) I. Томислављев Дрвановић VI. (од год 772—749)

А 17. цар српски у овим земљама. Владао је од 722—746 год: дакле 24 год. За владе овога цара српског лукави Грци већ почињу нападати на српске земље. Но како су они увек и од искони нападали на својим морским лађама, само на приморске вароши и градове, неимајући сила да сувим војују, а тако исто и храбрости, јер им је лакше било и безбедније, пошто би их разбили, прихватати се мора и побећи, — тако исто и сада нападну са мора на Скадар на Бојани. Са Грцима у договори напали су у исто време преко Дунава Авари. Али цар Себислав побије Грке око Скадра и растера их, па сад с војском оде противу Авара, а ови чувши како су им пријатељи и сајузници Грци прошли, већ су се одавна разпудили и сами опљенивши пређане и срп. земље, разбегли се и сакрили у својој земљи. Оволико се само зна за владу Себислава Томислављевог сина, који умре 746 год: оставивши после на престолу српском своја два сина.

7. Разбивој I. и Владимир I. Себислављев Дрвановић VII. (од 746-753).

А 18. цареви, или краљеви у овим срп. земљама. По смрти очиној браћа поделе, по прастаром српском "или сада опште славенском, обичају", тако међу се земље: да је Разбивоје владао у целом приморју од Италије па до ниже Авлоне или у обе Хрватске, дакле целом старом Илириом и приморјем српским. Брат му Владимир владао је осталим српским земљама. Разбивоје умре год. 753. владавши дакле свега 7 год:, а по смрти својој неостави насљедника, који би његов део царевине насљедио; те тако, на велику срећу српскохрватског народа, опет се непаметно подељена српска земља споји у једно цело. До ове деобе, види се да је потпуно владао у српској држави издани закон на Дукљанским пољама, а од ове деобе, види се опет да започиње старо српско зло: деоба државе и земаља српских међу синовима владаочевим, као да је то њихова својина. Према овоме, се да су наши дукљански закони имали за свој основ римске и грчке државне законе.

8. Владимир I. Себислављев Дрвановић VIII. (од год:753—773}.

А 19. цар у овим српским земљама Год: 753 почне: владати над целом српском царевином. Он је над овом владао од 753—773 дакле 20. год: и пре 7 година својим делом, свега, дакле 27 год. Још за живота братњевог он је се оженио са ћерком Аварског Хакана, те је тако с те стране био миран и обезбеђен. Умре 773. год. оставивши после своје смрти више синова и кћери, а на престо српски ступи најстарији му син.

9. Хранимир I. Владимиров Дрвановић IX. (од год: 773—782)

А 20. цар српски у овим земдама. Владао је од год: 773—782. дакле свега 9 година. Чим је ступио на престо одма се покаже врло строг према старешинама (а не народу као што кажу старе паметаристе). Ове то једва и дочекају, и подговорене Франачким, по Дукљанину Алеманским, а по Папалићу Немачким (све је то једно и сва та имена означавају Гало-немачка племена) старешинама подигну народ у Белој Хрватској, или Дољној Далмацији, те овај устане противу цара свога. Цар Хранимир крене своју војску и 752 год: на пољима Мјевљанским (ваља Пљевљанским) погине борећи се противу ових глупих и занешених за туђим користима, а на пропаст српску, бунтовника. Тек у ово доба почињу грчке паметаристе да спомињу Велике Жупане Рашке, и то Жупана Вишеслава по њиховом мишлењу независне од српске царевине, или краљевине.

Овде треба напоменути да то и тако пише Порфироћенит у свом упутству сину Роману како ће да ради; те да влада над Варварима, у којих су захтевања

"да се признају за собствене господаре одвећ безобразна."

Овај велики Жупан Рашки, са столицом својом у Рашкој на дан. Балкану и код вароши Илице, био је потомак брата, или каквог другог најближег рођака цара Будимира; јер је он велика жупанства и банства дао својој браћи да овима управљају зависећи од царева српских. Овај Вишеслав такође, можда Дрвановић, или Дрвенаровић управљао је том српском великом и одвећ знатном земљом, од 739—770 год. дакле 31 год. Пошто овако мукло и издајнички погине цар српски од својих поданика, а непријатеља србохрватске среће и народности, ступи на престо српски син му:

10. Тврдислав I. Хранимиров Дрвановић X. (од год:182—787)

А 21. цар српски у овим земљама. Он је владао од 782— 787; дакле свега 5 год: Чим цар Тврдислав ступи на престо, одма својом благошћу, разборитошћу и правичношћу уразуми заблудивше старешине Дољне Далмације, а са овима и преварени и занешени туђим сплеткама и обичним интригама преко својих великаша, народ; те се овај: поврати под обшту власт српских и собствених царева. Тако је дакле овај дивни владаоц српски успео опет заблудивше овце своје увести у ново обште среће и заједнице српске. Али на велику жалост укупног срп. народа он неје владао дуго, а још на већу беду и несрећу целе земље, неостави после смрти своје 787. год: српској царевини престолонаслједника. Свестан и зрео народ српски недадне места сплеткама и интригама својих великаша; него се сазове народна скупштина у Дукљи у Шар планини и ова над гробовима своих помрлих царева изабере за цара српског синовца пок: Тврдислава Остројила; те тако дакле ступи на престо српски.

II. Остројило или Стројило II. Владимиров Дрвановић XI. (од год: 787—791)

А 22. владаоц српски у овим земљама. Владао је од 787—791. дакле свега 4 год: Овај цар и владаоц срп: старао је се свима силама, да се одржи у земљи и царевини српској: мир и поредак, што је и учињено. Он умре 791. год: јер је и постар ступио на владу, а на српски царски престо остави по смрти својој свог сина; те тако дакле, на краљевски царски српски престо, ступи:

12. Толимир Остројилов Дрвановић XII. (од год: 791—799.)

А 23. цар српски у овим земљама ступи на престо српски 791. и владао је до 799. дакле свега 8 година. За владу овог цара српског кажу нам старе паметаристе: да је била, по народ и сву српску царевину, особито сретна и напредна и да је се: "веселила сва српска земља." Но на велику жалост целог народа и све земље српске, она неје више трајала од прилике од 8. год: По смрти овако доброг и прекрасног цара Толимира, која је се догодила око 799 год: ступи на престол српске царевине син му:

13. Предислав I. Толимиров, Дрвановић, XIII. (од 799 — 805 год.)

А 24. цар, или краљ, српски у овим земљама. Он је владао од 799—805 год. дакле свега само 6 година. Туђе сплетке и интриге, а не жестока влада овог цара србског, као што каже Дукљанин, учиниле су те се народ у Босни и Белој Хрватској подигне противу свога владаоца. Овај пође с војском да умири побуњенике и издајнике своје земље и своје сопствене среће; но ови га надбију, убију, и учинивши тако ужасно дело, као највећи зликовци, баце освећено, миропомазано и у неколико свето тело царско у реку. Ми рекосмо свето зато: што су владари у свију славенских племена били у исто време и највећи свештеници њихови све до християнства, а у овоме опет први заштитници вере и светиње. Овако грозно, гадно, дивље и нечовечно дело неје ни могло уродити добрим за српску земљу; те је Бог и казнио овакав неваљао и поган поступак којег су српски заслепљени неки великаши извршили а странци одиста смислили и створили. Толико се само зна о овом срп. владаоцу. По смрти овог српског цара ступи на престол српског царства син му

14. Крепимир I. Предислављев Дрвановић XIV. (од 805 — 830 год.)

А 25. цар српски у овим земљама. Он је владао од 805—830 год: дакле свега 25 год: Овај владар и цар српски чим чује за грозно, нечовечно и богохулно дело, које је учињено са његовим оцем, одма скупи силну војску, уђе у побуњене земље, покори их и строго накаже све непријатеље српске земље и свога оца. Од тог доба овај мудри, праведни и строги цар српски почео је мудро, мирно и срећно владати царевином српском. Но ово неје дуго трајало; јер тек сада изађу с бојом насреду Алемани, Франки, или Немци, и са по свој прилици Аварима, из које се дозна да су они и били прави узрок ове побуне противу оца овог српског цара, али сада побуну народ српски и са силним војскама обелоданивши се, кад сплетком и интригом немогоше и преко Срба учиннти што хоће, — почну непрестано ударати на српске земље у дан. Словенији, Крајини, Истрији, Норику старом и т.д: или на Белу Хрватску. Борба је се дуго и више година повлачила, али је увек цар српски и са својим дичним Србима, побеђавао ове вечне непријатеље српског народа овде и у Великој или Ђерманској Србији. Видивши ови Парсо Немци, да немогу ништа учинити, понуде свога првог војводе, који је био приближенији род њиховог цара, своју кћерку за сина Крепимировог Светозара. Овај на то пристане и тако запрети се од стране ових Немаца за неко време овај рат, ваљда да доцније још већма букне. У ово време почињу се спомињати по Дукљанину Бани Босански и старешине Требињске; но ове нетреба узети за неке одвојене и независне од српског цара владаоце. Тако исто по Порфирођениту почињу се спомињати старешине Захумске. Кад дакле напоменусмо овде оне земљице, и кад се оне у нашим историјама непрестано спомињу, онда ваља да им кажемо штогођ о њиховим просторима, који су на нашој мапи, као и све бив: административне поделе Србије бар засад најтачније и колико је се могло, обележени.

Тако:

а. Поганија или Нерента.

Звала је се у цариграђана земља између реке Цетиње, Наренте, Врбаса и планине Динарских Алпа до под Спљет. Њу зову Грци и Паганиом зато; што тада у њој живећи Срби несу одма примили християнство. Но како се ова земља нигде неспомиње у српским, бар нама познатим паметарницама, ми је и остављамо као измишљотину Порфирођенитову.

б. Захумија или Захлмија

Била је комадић земље између Неретве, Дубровника, Јадранског мора и Иван планине.

в. Травунија, Трибунија, или Требиње.

Ова је област заузимала простор између Котара, Дубровника, Јадранског мора па све до реке Пиве, Дрине и Иван планине.

г. Каналис, или Диоклеција.

Прозвана тако од развалина Диоклиције и канала ког је Диоклецијан направио. Област ова, по Грцима, простирала је се између Котора и ниже утока реке Дрина у море под Лешом, па и између Јадранског мора и Копаоника планине. Све ове области (ако су одиста и биле кад год у Србији) постајале су само по административним (управним) потребама, с тога су се њихови простори и њихова имена, како под којим владаоцем, ширили или сужавали на мање просторе, и претварале у друге области. То се види и дан дан. у Турској, у којој је Босна час до Новогпазара, час мања, Бугарска час до Ниша, а час Видина, Маћедонија, Уруменлија често долазе и до Приштине и т.д: Како се по вољи и произвољу владаоца имена дају и узимају земљама и местима видели смо на Бинч Морави, коју кнез Милош прозва Бугарска или Бугарка Морава и т.д:

д. Краљевац (Дукља — данас део негов Дукађин) а и Прехвала (или Прахвалитанија)

Простирала је се: од Дубровника до утока реке Мате у море. Даље од границе Требуније, Босне, па границом ове по реци Лабу и Врањи, где је са утоком ове у Бинчу прелазила Бинчу, од Бинче не дошав Радомиру и Ватош планини враћала је се на Рујан, или дан. Гурбетској планини на запад, захватајући Куманово, више Скопља прелази на планину Влајницу, са ове на Бабуњу до више Прилипа, а од ове прелази на Црни Дрин више Орида, а ниже Дибре, и иде нешто планином Корабом, даље речицом Гардашем до у Мат овим даље до у море Јадранско. Овај комад земље био је увек принадлежност владалачког срб: дома. Он је се више пута пружао и до Авлоне, а чешће је долазио и до Спљета горе. Да је одиста увек био као нека сопственост срп. владалачког дома тврди још и дан: назив на шкипском: Дукађин што ће рећи српски краљевац, или краљева земља. По смрти Крепимировој 830 год. ступи на престо срб: царства син му.

15. Светозар Крепимиров Дрвановић XV. (од 830 —835 год.)

А 26. цар срп: у овим земљама. Он је владао од 830—835 год. дакле свега само 5 год: Он је још за живота свога оца владао са овим неколико година и народ је сав једва чекао кад ће он почети сам владати. Овај је срп. цар био је особито поштован и уважаван од целог народа и целе царевине српске, али на жалост неје више владао од 5 год: те и умре 835. год. оставивши на царском српском престолу свога сина Радослава.

16. Радослав Светозарев Дрвановић XVI. (од 835—850 год.)

А 27. владаоц српски у овим земљама. Радослав је владао од 835—850. дакле свега 15. година. Влада овога цара била је строга, правична и мудра; те га је цео народ благосиљао и особито поштовао и волео. Он је био несрећан у сину своме Чаславу, или Честиславу, који да би се што пре докопао престола, подбоден туђинима и својим присталицама, тајно подигне буну у Белој Хрватској, или Доњој Далмацији, противу свога оца. Радослав својим добрим својствама умири овај покрет, а син му кад виде, да неможе ништа тајно да учини подигне се јавно противу свога оца. Отац му Радослав, видећи овакву и оволику поквареност свога рођеног сина, и да неби трошио крв народну, остави земљу 850 год: те из Ластве навезе се на море, оде најпре у Пуљу, а из ове у Рим у ком вели летописац, умре, оставивши по смрти својој сина Петрислава; те тако ступи на престол српског царства развратни и лакомислени.

16. Часлав, или Честислав I. Радослављев Дрвановић XVII. (од 850– 862 год.)

А 28. цар српски у овим земљама. Он је владао од 850—862 год: дакле свега 12 год. За овога се срп. цара зна: да је имао ратове са Аварима, које је предводио некакав Киш, који је и погинуо у овој битци. Даље се зна, да је он ове Аваре побеђавао и прогањаво од српских граница. и т.д. Прогнав ове Аваре од својих граница и изгнав их из своје срп. царевине после једне славно одржане победе Чеслав је био разпуштио своју војску и безбрижно пио и веселио се негде у дан. посавини босанској, ненадајући се црном колачу. Жена погинувшег Киша чувши то скупи војску, прокраде се кроз српске земље и изненада удари на онако усамљеног Часлава, ухвати га, са свитом и неким млогим рођацима, веже у кврге и баци их све у реку Саву. Тако дакле погине цар Часлав 862 год. и прими праведну награду за увреде учињене своме оцу. Од овог доба почињу као независни владати велики Жупани Рашки и Банови Белохрватски и Босански. Овоме је особити узрок био ново основана Бугарска држава, а нарочито то доба, кад се Бугари крстише, са крштењем примише старо српску књижевност и језик и почеше се сливати у народност оних српских племена, која покорише Авари, и монголо-фини Бугари, који од својих бив: господара Авара и ових, као насљедници, насљедише власт њихову. Шта су, који су, како су, и одкуда дошли Бугари у ове чисте српске земље ми смо више казали, а и сад повторавамо: да су монголско, или Хунско племе, као и Авари, Маџари, Турци, Печењези, Хазари и друга им сродна браћа. Нестор паметариста руски јасно вели:

> "Славјенску же јазику, јако же рекохом живушчују на Дунаји придоша от скит рекше, од Козар Блгаре, сједаша по Дунајеви насјелници словјеном биша. По сем иридоша Угри Бјели, насљедиша земљу словенску; си бо Угри почаша бити при Ираклији цари, иже находиша на Хоздроја царја перскаго, В си же времјана биша и Обри ходиша на Ераклија цара и мало сего пејаша; си же Обри војеваху на Словјен." и т: д:
> (вид љет: блаж: Нес: по Лавр: спис. М. 1864 ст. ...)

Ево јасног доказа шта су прастари Бугари, а не дан: срп. племе око Дунава бише покорено овим монголима. А ево узрока зашто овамо дојурише. Њих гонише Казари племе турско и војници оних Турака, од коих рођаци њихови лажни Авари, онако безобзирце умакоше амо. Ми недржимо, да и међу Аварима неје било Бугара, а ове чорде, које се врзлаху око Црног и Каспијског мора беаху само остатци аварских војника у тим аварским земљама, које су им чували земље и покорена српска племена у Белој Србији, или Бесарабији доцнијој, да се недигну противу својих господара Авара. Оне чорде, које могоше побећи од ових својих господара Аварима и побегоше, а које немогоше покорише их Козари и под овима, а и њиховим доцнијим разним насљедницима и сродницима, робоваху све дотле, докле нешто Руси, а нешто други народи, неослабише нарочито ове Козаре; те Блгари и основаше силну државу на Волги са престолницом данашњим Казаном и сада у урвинама Блгаром.

Ово им њихово волско царство покорише Монголи и напоследку Руси. Ми ћемо укратко и у неколико речи навести имена ових бугарских Хакана који у својој престолници Бугари и Казану на Волги у дан; Русији владаху. Ово чинимо осим осталога и за то: да би се потпунце уверили о монголско-турском роду Бугара сви они, који их још и данас, на поругу знања и науке, увршћују у некакве Славене. Ово, осим млогих других извора нарочито узимамо из књиге Г. К. Фукса: "Болгар и его древнос" Мос, (1859 год.)

Овде међу осталим хаканима бив. бугарским напомињемо имена ових:

> "Девете год. егире царовао је Ајдар-Хан син Туки Хана. У време овога, а 12 год. егире Блгари приме мухамеданизам од три правоверна посланика Мухамедова."

Овај Хајдар Хан владао је 56 година, а кад се узме да је Мухамед бегао из Меке у Медину 15. Јула 622 год. по нашем бројању, а 12. године Блгари да су примили Мухамеданство, онда излази: да су га примили око 634 год. или у време нашег цара Звонимира. Ми се сумњамо о овоме и држимо: да ове паметаристе подразумевају под овим именом заоставше Блгаре, који и

данас живе у сред. Азији у тако званом ханству Бугара, а не ове на Волги. Но била ствар како му драго, ми се нећемо тако дубоко у њу упуштати. Тај Хајдар умре паша 692 год. или у време смрти нашег цара Светолика Будимировог, Дрвановића. За њим ступи за владаоца зет му и онај Мухамедов проповедник

2. Хандџал Хан; за овим су ханановали: син Хандџар-Хана,
3. Мехмед-Амин, па
4. Бурак-Хан, даље
5. Сеид-Хан
6. Емир-Хан 50 год: па
7. Султан Мурат-Хан опет 50 год:
8. Селим-Хан 40. год.
9 Иљхат-Хан, у време ког је живио Џингис Хан. Даље син овога
10. Абду-Хан, 50 год. У време ханановања овог блгарског или по нашем изговору, бугарског, Хана монголскији Аксак (од којег су дан: Руси Аксакови као и Карамзини од Корамнзин и т.д) Тимур Хан разруши ово бугарство хаканство.

Синови овога последњег бугарског Хакана и то

1. Алимбег оснује Казан, и у њему џамије и школе, те се ту и настани са једним делом свог бугарског народа, а са другим делом други му син Емир-Хан одчергари на реку Свијаш, где је преко 30. година чергарио, но под влашћу монголском. Кад опет Руси покорише Монголе, или као што их млоги зову Татаре, онда узеше и бивше бугарске престолнице Казан и Бухару, или Бугару, на Волги са свим тим бугарским народом, којему, крстив га, натурише свој језик и сад га још и дан дан: порушавају или славенизирају; те тако просвећенији део народа бугарског остаде тамо где су, по милости својих праотаца Хуна и осталих, морали бити.

Нас се овај део Бугара нетиче, но онај други, који чергарише по горепоменутим местима, и који зависаху од власти аварске. око 650 год. налазимо вођу ове чорде Крбрада (или Курта курјака) који прави, по дозволењу ваљда аварског Хакана, чији беаше роб, уговор с источ: Рим: Империом. Но он у то доба непрелази амо у ове српске земље преко Дунава него се шета са својим чергама, или чадорима, по пустарама дан. јужне Русије. По смрти својој он остави 5 синова. Најстарији му син остане у донским пустарама, где се слије у велику чорду козарског турског народа; други му син прејури преко Дона и по пустарама овим још је за неко време чергарио, докле несу Казари и овај прешли, а кад пређу и тај се са својом чордом прелије у ове. Пети му син Албеко, приморан аварским Хаканом, настани се на границама лонгобарске државе, а кад ови буду још даље Аварима потиснути и он је морао са својом чордом ићи даље у Италију. Четврти син морао је се, по налогу аварском, а бегајући од ужаса печењежског, населити, са својим чадором, у дан. Маџарској. Трећи пак син Крбрадов

2. Аспарух-хан (?) бегајући, са својом чордом од страшних и ужасних Печењега, по налогу Хакана аварског, настани се у комадићу земље бело-срп: све прејуривши у ужасном страху Дњепар и Дњестар. Тај комадић, напуњен рекама, звао је се тада на српском језику угал (Ογκλον) а на тадањем бугарском и садањем турском буџак (Vid: Theoph. Chr: tom. 1. p: 547.

> "Τον Δαναπριν χαι Δανασγριν περασας, χαι τον ουκλον καταλαβων βοριοτερυς του Δανονβιου ποταμους (у Нићифора:) Ασπαρουχ" Δαναππριν ποταμου παραιωθεις περι τον Iςτρον οιχισεται τοπον προσοικησιν επιτηδειου ουκλον τη σφων καλουμενον φωνη")

Но овде ваља разумети угал не на језику тадан: тако званом бугарском, или само монголисаном у неколико поквареном српском, а сад: тако званом бугарском, већ тамошњих становника Срба. Негледајући на мали и незнатан број ове чорде бугарске, који и кад се сједини са паноским Блгарима, неје никако имала више од 15.000 до 20.000 војника дакле око неких 100 — 200.000 душа. Блгари, под својим Хаканом Аспарухом, непрестано су нападали на мирна

српска племена живећа са ове стране Дунава у дан: тако званој Бугарској. Како је ова дивља монголска чорда мучила и угњетавала та племена српска писале су чак и Ерменске паметаристе, а руски отац Историје Блажени Нестор вели, као што смо горе навели:

> "Придоша от Скит, рекше от Козар Блгаре, сједоша
> по Дувајеви и насељници Словјеном биша."

Ово је све овако трајало докле још беаху силни и знатни Авари, противу којих спремаше се ужасна западна бура. А за сво то време становања ове монголо-турске чорде блгарске, она нити је била какав народ све до 9 века, нити је стално где живела, ван чергарења по Маџарској данашњој и поменутом срп: углу а турском Буџаку, нити је се она насељавала са страну Дунава. Но као да је сама судбина хтела, да се увек мале и незнатне монголске чордице прославе више и знатније и да дуже живе од силних и огромних српских племена и општина, што баш и показује њихово дивљаштво; јер само изображенији народи могу у већим заједницама живети.

Дивљак сваки хоће да је за се, он неможе да сноси друштвеност, за њега је благо узани и тесни породички круг, који се неда да зависи ни уколико од сродног такође не само племенског, мало ширег од породично круга, него и од самог овог; а међу тим, тим самим постаје најужаснији и најчемернији и јаднији роб изображенијих народа. У животу блгарског и маџарског народа показује се као нека изванредност и управо карикатура природног тока ствари. Две ништаве чордице хуно-монголског народа одржаше се дуго и дуго, на подсмех свега света а нарочито свију окружавијући их народа, који их примише из милости и сажалења у своје земље, док напротив силне масе праве и чисте хунске, монголске и т.д. пропадаше без трага и гласа. Овима су послужиле саме околности, као и Аварима лажним, да се не само одрже него и прославе. Нарочито могло је то бити само међу вечно живећим обштинским и градским или жупанијским животом српских или и сада тако званих слав: племена. Иначе ово неби могло обстати и постојати ни у једном другом народу. Тако јадне и чемерне чордице бугарске, које суновратке и безобзирце бежаху од такође немлогобројних Печењега, као и данашњи славни Угри или Маџари, који при спомену само овога имена готови беаху скочити у највећу пропаст, — беаху овде из милости и сажалења према њиховом ништавом, џебрачком и ропском стању примљене у поданство, или боље робство лажних Авара, а својих рођака.

Но кад запад, под Карлом Великим, после 7 год борбе и војених спрема тако поби и утамани те силне и надувене Несторове Обре, или лажне Аваре: онда ови бегајући тако исто чордама како су и дошли, ступе у поданство својих бивших робова а сада већ господара Бугара. Ми знамо: да је у глави Карла Великог од вајкада вртила мисао о заузећу Дунава и по њему разпростирање немачке доцније цивилизације, а садањег културтрегерства, кој се још и данас у глави Аустрије усред мозга слободно врти на све страни, разтурујући остале мисли и идеје, као слабомоћније и тек можда стојеће од ове на 10. ступњу даљине, а нарочито сада у глави Пруске. Карл, који 4000 и неколико стотина Саксонаца за један једити дан прождре и уби, негледајући што му се ови људи предадоше на миран начин, подобно Трајану о Дакији, мислио је о Дунаву и његовим странама. Нарочито га је привлачило тада бивше богатство првих отимача лажних Авара.

Своју мисао прикривао је, а међу тим непрестано је се тајно спремао. Осим богатства он је хтео, и врло политично, да удара тако рећи клин у сред срца срп. племена; те тако да их раздвоји, а ово се неје могло учинити докле се други клин, (Авари) не изтисне са свога места. Он је видео опасност своју од Срба, који су га како у Ђермании тако и даље, са његовим племенима обкољавали. С тога је као ваљан војник и прави политик у Ђермании водио војну одбрањујућу, а на Дунаву нападајућу. Српска пак тамошња племена, као и овдашња држава српска, гледала су на Аваре као људе које ваља претрпети, да им се по паду њихову недовуче силнији. Сами Авари несу били то што су пре, што нам показују сајузи њихови са Грцима противу срп. царева, као што смо видели. Оплачкавши тако рећи цео свет, они су се разњежили и попустили од свог дивљаштва.

Но не само Срби, већ и Сакси и Баварци као Немци, а да би се одупрли Римо-Немачкој империји Карловој, видили су у овима своје сајузнике. Ми знамо да су они и звали Аваре у

помоћ. Тако чињаху и сами Баварци мислећи збацити са себе франко-римски или Империјско-римско немачки јарам, те под својим херцогом подигну се противу Карла. Они буду побеђени Херцог им погубљен и т.д. а Карло те исте год. 786 одпочне да остварује своју мисао, заузеће Дунава. Он заповеди; да се сједини Дунав са Рајном и већ је у велико прокопавао канал, по ком би, говорио је, лакше ишла трговина, а у самој ствари његова војска. 791 год. дође сам на Дунав са целим западом, па и скоро наново покореним Баварцима и Саксонцима. Рат се започне са Аварима и то такав, који је по речима његова животописача Ајнхарда, био најужаснији после 33. год. Саксог, и који је Карло водио са највећим напрезањем духа и највећим већ спремљеним војеним потребама. (Vid. Vit: Car: Cap XIII.

> "Maximum omnium, quae ab illo gesta sunt belorum, praeter Saxonicum.
> Qud et animorius quam caetera et longe majori apparatu administravit")

Војна та трајала је око 8 год, за које време не само да је нестало, Псевдо Авара, јер од ових што не погибе сједини се са Блгарима; но је и сва Панонија била опустошена тако: да у њој неостаде ни једне душе човечије! С гордошћу и надутошћу говори поменути писац:

> "У овој борби пропала је сва властела хунска (аварска) имања,
> новци и т.д. које су они одавна добијали. Нико још непамти,
> да је и једна војна тако обогатила Франке као ова са Аварима" и т.д.

Карло води из ове неописане мложине безбројних робова оба пола и свију узраста, те их преко Чивута, верних другова свију разбојника и неваљалаца, продаје чак у Шпанију Муслиманима. Он оснива Марке и. т.д. насељава Немце или своје Франке, у овима, а на туђим земљама и т.д. Од ових Марка задржавају чиста хунска имена дин: херцојство Аустрија, која је до скора дичила се именом "Хунска, Хунија" и т.д. па шта више било је и епископија под тим именима. А оснивати епископију гдегод у то време значило је толико исто за тај народ колико београдски град набијен Турцима и начичкан топовима и осталим за варош Београд у време кад Турци владаху кнежевином Србиом и кад Калемегдан са градом беше сав украшен живим на копљу срп: мученицима. Франко-Немци продају робље захваћено у земљи побијених псевдо Авара, но ово се несастоји из ових турских племена; него из српских или тако званих славенских, којима не иђаше у рачун: да се из ланца једног звера пренаша у руке другога, јачег и силнијег, који га потрже и вуче на сва светска тржишта целога и најудаљенијег света.

Ово беаху узроци што неспадаше у рачун и тадањој срп. царевини да пропадну Авари, и што и она нераспростираше своје границе на рачун ових. Шта више ми видимо да се они под својим царевима, а нарочито Хранимиром око 810. год. још боре са овим Франко-Немцима који од те године почињу још и да владају понеким неверним српским покрајинама у Штајерској, Хорутанији и т.д. а видимо их где нападају, и на српске северне, или белохрватске, земље још под Себиславом и другим српским царевима.Такође видимо их гди под владом оца Часлављевог натентавају да се син буни противу свог рођеног оца и т.д. Тако дакле опусти сва бив. Аустрија, а заподенуте распре у српској царевини ишле су у корист и Франкима, или Алеманима, новодошавшим чордама бугарским, које се почеше падом својих господара Авара силити и снажити. Ово све неје ишло у зло и Грцима, који су као њој над јајетом непрестано дреждали и гледали у српску царевину.

Особито им се недопадаху границе тадање срп. државе, које допираху до Епира, Тесалије, праве Маћедоније и скоро пола Тракије римске. У оваким приликама за Блгаре, Франке и друге, а неприликама за Србе, умире дунавско-блгарске чорде Хакан, који је се по једнима звао Челеби, а по другима и незна му се за име. Тиске, или у Мађарској дан: стањујуће, чорде Хакан Крм ?, пошто му се присајединише око 796 год: млоге громилице разбијених и бегајућих од Карла, са бојног поља, аварских војника, јако се осили, осили се па и сам пође на ону чорду дунавску.

Како је и којим начином над овом добио старешинство, и са колико проливене крви, незна се, тек се то зна да он: 802 год. постаје Хакан свију блгарских, дунавских и тиских чорда.

Овај се обрне на чемерну грчку империју, јер на српску царевину и алеманску несмедијаше. Сусталост ове и непрестано бегство војника грчких скупљених из свију народа, увећа силу Крмову, који се још под именом Аварина продаваше застрашеним народима. Крм, по свом монголском обичају, гради из мртве главе погинувшег Императора грчког Нићифора, купу и из оне пије свој кумис, или направљено пиће од млека кобиљег. Успеху блгарском доприносили су и сами Грци, јер се зна: да је прогњани Император Јустиниан II. тражио помоћи код ових да се поврати на престо и управо показао им пут, којим се и како се иде кроз Империју на Цариград. Као што су чинили ђедови блгарсва Хуни, браћа Авари, Печењези, Козари, Монголи, Татари, Турци и т.д. тако су исто и ови. Они су гонили све и сва пред собом, пљачкали и утамањивали све и сва и т.д: без да су гледали на народност, веру, језик и т.д. Тако ми видимо, као и у горе поменутих, и у блгарској војсци разних народности, а особито:

"Του Αβαρεις και πασας τας Σκλαβινια"

(т. ј. Аваре и сва српска покорена племена). По Крму постане Хакан

3. Муртага, кога побије 816 год. Импер. грч: код Шумле, те тако и у то време Блгари небеаху са ове стране Дунава настањени, а Алемани невођаху никакве бриге о Блгарима око Тисе с тога: што остављаху ове чорде до угодније прилике да их утамане; и што имађаху својих других важнијих и пречих унутрашњих и међусобних послова. Блгари охрабрени овим, већ почињу нападати и на српску државу.

Први сукоби њихови беаху са Србима у дан Малој Влашкој или Банству Српском (северијском) одакле слаху Срби жалбе Императорима Франко-Немачким противу ових остатака аварских. Кнез Борна, ког се састављена земља простираше од Јетре (Јантре) до Тимока и који је имао под собом три жупе Тимочку (од Тимока до Јантре.) Кучајску међу Тимоком, (Дунавом, Моравом и Алтом у дан. Влашкој, Кнежевини Србији), и Бодрићску (између Дунава, Тисе и Мориша) дакле имао је половину дан. кнежевнне скоро сву дан: тако звану Бугарску; Малу Влашку и већи део војводства Србије и Мађарске, — пошље по одобрењу свог великог Жупана, 818 год. своје посланике Аламанима са жалбом на Мурт-хагу блгарског.

Тако звани Лудвик Благочастиви Импер-Франкски неучини ништа оним трима срп. жупанима по престави њихових посланства, а више смо казали: да су посланици блгарски, кад је сабор био у Ахену задржани и да несу пуштени пред Императора. Бугари такође сами шаљу ономе своје људе ради граница, 824, 825, 826, 827 год: па кад се Франкини необзиру на њих они год. 828 нападају на срп: државу у том крају и на пусте бив. аварске, а сад рачунате за алемански земље; те се разпростру: од Пеште па до Тисе. Власт њихова неје се дуго ширила и задржавала у овој земљи. Они непроживе ту ни пуних 60 год: јер их Угри, или Мађари, утаманише отевши им и све те отете још Аварима од срп. племена земље и имања која су имали. Пошто се скончa Мурт-хага насљедник му Хаканства

4. Пресхан почне, ван тајних нападања као и стари му јавно нападати на срп. државу. Како му је била на путу Рашка, то разуме се по себи прво на ову и нападне. Из некадашње српске земље, а сада закриљене чордама турско-блгарским и финско или монголско-аварским, која је се протезала од реке Вида, где је био стари Видин, па до Црног мора, први корак што је учинио к српској земљи било велико Жупанство Рашко, које је су му његови предци војујући с Грцима надилазили. Под оцем му Мурт-хагом такође су нападали Блгари на Србе, али тамо оне, који зависаху пре од Авара, и видимо их под Кишом и његовом женом где долазе а до Саве на дан. међи Босне и Славоније. Но негледајући на све те нападаје на Српску државу и борбе са Србима, Бугарска тада као држава захватила је од Пеште па све Дунавом до Влашке и овом до реке Вида или до граница српске државе. Од Вида је прелазила испод Балкана, а од овог истоку до Црног мора. Бугари несу могли владати даље, а и кад год су продирали у срп: земље, они су увек уз Искар пењали се до дан: Софије или старог срп: Средца, и од ове опет прелазили преко Рашког Жупапства до равница трако-маћедонских, обрћујући се долини Марице, Јаворине, а и Нишаве (Карасу).

Овуда је и овим путем ишао Барис, тада Симеун, туда Самуило те овладао Оридом, у коме Блгари невладаше, као и српском земљом око Преспе и Орида, ни пуних 3 година дана.

Самуило је се овде настанио био, пошто је мали део српске земље најпре добио на уживање од Срба, а после даље отимао (Орид 1013) и то око 980 или 978; а Василије Булгароктон грчки Император, већ је до 1018 год. покорио био и ту тек основану блгарску царевину, у срцу Србије, или грчке Илирије и срп. државу. Управо је то блгарско оридско, а у српској земљи, тако названо, царство још 1016 год. пало. Управо ово се и неможе назвати царством и државом; но једном четом разбојника, који се у Ориду настанише, али наскоро и пропадоше.

Тако дакле Блгари све до Симеуна несу били отели ни један корак земље од срп. царевине. Извођења њихових и других неких паметариста садањих, а нарочито тако названих Славјанофила, а боље и правилније "Славјано непријатеља, и Славјано грдила" да су као тобож Блгари владали и дан: Србиом од Београда па све с десне стране Мораве, чиста је измишљотина. Ми смо раније казали: да оних срп. 7 племена, која покорише Блгари, осим једног дела Тимочана и Кучанаца, као Бодрићи и несу били овде, него су живила у дан: Аустрији и малој Влашкој, а нарочито у дан: тако званој Бугарској између реке Јантре, Црног Мора и планине Балкана. На ово нам баш указује и војна блгарска са Импер: Лудвиком који разбија Блгаре у дан Маџарској, а ови су вели на њ ударали у сајузу са српским племенима. Овде неје могло бити никаквог сајуза Блгара са Србима: јер су тадаојевали Блгари са Романима. Овде су са Блгарима, а противу Императора поменутог борила се срп: племена, која стењаху, под игом блгарским, а живљаху у дан. Банату и даље у Маџарској.

> "Vid: Prud: Tresc: epis. ap, Perth 1.1. 448: Bulgari sociati sibi Slavio et ut, festur a nostris muneribus invitati adversus Hludovicum, Germaniae regem aeriter promoventur, sep Domino pugnante vinentur."

Борба је ова била око 853 год. за време блгарског

5. Хакана Бирхана или Бориса славенски, а Михајила у хришћансту прозваног, који ово прими не по љубави к њему него по нужди, као што вели Нестор, (у издању Тимков: стр. 11 и 12

> "В љето † §,˘ t, ˘ ≈˘, §˘˘ Михаијл цар изиде с воји брегом и морем на Болгари;
> Болгаре же увидјеше, немогаша стати противу крестителa просиша и покоришасја Греком. Цар же кpести кьязи их и Болгари всја и мир сотвори с Болгари,"

а на другом месту :

> „в љето † §,˘ t,˘ o˘, §˘˘ . Поча царствовати Василији. В љето † §,˘ o˘, t,˘ §˘˘ .
> Крешчена бист всја земља Болгарскаја" вид: Опис војне: Вел кнез: Св. пр. Бол. и Гр. М. 1843 стр.121.)

Да су пак одиста српска племена, бивша у дан. малој Влашкој, жалила се Импер. Франачком и да су та, а не која друга, као и она живећа у дан: Маџарској, покорили Блгари, то нам јасно сведочи и Чертков (у својој књизи: Очер: древ: Истор: прот. Слов: М. 1851 год.)

Да пак Блгари под својим Пресханом први пут и то 840 год. нападају на српске царевине једну област тако звану Велико Жупанство Рашко, које им је било на путу при прелазску у Тракију; то имамо такође доказа. Да се држава блгарска простире само од реке Јантре до Црног мора и до Балкана са ове стране Дунава све до Симеуна, такође је ствар јасна и истинита нити је треба чиме доказивати. Ово се види и отуда: што је столица блгарских Хакана до Борхана, а од крштеног Бирхана и прозваног у овом Михајила, па до Симеуна била непрестано на Дунаву у Дортстјољу (Дристри дан. Силистрији, сама је реч старобугарска, и значи: дорт четири и јол, пут) па и столица Екзарха, или кад млоги хоће патриарха екзарх значи владика старији над 6 владика и ништа више) блгарског дарованог им Фотијем за инат римским Папама.

Кад Симеун разпростире своју власт на део Великог срп. Жупанства Рашку онда тек пренесе своју столицу у Трнав као место заклонитије од напада маџарског, грчког и других, и као место из кога би се могао згодније даље пружити у ово Жупанство, и остале срп. земље. До Симеуна дакле, не бише ни један корак земље од српске царевине узет, а што се узе и у његово време узрок беаше српска несрећа унутрашња, а не храброст и сила блгарска. Тако ми видимо под Пресханом год: 840. где овај напада на велико Жупанство Рашко, али га тадањи Велики Жупан српски Властимир побија до ноге и савршено утамањује његове чорде (Vid. Canst Parph: de Ad. Jmp. C. 32.

> "Επι δε της αρκης του αυτου Βλαδιημερου ηλτεν μετα πολεμου Πρεσιαν ο αρχιων Βουλγαριας κατατων Σερβλωυ επι τριετιαν πολεμησα ςον ηονον ουδεν ηνυσεν αλλα και λαον αυτου αλειστον παωλεσε"

Тако дакле Пресхан ништа неможе учинити једном само Великом Жупанству српском и Великом Жупану, као само чиновнику српском за време трогодишње војне. Није му боље прошао и син му Бирхан, или по материној и славенској страни Борис. Велимо по материној с тога што су Манголо-Турци и Блгари, до Християнства имали у својим харемима млого жена, које су махом биле Славенке, Гркиње, и т.д. Дуго је се он спремао тајно на рат противу Срба, дуго је крио, као и сви му предци по урођеној својој монголској навики, своје замишљаје противу великог Жупанства Рашког, па једном кад је дочекао добру прилику, по свом мишљењу, смрт Властимирову и распру његова три сина, Мунтимира, Стројимира и Гојника — насрне, са огромном војском, на Велико Жупанство Рашко. Колико је се ова борба продужавала и где је имено била, паметаристе нам несу оставиле ништа назначено, али је свакојако била у дан: Бугарској око извора Вида или средњег Искра. Само се ово зна по Порфирођениту: да је монголско-блгарска војска била сва потучена; да је заробљено 12 блгарских везира, паша, или како су их тада звали Бугари Бија (дан: турски бег, беј, бегова, кнежева) неколико војених машина, па и сам син Бирханов. Властимир (Const; Porph. Ad. Jm. c 32.

> "Και πολεμησαι εις τοσουτον αυτου εποιησαν οι Ξερβλοι ωστε και του νιον αυτου Βλαδιημερον εκρατησαν δεσμιον μετα και βολιαδων δωδεκα μεγαλων"

Лакомислени синови Мунтимир, Гојник и Стројимир, чим им понуди Бирхан мир и одкуп заробљенике, они у место да га гоне и да му оду у његову Дорстјолу, или дан. Силистрију, пристају на понуђене услове и враћајући заробљенике још ове и Бирхана обдарују по свом српском (славенском обичају) поклонима. Тако Стефан и Бран синови Мутимирови, поклањају му: два сокола (φαλκωνια) два ловачка пса и два роба, и изпраћају га до Рашке, или дан: Илиџе на Балкану. Зна се да је још отац Мунтимиров и других, а ђед Бранов и Стефанов, још за време оне трогодишње борбе са Блгарима под Пресханом, пренео своју столицу из Рашке на Балкану или дан: Илиџе, у Рашку иза дан: Скопља западу 4 часа Рашку западу од Скопља. Ово је нарочито учинио због тих непрестаних ратова са Блгарима. Ето тако су дакле унуци његови допратили Бирхана до Рашке на Балкану, као и ако не крајњег града њиховог Жупанства, а оно као најближег блгарској граници.

Наше и туђе нове паметаристе, а нарочито Г. Крстић и остали у својој паметарници срп. народа примљеној за средње школе, тврде, као да су очевидци били Рашке: да је она ни тамо ни амо, ни лево, ни десно; но баш на сред дан Новог Пазара!!?? О оваквим паметаристима, који ни превод Исидорових Византиских споменика срп. народа нехтедоше проучити, где би видели Рашку у старој Дарданији и где је Грци (а и он) налазе око дан Разлога ниже Ћунстендила, ми нећемо ништа ни да зборимо јер не стоју тога, не стоју ни два умочаја пера у мастило, а камо ли хартије, труда и штампе. Помињући њихова имена ми би их остављали само да дуже живе у потомству и то докле траје ових наших листина. Борхану, ово је правилније од Бирхана мало буде поражаја од велике жупе Рашке, него пређе преко Дунава те нападне у дан Срему и Славонији на покрајину срп. царсва тако звану Белу Хрватску, па и овде такође добије што је

тражио. На ово га је повукла његова манголо-блгарска грабљивост и нападаји Алемана на те покрајине српског царства.

Бирхан, или у крштењу Михајил, био је целе своје владе, како у борбама, тако исто и у преливању Монголо-Блгара у Славенству врло несретан. У његово време он биваше скоро свуда и на сваком месту разбијан; у његово време беаше помор и т.д., а они који се крстише бунише се противу правца примљеног са крштењем, т:ј: противу насилно натураваног им, са хришћанством, језика српског за њих са свим неразумљивог и новог и т.д. Тако видимо: да се 10 жупа подижу противу Бархана, негледајући што и он већ прима Славенство са хришћанством и што се овај већ и прелива са немлогобројном својом манголско-татарском чордом у ово. Ових 10 жупа и несу ништа друго: до последња борба српског елемента поплављеног манголштином, која хоће са крштењем и срп. језиком да се изравна са овим. (Vid: Hiu: Rem: Ber:

> "Quod – baptisma poceraecsus moleste concitaverunt populum adversus eum. Quodquod igitur fuerunt intra decem comitatus (Zupas) adunaverunt se circa pulatiumtiu ejus)"

За њим дође после првог му сина, други на владу

5. Симеун, који је најзнатнији и најсветлија личност у блгарској или од християнства у бугаро-српском народу - а бугар. држави. Он нагна све Блгаре да приме са християнством старо-српски језик, те тако оно мало оставших Блгара морало је се слити у народност српску, а ко баш хоће и славенску. Сви незадовољници са овим сливањем из монголске у Српску народност, оставе Симеуна и пређу у Маџарској својој браћи Маџарима, који у Панонији народност блгарску државе блгарске слију у своју и претворе их у Мађаре т:ј: предену им само име маџарско, а језик и остала народност и била је једна и иста од искони. Симеун покори и уништи сво велико Жупанство Рашко и то сплеткама, интригама и најгаднијим преварама, које су у свију монголских племена дубоко усађена у душу и срце, Па и у само ово време још Блгари непрелише се у Славене, јер Симеунови везири, или већ послављенење војводе: Ичтуглији, Имник, Алагабатура и други још сачуваше своја монголско турска имена и у християнству. Пошто му војске прегазе велико жупанство Рашко дођу до граница Црвене Хрватске, које Црни Дрин од Рашке дели и ту буду до ноге побијене а од Србохрвата, разтеране и натраг поврађене. (Vid:Const Por: De.Adm. Jmp. c. 32.

"Κα εσφαγησαν παντες εκετσε παρα των Χωρβατων)"

Ето, докле су се протезала завојења блгарска у српској земљи. Шта ће сад да нам на ово рекну наша

> "браћа Блгари-те, у којих главама Блгариа-та се фрлат от
> Адранско-то сичко тука до Черно-то морето бре" ?

Шта ће да рекну Словјанофили, покровитељи и заштитници Болгарскаго народа, као и наше назови паметаристе и учени тако звани људи ? Ми се морамо од ових завлачити у мишије рупе, ми морамо пропасти, нас ће ваљда за ово и под суд ставити наша учена браћа, наши православни Срби, а нарочито наши научењаци и научена друштво са свима својим...

Што се пак тиче осталих завојевања блгарских у српским земљама, она се и немогу узети за њихова, но српских племена, која челноваху ту. По смрти Симеуновој и Петровој већ Блгара, оне татарско-турске чорде сасвим нестаде, они исчезоше са лица ове праве и јединствене срп. земље.

Овоме имамо благодарити које Маџарима, Печењезима и другим, а нарочито Светославу руском владару, који покорив Блгарску са својом војском изтребљаваше у њој монголску расу. Тако исто и Грцима и осталим другим народима. Пошто овај велики и знатни за сво славенство владар руски разби, Казаре и узе им столицу Саркел или Белу вежу по руски, у којој битци погибе и сам Хакан овог силног народа, он се онда обрну на Блгарску, коју покоривши становаше у истој преко 5 год. (Вид. Кар. Ис. Р. т. I. см 106 — 118.)

Да би, по свој прилици, истребио оно што срађаше Блгаре са његовим најужасним непријатељима Козарима т:ј: да би очистио српска племена од монголске расе заповедио је, по речима Лава ђакона (V1. 102 и т.д.) да се у Филипопољу набије живих на коље преко 20.000 Блгара. Варварство зајиста ужасно и готово сваку веру не заслужујуће, но кад се узме у обзир то, што је, по речима Теофилахта Ката, Прис римска војвода око 594 год. заповедао: да се све непослушне војене старешине ударе на коље, а млађији од ових опет другчије казне, онда излази, као да је Светислав руски ову цивилизацију од Грка примио.

Но неје само оволико претрпела тужна и чемерна раса монголска тако звани наши Блгари, који се и сами увек одликоваху неописаним зверством и дивљашством, докле више крви монголске имаху у својим жилама; но су они страдали још и од Грка. Ово страдање јадног и жалостног народа потпуно карактерише варварство и зверство Грко-римљана, којима се тако рећи цео свет клањаше, као првим изображеним и образованим народима. Довољан је само овај један пример тог зверства и варварства учињеног 975 год. од њихова Импер Василија, па да се више о њима и не говори:

> "Си цар Василије многи и бесмислени пљенови створи Блгаром и разбоји љути.
> Ибо разбив Самоила царје е ˘. ї ˘. (15.000) тисућа Блгар осљепи. На всјеко сто јединовом остављеја с једњем оком, и отсла их к Самоилу. Видјев же их он от јади умрјет."

(Вид. о прев. Ман: Лет: и тд. Мос. 1842 стр. 114.} Кад се број 35.000 војника одбије од 200.000 бив;: бугарског народа, више га и не остаје. Ето куд су стари Блгари.

Маџари у српским (Славенским) земљама.

О Маџарима, Венгрима или Угрима, као што се још и таки зову, ми смо казали још раније као и о њиховим азијским седиштама. Из првобитних својих седишта, протерани, као што смо казали, пројурили су Уралску планину и настанили се у земљи која је се звала Лебедиом, и која је била у дан. Русији а на пустарама прекодонским. Константин Порфирођенит не само да их налази у овој Лебедији, него јој и тумачи то име од бившег неког војводе маџарског, који се зваше Лебед или Лабуд (De Adm. Jmper. c. 38.

> "απο της του πρωτου Βωεβοδου αυτων ε πωνυμιας οστις Βοεβοδος το μεν της κλησεως ονομα Λεβεδιας προσαγορεύετο το δε της αξιας ως και οι λοιποι ματ αυτον Βοεβοδος εκαλειτο... ...αρκοντα δε εις αυτους ει τε ιδιον ειτε αλλοτριον ποτε ουκ εκτησαντο αλλ' υπηρκον ευ αντοις Βοεβοδοι τινες ων πρωτος Βοεβοδος ην ο προρρηθεις Λεβεδιας)"

Млоги су се мучили око тога: од куда Маџарима званије Војводе слав: и име му Лебед или Лабуд? па како је ко знао тако је и тумачио, а сви су заборавили: да је то била земља српска и да је за време маџарска досељења у ове још било Срба; па Маџари као савршени дивљаци и чергашки народ, неимајући појма ниочему, а најмање друштвеним и државним склоповима, примили као и доцније у Маџарској сва имена од стањујућих ту срп. племена, име свом старешини и назвали га српском речју Војводом. Да неје ово, онда како би могао руски кнез Светослав онако олако отимати од Печењега и Козара онолике земље, кад се зна да су чорде њихње биле неизброиме ? Да су Маџари говорили још у 13. веку т:ј: око 1253 год: по Христу чистим данашњим башкирским језиком, којим још и сада говоре, и да несу никад били нити ће кадгод бити Славени јасно нам сведочи Францинскански калуђер Руисбрек, којег је краљ маџарски Бела IV. те године слао на Волгу да тражи остатке Маџара и он их је нашао у лицама Башкираца (Види Ендлин: Monumenta Arpadiana 1849. Sang: стр. 252).

Говорити дакле о њима, као о Славенима, што неки хоће, било би и смешно и глупо. По овом су они још у половини деветог века, чергарили, као независни у неколико од Казарских хакана, који тада владаху и том и осталом млогом земљом. Њихова чорда била је тако мала и

незнатна: да су је Козари називали савар т:ј: безопасни, слаби, ништожни, јадни, чемерни што ми кажемо. Имајући такав поглед на ту чорду, која је непрестано, са својим чергама натовареним на таљиге и самарице, чергарила, Козари су их више из сажалења спрам њихове мањине и плашљивости, трпели и необтерећавали их својим тешким налозима. У ову Казарску земљу они су дошли бегајући од увек им претерано страшних и силних Печењега, којих су се бојали као живе ватре. Доста је било славном предку данашњег Маџара, рећи "Печењег" и он би сломио врат бегајући од јединог само тог имена, као бегајући Наполеона I. војници од "козак". Из овога се види, да су они у Азији овој чорди монголској робовали и од ње љуто гоњени били.

Око 855.год: Срби св.Апостоли тако звани славенски Константин и Методије, послани цариградским императором Козарама, у којих се препираху Евреји, мухамеданци и остали натурујући сваки своју веру, да Козаре обрну у хришћанство, на свом путу из Корсуна на Азовском мору, сретну чорде маџарске и Маџаре, који су по речима ових светаца:

"Завијали и урликали као дивљи вуци и хтели
да убију светог, но нису га ни додирнули."

У ово неколико речица лако се поња бив: животињски ступањ укупног стада и изображења маџарског у то доба. Око 840 год. појаве се Печењези на границама козарским. Печењези утврђавали су све стране својих граница, ван оних које лежаху спрам чергарећих Савара (Савар, безопасан, ништавилан, вајан,) или безопасних и ништавих Маџара. Страх од Печењега буде узрок да се они сајузе са Узима (уз свој) такође турским племеном и тако заједничким силама око 883 год. разбију насртаје једне мале разбијене и бегајуће чорде печењежке. Један мали део ових посљедњих бегајући од победиоца прејури преко Волге, .. Маџари чим чују само за њихово име . . . разпрште се на све стране божијег света! и тако постану још мањи, ништавији и вајнији. Тако престрављени од Печењега, и негледајући ни на то што су се све чорде њихове, а по заповести Козарског Хакана, биле подвргле под власт Алмусе, која је и његовом потомству припадала, и бегајући безобзирце, један им део оде чак у Парсију, а други прође мимо Кијева, и у страху своме нађе чак дан. Молдавију; и тек се на Пруту и Серету зауставе и мало дахну од ужасног страха и ужаса.

Не само тада и у то доба, него, по причању Константина Порфирођенита, Маџари су се и онда бојали Печењега... кад је од њих трептала сва западна Европа! толики им је страх био. А да сами ти Печењези несу били бог зна како силни и огромни, баш кад су били у највећем јеку своје укупне снаге и силе, види се одтуда: што руски кнез Светослав, негледајући на њихову уображену Маџарима силу и славу, пролази кроз њихову земљу, напада на Блгарску државу и покорава је, и што их оставља на границама своје земље и државе небојећи их се ни најмање, а сам иде са свом својом силом из своје земље па и преко њихове чак у тадању Блгарску овамо преко Дунава.

Да су пак Печењези били силни и велики, не само да неби се смео маћи Светислав из Кијева, него би се још старао, да их најпре одбије од својих граница. Ништавилост печењешска из наведеног довољно се види, а ништавилост маџарска још се и отуда види: што се у овој својој новој земљи, по својој сопственој огромној молби и преклињању управљеном, на ту живеће српско племе, настањују, као сасвим мали и незнатни, и што овом племену не само ништа не чине, него и несу могли учинити.

Тиверцима пак, међу које се по својој сопственој молби настанише, они су били добро дошли и потребни због резширавања блгарске Симеоновске државе. Несу дуго они седели на миру подговорени својим добротворима Тиверцима, а позвани Импер: Лавом мудрим око 888. год. ударе на Симеона, разбију га, обседну му престолницу, поробе и опљачкају блгарску државу; па се врате опет својим добротворима и благодетељима Тиверцима.

Блгари су (као обична чорда од обичне монголске чорде) тако пострадали од Маџара да је сам Лав писао:

"Турци (Маџари) су ми послани одозго (Богом) и сам промисао
божији њих је наоружао за спасење Империје."

Но ученик апостола славенских Симеун, неје очајавао за претрпљену несрећу, већ је одма поручио Печењезима да дођу, знајући какви одношаји постоје међу овим монголима, јер је и сам од лозе им био са својим Блгарима или Бихарима (бих беји гјар народ т.ј. слободан народ); те тако ударе заједно и оставшу чељад маџарску поробе и имања им оплачкају. У то доба Маџари су били позвани (892) Арнулфом краљем немачким противу Моравацa. Сам је Симеун, ученик апостолски, пропустио ове кроз своју земљу у дан. Банату и т.д. и по одласку њиховом позвао Печењеге, који им поробише безаштитну чељад. Тако Симеун врати Маџарима жао за срамоту, не само пљачкањем и осталим, као ови њему, него готово коначним истребљењем. По повратку своме у Ателкузу (међуречје) тиверско, Маџари упрепашћени несрећом, а престрављени самим голим именом Печењега, скупив оно мало разнуђене чељади, нагну бегати.

Другог им пута неје било, но на сјевер, те тако опет прођоше мимо Кијева "гороју" као што вели блажени Нестор. Њих опет вођаше стари Алмуса и син му Арпад, првоме помагаше свети дух прича Бележник краља Беле и по савету Руса

"Consilio et auxilio Ruthenorum Galiciae sunt egressi in terram Panoniae"

или Карпатских Хрвата, дођу у дан: Маџарску; и ту се, које на опустелим земљама, а које опет мирним и обштинским животом живећих срп: племена, населе. Маџари тако населе се мирним путем у дан. Маџарској, а тадањој искључној земљи само срп. племена. Она љубав карпатских Хрвата (дан: Пољака у аустр. Пољској и Галицији) према њима о којој још спомиње и Константин Порфирођенит, састоји се баш у самом овом мирном засељењу дан: Маџарске.

Становници тадање Панонијe живљаху као и у новооснованој моравској држави, која потраја само неколико десетина година; и у римско-немачкој, својим обштинским животом. Мали градови и обштине зависаху, као и свуда међу бив. српским а у то време већ славенским племенима, од већих, ови још од већих и т. д. Борбе и сукоби обично су бивали око отрзања мањих жупа и градова од већих, или око задржавања и отрзања подигнутих општина и градова од оних из којих постадоше (метрополија) и т.д.

Лукаво монголо-финско племе маџарско, које се овим именом незваше чак до 13. века и које презираше, јер означаваше подсмеј (магарац) а које тамошњи Блгари зваху такође подругујући им се именом "Унгвари" — потпуно је поњало свој положај. Оно не само да се неје мешало у жупе и градове тада живећих у дан: Маџарској, а ондашњој Панонији, српских племена, која их из сажалења према њиховом чергарском и џебрачком животу (као ми спрам сад Цигана) примише у своју средину, — него Маџари несу у овима ни живили, чергарећи по незаузетим пољама и пустарама. Они остављаху градове, села, жупе и т.д. овима, да у њима благују, а сами се свитаху и чергараху по пустарама и пољама, сакривени од непогоде својим чергама. Политичност тадања ове мале чордице, која брojаше само 7 пуковији и 108 племенских старешина после присаједињења Секлела, била је она иста, која и сада у скитајућих се наших Гурбета. Дакле свега могаше, са овима, имати до 28.000 војника или 200. до 300.000 душа. Цакулати, или дан. тако звани Секлери, били су остатак Хунских чорда, који је се крио по гудурама и провалиама Трансивалским .Vid, Sin. Kezy у Endlin: mon: Arpad. 1. c.

"100 timentes occidentis nationes usque Arpadi permanserunt u in
Rutheniae finibus occurerunt (Hunis) isti Zaculi. . . Hunorum residui"

Негледајући на њихово хришћанство, и то право православље све до кад је последњи изданак и васпитаник Јежавана Ракоције, борио се за ово противу Уније и на њихова кирилска писмена до 13. века — они су се баш од хришћана, као остатци некадашњих грозних Хуна, крили по гудурама и неприступним провалиама. Наскоро Маџарима присаједини се једна чорда њихових рођака тако званих Кобора, који су бегали од силе и варварства печењежског. Овим се Маџари још више осиле и постану још снажнији. Хришћанство блгарско послужи им на корист; јер они скоро половину Симеонове државе без капи крви заузму. Особито области блгарске државе, у некадашњој панонској Аварији, мирним путем и договором признаду врховну власт

над собом маџарску. Не само ове, него и сви Блгари, који са хришћанством нехтедоше се пославенити, (или боље посрбити) бегаху Маџарима, као рођеној браћи својој.

Тако са хаканом **Менумуратом** (Мену Мурт-хага) који влађаше простором захватајући Дебрецин, Велики Варад, Силагошом и т.д. као и са силним и надувеним такође тада блгарским Хаканом Салханом, (Салганом) они закључе мирне договоре и одузму им постепено све земље. Овима је истина и Симеун долазио у помоћ, но им неје могао ништа помоћи по томе, што су се поданици првога сами покорили Маџарима без његове воље. Један пак од војника маџарских по имену Тухут убије у двобоју старешину Трансилванску Гелоја и народ му се добровољно подчини. Овога потомство владало је над овом земљом срп: племена све до 1003 год. мирно и спокојно и као независни владари, од маџарских краљева. Тако су се Маџари разишли по свој пустари дан: Маџарске, благодарећи карпатским Хрватима, који их преведоше преко Карпата, населише из милости и сажалења, према тадањем њиховом чергашком и гурбетском стању у собственој земљи и учинише им толика добра, по свом тадањем мишљењу, само да спрече ширење моравске државе на рачун њихових земаља. Они се у овоме љуто преварише, јер видимо на скоро, по паду Моравске државе, да и сами доброчинци и благодјеји маџарски постају ништа друго, до робље њихово, на рачун којих, као и осталих ту живећих слав. племена, Маџари се распрострeше и разширише у својој народности.

Тек што је свет праве истине и науке божије био синуо међу Моравцима, која се просветише овом светом и правом истином науком Христовом помоћу два брата, два Србина, апостола славен: Кирила и Методија; тек што Моравци подигоше цркве и храмове истином и правом искупитељу света; тек што Славени моравски, (а дотле Срби) чуше на свом рођеном старом српском језику праву истину науку божију; тек што им сијну зора лепше и боље будућности, правог познања Бога и ближњега праве љубави и братства; и тек је се можда лице светитељево почело посмицати: злобни и најзавидљивији Немци, вечни душмани и злотвори славенства, (и српства) почеше гонити праву науку, истини свет, и праву љубав к богу и ближњему. Они још за живота светог апостола и мученика славенског правише, по свом урођеном начину и обичају сплетке и интриге, па кад и тим ништа неучинише, онда јавно навалише, са свом својом силом и моћу на веру православну Мораваца, са овом и на народност њихову славенску. Оно што небеше још крштено, ваљало му је или крстити се па се слити у Немца и роба овога, или, као идолополконик, опет у борби са христијанством немачким пропасти и изчезнути с лица земље.

Ми смо још раније казали: да је крстити се од немачких, вечно неситих свега и свачега, попова, значило не само постати робљем немачким, него слити се у Немце. Код њих и неје било христијанства, него су и они са именом овим, као Чивути са подлошћу, лажом и каишарлуком, богатили се народно, материјално и свакојако. Наше речи нека потврди један паметарист братског нам народа Пољског, који је у својој занешености за вером тако исто славан и далеко чувен, као и наш Мухамеданац Бошњак.

Ево речи славног и неумрлог Лелевеља који као римокатолик, вели:

> "Обраћајући се у хришћанство идолопоклоник сазнао је за једног Бога и искупитеља, а већ обраћени у овом сазнавао је за једног Ћесара и да је примљен у лоно цркве и империје. Друго ништа више и ни очему незнађаше ни духовенство ни обраћена, којем је се у свом другом или трећем покољену, већ силна мисао увртила у главу: јединство цркве, а са овом лепила му срце Императорској власти, а та је власт значила господство Немаца".

У оваком јадном и и чемерном стању наше драге и рођене браће Мораваца Маџари били су, као и једини људи, који им могаше, а на њихову сопствену пропаст, залечити вечне ране. Борба је била међу самим Моравцима немачког и славенског хришћанства. Последњи се, као и још оставши идолопоклоници, приљубише Маџарима, а први Немцима; те се одпоче она ужасна борба, која застраши цео запад. Још 901. год: доносаше Папи епископ Салцбуржски, како је:

> "ушао ђаво у срца Мораваца.... Ови су почели већ и мрзити и презирати

хришћанство. Ови су се сајузили са Маџарима, обријали себи главу" и т.д.,

а обријати главу значило је у то доба то исто што данас у нас потурчити се. Негледајући на све ово, глупе и неразвијене Папе повађаху се за јежованским немачким свештенством, одлучаваху од цркве и оно мало хришћанства, које остајаше још верно овоме а које се још служаше славенским или старосрпским својим језиком. Глупост и себичност скоро изађе на нос западној цркви, јер Моравци, под именом Маџара и у сајузу са овима: учинише то: да пред њиховим самртним издисајима захори се по свом западу и у свима његовим црквама, а у сваким молитвама једна општа молитва:

"A furore Ungarorum libera nos Deos".
т ј: Избави нас Господе Боже од беснила Маџарског.

Беснило не ових: него утамањених и на гробу своје пропасти тужне и чемерне браће Мораваца, учини да сва Европа трепеташе од страха и ужаса њихова, кога сирота незнодијаше, од кога је него га приписиваше Маџарима. Од l00 до 200.000 тисућа Маџара, као и од нешто мало мање Блгара, није се могао толико страшити и плашити запад и исток, који је могао те вајне војнике губеташке чордице прождерати у један душак, па да и неосети. Несу ту били Маџари и Блгари, са остатцима Авара, који сви скупа никад и небијаху млогобројни, и који никад и непрелазаху сви скупа број већи од 200.000 душа; но су ту била стара српска, а тада славенска племена, којима иђаше у корист: да овим дивљацима надева и навлачи страшна имена Хуна, Авара и некаквих тисућу чуда, а у ствари и ови Хуни и Авари беаху само наличина на славенским телама, помоћу које, и под именом које, гажаху и сатираху своје вечне упропастиоце Немце, заједно са њиховим вечно лажним хришћанством. Узмите н. пр: данас шта чине непуна два милиуна, опет рекосмо само два непуна милиуна, чистих Маџара? Од ове две гомилице Аустрија прави ужасног баука слав: племенима, која су под њом, па чак и изван њених граница, која броје преко 20.000.000 душа у Аустрији под млогим ситним и незнатним, а од старине већ укорењеним ништавним и злеудиним помесним и праотаца а не народним, именом, српским именом ? Оно што су пре чинила славенска племена противу немачких јежована, сад аустр: Немци чине противу тих истих племена то исто. У Аустрији мора свако бити или Немац или Маџар, друге народности нема; то је све, а тако је и од искони било у културтрегерској држави које је задатак:

„Austriae est imperare orbi universo"
т: ј: Аустрије је определење да влада целим светом !!

А ово она свесрдно још и дан: дани и при свом очигледном издисају, па и после толиких губитака, уписује на своје стегове.

Ето, у оваквим неприликама налазише се српска царевина после смрти несрећног Часлава, који беше недостојан свога славног и великог оца. Банови велики и мали, Жупани велики и мали, Кнезови, и Крајинари велики и мали и т.д: сви су тежили да се направе у својим датим им на управу земљама независним а нико се о обштој држави српској, о јединству њеном, није старао и бринуо. Велико Жупанство Рашко морало је и претрпети највише беде и невоље; јер лежаше међу две ватре, међу државом цариградском и блгарском. Преко њега морадијаху пролазити и једних и других војске. Оно беше као клин ударен међу ове две земље, преко источних крајева његових мораше и руска војска Светислављева пролазити. С тога ми видимо да велики Жупани ове српске земље живе у место у Рашкој или дан: Илиџи на Балкану, у Десници у дан: тако званој доњној Албанији. Ми већ видимо, да Властимир Просегојев син ратује са Бугарима, његова деца Мутимир, Стројимир и Гојник такође, а ових деца већ се боре по својој и својих предака вечној глупости и неразвијености међу се за рачун и корист других, а они мишљаху за столицу великог Жупанства, које претрчаваху непрестано војске цариградске, руске, бугарске и других.

Даље видимо: да унуци Симеунови за неко време јуре чак и у Орид и ниже од овог; те и тамо оснивају своје столице у српској земљи. Ово је дакле све као следство смрти Часлављеве и несложних великаша, који се јагмиаху: ко ће пре доћи до круне царске, а у ствари доцније тешког туђег ланца и сужног робства. Ми нећемо напомињати даља и друга имена великих Жупана Рашских јер непишемо паметарницу српску, но саме кратке црте ове, колико је нуждно за нашу мапу. Ово је управо само одломак конспекта наше паметарњице, а не ње саме. Ко хоће да зна о њима нека јежованску паметарницу Српску, која се предаје још и дан: данашњи у нашим српским школама!? проучи, па ће видети ужасне подлости, којима се иде на уништење срп: народа и народности. Видеће се: како се само један административни део срп: државе тако звано Велико Жупанство Рашко (па још и то наопачке и у границама наружијим и којему и неприпадаху само да се смањи и утамани народност српска.) узима за целу државу српску и овај насилу божију натура са својим наужнијим и мањим границама, у место целе земље.

У Босни такође по смрти Часлављеве појаве се господа, која под именом Банова, шћаху да буду сретни и независни, а у ствари, која даваше маха непријатељима српског народа, да се на рачун његов разшире и осиле. У Белој Хрватској, или доњој Далмацији, било је још горе и црње. Грцима неје тешко било у оваквим смутњама и нередима, на својим вечно крстарећим по свима морама разбојничким лађама да би што заграбили са копна за њих туђина било крађом било отимицом и разбоиништвом отети један део ове српске покрајине од Срба и у њему настанити своје великаше. К овој несрећи још је се придружила и сила Алеманска особито од времена великог Карла. Овај подврже покорене српске земље суседном новооснованом ерцогству, или Марци или војеној насеобини тако званој Фрулској, у којој становаше војвода Алемански, Народ је у посавској и приморској хрватској имао права да сам себи намешта старешине, који завишаху од Алемана.

Један од оваквих поглавара по имену Људевит, пошто му жалбе његове и народне небуду услишане код царског немачког двора на нечовечна поступања са народом од стране оног Фрулског војводе, дигне се противу Аламана. У приморској Хрватској владаше улизица алеманска Борна, који на сабору ахенском помагаше војводу алеманског и са овим војеваше противу свог собственог народа и противу Људевита. Он обрну и данашње Крајинце на своју алеманску страну па и таста људевитовог Драгомужа. Овај издајник свога зета и народа 821. год. погине у боју, Борна умре, а Аламани победивши Људевита покоре наново те земље српске. Људевит побегне у Босну, а Франки обе те земље покоривши даду неком Ладиславу у управу, над којим је господарио алемански војвода Коцелин насљедник оног Кодолака, против ког се прво диже та српска покрајина. Беснођа и тиранство Коцелиново неје се могло сносити; те се дигне противу њега само Порин, који оправи папи просбу, да утиша Франке, што овај и учини. У то време оснује се и банство Личко-Крбавско, а општине приморске ослободе се од власти грчког Императора Михајила Балбе (828. год:) те се почну саме собом управљати.

По смрти Пориновој владао је у доњој Далмацији кнез Мојислав, који је понављао неке старе уговоре са Мљечићима. Иза њега владао је Трпимир па Здјеслав ког 879. год. убије Бранимир, те сам седне на кнежевски престо. Иза овога владали су остали кнезови, које нећемо овде спомињати, као ни жупане Рашке, и банове Босанске и т.д. Ми и несмо позвани, да описујемо и у кратко преставњамо разне владајуће, а разбојничке породице, у разним деловима разкомадане земље српске. Само ћемо ово напоменути: да по смрти Часлављевој 862. год. великаши срп. као велики и мали Жупани и Банови, Кнезови, Крајинари, и т.д. сваки у свом делу земље, којим који од њих управљаше, начинише је независнима и тако разделише и утаманише српску земљу и царевину за неко време. Ово разбојништво, овај највећи грех и највеће зло, веће од свију зала и грехова, јер се њим неубија поједина душа и породица, но цео народ и земља, — неје могло остати ненаказано.

Тако буду ови разбојници и одпадници српске земле и државе, који гледаху на народ као на старе и извештале дреје, које цепаху, раздираху и разтрзаху на онолико делова, колико беаше могуће постићи себичних и гадних намера, као и лакомислен ветрењаст народ, — казњени тиме: што вечна правда напусти бесне и љуте Сарацине, а иза ових Грке, који покорише сву земљу српску заједно са њеним разбојничким великашима и злотворима укупног народа српског. Цела земља постаде само сужањ и чемеран роб лукавих, нечовечних и вечно вребајућих своје користи

лењих и нерадних и разбојничких Грка. Само једно једино Требиње и његова област мала и незнатна, са уским језичком српске земље до старе Дукле и Прехвале под Шаром, коју разбојнички великаши ваљда због сујеверија несмеђаху оскрнити и утаманити, остаде верна старом реду и поредку, а са оним и независна.

Од овог доба постаде Требињска област, која се праведно дичаше својим патриотством свој српској земљи и царевини тога доба. Само се једином Требињу има благодарити што непропаде цео народ српски и што се можда и неутамани. Овоме још и дан данашњи благодари свестан народ српски и синова Обилића. Тако дакле, или Требињци позваше из Рима Петрислава сина цара Радосављевог, или сам одтуда дође да заштити своје право и корист целе земље српске и народа српског, од злотвора и сопствених убилаца, — за сада се незна. А највerније ће бити: да је он ту и био у Требињу, а не да је дошао из Рима, као што хоћу римокатоличке паметаристе. Само се зна ово: да благодарност Требињцима остаје и у једном и другом случају, т.ј. било да су га позвали, па позватог примили и подпомогли, било да су га они ту у својој средини сачували и одржали, што је верније. Тако дакле ступа на престо српског царства, а не и целе земље српске

18. Петрислав I. Радосављев Дрвановић. XVIII. (од (864—879 год.)

А 29. цар српски у овим земљама, који је владао од прилике од 864 — 879 год. свега дакле 15 год. Ми смо раније казали: да је цар Часлов Радосављев Дрвенаровић XVII, а 28. владаоц српски у овим земљама око 850 год. прогнао оца свога цара Радослава Светозаревог Дрвановића XVI. а 27. владаоци срп. у овим земљама. Казали смо, да је цар Радослав отишао из српске земље у Рим, ту родио сина Петрислава, умро и т.д. Овај дакле Петрислав и долази у ове српске земље, оснива младу лозу Дрвенаровића, на српском престолу. Шта је и колико је овај владар срп: учинио за српски народ и земље незна се; но може се изводити ово: да је он мирно владао у овом малом пределу српском, да неје смео и могао на први мах своју власт даље разпростирати и т.д. и да је се можда морао и прекривати од гадних старешина и Грка, који би га одма и убили чим би сазнали, да је, се вратио у своју земљу или да је у овој сакривен чуван од правих родољубља српске земље и народности. Ово се још и с тим тврди што за људе, које су таки и толики зликовци и неваљалци били, који могаху поцепати и утаманити срп. царевину, и српски народ, зајиста неје тако млого значило убити оно лице, које их је вечно подсећало на њихова гадна и гнусна најцрња и најужаснија дела. С тога дакле ми невидимо цара Петрислава, да се јавља у нашој паметарници као такав и као лице вољно и моћно да поврати стари ред и поредак. О овом срп. цару има највише прича у срп. народу, а нарочито око Скадра, где се указује и на једно огромно поље, на коме су пропали сви "Лужани" од осталих племена а цар им Петрислав са сином Павлушем, или Белом, једва се сам самцит спасао и умакао у Требиње. По смрти његовој ступа на престо српски, али не на укупно царство српско син му:

19. Павлимир или Бела I. Петрислављев Дрвановић XIX (од 879 - 910 год.)

А 30. владаоц срп. у овим земљама. Он је владао такође у Требињу од 879 — 910 дакле свега 31 годину. За овог владаоца српског, о коме се само говори да је владао у поменутој српској области, незна се ништа како је владао. По свој прилици он је се старао да разпростре своју власт и да ову поврати над целокупним земљама српским, али у колико је успео незна се. Он умре оставивши своју жену теретну, које нам име несу записали; те верни и прави пријатељи среће и државе српске Требињци поставе ову на срп. престо

20. Жена Белина (Павлимирова) Дрвановића XX. (од 910—930 год.)

А 31 владаоц срп. у овим земљама. Ова је владала од 910—930 год. неко време заједно са својим посмрчетом, дакле 20 год. Она роди посмрче Тресимира, ког Требинци као свог насљедног цара одгаје и одхране, који по пунољеству ступи на престо српски.

21- Тресемир I. Белин или Павлимиров Дрвановић XXI, (од 930 — 960 године.)

А 32. владаоц српски у овим земљама. Ступи на владу око 930 год. и владао је до 960 дакле свега 30. год. Он се ожени ћерком Годимира бана Хрватског, која му роди два сина: Прелимира и Кресимира и већ око 950. год. видимо га да се стара да разпростре своју власт, ван области требињске. Тако те године шаље краљ Тресимир свог сина Кресимира, са огромном војском, противу Бана босанскога, а сам са Прелимиром иде противу Жупана прехвалскога. Кресимир освоји Босну и присаједини је очиној држави, а сам Тресимр, са Прелимиром, освојава велико жупанство, или банство Прехвалско. У борби са овим баном, који је у битци и погинуо, буде цар Тресимир на више места рањен и од ових рана умре око год. 960, а на престол српске царевине, но још не целе српске земље, ступи син му

22. Прелимир I. Тресимиров Дрвановић XXII (од 960—982 год.)

А 33. владаоц у овим срп: земљама. Владао је од 960—982 год: дакле свега 22 год. Прелимир се одма, по погребу очином, крунише царском круном и одма крене се да поврати под српски скиптар и уједини све разкомадане земље српске. Прилика му се укаже, да завлада највећим и важнијим делом срп. земље, тако званим великим Жупанством Рашком. Око 972 год. кад Грци сасвим утаманише државу бугарску, они насрнуше, са силном војском, и на велико Жупанство Рашко. Тадањи велики Жупан, по свој прилици син Часлава Кланимировића, добегне свом цару српском, са своја два сина Пјеном или Пином и Радиградом и са ћерком Прехвалом. Цар, или краљ, их прими, учине уговор и обећа му помоћ, но да зависе од њега, а Прехвалу узме за жену. Цар ове бегунце намести у Требјему близу Оногошта, где су га нашли, и кад Јован Цимискија цар грчки, а освајач бугарске државе 976 год. умре, крене се са војском, ослободи велико Жупанство Рашко од Грка, присаједини га својој држави, даде га своме тасту као великом Жупапу, под ког су влашћу и синови му били.

Тако дакле и Рашка подпадне под власт срп: цара и присаједини се срп. држави. Прелимир имађаше четири сина, Хвалимира, Болеслава, Драгислава и Севлада, међу које, по старом несретном српском и опште славенском и европском обичају, подели своју царевину, али да сви зависе од најстаријег брата или цара. Брат му је Кресимир владао Босном, а кад му таст Годимир кнез Хрватски год. 958. умре без мушке деце, онда се и овај комад српске земље присаједини српској царевини; те се тако помало и постепено опет уједињаваше разкомадана и покорена под туђине земља српска.

Кресимир је имао сина Стевана и копилана Легета, ког је раније послао свом синовцу Болеславу у Требиње, где се овај копилан одгаји, подигне и ожени са неком девојком Славицом (Saviza биће ваљда Славица). Прелимир умре око 982. год. видивши за живота спојене српске земље у српској царевини. На место његово ступи на српски престо најстарији му син:

23. Хвалимир I. Прелимиров Дрвановић XXIII. (од 982—986 год.)

А 34 владаоц срп. у овим земљама. Владао је од 982 — 986 год. дакле свега 4 године Чим Хвалимир погребе тело свога пок. оца у цркви св. Петра, одма се крунише царском круном и миропомаже на престо српске царевине. Влада његова небеше дуга с тога што он строго са својом браћом и народом поступаше и што ову строгост копилан Легет, син Кресимиров, умеше подло да употреби на своје гадне и себичне намере; те народ подиже на буну противу цара и своје земље. У овој несрећној буни изгину браћа Хвалимирова са својом децом, а тако исто погине и сам цар; те тако зликовац и разбојник Легет ступи на престо српски.

24. Легет I. Крешимиров Дрвановић XXIV. (од 986— 989 год.)

А 35 владаоц срц. у овим земљама. Владао је од 986 — 989 год. дакле свега 3 год. Он раздели земљу међу својим синовима, а сам се стани у котарском заливу, у ком оснује град, намести у њему престо, са кога, преко својих синова, у казаним областима управљаше само 3

год. срп. царевином; јер је Бог казнио како њега и његове синове, ужасне грешнике и неваљалце, тако и поводљиви народ, који је се дизао на буну противу законитог свога цара. Казна божија састојала је се у томе: што куга помори па не само Легета и синове му, него и млоги народ. Од ужасног покоља Легетовог и његових синова само је се био спасао син Болеслављев Силвестар, који је са својом мајком дубровчанком умакао био у Дубровник. Народ видећи своје зло и казну божију, покаје се за своје ужасне и највеће грехе, те позове Силвестра сина Болесављевог, а унука цара Прелимира, да заузме престо свога ђеда. Тако дакле ступи на српски престо.

25. Силвестер I. Болеслављев Дрвановић, XXV. (од 989 - 993 год.)

А 36. владаоц срп. у овим земљама. Он је владао од 989 —993 год. дакле свега 4 год. Он је благо и добро управљао народом и земљом српском, чим је и оправдао свој избор, али на жалост народа неје дуго владао! те тако умре око 993 год. а на престол срп. царства ступи син му:

26. Тугомир Силвестров Дрвановић XXVI. (од 993—997 год.)

А 37 цар Српски у овим земљама српским. Владао је од од 993—997 год. дакле свега 4 год. Паметаристе несу нам оставиле опис његове владе, с тога и сами неможемо ништа о овој рећи. По смрти Тугомировој ступи на престо срп. царства син му:

27. Хвалимир II. Тугомиров Дрвановић XXVII. (од 997—1003 год.)

А 38 владаоц српски у овим земљама. Владао је од 997—1003 год. дакле свега 6 год. О влади овога српског цара такође скоро баш ништа неоставише паметаристе; но само се ово зна: да је имао три сина и то: Петрислава, Драгомира и Мирослава, међу којима подели земље припадајуће сопственој царској породици; па даде Петриславу целу Зету, или Црвену Хрватску, тако звану Горњу Далмацију, почев од утока Дрина Црног у море па до реке Војуше ниже дан. Авлоне, Драгославу даде Требиње и Захумију, а Мирославу даде земљу од реке малог Искра па до Старе планине и Балкана, или тако звано српско Загорје. По смрти очиној ступи на престо српске царевине најстарији му син

28. Петрислав II. Хвалимиров Дрвановић XXVIII. (од 1003—1010 год.)

А 39 цар српски у овим земљама. Владао је од 1003—1010. год. дакле свега 7 година. О његовој влади над српском царевином ништа се друго незна до то: да је подељену земљу између њега и браће му још покојним: им оцем, опет ујединио. Тако пошто се Мирослав удави у језеру Скадарском, Петрислав присаједини његове земље царству и примора Драгомира да призна потпуно над собом власт цареву. Он умре око 1010 год. а на престол српског царства ступи син му:

29. Владимир Свети II. Петрислављев Дрвановић XXIX. (од 1010 –1015. год.)

А 40. цар српски у овим земљама. Владао је од 1010—1015. год. дакле свега 5 год. Овај владалац срцски био је врло добар и благо поступао са народом, али на велику жалост неје дуго владао земљама српским. Цео његов живот напуњен је бедама и мукама за њ.

Тако у првим годинама своје владе, блгарски разбојници већ су се били угњездили у српској земљи, и заклоњени од Грка планинама, цароваху и становаху у Преспи, па кад од прилике око 1013. год. отеше, од свог добротвора Владимира, који им уступи бегајућим од Грка Преспу и околине земље за уживање, Орид у Ориду. Један од ових тако званих Самујило позиваше светог Владимира, да с њим војује противу Грка. Кад овај нехтедне, он изненада нападне на светога, а овај западне у неке кланце дан. Ђавота, из којих мишљаше да побије војску блгарску, али небеше тако одређено. У овима страшно бешњаху змије и један великаш подло и

гадно преда свога цара овом блгарско тако назови владаоцу, који га одведе у Преспу и затвори у тамницу, а сам пође даље по срп. земљама, које му се и без цара одупираху. Кћерка Самујилова Косара заљуби се у Владимира, Самујило је да за њ и одпусти га. Због овако близу основане државице блгарске у српској земљи св. Владимир пренесе столицу из Орида, и Београда више њега северу за 5 часова, у Београд тако звани данас арнаутски; но и овде неостане задуго на миру.

По смрти Самујиловој око 1014 год. син му Радомир војеваше непрестано са Грцима. Грци пак да би покорили блгарску државу њихов цар Василије подговори Владислава сина Аронова, а брата од стрица Радомировог, да овога убије што и буде учињено помоћу грчком; и Владислав постане у Преспи блгарски владар. Владислав је се бојао Владимира, као зета Радомировог, а овај страх удеваше му још више цар грчки Василије, и наговори га: да преваром смакне са овога света цара срп. Владимира.

Владислав ово учини позвавши најпре Косару у госте, па, по овој, Владимира, а кад је се Владимир затезао, он пошље три владике са крстовима, и еванђељима, који поднесу Владимиру ове и рекну: да их је целивао Владислав, а и они му се на тим крстовима и еванђељама и сами закуну: да му ништа неће бити. Владимир се превари, оде у госте Владиславу, па кад га постављена заседа блгарских Владислављевих војника, или боље разбојника, као што је и сам им господар Владислав, на путу не уби,— онда га сам Владислав... убије изненада .. . у преспанској цркви пред дверима црквеним!

Тако погине св. Владимир од гадне и подле руке блгарске, која се увек тим подлостима одликоваше, као монголска. Ово је се догодило 22. Маја 1015. год. Жена му Косара, пошто Срби убију Владислава, блгарског цара у опсади под Драчем, пренесе тело и погребе у манастиру, који је још свети Владимир за живота основао међу огранцима планине Белгоста и Граба, а при реци Кући севернозападно од дан. Елбасана за 1 час хода. Црква источна и западна поштује и признаје за правог свеца св. Владимира Јована, ког тамошњи, народ, и ако већ нема Срба ни по вери, ни по по језику и ако су пошкипљени и поцинцарени, особито поштује и уважава. Његове мошти видају и лече сваке болести свију вера и народности.

Убице Блгари присвајавају га као и св. Милутина у Софији, св. Јована Рилског, св. Прохора, св. Петку и све Србе свеце и називају их "блгарски св. цар Јован Владимир" и т.д. У овај монастир сахранила га је његова жена, ту се постригла и сама као калуђерица до смрти остала, зато што је тај монастир подигнут за живота покојниковог његовим сопственим трошком и трудом и тако завештао. Узрок овоме био је, као што Србљак пише, и сва предања па и данас сав околни народ свију вера и језика казује и прича, летећи орао, који је на том месту оставио и испустио неки крст, баш кад је св. Владимир туда ловио. Београд овај, или дан: на шкипско - латинско - грчком језику Елбасан прозван је по овом доњем Београду, у ком је св. Владимир престоловао, а значи елба, или алба бели и сони или зона, жена, дакле бела, жена или белог т.ј. краља белог жена (Косара) што је се ту покалуђерила, живела и умрла. По смрти св. Владимира ступи на престол срп. царства стриц му

30. Драгомир I. Хвалимиров Дрвановић XXX. (од 1015—1019 год.)

А 41. цар срп. у овим земљама. Владао је од 1015—1019. год. свега дакле 4 године. Чим је св. Владимир тако ужасно изненада и подлом преваром блгарског разбојника и господара им Владислава погинуо, у сред преспанског св. Храма; одма стриц покојников, или бар брат од стрица, ступи на престо и пође на овог зликовца блгарског. Сам пак овај Владислав пође да даље заузима српске земље и војске се ударе под Драчем, под којим Блгари буду савршено и до ноге побијени. У овој битци падне, као и сви пре њега бивши подли и мучки, убица светитељев блгарски владар Владислав, а Срби изгнају и утамане коначно угњездивше се разбојнике блгарске у својој земљи. Одавде се крене цар Драгомир на побуњене и подстакнуте на то лукавим Грцима, Которце. Которци такође, по науку лукавих Грка, покоре се Драгомиру, пусте га у Котор и при части и весељу ... убију га са свом његовом свитом! Овим и оваквим поступком Грци завладају целом српском земљом, ван Босне, а пре тога год. 1018 завладали су били и покореном Блгарима срп. земљом око Преспе и Орида, као и другим крајевима. Но ова власт

њихова на овако подао и лукави начин добивена неје се дуго ширила над срп. земљама; јер око год. 1036. ступи на српски престо син убијеног на превари которцима Драгомира

31. Доброслав, или Воислав I. Драгомиров Дрвановић XXXI. (од 1036—1055 год.)

А 42. цар срп. у овим српским земљама. Владао је од 1036—1055. год. дакле свега 19 год. и неколико месеца. По смрти очиној Војислав, или Доброслав, налазио је се у Босни, из ове оде у Цариград и ту тобож упућујући Грке како ће ови над његовим народом владати, упути их тако: да народ на њих сасвим омрзне. Он се врати у Србију, дигне буну, побије све Грке, и завлада већим делом земаља бив: српске царевине, а старешину грчког Теофила Еротика 1040 год. прогна из Србије; и тако унеколико очисти земљу српску. Те године призна га народ за свог цара, пошто је се, мора бити, уверио, да је он одиста син погинувшег на превари цара срп: Драгомира. Неје млого времена прошло, а цар Војислав, или Доброслав, који је сигурно имао ова два три имена да се боље сакрије од лукавства грчког, са својим синовима око 1042. год. разбије грчку војску од 70.000 послату противу њега грч. царем Константином Мономахом.

Борба је била ужасна, у којој цар српски остане победитељ Грка, који изгубе 40.000 војника на месту битке, а остатак је сав био рањав и за богаље способан. Битка је ова била код дан. Бара, а предводио је грчку војску грчки војвода Михајило, префект драчски. Пре тога Војислав је одржао још неколико битки над Грцима, од којих у једној војвода грчки Ђорђе Проват тако буде утамањен, са свом својом војском, да је и сам једва изнео главу. Са Грцима су били, као сајузници њихови, велики жупан рашки, бан босански и бан захумски, које Доброслав такође, као и њихове сајузнике, уништи, а народ српски у овим земљама, као и земље ове, присаједини својој држави. После ових ужасних пораза за Грке, и њихове глупе савезнике, а српске издајице, они се несмедоше више упуштати са Србима у борбу.

Војислав је имао са својом женом, а веле унуком бив. цара бугарског Самујила, Недом пет синова: Гојислава, Михајила, Саганчу, Радослава и Предимира, међу које, по старо српском обичају, раздели своју Србију па: Гојиславу и Предимиру да Требиње и Грбље; Михајилу Обливку, Папратњу и Црмницу; Саганчи Горску жупанију, или дан. Горњи Дукађин југо западно од Призрена, Купресник, и Борице, а Радославу Луку, Подлужје и Кучево или дан. Кичевску нахију са околним земљама у Дибарској, Оридској, Прилепској, Велешкој и Скопљанској нах. (?) Праве Србије. Осим овог дао му је још једну жупу и Будву. Тако дакле Војислав раздели међу своје синове земље, које припадаху не само царско српској породици, него народу српском. Ове су се земље почињале од више дан. Дубровника, па су се пружале све до утока Војуше у море, до ниже Авлоне, а истоку ишле су Иван планином, Лабом и Моравом до иза дан. Гилана; од Гилана прелазиле су на Гурбетску данашњу или Стару Рујанску планину, па захватале Скопље, Прилип и даље се спуштиле до Бистрице, а од ове прелазиле Војушу. Војислав умре по једнима 1049. а по другима 1065. год. у својој престолници у Папратњи, а по Дукљанину родила га је мати жена Драгомирова, бегајући од Грка у жупи Дринској а месту Брусну што ће ваљда бити брата његова. По смрти његовој ступи на престол српски жена му.

32. Неда I. и најстарији јој син Гојислав Војислављев Дрвановић XXXII. (од 1055—1057 год.)

А 43. краљ српски у овим земљама. Она је заједно са најстаријим сином својим Гојиславом владала од 1055 до 1057. год. дакле свега 2 год. Гојислава болна и на постељи убију, као и брата му Предимира, побуњени Требињци под некаквим Домаником, који је, по свој прилици, доказивао: да је приближенији род царској лози од Војислављевих синова и његове жене, а биће по свој прилици какав грчки политички подметак да се само сруши обновљена, а бив. по смрти Драгомировој, павша под Грке српска држава. Остала браћа прогнају овога и умире Требињце оставивши им Саганчу; но и овај наскоро побегне од буне истог Доманика. Браћа се договоре и уступе Радославу Требиње; но да га очисти од тога Доминика и његових присталица, што овај и учини: и тако се опет поврати мир у срп. земљи и држави. После смрти царице Неде и сина јој Гојислава ступи на престо српски син Војислављев и Недин:

33. Михајил I. Војислављев Дрвановић XXXIII. (од 1057—1073 год.)

А 44. цар срп. у овим земљама. Владао је од 1057—1073 год. дакле свега 16 година. Ми смо раније напоменули: да је папа писао цару Михајилу и уверавао га: да је срп. црква још св. апостолима основана. Грци пак да би прекрили своја лукавства и подлости и да овај неби, са западом, утаманио им царевину, записавали су име његово у књигу пријатеља грчких царева, почаствовали га званијем и титулом "Протоспатарија" и још друге којекакве грдости и глупости чинили, као и дали му, по свом грчком обичају и лукавству, некакву царску рођаку за другу жену и т.д. Михајило од прве своје жене имао је 7 синова: Владимира, Пријеслава, Срђа, Зарију, Гаврила, Мирослава и Бодина, а од Гркиње још и: Доброслава, Петрислава, Нићифора и Тодора. По обичају тога и прастарог до државног српског доба даде им свакоме земље, пошто најпре оте од свог брата Радослава и његове земље. Грабљивост царева би наказана тиме: што му сви синови, ван Владимира, Бодина и Петрислава, ... помреше без порода! Још за живота Михајиловог буњаху се Блгари противу Грка, а да би имали успеха измоле од цара Михајила сина његова Бодина, кога прозову Петром и признаду за свог владаоца. Бодин, или Константин, а у Бугара доцније Петар, дигне Србе и Бугаре, разбије Грке, али наскоро га ови заробе и одведу у Антиохију у заточење год 1073. где се овај као сужњи налазио све докле ге стриц неослободи овог сужањства. По смрти Михајиловој тело му погребу у цркви св.Срђа и Ваха у Дукљи а на престо српски царева ступи брат му:

34. Радослав II. Војислављев Дрвановић XXIV. од 1073—1089 год.

А 45. цар српски у овим земљама. Владао је од 1073—1089 год. дакле свега 16 год. Овај владар срп. био је одвећ благ и тих. Он ослободи свог синовца Бодина антиохског сужањства и да му жупу Будванску са градом Будвом и Грбаљску са градом Грбљем на уживање. Али неблагодарни и частољубиви Бодин дигне се противу свога стрица и добротвора, прогна га са царског престола; те Радослав тако насилно и неблагодарно оде у Требиње, у ком је живео до смрти своје, која се незна кад је била, и по овој буде сахрањен у цр. св. Петра у пољу Требињском. Он остави по себи 4 шћери и 8 синова: Бранислава, Градислава, Хвалимира, Стањега, Кочанара, Гојислава, Доброслава и Пизењка. (или Позњенка) Најстарији му син Бранислав имађаше 6 синова: Предихњу, Петрислава, Градињу, Тврдислава, Драгила и Грубешу.

35. Бодин I. Михајилов Дрвановић XXXV. (од 1089—1100 год)

А 46. владаоц срп. у овим земљама српским. Владао је од 1089—1100 год. дакле свега 11 година. Чим је ступио на царски престо, народ му се истина покори, али синови стрица му и унуци т.ј. његова браћа од стричева и братанци, нехтедну му се покорити и заметну с њим борбу, која је на штету народну, све дотле трајала, докле их архиепискуп барски Петар не измири. Боден одма затим покори велико жупанство Рашко, које га неје хтело признати, а да се неби убудуће силило раздели га на два жупанства тако звано северно и јужно. Прво му је захватало све земље југо истоку од Лаба, а друго од Лаба све земље па до Дунава, Саве и т.д.; у првом посади некога Вукана (Стефана) који у место у Рашкој на Балкану (дан. Илиџа) становаше у Скопљу, а можда и скопљанској Рашкој (данас огромне урвине и развалине 4 часа од Скопља западу, од града паланке, двораца и т.д.)

Друго даде неком Марку. За овим освоји Босну и да је неком Стевану, а тако исто отме и област Драчску од Кормана насљедница Роберта Гвискара, који је умръо око 1085. год. По овоме Бодин, са својом женом Јаквинтом, почне наново гонити своју браћу од стричева и братанце. Он свеза и баци у тамницу браћу Бранислава, Градислава и синове овога Предихњу, који су му дошли били у госте у његову престолницу Скадар. Остали сви, кад за то чују, побегну у Дубровник, а Бодин обседне овај. У једној битци Кочанар убије Косара војводу Бодинова, а рођака Јаквинтинова. Јаквинта натента Бодина те овај сва три сужња ... убије пред стенама градским и не одступи од обсаде овога града, докле год сви рођаци његови бивши у овоме неоду

у Спљет из овога у Апулију, а из ове у Цариград. Град се преда Бодину, који после тога, страшно, кајући се за своја недела спрам рођака, умре. Са Јаквинтом кћерком барског војводе Арлира имао је 4 сина; Михајила, Ђурђа, Арлирицу и Тому.

Бодин је један од најзнатнијих и силнијих владаоца срп. тог доба бар по ономе што се о њему засада највише зна. Подизао је млоге, цркве и манастире, давао им повеље и хрисовуље, водио преписке са Папом и западном Европом, од којих су неке, на латинском језику и обелодањене, које су се случајно нашле. Народ због зла и неваљалства Јаквинтиног нехтедне њеног и Бодиновог најстаријег сина Михајила поставити за цара; него тајно доведе из Цариграда и постави за цара Доброслава сина Бранислављевог. Тако дакле ступи на срп. престо:

36. Доброслав II. Бранислављев Дрвановић XXXVI. (од 1100—1102 год.)

А 47. цар српски у овим српским земљама. Владао је од 1100—1102 год. дакле свега 2 године дана. Доброслав неоправда избор народњи с тога, што је са овим хрђаво почео поступати. Остала му браћа и рођаци, по дозволењу грчког цара, извезу се у Драч. Гојислав се овде стани са синовцима, окући се и ожени, а Кочанар оде великом јужном рашком жупану и у договору са овим удари на Доброслава. Битка је била на Бистрици иза Дукље а око Призрена. Противници царови заробе га и одведу у Рашку, или Расу код дан. Илиџе на Балкану. Ова двојица т.ј. велики рашки жупан Вукан и Кочонар заузму, разуме се по себи, све царске земље, опљачкају Далмацију и по деоби Кочонар заузме Зету, или Црвену Хрватску, а Вукан остале земље. По овој деоби опет наступи мржња међу овом двојицом. Кочонар дознавши да му Вукан о глави ради оде у Босну, ожени се шћерком босанског бана Стефана и погине у једном боју код Лијевна. Народ оставши без цара скупи се опет (ваљда на пољама Дупљанским око дан. Гостивара) изабере за цара Владимира сина Михајиловог. Тако дакле ступи на престо српскога царства

37. Владимир III. Михајилов Дрвановић XXXVII. (од 1102—1114 год.)

А 48. цар срп. у овим земљама. Владао је од 1102—1114 год. дакле свега 12 година. Цар је овај подпуно оправдао народан избор. Он је народом управљао благо и справедљиво, а своје прогнате братанце, браћу од стричева и стричеве позове натраг у земљу и свакоме да по који комад земље за уживање. Он се ожени са шћерком јужновеликорашког жупана Вукана и, по венчању, таст му пошље затвореног бивша у Раси цара Доброслава. Владимир бојећи се овога заповеда да га затворе, а Јаквинта, која је тада живела у Котору, отрује Владимира, а насилно затвореног Добросава покалуђери у цркви св. Срђа и Вахе; те тако силом натури народу за цара свога сина Ђурђа. Тако дакле, негледајући на народну мржњу на Јаквинту и њене синове због ње и оца им Бодина, по насилној смрти Владимировој, ступи на српски престо:

38. Ђурађ I. Бодинов Дрвановић XXVIII. (од 1114—1117 год)

А 49. владар срп. у овим српским земљама. Владао је од 1114—1117 год. дакле свега 3 године. Овај цар Ђурађ одма, чим ступи на престо, почне се старати да похвата и затвори све своје рођаке, а синове Бранислављеве. Ови дознавши за његову намеру побегну у Драч своме стрицу Гојиславу, Ђурађ ухвати само Грубешу и затвори га у Скадарску тамницу. Ово је било друге год. његове владе, па чувши за ово Гојислав измоли од грчког цара Кало Јована Комнена војске; те са овом, и својим синовцима, пође противу Ђурђа. Битка буде код града, у којој погине скоро сва војска Ђурђева. Он се једва спасе, са малом дружином и побегне из овог града Оболоне, или Авлоне, Обливке даље, а победилци дођу у Скадар, ослободе тамнице Грубешу и поставе га за цара српског те тако дође на царева српских престо:

39. Грубеша I. Бранислављев Дрвановић XXXIX. (од 1117—1124 год.)

А 50. владар српски у овим земљама. Владао је од 1117—1124 год. дакле свега 7 година. Грубеша истина постане срп. царем, али је стајао под упливом грчким, помоћу којих је и дошао до срп. царског престола, Он је мало помало старао се овога опростити се, кад после седмогодишње његове владе из Расије наново насрне Ђурађ, побије га код Бара и сам се опет насилно прогласи за срп. цара. Грубеша падне у том боју и његови људи једва му тело мртво отму и сахране у саборној барској цркви св. Ђурђа. Пре овога он је био ухватио царицу Јаквинту и послао у заточење у Цариград. Тако дакле ступа опет на царева српских престо:

40. Ђурађ Бодинов Дрвановић ХС. (од 1124—1143 год.)

А 51. цар срп. у овим земљама. Он је сада владао од 1124—1143 год. дакле свега 19 година. И ако је силом дошао до царског срп. престола, опет га несу хтели да признају за цара и Ђурађ употреби лукавства да би приволео себи своје рођаке. Овим начином домами к себи двојицу од својих рођака Тврдослава и Драгојла, којим да добре земље и градове за уживање. Земље су ове биле у Зети, или Црвеној Хрватској, али се за овима неполакоми Градиња брат ове двојице, који је се у Расији био оженио, настанио и страшан био цару. Ђурађ пође с војском на Градињу, побије га, отме му Рашку коју да неком Урошу ког је Грубеша био бацио у тамницу. Градиња са својим синовима: Радославом, Владимиром и Лобаром прибегне у Зету своме брату Драгојилу, који истина беше веран цару Ђурђу, али и своју корист никад незаборављаше ширећи непрестано дароване му земље. Градиња је у Зети родио још неколико синова као: Православ, Грубеша и Сирака, међу којима неки хоће да виде и Немању. Видевши цар Ђурађ да се ови лепо живе и све више и више напредују побоји их се и ухвати Драгојла и Михајила сина цара Владимира и баци их у тамницу. Градиња како види шта поче цар Ђурађ чинити, одма се измакне из земље и са помоћу Грчке војске, која је увек морем долазила, удари на цара Ђурђа. Војска је под грчком војводом Пиргордом већ била дошла до градова Бара и Врањине. Но од ових овај буде одазван у Цариград, мора бити да прими упутство: шта ће и како ће да ради, пошто надбије са слабиом, јачу српску страну ? Из Цариграда дође други војвода по имену Алекса, са новом војском, те обколе цара Ђорђа. Народ је већ сав био противу њега и пристао уз Градињу. Цар Ђурађ изгуби битку; побегне у Авлону , из које се непрестано бранио, али кад дође нова и силнија војска грчка, морао је се предати. Њега окована Грци одвезу на лађама у Цариград, где му је и гроб био. Овај ће цар Ђорђе бити по свој прилици онај исти српски цар Загорски и Епирски у Летописима старим српским, који се помиње да је владао у време Немање а звао се и српски Словенски и Епирски, и града Епира или Пирота краљ, или цар Ђурађ, с којим је не само Немања, него чак и његов син Стефан Правовенчани војевао, надбио га и узео му све Запланинске (иза Шаре) земље на југу и истоку (од Нишаве до Вида). По овоме дође на престо српске царевине:

41. Грдиња (или Градиња) I. Бранислављев Дрвановић XCI. (од 1143—1154 год.)

А 52. цар срп. у овим земљама. Владао је од 1143—1154 год дакле свега 11 година. Градиња је се старао да поправи поремећено стање српске земље и да јој поврати пређашњу славу и блесак; с тога је позвао све прогнато и скитајуће се, по туђим земљама и државама, своје рођаке. Но паду склона држава, већ се неје могла одржати без нових и бољих, од старих, преустројства и правих темељитих поправака. У овом свом раду и лепој жељи Градиња и умре, а на престо униженог срп. царства ступа најстарији му син

42. Радослав III. Градињин Дрвановић XCII. (од 1154—1160 год.}

А 53. цар срп. у овим земљама. Владао је од 1154—1160 год. дакле свега 6 година. Униженост српске државе већ је била дотле дошла, да је овај владар срп. ишао чак у Цариград 1154. год. и тражио одобрење од грчког цара Манојила да га утврди у власти царева српских, и у овој да га призна као владара српског. Од Грубеше, кад су се први пут Грци умешали у Српску државу, па до овог срп. владаоца, грчки је уплив у Србији већ био дотле нарастао: да је овог

Радослава одвукао чак и у Цариград, помоћу ког је тек могао бити српски краљ, или цар. У оваквом стању, где грчки цареви почеше потврђивати српске цареве у њиховим државама, разуме се по себи, да су и веће области српске царевине, којих су се великаши сваком приликом старали се да се учине независним, теглиле свака на своју страну.

Тако видимо да Босна од смрти великог Бана Стефана, који своме цару Доброславу 1102 год. помагаше противу Великог жупана рашког и Кочонара, под баном Борићем 1141. год стоји као независна. Бан њен поменути Бориш у сајузу са мађарским краљем Гејзом II. војује противу Грка и т.д.

Што се пак Хрватске тиче њу видимо још 1075. год. да се мало помало цепа од укупних српских земаља. Шта више те године, а по убиству бана Славише (од Норманског војводе Амика) који још зависаше од укупне царевине српске, — видимо да Папа Глиларије (?) VII. по дјејству архиепископа солинског поставља Звонимира за краља хрватског и шиље му круну на то звање, којом га тај архиепископ венчава и крунише. Непријатељима је тешко било раздвојити и поцепати срп. земљу, а кад су већ то учинили онда им неје тешко било и утаманити је.

Тако видимо да се, по дјејству архиепископа спљетског, 1102 год. у Задру мађарски краљ Коломан крунише и као хрватски краљ; те тако та покрајина српска оде Мађарима, као да су је из Китајске Манџурије са собом донели и створили овде у овим земљама.

Радослав дакле Градињин беше тај који због неизбежних околности и као резултат грчке мешовине у срп. послове још од краља Грубеше, унизи српску државу, и који се у место царског титула задовољи и са титулом великог жупана српског, негледајући на то што цареви српски имађаху под собом неколико таквих жупана.

Но да се српски владари несу звали и величали тим жупанским, својих чиновника, званијем, већ да су се увек звали (ρηξ, ρηγες т.ј.) краљем којом су речју Грци разликовали српске цареве од својих (βασιλεβς) царева, или васиљевса ми имамо и сувише доказа.

Нарочито тек од Стефана Немање сви грчки писци помињу српске владаре, и то само њих неколико, звати именом жупана, а до Радослава споменутог бившег Српског краља, тада већ грчког Жупана, пре Немање, нико и не спомиње то име за владаре српске. Тако су исто Франачки и остали писци западни чисто и јасно српске владаре звали Rex т.ј. краљ. У солунских паметариста такозваних Acta S. Demetrii тако и у Никити Ханијату и другим стоји написано свуда ρηξ т.ј. Rex краљ, а тако и Папе и остали писаху. Ми овде наводимо из Летописа за 1865 год. а састава г. Николајевића стр. 47 ову реченицу поменутог грчког писца:

"Βασιλεύς δε αύτος αντις ματωυ κακοργει υ τού ρηγα Σερβιας Ουρεσι"

(т.ј. цар овај (Манојло Комнен) чим дозна (1151 год.) да цар (краљ) српски Урош чини зла царству, на ново и т.д.)

Да велики жупан значи само прво лице по цару, то имамо такође доказа у тако званој мађарској држави, која као дивља и варварска и неимајући ни појма о држави и власти, прими све установе покорених срп. племена дивљом мађарском чордом, па и имена ових старешина, као што се из ових речи види:

"Дође ту и њихов велики Жупан (сад промењен у ишпана),
тако се зове први достојанственик до краља код тог народа

"Χνιϑουκαλ ο παρ αύτοις τήν ξουπανου εχων αρχην βούλεταιδέ
τουτο τον μετα τον ρηγα παρα τω εϑνει δεδυνημένου"

Но неје само у имену унижена и омаловажена срп. држава, која трајаше целих 667. год. почев од Свевлада I, од год 492. па до овог последњег Радослава, или 1160. год. за име би најлакше било; но је сама држава ослабила, малаксала и већ долазила к својој пропасти, које спољним непријатељима, а које опет унутрашњим раздорима.

У овима прво место и управо најјачији и најснажнији подривач српске царевинске зграде беше разделење и одпадање западне цркве од источне. Папа трзаше народ српски на једну страну, а цариградске папе, или патриарси, тако исто лукави и подли као и римске папе, на другу страну. Они ни један, ни други недаваше подпуне власти српским тако званим илирийским патриарима, који непрестано тако рећи од Христа, а боље његових ученика, као Апостола Павла и осталих, па све чак до Хуна сеђаху у Митровици дан: у Сриму, а старом Срму или Сирмиуму, а кад Хуни у 5. веку разорише овај српски град, они одоше у Митровицу на Косову, доцније из ове опет прогнани бедама и невољама у Солун, ту седише до Орбина источно римског императора Јустиниана, који их настани у свом месту рођења негде око дан. Ђустентила. Овде опет борављаху до Авара и њихових наследника Блгара, од којих опет потуцаху се од немила до недрага.

Но кад Блгари примише хришћанство и кад гоњена Грцима из своје Блгарије њихова једна чордица настани се у српској земљи у дан. Преспи, по дозволи тадањег срп. краља тако званог св. Владимира, за којег време ови патриарси срп. становаху у његовом Београду више Орида северу за 4 часа, где су имали и огромне школе у дан. месту тако званом **Издвеглава** орид. нахије среза Дбрцког,— онда и патриарси српски, настане се у Ориду, престолници срп. краља св. Владимира, а по дозволи његовој, где становаху докле их Грци заједно са другом српском патриаршиом пећском непродадоше Турцима, 1775 год.

Српска држава да јој сам Бог неје послао избавитеља у лицу Стефана Немање, морала би подпасти, или под грчко царство, или подпомагано папама и западом маџарско краљевство. Већ су се и једни и други спремали да је прождеру, али памет и вештина Немањина недопусти. Видевши Немања до каквог стања та стара срп. државе политика доведе ову, која непрестано позиваше туђине да помаже слабијим и жељним не само царевати, но још и да се зацаре, и која даваше места туђину да се меша у унутрашње српске послове, што пре небијаше, а тако исто видевши докле је доведе пред њим бивши најпре краљ Радослав III. па после само велики жупан Радослав, намисли поправити стање ствари и дићи српску царевину из понора унижења. Као богом даровани муж, и као прави политик, он је видео: да, и ако се одтргне и опрости насртаја западних владара, папске се власти неможе одтргнути, јер папе у то доба, као и дуго још, беаху управо рећи, свемогући на земљи. Оно што је кадар Бог чинити на небу, папе узеше, да они могу на земљи, па тако и би; те најсилнији цареви западни смели су папама само пољубити папуче, ходити пешке и гологлави, са страна, коње под папама, на којима ови јашаху, више њих држати небо, да папе не пече сунце. Така сила беаше римпапа у то и доцније доба, па и трајала је такорећи чак и до синоћ.

Да би се бар ових опростио, Немања се одкаже од своје западне, или римокатоличке вере, а боље тако зване манахејске, јереси. Овим је постигао напоменуто прво и још друго што је важније, љубав грчку, а што је најважније и чега се ни Папа ни Грци несу сећали било је то: да тим приволе к себи највећу област српску тако звано Велико Жупанство Рашко, које будући најближе Цариграду и земљишту цариградског патриархата, или Папе источног, беше сво чисто источно православно. Ово је било најважније и најзнатније; и Немања тек помоћу овога дође до своје цели. Тек од овог доба, кад задоби за се велико жупанство Рашко Немања се поче јављати као лице, које хоће и уме, да влада. Тако га ми од тог доба и почињемо звати као владара и цара нашег.

Г Л А В А VIII.
Срби под Неманићима и другим, стање њихово под Немц: Маџар: и т.д.

43. Немања Стефан I. XCIII. (од 1160—1195 год.)

А 54. цар српски у овим земљама, ступи на јаван политичан живот око 1160. и као цар српски влада до 1190. год. дакле свега 35 год. Прво је и најглавније питање до сада још необјасњено и неразсветљено: ко је Немања, одкуда је, чији је син, које имено владајуће срп. лозе, кога праоца: Свевлада, или Дрвана ? и т.д. На ова питања, ми за сада нећемо одговарати,

јер непишемо историју Срба, но само одломке из ње ради наше мапе. Но можемо само ово напоменути

1. да је била у српској држави од 492—630. год. владајућа лоза Свевладова,
2. од 634. до 862. год. Дрвановића;
3. Од ове год. могло би се породити одиста питање: дали је опет продужила владати Дрвановићева, или кога друга лоза ? Но је ствар савршево верна и јасна да је одиста Петрислав био син краља Радослава, а брат краља Чеслава па према овоме: да ли је био и сам од лозе Дрвановића, или неје? нема ни сумње да неје био.
4. Од ове године па до 1018. владају потомци овог опет Дрвановића, међу којима је и св. Владимир.
5. Од 1030. па до 1160. владају потомци Доброслављеве, о којима такође неможе бити никакве сумње да несу од лозе Дрванића; јер Дукљанин пише: да је Доброслава, или Војислава, одиста родила краљица жена краља Драгомира бегајући од Грка, "у Дринској жупи, у месту Брусно у Босни".
6. Даје од поменуте 1060 године па до од прилике 1160. год. или Немање, који на сваки начин неје био од ове последње владајуће српске лозе (иначе би се бар тако презивао и бар св. Владимира и Давида (Будимира) Дрвановиће у својим поменицима помињао и на њих се, у млогим стварима, као на свеце и своје предходнике, одвећ поштоване у срп. народу, као и у околним другим народима свију вера позивао) одиста владала Дрвановићева лоза, нема никакве сумње. А пошто се Немања нигде и непозива на ову лозу, па и његови потомци, сљедује: да од те Дрвановићеве лозе неје ни био, па било у правој од Дрвана и Будимира, Петрислава и Војислава, било у побочној, ако су ова двојица од те праве линије била, ствар је ова савршено чиста и јасна, и још је јаснија кад се узме: да летописци његову старину доводе још од 4. века по Христу, а у 5. јављају се Свевладовићи; па са наведеног и ових летописаца ми и држимо: да је Немања био од те тако зване Свевладове лозе, но пошто је се он звао само: "Не мањи" од својих предака, остављамо га без и једног презимена.

У нашој Историји Срба, на којој радимо, гледаћемо да ове наводе и оправдамо. Први појави његове политичке радње врзу се око:

"отачаствија својего рекомују Топлицу, Ибр же и глаголемија рјека."

Дакле први појав му је на Балкану на реци која се зове Рашка и Ибар, или дан. Марица, а и место се то зове иначе и Топлица, где је и грчки писци тог доба само мало ниже југу налазе, а по дан: турском изговору сва се та околина зове само Илиџе. Она је на дан: Карача Балкану, а преје 8 год. оправљена градивом из старих развалина Расе: те данас ради. Он ову земљу зове својим отачаством, што му прво ту беаше отац па га из ове земље прогна српски цар Ђурађ. Немања неспомиње, да му је Зета отачаство т.ј. место рођења, као летописци, јер му то неспадаше у рачун и ваљда не беше.

Први политичан живот његова оца по свој прилици у оним општим смутњама почиње у Великом Жупанству Рашком и у Раси око дан. Илиџе на Балкану, па и Немања, као вешт политик, одтуда почиње. Он незове Зету ни зато својим отачаством, што су у њој римокатолици, а видите он вам је сада православни, јер га, као православног и прекрштенца, помаже сам Импер. грчки и то онај, који му тадањег срп. владаоца и назва од цара жупаном, главом Мануил Комнен. Да би Немања успео у свом послу поклања му тај исти Император грчки предео тако звани: "Глубочицу" а овај је иза Витоша југу, где као из једне месности почињу да изтичу реке, које се сливају у Дунав, као стара мала Струмица и Искар, и у грчко море као: Струма и стара Нишава, а дан: турска тако звана "Карасу" т.ј. Црна вода.

Па шта даље ради Немања? ништа друго: до, као прекрштенац, да би се показао баш правим православним хришћанином, он почиње зидати и то православне цркве, па где? ето где

... око земаља својих сурођака и ваљда браће, али као римокатолика! Па и ово му не беаше доста, већ баш у њиховим собствевим земљама поче подизати цркве. Тако он почне зидати храм св. Николе близу храма св. Богородица на ушћу реке Бањске у дан: Куршумлији. А тужна, глупа старија браћа само:

"ревностију злоју и гњевом јаром одржими"

дођоше му са речима:

"Пошто твориши сиковаја, несвешчав о сих с нами, јаже ти неподобајет творити ?"

Браћа вежу и баце Немању у неку пећину из које се спасе чудом; па опет продужи даље свој посао, не "свешћавајући" се с браћом. Кад браћа виде таквог и толиког побожника, они онда шта раде? раде оно што не умеше политиком као Немања да учиние. Њих сам народ српски оставља а они скупљају, за свој драги новац, Грке, Фруге, или Немце, Турке и разне туђе, но не српске, народе, те нападају на свог млађег брата. Битка бива ужасна и Немања помоћу свог православља и срп. народа разгони ове туђине и побеђава браћу, од којих један тоне у Звечанској реци, где је и битка била око града Звечана. Но пођимо још мало даље, па ћемо се о свему горњем, као и о Раси балканској, а не дан. Новом Пазару, којега за Расу држе само надри историци и васпитаници јежовански, још боље и тачније уверити.

Пошто, дакле овако Немања не "свешчавши" се са браћом учини од њих ово оружјем, он се враћа у своју Расу, или Рашку, скупља своје силе противу млого јачег непријатеља, противу спољног и то тада силом Империје Грчке. Он очекује само смрт свога пријатеља и покровитеља Манујила Комнена императора и кад се ова догоди, и кад му се овај император пријатељ можда још није ни охладио како треба — Немања насрће, но куда? куда? прво на Софију, или тадањи Средац! ? Како то, од куд то ? зар се Средац налази на међи његове земље? запитаће млоги, а и сви коме ово није ни долазило ни на крај памети да се упитају читајући живот Немањин, од сина му Саве, Стефана и т.д. а које је све и сама критика и сама ствар као необориме утврдила. Коме је до питања, а био је досада глуп и тек онако читао наше и туђе историје и летописе, нека пита а и нек се диви, колико хоће, ако му је до тога а ми идемо за током најистинитије на свету ствари. Тако дакле Немања освоји Средац или Софију, а он му је из Расе у своје рођене браће земљама на путу. Њега је морао освојити Немања, ради тога он је употребио сву своју снагу и силу, неуздајући се у ову и удружио се чак и са Маџарима.

За овим тек он освојава друге српске, али тада у рукама грчким, градове: Петрник, или Перник, на планини Пернику, или старом Орбелину, а дан: тако званим Деспотовим планинама. Од овог иде на Стоб, или Столп у ст: Дарданији место рођења Србина Јустинијана тако названа Грцима Σχαπλιτω Скапљица или Стоблица. Овај је био код дан: Стоби у Маћедонији. Даље Земљин опет на граници Маћедоније и Србије, па Вељблужд идући Етрипол Балканом и дан: село Велбуђ, или Бођана у тако званој Софијској нахији. Даље Житомиск, или Житомирск развалине и дан: у прилепској нахији на планини Крушевици. Даље Скопље, па град Лешьк и дан. развалине више Монастира св. Атанасија у Тетовској нахији. Развалине ове зову још и Леђан град а околину Д. Полог у којој има 97 разорених цркви.

Даље куда иде Немања ? Он иде све са оне стране Шара из Лешака кичевској и битолској нахији па долази код Градца, и данас развалине у битолској нахији за по часа североистоку од манастира св. Јована Слепче. Од Градца Немања дохвата се пута, који води из Призрена у Дибру, па кад овај ухвати и пење се на врхове Кораба и Шара планине, он као добар војник, само се спушта у дан: Призрен и осваја га без велике муке. Из Призрена иде у славни град Ниш, па у Сврљиг, од ког је наш срез сврлижки. Из овог иде у град Равње, по разорењу кога од Турака и Немаца дигнут је дан. Видин, од старог Равња неколико часова западу.

Даље се опет Немања повлачи границама земаља своје браће и удара на Козељ, или дан. развалине Козница града у крушевачком срезу и као што његови животописци веле, наравно пошто и овај град освоји од њега, као од свију тих градова:

"не оста бо камен на камени, иже не сокрушишо се,
иже и не воздвигоше се и до сего дне."

Но ово неје могло баш овако буквално бити; јер се одма по овом, а од самог Немање и његов: синова у Нишу и Скопљу подижу храмови. За овим освајa Липљан, Мораву западу 3 часа од дан: Гилана, Врању и оба Пилота и Раба у дан. Албанији. (Елбасанска, корчанска, клисурска, Авлонска и друге нахије) Но да видите да Немања не заборавља и своје место рођења, пошто постиже своју цјел, са помоћу Рашске и рашком православном војском, те што каже паметариста, пошто по овом освојењу Немања виде, Дукљу и Далмацију:

"Отьчьство и рожденије своје истовују дједину своју в руцје Грчскија:"

сад тек пође даље, пошто је очистио српску земљу од Искра и Вида до иза Призрена; и од овог до иза Авлуње —поврати од Грка насилно и лукаво заузете српске ове градове: Дан, Сардонику, Дривости или Добру, Росаф, или Скадар, Свач, Љцин (Улцињ) Бар и Котар. У Бару оснује храм св. Николе, а у Котору дворац летњи. Тако даље од приморске земље поврати лукаво и на превари грцима заузете срп. земље и присоједини их Србији (Рашкој) Зету, и Рабно, и оба Пилата; од грчке земље: Патково, где је била столица епископије српске, а оно је доле више Водена у Маћедонији, Хвостно, Подримје, Кострц или дан: Костур, Држковину, или дан: Држилово, још доле ниже данашњег села Држулова, а становање Тепенд—Алије знатног бунтовника. Даље Ситницу, Лаб, Липљан, Глубочицу, Реку (међу Битољем и Кичевом земља) Ушку идући Епиру, и Бјелицу такође доле на граници Тесалије.

Даље освоји Драч и острве ниже овога тако зване данас Јонске; јер је у овима и у Драчу био устао противу њега некакав Грк Михаијло. Земљу сву од дан: Котора па до ниже Авлоне назове Зетом и Дедином. Његове поклоне виђаху Јерусалим и Рим, као и св. Гора. Он изтреби Патеранску јерес из Босне и римокатолицизам из Далмације. Нама неје овде место описивати опширно радњу Немањину, но само ово можемо казати: да је се држава његова простирала од реке Цетиње, Саве и Дунава захватајући већи део Славоније и Срема па до Искра и Вида; од ових горе на Балкан до иза Рашке; истоку од Рашке до иза утока њена у Марицу, ниже Филипопоља; одавде Марицом до више Филипопоља и преко ове на Орбелинске планине; па по планинама захватајући пола Велеса опет ниже Радовића, Стоба, Градца и т.д. па даље на Ниш или дан: Ниџ планину; са ове право преко Бурина планине на реку Бистрицу; а од реке Бистрице све до реке Војуше и овом до у море; код утока реке Војуше до утока Цетиње у море све Јадранским морем, као што се то боље види на нашој мапи.

Стефан назове Расу столним мостом на сред срп. земље. Овим је он указивао пут свом потомству на Цариград и на остале земље, које он неможе отети од Грка. Раса, или Рашка, зацело и лежи усред српских земаља; но кад се у ове урачунају и тако зване бугарске, или све земље српских племена на целом овом тако званом сада Балканском трополју. Расу је он дао свом старијем сину Стефану, а млађем Вукану Зету, т.ј: сву земљу или приморје од више Дубровника до ниже Авлавне, а тако исто и Хум или Захлмију. Немања је се закалуђерио 25. Марта, 1195 год., умро је 13. Фебруара, 1200 год., а на престол српског царства дође син Немањин:

44. Стефан I Стефанов, Неманић I. (Свевладовић XIII.) (од 1195— 1222 год.)

А 55. цар срп. у овим земљама. Владао је од 1195—1222, дакле свега 27 год. Око 1208. год. блгарски главар Борил у сајузу са Ханриком Фландриским, грчким императором, сином Балдуина Франдриског, са Стрјезом братом Кало-Јована блгарског краља, с Михајилом префектом драчским и краљем Андриом маџарским, ударе на земље Стефанове, хтејући савршено утаманити наново подигнуту српску земљу и државу, но ништа немогну учинити; јер их све Стефан побије и разпуди. Пре овога борио је се са братом својим Вуканом, који је, у договору са папом, римским свештенством и краљем маџарским ударао на брата свог; но овај, које помоћу Дужда мљетачкога свога таста, а које св. Саве, победи брата и смири се с њим.

У оваквим неприликама Стефан прими унију и буде венчан царском круном посланом му од Папе. Али кад то чује св.Сава он дође и год. 1222. венча га са круном од Никејских царева донешеном и прозове "Право и првовенчаним" као да неје пре био венчан и крунисан, подразумевајући да је правосл: круном тек венчан, а оно венчање римско нерачунајући ниушта. Сад наново на њега ударе Маџари са млогим језицима; (народима) т:ј: целим западом и свима римокатолицима но св. Сава ове чудама својим не само умири, него шта више по лекциама неумрлог г. Бођанског професора Мос: универзитета обрне и самог тог Маџ: краља Андрију у православље, и назове га, као прекрштенца, Стефаном. Стефан право и прво венчани звао је се: и Велики краљ, намјесни господин све српске земље и Диоклиције и Далмације и Травуније и Хумске земље, а подписивао је се:

"Стефан по милости Божиој, венчани краљ и самодржац све српске земље и Поморских."

Св. Сава оснује 12 Епискупија и то:

1. у Стону у Захумији (данас приморска варош Стон, а италијски Стогно,)
2. у Зету у Дукљанском поморју, а то је ниже Љеша у дан: Албанији
3. Дабрцу у дан: Дьбрици оридске нахије 5 часова северу од Орида,
4. у Будимљу, или у дан. развалинама града Будимља на планини Бучин југозападу од дан: Корче ниже преспанског језера,
5. Раси на Балкану око дан: Илиџе
6. у Студеници у Хвостњу у дан: Пећској нахији 6 часова од ове близу села Трна, а у Студеници селу још и данас се налазе развалине огромне бив. цркве Студенице, у којој је била епискупска столица, св. Саве, а не у овој нашој Студеници,
7. У Призрену,
8. У Грачаници на Косову,
9. У Топлици дан: Бањи у турској Србији, или као што сада тај крај Србије зову Маћедонија. Два места тако зову "патрикана св. Саве" ниже Самокова у Бањи и у м. св. Николе Топличког у битољској нахији.
10. Браничеву, а Браничево је се звала сва земља од десне обале Мораве па до Старе планине, и од ове до Искра и Вида река
11. Београд у дан: Белградчику видинске нахије
12 у Моравици дан: кумановске нахије и т.д.

Ми даље нећемо ни укратко описивати бив. срп. цареве, а напоменућемо ово: да је Стефан првовенчани још 4. године владао као цар и то по другом крунисању, са чега је, као што гласи натпис на цркви св.Акима и Ане у дан: кнежевини Студеници прозвао се: "правовенчани". Он је оставио 4 сина и то: Радослава, Владислава, Уроша и Предислава, који је се покалуђерио, био архиепискуп срп. под именом Саве II. По Стефану тако званом првовенчаном и правовенчаном дође на срп, престо син му најстарији:

45. Радослав IV. Стефанов Неманић II. (од 1228—1234 год.)

А 56. цар срп. у овим земљама. Владао је од 1228—1234 год. свега дакле 6 год. Још за живота његова дође на царева српски престо млађи му брат:

46. Владислав II. Стефанов Неманић III. (од 1234—1240 год.)

А 57. цар срп. у овим земљама. Владао је од 1234—1240 год. дакле као и брат му 6 год. Он је почео копати руде особито у дан. Новом Брду у Турској Србији и новце је правио, али има новаца српских још од Владимира светог дакле од 1010 год: дакле још од пре 224 године. За њим дође на српски престо брат му:

47. Урош I. Стефанов Неманић IV. (од 1240— 1372 год.)

А 58. цар српски у овим земљама. Владао је од 1240—1272. год. дакле свега 32 год: и особито се прославио копањем руда ливењем новца, од кога највише и има. 1241. год. покоре Монголи, или као што их зову Татари, сву Мађарску и део Ческе, а тако исто прегазе и Урошеву земљу чак до Дрина у дан: Старој Србији, Урош их побије и протера из своје земље. Имао је два сина Драгутина и Милутина.

Првог је оженио са ћерком Мађарског краља Стефана V. Катарином. Овај да свом зету део бив. под Мађарима Срема, целу Мачву са Зворником и Банат мачвански уз своју ћерку; но с тим да преда Драгутину престо. Урош обећа, али неучини, са чега се Драгутин на њ, подигне и протера га с престола год. 1272. те ступи на српски престо

48. Драгутин I. Урошев Неманић V. (од 1272 — 1275 год.}

А 59 цар срп. у овим земљама. Владао је само 3 год. дакле од 1272—1275 год. Столица му је била у Дебрцу данас развалине на ушћу Вукодража на међи шабач: и ваљевске нахије на Саву код Ушћа. Он је владао: Мачвом, Сремом једним делом дан: Босне и Ерцеговине, као и Турске Србије све до Вучитрна, које је се и звало Мачва па до утока Мораве у Дунав. Даље Сремом и Мачванским Банатом т:ј: данашњим Банатом и Бачком и т.д: и покорио је од Искра до реке Вида бугарске земље. Подигао је млоге цркве као: Ариље, Рачу, Троношу, Дежеву и т.д. Пошто се закалуђери, ступи на српски престо брат му:

49. Милутин I. Урошев, Неманић VI. (од 1275 - 1321 год.)

А 60. цар срп. у овим земљама српским. Владао је од 1275—1320, дакле свега 45 год: Он је у Средцу подигао цркву посвећену Премудрости божијој или грчки св. Софију на подобије Јустинианове у Цариграду, од које се доцније и та паланка српска тако прозове Софија, у којој му и данас леже мошти. По смрти његовој ступи на престо српски син му:

50. Стефан II. Милутинов Дечански Неманић VII. (од 1320-1333 год.)

А 61. Цар срп. у овим срп. земљама. Владао је од 1320 — 1333 дакле свега 13 год: Он је се борио са својим зетом кнезом блгарским Михајилом Шишмановићем, што му је сестру Неду отерао. Тада је завладао блгарском и повратио српској круни дати комад земље између Старе планине и Вида што је уз Неду био дао Блгарима његов отац Милутин. Основао је Крајево на Алти у дан: Влашкој, којим је крајем и владао. Основао је осим млогих цркви и манастира, по свој земљи српској, као остали предци што су му чииили, и славни и највеличанственији у целом свету, а народ православљу, мр: Дечански, у коме су му и сестре му св. Јелене св: мошти, која је се до дан: дана сачувао од гадних руку агаријинских. За њим ступи на престо српско-царски син му:

51. Силни Стефан III. Душан I. Стефанов Неманић VIII. (од 1333—1356 год.)

А 62. Цар у овим срп. земљама. Владао је од 1333—1356 год. дакле свега 23 године. Он је покорио сву дан Грчку ван Атине, присајединио је српској царевини сву Дољњу Далмацију, или Белу Хрватску, Влашку, Молдавију, Бесарабију, Гарицу Истрију, већи део Мађарске, сву Хрватску и готово сву сада тако звану Словенију и т д. и све земље до Цариграда, једном речју владао је: од иза Црног (свом Бесарабиом, делом Мале Русије и Крима) до Јадранског мора. Владао је скоро свом малом Азиом, у којој је био наместник Богдан. Он је се звао: Император Грка, Бугара, Срба, Угро-Влахије, а кад је одржао побједу над Татарима 1352 год. прозвао је се и Император Мађара и Руса. Овом га је титулом поздравио чак калифет Египатски, као што тврде арапски историци и као што вели и сам Г. Бођански профес. Мос: университета у својим лекцијама. Уништио је сасвим патријаршију цариградску у Европи и Азији и земље њене

подвргао под патријаршију пећску, коју су и васионски патриарси признали за четврту васионску, на место бивше Цариградске грчке. Под ову подвргне све бив. архијепискупије на овом српском тропољу као: блгарску, илиријску, цариградску, део Маџарске, Хрватску, део Италијанске и т.д. коју сву цариградску је савршено и уништио. Душан је знатан као реформатор у светском и духовном погледу. Издао је ваљане законе, да је на 400 год. остали европски свет, тек дорастао за ове и овакве. Закони су му тежили на изједначење каста, што се види у прописаним казнима за властеле и Себре, или људе зависеће од спахија и т.д. По смрти његовој, од отрова грчког, дође на престо срп: царства син му:

52. Урош II. Душанов Неманић IX. (од 1356-1367 год.)

А 63. цар српски. Владао је од 1356—1367 год. дакле свега 11 год. и сам је се звао Император, а не краљ, или цар. Он је столовао у Скопљу и последње године убије га Вукашин краљ. Још за живота његовог, мати царица Јелена, столовала је независно од сина Императора у Серезу, стриц Урошев Синиша, био је такође независан у свима сада тако званим грчким земљама , као у Архананији, Тесалији, правој Грчкој, Епиру и т.д. а мало азијске српске земље заузму нешто Грци, и већ скоро све Турци и т.д. Пошто краљ Вукашин мучки и крвнички убије сопственом руком последњи огранак у правој линији свете лозе Свевладовића и Неманића, који су се звали сви Стефанима у част Немање првог оснивача, или продужиоца I. лозе Свевладовића и Урошима у част првог великог Уроша, — светога Уроша, он сам седне на оскврњени и окрвављени дотле императорски српски престо. Но неје дуго седио, јер буде убијен, а Бог наскоро казни сав род српски и сву земљу српску за овако грозно и нечовечно убиство, свога правог Императора, Стефана Уроша, за овај највећи и вечно вапијући грех пред престолом вишњега. Тако дакле ступи на престо тако звани:

53. Краљ Вукашин I. Мрњачевић I. (од 1367—1371 год.)

А 64 цар срп. у овим земљама. Владао је од 1367—1371 год. дакле свега 4 год. Он се већ незове Императором и да би се одржао, и у самом титулу краљевском, одма је одпочео уступати Душаном заузете земље разним народима, и у место императора, као што је речено прозове се краљем, но и то му непомогне; јер поменуте 1371. год: са 15.000 најодабраније српске војске буде од Турака код реке Марице више Једрене за 3 часа хода западу до ноге потучено и сам Императоро-убица Вукашин погине од руке свог слуге, који га уби за Уроша. Од 1371, до 1376 год. дакле за пуних 6 год. биле су разпре и смутње у српској царевини као и отмице о срп. престолу, и за сво то време владао је

54. краљ Марко I. Вукашинов Мрњачевић,

А 65. владаоц српски. Те године духовни сабор под председништвом срп. патриарха, Јефрема, који је био врло глуп а побожан избере за цара српског, код живог Синише брата Душанова са синовима, Лазара, који и ступи на срп. престо

55. Лазар I. Грбљановић I. (од 1376—1399 год.)

А 65. цар српски. Владао је од 1376—1389 год. дакле свега 13 год. Он пренесе престо српски из Призрена у Крушевац, пошто су на њега већ нападали Турци, Краљевић Марко син Вукашинов, Синиша и други. Те године погине на Косову заједно са царем Муратом, кога уби, под шатором, Милош Обилић, заједно са 12 великих стараца, великим Илукти Везиром, Сарафима, Саветницима и другим лицима, која се десише у султанову шатору. Милош Обилић, са Иваном Косанчићем и Миланом Топличанином уби 12.000 најодабраније турске војске по причању свију наших летописаца, па чак и околних Турака и званичних код Тулбета на Косову лица. А биће ваљда да је се осим њихова боја, и сама војска у овој изненадној забуни и гунгули потрла и побила међу собом. За њим владаше његова жена:

56. Царица Милица Југ-Богданова Грбљановића II. (од 1389—1405 год.)

Свега дакле 26 год. и била је 66. владар српски. По смрти њеној владао је њен и Лазарев син

57. Стефан. III. Високи Лазарев Грбљановић III. (од 1405—1427 год.)

А 68 владаоц срп. под туђим именом већ Деспота. Владао ја од 1405 — 1427 год. дакле свега 22 год. По смрти његовој дође на српски престо српских царева син Вука Бранковића из Орида, над ког су гробом (Вуковим) Турци у Крушевцу, пошто су га удавили, подигли турско тулбе и увек палили му за црну и погану издајничку душу лојање свеће у вече својих свију петкова. Срби освојивши Крушевац под кнезом Милошем Обреновићем разсули су ту гадну тулбу свога издајника, са кога су више од 4 века робовали и који још робују, извадили кости подле оридске издајице, спалили их; па пепо развејали по васдуху, и на месту где су лежале три дана, сва војска ишла је на двар.

58. Ђурађ II. Вуков Бранковић I. (од 1427 — 1457 год.)

А 69. владар срп. Владао је од 1427—1457 дакле свега 30 година. По смрти његовој дође на српски десподски престо син му:

59. Лазар II. Ђурђев Бранковић II.

А 70 владар срп. који је владао само 1. год.

71. Деспотица Јелена такође једну и последњи

72. Михајило Абоговић такође једну, а сва српска земља са ове стране Саве и Дунава, ван Босне падне 1459 год. у турске руке, пошто је њоме владало са Краљевићем Марком, који је као што је речено владао је 6 год. и ково и новце Синишом и његовим синовима око 77 владаоца од поменутих реч: династија, ван Балшића, босанских, Ерцеговачких, и т.д.

По овима владали су нека времена у Правој Србији и дан. кнежевини за које се из летописа зна још **78. Новак**, **79. Грујица, 80. Коча, 81. Дели Радивоје, 82. Петар Неманић, 83. Карађорђе** које, као незнатније и тек као појаве при разним покретима противу Турака и не напомињемо.

Управо од Ђурђа Бранковића, ове све владаоце не би требало у оваке ни урачуњавати. Докле је простор Србије у његово време захватао јасно сведочи летописац пећски, који каже: да је Ђурађ пошто, помоћу Маџара поврати своје десподство од Турака, простирао своју власт иза Момине Клисуре, а та је сада тако звани 2 часа западу од Пазарџика, Кздербенд, Лазар је владао као и син му Стефан још већим простором срп. земље од овог Ђурђевог, а Вукашин је владао не само 3 часа западу од Једрене, него и даље од овог, чак иза Димотике и т.д.

У Аустрији Срби изгубише своје владаре тек 1527 год. У Босни су владали као краљеви од 1356 па до 1463 год. њих које неколико су год: и пали под Турке. Херцеговина још доцније; У Црној за Турке, а за Србе и у опште за сво Славенство Златној и од драгог камена, Црној Гори Срби никад и неподлегоше Турцима и Османлиама; него ето до данашњег дана сачуваше своју драгу веру и златну слободу, нерачуњајући поједине падове, кад их само прегажаваху, а не покораваху Турци. Нећемо напомињати ни то: како и Босна, као и Ерцеговина а и Права Србија и Албаније, не беху скоро никад покорене цару, но зависаху од својих ага и спахија потурица, а некадашње срп. властеле. Маћедонија, нешто Тесалије, Епира и Трације, небеаху готово никада, негледајући и на истурчену властелу бившу Срп. слободне од тешког и чемерног јарма и ига Османског. У свима тим земљама, као чистим српским Османлије се стараху, као и дан дан: што чине: да униште и најслабију клицу народности српске.

Тако од најмање 12.000 цркава и монастира, неоставише ни неколико десетина, а остало све порушише и утаманише. Да неговоримо претеране ствари и да смо још мало казали нека се узме ово: да је само у призренској и ђаковачкој нахији било по 360 цркава и монастира, Чичавици 175, у Црној Гори скопске нахије и на Рујану, или садањој Гурбетској планини 398; то је онда у неколико сати разтојања преко 1.293 које цркава, које монастира. Нек се овоме дода, што ми под руком имамо кратак опис у гиланској, или моравској нахији, преко 120 описаних развалина цркви и манастира, ван у пошкипљеним и потурченим селима за које се, са варварства ових, незнају, онда је јасно: да ми несмо ни издалека, и то у најумањенијем броју показали прави број ових. Што дан: кнежевина сачува толике старе цркве и манастире, то беаше следство уговорене предаје Турцима под Абоговићем Михајилом, иначе да неје овога било и ово би мало прошло и пропало као и у другим срп: местима, а нарочито Босна. Но нека се немисли, да и у дан. кнежевини неје било више.

Кад наш пут. "О изтраживању старина" већ једном надмашив наше обичне сплетке и интриге оних који би требали оваке ствари да подпомажу, а не спречавају, угледа белог дана божијега видиће се: да готово и редовно, у планинским местима, па 2 часа хода долази по 7 развалина цркви и манастира. Ми опет повторавамо: да слободно горе споменути број цркви и манастира можемо придати градовима бившим, а број цркава и манастирима можемо без икаква зазора, ако не ушесторостручити, а оно бар утројити и подићи на 36.000. Нек се погледа на земљу тужне и чемерне бивше царевине, срп: па ће се видити: да она лежи у самим урвинама и развалинама, од којих се неможе ни пола часа проћи, а да се или негази преко њих, или око њих.

Све ове цркве и развалине, сво ово бивше, па уништено дивљацима и ужасним варварима, добро српско, утамањено и упропашћено, још више обара и унижава срп. народ, који нигде у Турској и несме звати се Србином, а тако исто и у Аустрији до пре неколико година. Кад је овако било са његовим за сваког корисним зградама, може се лако преставити себи шта је било и шта је и са самим још и сада под Турцима, а боље му неје ни под другим. Но шта ми рекосмо, до пре неколико година, а не рекосмо још и дан данашњи.

Та, ко се неопомиње оних силних изрека н. пр. каквог Тунгуза Манџурско-Монголског Венхејма, који на најузвишенијим местима ликоваше и кликоваше: да и нема никаквих Срба у Маџарорсагу и аустриских Немаца Фатерланду, но има: Раца, Буњеваца, Шокаца, Угара и т.д.!? Ко се неопомиње: да н.п: какве Андрашије, или Тунгузо-Монголо-Манџури рекну тужним и чемерним Србима из Маџарорсага и Фатерланда аустријског:

"Коме је тешко нек се из наше земље чисти"

Боже, боже мој, ето до каквог безобразлука и до каквог скотства долазе они, које несретни Хрвати карпатски из милости и сажалења пустише у наше земље, а ми их примисмо и одгајисмо, на своју сопствену пропаст, на своју несрећу, и утаманење !?!???...

Ето, до каквог се безобразлука успиње уљез и безкућник, који осим своје изцепане черге, босих ногу, избуцаних шалвара и изеденог мољцима турбана (чалме) на својој обријаној глави, недонесе ништа више у Европу и ове срп. земље ....!...?.!? Нама се већ јежи кожа од наших учитеља и њихових последовача аустро-Фатерландо-маџарорсаговаца, који су и из свију српских учених друштва већ изкезили зубе, да нас разтргну; но ми ћемо им навести тужну и горку истину, од које ће им се зуби, ако не скаменити (то неје могуће за такве) а ово бар мало позауставити од своје грозне оштрине. Ево речи званичника аустро-Фатерландо-маџароарсогца Швартнера на стр. 588 које веле :

> "У Славонији и у славенским српско-хрватским и Илирским-деловима (Маџарорсага а тако и Немцо-Фатерланда) сваке јавне школе урачунавају се у излишне, забрањене: зато што се народ тај придржава кирилице и глаголице!"

Тек у време Марије Терезије успело је се увести латиницу, а са овом и школе у Хрватској. У осталој Илирији сва усиља да се заведе латиница остану без успеха до 1800. год: Међу осталим још у првој половини 18. века изда један архиепископ калочски Закон:

"да у вароши Калочи ни један несме ниједне речице проговорити Рацски (српски) на улици. Сваки нарушиоц овог узаконења светог оца (пас му за душу) архиепископа калочког, био је кажњен са 12 форината, или ако неје имао толико ових да изброји (за сваку српску речицу) добијао је 12 штапа по стражњици (награде) тако зване Шпицрутона у граду и вароши (као и у околини.). У Калочи за цело (вели званични аустријски писац) угасио је се говор рацски (т.ј: српски). благодарећи овако благодетелном закону овог римокатоличког просвештеника"

Ето, тако ови варвари, уљези и дивљаци поступаше па и дан данашњи поступају са оним народом, који их одбрани од Турака, који их спасе од других ужаснијих, но само за њих а не Србе, варвара и дивљака, који спасоше Европу од дивљих чорда османских, татарских и других, као што вели и сам овај званични аустријски писац, на стр. 112:

"Зар може и један Маџар, по савести, одрицати, да несу у борби Јована Запоља Срби решили битку, добили победу и да несу старовери (altglaubiger православни) Срби изгнали Турке из целе Маџарске и принудили их да закључе карловачки мир?"
(Вид Пути прав. у Син отеч: 28 Фебр. 1865 год.)

Но шта нам је вајде спомињати наше јаде и чемере, те тиме повређнвати гореће, разпаљене и прождирујуће нас и утамањујуће ране наше? Нема лека и спасења, па кад је тако а оно барем да кажемо, најкраће одкуда нам оне.

Дуго би и млого било описивати узроке нашој дан. несрећи, нашој уникености до ниже скота, нашој потлачености, нашој утамањености скоро до ниже црвића, нашој најужаснијој и већој на свету од свију несрећа и зала несрећи, нашој садањој глупости, јаду, чемеру, ужасу, злу да горега нема покору да га црњег и ђаво неби у стању био створити, а пакао произвести, Нашој сиротињи и ништавилу, нашој невољи и беди, нашем црном и чемерном ропству, тежем и дуговечнијем од свију, који беаху на срп. вратовима, од кад их виде земља на себи, а преблаги Господ Бог вишњи сазда и подиже. Ужасне су и жалостне те ствари, грозне и јадовите, па их и нећемо, а и неможемо описивати, срце нам се камени, живот нам омрзне, и цео свет и земља па и само суштаство које нас сазда и подиже, постане нам сасвим, одвратним кад се само напоменемо свега овог, а камо ли да га опишемо. Нећемо ово да чинимо и што нам позив неје, и што би описујући наше јаде и муке, ужасе и трепете, довели нас и остале: да прогледамо правим очима на ствар и тада тек да се стресемо пред смртним и последњим тресом.

Све наше научене главе, сви наши књижевници и фарисеји, философи и филолози, граматици и софисти тврде, као два пута два четири, или као бабе у боб: да је и Душан био узроком пропасти српске земље, што је ову делио и давао намесницима, да са њом управљају. Да бог ме : васпитаници јежована и фанарота и немогу и не умеју другчије мислити и говорити, до оно и оног што им и како им њихових учитеља главе смисле и језици изглаголишу. У њих је мозак поремећен, срце покварено, језик научио извесне фразе па као чекетало, или машина навијена, чекеће и врти се, али све у обиму учитеља јежована и фанариота.

Зар небеше и пре држава српска раздељена, још на веће и огромније области; зар неуправљаху и пре овима други људи постављени од бив. срп. царева и краљева; зар се неделише и друге државе, као и пре српска, и што је још црње и горе њихови огромни делови и већи од Србије зар се не даваху царским синовима и рођацима у сопственост, док Душан само намешташе чиновнике; зар и дан данашњи не даје се управа у свим земљама, а над извесним областима људима, који несу цареви и краљеви; зар и данас велика и славна Русија, чудо овог света, неје подељена на ужасније и веће области не само од тадањих Душанових области, него и целих неких држава; зар све ово неје у осталим државама па и у самој Америци, но га је Душан створио и саздао на зло и несрећу своје рођене земље, свог рођеног народа и свог рођеног потомства; зар то тако учини онај Душан онај Император и цар српски, који покори све земље до иза Цариграда, па и сву Грчку; све српске земље у дан. Аустро-Угарској поврати Србији; који поби Татаре и од ових спасе запад и Европу, који им оте и ослободи братску нам Мало-Русију и

би узрок да се Велика-Русија ослободи ових дивљака и азијских разбојника; зар одиста сво то учинио онај Душан, који покори Малу Азију, који се зваше: Император Срба, Грка, Блгара, Маџара, Руса, Угро-Влаха и т,д. који увређен а сазнавајући своје силе питаше своје великаше: у једној прилици да ли хоће на Грчку или Алеманску (Ђерманију), који учини за укупно Славенство више него ико, који беаше красно сунце и дивна предходница наша, узданица и окриље Српско и Славенско, који цео свој век проведе: у раду, знају, труду, жару, леду, мразу, киши, снегу, непогоди, муци и т:д: у место уживања, задовољства, наслада, благовања, узалуд провођења времена, и т:д; који иђаше на то: да изравња у тешком и несретном стању Себра, Отрока, Неропса, Влаха и т:д: са малом и великом властелом, светском и црквеном са господом и господинчићима и т:д: под чијом владом први пут појављују се људи не властеоског порекла, као: Милош Обилић, Краљевић Марко, Милан Топлица, Иван Косанчић, Лазар Грбљановић проклети Вукашин и друго, на високим и првим звањима и у положајима припадајућим само највећој властели, за које неће да прође ни ћерка Лека Капетана малог и незнатног властелина, призренског, само зато: што јој је отац капетан и властелин, а они истина војводе, а има од свињара и говедара знате; зар то заслужује муж, који разпростре српско име, по српским земљама; ослободи кукаван народ српски из тешког црног и гадног ропства, лукавих Грка, Маџара, Немаца, Латина, па чак и у Малој Азији турског, у Русији и Ческој Монголског ?!?! и т:д:

Е дивни ти смо му потомци ! Е, благодаринилити смо синови његови! Заслужили и смо ми људи, да нам се и други такав јави и сазда, прекрасни ли смо ми научењаци, фарисеји, књижевници, софисте, граматици, јежавани, и све на свету, само не паметни Срби и људи! и т.д. Та сви људи и народи, као и сами јежовани и фанариоти треба сада од нас да се уче мудрости и знања; јер их ми поцрпесмо од њих, превазиђосмо их, постадосмо ми само њихови ученици у низкости, гадости, а нарочито црној и гадној зависти тако и преузвишени и племенити, даћемо скоро и сунце разчупати и разтрћи што вечно светли, што му завидимо, што је боље и јасније од нас ! . ..

Та зар Душан намести издајника Вука Бранковића да се направи господар у Ориду и његовој околини; та зар Душан рече Вукашину да му убије јединца сина, своје драго и прекрасно чедо, своју утеху и подпору; та зар Душан рече свом брату Синиши да створи за се царство у Етолији, Грчкој, Епиру и Тесалији; та зар Душан рече Краљевићу Марку да се курдише у Прилипу, Водену и т.д. и да тамо агује и благује, после да се као турски удворци за Турке бије и погине помажући овима; та зар Душан рече гадним Балшићима, да саставе за се земљу и у овој владају; та зар Душан рече осталим сплеткашима и себичњацима, па и Лазару, да се грабе о круни српској, код живих Неманића и правих владаоца, а не о труду, муци и осталим патњама и тешкоћама, које она под собом обухвата; та зар Душан рече да његова жена седи у Серезу и тамо као нека за свог сина и девера туђинка независно агује и благује; та зар Душан рече своме тужном и недорасном сину да буде :

> "Преизлиха милостив и кротак јави се, старческија савети
> отмјешче, младих же савети пријемље и љубе."

зар Душан рече проклетом Бранковићу Вуку, да због круне српских царева утамани: српску војску, српску царевину, српску госпоштину, српске свете цркве, манастире, школе и т.д. па и свог таста, пашенога, и остале; зар Душан рече проклетом и гадном Вукашину, кога подиже из праха, пепела, ђубрета и уштанске ништавилости, да се по смрти његовој, и пошто му поједе сина јединца, златну и од драгог камена јабуку, последњу утеху и надежду српску, назива и зове што иде, а у самој је ствари био: само издајник, одпадник и убица и утаманиоц целог срп: народа и земље српске: коју, као да му је бабовина и поклањаше туђинима, сам да се одржи у мањем отетом:

"Постави ме Христос господина земљи Српској и Грком и западном страном" и:

"и по се дни веселешту ми, се вземљи краљевства ми, с превазљубљеном краљевства ми краљицом Кира Јеленом и с превозљубљени ми синови краљсвства ми Марком и Андрјејашом;"

зар је Душан казао разбојницима, босанским бановима, да дођу још и до тог брезобразлука, да се зову и његовим рођацима и правим потомцима, и да се титулирају :

"Такожде же и мене својему рабу за милост својего божьства дарова процисти ми отрасли богосадње в родје мојем и сподоби ме сугубим вјенцем, јако обоја владичествија исправљати ми, првје је от испрва в богодаровање нам земље Босње. Потом же господу мојему Богу сподоблшу ме насљедовати престол моих прародитељ господе српске (земље) зане бо ти бјеху мои прародитељи в земљанем царствје, царствовавше и иа небесноје царство преселили се. Мене же видешту земљу прародитељ моих но њих оставлвшу (а зашто не секиру, будак или трнокоп какав разбојници једни?) и не мушту својего пастира. И идох в србскују земљу жалаје и хоте у крјепити престол родителеј моих (ваљда ти се род састоји у томе, као што је и Бугарима свети наш цар Владимир, што си припомогао њихову утамањењу и да се час пре сбришу са лица своје српске земље), и тамо в Милешеву ми вјенчан бјех богом дарованим ми вјенцем на краљеветво прародитељ моих. Јако бити ми о Христје Исусје благоверному и благомпостављеному Стефану краљем Србљем и Босне и Поморју и западним странама;"

зар је Душан допустио овима, да се овако величају са својим женама, да му и у гробу кости претресају и помињу га, као неког праоца њиховог бавшег на земљи па чак и на небу, да се величају оним чега небеаху достојни; да се јавља некакав још:

"Стефан Дабиша Милостију Господа Бога Србљем, Босни
и примороју и с Госпоје краљице Кира-Јелени;"

зар је Душан хтео, да се и остали разбојници босански краљеви направе независним од Јадранског мора па до Дрине и Лабе на Косову и да се оваквим истим и други њихови краљеви и разбојници титулирају, као овај први безобразлук; зар је он њима, као и целом срп. народу рекао: да мирно гледе како један најмањи део Срба пропада на Косову, па и сами да пропадну коначно 1463 год:; зар је Душан хтео: да се оснива и неко херцогство, 1444. год. или дан: Ерцеговина под Косачама и да се српска земља зове оном, речју, коју он гоњаше из срп. земаља; и срп. народа; зар је он ишао на то: да се овакви подлаци под туђим покровитељством, а непријатеља српских, шире у његовим земљама под реченим швапским титулама, па још да мирно гледе, како пропада нар. срп. на Косову тужном; зар је он хтео: да разбојник Балша влада од Скадра па до ниже Авлоне, Драча и од Јадранског мора у том простору па све по црном Дрину непрестано и до 1499 год. и да ови разбојници и отмичари мирно гледе како народ срп. гине и пада на Косову тужном, као и другим крајевима; зар је он хтео и реко овом и овима: да му и име и спомен његових светих предака узимају као наличину, којом су сакривали своја разбојништва и злочинства од несретног народа српског и да се заклањајући се овом зову :

"О веље мошчна сило прјесветаго Духа, тебе славими в тројици. В отци же реку и сину и в светјем дусје тројице прјесвета слава тебје. В тебе грјеших се и тобоју пријех божаствњоју благодат процистим ми отрасли богосадњеј в родје мојем. Молитвами и моленијем свјетих моих прјеродитељ Симеона Немање, прваго мироточца српскаго и св. Сави в свјетих својих Бог излив творej чудеса. Тјем же и аз во Христа Бога благовјерни и самодржавни господин Ђурађ всеи зетској и поморској земљи" и т.д."

зар је Душан овластио Лазара, да влада Сремом, Банатом, дан. Србиом и већим делом турске Србије од Шара, Балкана и Старе планине па до Дунава и Дрина црног; зар га је он овластио, да дође до таквог брезобразлука, да се именује и његовим и његових предака славним именом:

"Стефан В Христа Бога благоверни и самодржавни господин
Србљем и Подунављу, Стефан књез Лазар;"

зар је он дао власт и права краљу Марку Вукашиновом сину (Краљевићу Марку) да влада скоро свом Мађедониом и јужним покрајинама дан: Турске, или Праве Србије, од Шара, Кораба и Орбелинских планина па све готово до мора (Солуна) до реке Бистрице и т.д. да лије новце и да се назива краљем; кад допусти Душан свом брату Синиши: да влада свом земљом почев од Драча па скоро до дан. Атине, и од Јадранског до Тесалског мора, да гледа како народ српски гине на Марици и пропада на Косову, па да само ужива и господари, да му пропадне држава у 15. веку и да се зове, на поругу рођеног брата, својих предака: Симеон (већ некакав туђинац) Полеолог у Христи Бога благоверни император и самодржац Грка и Срба.

"Σημεων εν χριστω τω Θεω πιστος βασιλεγ και
αυτοκρατωρ Ρωμαιων και Σερβωνο Παλαιονλογος"

и:

"Συμεων εν χριστω τω Θεω πιστος βασιλευς και αυτοκρατωρ Ρωμαιων
και Σερβωνο και παντός Αλβανου Ουρεβισιε ο Παλαιόνλογος"

т.ј.

"Симеон у Христа Бога благоверни император и самодржац
Римљана и Срба и све Албаније Урош Палеолог ";

зар је Душан хтео и наредио: да 37.000 властеоских породица срп. не само из дан. Србије, него из Албаније, Мађедоније, Тесалије, Епира, Тракије и других земаља год. 1690. под патриархом Арсенијем трећим пређе у аустријске земље, да овим својим доласком униште права ондашњих Срба, који су старији и од Мађара и Немаца у тим својим сада тако званим аустријско-мађарским земљама; зар је Душан наредио, да се ова иста господа, који сеобом својом лиши народ срп. првих људи, а у Аустрији опет онај народ српски својих старих земаља, вароши и градова, права и прастаре своје старине признате Мађарима, Немцима и другим дотле а од тог доба савршено утамањене, који и на моштима Мађарског краља св. Стефана још у 11. веку писаху српским писменима и то јединим српским писменима украсе овога; зар је Душан заповедио: да се ови исти, кад им дође на врат да раде и да се боре у Аустрији за свој језик и народност, а они бегаху од ове свете борбе, од ове своје прве дужности год. 1755 у Русију и ту се преливају у Русе; зар је Душан заповедио: да се толика подла и сваког презрења достојна бивша бесна и ником непокорна властела српска у свим земљама српским, кад је зле коби доведоше на прво искушење, по својој мекушности, слабости и подлости, истурчи, прелије у Османлије већи део, ослаби тиме народ српски и управо га они и утаманише; зар је Душан био узурпатор, издајник срп. земљама, варошима, градовима и издавао их Немцима, Мађарима, Италијанцима, Турцима и другим што чинише други владаоци од његове лозе; зар је Душан наредио: да се наш кукавни и несретни народ у свој Албанији прелије у Шкипе, у Тесалији у Грке, Шкипе и Цинцаре, у Грчкој у Грке, у Малој Влашкој у Власе, у Мађарској дан. у Мађаре, горе даље у Немце, у Италијанце, у Цинцаре и т.д. рече ли он; да се у Русији населе неке три Србије и да ту и ненагађани прелију се не само у Русе, него и да забораве братске једнокрвне и једноверне свезе своје са својом браћом овде, са својим родом, па напоследку, ако га се стиде са костима својих најславнијих предака, са својом светом и некада благосовеном земљом, својим, иако разрушеним и утамањеним, а оно опет дивним и чудним, споменицима који цео свет неимађаше; рече ли Душан и учини ли: да се ми овде преливамо, као и у Аустрији у Власе; рече ли он и оставили он: да се гложимо једемо, један другог завидимо, убијамо, утамањујемо, злобимо, да ни брат брату, а род роду, немислимо добра, да сваког ако сами не можемо, не ћемо, или не умемо шта да радимо, друге који раде, хоће и умеју, спречавамо, сметамо им, па их чак и убијамо и то оне, које векови не стварају; да стављамо на се звања, па и највиша духовна, до којих се долази, лажама, сплеткама, интригама, угурсузлуцима, кајшарлуцима, подлостима, пузењем, оговарањем па и што је најважније и убиствама; напослетку код свега тога рече ли он

целом срп. народу: да постане тако да не рекнем у свему и свачему и сам деморализиран и покварен, по апатичан према свему и свачему своме; те да гледају једни делови, његова укупног тела, како други појединци и сами без помоћи осталих, пропадају, утамањују се како се уопште свуда и на сваком месту у несрећама криви све само појединi, а сви се у опште само башаре, вајкају и т.д. а ништа и нигде не раде ? и т.д. не, не, од свега тога нема ни помена ни у Душану ни наличног у његовом законику, у његовом целом раду и животу: то је све сам производ јежевана фанариота и њихових глупих ученика и присталица.

Па кад је све то тако, онда су све измишљотине јежованске и фанариотске о Душану, као узроку српске пропасти, само подле измишљотине и сушта и намерна лаж и клевета. Ми своје грдимо и то оно што је најбоље и најсветлије, најзнатније и најславније само зато: што нас научаше тако аустријски и другиx јежовани и фанариоте, што нам то казаше људи и тако названи научењаци (ако се овим могу назвати дивљаци прави). Ми већ видимо: да је цео наш изображенији свет противу нас кад кажемо и само споменемо што о дивљашству аустријском, већ видимо да су се сви накопиштили на нас и хоће да нас сможде.

Но, стојте мало, почекајте мало драга наша Господо, дајте да се разумемо па ћемо се валда сложити! Ви видите у Аустрији и на Аустрији свакојаких шара, лепота, дивота, зданија, блесака, украса, двораца, каруца, дућана, на војскама перја свакојаких боја и т.д. што се све описати неможе, а непитате: чије је то и одкуда је? Е, претрпите се, разберите се, ладнокрвно погледајте сву ствар па ћете видити: да све то неје њихово, као и ово наше на нама, све су то створили,Срби, ко хоће Славени и други.

Као год и Римљани и Грци што несу ништа радили, тако и Немци и Маџари у Аустрији нити су што радили нити раде. Они су само господа, грофови, ерцози, барони, и т.д. а јадно робље све и сва гради и производи, које се држи за срећно, ако има права да се назове Немцем аустријским, Маџарем угарским, и да се у ове слије и прелије. Роб аустријски и војује, он копа и оре, он подиже путове и палате, он занате и алате, он фабрике и руднике и т.д. напротив брат Немац, Аустријски брат Маџар угарски и јежован из свију народа, седи и готованише.

Али да нам се неби пребацила пристрасност у чему, и да се неби посумњали у наше речи, а нарочито наша виша лица састављена из аустријских васпитаника и присталица, и да неби покварили вољу путовању нашег чиновништва и трговаца и осталог сваке год. у Беч цивилизирани, док своју земљу не само нико неће да пролази до оно чиновника, што је обвезано о народњем благу да је обилази, него свако и спречава и неда ни онима да је пролазе који би хтели — ми ево наводимо туђе речи, из туђег сачињења, из сачињења Алфреда Мишељеа:

> "Тајна историја аустр: прав: прва истор: Аустрије
> написана по највернијим доказима Сп: 1861. год."

Тако дакле , као што се свуда и у сваком нашем делу оснивамо само на датама, никад не на произволу, и као што се у сваком делу нестидимо казати и писце којима се служимо, што је у наших млогих ствар сасвим непозната, те млоги граде и продају од речи до речи туђе преводе туђих дела, под собственом мудрошћу, издају то исто, и овде чинимо и све доле казано само преводимо из поменутог дела и то само ово:

> "У Аустријском двору и политици само је злочинство, разбој, кајишарлук и превара. Императори примају жалеће се њима са очинским и родитељским осмесима, са благошћу спаситељевом, дају своје царске речи о извршењу и учињењу свега на свету, а међутим чим ови молиоци.. .од њих излазе одмах постају жртве тајне полиције; тајни расписи и остало смичу људима главе, затварају у луде куће здраве читаве, утамањују не само појединe но и целе породице, племена и области и т.д."

Тако су они у самим Нидерландима, и у време Фердинанда II. 30.000 протестанта казнили, живе их са женама и децом сахрањивали и затрпавали у земљу 1524. год. Тако по изданој амнестији протестантима у Ческој уједан пут хватају 40 најодабранијих Чеха и најгрознијим мукама морили су их, док их несу уморили. Тако су н. пр. прво вадили кљештима

језике, секли руке, ноге и т.д. док несу јадне и чемерне жртве издисале у најтежијим и најчемернијим мукама, по налозима и влашћу најбољих с увек само предобрих и са вечним родитељским осмејцима и материнским нежностима, благочастивих и благословених аустријских императора, који вечно раздираху својим канџама срца оним, којима милостиво и отачаски даваху ма какве привилегије.

Тако је император Фердинанд овамо се молио Богу за спасење душа и осталог, а овамо су падале тисућама ни криве ни дужне јадне и чемерне душе; но то је све само у оним земљама, у којим неживљаху Немци и они који су се већ сасвим понемчили. Главе, руке и остало ових мученика јавно су по улицама знатнијих градова у кавезима стајале и по 10 година на углед свету и народу. Деца осталих вера и породица, ван римокатоличке у свој Чешској, морала су носити на вратовима црвене пантљике, као знак места куда се има шетати нож, или секира, џелатова кад год се хоће. С њима је одиста то и бивало на најмањији миг ма ког не великаша, већ и последњег одпадника од човечности и рода људског.

Имања не само кажњених ни зашто породица, но и целог народа одузимата су увек и свагда; цркве и олтари никад штеђени несу, папирни новац подизао је се н. пр. на 12 гроша па пошто је бивао сав издат из царских благајница у оним крајевима у којима несу били Немци ... наједанпут је спуштан на 1 грош: ковани су бакарни па посребрењени новци, који тек што су се издали из државних благајница... одма су од 12 гр. побијани не само на 1 грош, него несу ни у по паре примани: и тако је пропадао и утамањивао се народ свуда и на сваком месту и то не Немачки, него само Славенски, Српски.

Војници су свуда и на сваком месту, са својом тако званом војеном, или официрском, а боље хотентоском дивљом и варварском ропском чашћу, и под именом ове: грабили, харали, отимали, убијали, па им никада не беаше ни суда ни пута. Онај официр, који је све то чинио добијао је препоруке у кандуитама, а који не, он је био увек хрђаво у овима обиљежаван. Да би се из свију аустријских народности саставила само једна једина, најпокваренија и најгаднија разбојничка, народност војенона, — градила је се по средствем својске, која неимађаше ни вере, ни бога, ни језика, ни народности, ни родства ни сродства но само беаше, као и сада у Аустрији и другим земљама, које према овој дотерују своје војске, маса разбојника, највећијих неваљалаца и одпадника од рода људског, који знађаху само за неку своју војену, или официрску, част, у место да је се стиде и избегавају је. Њима неје било допуштено ни женити се, ни ступати у друге какве одношаје грађанске без допуштења, кауција, нарочитих дозвола, од својих архиразбојника и т.д.

Једном речију: они беаху само чете разбојника и неваљалаца, па као таквима њима и небеше нужде све то чинити, што људи чине; јер су они чинили оно што чине од људи и разбојници, а све по упутству и допуштењу најблагочастивијих Императора. Официри се одеваху у војничка најшаренија и најдивљастија одела, баш као дивљаци Америке, Аустралије и Полинезијских острва што се мажу и фарбају па, са наличинама, араху, пљачкаху убијаху мирне и поштене људе, и своје ... родитеље и рођаке! У аустријским законима и данас мора сведочити отац противу сина, муж противу жене и т.д. Војене старешине за две три године свога управљана војскама већ имађаху, баш као наше и везири турски, по 300 и 400.000 форината, као што ћемо ниже видити.

У оваквим ужасима и разбојима свуда и на све стране лећаху, као бесомучне, императорске комисије, које под именом мира, реда и обезбеђења свуда и на сваком крају и последњи грошић изнуђаваху од јадног и чемерног, под именом народа, а у ствари најсужнијег и ужаснијег робља. Они, који су давали своје новце на лихву и онако, добијали су од својих дужника половину, а другу половицу грабила је и пљачкала благочастива Империја и т.д.

Друга једна амнестија, или клопка, поменутог Императора, коме дођоше на царску и отачаску милост преко 720 властелина, донесе му преко 43.000.000 форината, страшна и грдна сума тога доба. Држава одузимаше и продаваше добра и имања свију и свакога, само кад јој дође воља. Она има право то да чини; јер је у целој Империји све само пуки овејани роб, ког Империја из милости држи у својој земљи!? Да би се држава разбојничка и варварска зајазила благом и туђим с крвавим знојем стеченим имањем: хватала је децу и ову мучила пред очима родитељским, супруге пред супругама, родитеље пред децом, драго пред милим, мило пред

драгим и т.д. Децу православну и несретних протестанта секли су на две половине живу и једну давали оцу, а друго матери са речима:

"Ево вам их сада у два вида"
т.ј. у виду леба (у причешћу) и у виду вина.

Свештенике су војници живе пекли, натицали на коље, убијали и злостављали баш онда, кад су износили свете тајне из олтара, парали им трбухе, обезчашћавали им жене и децу, пред њима самима; на њих, при сретању, као на дивљу зверад пуцали; у место циља, или нишана, ове привезивали за дрвеће и гађали их: и то је све налагало правителство, овим управљали јежовани, а изврgивала га је славна цесарокраљевско аустријска непобедима и тежећа да целим светом и свима верама влада и управља у виду империје, војска, која је, где је нужде било: умела пузити, ласкати, варати и т.д. док неје избијала и одузимала сва средства одбране од невиних и чемерних жртава; па после чинила што је хтела и што јој је фантазија могла створити и измислити и т.д.

Све се ово чува и храни у царским и државним архивама, и недопушта се да се штампа и обелодањује. Тако су свуда и по свима местима сами благочастиви императори и пастири свога стада чинили.

Издавани су закони који говоре да: сви они, који неисповедају римокатолицизам немогу, ни куповати, ни продавати, једном речју ма чим трговати. Ко прими у стан неримокатолика бива кажњен и плаћа 100 форината, а за свештеника неримокатолика одлази на губилиште.

Римокатолички свештеници несмеју пратити умрле иноверце, али им се зато опет мора платити пратња и опело као да су ово сами учинили. Римокатоличкиња за иноверцем, несме долазити у друштва, на јавне забаве, игре, весеља, свадбе и т.д. Само римокатолици могу завештавајући разполагати са својим имањама, а друга не.

Шта више сви болесници и сиромаси у болницама и тд. морају примати ..... римокатолицизам, иначе, ако неће, одма их ваља (стрмоглавце) избацивати из ових, негледајући у каквом се ставу и положају находе, и што су болнице њиховим трудом и знојем подигнуте! Осим римокатолика други се нико и несме примати у богоугодна заведења, и ако су њиховим мукама подигнута.

Слани су свуда и на све стране преобучени људи, који су ишли по мирним селима и варошима, у овима заподевали распре и кавге, а славне војске императорске у један мах, чим су произведене кавге и распре... наваљивале су на овакве безоружане и мирне поданике, убијали их, секли, мучили и т.д. све, који су могли имати 12 година, као што се у узаконењама и правилама каже:

"Omne jugumularetur a duodecim anis."

У образите сада н. пр. пијацу нашу да па ову у један мах излете какви Хуни, Авари, Блгари, Османлије, Мађари, Монголи и Немци, али да би живље преставили славно цесаро краљску аустриску војску са свима перјаницима и другим чудама, па да цео народ у један мах и изненада на овој... покоље, погњави, утамани и т.д. уобразите сада по овом покољу крваве разбацане еспапе, изсакаћене трупине мртве, нагрђене жене и децу, мртве лешине и после свега тога гробну и мртву тишину, па ће вам се цивилизација аустријских Немаца, и Мађара као и браће им Османлија најлакше преставити!

Или преставите, по паду Карађорђевом, београдски град напуњен под капијама својим обешеним за ребра живе Србе, калимегдан и пијацу велику, шанчеве, а нарочито садању пијацу код бив. баталџамије са 486 живих набијених на коље Срба, који сви: јаучу, псују, куну, скамичу, пренемажу се, запевају, прете, преклињу и т.д. па ће вам се унеколико преставити цивилизација аустријских Немаца и сабраће им Мађара. Но на овој браће им Османлија слици још недостају: жене, деца, старци и т.д.

Јадни и тужни народи аустријски дигну се и на стеговима својим крвавим писменима напишу:

"Од ига, од тирјанства и свају најстрашнијих мука избави нас Господи! Пошли нам дух непоколебљиви; јер дело иде о спасењу наших душа, о благу, о телу и крви нашој! Тако треба, тако мора бити."

Но ни сам Бог неје хтео да их заштити и сачува, војска их утамани, а свештеници римокатолички отимаху им жене, децу а имања, па чак и саме преосвећене и високопреосвећене владике и архибискупи унижаваху се да све то и сами чине, а неки шта више од самог римокатоличког свештенства вишег и нижег скупе целе чете разбојника, помоћу којих толико напљачкају чиста блага, да им немогоше стати ни у огромне каце! Становници толико осиромаше: да су децу своју убијали... и мртве јели.! У варошима, које имађаху по 30—40.000 становника остајаше само по 4—5000, од славних императорских војска; целе области небеаху ништа друго до: пустиње напуњене непогребеним људским лешинама.

У свој Ђермании, кад већ видеше добромислећи људи, да је дошао смак света, од славних цесаро-императорских војска, наредише и узаконише: да се свештеници жене, да сваки може држати и по две жене, да се млађи некалуђере од 60 год: јер од 30.000 (?) милиуна ђерманског, или боље под Немцима чистог прастарог српског (од којих остадоше данас још само 180.000 душа Лужичких Срба) народонаселења — остаде само 10.000.000: остало прождре и утамани славна цесаро-императорска војска за време тријестогодишњег рата!

Народ је тако одивљао и огрубио био, да је више наличио на звера, но човека, и то у време ступања на престо Марије Терезије 1740. год. па и за време њене владе и чак доцније по њеној смрти такође не беше боље. Сами зверови остављали су своје брлоге, шетали су се најпре по селима, у овима раздирали, разтрзали и прождирали најпре живе људе и њихове трупине, па после кад ових нестаде и обућу поједених. Кад већ небеше народа по селима, онда курјаци и медведи шетаху се и по варошима и варошицама, ови, угледајући се по свој прилици на саму владу и Империју аустријску, а нарочито славну цесаро-имп. војску, кад нестаде поданика, одпочеше нападати и на своје другове, рођаке, и пријатеље војнике, па чак и славни и далеко чувени Беч, ваљда да се целују и изљубе са својим једнородницима, по роду у Бечу. Тако се заподене борба са славном цесарокраљев. аустријском, војском која утамани толики свет, и са Медведима и Курјацима, борба свуда остајаше на страни ових последњих, који прождираху не само славну каваљерију цесарокраљ: аустријску, него и њене коње и остало.

Разбојници и лопови несу мање храбрости имали од зверова. Они су пуних 100 година држали у обсади и сам славни и далеко чувени Беч, а становали су на планини Хаунерсдорфом и Фолкесдорфом, од куда их тек Марија Терезија потисне, Маџарски цигани тако исто били су силни и страшни, да је од њих цео императорски свет стрепео. Њих су натицали живе на коље, негледајући на пол и узраст. Ко год је носио име циганина у Аустрији, као и име Србина у њој а у Турској, што је још и данас, био је безправно суштаство и свако га је, не само смео, него и имао дужност с места убити. Двобојима (дуjели), славних цесарокра: војника, у којима је све поштено и племенито изтицало из себичних намера и цели, гледало је се да се и овима постигну. Разбоји, крађе, лоповлуци, крајне неморалности и т.д. славиле су се по свој Аустрији све до деветнајестога века, или до пре 50, 60 год. као и све казано и доле казати се имајуће.

Сами посланици других дворова нападани су јавно на улицама, а у замену им опет од сабраће Османлија бечки у Цариграду; но Империје се то ништа нетицаше. Чизмари и бечки ђаци, са универзитета, особито су мрзили на Евреје, на које су свуда и на сваком месту нападали, харили, грабили и отимали им имања и богатства. Месарима, ковачима и т.д. неје било никаквих граница у насиљама. Тако су крали и од саме Марије Терезије њене љубимице, које је она радо и вечно удавала за кога оне несу хтеле. Цео народ па и придворна и великашка лица несу ништа била до: робље и само сенке које су се по воли и жељи владаоца аустријских управљале и кретале. Ако је кога само неразположено погледала Марија Терезија, или ма који од аустријских императора, цео би га свет остављао и презирао; а ако би га ови опет погледали благо, сви су трчали, љубили, грлили, и т.д. ова суштаства. Другчије неје ни могло бити, јер је било узакоњено:

"да сва имања, и све штогод имају, па и сами поданици, припадају императору,

па што он од кога узима то узима само оно што му као собственику припада."

Императори несу ништа друго били до: богови. Они су живели, у својим дворцима, не друкчије, него као у неким храмовима и само су се покадкад показивали смртнима. Најмањи знак, најништавија примета и најмање неумење испунити све и најмање неуловиме ситнице етикета турског и шпанског, у двору ових, било је скопчано са главосечењем. Шта више они, кад су се најели до зуба, без икакве церемоније, говорили су својим министрима и придворцима:

"Ја сам се најео како ваља, сада ми ваља испразнити се како треба"
"sono benspranzato, adesso bisogna una buona panciota."

При овим речима њихова императорска величанства, избравши неколико најодабранијих, које су хтели особито поштовати, водила су у проходе и тамо, без икаквог зазора, вршила природне дугове, а окружавајући морали су њихове царске особе забављати свима начинима; но увек са прописаним етикетом.

Бивало је још и других чуда, као што су помињата у Грка и Римљана која неможемо наводити. .. Ова иста императорска величанства старала су се и о благу и добру својих поданика, а особито тичућих се србо-хрватског народа. Да би се дакле распрострла цивилизација и у ове долње, по њиховом држању варварске крајеве и да би се наш, по њиховим величанственим мишлењама варварски и савршено дивљи народ, угледао на благодетне посљедице вечно благонаклонењих и доброжелећих својих императора, они су увек и сваке године редовно, хватали све заражене венериом и осталим гадостима публичне женске, и тако болне... слали у српско-хрватске земље, да се и међу њима распростре цивилизација, док су ове строго гонили из немачких крајева. Последице су овог у Далмацији и данас целе болнице болесника од венерије. Одтуда су и данас у свима срп. крајевима, под Аустријом, препуне све кафане најпокваренијег женскиња, које су у овима и келнери и све, док их у немачким крајевима нема; па је врло могуће: да се нарочито овамо нама и у кнежевину тај благодет, по нарочитим тајним предписима, шаље, којега код свег и свакидашњег протеривања преко Саве и Дунава, никако неможемо да се отресемо. Марија Терезија особито се одликовала у овоме. Она је основала преко 50 комисија, које су и дању и ноћу хватале све жене, девојке и младиће из свију кућа који су само на улици, или шеталишту затекле феле и т.д. те подвргавале визитацији.

Тако дакле, ко је се хтео спасти овог покора, морао из куће ма зашто и куда изаћи могао је само са библиом у руци промаћи покрај вечно вребајућих комисија: но и у црквама неје било боље. Кипови пресвете деве и осталих светаца тако су живо и јасно грађени са свим природним удовима целог тела, која несу ничим покривани: да је светина гомилама налетала на ове светитеље оба пола, а особито који престављаху младо женскиње и уживања у очном "сазерцовању библијске светиње"!

Међу тим вечно смешећа се и са родитељским усрђем примајућа и предусретајућа Императорска суштаства, несу била удаљена и од најужаснијих дела. По њиховим налозима и тровало је се и мушко и женско, живо набијано на коље, и старо и младо, а особито овамо у срп. крајевима. У овима је тек, као у Ческим, (маџарским) и осталим, где живе Славени, ишла ужасна резња и мучења. Осим већ тада познатих мука, као: сагоревања по неколико стотина људи, точковања, помало живих палења, чупања из живих жила и т.д. императорском величанству Леополда неје било свега овога доста; но је издао објаву: да се награђује (и то у доба огромне скупоће новца) са 600 форината сребра оно лице, које измисли најтежији начин мучења!

Ван овога, вечно су умела импер: величанства, под очинском љубављу слати најужасније наместнике у све области, који су сва и свака без разлике зла чинили, па кад су жалбе долазиле до престола свемилостивјејшега и свеавгустејшега, онда су ови чудили се: како то може да буде, од куд је то, од кад је, зашто, крошто и т.д. говорили су, жалиоцима да о таквим стварима несу ни сањали, а камо ли што чули и т.д. давали су своја најсвечанија и царска уверења, јадним и жалостним народним изасланицима, а овамо тајно писали:

"заповеда се да се сва средства употребе, не би ли се (известан) народ побунио, па кад то учини: онда, кољите, палите, утамањујте све и сва, и живо, и мртво, баш овако исто као (у владом изазваном последњем српском устанку) у Боки Которској и тада свуда туда ту несме бити ни суда ни пута: све се мора утаманити и уништити. Ако су отета и конфискована имања од јадних и чемерних побуњеника, а имала дугова, позивани су повериоци и под видом, да покажу своје облигације, да им се исплате, ове отимали и уништавали, а имања себи узимали" и т.д.

Ми неможемо више наводити чињена зла и варварства, која су се чинила, а и дан. данашњи чине српском народу под Аустро-угарском, да се неби како сами острвили и постали зверовима. Све ово што смо навели из поменуте књиге за Аустрију, вреди и за Турску и Маџарску.

Ко се несећа, ко непамти, а ко невиди, како и дан дан. дивља османска чорда помогнуга гадним одпадницима и издајницима народности српске, блгарске, грчке, швапске и т.д. потурицама: натиче живе људе на коље, веша их за вилице, набија им на главе пуне зобнице пепела, ломе им кости, набија гвоздене обруче на главе, као што је и Аустрија чинила; граби, отима, силује, тиранише, утамањује, затире па и живе пече и чак још и ... гле! као што су у почетку чинили Черкези и т.д. ?

Имали икога на овоме божијем белом свету, а да незна: да се у Турској нико несме, за живу главу, само једном у свом веку, именовати Србином? Има ли икога, коме неје познат положај и стање бедне и тужне раје турске, под дивљом и зверском османлијском чордом ? Зато баш, што држимо да нема никога, који то неби знао, нећемо ни наводити зла њихова, која су нам и сувише позната. Али османска зла, спрам вере и корана, ипак несу таква, каква православно римске империје аустријске, те с тога огрешили би се пред Богом и људима кад неби оно горње навели. У Аустрији је вера, као и у нас, Христа спаситеља, која налаже да: "пазимо и волемо свога ближњег, као себе саме."

Напротив Коран вели у својим сурама:

1."Војна је необходна ради распрострањена Ислама."
2."Пријатије Ислама очишћава свакога неправоверног."
3."у Неџосаји, или нечисте, ствари, урачуњава се и Ћафир (име неправоверних): Ћафир био под влашћу мусулмана или не нечист је."
4."Зекат, или дужност, је, мусулманина да војује са невернима ради разширења Ислама и ради издржавања сиротиње" (мусломанске) (вид. Кор сура II. и т.д.)
5. Но и: "неправоверни имају право на зекате, на деобу имања добијених у ратовима, али само у случају кад мусулманима помажу противу неверне своје браће."
6. "Џеход" или религиозна војна: "Један дан војне више вреди, но месец поста, а кап проливене крви на војни (разуме се за веру, јер друге неможе бити) даје рај."

7. Џехат је тројак и то
   1. "Противу неверних, који се још несу покорили Мухамеданцима"
   2. "Противу неверних покорених мухамеданцима; и
   3. "Противу самих мусулмана, који се неповинују имамима."
8. Даље: "само Мусулманин може имати непокретног имања."
9. "Сви неверни заробљени морају примити ислам, а жене и деца постају робље."
10. Неверних је земља мусулманска, која се дели међу војницима;
11. Ехле зимет, или неправоверни, који плаћају џезију, морају бити ограничени мусулманским господарима. Они морају указивати особито поштовање правоверним. Није им допуштен улазак у џамију. Морају носити другчије одело од правоверних. Куће им морају бити ниже и лошије од правоверних. Раскош и богати живот невернима се забрањује.
12. Неправоверни отац нема никаква права над потурченом ћерком.
13. У робље се урачунавају сви становници у покореним мусулманима земљама, који

нису Мусулмани.

14. Мусулманин насљеђује од рођака свог немусулмана имање, али неправоверни од Мусулмана не.
15. На суду правоверни има првенство над неверним. Он седи, а овај га двори.
16. Неверни не може никоме сведочити ни за сведока примљен бити.
17. Правоверни, који пије, и који у време војне носи свилу, неможе бити сведок.
18. Ћафир примивши ислам, па одпавши од овога убија се, пошто му се да три дана на размишљење.
19. Реч дата невернику невреди.
20. Мир се никад са неверним незакључава; но само примирије.
21. На неверне ваља увек војштити ван 4 света месеца, у која се налаже бранити се; но не нападати."

Ето дакле из ово неколико сура Курана јасно се види: да Аустрија неје ни за једну једину длаку боља од Турске, но је још као назови хришћанска земља, у милиун пута и гора. Турцима Куран заповеда све ово и наведено да чине, а Аустријанцима неваљалство.

Турци мењаше боје својих стегова, незато што хтедоше, но што им мухамедова одкровења налагаху; те им тако;

1.прва беше боја од чалме побеђених Кореиша, бела,са црпим орлом, коју оставише кад цариграђани побише Мухамеда.
2.Друга црна са жутом од завесе Мухамедове жене Аеше, а
3.трећа до данас зелена од чалме Мухамедове, што му и данас потомство носи,

а Аустрија сваког минута и тренутка мењаше све и сва само, да би се показала још гадниом и гнусниом и да би прекрила своју праву наличину, а од правог лица, нема ни помена. (Види: Јаs о Рус. Госуд цв. Сп. 1858, Вашингтон Ирвинг Жив Мухам М. 1857. Коран Мохамеда М. 1865, Тирнау Мусул. Законавјед. Сп. 1850.)

Дакле Мухамеданци, покрај закона овако строгог, покрај свог фанатизма и глупости, мењаху се још за Мухамеда, а Аустрија и после 30 год. војне, и после Садове и Кенигегреца и т. д. вечно остаде она иста Аустрија са задатком: да покори цео свет и овим да влада!

Остаје нам још у неколико редака, да кажемо коју о Маџарима, покрај досада казаног. Уместо њихова варварства и њихових тежња и намери произтичућих још из азијско-монголских њихових фантазија навешћемо само неколико имена мученика, који 1848, и 1849, год. грозно и на најнечовечнији начин изгинуше, од ове још и дан данашњи, и мимо примљеног хришћанства, а по свима радовима, прастаре и првобитне монголске чорде. Ми би њихових корисних и народних недела тисућима могли набројити, као и законо прописаним правилама потврдити по којима се имају уништити све народности живеће у тако званој Маџарској, и по којима морају изгубити језик, вјеру народност и т.д. па се прелити у Маџаре; али то због кратког простора ове књижице и неприпадања јој, нећемо за сада учинити. Ми их прелазимо с тим већим презрењем, уколико су нечовечније, ове подлости и гадости оних, које наши некадашњи праоци, примише, из милости и сажалења у своје земље, те их одхранише у овима, а својом крвљу и имањем направише људима, народом, па још и чувеним и знатнима.

Ми нећемо овде наводити утамањених преко 100.000 душа Срба за време двогодишње борбе Маџара и вечне им браће и сајузника, а у то време небраће и крвника српских, Пољака, који под својим Бемом и другима учинише јаде и покоре у земљама нашег народа. Ми нећемо напомињати павших неколико тисућа, ако не и десетина тисућа, Срба из дан: кнежевине, који помагаше браћи својој у Аустрији. Нећемо спомињати 87.000 павших наших рођених граничара за аустријску и маџарску корист, а противу последњих, Нећемо спомињат ни 46 цркви и монастира у Бачкој и новосадској епископији, 57 у темишварској 11 у вршачкој и 1 у будимској епископији, свега дакле 115 које цркви, а које манастира, што славни Маџари, са својом браћом, а нашом тада по раду небраћом, но ваљда сада већ једном опамећеном опет предрагом браћом Пољацима разорише и утаманише, за време двогодишње борбе Срба са овима.

Тако исто нећемо наводити ни зверска и богомрска дела маџарска учињена за време двогодишње борбе Срба са овима као: набијања живих људи и жена на коља; сечење и набијање на плотове ограда школских глава срп. учитеља и невине дечице срп. ђака; сечење дувана на челима заробљеника; натрпавање сламе, смоле, сена и т.д. у чакшире рањених Срба, из кнежевине, па запаливање ових справа и т.д. на живим и рањеним људима; обезчашћивања, харања, палење грађана, завода и т.д. и светих храмова и олтара, што и дивљи и свирепи Турци баш увек не чинише; помагања Маџарима од стране Турака чиме и засведочавају: да су један и исти народ по роду, обичајима, наравима, крви, језику и т.д. но само сада разних вера; натурање свуда и на свима местима и лицима језика и имена маџарских, па чак и свецима и светим храмовима, баш као што сада чине бугарске пропагандисте, у Турској парања живих теретних жена и вађења из ових живе деце.

Других гадости и зверства нећемо и неможемо наводити само зато да не би скрњавили наше чисте речи нашег дивног и благородног језика и т.д. Ми се нећемо око овога задржавати, нити нам је сада овде задатак да то чинимо, тим пре: што у грађанским ратовима (ако се рат две, народности сасвим једна од друге различите, но у једној држави живеће, оваквим може назвати), млого којешта бива, што нетреба. Али ненавести као знаке маџарске народности и њених особина, а овамо говорити нешто о овој, било би и грешно и непаметно. Ово што наводимо, није било за време борбе, није се вршило онда, кад су страсти радиле, а разум био само подсмеј и подлога ових: ово је рађено ладнокрвно, и то онда кад не беше борбе, кад не беше освете, кад владаше ред и поредак, и рађаше све ове не поједини простак и занешењак, но држава тада маџарска, а у лицу ове крв, народност и нарав укупног овог азијског још и данас у пола циганско чергарећег народа.

Ми наводимо списак погинувших Срба од суда и државе маџарске, који небеаху ни зашто ни криви дужни, ни неучествоваше у борби, који беху мирне и невине душе: но које поби варварска и азијатска рука, маџарских чорда. Имена ових мученика ваља да се незабораве; ваља дуго и вечно да зује у ушима српског народа, као и имена осталих: те да се тиме неизгладе из нашег памћења, које ће имати знатан део учешћа у будућим нашим расправама са овим дивљим и подмуклим варварима и одљудима.

Ови су српски невини мученици погубљени и обешени на правди Бога истинога и једино по ћуди турско маџарске чорде и браће нам Пољака, а тада по својој сопственој глупости, небраће: Петар Нинић из Бебе 28. године и Блаж Сомбор онд: у Таронталу. Њих су, као и све, најпре мучили и изпребијали па после погубили, а дотерали су их од оваца и погубили. Први је тако био изпребијан, да су га до губилишта на колицима довукли. Пречестио их је на силу не српски, но маџарски римо-католички свештеник. Стидите ли се овога Сегединци ?

Уроша Берњанског из старог Кера у Бачкој 30 год. стар 21. Марта 1849. а ону двојицу у фебруару исте год. у Сегедину су погубили: Адама Бенковића из Неузине у Торонталу 29 год. стар. и Јована Перишића 26 год. из Ст. Миклоша у почетку 1849. год. на правди бога истинога су. Први је био судија, а други бељежник, или секретар. Јована Анангноста 42 год. из Земуна 8. Маја 1849. год. Ову последњу четворицу судили су: као председник Франц Варга војени аудитори (судије) Јосиф Киш, и Павле Бенда, бечкеречки сенатор Ернест Драгош и сегедински Франц, или Ференч Дани.

Јована Суботића живописца из Сенпетера арадским судом 1. Јуна 1849. год.

Николу Молдована, Ђорђа, Живана и Павла Русана из Брезове 7. Децембра 1848: год.

Симеона Гроздара православног свештеника са три Влаха 1848 год. у Јесен.

Димитрију Станимировића комисара и Наума Којића мајора, по заповести мнистра маџарских, комисара Саве Вуковића Јула 1848. год,

Из кнежевине војене заробљенике: Пају Милосављевића, Ристу Радовановића и Живка Максимовића, по заповести маџарског ђенерала Чухе, 10 Ав. 1849. год. у Шанцу Варадина.

Арона Загорицу адвоката из Новог Сада 26. Апр. 1849. год.

Антонија Дрводелића кројачког калфу, такође у Варадину (граду) 27. Јула 1849. год. и то по заповести пулков. маџарског Павла Киша.

Уроша Тризића, Новака Тризића, Трифуна Мандића и Павла Севину, по заповести маџар. комисара Казимира Баћана, Маја 1849. год. Ђорђа Радуловића сенатора Радослава Чолака тр. и

Јована Лукића берберина у Мају 1849. год. Јосима Сомборског у В. Бечкереку, Ацу Маљугића и Алексу Бастажца 27. Симу Ковачевића Колара 13. Јан: Перу Баијлова Август: Шору Миросављевића ћурћију Сент. и Јована Жигурског Окт. 1848. год. а по заповести споменутог одљуда Саве Вуковића, ђенерала Киша и Фетера.

Ђорђа Јаковљевића земљед. 5. Маја 1849. год. по заповести славног пољака Бема у Итеби срп. Мању Урошева, Аркадију Рајића, Јована Одусковог, Тецу Качкара, Васу Мандића и Јована Субина у Дец. 1848. год. у Великом Бечкереку, Васу Кенђелца, Живка Рајкова, Новембра, Ђорђа Дарчувића Ок. 1848. год. такође у В. Бечкереку, а Васу Поповића јурата Маја 1849. год. у С. Миклошу; Ташу Тешића земљед: Ок. 1848. Ђорђа Ристића абаџију, Нов. 1848. Јоцу Канчалића Нов. 1848. у В. Бечкереку; Јована Арђенала дуванџију Маја 1849. у В. С. Миклошу; Петра Пепаћа зем. и Вићу Јанкова у Сегедину Дец. 1848. Јоцу Мијатова Маја 1849. у С. Мик. Трифуна Јоцића зем. Сегед. 1849. Новака Стефановића прав. свештеника у В. Бечкереку по налогу Стефана Даштенска, Јосифа Раца и Саве Вуковића као и остале обесили су, изузевши мањину стрељаних; Лешу Зенића зем. Апр. 1849. год. по запов. С. Вуковића, Андрију Пивара 6. Феб. 1849. год. у Суботици; Тому Даниловића из С. Томаша у Суботици 18. Маја; Павла Селевића 23. Мар. и Петра Радића 1849. год. Јакова Сомборца, Јецу Крчанинову, Мишу Стајинова, Ћиру Парашског, Јакова Мудринског, Исака Максимова, Илију Газдариновог, Мату Максимовог, Живана Зеленсковог, Јована Циврича, Павла Шакова, Партенија Манојловића, Петра Павлића, Ацка Лазића, Шумића, Миту Јованског, Новака Пушића, Тодора Коцановог, Косту Маносијевића, Димитрију Лазаревића, Арона Мунвића, Вују Мијанџију п Новака Чичића из С. Томаша 9. Апр. Панту Стевиног, Јосифа Персића, Петра Придражског, Новака Протиног, Лазара Манојловића, Николу Шушића, Лазара Бушикова, Саву Стакића и Захарију Лаћанова земљед. 14. Апр. Арсенију Живковића 11. Апр. Ђорђа Радудовића 19. Маја Вићу Тернанчева 14. Маја, Јакова Шећерова 7.Февр. Милоша Миловановог 29. Мар. сви 1849. год. у Суботици које стрељани, а које обешени бан бадава.

Даље: Мићку Савкова зем. у В. Бечкереку 1848. год. Ненада Вујиновог у Пардању Апр. 1849. год. Тому Бачиног, Ђорђе Ругава, и Дамјана Русава Сеп. 1848. год. Тому Дакића, Кузмана Перачанина, Драгојла Перачанина, Кузмана Цвејића, Ану Цвејићеву, Тоду Цвејићеву, Петра Маринкова, Кузмана Корића, Јецу Панићеву, Јована Маринкова, Пелагија Маринкова, Петар Маринков, Терезија Маринкова, Ану Маринкову, Јоцу Парачанина, Саву Маринков, Јевту Маринкова, Пају Маринкова, Јован Шуваков, Ђорђе Милојешин, Јулу Манојлову, Јовану Сувајџину, Стевана Купића, Мирка Попова, Мату Спасовљева и Тодора Милојева, сви су стављени у ред па поубијани кад су Маџари Врбас узели.

Дамјан Којић, Кузман Стојанов и Васа Стојичковић правник и богослов у Врбасу обеш.

Алекса Алексијевић. тр. Пера Међански, такође у Врбасу обеш: Милутин Тадић 26. Окт. Дамјан Брајков и Петар Вајиновић 26. Окт. 1848. год у ст. Кањижи

Павле Мравић. Васа Станишић, Адам Кољовић, Јевта Гњалинац, Арсен Сремчев, што су им синову у цар. војсци 30. Окт. 1848. год. у С. Кањижи погубљени.

Арса Бадорљица, Мата Крагујев, Петар Бабин, Аришко Бабин, и Сима Пиваров у Тополи обешенн.

Арса Живков и Јоца Пиваров у Суботици обеш: Исака Вујића, Кузмана Милића, по заповести Перцеља 22. Маја 1849. год. као и: Наума Пекарског, Нецу Богојева, Јавова 'Ђакона, Илију Раца, Крсту Шљепачева, Недељка Гајиног, Јакова Обрадовића, Глишу Шљепачева, Глишу Сремчева, Драгојла Павловића, Тошу Шљепанчева, Симу Вурића, Дамјана Радојичића, Мишу Барђочког, Јакова Бакина, Стевана Попова, Јована Поморавачког, Кузмана Којића, Љубомира Вуковића, Глишу Сасића, Исака Барјактарова, његову жену и сина, Моју Бранковачког, Васу Марковића, Јецу његову кћер, Кату Марковићеву, Симу Славујева, Петра Пагулова, Танасију Лончаревића, једног из кнежевине, Андрију Ракића, Јована Пецина, Пају Пецина, Босиљку Пецину, Јелену Пецину, Марију Миланову, Пају Пецина, Јоцу Славнића, Љубомира Бачлињу, малу девојчицу, Тиму Талића, дечка, сви по заповести Перцеља 22. Маја 1849. год. у Сенти поубијани.

Тиму Славнића и Аврама Марића у Сегед. погубилу су.

Јована Јовановића, Јована Стевановића, Ристу Дорића, Андрију Гаванског, Захарију Клатаншава, Мину Ковинова, Новака Пресића, Кузмана Вулетића, и Мишу З. Козаревчева у Суботици погубили су.

Алексу Алексијевића, у Вршцу, Данила Данилова, Аврама Симића, Лазара Вуковог, Петра Павличева, Максима Павличева, Миту Максимова, Лазара Манојловића, Косту Манојловића, Панту Манојловића, Јоцу Зомборског у Суботици су погубили; Исака Аришкова, Максима Муњина, Новака Протина, Ивана Маринова, у Врбасу погубили.

Из кнежевине: Симу Јовановића, Цветка Лазаревића, Виђентију Јоксимовића, Шита Иловића Апр. 1849. год у Сомбору после разних мука погубили су, а тако исто и: Трифуна Радовића, Цветка Јанковића такође у Сомбору Нов. 1848. год. Јевту Терчина, Тодора Туцаковића, Вукашина, Келића зем. Н. Јуришића, чиновника и Косту Јовановића, сапунџију у Араду 19. Маја 1849. год. Трајла Шубана. 9. Јуна. 1849. год. у Араду; Јоцу Лазарева грађанина, Стефана Бригића, Житара, Тому Деделића грађанина, 13. Маја 1849. год. Ђуру Новакова 16. Јун. 1849. год. у Гиларду су обесили и Живана Петровића, свештеника у Новом Араду су обесили.

Јоцу Марковића, Илију Иванова, Јоцу Миладиновића, Танасију Пејића, Рају Ражића, Илију Кузмановића, Луку Јоциног, Глишу Будава, Мишу Манојловића, Марка Стефановића, Миту Цациног, Коју Исакова, Дину Јоцића, у С. Миклошу побили су, и Тодора Стевина, по заповести Бема, повешани и погубљени; Стевана Гушвића, у Сегедину 1849. год. Андрију Јованског, Нестора Чојића чизмара, Милутина Татића кнеза из Кучева, Ђорђа Ненадовића, адвоката, Проку Глишића, и двојицу неименованих из Бегеча погубили су у Јулу 1848. год.

А у Врбасу по заповести Морица Сенткираља и Тобија Стрилића: Кузмана Стојаковића учитеља, Дамјана Ковића и два Шајкаша из Ковиља; Арсенију Бадрљицу пред: жупанског стола обешени су по заповести мало више горе поменуте двојице Ав. 1848. год. Тиму Дајића, Ацу Миловanчевог кројача, Илију Капетановог, Миту Капетановог, Милоша Ковачева, Ивана Ратковог, Танасију Ћирића, Ниђу Радовановог, Кузмана Радовановог, Дамјана Русова, Глишу Стокића, Павла Гајиновог, Јоцу Гајиновог, Луку Фелдварчанина, Саву Иванова, Тому Бочина, Авакума Ћирића, Милоша Секулића, Павла Шијака, Луку Ћирића, по заповести Морица и Перцеља Мар 1849. год, поубијали су у ст. Врбасу.

Кузму Херцега, Раду Теофановог, Луку Јакшића, Ивана Херцега, Миту Шовљанског, Ацу Јанковића, Коцу Шваковића по заповести поменутог разбојника Перцеља Апр. 1849. год. у Кули побили су; Ниђу Маријана и Гају Гроздића, такође у Кули стрељали су. 20. Јула 1489. год. Тодора Миловановог у Сивцу и непознатог именом Маја 1849. год. у Вршцу су обесили Вучетића, Миловановића, и Теодоровића зароб. граничаре у Дебрецину на најгрознији начин уморени су; Мишу Драгана, убили су у Араду Сеп. 1848 год. а Милана Крагујева обесили су у Тополи 3. Јан. 1849. год. и тако исто и Нику Пиварова, Тому Пивара земљ. у Сенти су убили 22. Мар 1849. год., Николу Туторова, Ариску Муњиног и Живана Мариног Перцељ је у Суботици уморио: Исака Алексијевића тр: Нестора Кованског, Гавру Хаднађева и Ивана Прерадовића земљед. Перцељ је у С. Томашу уморио преко свог комисара неког Ђорђевића, Јакова: Обрадовића Перцељ је у Сенти 22 Мар. 1849. год. уморио Гаврила Манојловића диштрикског консулта одвели су у Мечи-Берињу и ту најгрозније уморили, тако исто у Сегедину Јована Жеравицу тргов: и тројицу безимених у Пирошу на најгрознији начин убили су. (Вид Срп. Нов. 1850. год.)

Можда ће млоги посумњати о овом званичном извешћу; можда ће се и таквих наћи, као што је то на жалост у нас, који не само неверују у све оно што они невиде. но који ће још, по обичној нашој глупости, и правдати ово; али овакова дела ничим се недају оправдати, а нека их правда ко како зна и хоће но ми их осуђујемо па. Ми овде напомињемо, као синовац далеко чувеног и познатог у Босни и другим крајевима бив. хајдука Шоје из нашег места рођења, који је био у маџарском рату и причао нам, као и остали тисућама тисућа ужаса и варварства, која су Маџари са браћом им Пољацима починили 1848. и 1849. год. са српском нејачју и изнемоглим од старости и слабости.

Млоги ће се ужаснути кад сазна: да све ове побројане и уморене душе, које су мирне биле и које се несу мешале ни ушта, ван неколико војених заробљеника, несу побијене, стрељане и обешене здраве и читаве, но су најпре разним мукама уморене. Обично су нашим људима од овуда, које су рањаве и изнемогле ухватили, или боље да рекнемо издишуће подигли са бојног

поља, метали сламу, смолу и т.д. у чакшире, ово палили и тако мучећи их уморавали. Другима су набијали гвоздене карике на главе и кроз ове гвоздене клинце ударали у главе и тако их морали. Треће су, који су уваћени лако рањени, запрезали у плугове да ору уместо коња и т.д.

Ми несмо у стању описати сва варварства маџарска и тада им бивше браће Пољака. То су ужаси који превазилазе сваку веру. Обилазећи их са презрењем и гнушањем, као и све остале подлости ових азијских чорда, напоследку напоменућемо како је наш рођени брат од тетке Чедомир (Гледомир, погрешно напечатано у тадањим оностранским извешћама) Евтимијевић уморен. Ево како: њему су везали руке и ноге за коње .. . ошинули и тако растргли на четири дела! Је ли то европски народ дакле и шта заслужује ? ?...

Тако дакле три стотине и шеснајест марних и невиних жртава на најгрознији начин падаше од зверства маџарског и пољског, а да неспомиње 17 и више тисућа граничара преко 100.000 онако павших душа срп. и из кнежевине најдаље 10. до 15, тисућа, јер је кажу повраћено у кнежевину 17.000 фесова, који несу мора бити сви скинути са убијених. Оволике жртве, оволико мучења, која је аустријског правителства политика за цело створила и саздала никаквом коришћу несу награђена; јер је онај исти цесаро-краљевско-апостолско-римокатоличко-Императорско величанство једним махом свог пера уништило све оно што је било дало Србима.

Ни је ли прав Мишеље, ни је ли право и истинито преписао Хормајер акта царско аустријског дома; није ли се обистинило оно, што се тамо тврди да:

"све сукобе у Аустрији сами цареви производе преко својих чиновника,
само да утамане и униште оне области у којима ове производе?"

Ни је ли такође истина да:

"хасбуржски дом увек јежавански смешећи се, очинско (примајући и материнско) ватреном својом, (но на изглед), љубављу увек утамањује оне, којима што даје ? Он једном руком даје; али пре но што је што дао, већ је скроио план какоће га тисућогубо увеличаног повратити."

Сва ова патња и мука беше: да се Маџари и Немци још боље и већма осиле; да се пропаганда римокатоличка још шире, дуже и дубље у српско православне земље распрострe; народност немачка и маџарска у овима насели; и да се Срби коначно поцепају како са Власима, тако и Србима Римо-католицима, или Хрватима: те тако сви свуда утамане. Свршујући и ову свеску наших Одломака потпуно се слажемо се са описаоцем ових невино и млогострадавших срп. душа који вели:

"Ништа нам дакле неостаје но вапијата са плачућим Јеремиом:"
"Обратитесја вси проходјашчи путем и внидите: ашче јест бољези јако бељези Моја."

И задржати право, да, кад нам време допусти, више и опширније прозборимо и проговоримо о Србима, њиховим земљама и њиховом прошлошћу.

СТАТИСТИЧКО-ЕТНОГРАФСКИ ПРЕГЛЕД ЗЕМАЉА СРПСКИХ.

Потпуније и тачније ћемо овај део овог списа преставити у нашем Путопису по Правој (тако сада у опште званој Старој) Србији, јер ћемо у овоме мимо Мапе назначити и побројати свако село, колико има кућа и каквих и т: д: ? А сада стављамо само ово:

I.У данашњој кнежевини Србији,

по званичним датама броји скоро 1,300.000 душа на непупих l.000 кв. миља. Од ових је: 1,200.000 Срба; 2.000 Немаца 3.000; Евреја, 5.000 раз: странаца, 30.000 Цигана и 60.000 Влаха, који живе у овим селима

1. У окр. и срезу крајинском:
1. Србовлаху, 2. Самариновцу, 3. Кароглашу, 4. Буковчи, 5. Кобишници, 6. Мокрањи, 7. Великој Јасикови, 8. Чокоњару, 9. М. Јасикови, и 10. Глоговици; а у Радујевцу је 1/10 Влаха а 9/l0 Срба и у Таковцу је само 8 душа Влаха, а остали су сви Срби.

2. У срезу Поречко-Речком:
1. Варошица Г. Милановац 1/5 Влаха, а 4/5 Срба: у селима: 1. Месни, 2. Потоку, 3. Клокочевцу;. Црнајки, 5. Руднојглави, 6. Горњану, и 7.у Танди сами Власи, а у: 1. Голубињу 1/4 Влаха, 3/4 Срба, и 2. у Бољетину 1/2 Влаха, а 1/2 Срба.

3. Срезу Кључком:
1. У Текији 6/7, Срба, друго Власи. 2. Сипу, 3. Џеџерцу, 4. Кладушници, 5. Рткову, б. Корбаву, 7. Вајучи, 8. Брлогу, 9. Речици, 10. Подврщци, 11. Манастирици, 12. Велесници, 13. Бурдељу, и 14. Грабовици, сами Власи. А у Великој Каменици, 5/8 Срба, а друго Власи, 2. у Великој 3 Влаха, а друго Срби 4. Малој Врбици само 11 Влаха, 5. у Костолцу само 8 Влаха и 6. у Петровом селу на 382 душе Срба само 17 Влаха слугу.

4. у Срезу Брзопаланачком:
1. У Малој Каменици, 2. Цањеву, 3. Дупљану, 4. Прахову, 5. Јабуковцу, 6. Вратни, 7. Плавни, 8. Купусишту, и Малајници, сами Власи. А у 1. Михајиловцу само 20 Срба а друго Власи. 2. У Слатини 1/3 Срба, 3. У Брзој Паланци 2/3 Влаха,

II. Пожаревачком окр.

У Пожаревцу на 80 Срба долази 1 Влах.
1. У Старчеву, 2. Дубочки, 3. Кобиљу, 4. Манастирици, 5. Аљудову, 7. Рановацу, 8. Кладурову, 9. Мељници, 10. Ждрељу, 11.Стамници, 12. Бусуру, 13. Лесковцу, 14. Чешљевцу, 15. Бари, 10.Речици, 17. Ђуракову, и 18. Тополовнику сами Власи ; А у: 1. Курјачи на 898 Срба 40 Влаха, 2. Кусићу, 1/5 Влаха, 3. Раму 1/3 Вл. 4. Кличевцу на 1239 Срба 90 Вл. 5. Дољашњици, 4/5 Вл. 6. Табоновцу на 698 Срба, 12 Вл. 7. Буровцу, на 586 Срба 15 Вл, 8. Петровцу само 5 слугу Влаха, 9. Рашинцу, 13 Вл. 10. Витовници само 6 Влаха.

1. Срез: Пожаревачком, голубичком, омољском и звиждском:
1. У; Забрези, 2. Тиђевцу, 3. Врбњици, 4. Свињареву, 5. Орљеву, 6. Маријеву, 7. Кочетину, 8. Вуковићу, 9. Дворишту, 11. Кровачи , 12. Житковцу, 13. Снеготину, 14. Кудрежу, 15. Брљици, 16. Српцу, 17, Љешници , 18. Лозници, 19. Влахољу, 20. Лескову, 21. Јасикову , 22. Брезници, 23. Магудици, 24. Сиги, 25. Осаоници, 26. Церовици, 27. Буковској, 28. Дубокој, 29. Коаници, 30. Сену, све сами Власи. А у: 1. Мустанићу 7/8 Вл. 2. Раковој Бари 6/9 Вл. 3. Волуји 6/8 Вл. 4. Нересници 6/8 Вл. 5. Мајдану кучајском 1/3 Вл. 6. Посвени 1/2 Вл. 7. Шливовици само 7 слугу Влаха, 7. Тополници на 1024 Срба само 4 Вл. 8. Мучици 1/25 Вл. 9. Солаковици 2/11 Вл. 10. Вел. Црнићу на 566 Ср. 55 Вл. 11 Батуши на 507 Ср. 2 Влаха, 12. Набрђи 4/15 Вл. 13. Трњану 1/3 Вл. 14. Костолцу на 614 Ср. 37 Вл, 15 Брадарцу на 586 Ср. 4 Вл. 16. Пленовнику на 551 Ср. 4. Вл. 17. Батовцу на 615 Ср 12 Вл. 18. Петци 1/3 Вл. 19. Ораховици на 898 Ср. 4 Вл. 20. Влашком Долу 1/2 21. Великом селу 1/2. 22. Бошњаку 1/2. 23. Четережу на 674 Ср. 1 Влах. 24. Сибници 1/4 Вл. 25. Арнаут Поповцу 1/7 Вл. 26. Добрњи 1/3 Вл. 27. Пањкову 1/3. Вл. 28.Вошањовцу 1/9 Вл. 29. Орешковици 1/10 Вл. 30. Податни 1/6.Вл.31.Кушиљеву 1/10 Вл. 32. Породину 3/4, Вл. 33. Жабару 1/20 Вл. 34. Ракинцу 1/4 Вл. 35, Голубцу 1/5 Вл. 36. Поликви 1/3 Вл. 37. Миљевићу 4 Вл. 38. Милешеву 7, Вл. 39. Доброј 1/8 Вл. 40. Жагубици 1/3 Вл. 41. Милатовцу на 754 Ср. 14 Вл. 42.

Вуковцу на 537 Ср. 3 Вл. 43. Суводолу на 1154 Ср. 47 Вл. 44. Крепољину 1/3 Вл. 45. Крупаји на 239 Ср. 20 Вл. и 46. Близњаку 1/2 Вл.

III. у Окр. Смедеревски срез Подунавском.

1. У Бодљевцу на 292 Ср. 4 Вл. и 2. Скобаљу на 882 Ср. 13 Влаха.

IV. Окр. Црноречком Срез: бољевачком и Зајечарском:

1. Шљивару, 2. Пљиту, 3. Кривељу, 4. Бару, 5. Брестовцу, 6. Топлој, 7. Бучју, 8. Оштрељу, 9, Слатини, 10. Љубници, 11. Метовници, 12. Накуличеву, 13. Оснићу, 14. Бачевици, 15. Подгорцу 16. Шарбановцу, 17. Злоту и 18. Валакоњу сами Власи. А у: 1. М. Извору 2/3 Вл. 2. Лукову 1/3 Вл. 3. Добропољи 1/2 Вл. 4. Гамзиграду 3/4 Вл. 5. Грљану 2/3 Влаха.

V. у Окр. Ћупр. Срез: параћинском и ресавском:

1. У: Батинцу, 2, Влашкој, 3. Шакову, 4. Бигрењици, 5. Суботици, 6. Бобаву, 7. Мачевцу, 8. Гладној, 9. Бељајци, 10. Јасеновци, 11. Ресавици сами Власи. А у: 1. Језеру 1/3, Вл. 2. Жидиљи 3/4 Вл. 3. Липовици на 299 Ср. 15 Вл. 4. Поповњаку, на 207 Ср. 20 Вл. 5. Брестову 280 Ср. 20 Вл. 6. Тропању 1/2 7. Дубници 1/4 Вл. 8. Сутки 1/4 Вл и 9. Стубици 5/7 Власи.

Дакле у целој кнежевини Србији живе у 114 села Власи сами, који већином знају српски, а има их који и несу ништа друго: до повлашени Срби, што још и данас бива, а у 51 више много Срба но Влаха, Свега непуних 60.000 Влаха, у Кнежевини.

II. У Кнежевини Румунији и то Крајни. 260.000 Срба.

III. Црној Гори на 100 кв. миља 120.000 Срба.

IV. Босни и Ерцеговини и нахијама: Новопазарској, Митровичкој и Вучитрнској

2,000.000 душа на 1300 кв.миља Од ових Срба прав. 1,395.000 Срба, мухамеданаца 330.000; Срба римок. 200.000 и Арнаута мух. 20.000 Цигана 40.000 Евреја 15.000.

V. Правој Старој (Србији).

И то у нахијама: 1. Куршумлиској, 2, Прокупачској, 3. Приштинској, 4. Пећској, 5. Скадарској, 6, Ђаковачкој, 7, Елбасанској 8. Призренској, 9. Тетовској, 10. Дибарској, 11. Оридској, 12. Кичевској, 13. Битољској, 14. Костурској, 15. Прилепској, 16. Велешкој, 17. Тиквешкој, 18. Кратовској, 19. Ћустендилској, 20. Кумановској, 21. Скопљанској, 22. Врањанској, 23. Лесковачкој, 24. Пиротској, 25. Нишевачкој, 36. Гиланској, 27. Видинској, 28. Самоковској, 29. Софијској, 30 Штипској 31. Радомирској, 32. Трнској, 33. Кочанској 34. Дупничкој, 35. Ресинској, 36. Могленској, и 37. Врачанско етропољској са окраинама у кућама : Свега кућа 647.182 на 4600 кв. миља. од прилике а по на особ кућа има и то: Срба прав. 379.427; Срба Мухам. 87.166; Влаха 11.250; Арн. прав. 6.700; Грка прав. 38.000; Ар. Латина 6.610; Арнаута Мухам. 56.854; Осман. 43.100; Черкеза 4180; Татара 3900; Евреја 8.100; Цигана 7.000; Војске и џандара 30.720.

Кад се ове куће свију народности помложе са 5 душа осим српских, које ваља због задружног стања јер у по неким, кућама у Правој (Старој) Србији има и по 80 пута ваљда дакле у најмању руку помлошити са по 8 душа; — онда износи свега душа: Срба прав. 3.032.416 Срба Мухам. 435.830; Влаха 56.250; Ар. прав. 33.500; Грка прав. 190.000; Ар. Латина 33.050 ; Арн. Мухам. 284.295; Османа 215.500: Черкеза 20.900; Татара 1.9.500: Евреја 25.500; Цигана има 20.000; а домаћих и чергара 25.000; Војске 30.720;

Овима кад се дода из Србије Босне и Црне Горе онда излази. Срба прав. 6.007.416; Срба Мухам. 765.830; Влаха 116.250 Арн. прав. 33.500; Грка прав. 190.000; Ар. Латина 33.050; Арн. Мухам. 304.295; Османа 215.500; Черкеза 20.900; Татара 19.000; Евреја 40.500; Цигана 45.000; Овим Србима православним, кад се дода Срба римо-католика 200.000; Мухамеданаца Срба 765 830; онда излази Срба разних, вера свега 6.973.276; Овима кад се дода поарнаућених прав: Срба 33.500; душа онда износи свега Срба свију вера: 7.006.746; душа. Православ. Влаха 116.250: Грка 190,000 Ар. Римо-католичких 33.050; Ар. Мухам: 304.295; свега дакле Ар. 337.345; Османлије са Татарима и Чер: 255.900: а осталих као што је напоменуто, но ваља упамтити да је Цигана више Мухамеданаца, но православних.

1. Даље иде Србо-Бугара у Бугарској	1.300.000.
2. Србо— Рашана у Тракији	2.200.000.
Србо— Македонаца	900.000.

Овим јужним Србо-Славенима од 4,400.000 кад се дода чистих Срба разних вера, са оно мало пошкипљеника прав Срба у 7,000.746 онда се на овом српском.трополју свега Јужних Славена, или Србо-Славени, има 11.406.746 душа.

VI. У Аустро-Угарској држави:

1. Србо-Словенаца 1,202.000. Овима ваља додати преко 180 села Србо-Словенаца преданих, по последњем уговору Млетачко-Италианском краљевству, од коих ових 50 села знамо, а 130 још несмо добили : 1. Жинђурији (Чивидало,) 2. Шинђурија, 3. Пармасте, 4. Ажида, 5. Д. Мерса, 6. Наћимур, 7. Шкрутове, 8. Г. Мјерса 9. Селце, 10. Пудатона, 11. Јегнод, 12. Олтана, 13. Селце. 14. Г. Селце. 15. Ковачевица, 16. Гудаши, 17. Кодармац, 18. Порбудижи, 19. Подкланац, 20. Намелина, 21. Клинац, 22. Гњидевица, 23. Горендрва, 24. Набрези, 25. Парсивца, 26. Украју , 27. Приантанијели, 28. Уселце, 29. Парканауци, 30. Налијеса, 31. Косца, 32. Долињани, 33. Хласта, 34. Клење, 35. Ожнија, 36. Шампајела, 37. Шалнау, 38. Штубици, 39. Шеплешчишча, 40 Турјан, 41. Робињак, 42. Коналац, 43.Граба, 44. Лесишја, 45. Гусење, 46.Костањевици, 47. Парбјевчара, 48. Накомбрјешке, 49. Подромје, и 50. Парсивци рачуњајући у сваком селу по 30 кућа (8.400 и то по 8 душа у свакој кући) 67.200. Дакле 180 села, 8400 кућа житеља и око 67.200 душа и горњих 1.242.000

1.Свега Србо-Словенаца 1.309.200; 2.Србо Хрвата; 420.000 3. Срба православних 1.727.783 и 4.Срба римо-католика, 1.382.814 душа свега Срба у Аустро-угарској Србији обе вере 3.110.597 скупа Србо-Славена 4.839.767 душа. Овим ваља додати Бугара 23.987 и Арнаута 2.095 што износи у Аустро-угарској Србији Србо-Славена (Јужних Славена) свега 4.865.889 и војске Србо-Славенске преко 360.000 свега 5.225.889.

И овај број Србо-Славена у Аустро-Угарској Србији од 5.2 25.889 душа није тачан; јер званичне аустријске статистике од како су рачуњају Србо Илири на 5.000.000 па им се тај број још од пре 100 год. па до данас непрестано у главама врзе неизносећи ни више ни мање. У Аустро-Угарској теже је до правог броја народности, а нарочито Србо-Славенске, доћи, но и у Турској, па и у Китају. Аустријски статистичари често по 200 и 300.000 душа у један мах прождеру; те према овоме може слободно Срба и срп. племена у Аустро-Маџарској, рачунати и на 6.000.000. Што Србо Хрватски статистичари наводе, из званичних аустријских извешћа, у неколико мањи број, од напоменутог они јако у томе греше.

Тако дакле има Срба у Турској и Аустрији, разних вера у најмању руку 10.117.243. А Србо-славенских племена 6.629.200. Свега у Турској и Аустрији Србо-Славена 16.746.443 и војске 360.000 свега Србо-Славена или сада тако званих Јужних-Славена 17.106.440. душа. А из ових би изашла прекрасна Југославенска конфедеративна држава, да је Бог дао памети.

За чланак и мапу служили смо се овим делима:

ДЕЛА УПОТРЕБЉЕНА ЗА ОВАЈ САСТАВ

1. Греческо-Росијски словар из: и ижд : Департамента народнаго просвјежченија II. т Москва 1848 год.
2. Латинско-Рас: и Расијско-Латински словар Кронбергера 6 изд: Мос. 1860 год.
3. Ogledalo Jliruma и т.д. Joana Sveara Загреб 1738 год.
4. Saerbska beseda u latinskom pismu u Beču 1860 год,
5. Бјељајева проф: Московског универзитета Лекције Истор: Рус: Права Москва 1864 год.
6. Лекције Бађанскаго проф. Москов. унив. Историје Срба Москва 1864 год.
7. Bozpravy o gmenach pocatkah i stiarozitnostech narodu Slaeskvhoa geho gmena Jana Kolara o Budjne 1830 год.
8. О Сродствије јазика славјан: санскритским А: Гиљфердинга Сп. 1853 год.
9. Историја Армјанији Мојсеја Хоренскаго пер: с арм : Н: Емин Москва 1858 год.
10. Radices linguae Slovenicae Franciscus Miklosich Lipsiae MDCCCXLV
11. Материали дља сравнит: и објаси словарја и Грамат; Ак. наука од Косовича Сп. 1853. 1856 год.
12. Словар церк-слов: јазик сост. Ак: А.Х. Востоков Сп. 1858
13. А: Гиљфердинга Об атнашен: јазика славјан к. сред: Москва 1853 год.
14. Индија под Англ: владичеством соч: Борна Борту де Пањота пер. с Франц. по поруч: П. В. Голубкова Москва 1848 год.
15. Српске нар. песме В. С. Караџића.
16. Британскаја Империја в Индији сач. Шведск: Генерал. Лајтн. Бјорнштерна прев: по поруч. Платона Васиљевића Голубкова Москва 1847 год.
17. Путешествије в Бухару и пр. 1831, 32 и 33 года Лејтнантом Ост-Инд: компанејској служба А: Борисом изд. D. В. Голубкова Москва 1848 године.
18. Всемирнаја Истор. Шлосера прев. под редак Н : Чернишеваскаго изд. А: Серно-Соловјева си, 1861. год.
19. Путешествије по Египту и Нубији Аврама Норова сп. 1810 год.
20. Всемирнаја Истор. Георга Вебера проф. и дирек. Шк: Хајдел: прев. и изд: В. Игњатовића и Н: Зујева С. Петр: 1860 године.
21. Живопис: Обазр. Авг: Семе, на Мос: 1838.
22. Живописноје Путешествије по Азији пр. са Франц: Коша изд: А. С. Ширјајева Москва 1839 године.
23. Египет в Прежњем и нин: состајанија соч. А. Б. Клота Беја, пр. с Франц. Ан: Александровића Крашевскаго Спетр: 1842 год.
24. Описаније Бухарскаго ханства Н. Ханикова сп. 1843.
25. Хива геогр: стат: описаније ханства хивскаго Москва 1840 год.
26. Очерк Росији Вадима Пасека Сп. 1838 године.
27. А: Езова внутренији бит древ: Арменији истор. изсљед. на степен магис: Сп. 1859. год.
28. Историја Егише Варданета борба Христ: са учен Зороастра в V. стол. пер; с армјансхаго п: Шанишијева. Тифлис 1853. године.
29: М: Шапена Историч: памјатник саст; армјан:: обл: в епоху присојед: Распс: Импер: С. П. Имп. Акад. наук. пола демид: прем; сп. 1852. год.
30. Собраније актов отн: к обазр; ис. Армјан Москва 1833.
31. Житије Кунхсеса, или Конфуциуса как. им. его еворп: најел: Фид: кит: ваз: древ: уч, до Истор. Наук Худож. а пр. пер. Китајев Сп. 1790 год.
32. Сањ-Цзи-Цзин, или Тројесл. и пер. Ман. Јоакињфа Сп-1829 године.
33. Всеобш путеш: во круг свјета сост Дјуманом Дјурвилом и пр. пер с Франц. Москва 1885 год.
34. Описаније Тибета в нин: его састојан. пер. с китајскаго Сп. 1828 год.
35. Путешествије Барона Александра Хунболта Еренбергера и Розе 1824 год. Сибир. Сп. 1837 год.
30. Историја о завојеван. Китаја Мажур. и Татар оч. Баже де Брјунеш пер с Франц. А. Р. Москва 1788.

37. Скифскаја Историја соч. Андреја Лазлова и изд. Ник. Новикова Москва 1778.
38. Историја Тибета и Хунора пер. с китајск. Јоакињфа Бичур. Сп. 1833.
39. Путешествије в. Китај через Манголију Егора Тимковскаго Сп. 1824 год.
40. Сочин: Моп. Јоакињфа собр. свјед, нар. обитајуш. в. сред. Азији в. древ. врем. Са. 1851.
41. Закавкаски крај замјет. о сем. обич. и отњ. народ обитајуш. меж. Черп. и Касапс. морем Барона Августа Фон Гакетгаузена Сп. 1857. год.
42. Обазрјен. рас. владјен. за Кавк. статис. етнограф топаграф: и финанс. атном. произв. изд. по височајш. налогу Сп, 1836.
43. О: Л. Морошкина Истор. Крит. изсљед. о Рус. слав. Сп. 1842.
44. Сачињен, П. В. Савељева Истор. сјевевовосточ. Европи и мним. пересел. народов. Сп. 1842.
45. А. Вељтман, Маги и инд. Кохани Сп, 1860.
47. Гиљфердинг, Древњејш: период Истор. слав. 1868.
48. Александра Брута земље. стар-свјета Сп. 1828.
49. Србљак в Бјелградје 1861.
50. Х. Серафим Ристић Плач Старе Србије Земун. 1864.
51. Стефан Верковић описаније бита Мак: Болгар Москва 1868.
52. Истор. древне Греција Гилиса пер. Сп. 1831.
53. Момсени Истор. Ромск. пер. Шестакова Москва 1858.
54. Руск: Сл: Москв. университ. 1842.
55. Рускоје слово за 1860. год,.
56. Гигијена и Физиологија брака де Дебе. Москва 1862.
57. Кудравцева, Римскаја женшчина Москва 1860.
58. Јули Венелин древ. и њин Болгаре Москва 1841.
59. Јоан Раич Истор. раз. слав. нар. Беч 1794.
60. Егора Клаесена, Новије матер. дље древ. ист. слов. Москва 1861.
61. Феокистова, Барба Греције за независност Сп. 1863.
62. Славјан. древности П. Ј. Шафарика пер Бађанскаго Москва 1837.
63. И. Кудравцова судба Италији од пад. зап. рим, Им. до Карла великаго Москва 1850.
64. Мавроурбина Исто. пер на рус. Сп. 1700.
65. Алфр: де Бесе, Турец. Импер Москва 1860.
66. Алфред Мишељез, Секрет. Истор. австрис: прав.
67. Сп. 1861. год. 67. Гизоа Историја Цивилиз. в Франц. од пада зап. рим импер. пер. Сп. 1861.
68. Петра Кеипенна, об древ. јуж. бер. Крима сп. 1837.
69. М. Погодина. Норм. пер. рус. Истор. Москва 1859.
70. Новикова. О важ. особ. луж. нар. Сп. 1861.
71. Истор. о жиз. и дјел. књазја Канст. Кантемира Москва 1783.
72. Виљгељма Хумболта, О раз. ор. челов. јаз. Сп. 1859.
73. М. Стасуљевича, Истор. сред. вјек. Сл. 1863.
74. А. Гељфердинга, пут зап. Бос. Гер. и Ст. Ср. Сп. 1859.
75. Пељица Истор. Прусије пер. Москва. 1849.
76. -//- Истор карољев. Саксан. Москва 1849.
77. Раушника Истор. Њемц. Ганзц Москва 1849.
78. Германи Истор. Карољев. Неапол. и Сиц. Москва 1849.
79. Ф. Х. А. Гассе Истор. Ломберд: Москва 1849.
80. Ј. Бођанскаго, о народ. појез. славјан пл. Москва 1837.
81. Johan Kolar Slava Bohyne Пешта 1829.
82. -//- -//- Cestopis horne Jtal Pesta 1843.
83. Черти из Истор. и жизни Лит. нар. Виљна. 1854.
84. Ап. Ашика Босфорскоје царев. Одеса 1848.
85. Григорије Спаски Арх, нумуз. сбор. 8. Москва 1850.
86. -//- памјат. об расуж. цар Ком. Москва 1850.
87. -//- Баофер Химерич. Москва 1816.
88. Шуљгина, Курс всеоп. Ист Кијево 1862.

89. Фридриха Лоренца, Руковод: всеоп. Ист. Сп. 1847.
90. Турчинова, Обзар Истор. Вјелорус. Сп. 1857.
91. С. Ешевскаго К. С. Аполинарији Сидон. Москва 1855
92. Чтен Импер. општеш. Истор и древ. Москва 1858.
93. Световид за 1866 и 1868. год.
94. Н. Крстића Истор. Срп, нар. Београд 1861.
95. Љетописи српски,
96. Амедеј Тијери прич. из рим. Истор. пр. Москва 1861.
97. В. И. Ламанскаго, О Славјан у Мал. Аз. учен зап. мип. Ак. Наук. сп. 1859.
98. Август. Коцеб. Свидригајло вел. кљ. Лит. пер, Сп. 1853.
99. С. Н. Палаузов, Вјел Болар. цар Симеун Сп. 1852.
100. Н. Н. Карамзина, Истор. госуд. Рус. Сп. 1842.
101. А. Мајкова, Истор. серб. јаз. Москва 1857.
102. А. Гиљ. Истор. Бал. Слав. Москва 1855.
103. А. Језиков, о рус. госуд. цвјет. Оп. 1858.
104. Макушев, сказ. ин. о бит. слав. Сп. 1861.
105. Д. Шепинга Мт. слав. јаз. Москва 1849.
106. В. Григоровића Сер. в отн. к сусјед Казан. 1859.
107. Мих. Костарски, Нар. слав. Миф. Сп. 1841.
108. Вашингтон Ирвинг, Жиз. Мух. пер Сп. 1857.
109. Сер. Соловјева Истор. Рас. Москва 1869.
110. Бандке, Истор. Госуд. пољ. Сп. 1830.
111. Живот св. Сим. Даничића, Београд. 1865.
112. Јури Венелин, Влахо-Болгар или Дако слав. Грам. Сп. 1840. год.
113. Д. О. Шепинга. Рус. нар. в, јеја повјер. Мос. 1862.
114. И. Орезњевски, Изсљед. об јаз. бог: слав. Сп. 1848
115. -//- -//- ,Свјат. и обр. слав. Харков. 1846.
116. Евер. Древ. Рус. прав. си. 1835.
117. Чарљ. Дар. об происхаж. вид. Сп. 1864.
118. Спом. нар. срп. Исид. Ник. Будим 1843.
119. M. Henri Thiers, La Serbie son passe et sou avenis Paris 1862.
120. Руск. Бесједа Москва 1858,
121. С. Максимова, Год на сјевер. Сп. 1864.
122. Д. А. Ваљујева, Истор. и ист. сбор. Москва 1846.
123. Н. Торнау, Изсљед. нач. Мусул. законов. Сп. 1850,
124. Б. В. Кене, изсљед. об. Ист. и древ. Герсон Тавр. Сп. 1848. год.
125. Д. Шчепин, об истор. и фар. рус. баснас, Мос. 1859,
126. Љетопис Нестора издан. по Лавр. спис. Мос. 1864.
127. А. Вељтман Атила и Рус, Москва 1858.
128. А. М. Стринголм, Пох, Викин пер. Владимир 1860.
129. Гласник срп. уч. друш, Београд. 1870.
130. Палаузова Југовост. Европ., Сп. 1861.
131. А. Шауент. суд. Медец. Москва 1865.
132. И. Бесенов. Болгар Еп. Москва 1865.
133. Државопис Србије В: Јакшића Београд 186,. 3 и10 год.
134. Е. Зјабљавскаго, Статис, Евр. сп. 1830.
135. Смодера; Рјег гар и дољ. луж. ср. Грима 1824.
136. А. Н. Андрејев, памјат. древ. Рима Москва, 1861.
137. Г. К. Фуксе, Болар и его древ. Мос. 1859.
138. О пер. Манас. Љетопис и очер Истор. Бол. Мос. 1812.
139. Описаније војни, вел. књаз. Сватосл. Игор. против Болар и Грек А. Чер. Мос. 1843.
140. Ј. Бађанскаго, Об. врем. происх. слав. пис. Мос. 1855.
141. И. Иванов, Руков. статис. Сп. 1856.

142. Даничића Речник из књиж. стар. Београд 1864.
143. А. П. Ирбијева и Мјур Макензијева, пут по слов. зем. пр. Београд 1868.
144. Jr. Miklosic, Manumenta Serbica Беч 1858.
145. П. Ј. Шафарик, Pamatky Drev. Pisenic. Jihosl. Прага. 1857.
146. Гедеан Јуришић, Дечан првенац Новисад 1852.
147. Петер Козлер "Jmenik mest sloven. Dezele na Dunau 1864. Slovencom.
148. Czoernig Ethnogr. karte der Oestereichische Monarhi, Беч 1855.
149. Х. Сер. Ристић, Деч. спом. Београд 1864.
150. А. Гиљер Собр. сач. Сп. 1868.
151. Heinrich Kiepert, Gen. kart. fon den Eur. Tür Berlin 185 \
152. Roskievitz. Bosn. und Cherzeg Беч. 1867.
153. Scheda gen. kar. fon den Enr. Tur. Беч 1870.
154. Карта Скалона.
155. Карта Србије мајора Љубомира Ивановића. Код имена г. Љубомира имамо њему, а нарочито г. мајору М. Лешјанину, да и изразимо нашу најдубљу благодарност, што су нас послужили својим материалима војеног министарства, да нам што потпунија карта изађе. Хвала им и слава.
156. Каталинића, пут до Солуиа.
157. Kefel etn: kar. oes. inp. Беч 1857.
158. Barth fon d. vajch. nach. Salonik 1859.
159. Yiqueniel Alb. ect. 1859.
160. П. .Ј. Шафарика Народи. слав. с кар. прев. Бођанск. Москва 1843.
161 М. Ђ. Миличевића, писма с пута Беогр. 1867.
162. Етногр. кар. славјан: народн. Cii. 1867.
163. Anmi Boue; la Turquie d' Europe Paris 1840.
164. J. G. fon Hanu, Reise fon Belgrad nach Salonik. Беч 1868.
165. J: G: f: Thahn Reise etc. Drin und Vardar Vien 1867.
166. Очерк. древ. Истор. прото-слав. Москва 1851.
167. Фракиск. плем. в: Мал. Asii Москва 1852.
168. Пелазго Фрак плем. насл. Итал. Москва 1853.
169. О Јазикје Пелазгов насл. Итал. Москва 1855.
170. Стара карта Србије из 18. века у Бечу.
171. Преко 25. разних карти Аустријске и појединих њихових делова, као: Тесалије, Епира, Далмације, Хрватске, Црне Горе, Бугарске и т.д. Међу којима се најзнатнија огромна и прекрасна Ђенерална карта Маџарске и т.д. ка и из разних времена Турске.
172. Своје сопствене путописне белешке кроз "Праву, (сада тако звану Стару) Србију" 1870. год
173. Прибелешке о Турској и картице Г. Хриштофе Морица и његових млогих другова и пријатеља Славена и туђина као и путовања Гризсбаха 1843. Барта Рути 1865. и других.
174. Об Облас: Рим. Им: Кон: Багрјан: цр. с грч. Мос. 1868 год.
175. Чернин о жиз: в лит; труд: Конст. Багрјан р: Харков 1858 годнне.
176. Напомињати у тексту стари грчки и римски писци, пре, и после хришћанства, као: Хиродот, Полибије, Диодор Сицилијски Апијан, Дион Касије, Евсеви, Тит Ливије, Тацит, Амиан Марцелин, Помпели Мели, Плиније, Прокопија, Јорнанд, Безимени писац, Саксон Граматик, Хелмолд и других млогих по разним издаваоцима као Болонским или Нибурским, Бечким, Лондонским и. т.д.
177. Lelevela Baduna Starozitve vezled: geogr: Vilna 1815.
178. Хамера Sur les origines Rus: Cn. 1827
179. M: Шармуа: Rielaton de Masoudy et d' arp. ct: у Мемоарима Акскаук Сп. 1834.
180. Adam : Bremensis et: у Serip : rerum: German: Хамбург 1706 године.
181 Felix Beaujaur voyage militair dans 1'empire Othom. Paris 1820.
182. Cousinery voyage dans la Macedoue Paris 1820.
183. Viliam Martin Leuke Travels in Northen grece London 1835.
184. Fr. Tafel de via militari de Tubinge 1842.

185. Alte Geogr: des kasp: Meers etc: Edunrd Eichvald Верлин 1838. год: и још преко 20. разних сачинења, која због краткоће простора ненапомињемо овде, а у тексту наведена су.
186. Вик. Григоровића Очерки пут. по Евр. Тур. Казан.

ПОГОВОР

Од ове свеске, као и целог дела у изишавше обе свеске, остало нам је рукописа још за десет печатаних табака, које немогасмо напечатати због мале друштвене помоћи одређене за цело дело само у 70 дук. ц. а нас оно стаје преко 140 дук. ц,. Цело је дакле дело, и ако је само по себи конспект (а и програм како ваља да се напише наша историја), ужасно овим скраћивањем нагрђено и осакаћено. Ми сада радимо праву нашу историју а не као ове "Одломке" само конспект и управо програм, као што рекосмо и она ће изнети преко 16 свезака, као што је прва. У том делу, кад (и ако) угледа света биће поправљене све махне, погрешке и недостатци којима је ово делце препуњено. Тако исто, кад прештампамо и нашу припадајућу овом делу, и сада излазећу мапу поправићемо и на њој грдне и велике погрешке, којих је препуна, но и са овима засада најсавршенија и најбоља мапа Срба и српских (југославенских) земаља као што су и ови "Одломци" покрај својих неизбројимих махна и погрешака, опет најсавршенији део историје нашег српског народа.

Уз једно и друго издање биће наведене и све препоне и сметње од стране наших завидљиваца и себичних шарлатана, који вам, ево, целог века, без икаква узрока, непрестано сметају и спречавају да овако једино користна, за сада, дела за наш народ, издајемо и обелодањујемо. Особито ће се изнети кајижари, и сметаоци мапини и т.д.

Засада само благодаримо и на овој малој и незнатној помоћи за ово дело одсеку историјском срп. ученог друш: Г. Стеви Рајичевићу управ. државн. печатне, који се својски брине око издавања свију срп. књига, а без ког би млого дело савршено пропало и неби никада угледало света, да он нечини све оно, што само може, као велики родољуб срп. чинити у границама закона.

Благодарност је и Г.Г. слагачима, који су се доста намучили учећи страна писмена и у исто време слажући текстове. За мапу једина и најчешћа је благодарност, а и безсмртна слава, докле траје српства, малом и незнатном сиротану, а огромном и дивном патриоти Г. Кости Атанасковом Шуменковићу овд. кафеџији код "Балкана" и родом из Боровеца Оридске нахије Праве Србије, који задужујући се и плаћајући велике лихве издаје помињућу Мапу. Без нега она неби никада угледала била света.

Угледав, и сетив се њега Г.Г. чланови одсека математичког и јестаственичког срп. ученог Друш. нека им буде црн образ пред садањим и потоњим нараштајима српским, што онаку донеше одлуку о нашој мапи, најсовршенијем, за сад, чеду наших одвећ непознатих земаља, наше народности и историје. Нарочито нека се вечно стиде Г.Г. оцењачи, који онако подло, и занешени себичном неком сујетом, на основу лажи (као што је већ казано у 112. и 113. броју "Трговачког Гласника 1871.") и управо кајишарску оцену преставише својем одсеку.

МИЛОШ С. МИЛОЈЕВИЋ

Сажети животопис према Јов. Хаџи Васиљевићу из 1931. и по књизи "Знаменити Срби XIX века" Милош Милојевић се родио 16. октобра 1840. године у селу Црна Бара у Подрињу. Као веома обдареног дечака шаљу га на школовање у Београд где завршава најпре гимназију а потом и правне науке. Као најбољег студента држава га шаље на усавршавање у Русију. У Москви студира три године на Историјско-философском факултету, и истовремено изучава упоредну филологију живих и изумрлих словенских племена с политичком и упоредном (светском) књижевношћу. Његовом посматрачком духу и дубокој проницљивости није могла промаћи очигледна завера против српства и руска подршка великобугарској идеји о присвајању јужних српских земаља, тада још увек под турском влашћу. Већ тада Милојевић ствара, план који је одмах по повратку у Србију 1865. почео да спроводи у дело. Енергичан, истрајан и вредан, брзо је дошао у додир са утицајним људима те је, одмах поднео кнезу Михаилу опширан

мемоар о бугарској пропаганди и акцијама у јужној Србији и штампао брошуру **"Пропаганда у Турској"**. Три године касније излази његова књига **"Обичаји и песме укупног народа српског"** која је била изузетно лепо прихваћена од народа, али не и од званичника. Стојан Новаковић прво напада књигу, али је потом, пошто је и сам пропутовао Стару Србију, променио мишљење и потпуно подржао Милојевића.

У току следећих неколико година Милојевић је путовао по тадашњим турским крајевима јужне Србије и Македоније, тајно, прерушен у зидара, радника, зографа, спавајући по таванима, подрумима, племњама, гробљима, црквама скупљајући грађу за другу и трећу књигу **"Обичаја и песама укупног народа српског"** и за још три опсежне књиге **"Путописа по делу праве Старе Србије"** које по повратку објављује. Затим објављује **"Историско-етнографску и географску мапу српских и југословенских земаља у Турској и Аустрији"**. Ова карта је синтеза Милојевићевог научног рада и националне свести уопште. У то време он оснива Друго одељење Богословије за које пробира студенте из свих српских крајева под Турцима и хитно их спрема за учитеље и свештенике у неослобођеним крајевима. Кроз ту школу је прошло око триста студената, и убрзо, по захтеву Милојевића, под његовим надзором стварају се Добровољачки и Усташки (Устанички) одреди чији је војнички допринос био немерив током Српско-турских ратова од 1876. до 1886.

У овим ратовима Милојевић је све време био на бојном пољу и на најтежим борбеним задацима, у дубини непријатељске територије, командујући својим одредима при чему је показао велике организаторске способности и необичну храброст.

Током примирја, после Првог српско-турског рата једино су Милојевићеве усташе и добровољци чврсто држали ослобођене територије у дубини земље која је била под Турском. Исто тако огромну енергију је уложио, касније, на Берлинском Конгресу борећи се за српска права. Чак и после рата с Бугарима и победе на Сливници, Милојевићеви одреди су држали најважнију стратегијску тачку - Тромеђу. После ових ратова навукао је немилост на себе изјавом:

"Овај је рат свети рат, али утолико несрећнији по нас
што је овако стидно и жалосно вођен".

Ипак, краљ Милан, као командант Активне војске, изјављује да је све што је Милојевић дао изврсно.

Затим следи рад на издавању књига **"Наши манастири и калуђерство", "Служба свете Петке Параскеве српске", "Дечанске хрисовуље", "Правила Светом Симеуну Српском"** и, наравно, најважније дело **"Одломци историје Срба"** као најава пуне **"Историје Срба"** у 16 књига које никад нису објављене. Описао је и **"Српско-турски рат 1876. и 1878."** затим **"Обичаје Велико-Руса"** и превео с руског књигу **"Маљута Скуратов"** у два тома. Објавио је и једну брошуру у којој одговара на бројне нападе: **"Одговор на измишљотине у "Будућности" ..."**.

Милош С. Милојевић је био академик, односно, члан Српског ученог друштва и професор историје Српске православне цркве на Богословији Св.Саве у Београду. При крају живота учествује у оснивању Друштва Св.Саве и при њему Богословско-учитељске школе с интернатом чији је био и управитељ све док није затворена на интервенцију Турске и Аустрије. И за ту школу Милојевић је пробирао ученике из свих српских крајева под туђином. Затим је био и управитељ Друштвене вечерње приправне школе у којој су се такође спремали кандидати за учитеље и свештенике у неослобођеним крајевима. Као и Друго одељење Богословије и ова школа је дала одличне просветне и националне раднике.

Редак је тако плодан писац онога времена, али и тако велики и снажан политичар, просветни радник и борац. Због тога је ваљда и био нападан као ниједан српски писац до тада, а нападали су га екстремисти, плашљивци, научници без свога става, дезертери, аустрофили, бугарофили и ко још све не. Називали су га типичним представником московске теолошке школе, представником романтичарског правца и националистом који преувеличава српску историју и културу, традиционалистом и т.д, што њему није много сметало и на шта није

реаговао. Али, када су нападали на српске завете и светитеље као што је Света Петка, кад су издајом и кукавичлуком наносили штете српском народу, држави, култури, Цркви, историји, тада је жестоко умео да реагује и да се бори.

Најбучнији и најутицајнији међу нападачима био је Иларион Руварац, аустроугарофил, који је у недостатку аргумената посезао за речником недостојним чина који је, на жалост, носио. Али, да пређемо преко слабости ондашњег нашег друштва. Него да се, по речима самог Милојевића,

> " ... здружимо и познамо, да се једном бар духовно збратимо и шљубимо сами, када није среће да је то државно. Овим ће се јединим размрсити све сплетке и интриге којима су нас сви народи европски, непријатељски и пријатељски, са свим својим лажним наученьацима као паук мушицу обавили и уплели".

А његове књиге су у народу биле дочекиване овако:

> "с таквом се радошћу примале те књиге, с каквом се слашћу читале. Скупљају се по домовима око читача, као око гуслара, и гутају речи које читач изговара; смеше се од милине, поносе се што нађу у књигама оно што се у њих пева, што описују обичаји, јер су, ево, и у књизи штампани ... Такав рад његов уливаше тамошњем Српству наду на бољу будућност, веру у ослобођену браћу који раде и на њиховом ослобођењу".

Милојевић је много писао, много радио и видео дубље и даље од свих својих критичара иако је због обима делатности и грешио и видео онога чега можда није било. Али не појединости, него општи омер његова рада ваља посматрати и оцењивати. У том је случају Милојевић самостална и знаменита појава, човек који је унео међу своје савременике нов један рад, који је кориговао њихове крупне погрешке и попунио осетан недостатак.

Поред објављених књига, остало је необјављено, у рукописима, једно огромно дело у великом броју свезака, како их је он звао. Остало је необјављено шеснаест књига **"Историје Срба"** , а не само **"Одломака"**. Остало је девет свезака **"Путописа",** четврта књига **"Песама и обичаја",** повеће дело **"Немањићи"** као и огромна грађа са његовим погледима, начелима, размишљањима.

По казивању, после ослобођења 1918. године, нађен је један сандук Милојевићевих рукописа на тавану Првостепеног суда за округ Београдски. После тога му се губи сваки траг, за шта су се вероватно постарали његови непријатељи (читај: српски непријатељи).

Милош С. Милојевић је умро 24. јуна 1897. године, после кратког боловања, у Београду, у педесет и седмој години живота. Његов најближи сарадник, истомишљеник и саборац, академик Панта Срећковић, дубоко потресен смрћу пријатеља, али и односом незахвалног друштва, опростио се над ковчегом сасвим кратко:

> "Рећи ћу само толико: српска мајка није родила
> сина као што је родила Милоша Милојевића.
> Слава му!"

У некрологу, написаном поводом његове смрти стоји:

> " ... Једна звезда на српском небу утрнула је. Она беше необична сјаја, те иако звезда, осветљаваше далеку, далеку прошлост народа српскога, осветљаваше тамне кутове простора отаџбине Србинове, и на тој светлости ми познадосмо што нисмо познавали, видесмо браћу нашу,

српски народ у свим српским земљама. Звезда се угасила, али њена светлост још допире до нас и дуго ће и дуго светлети ..."

П. М.

ЦИП - Каталогизација у публикацији Народна библиотека Србије, Београд
949.711

МИЛОЈЕВИЋ, Милош С.
Одломци историје Срба и српских - југославенских –земаља у Турској и Аустрији. Св. 1 / од М. [Милоша С. Милојевића. – Београд : "Никола Пашић", 1996
(Панчево : Графос). - VII, 248, 166 стр. ; 21 цм
Насл. стр. приштампаног текста: Одломци историје Срба и српских – југославенских -земаља у Турској и Аустрији.
Св. 2 / од М. [Милоша] С. Милојевића. Фототипско изд.: Београд, 1872. –
Тираж 500. –
Стр. [1-2]: Предговор / П. [Предраг] Милошевић. – Милош С. Милојевић : Сажети животопис према Јов. Хаџи Васиљевићу из 1931. : стр. [167-170].
323.1(=861)(091)
а) Срби - Историја б) Србија - Историја
ИД=46841868
ISBN 86-7987-005-6

Библиотека СЛАВА

Милош С. Милојевић
ОДЛОМЦИ ИСТОРИЈЕ СРБА

Издавач ИКП "Никола Пашић",
Трг Николе Пашића 9,
Београд.

За издавача
Љиљана Танић

Уредник
Предраг Милошевић

Рецензент
Предраг Драгић Кијук

Рачунарска обрада
Петар А. Бојковић

Штампа "Графос" Панчево

О Видовдану,
Београд, 1996.